INFOR
Zał. R. Pieńkowski w 1987 r.

miesięcznik

PRB PORADNIK RACHUNKOWOŚCI BUDŻETOWEJ

5 (233)
maj 2026

NAJWAŻNIEJSZE TEMATY SFERY BUDŻETOWEJ

Ewa Plesnarowicz-Durska

Centralny Rejestr Umów JSFP

– nowy obowiązek od 1 lipca 2026 r.

W komplecie z numerem e-DODATEK do pobrania

INFOR
Zał. R. Pleńkowski w 1987 r.

NAJNOWSZE ZMIANY W KLASYFIKACJI BUDŻETOWEJ

Publikacja stanowi ujednoliconą wersję klasyfikacji budżetowej. Obejmuje wszystkie zmiany wprowadzone w rozporządzeniu Ministra Finansów w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych, w tym zmiany obowiązujące od 1 stycznia 2026 r.

Publikacja zawiera:

- aktualną klasyfikację dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych wraz z objaśnieniami,
- komentarz eksperta dotyczący stosowania podziałek w praktyce,
- oznaczenie terminów – od kiedy obowiązuje lub do kiedy obowiązywała dana podziałka,
- najnowsze pisma i interpretacje w zakresie klasyfikacji budżetowej wydane przez MF, MEN oraz RIO.

KUP : **sklep.infor.pl**

POLECAMY RÓWNIEŻ

KSeF.
Wdrożenie w sektorze finansów publicznych

Wynagrodzenia 2026.
Rozliczanie płac w praktyce

Jawność wynagrodzeń.
Jak przygotować się do wdrożenia dyrektywy o przejrzystości płac

Wypisano dla pana Tomasza.pl f574bb8e01

Spis treści

INFORMATOR KSIĘGOWEGO 5

Miesięczne zestawienie zmian i nowości 5

1. Publikacja sprawozdania finansowego za 2025 r. w BIP – termin mija w piątek 8 maja 2026 r. 5
2. Termin przekazania 75% odpisu na ZFŚS w 2026 r. 6
3. Nowelizacja ustawy o finansach publicznych z 27 lutego 2026 r. – zmiany w trzech obszarach: klasyfikacji budżetowej, zarządzania budżetem państwa i JST oraz zarządzania inwestycjami publicznymi 6
4. Pod jaką datą księgować faktury zakupowe z KSeF – datą wystawienia w KSeF czy datą wpływu do księgowości 11

Wyjaśnienia urzędowe 13

1. Klasyfikacja budżetowa opłat za wyżywienie w internatach i bursach po najnowszych zmianach w klasyfikacji budżetowej 13
2. W jakim paragrafie klasyfikacji budżetowej ujmować kaucję za butelki i puszki 14
3. Klasyfikacja opłat za czynności geodezyjne – paragraf 443 czy 452 16
4. Jak zaklasyfikować wypłatę odszkodowania za nieruchomości przejęte pod drogę 18

Nieprawidłowości w gospodarce finansowej 21

1. Przyznanie dodatku specjalnego skarbnikowi za kierowanie komórką księgowości 21
2. Wypłata nagród wszystkim pracownikom z okazji Dnia Samorządowca 22
3. Wykluczenie emerytów i rencistów z ZFŚS z powodu nieodprowadzania za nich odpisów na fundusz 24
4. Czy zinwentaryzowanie gruntów i budowli podziemnych metodą spisu z natury stanowi naruszenie dyscypliny finansów publicznych 25

CENTRALNY REJESTR UMÓW JSFP – NOWY OBOWIĄZEK OD 1 LIPCA 2026 R. 27

1. Czym jest CRU JSFP i jakie są podstawy prawne jego funkcjonowania 29

1.1. Istota i cel wprowadzenia CRU JSFP 29
1.2. Podstawy prawne funkcjonowania CRU JSFP 30
1.3. Ważne terminy dotyczące CRU JSFP 31

2. Zakres podmiotowy – jakie jednostki są zobowiązane do ujawniania umów w CRU JSFP 32

2.1. Katalog jednostek sektora finansów publicznych objętych obowiązkiem publikowania informacji o umowach w CRU JSFP 32
2.2. Podmioty i służby wyłączone z obowiązku publikowania informacji o umowach w CRU JSFP 35
2.3. Jednostki zawierające umowy bezpośrednio oraz umowy realizowane na rzecz jednostki przez inne podmioty 36

3. Harmonogram wdrożenia CRU JSFP – co należy zrobić i od kiedy 39

3.1. Uruchomienie systemu i etap przygotowawczy do wdrożenia CRU JSFP od 1 kwietnia 2026 r. 39
3.2. Rozpoczęcie obowiązku publikowania umów w CRU JSFP od 1 lipca 2026 r. 40

eprasa.pl f574bbfe01

4. Organizacja i przygotowanie jednostek, rozdzielenie zadań związanych z udostępnieniem i aktualizacją informacji o umowach w CRU JSFP – modele podziału zadań wewnątrz jednostki 40

4.1. Powierzenie wprowadzania i publikowania informacji w CRU JSFP pracownikom komórek merytorycznych 42

4.1.1. Powierzenie obowiązków służbom finansowym (skarbnik/dział finansowy) 42

4.1.2. Powierzenie obowiązków komórkom zamówień publicznych 43

4.1.3. Powierzenie obowiązków innym komórkom organizacyjnym (sekretarz/dział organizacyjny) 43

4.2. Rozdzielenie kwalifikacji umowy od czynności technicznych w CRU JSFP 44

4.3. Zastosowanie zasady „dwóch par oczu" przy obsłudze CRU JSFP 44

4.4. Hurtowe zaciąganie danych do CRU JSFP z systemów informatycznych jednostki 45

4.5. Rola kierownika jednostki w organizacji procesu udostępniania informacji o umowach w CRU JSFP 46

5. System teleinformatyczny CRU JSFP – jak uzyskać dostęp, zarządzać kontami oraz przypisywać role i uprawnienia użytkownikom 47

5.1. Zakładanie kont w systemie CRU JSFP 47

5.1.1. Wniosek o założenie konta jednostki 49

5.1.2. Wniosek o założenie konta użytkownika 52

5.2. Konsekwencje braku założenia konta w systemie CRU JSFP do 1 lipca 2026 r. 53

5.3. Role użytkowników i nadawanie uprawnień pracownikom jednostki do obsługi systemu CRU JSFP 54

5.3.1. Administrator jednostki 55

5.3.2. Wprowadzający 55

5.3.3. Publikujący 56

5.4. Wgląd i wyszukiwanie informacji o umowach w systemie CRU JSFP 58

6. Kwalifikacja przedmiotowa – jak ustalić, które umowy podlegają publikacji w CRU JSFP 59

6.1. Umowy stanowiące zamówienie w rozumieniu przepisów o zamówieniach publicznych 60

6.1.1. Kryterium odpłatności 61

6.1.2. Kryterium stron umowy – zamawiający i wykonawca 65

6.1.3. Kryterium przedmiotu umowy – nabycie robót budowlanych, dostaw lub usług 67

6.1.3.1. Roboty budowlane 67

6.1.3.2. Dostawy 68

6.1.3.3. Usługi 70

6.1.4. Publikacja umów bez względu na obowiązek stosowania trybu przewidzianego w przepisach o zamówieniach publicznych 71

6.2. Formy zawarcia umowy 71

6.2.1. Forma pisemna 72

6.2.2. Forma elektroniczna 74

6.2.3. Forma dokumentowa 75

6.2.4. Forma szczególna 76

6.2.5. Forma ustna – brak obowiązku publikacji w CRU JSFP 77

6.2.6. Faktury, rachunki, paragony 78

eprasa.pl f574bbfe01

6.2.7. Fakultatywne uprawnienie kierownika jednostki do publikowania informacji o umowach zawartych w innych formach ... 80

7. Wartość umowy – jak ustalać na potrzeby CRU JSFP (brak progu) ... 80
7.1. Brak progu wartości umowy – co to oznacza w praktyce ... 81
7.2. Zasady ustalania wartości umowy ... 82
7.2.1. Całkowita wartość umowy ... 82
7.2.2. Opcje i wznowienia oraz zamówienia podobne i uzupełniające ... 83
7.2.3. Podatek od towarów i usług (VAT) ... 83
7.3. Całkowita wartość przy umowach na czas nieoznaczony ... 84
7.4. Całkowita wartość przy umowach na czas oznaczony ... 85
7.5. Umowy bez określonej w treści wartości ... 86
7.6. Wartość umowy przy umowach z osobami fizycznymi ... 88
7.7. Wartość umowy przy umowach zawieranych na rzecz wielu jednostek ... 88

8. Wyłączenia przedmiotowe – jakie umowy nie podlegają publikacji w CRU JSFP ... 89
8.1. Umowy z zakresu prawa pracy ... 89
8.2. Wyłączenia w zakresie informacji o umowach z aspektami obronności i bezpieczeństwa ... 92
8.3. Wyłączenia w zakresie informacji o umowach dotyczących czynności operacyjno-rozpoznawczych i umowach w dziedzinie obronności i bezpieczeństwa ... 92
8.4. Wyłączenia w zakresie informacji o umowach o udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej przez NFZ ... 93
8.5. Umowy ramowe ... 94
8.6. Dotacje ... 94
8.7. Inne wyłączenia ... 96

9. Umowy zlecenia i umowy o dzieło a obowiązek publikacji w CRU JSFP ... 97

10. Zakres informacji o umowie, które podlegają udostępnieniu w CRU JSFP ... 101
10.1. Numer umowy ... 101
10.2. Data zawarcia umowy ... 102
10.3. Okres, na jaki umowa została zawarta ... 105
10.4. Strony umowy ... 107
10.5. Przedmiot umowy ... 108
10.6. Wartość umowy ... 109
10.7. Finansowanie umowy ... 109
10.8. Status umowy i dzień zakończenia obowiązywania umowy ... 109
10.9. Nieudostępnianie informacji o umowie ... 111
10.10. Aktualizacja informacji ... 117

11. Termin udostępniania informacji w CRU JSFP ... 118

12. Dostęp do informacji publicznej a CRU JSFP ... 119

13. Ochrona danych osobowych w CRU JSFP ... 120

14. Wyszukiwanie i wgląd w dane publikowane w CRU JSFP ... 122

15. Odpowiedzialność i sankcje za niewykonanie obowiązku publikowania informacji o umowach ... 123

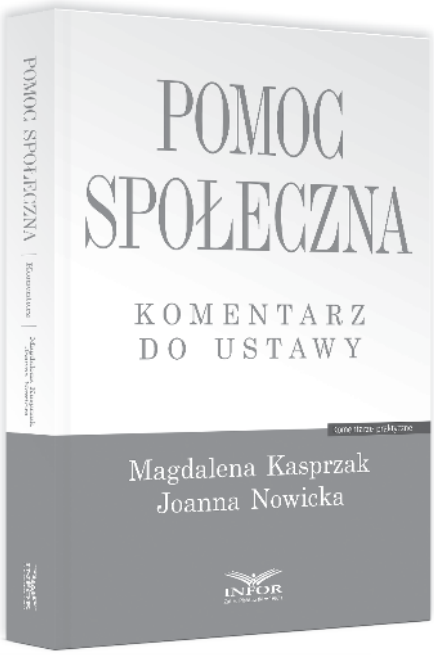
16. Podsumowanie ... 125

eprasa.pl f574bbfe01

INFOR
Zał. R. Pieńkowski w 1987 r.

NAJNOWSZY KOMENTARZ DO USTAWY O POMOCY SPOŁECZNEJ

Komentarz jest kompleksową i praktyczną analizą przepisów ustawy oraz aktów prawnych związanych z funkcjonowaniem systemu pomocy społecznej. Wskazuje, jak interpretować i stosować obowiązujące regulacje. Uwzględnia najnowsze zmiany w przepisach, które weszły w życie w 2026 r., dotyczące m.in.:

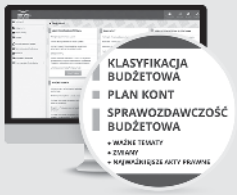
- nowego zakresu pojęcia „bezrobotny",
- rozbudowania ustawowego katalogu świadczeń niewliczanych do dochodu osoby starającej się o pomoc,
- nowych kryteriów ograniczenia wysokości lub rozmiaru przyznawanych świadczeń, odmowy ich przyznania bądź uchylenia decyzji o ich przyznaniu,
- wprowadzenia nowego zasiłku celowego na pokrycie kosztów pogrzebu.

KUP : sklep.infor.pl

W SERII POLECAMY

Klasyfikacja budżetowa 2026

Kompleksowe narzędzia dla jednostek budżetowych

Biuro Obsługi Klienta: 22 761 30 30, 801 626 666 bok@infor.pl

eprasa.pl f574bbfe01

Miesięczne zestawienie zmian i nowości

1 Publikacja sprawozdania finansowego za 2025 r. w BIP – termin mija w piątek 8 maja 2026 r.

8 maja 2026

Do 10 maja 2026 r. należy opublikować w BIP sprawozdania finansowe oraz łączne sprawozdania finansowe za 2025 r. Taki obowiązek wynika z § 34 ust. 9 rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów z 13 września 2017 r. w sprawie rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego, jednostek budżetowych, samorządowych zakładów budżetowych, państwowych funduszy celowych oraz państwowych jednostek budżetowych mających siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej (j.t. Dz.U. z 2020 r. poz. 342 ze zm.). **Ponieważ w 2026 r. 10 maja wypada w niedzielę, czynności trzeba wykonać najpóźniej w ostatnim dniu roboczym przed 10 maja, czyli w piątek 8 maja 2026 r.**

Zgodnie z § 23 tego rozporządzenia jednostki sporządzają sprawozdanie finansowe składające się z:

- bilansu,
- rachunku zysków i strat (wariant porównawczy),
- zestawienia zmian w funduszu,
- informacji dodatkowej.

Sprawozdania trzeba opublikować w BIP jednostek sporządzających sprawozdania. W przypadku jednostek obsługiwanych w ramach CUW w BIP jednostki obsługiwanej zamieszcza się informację o miejscu publikacji sprawozdania finansowego tej jednostki.

W kwestii, **czy w celu publikacji sprawozdania finansowego jednostka budżetowa (np. szkoła) nieposiadająca własnej strony BIP musi taką stronę stworzyć, czy też może opublikować swoje sprawozdanie finansowe w BIP jednostki nadrzędnej,** wypowiedziało się Ministerstwo Finansów:

MF *(...) Mając na uwadze, że kwestie obowiązku posiadania stron BIP nie są objęte materią ww. rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów z 13 września 2017 r. w sprawie rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa zwrócono się z prośbą o opinię do Ministerstwa Cyfryzacji, które wskazało, że pod pojęciem własnej strony BIP rozumieć należy stronę wyodrębnioną, co nie oznacza natomiast wymogu umieszczenia tej strony na całkowicie oddzielnej domenie, poświęconej wyłącznie na publikację strony podmiotowej BIP danej jednostki organizacyjnej. W odniesieniu do jednostek budżetowych i samorządowych*

eprasa.pl f574bbfe01

zakładów budżetowych ***za dopuszczalną należy zatem uznać sytuację, gdy strona podmiotowa danej jednostki organizacyjnej jest wyodrębnionym elementem („podstroną") w ramach ogólnej strony BIP „jednostki nadrzędnej", oczywiście przy zachowaniu jej odrębności****. W konsekwencji strona spełniająca ww. kryteria służyć może publikacji sprawozdań, o których mowa w § 34 ust. 9 rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów z 13 września 2017 r.*

Źródło: www.gov.pl

2 Termin przekazania 75% odpisu na ZFŚS w 2026 r.

29 maja 2026

Do 31 maja 2026 r. trzeba przekazać na odrębny rachunek ZFŚS kwotę stanowiącą co najmniej 75% odpisów podstawowych na ZFŚS za 2026 r. Tak stanowi art. 6 ust. 2 ustawy z 4 marca 1994 r. o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych (j.t. Dz.U. z 2024 r. poz. 288 ze zm.). Są to odpisy wymienione w art. 5 ust. 1–3 ww. ustawy, czyli obligatoryjnie naliczane na pracowników zatrudnionych w normalnych warunkach pracy, wykonujących prace w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze oraz pracowników młodocianych. Jeśli jednostka stosuje także fakultatywne zwiększenia odpisów i funduszu (na emerytów i rencistów objętych opieką socjalną, na pracowników niepełnosprawnych, na prowadzenie zakładowego żłobka lub klubu dziecięcego), te kwoty można w całości przekazać na rachunek ZFŚS do 30 września, łącznie z 25% odpisów podstawowych.

W 2026 r. z układu kalendarza wynika, że **31 maja przypada w niedzielę**, czyli ustawowy dzień wolny od pracy. Okoliczność ta ma istotne znaczenie przy ustalaniu terminów wykonania czynności materialno-technicznych. Termin ten, jako graniczny, nie podlega przesunięciu na pierwszy dzień roboczy po dniu wolnym. Dlatego **kwoty odpisów należy przekazać na rachunek bankowy ZFŚS (konto 135 „Rachunek środków funduszy specjalnego przeznaczenia") najpóźniej do piątku 29 maja.**

3 Nowelizacja ustawy o finansach publicznych z 27 lutego 2026 r. – zmiany w trzech obszarach: klasyfikacji budżetowej, zarządzania budżetem państwa i JST oraz zarządzania inwestycjami publicznymi

ZAKRES ZMIAN

Dnia 30 marca 2026 r. została opublikowana ustawa z 27 lutego 2026 r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw **(Dz.U. z 2026 r. poz. 426)**.

eprasa.pl f574bbfe01

Ustawą wprowadzono szereg zmian w trzech podstawowych obszarach:

1) **nowego sposobu grupowania wydatków budżetu państwa i budżetów JST** – skutkiem będzie wydanie nowego rozporządzenia w sprawie klasyfikacji budżetowej,
2) **zarządzania środkami publicznymi w ramach budżetu państwa i JST** – poprzez delegację kompetencji do wprowadzania bieżących zmian w trakcie realizacji tych budżetów oraz zmianę terminów opracowywania projektów planów finansowych państwowych jednostek budżetowych,
3) **wzmocnienia kontroli parlamentarnej i społecznej nad finansami publicznymi** – poprzez włączenie do ustawy budżetowej informacji o planach finansowych funduszy zarządzanych przez BGK oraz publikowanie ocen realizacji inwestycji finansowanych ze środków budżetu państwa w istotnej wielkości.

Nowelizacja ustawy ma na celu osiągnięcie kamienia milowego A2aG określonego dla Reformy Systemu Budżetowego w Krajowym Planie Odbudowy i Zwiększania Odporności (KPO).

ZASTOSOWANIE W PRAKTYCE

1. Ustawa weszła w życie 14 kwietnia 2026 r., z tym że część jej przepisów będzie stosowana dopiero do planowania budżetu państwa i budżetów JST na 2027 r.

2. W **tabeli** przedstawiamy **najważniejsze zmiany** wraz z datami rozpoczęcia ich stosowania:

Rodzaj i zakres zmian	Data rozpoczęcia stosowania nowych rozwiązań
1. Wprowadzenie nowych grup wydatków budżetu państwa – art. 124 uofp	
Wydatki budżetu państwa dzielą się na następujące grupy: **1) transfery bieżące,** 2) świadczenia na rzecz osób fizycznych, 3) wydatki bieżące, **4) wydatki majątkowe,** **5) transfery majątkowe.** W ramach tych grup wyodrębnia się wydatki na realizację programów finansowanych z udziałem środków z budżetu UE i z pomocy udzielanej przez państwa członkowskie EFTA, nieujęte w budżecie środków europejskich. **Transfery bieżące** obejmują przepływy finansowe niestanowiące zapłaty za dostarczone towary i usługi przekazywane innym podmiotom, w tym subwencje, dotacje oraz inne przepływy finansowe, które wywołują skutki ekonomiczne odpowiadające dotacjom i subwencjom, przeznaczone na finansowanie wydatków bieżących oraz zasoby własne UE. Analogicznie **transfery majątkowe** to przepływy finansowe przeznaczone na finansowanie wydatków majątkowych. **Wydatki majątkowe** obejmują: nakłady na niefinansowe aktywa trwałe (wydatki inwestycyjne), do których zalicza się wydatki na nabycie lub wytworzenie aktywów trwałych, ulepszenie istniejących środków trwałych, pierwsze wyposażenie obiektów budowlanych, wydatki na zakup i objęcie akcji i udziałów oraz wniesienie wkładów do spółek prawa handlowego.	Ma zastosowanie po raz pierwszy do planowania ustawy budżetowej na 2027 r. Zmiana zasad klasyfikacji będzie wymagała wydania nowego rozporządzenia w sprawie klasyfikacji budżetowej. Dotychczasowe rozporządzenie zachowuje moc do dnia wejścia w życie nowego rozporządzenia, jednak nie dłużej niż przez 12 miesięcy od dnia wejścia w życie nowelizacji ustawy (czyli do 14 kwietnia 2027 r.), i może być zmieniane.

eprasa.pl f574bbfe01

Rodzaj i zakres zmian	Data rozpoczęcia stosowania nowych rozwiązań
2. Wprowadzenie nowych grup wydatków budżetów JST – art. 236 uofp	
W planie wydatków bieżących wyodrębnia się: ■ wydatki jednostek budżetowych, w tym na uposażenia i wynagrodzenia oraz składki od nich naliczane, oraz wydatki związane z realizacją ich statutowych zadań, ■ **transfery bieżące** (w takim samym znaczeniu jak w budżecie państwa – zob. poz. 1), ■ wydatki na programy finansowane z udziałem środków z budżetu UE, z pomocy udzielanej przez państwa członkowskie EFTA lub innych źródeł zagranicznych, w części związanej z realizacją zadań JST, ■ wypłaty z tytułu poręczeń i gwarancji udzielonych przez JST, przypadających do spłaty w danym roku budżetowym, ■ obsługę długu JST. W planie wydatków majątkowych wyodrębnia się **nakłady na niefinansowe aktywa trwałe (wydatki inwestycyjne) i transfery majątkowe** (w takim samym znaczeniu jak w budżecie państwa – zob. poz. 1) oraz wydatki na zakup i objęcie akcji i udziałów, na wniesienie wkładów do spółek prawa handlowego. Tu także wyodrębnia się wydatki na realizację programów finansowanych z udziałem środków z budżetu UE, z pomocy udzielanej przez państwa członkowskie EFTA lub innych źródeł zagranicznych, w części związanej z realizacją zadań JST.	Ma zastosowanie po raz pierwszy do planowania uchwał budżetowych na 2027 r. i WPF na rok 2027 i na kolejne lata. Uwaga o zmianie klasyfikacji budżetowej – zob. poz. 1.
3. Ujednolicenie ewidencji księgowej środków publicznych – nowy art. 40a uofp	
Minister Finansów opublikuje w BIP Ministerstwa Finansów ogólnie obowiązujące wytyczne w zakresie przypisywania paragrafów dochodów, przychodów, wydatków i środków zagranicznych do kont księgowych określonych w załącznikach do rozporządzenia w sprawie rachunkowości oraz planów kont.	14 kwietnia 2026 r.
4. Ujmowanie w budżecie państwa wydatków w dodatkowym podziale – według dysponentów części budżetowych – art. 116 ust. 3 uofp	
Wydatki budżetu państwa ujmuje się w załączniku do ustawy budżetowej w podziale na części, działy i rozdziały klasyfikacji budżetowej wydatków oraz grupy wydatków, oraz dodatkowo w podziale na poszczególnych dysponentów części budżetowych, razem, oraz w podziale na poszczególne części budżetowe, którymi ci dysponenci dysponują.	Ma zastosowanie po raz pierwszy do planowania ustawy budżetowej na 2027 r.
5. Wprowadzenie oceny inwestycji o istotnej wartości, finansowanych ze środków państwowych – nowy art. 133aa uofp	
Podmiot zamierzający realizować inwestycję, której szacunkowy łączny koszt wynosi co najmniej 10 000 tys. zł, finansowaną lub dofinansowaną w łącznej kwocie stanowiącej co najmniej 50% szacunkowego łącznego kosztu inwestycji z wydatków: ■ budżetu państwa, ■ państwowych funduszy celowych, funduszy utworzonych, powierzonych lub przekazanych BGK, ■ z wykorzystaniem skarbowych papierów wartościowych otrzymanych nieodpłatnie,	Ma zastosowanie do inwestycji: ■ realizowanych w ramach programów wieloletnich, ustanowionych po 31 grudnia 2026 r., ■ w odniesieniu do których decyzja o ich realizacji zostanie podjęta po 31 grudnia 2026 r.

eprasa.pl f574bbfe01

sporządza ocenę w zakresie zgodności wydatkowania tych środków z zasadami celowego i oszczędnego gospodarowania z art. 44 ust. 3 pkt 1 uofp. Ocena nie dotyczy inwestycji: ■ współfinansowanych ze środków budżetu UE, z pomocy udzielanej przez państwa członkowskie EFTA lub innych źródeł zagranicznych, ■ organów i jednostek, o których mowa w art. 139 ust. 2 uofp, ■ JST oraz ich związków, związków metropolitalnych, a także ich jednostek organizacyjnych, samorządowych osób prawnych oraz spółek kapitałowych kontrolowanych przez te jednostki, ■ w dziedzinie obronności i bezpieczeństwa. Ocena inwestycji jest brana pod uwagę przez udzielającego finansowania lub dofinansowania inwestycji. Organ ten publikuje ocenę w swoim BIP, jeśli wartość kosztorysowa inwestycji przekracza 500 000 tys. zł. Jeśli wartość kosztorysowa inwestycji przekracza 100 000 tys. zł, właściwy dysponent części budżetowej będący ministrem, kierownikiem urzędu centralnego lub wojewodą corocznie sporządza informację o inwestycji, którą musi opublikować w BIP w terminie dwóch miesięcy od dnia ogłoszenia ustawy budżetowej.	
6. Dołączanie do projektu ustawy budżetowej planów finansowych funduszy obsługiwanych przez BGK – art. 142 ust. 1 pkt 12 uofp	
Do projektu uchwały budżetowej dołącza się uzasadnienie, które powinno obligatoryjnie zawierać m.in. plany finansowe lub projekty planów finansowych funduszy utworzonych, powierzonych lub przekazanych BGK na podstawie odrębnych ustaw.	Ma zastosowanie po raz pierwszy do planowania ustawy budżetowej na 2027 r.
7. Skrócenie terminów opracowania projektów planów finansowych i planów finansowych państwowych jednostek budżetowych – art. 143 ust. 2 i art. 146 ust. 1 uofp	
Przesunięte zostały terminy opracowania i przekazania: ■ projektów planów finansowych sporządzonych przez jednostki podległe dysponentom części budżetowych zgodnie z informacją przekazaną przez dysponentów budżetowych o kwotach dochodów i wydatków ujętych w projekcie ustawy budżetowej – z 1 grudnia na 25 listopada, ■ jednostkom podległym przez dysponentów części budżetowych informacji o ostatecznych kwotach dochodów i wydatków ujętych w ustawie budżetowej – z 10 dni roboczych od dnia ogłoszenia tej ustawy na 7 dni.	Ma zastosowanie po raz pierwszy do planowania ustawy budżetowej na 2027 r.
8. Wydłużenie terminów zmian kwot dotacji dla JST – art. 170 ust. 1 i 2 uofp	
Zmiany kwot dotacji celowych na zadania z zakresu administracji rządowej lub inne zadania zlecone odrębnymi ustawami JST oraz zmiany kwot dotacji na dofinansowanie zadań własnych JST mogą następować do 15 grudnia roku budżetowego (zamiast jak dotąd do 15 albo 30 listopada).	Ma zastosowanie po raz pierwszy do planowania ustawy budżetowej na 2027 r.
9. Delegacja uprawnień do dokonywania zmian w budżecie państwa – art. 171 uofp	
Przeniesienie polegające na zmniejszeniu lub zwiększeniu wydatków majątkowych lub transferów majątkowych jednorazowo o kwotę do 500 tys. zł nie wymaga zgody Ministra Finansów.	Ma zastosowanie po raz pierwszy do planowania ustawy budżetowej na 2027 r.

eprasa.pl f574bbfe01

Rodzaj i zakres zmian	Data rozpoczęcia stosowania nowych rozwiązań
Wojewodowie mogą, w celu zapewnienia realizacji zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych odrębnymi ustawami JST, dokonywać w ramach danej części budżetu państwa przeniesień wydatków między działami, rozdziałami i paragrafami klasyfikacji wydatków, które nie powodują powstania zobowiązania Skarbu Państwa.	Do zmian ustawy budżetowej na 2026 r. stosuje się przepisy dotychczasowe (przed nowelizacją).
10. Delegacja uprawnień do dokonywania zmian w budżetach JST (zmiana kompetencji) – art. 232 ust. 2 i art. 258 uofp	
Organ stanowiący JST może upoważnić zarząd JST do dokonywania zmian: 1) limitów zobowiązań i kwot wydatków na realizację przedsięwzięcia, w tym finansowanego z udziałem środków europejskich albo innych środków zagranicznych, w związku ze zmianami w realizacji tego przedsięwzięcia, o ile zmiany te nie pogorszą wyniku budżetu dla każdego roku objętego wieloletnią prognozą finansową; 2) w planie dochodów i wydatków związanych: ■ ze zmianą kwot lub uzyskaniem płatności przekazywanych z budżetu środków europejskich, o ile zmiany te nie pogorszą wyniku budżetu, ■ ze zmianami w realizacji przedsięwzięcia, w tym finansowanego z udziałem środków europejskich albo innych zagranicznych, o ile zmiany te nie pogorszą wyniku budżetu, ■ ze zwrotem płatności otrzymanych z budżetu środków europejskich, ■ z otrzymaniem środków pochodzących z darowizn z poleceniem, o którym mowa w art. 893 k.c.	Do zmian uchwał budżetowych na 2026 r. stosuje się przepisy dotychczasowe (przed nowelizacją).
11. Ustalenie zasad przesuwania terminów do odprowadzenia do budżetu państwa dochodów pobranych przez JST w związku z realizacją zadań zleconych – art. 255 ust. 1, 2 i 6 uofp	
W ciągu roku budżetowego zarząd JST przekazuje dochody pobrane w związku z realizacją zadań zleconych do budżetu państwa według stanu środków określonego na: ■ 10 dzień miesiąca – w terminie do 15 dnia danego miesiąca, ■ 20 dzień miesiąca – w terminie do 25 dnia danego miesiąca. Jeśli ten dzień przypada w dniu ustawowo wolnym od pracy lub w sobotę – termin ulega przesunięciu na pierwszy przypadający po nich dzień roboczy (dotąd w braku regulacji tej kwestii przelew trzeba było wykonać przed dniem wolnym). Analogicznie określono termin dla przekazania dochodów pobranych od 21 do 31 grudnia, które trzeba odprowadzić do 8 stycznia. Od kwot dochodów przekazanych po terminie nalicza się odsetki w wysokości określonej jak dla zaległości podatkowych, począwszy od dnia następującego po dniu, w którym upłynął termin ich przekazania.	14 kwietnia 2026 r.
12. Doprecyzowanie procedur związanych ze sprawozdaniami rocznymi i absolutorium dla zarządu JST – art. 267 ust. 3, art. 270 ust. 2 i art. 271 ust. 1 uofp	
Zarząd JST przedstawia RIO, w terminie do 31 marca roku następującego po roku budżetowym: ■ sprawozdanie roczne z wykonania budżetu tej jednostki, zawierające zestawienie dochodów i wydatków wynikające z zamknięć rachunków budżetu JST,	Stosuje się po raz pierwszy do sprawozdań finansowych JST za rok 2026.

eprasa.pl f574bbfe01

■ sprawozdanie roczne z wykonania planu finansowego jednostki, ■ informację o stanie mienia JST. Komisja rewizyjna organu stanowiącego JST rozpatruje: ■ sprawozdanie finansowe, ■ sprawozdanie z wykonania budżetu wraz z informacją o stanie mienia JST oraz opinią RIO o tych dokumentach, ■ sprawozdanie z badania sprawozdania finansowego przez biegłego rewidenta (w przypadku gdy JST jest obowiązana do tego badania). Komisja rewizyjna przedstawia organowi stanowiącemu JST i RIO, w terminie do dnia 15 czerwca roku następującego po roku budżetowym, wniosek w sprawie absolutorium dla zarządu. Nie później niż 30 czerwca roku następującego po roku budżetowym organ stanowiący JST podejmuje uchwałę w sprawie absolutorium dla zarządu po zapoznaniu się z dokumentami wymienionymi w art. 271 ust. 1 uofp oraz opinią RIO o ww. wniosku komisji rewizyjnej.	

©℗
Izabela Motowilczuk
były wieloletni inspektor kontroli gospodarki finansowej RIO

4 Pod jaką datą księgować faktury zakupowe z KSeF – datą wystawienia w KSeF czy datą wpływu do księgowości

KSeF Obowiązkowe stosowanie KSeF w praktyce jednostek rodzi nowe pytania dotyczące ewidencji faktur zakupowych, w tym wyboru właściwej daty księgowania. Szczególnie istotne jest rozróżnienie między datą wystawienia faktury a datą jej wpływu do jednostki i do księgowości.

To, pod jaką datą jednostka księguje faktury zakupowe z KSeF, zależy w dużej mierze od zasad określonych w jej polityce rachunkowości, jak również od przyjętego obiegu dokumentów.

W praktyce mamy do czynienia z kilkoma różnymi datami. Są to m.in. data zapisu, data wystawienia dowodu księgowego, data wpływu oraz data operacji gospodarczej. Każda z nich pełni odrębną funkcję w procesie ewidencji księgowej.

Data zapisu, stosowana również w oprogramowaniu księgowym, jest datą ujęcia dokumentu w księgach rachunkowych jednostki i dotyczy dokumentów, które faktycznie wpłynęły do działu księgowości.

W przypadku faktur otrzymanych za pośrednictwem KSeF **datą wpływu jest moment nadania numeru KSeF**, ponieważ w tym momencie faktura zostaje skutecznie doręczona jednostce (art. 106na ust. 3 ustawy z 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług). Data ta nie musi pokrywać się z datą zapisu, co widać np. w weekendy, gdy jednostka nie pracuje, a prywatne przedsiębiorstwo może w tym czasie wystawiać faktury.

eprasa.pl f574bbfe01

PRZYKŁAD

Przedsiębiorca wystawia fakturę w KSeF 25 kwietnia (sobota).

Datą wpływu w księgach rachunkowych jest 25 kwietnia, czyli moment nadania fakturze numeru KSeF.

Datą zapisu będzie 27 kwietnia, jeśli w tym dniu faktura trafiła do księgowości i przeszła pozytywną kontrolę formalno-rachunkową.

Z perspektywy pliku JPK_V7M istotne są dwie daty – data zakupu oraz data wpływu. Prawidłowe zaksięgowanie faktury jest również istotne z punktu widzenia poprawności tego pliku.

Data wpływu powinna zostać wskazana zgodnie z datą faktycznego wpłynięcia faktury do KSeF (w trybie online), nawet jeśli przypada na dzień, w którym jednostka nie miała możliwości zapoznania się z dokumentem, lub gdy dokument trafił do księgowości dopiero po kilku dniach.

©℗

Marek Kojda

zastępca dyrektora w Departamencie Księgowości Urzędu Obsługującego JST, specjalista i praktyk w zakresie rozliczeń VAT w JST

Czy wiesz, że…

Państwowa Inspekcja Pracy zyskała nowe narzędzia do walki ze śmieciowym zatrudnieniem. W dniu 7 kwietnia została opublikowana ustawa z 11 marca 2026 r. o zmianie ustawy o Państwowej Inspekcji Pracy oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2026 r. poz. 473). Celem ustawy jest przede wszystkim **walka z wypychaniem pracowników na pozorne umowy cywilnoprawne i tym samym pozbawianie ich należnych im praw pracowniczych**. Ustawa nie zmienia Kodeksu pracy, lecz wprowadza narzędzia do skutecznego egzekwowania obowiązującego już prawa. Reforma nie ogranicza swobody zawierania umów cywilnoprawnych, jeśli umowy cywilnoprawne są wykorzystywane zgodnie z ich naturą.

Resort finansów zwrócił się do poszczególnych ministerstw o **dokonanie przeglądu zadań zlecanych samorządom przez administrację rządową**. Ministrowie mają ocenić racjonalność utrzymywania obecnego statusu tych zadań i przedstawić propozycje dotyczące m.in. możliwości przekształcenia zadań zleconych w zadania własne JST oraz ewentualnego przejęcia określonych zadań do bezpośredniej realizacji przez administrację rządową. Ewentualne propozycje zmian zostaną ocenione pod kątem ich zgodności z nowym systemem dochodów JST.

Dołącz do nas na facebooku – www.facebook.com/PRBinfor

eprasa.pl f574bbfe01

Wyjaśnienia urzędowe

1 Klasyfikacja budżetowa opłat za wyżywienie w internatach i bursach po najnowszych zmianach w klasyfikacji budżetowej

Odpowiedź MF na pytania PRB

PYTANIE REDAKCJI PORADNIKA RACHUNKOWOŚCI BUDŻETOWEJ

Rozporządzeniem Ministra Finansów i Gospodarki z 10 września 2025 r. zmieniającym rozporządzenie w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych (Dz.U. z 2025 r. poz. 1241) zmodyfikowano nazwę paragrafu dochodów 067 „Wpływy z opłat za wyżywienie w żłobku, przedszkolu lub szkole". Jednocześnie doprecyzowano objaśnienia do tego paragrafu. Zgodnie z nimi w paragrafie 067 ujmuje się opłaty wnoszone za korzystanie z wyżywienia w publicznych szkołach, przedszkolach, żłobkach oraz innych formach opieki nad dziećmi do lat 3.

W odpowiedzi na pytanie, czy od 1 stycznia 2026 r. właściwe będzie ujmowanie w paragrafie 067 wyłącznie opłat za wyżywienie uczniów, natomiast opłat za posiłki dla nauczycieli i pracowników obsługi nadal w paragrafie 083 – tak jak dotychczas, Ministerstwo Finansów wskazało, że *(...) nowe brzmienie paragrafu klasyfikacji budżetowej, które będzie stosowane od 1 stycznia 2026 r., miało na celu ujmowanie wszystkich opłat za wyżywienie w jednolity sposób.*

W praktyce pojawiły się kolejne wątpliwości w tym zakresie.

Jak klasyfikować dochody z tytułu opłat za wyżywienie wnoszonych przez:

- **uczniów oraz wychowanków internatu,**
- **uczniów mieszkających w bursie?**

Czy opłaty te również powinny być ujmowane od 1 stycznia 2026 r. w paragrafie 067 „Wpływy z opłat za wyżywienie w żłobku, przedszkolu lub szkole"?

Brakuje także jednoznacznych wytycznych w odniesieniu do opłat wnoszonych przez nauczycieli lub inne osoby dorosłe, np. przez dorosłych uczniów liceum i wychowanków internatu.

Zgodnie z § 8 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z 28 lutego 2019 r. w sprawie szczegółowej organizacji publicznych szkół i publicznych przedszkoli (j.t. Dz.U. z 2023 r. poz. 2736 ze zm.) internat zorganizowany w szkole jest integralną częścią szkoły.

Bursa jest placówką oświatową, ale różni się od internatu tym, że jest samodzielną jednostką, a nie częścią konkretnej szkoły.

eprasa.pl f574bbfe01

W związku z licznymi pytaniami redakcja „PORADNIKA Rachunkowości Budżetowej" zwraca się z prośbą o zajęcie stanowiska.

Jednoznaczna interpretacja Ministerstwa Finansów jest potrzebna, aby zapewnić jednolite rozumienie zmian w klasyfikacji budżetowej oraz spójne stosowanie paragrafów dochodowych przez jednostki. Pozwoli to uniknąć rozbieżności w klasyfikowaniu tych samych dochodów.

ODPOWIEDŹ MINISTERSTWA FINANSÓW

Rozporządzeniem Ministra Finansów i Gospodarki z 10 września 2025 r. zmieniającym rozporządzenie w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych (Dz.U. z 2025 r. poz. 1241) została zmodyfikowana nazwa paragrafu dochodów 067 „Wpływy z opłat za wyżywienie w żłobku, przedszkolu lub szkole". Zostały doprecyzowane również objaśnienia do tego paragrafu, zgodnie z którymi ujmuje się tu opłaty wnoszone za korzystanie z wyżywienia w publicznych szkołach, przedszkolach, żłobkach oraz innych formach opieki nad dziećmi do lat 3.

W związku z kolejnymi pytaniami dotyczącymi klasyfikowania opłat ujmowanych w tym paragrafie Ministerstwo Finansów ponownie zauważa, że **nowe brzmienie paragrafu klasyfikacji budżetowej rozszerzyło jego zakres zastosowania, co miało na celu ujmowanie wszystkich opłat za wyżywienie w jednolity sposób (tj. niezależnie m.in. od tego, za jakie osoby są wnoszone)**.

W odniesieniu do kwestii finansowania wyżywienia za uczniów mieszkających w internatach (jeżeli nie są one w strukturach szkoły) i w bursach, w przypadku gdy wydatki te nie wpisują się w powyższy paragraf, to mogą być one klasyfikowane tak jak dotychczas. Niezależnie od powyższego należy zauważyć, że w klasyfikacji istnieje rozdział 85410 „Internaty i bursy szkolne", który pozwala na identyfikację dochodów i wydatków dotyczących tych podmiotów.

Pismo Ministerstwa Finansów
z 1 kwietnia 2026 r.

2 W jakim paragrafie klasyfikacji budżetowej ujmować kaucję za butelki i puszki

PYTANIE JEDNOSTKI

Z dniem 1 października 2025 r. został wprowadzony w Polsce system kaucyjny. Zgodnie z założeniami systemu recyklingowi podlegają opakowania z tworzyw sztucznych, szklane oraz puszki metalowe jako opakowania zwrotne. W związku z tym, w przypadku

eprasa.pl f574bbfe01

zakupu ww. opakowań, sprzedawca na fakturze za zakup napojów dolicza kaucję. Zwrot kaucji następuje po zwrocie butelek lub puszek do punktu sprzedaży.

W Gminie Potęgowo utworzonych jest 28 sołectw, które posiadają własne fundusze przeznaczone m.in. na spotkania integracyjne mieszkańców. Na spotkania zakupywane są art. spożywcze, w tym napoje w opakowaniach zwrotnych. Na wystawionych przez sprzedawcę fakturach widoczna jest kaucja za ich zakup. Podobnie sytuacja się ma w przypadku zakupu wody butelkowanej do sekretariatu wójta.

Do jakiego paragrafu wydatku klasyfikacji budżetowej należy przyporządkować kaucję za opakowania zwrotne widniejącą na fakturach związanych z zakupem tego typu napojów?

Stanowisko jednostki:

Zdaniem Wnioskodawcy kaucję należy przyporządkować do paragrafu 4430 „Różne opłaty i składki", ponieważ system kaucyjny stanowi pewnego rodzaju opłatę naliczaną przy zakupie napojów w opakowaniach zwrotnych. Kaucja nie jest opodatkowana podatkiem VAT tak jak inne opłaty przyporządkowane do tego paragrafu.

Przepisy będące przedmiotem wyjaśnienia:

- art. 44 ust. 4 pkt 1 ustawy z 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (j.t. Dz.U. z 2025 r. poz. 1483 ze zm.)
- załącznik nr 4 do rozporządzenia Ministra Finansów z 2 marca 2010 r. w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych (j.t. Dz.U. z 2022 r. poz. 513 ze zm.)

ODPOWIEDŹ RIO W GDAŃSKU

Pismem (...) zwróciła się Pani z prośbą o zajęcie stanowiska w sprawie klasyfikacji budżetowej wydatków budżetu gminy dotyczących kaucji za opakowania zwrotne widniejącej na fakturach związanych z zakupem napojów.

Załącznik nr 4 do rozporządzenia Ministra Finansów z 2 marca 2010 r. w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych (j.t. Dz.U. z 2022 r. poz. 513 z późn.zm.) nie przewiduje paragrafu wydatków na kaucje za opakowania naliczane przy zakupie napojów.

W ocenie tut. Izby **koszty kaucji należy klasyfikować łącznie z właściwym wydatkiem ponoszonym na zakup napojów, a zatem właściwym paragrafem klasyfikacji budżetowej będzie paragraf 421** „Zakup materiałów i wyposażenia", **paragraf 422** „Zakup środków żywności", względnie **paragraf 302** „Wydatki osobowe niezaliczone do wynagrodzeń", który zgodnie z objaśnieniami obejmuje m.in. świadczenia rzeczowe, wynikające z przepisów dotyczących bezpieczeństwa i higieny pracy (w tym profilaktyczne posiłki i napoje).

Wyjaśnić w tym miejscu należy, że klasyfikacja budżetowa określona wyżej powołanym rozporządzeniem w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych jest

eprasa.pl f574bbfe01

narzędziem służącym umożliwieniu dysponentom środków budżetowych zaewidencjonowania określonych zdarzeń, rozstrzygniętych co do zasady przepisami prawa materialnego. W konsekwencji powyższego przyjmuje się, że podstawą zaklasyfikowania wydatku do odpowiedniej podziałki klasyfikacji budżetowej jest ustalenie rodzaju/charakteru tego wydatku oraz podstawy prawnej (tak: Krystyna Gąsiorek, *Klasyfikacja budżetowa 2025*, INFOR PL S.A., Warszawa 2025, Odpowiedź Ministerstwa Finansów na pytanie redakcji „Poradnika Rachunkowości Budżetowej" – pismo z dnia 20 maja 2019 r.).

Jednocześnie pragnę podkreślić, że wyjaśnienia udzielane przez Regionalną Izbę Obrachunkową w Gdańsku powinny zostać potraktowane wyłącznie jako stanowisko tut. Izby, które nie jest wiążące zarówno dla wnioskującego o udzielenie wyjaśnienia w sprawie stosowania przepisów o finansach publicznych, jak i dla organów rozstrzygających w indywidualnych sprawach. Regionalne izby obrachunkowe nie posiadają bowiem uprawnień do dokonywania powszechnie obowiązującej wykładni przepisów prawa, lecz jedynie do ogólnej interpretacji przepisów związanych z funkcjonowaniem finansów publicznych.

Pismo RIO w Gdańsku
z 10 marca 2026 r.

Specjalne podziękowania dla Pani Skarbnik Gminy Potęgowo za udostępnienie redakcji PRB powyższego pisma.

Od redakcji PRB: W związku z licznymi pytaniami oraz rozbieżnymi stanowiskami redakcja „PORADNIKA Rachunkowości Budżetowej" w dniu 23 stycznia 2026 r. zwróciła się do Ministerstwa Finansów z prośbą o wskazanie prawidłowej klasyfikacji budżetowej oraz zasad ewidencji księgowej (w zakresie rozrachunków i kosztów) kaucji za butelki w systemie kaucyjnym – także w sytuacji, gdy kaucja nie jest zwracana w formie pieniężnej, lecz w postaci bonów do realizacji w danym sklepie. Do tej pory nie otrzymaliśmy odpowiedzi, mimo regularnych monitów. Treść odpowiedzi opublikujemy na łamach PRB niezwłocznie po jej otrzymaniu.

3 Klasyfikacja opłat za czynności geodezyjne – paragraf 443 czy 452

PYTANIE JEDNOSTKI

Prezydent Miasta Ruda Śląska jako organ prowadzący państwowy zasób geodezyjny i kartograficzny (zgodnie z art. 40b ust. 1 ustawy z 17 maja 1989 r. – Prawo geodezyjne i kartograficzne; dalej: u.p.g.k.) za czynności wykonywane w zakresie powiatowych zasobów geodezyjnych i kartograficznych pobiera opłaty. Zgodnie z art. 41 ust. 2 u.p.g.k. przychodami Funduszu Gospodarki Zasobem Geodezyjnym i Kartograficznym są wpływy m.in. z opłat za udostępnienie zbiorów danych oraz innych materiałów z zasobu centralnego oraz za czynności urzędowe związane z prowadzeniem tego zasobu. Ponadto w myśl art. 41b ust. 2 u.p.g.k., wpływy

eprasa.pl f574bbfe01

z udostępniania map oraz innych materiałów i informacji z zasobów powiatowych, a także z opłat za czynności związane z prowadzeniem tych zasobów są dochodami własnymi budżetu samorządu powiatu.

Prezydent Miasta Ruda Śląska w zakresie powiatowych zasobów geodezyjnych i kartograficznych wykonuje w szczególności czynności na rzecz Miasta Ruda Śląska, które realizuje swoje zadania poprzez własne jednostki organizacyjne (w tym Urząd Miasta Ruda Śląska, inne jednostki budżetowe, zakład budżetowy). Jednostki te pokrywają wydatki związane z przedmiotowymi opłatami (jeśli wydatki te nie dotyczą inwestycji) z paragrafu 430.

Z kolei jeśli Miasto Ruda Śląska zostaje obciążone przedmiotowymi opłatami przez inny organ prowadzący państwowy zasób geodezyjny i kartograficzny, wówczas wydatek taki jest klasyfikowany w paragrafie 439.

W jakim paragrafie klasyfikacji budżetowej należy klasyfikować wydatki budżetowe na pokrycie opłat, o których mowa w przedstawieniu stanu faktycznego, naliczanych przez Prezydenta Miasta Ruda Śląska oraz przez inne organy prowadzące państwowy zasób geodezyjny i kartograficzny, obciążających Miasto Ruda Śląska, które realizuje zadania poprzez gminne jednostki organizacyjne (w tym Urząd Miasta Ruda Śląska)?

Stanowisko jednostki:

Jak wynika z pisma Ministerstwa Finansów z 2 listopada 2018 r. (sygn. BP1.4102.18.2018), opłaty wnoszone na podstawie art. 40b ust. 1 pkt 2 ustawy – Prawo geodezyjne i kartograficzne za sporządzanie i wydawanie wypisów oraz wyrysów z operatu ewidencji gruntów i budynków (o ile nie dotyczą inwestycji) należy klasyfikować co do zasady w paragrafie 443 „Różne opłaty i składki".

Jednak, mając na uwadze powołane wyżej brzmienie art. 41b ust. 2 u.p.g.k, wydaje się, że właściwe jest zakwalifikowanie przedmiotowych opłat wnoszonych przez Miasto Ruda Śląska na rzecz Prezydenta Miasta Ruda Śląska w paragrafie 452 „Opłaty na rzecz budżetów jednostek samorządu terytorialnego".

Natomiast w przypadku opłat naliczanych przez inne organy prowadzące państwowy zasób geodezyjny i kartograficzny, obciążających Miasto Ruda Śląska – właściwy będzie paragraf 443 „Różne opłaty i składki".

Przepisy będące przedmiotem wyjaśnienia:

- art. 39 ust. 4 pkt 1 ustawy z 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (j.t. Dz.U. z 2025 r. poz. 1483 ze zm.)
- art. 40b ust. 1, art. 41 ust. 2, art. 41b ust. 2 ustawy z 17 maja 1989 r. – Prawo geodezyjne i kartograficzne (j.t. Dz.U. z 2024 r. poz. 1151 ze zm.)
- załącznik nr 4 do rozporządzenia Ministra Finansów z 2 marca 2010 r. w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych (j.t. Dz.U. z 2022 r. poz. 513 ze zm.)

eprasa.pl f574bbfe01

ODPOWIEDŹ RIO W KATOWICACH

W odpowiedzi na wniosek z 5 stycznia 2026 r. w sprawie klasyfikacji wydatków za czynności geodezyjne wyjaśniam.

Zgodnie z art. 40 ust. 2 i ust. 3 pkt 3 ustawy z 17 maja 1989 r. – Prawo geodezyjne i kartograficzne (Dz.U. z 2024 r. poz. 1151 z późn.zm.) powiatowy zasób geodezyjny i kartograficzny jest częścią państwowego zasobu, a jego prowadzenie i weryfikacja opracowań przyjmowanych do zasobu należy do starosty. Materiały zasobu udostępniane są odpłatnie, a opłaty z tego tytułu stanowią dochód własny budżetu powiatu (art. 40a ust. 1 i art. 41b ust. 2).

W przypadku udostępniania danych, o których mowa w art. 40b ust. 1 wyżej wymienionej ustawy, kierownikom jednostek organizacyjnych jednostek samorządu terytorialnego wydatki na ten cel powinny być zaplanowane w planie finansowym tej jednostki (plan finansowy urzędu, plan finansowy jednostki organizacyjnej). **Jeżeli opłata ponoszona jest na rzecz budżetu jednostki samorządu terytorialnego (tu: powiat), wówczas wydatek na ten cel powinien być ujęty w paragrafie 452** „Opłaty na rzecz budżetów jednostek samorządu terytorialnego", z odpowiednią czwartą cyfrą, o którym mowa w załączniku nr 4 do rozporządzenia Ministra Finansów z 2 marca 2010 r. w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych (Dz.U. z 2022 r. poz. 513 z późn. zm.). Podkreślić należy, iż **zastosowanie powyższej klasyfikacji nie powinno być różnicowane ze względu na jednostkę samorządu terytorialnego uiszczającą opłatę na rzecz powiatu**, bowiem kluczowe jest tutaj wskazanie uprawnionego do pobierania takiej opłaty, czyli w tej sytuacji powiatu.

Prezentowane stanowisko przedstawia pogląd Izby w sprawie objętej zapytaniem i nie ma charakteru prawnie wiążącego.

Pismo RIO w Katowicach
z 13 lutego 2026 r.

Specjalne podziękowania dla Pani Naczelnik Wydziału Finansowo-Księgowego Urzędu Miasta Ruda Śląska za udostępnienie redakcji PRB powyższego pisma.

4 Jak zaklasyfikować wypłatę odszkodowania za nieruchomości przejęte pod drogę

PYTANIE JEDNOSTKI

Powiat realizuje inwestycję drogową, w wyniku której nieruchomości przejęte zostaną na własność Powiatu Chrzanowskiego na podstawie decyzji ZRID. Zgodnie z przepisami ustawy z 10 kwietnia 2003 r. o szczególnych zasadach przygotowania i realizacji inwestycji w zakresie dróg publicznych, nieruchomości przeznaczone na realizację inwestycji

eprasa.pl f574bbfe01

drogowej, decyzją właściwego organu, stają się własnością z mocy prawa m.in. jednostki samorządu terytorialnego. Za przejęte nieruchomości właścicielowi przysługuje odszkodowanie. Jego wysokość określa organ, który wydał decyzję o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej.

Czy wydatek z tytułu wypłaty przedmiotowego odszkodowania należy uznać za koszt realizowanej inwestycji drogowej i czy środki na wypłatę wyżej wymienionego odszkodowania powinny być ujęte w budżecie powiatu w paragrafie 605 „Wydatki inwestycyjne jednostek budżetowych", z odpowiednią czwartą cyfrą, zgodnie z zał. nr 4 do rozporządzenia Ministra Finansów z 2 marca 2010 r. w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych?

Stanowisko jednostki:

W ustawie o rachunkowości nie ma wprost definicji legalnej pojęcia „wydatek majątkowy". To sformułowanie występuje głównie w praktyce finansów publicznych i sprawozdawczości budżetowej, a nie w samej ustawie o rachunkowości. Wydatek majątkowy to wydatek jednostki poniesiony na nabycie lub wytworzenie składników majątkowych zaliczanych do aktywów trwałych, który w księgach rachunkowych ujmuje się jako inwestycję w środki trwałe lub wartości niematerialne i prawne. W świetle przepisów ustawy o szczególnych zasadach przygotowania i realizacji inwestycji w zakresie dróg publicznych, odszkodowanie za grunt jest *de facto* formą ekwiwalentu pieniężnego za przejęcie prawa własności. Zatem wydatek ten należy traktować jako koszt pozyskania majątku, który następnie staje się częścią majątku jednostki samorządu terytorialnego.

Zgodnie z powyższym wydatek majątkowy to taki wydatek, który dotyczy nabycia lub wytworzenia składników aktywów trwałych. Poniesienie odszkodowania za grunt spełnia tę definicję, ponieważ prowadzi do nabycia aktywa trwałego (gruntu pod drogę publiczną). Odszkodowania za grunty przejęte pod drogi są integralną częścią procesu inwestycyjnego. Nie są to wydatki bieżące na utrzymanie, lecz bezpośrednio związane z realizacją inwestycji drogowej. Tym samym ich ujęcie w budżecie jako wydatki majątkowe odzwierciedla ich faktyczny charakter inwestycyjny.

Reasumując, w związku z tym, że wypłata odszkodowania dotyczy bezpośrednio realizowanego zadania inwestycyjnego, to mając na uwadze treść art. 28 ust. 8 ustawy z 29 września 1994 r. o rachunkowości wydatek z tego tytułu należy uznać za koszt tej inwestycji. Zatem środki na wypłatę wyżej wymienionego odszkodowania powinny być ujęte w budżecie w paragrafie 605 „Wydatki inwestycyjne jednostek budżetowych", z odpowiednią czwartą cyfrą, zgodnie z zał. nr 4 do rozporządzenia Ministra Finansów z 2 marca 2010 r. w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych.

Przepisy będące przedmiotem wyjaśnienia:

- art. 12 ust. 4 pkt 2 i ust. 4a ustawy z 10 kwietnia 2003 r. o szczególnych zasadach przygotowania i realizacji inwestycji w zakresie dróg publicznych (j.t. Dz.U. z 2024 r. poz. 311)

eprasa.pl f574bbfe01

- art. 28 ust. 8 ustawy z 29 września 1994 r. o rachunkowości (j.t. Dz.U. z 2023 r. poz. 120 ze zm.)
- załącznik nr 4 do rozporządzenia Ministra Finansów z 2 marca 2010 r. w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych (j.t. Dz.U. z 2022 r. poz. 513 ze zm.)

ODPOWIEDŹ RIO W KRAKOWIE

W związku z pismem (...) w sprawie klasyfikacji wydatków ponoszonych w związku z realizacją inwestycji drogowej, na potrzeby której nieruchomości wskazane w decyzji o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej staną się własnością powiatu, wyjaśniamy, co następuje.

Wydatki ponoszone z budżetu powiatu podlegają klasyfikacji w sposób przewidziany w rozporządzeniu Ministra Finansów z 2 marca 2010 r. w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych (j.t. Dz.U. z 2022 r. poz. 513 ze zm.). Przy uwzględnieniu powyższego za prawidłowe należy uznać zaklasyfikowanie wydatków związanych z nabyciem nieruchomości gruntowych, przeznaczonych na realizację inwestycji drogowej, dokonywanych z tytułu wypłaty odszkodowania wypłacanego za nieruchomości nabywane w trybie ustawy z 10 kwietnia 2003 r. o szczególnych zasadach przygotowania i realizacji inwestycji w zakresie dróg publicznych (j.t. Dz.U. z 2024 r. poz. 311), zwiększających wartość inwestycji drogowej, **w paragrafie 605** „Wydatki inwestycyjne jednostek budżetowych”.

Pismo RIO w Krakowie
z 5 stycznia 2026 r.

Specjalne podziękowania dla Pani Dyrektor Wydziału Finansowego Starostwa Powiatowego w Chrzanowie za udostępnienie redakcji PRB powyższego pisma.

inforlex.pl

W wydaniu cyfrowym na bieżąco wyjaśniamy wszystkie zmiany przepisów!

W PORADNIKU Rachunkowości Budżetowej znajdziesz:
- ✓ bieżący numer i codzienne aktualności
- ✓ praktyczną wyszukiwarkę
- ✓ archiwum numerów
- ✓ merytoryczne dodatki, ściągi księgowego

▶ Jeśli nie masz dostępu, zadzwoń do BOK – 22 761 30 30 lub 801 626 666

eprasa.pl f574bbfe01

Nieprawidłowości w gospodarce finansowej

1 Przyznanie dodatku specjalnego skarbnikowi za kierowanie komórką księgowości

NIEPRAWIDŁOWOŚĆ

Wójt przyznał skarbnikowi gminy dodatek specjalny do wynagrodzenia za wykonanie zadań dodatkowych określonych jako „kierowanie referatem księgowości", podczas gdy zgodnie z regulaminem organizacyjnym urzędu gminy należało to do jego standardowych obowiązków. Dodatek został przyznany na „okres obecnej kadencji rady gminy".

PRAWIDŁOWE POSTĘPOWANIE

Skarbnik gminy nie może otrzymywać dodatku specjalnego do wynagrodzenia za wykonywanie standardowych obowiązków powierzonych mu w regulaminie organizacyjnym urzędu gminy.

Do skarbnika gminy stosuje się odpowiednio przepisy dotyczące głównego księgowego jednostki sektora finansów publicznych (art. 54 ust. 8 uofp). Wójt gminy musi powierzyć mu obowiązki wymienione w art. 54 ust. 1 uofp, obejmujące:

- prowadzenie rachunkowości jednostki,
- wykonywanie dyspozycji środkami pieniężnymi,
- dokonywanie wstępnej kontroli zgodności operacji gospodarczych i finansowych z planem finansowym oraz kompletności i rzetelności dokumentów dotyczących tych operacji.

Poza tym może mu powierzyć także inne obowiązki. Zwyczajowo w mniejszych urzędach gmin skarbnik – poza ww. obowiązkami – pełni także obowiązki głównego księgowego urzędu gminy oraz kierownika (naczelnika) komórki księgowości.

Zakres obowiązków związanych ze stanowiskiem skarbnika określa wójt jako kierownik urzędu gminy (art. 53 ust. 1 i 2 uofp). Powinien powierzyć je na piśmie, w szczególności poprzez zamieszczenie odpowiednich postanowień w regulaminie organizacyjnym urzędu gminy. Wynagrodzenie skarbnika powinno być adekwatne do tego zakresu. **Jednym ze składników jego wynagrodzenia może być m.in. dodatek specjalny** (art. 36 ust. 5 ustawy o pracownikach samorządowych). **Jest to fakultatywny składnik i może być przyznany wyłącznie z tytułu okresowego zwiększenia obowiązków służbowych lub powierzenia dodatkowych zadań.** W opisywanym przypadku nie było przesłanek do przyznania tego dodatku – skarbnik wykonywał wyłącznie standardowe obowiązki kierownika referatu księgowości. Poza tym ustalenie dodatku na „okres

eprasa.pl f574bbfe01

obecnej kadencji rady gminy" nie spełnia kryterium przyznawania dodatku specjalnego jako świadczenia okresowego.

Aby usunąć nieprawidłowość, **wójt powinien niezwłocznie skorygować – w odpowiednim trybie – wysokość wynagrodzenia skarbnika.**

Wypłata dodatku specjalnego bez podstawy prawnej stanowi naruszenie dyscypliny finansów publicznych z art. 11 ust. 1 ustawy o dyscyplinie finansów publicznych (dokonanie wydatku ze środków publicznych niezgodnie z przepisami dotyczącymi poniesienia danego rodzaju wydatków). Odpowiedzialność w tym zakresie ponosi wójt gminy jako kierownik jednostki będącej pracodawcą samorządowym (tu: urzędu gminy).

W celu ograniczenia skutków finansowych nieprawidłowości wójt powinien dochodzić zwrotu nienależnie wypłaconego dodatku specjalnego od skarbnika na podstawie przepisów prawa cywilnego o bezpodstawnym wzbogaceniu (tytuł V „Bezpodstawne wzbogacenie" k.c.). Skarbnik – jako pracownik odpowiedzialny za finanse JST – powinien znać przepisy dotyczące zasad ustalania jego wynagradzania. A zatem powstałej nieprawidłowości nie może uzasadniać tym, że w czasie pobierania dodatku specjalnego nie był świadomy, iż wynagrodzenie to mu się nie należy. Powinien był więc liczyć się z obowiązkiem zwrotu pobranego dodatku.

Wyegzekwowanie zwrotu nienależnie wypłaconego wynagrodzenia nie powoduje uznania naruszenia dyscypliny finansów publicznych za niebyłe. Komisja orzekająca może jednak to wziąć pod uwagę przy wymierzaniu kary wójtowi (art. 33 ust. 2 ustawy o dyscyplinie finansów publicznych).

PODSTAWA PRAWNA:

- art. 53 ust. 1 i 2, art. 54 ust. 1 i 8 ustawy z 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (j.t. Dz.U. z 2025 r. poz. 1483; ost.zm. Dz.U. z 2026 r. poz. 426)
- art. 36 ust. 5 ustawy z 21 listopada 2008 r. o pracownikach samorządowych (j.t. Dz.U. z 2024 r. poz. 1135)
- art. 11 ust. 1, art. 33 ust. 2 ustawy z 17 grudnia 2004 r. o odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych (j.t. Dz.U. z 2025 r. poz. 1484)
- tytuł V ustawy z 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny (j.t. Dz.U. z 2025 r. poz. 1071; ost.zm. Dz.U. z 2026 r. poz. 184)

2 Wypłata nagród wszystkim pracownikom z okazji Dnia Samorządowca

NIEPRAWIDŁOWOŚĆ

Z okazji Dnia Samorządowca corocznie wypłacano wszystkim pracownikom urzędu gminy (wójtowi, skarbnikowi, sekretarzowi oraz pozostałym pracownikom zatrudnionym na podstawie umów o pracę) nagrody – w jednakowej wysokości, niezależnie od indywidualnych osiągnięć i efektów pracy. Regulamin wynagradzania pracowników urzędu przewidywał wyłącznie możliwość przyznania raz w roku nagród uznaniowych za szczególne

eprasa.pl f574bbfe01

osiągnięcia zawodowe. W praktyce tego rodzaju nagrody nie były jednak wypłacane.

PRAWIDŁOWE POSTĘPOWANIE

Nie można przyznawać i wypłacać nagród wszystkim pracownikom urzędu gminy w jednakowej wysokości z okazji Dnia Samorządowca, bez uwzględnienia indywidualnych osiągnięć i wyników pracy.

Pracownikom samorządowym zatrudnionym na podstawie powołania lub umowy o pracę **można przyznawać nagrody wyłącznie za szczególne osiągnięcia w pracy zawodowej** (art. 36 ust. 6 ustawy o pracownikach samorządowych). Ich wysokość i przyznanie mają charakter uznaniowy i powinny dotyczyć osób wyróżniających się zaangażowaniem i wynikami.

Powiązanie nagród z Dniem Samorządowca jest dopuszczalne, **ale tylko jako szczególnie uroczysty dzień ich wypłaty dla pracowników rzeczywiście wyróżniających się ponadprzeciętnym zaangażowaniem i wynikami pracy.** Naruszenie zasad przyznawania nagród może skutkować odpowiedzialnością za naruszenie dyscypliny finansów publicznych.

Dla pracowników zatrudnionych na podstawie umowy o pracę warunki przyznawania oraz warunki i sposób wypłacania nagród pracodawca może określić w regulaminie wynagradzania (art. 39 ust. 2 pkt 1 ustawy o pracownikach samorządowych). Nawet jeśli regulamin wynagradzania nie zawiera żadnych zapisów na ten temat, nagrody można przyznawać i wypłacać – przepisy na to pozwalają. Niemniej zawarcie odpowiednich postanowień w regulaminie wynagradzania jest korzystne – gwarantuje przejrzystość procesu decyzyjnego oraz ułatwia wykazanie, że przyznanie nagrody nie narusza zasady równego traktowania pracowników – zarówno wobec samych pracowników, jak i np. przed sądem pracy.

Na podstawie zapisów regulaminu wynagradzania **nie można przyznawać nagród uznaniowych** za szczególne osiągnięcia w pracy zawodowej **pracownikom zatrudnionym na podstawie wyboru** (wójtowi) oraz **powołania** (skarbnikowi gminy, zastępcy wójta). W przypadku wójta zakaz dotyczy przyznawania jakichkolwiek nagród. Natomiast skarbnik gminy i zastępca wójta mogą otrzymać nagrody uznaniowe na podstawie art. 36 ust. 6 ustawy o pracownikach samorządowych i decyzji wójta.

Niezależnie od tego, czy nagrody za szczególne osiągnięcia w pracy zawodowej przyznaje się na podstawie art. 36 ust. 6 ww. ustawy czy też dodatkowo na podstawie zapisów regulaminu wynagradzania, nie można ich wypłacać corocznie w jednakowej wysokości wszystkim pracownikom z okazji Dnia Samorządowca – niezależnie od osiąganych przez nich wyników pracy.

Wypłatę nagród uznaniowych można powiązać ze świętem branżowym, ale tylko wówczas, gdy zostaną przyznane konkretnym pracownikom, którzy w sposób ponadprzeciętny wywiązują się ze swoich obowiązków zawodowych. Nie ma

eprasa.pl f574bbfe01

podstaw, by nagrody otrzymywali wszyscy zatrudnieni, ponieważ nie jest możliwe, by każdy pracownik w jednostce przez lata wykonywał pracę w sposób szczególnie wyróżniający się.

Każda nagroda powinna być udokumentowana na piśmie i dołączona do akt osobowych pracownika.

Nagrody dla pracowników samorządowych są wypłacane ze środków publicznych, dlatego ich przyznawanie musi odbywać się zgodnie z przepisami ustawy o pracownikach samorządowych (art. 44 ust. 2 uofp). Naruszenie tych zasad może skutkować odpowiedzialnością wójta za naruszenie dyscypliny finansów publicznych z art. 11 ust. 1 ustawy o dyscyplinie finansów publicznych.

PODSTAWA PRAWNA:

- art. 36 ust. 2 i 6, art. 39 ust. 2 pkt 1 ustawy z 21 listopada 2008 r. o pracownikach samorządowych (j.t. Dz.U. z 2024 r. poz. 1135)
- art. 44 ust. 2 ustawy z 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (j.t. Dz.U. z 2025 r. poz. 1483; ost.zm. Dz.U. z 2026 r. poz. 426)
- art. 11 ust. 1 ustawy z 17 grudnia 2004 r. o odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych (j.t. Dz.U. z 2025 r. poz. 1484)

3 Wykluczenie emerytów i rencistów z ZFŚS z powodu nieodprowadzania za nich odpisów na fundusz

NIEPRAWIDŁOWOŚĆ

W ramach realizacji planu oszczędnościowego kierownik jednostki budżetowej zdecydował o zaniechaniu naliczania odpisów fakultatywnych na ZFŚS z tytułu objęcia opieką socjalną byłych pracowników – emerytów i rencistów. Jednocześnie postanowił, że w związku z nienaliczeniem tych odpisów grupa ta traci prawo do korzystania ze świadczeń socjalnych. Zmiana została zaakceptowana przez przedstawicieli pracowników.

PRAWIDŁOWE POSTĘPOWANIE

Pracodawca nie ma podstaw prawnych do tego, aby zapisami regulaminu korzystania z ZFŚS wyłączyć prawo do świadczeń socjalnych dla niektórych kategorii uprawnionych z powodu mniejszej puli środków.

Jednostki budżetowe tworzą ZFŚS obowiązkowo na zasadach określonych w ustawie o ZFŚS (art. 1 ust. 1 i art. 3 ust. 2). Nie mogą zrezygnować z tworzenia ZFŚS, jednak mogą ograniczyć wydatki z tytułu odpisów na ZFŚS przez niedokonywanie odpisów fakultatywnych. Fakultatywne są m.in. zwiększenia ZFŚS z tytułu objęcia opieką socjalną byłych pracowników – emerytów i rencistów (art. 5 ust. 5 ustawy o ZFŚS). W ten sposób środki gromadzone na rachunku ZFŚS z corocznych odpisów są niższe, co wpływa na wielkość dostępnej puli do dyspozycji. Nie oznacza to jednak wykluczenia jakiejkolwiek

eprasa.pl f574bbfe01

kategorii osób z kręgu uprawnionych do korzystania z funduszu. **Krąg osób uprawnionych jest określony ustawowo w art. 2 pkt 5 ustawy o ZFŚS.** Należą do niego m.in. emeryci i renciści – byli pracownicy jednostki i ich rodziny. **Pracodawca nie może wprowadzać ograniczeń z własnej inicjatywy ani po uzgodnieniu z przedstawicielami pracowników jednostki.**

Aby usunąć nieprawidłowość, pracodawca powinien niezwłocznie usunąć niezgodne z prawem postanowienia z regulaminu korzystania z ZFŚS. Jednocześnie zmniejszenie środków na finansowanie działalności socjalnej musi zrekompensować w inny sposób. Może m.in.:

- ograniczyć wysokość świadczeń,
- podwyższyć progi dochodowe uprawniające do uzyskiwania świadczeń.

PODSTAWA PRAWNA:

- art. 1 ust. 1, art. 2 pkt 5, art. 3 ust. 2, art. 5 ust. 5 ustawy z 4 marca 1994 r. o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych (j.t. Dz.U. z 2024 r. poz. 288; ost.zm. Dz.U. z 2026 r. poz. 25)

4 Czy zinwentaryzowanie gruntów i budowli podziemnych metodą spisu z natury stanowi naruszenie dyscypliny finansów publicznych

STAN FAKTYCZNY

W ramach inwentaryzacji przeprowadzanej raz na cztery lata jednostka objęła spisem grunty posiadane w trwałym zarządzie i budowle podziemne (zbiorniki paliwa) i ujęła je w arkuszu spisu z natury. W związku z tym w toku kontroli w jednostce stwierdzono naruszenie dyscypliny finansów publicznych. Czy zarzut ten jest zasadny, skoro grunty można obejrzeć (znajduje się na nich siedziba jednostki)?

ROZSTRZYGNIĘCIE

Tak, jednostka nie może samowolnie zmieniać metody inwentaryzacji. Nieuprawniona zmiana metody inwentaryzacji z porównania danych ksiąg rachunkowych z odpowiednimi dokumentami i weryfikacji wartości tych składników na spis z natury, a także wynikające z tego niedochowanie terminu i częstotliwości inwentaryzacji, stanowi czyn zabroniony w rozumieniu przepisów ustawy o dyscyplinie finansów publicznych.

Inwentaryzację gruntów i środków trwałych, do których dostęp jest znacznie utrudniony, należy przeprowadzać metodą porównania zapisów w księgach rachunkowych z dokumentacją (art. 26 ust. 1 pkt 3 uor). Weryfikację należy przeprowadzać na koniec każdego roku obrotowego, według stanu na jego ostatni dzień (31 grudnia). Przepis ten jest ogólnie obowiązujący i **jednostki nie mogą same zmieniać ani metody, ani częstotliwości, ani terminu inwentaryzacji na inne.**

eprasa.pl f574bbfe01

Argument, że grunt, na którym stoi siedziba jednostki, jest „widoczny", nie jest przesłanką do zmiany metody jego inwentaryzacji na spis z natury. W przypadku gruntów jednostka nie dysponuje pracownikiem z uprawnieniami geodety, który mógłby w terenie oznakować granice działki i ją zmierzyć, co byłoby konieczne przy stosowaniu metody spisu z natury.

W przypadku nieruchomości sam fakt, że działkę widać, nie wystarcza do przeprowadzenia inwentaryzacji. W jej ramach jednostka musi potwierdzić uprawnienia do gruntu oraz jego wartość początkową ujętą w księgach rachunkowych. Można to zrobić wyłącznie na podstawie odpowiednich dokumentów, takich jak decyzja o oddaniu w trwały zarząd, wypis z ewidencji geodezyjnej czy dowód nabycia gruntu.

Argument, że grunt jest widoczny, nie może być powołany w ogóle w przypadku budowli podziemnych. Aby obejrzeć taki obiekt w miejscu użytkowania (co jest istotą spisu z natury), należałoby go odkopać, co jest fizycznie niemożliwe, na koniec każdego roku obrotowego. Istnienie i stan tego środka trwałego potwierdza się wyłącznie na podstawie dokumentacji (nabycia, wytworzenia, konserwacji, remontu itp.).

To, że grunt i zbiornik podziemny zostały wpisane do arkusza spisu z natury, nie potwierdza faktu prawidłowego zinwentaryzowania tych składników. W praktyce takie wpisy są często wykonywane w celu pozorowania inwentaryzacji – pracownik księgowości jedynie przenosi dane na temat środków trwałych z ksiąg rachunkowych do arkusza spisu z natury i nie weryfikuje stanu faktycznego.

Nieuprawniona zmiana metody inwentaryzacji z weryfikacji dokumentów na spis z natury skutkuje także naruszeniem terminu i częstotliwości inwentaryzacji. Weryfikację przeprowadza się zawsze:

- rokrocznie (częstotliwość),
- według stanu na ostatni dzień roku obrotowego (termin).

Spisy z natury można wykonywać raz w ciągu czterech lat, na dowolnie wybrany dzień – z tego uproszczenia jednostka faktycznie skorzystała (art. 26 ust. 3 pkt 3 uor).

W konsekwencji stwierdzony stan faktyczny wypełnia znamiona czynu zabronionego z art. 18 pkt 1 ustawy o dyscyplinie finansów publicznych. W opisanym przypadku odpowiedzialność za naruszenie dyscypliny finansów publicznych może grozić za:

- trzykrotne zaniechanie przeprowadzenia inwentaryzacji (na koniec każdego z trzech lat, w których nie wykonano weryfikacji gruntu i budowli podziemnej),
- jednokrotne przeprowadzenie inwentaryzacji w sposób niezgodny z przepisami uor (w roku, w którym zamiast metody weryfikacji zastosowano spis z natury).

PODSTAWA PRAWNA:

- art. 18 pkt 1 ustawy z 17 grudnia 2004 r. o odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych (j.t. Dz.U. z 2025 r. poz. 1484)
- art. 26 ust. 1 pkt 3 i ust. 3 pkt 3 ustawy z 29 września 1994 r. o rachunkowości (j.t. Dz.U. z 2023 r. poz. 120; ost.zm. Dz.U. z 2026 r. poz. 333)

©℗

Izabela Motowilczuk
były wieloletni inspektor kontroli gospodarki finansowej RIO

eprasa.pl f574bbfe01

Ewa Plesnarowicz-Durska
radczyni prawna, właścicielka Kancelarii Radcy Prawnego, członkini Okręgowej Izby Radców Prawnych w Rzeszowie. Autorka komentarzy: „Prawo o ustroju sądów administracyjnych" oraz „Ustawa o pracownikach urzędów państwowych". Świadczy doradztwo prawne dla podmiotów publicznych, w tym dla jednostek samorządu terytorialnego i ich jednostek organizacyjnych, a także dla spółek prawa handlowego, fundacji rodzinnych i stowarzyszeń. Posiada kilkunastoletnie doświadczenie jako trener i wykładowca.

Centralny Rejestr Umów JSFP
– nowy obowiązek od 1 lipca 2026 r.

Wstęp

W 2026 r. katalog obowiązków jednostek sektora finansów publicznych zostanie rozszerzony o kolejny. **Od 1 lipca 2026 r. jednostki będą musiały udostępniać informacje o zawartych umowach wydatkowych w specjalnym systemie teleinformatycznym – Centralnym Rejestrze Umów Jednostek Sektora Finansów Publicznych (CRU JSFP).** Nowy obowiązek wiąże się z koniecznością wdrożenia w jednostkach wielu działań organizacyjnych i technicznych.

W pierwszej kolejności niezbędne będzie ustalenie zasad identyfikowania umów podlegających publikacji oraz przypisanie odpowiedzialności za poszczególne etapy procesu – od wprowadzenia danych, przez ich weryfikację, aż po publikację w systemie.

Następnie jednostki będą musiały **dostosować swoje procedury wewnętrzne**, w tym – po raz kolejny w tym roku (po KSeF) – obieg dokumentów, aby zapewnić terminowe i kompletne przekazywanie informacji do CRU JSFP. Wymaga to **ścisłej współpracy między komórkami merytorycznymi, działami finansowo-księgowymi oraz osobami odpowiedzialnymi za obsługę nowego systemu**, a także wiąże się z koniecznością przeszkolenia pracowników, nadania uprawnień w systemie oraz zapewnienia ciągłości obsługi w przypadku nieobecności osób odpowiedzialnych. W praktyce barierą mogą być również **ograniczone zasoby kadrowe i konieczność łączenia nowych obowiązków z dotychczasowymi zadaniami.**

Dodatkowym wyzwaniem z pewnością będzie początkowy okres funkcjonowania CRU JSFP, kiedy jednostki równolegle będą wdrażały nowe procedury

eprasa.pl f574bbfe01

i uczyły się obsługi systemu. To właśnie na tym etapie mogą pojawić się największe obciążenia organizacyjne oraz ryzyko błędów.

W Poradniku znajdują się wskazówki ułatwiające jednostkom prawidłowe wypełnianie tego nowego obowiązku.

Z Poradnika można dowiedzieć się m.in.:

- czym jest CRU JSFP i jakie są podstawy prawne jego funkcjonowania,
- jaki jest harmonogram wdrożenia CRU JSFP i jakie terminy należy uwzględnić,
- jaki jest zakres podmiotowy – które jednostki są zobowiązane do raportowania w CRU JSFP, a które podmioty i służby są z tego obowiązku wyłączone,
- jak należy przygotować proces obsługi CRU JSFP,
- jak rozdzielić kwalifikację umowy od czynności technicznych w systemie,
- jak złożyć w systemie wniosek o założenie konta jednostki oraz o założenie konta użytkownika,
- jakie są role użytkowników w systemie i jak nadawać uprawnienia, w tym kim jest administrator jednostki oraz na czym polega rola wprowadzającego i publikującego,
- jaki jest zakres przedmiotowy – które umowy podlegają raportowaniu w CRU JSFP, a które są z tego obowiązku wyłączone,
- w jakiej formie mogą być zawierane umowy podlegające rejestracji,
- czy umowy z zakresu prawa pracy należy ujawniać w CRU JSFP,
- czy i jakie sankcje grożą za niewykonanie obowiązku publikowania informacji o umowach w CRU JSFP.

W Poradniku przedstawiono **liczne przykłady z praktyki (łącznie prawie 50)** oraz **wzór upoważnienia dla reprezentanta kierownika jednostki.**

Dopełnieniem Poradnika jest **Ściąga kierownika jednostki**, w której w sposób uporządkowany przedstawiono procedurę rejestracji kont w nowym systemie teleinformatycznym. Zawarte w niej wskazówki ułatwią jednostkom sprawne uzyskanie dostępu do systemu.

dodatek
ŚCIĄGA KIEROWNIKA JEDNOSTKI
Zakładanie kont
w Centralnym Rejestrze Umów JSFP

W kolejnym numerze Poradnika zaprezentujemy **zestaw pytań w zakresie CRU JSFP**, które wpłynęły do redakcji lub które budziły wątpliwości w mediach społecznościowych. Na każde z nich ekspert udzieli odpowiedzi wraz z uzasadnieniem, co pozwoli rozwiać najczęstsze wątpliwości i uporządkować praktyczne kwestie związane ze stosowaniem przepisów dotyczących CRU JSFP.

eprasa.pl f574bbfe01

1. Czym jest CRU JSFP i jakie są podstawy prawne jego funkcjonowania

Od 1 lipca 2026 r. jednostki sektora finansów publicznych zostały zobowiązane do realizacji nowego obowiązku – udostępniania informacji o zawartych umowach wydatkowych **w nowym, specjalnym rejestrze przygotowanym przez Ministerstwo Finansów – Centralnym Rejestrze Umów Jednostek Sektora Finansów Publicznych (dalej: CRU JSFP lub rejestr).**

CRU JSFP jest **rejestrem publicznym**, w którym jednostki sektora finansów publicznych muszą zarówno zamieszczać określone informacje dotyczące umów zawieranych przez nie bezpośrednio lub zawieranych na ich rzecz, jak i aktualizować opublikowane informacje w sytuacji ich zmiany.

W CRU JSFP powinny znajdować się rzeczywiste informacje o wydatkach ponoszonych przez jednostki sektora finansów publicznych, dlatego publikacji podlegać będą informacje o umowach mających **charakter wydatkowy**. Celem, który przyświecał ustawodawcy przy projektowaniu przepisów dotyczących rejestru, było zapewnienie transparentności i pełnej jawności środków wydatkowanych przez podmioty publiczne.

Rejestr będzie prowadzony w systemie teleinformatycznym. Organem, który zapewnia funkcjonowanie tego systemu, jest Minister Finansów. CRU JSFP nie jest jednak zaliczany do rejestrów publicznych w rozumieniu ustawy z 17 lutego 2005 r. o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne.

Ujawnienie informacji w CRU JSFP nie odbywa się w drodze decyzji, nie wywołuje też żadnych skutków prawnych ani dla stron umowy, ani dla innych podmiotów. Wpis informacji o umowie ma następować w wyniku materialno-technicznej czynności użytkownika w systemie teleinformatycznym, a ujawnienie danych w tym rejestrze ma ułatwić dostęp do informacji publicznych.

1.1. Istota i cel wprowadzenia CRU JSFP

CRU JSFP jest **kluczowym narzędziem realizującym konstytucyjną i ustawową zasadę jawności wydatków publicznych.** Jego wprowadzenie ma charakter systemowy. Istotą jest zwiększenie transparentności działania państwa oraz wzmocnienie mechanizmów kontroli społecznej nad wydatkowaniem środków publicznych.

Podstawowym celem CRU JSFP jest zapewnienie obywatelom łatwego dostępu do informacji o umowach i wydatkach jednostek sektora finansów publicznych. W praktyce oznacza to odejście od rozproszonego modelu udostępniania informacji (np. w trybie wniosków o dostęp do informacji publicznej) na rzecz jednolitego, centralnego systemu, który umożliwia szybki i powszechny dostęp do danych.

Zostało stworzone narzędzie, które nie tylko udostępnia informacje, ale także umożliwia ich analizę. Jednolity zakres danych publikowanych w rejestrze oraz ich standaryzacja mają kluczowe znaczenie dla porównywalności informacji między poszczególnymi jednostkami sektora finansów publicznych. Dzięki temu możliwe będzie:

eprasa.pl f574bbfe01

- identyfikowanie schematów wydatkowania środków publicznych,
- porównywanie kosztów podobnych usług lub dostaw między jednostkami,
- wykrywanie nieprawidłowości lub nieefektywności w gospodarowaniu środkami publicznymi.

W tym ujęciu CRU JSFP pełni funkcję nie tylko informacyjną, ale również analityczną i kontrolną.

Publiczny i powszechny dostęp do danych zgromadzonych w CRU JSFP umożliwia obywatelom, mediom oraz organizacjom społecznym bieżące monitorowanie działalności jednostek sektora finansów publicznych. Rejestr eliminuje istotną barierę dostępu do informacji, jaką był dotychczasowy tryb wnioskowy.

CRU JSFP ma również wymiar praktyczny – upraszcza i przyspiesza dostęp do informacji publicznej. Informacje o umowach, które co do zasady podlegałyby udostępnieniu na podstawie przepisów ustawy z 6 września 2021 r. o dostępie do informacji publicznej (dalej: ustawa o dostępie do informacji publicznej), będą dostępne bez konieczności składania wniosków.

Dzięki CRU JSFP obywatele będą mieć realną możliwość kontroli sposobu wydatkowania środków publicznych przez organy władzy publicznej oraz JST.

1.2. Podstawy prawne funkcjonowania CRU JSFP

CRU JSFP pierwotnie wprowadzony został ustawą z 14 października 2021 r. o zmianie ustawy – Kodeks karny oraz niektórych innych ustaw. Ustawa ta była zmieniana kolejno ustawą z 9 czerwca 2022 r. o zmianie ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych oraz niektórych innych ustaw oraz ustawą z 16 sierpnia 2023 r. o zmianie niektórych ustaw w związku z zapewnieniem rozwoju rynku finansowego oraz ochrony inwestorów na tym rynku. Zmiany dotyczyły głównie terminu wejścia w życie.

Ostateczny kształt przepisom o CRU JSFP nadała **ustawa z 4 grudnia 2025 r. zmieniająca ustawę o zmianie ustawy – Kodeks karny oraz niektórych innych ustaw oraz o zmianie niektórych innych ustaw** (dalej: ustawa zmieniająca CRU JSFP z 2025 r.), na mocy której **do ustawy z 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych** (dalej: uofp) **wprowadzono art. 34a–34d:**

Art. 34a	Określa obowiązek ujawniania umów przez jednostki sektora finansów publicznych w CRU JSFP oraz wskazuje: ■ jakie umowy podlegają ujawnieniu, ■ jakie dane o umowie należy publikować, ■ wyjątki od jawności (np. ze względów bezpieczeństwa, ochrony informacji, szczególnych rodzajów umów), ■ terminy i zasady aktualizacji danych.
Art. 34b	Dotyczy systemu teleinformatycznego obsługującego rejestr: ■ jego funkcjonowania i utrzymania przez Ministra Finansów, ■ zasad zakładania i zarządzania kontami, ■ dostępu do danych, ■ zasad przechowywania i usuwania informacji, ■ określenia ról jako administratorów danych.

eprasa.pl f574bbfe01

Art. 34c	Uchylony
Art. 34d	Zawiera upoważnienie dla Ministra Finansów do wydania rozporządzenia, które doprecyzowuje m.in.: ■ zakres i sposób publikowania informacji o umowach, ■ zasady działania systemu i kont użytkowników, ■ sposób wyszukiwania danych w rejestrze.

Rozwiązania ustawowe doprecyzowuje **rozporządzenie Ministra Finansów i Gospodarki z 30 marca 2026 r. w sprawie Centralnego Rejestru Umów Jednostek Sektora Finansów Publicznych** (dalej: rozporządzenie w sprawie CRU JSFP). Rozporządzenie to weszło w życie z dniem 1 kwietnia 2026 r., z pewnymi wyjątkami, które wchodzą w życie 1 lipca 2026 r.

Przepisy rozporządzenia wyznaczają ramy funkcjonowania rejestru zarówno w wymiarze merytorycznym, jak i organizacyjno-technicznym. W szczególności odnoszą się do kluczowych elementów związanych z publikowaniem informacji o umowach oraz korzystaniem z systemu teleinformatycznego. Rozporządzenie to reguluje m.in.:

- sposób ustalania wartości umowy, co ma na celu ujednolicenie prezentowanych danych i ograniczenie rozbieżności interpretacyjnych między jednostkami,
- zakres informacji podlegających udostępnieniu w rejestrze, zapewniając ich spójność oraz użyteczność z punktu widzenia odbiorców,
- zasady składania wniosków oraz dołączania dokumentów, które determinują formalną stronę korzystania z systemu.

Jednocześnie rozporządzenie określa zasady funkcjonowania systemu teleinformatycznego CRU JSFP, w tym:

- warunki korzystania z kont w systemie,
- sposób uwierzytelniania użytkowników,
- zakres uprawnień przypisywanych poszczególnym użytkownikom,
- podstawowe mechanizmy związane z wyszukiwaniem i przeglądaniem informacji o umowach.

W praktyce rozporządzenie w sprawie CRU JSFP stanowi podstawowy punkt odniesienia dla jednostek przy wdrażaniu obowiązków związanych z CRU JSFP, tworzeniu procedur wewnętrznych, organizacji pracy oraz podziału zadań w jednostkach.

1.3. Ważne terminy dotyczące CRU JSFP

Większość przepisów ustawy zmieniającej CRU JSFP z 2025 r. weszła w życie **1 stycznia 2026 r.** Natomiast **1 kwietnia 2026 r.** to dzień, w którym Minister Finansów bezpłatnie udostępnił narzędzie (system teleinformatyczny), w którym będą realizowane czynności techniczne związane z udostępnianiem informacji o umowach. Od tego dnia jednostki sektora finansów publicznych mogą składać wnioski o założenie kont w systemie teleinformatycznym.

Z kolei 1 lipca 2026 r. to data, od której powstaje obowiązek udostępniania w CRU JSFP informacji o nowo zawartych umowach.

eprasa.pl f574bbfe01

Obowiązek ten obejmuje umowy, które zostały zawarte od 1 lipca 2026 r. Jednostki nie muszą wprowadzać umów zawartych przed 1 lipca 2026 r.

W przypadku gdy umowa została zawarta przed 1 lipca 2026 r., okoliczność zawarcia aneksu po tej dacie nie rodzi obowiązku zamieszczenia informacji o takim aneksie w CRU JSFP. Dla oceny istnienia obowiązku publikacyjnego decydujące znaczenie ma data zawarcia umowy pierwotnej. Oznacza to, że **obowiązek udostępniania informacji o aneksach dotyczy wyłącznie umów zawartych od 1 lipca 2026 r.** W odniesieniu do umów zawartych przed tą datą informacje dotyczące ich zmian, w tym aneksów, nie podlegają ujawnieniu w CRU JSFP – niezależnie od momentu zawarcia aneksu.

PRZYKŁAD 1

W dniu 15 maja 2026 r. JST zawarła umowę na realizację usług informatycznych. Umowa ta przewidywała możliwość dokonywania zmian jej treści w drodze aneksów. W dniu 10 sierpnia 2026 r. strony zawarły aneks do umowy, na mocy którego zostało zwiększone wynagrodzenie wykonawcy. Czy aneks do umowy zawartej przed 1 lipca 2026 r. musi być ujawniony w CRU JSFP?

Nie, w przedstawionym stanie faktycznym JST nie jest zobowiązana do zamieszczenia informacji o aneksie w CRU JSFP. Decydujące znaczenie dla powstania obowiązku publikacyjnego ma data zawarcia umowy pierwotnej, a nie moment dokonania jej zmiany.
Skoro umowa została zawarta przed 1 lipca 2026 r., to nie podlega ona obowiązkowi ujawnienia w CRU JSFP. W konsekwencji także aneks zawarty po tej dacie, jako czynność modyfikująca umowę pierwotną, nie rodzi obowiązku publikacji informacji w rejestrze – niezależnie od zakresu wprowadzonych zmian.

2. Zakres podmiotowy – jakie jednostki są zobowiązane do ujawniania umów w CRU JSFP

Obowiązek ujawniania informacji o umowach w CRU JSFP dotyczy konkretnych jednostek sektora finansów publicznych. Obejmuje **wszystkie podmioty zaliczane do sektora finansów publicznych** w rozumieniu art. 9 uofp, przy czym ustawodawca przewidział określone wyłączenia o charakterze podmiotowym.

Ustalenie kręgu podmiotów objętych obowiązkiem ma istotne znaczenie dla prawidłowego stosowania przepisów. To kierownik jednostki powinien ocenić, czy jego jednostka spełnia kryteria objęcia tym nowym obowiązkiem.

2.1. Katalog jednostek sektora finansów publicznych objętych obowiązkiem publikowania informacji o umowach w CRU JSFP

Do raportowania informacji o umowach w CRU JSFP są zobowiązane wyłącznie jednostki sektora finansów publicznych wprost wymienione w art. 9 uofp. Obowiązek publikowania informacji o umowach obciąża wyłącznie jednostki sektora finansów

eprasa.pl f574bbfe01

publicznych, a nie wszystkie podmioty funkcjonujące w szeroko rozumianym sektorze publicznym.

Jednostki sektora finansów publicznych zobowiązane do ujawniania informacji o umowach w CRU JSFP (art. 9 uofp)

1. Organy władzy publicznej, w tym organy administracji rządowej, organy kontroli państwowej i ochrony prawa oraz sądy i trybunały.
2. Jednostki samorządu terytorialnego oraz ich związki.
3. Związki metropolitalne.
4. Jednostki budżetowe.
5. Samorządowe zakłady budżetowe.
6. Agencje wykonawcze.
7. Instytucje gospodarki budżetowej.
8. Państwowe fundusze celowe.
9. Zakład Ubezpieczeń Społecznych i zarządzane przez niego fundusze oraz Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego i fundusze zarządzane przez Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego.
10. Narodowy Fundusz Zdrowia.
11. Samodzielne publiczne zakłady opieki zdrowotnej.
12. Uczelnie publiczne.
13. Polska Akademia Nauk i tworzone przez nią jednostki organizacyjne.
14. Państwowe i samorządowe instytucje kultury.
15. Inne państwowe lub samorządowe osoby prawne utworzone na podstawie odrębnych ustaw w celu wykonywania zadań publicznych, z wyłączeniem przedsiębiorstw, instytutów badawczych, instytutów działających w ramach Sieci Badawczej Łukasiewicz, banków oraz spółek prawa handlowego.
16. Bankowy Fundusz Gwarancyjny.

To podstawowy wykaz podmiotów zobowiązanych do korzystania z CRU JSFP. Jeśli dana jednostka mieści się w tym katalogu, jest objęta obowiązkiem rejestracji informacji o umowach w systemie. Obowiązkiem nie są objęte inne podmioty, które co prawda stosują uofp, ale nie wchodzą w skład sektora finansów publicznych.

Sektor finansów publicznych obejmuje zarówno podmioty posiadające osobowość prawną, jak i jednostki będące organami władzy publicznej, ale również jednostki budżetowe czy zakłady budżetowe, które nie są osobami prawnymi.

Pojęcie **„sektor finansów publicznych”** nie jest tożsame z pojęciem **„sektor publiczny”**. W konsekwencji nie wszystkie podmioty sektora publicznego podlegają reżimowi przepisów dotyczących CRU JSFP. **Do podmiotów wyłączonych** z tego zakresu należą w szczególności:

- przedsiębiorstwa państwowe,
- jednostki badawczo-rozwojowe,
- banki państwowe,
- spółki prawa handlowego.

eprasa.pl f574bbfe01

Ponieważ podmioty te nie zostały zaliczone do sektora finansów publicznych w art. 9 uofp, przepisy o CRU JSFP nie mają wobec nich zastosowania.

Zakres podmiotowy CRU JSFP obejmuje wszystkie jednostki zaliczane do sektora finansów publicznych w rozumieniu art. 9 uofp. Za ocenę, czy dana jednostka spełnia przesłanki objęcia obowiązkiem udostępniania informacji o umowach w CRU JSFP, odpowiada kierownik jednostki. Musi przy tym kierować się przepisami prawa oraz dokumentacją związaną z utworzeniem i funkcjonowaniem danej jednostki. Obowiązek ujawniania informacji w CRU JSFP nie jest uzależniony od wielkości jednostki, liczby zatrudnionych pracowników ani wysokości środków, którymi dysponuje.

CRU JSFP identyfikuje jednostki na podstawie numeru REGON. W praktyce jest to równoznaczne z tym, że **każda jednostka sektora finansów publicznych, która posiada odrębny numer REGON, zobowiązana jest do prowadzenia w systemie własnego, odrębnego konta, za pośrednictwem którego realizuje obowiązek ujawniania informacji o zawieranych umowach.**

PRZYKŁAD 2

Gmina realizuje swoje zadania za pośrednictwem urzędu gminy oraz podległych jednostek organizacyjnych, takich jak ośrodek pomocy społecznej, szkoły, przedszkola czy biblioteka publiczna. Jednostki te zawierają umowy, posiadają własne numery REGON i prowadzą odrębną gospodarkę finansową (plany finansowe). Czy gmina oraz jej jednostki organizacyjne mogą prowadzić jedno wspólne konto w CRU JSFP?

Nie, gmina i jej jednostki organizacyjne posiadające odrębne numery REGON muszą prowadzić własne konta w CRU JSFP i samodzielnie realizować obowiązek ujawniania umów.

CRU JSFP identyfikuje jednostki za pomocą numeru REGON. W konsekwencji oznacza to, że dla każdej jednostki sektora finansów publicznych z odrębnym numerem REGON zakładane jest osobne konto w systemie. W efekcie gmina, urząd gminy oraz jednostki organizacyjne gminy, takie jak szkoły, ośrodki pomocy społecznej czy instytucje kultury, nie korzystają ze wspólnego konta w systemie, lecz prowadzą własne konta w CRU JSFP.

Tylko komórki organizacyjne nieposiadające odrębnego numeru REGON, np. wydziały urzędu gminy, ujawniają informacje o umowach w ramach konta jednostki.

PRZYKŁAD 3

Samodzielny publiczny zakład opieki zdrowotnej (SPZOZ) zawiera w dniu 5 sierpnia 2026 r. umowę na dostawę sprzętu medycznego. Czy SPZOZ musi zamieścić informację o umowie w CRU JSFP?

Tak, SPZOZ, jako jednostka sektora finansów publicznych, jest podmiotem zobowiązanym do prowadzenia CRU JSFP i zamieszczania informacji o zawieranych umowach.

W tym przypadku jednostka zawiera umowę bezpośrednio, realizuje ją w ramach swojego planu finansowego i nie ma przesłanek wyłączających ją z obowiązku

eprasa.pl f574bbfe01

publikacyjnego. W konsekwencji obowiązek wprowadzenia i aktualizacji informacji o umowie spoczywa bezpośrednio na kierowniku SPZOZ, który organizuje proces realizacji tego obowiązku w jednostce.

PRZYKŁAD 4

Gmina jest jedynym udziałowcem spółki z ograniczoną odpowiedzialnością zajmującej się gospodarką odpadami. W dniu 12 lipca 2026 r. spółka ta zawiera umowę na zakup pojazdów specjalistycznych. Czy spółka z o.o. w 100% należąca do gminy musi zamieścić informację o umowie w CRU JSFP?

Nie, w tej sytuacji spółka nie jest zobowiązana do zamieszczania informacji o umowie w CRU JSFP.

Decydujące znaczenie ma forma prawna podmiotu. Spółki prawa handlowego – nawet w 100% należące do JST – nie wchodzą w skład sektora finansów publicznych w rozumieniu uofp. W konsekwencji:

- spółka nie zakłada konta w systemie CRU,
- spółka nie ma obowiązku publikowania informacji o zawieranych umowach,
- obowiązek ten nie przechodzi automatycznie na JST tylko z uwagi na własność udziałów.

2.2. Podmioty i służby wyłączone z obowiązku publikowania informacji o umowach w CRU JSFP

Ustawodawca przyjął zasadę szerokiego stosowania jawności wydatkowania środków publicznych, dlatego **wyłączenia podmiotowe są ograniczone do minimum**. Nadmierne wyłączenia ograniczałyby dostęp do danych o umowach finansowanych ze środków publicznych.

Wyjątki są nieliczne i ściśle określone – w CRU JSFP nie zamieszcza się informacji jedynie o umowach zawartych na rzecz lub przez podmioty wymienione w **ramce.**

Podmioty wyłączone z ujawniania informacji o umowach w CRU JSFP

1. Agencja Bezpieczeństwa Wewnętrznego.
2. Agencja Wywiadu.
3. Służba Kontrwywiadu Wojskowego.
4. Służba Wywiadu Wojskowego.
5. Centralne Biuro Antykorupcyjne.
6. Placówka zagraniczna Rzeczypospolitej Polskiej w rozumieniu art. 7 pkt 7 ustawy z 21 stycznia 2021 r. o służbie zagranicznej (placówką zagraniczną jest przedstawicielstwo dyplomatyczne, stałe przedstawicielstwo przy organizacji międzynarodowej, konsulat generalny, konsulat, wicekonsulat, agencja konsularna, instytut polski lub inna placówka podległa ministrowi właściwemu do spraw zagranicznych mająca siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej).
7. Jednostka organizacyjna podległa Ministrowi Obrony Narodowej.

W uzasadnieniu do przepisów wskazano, że upublicznienie informacji o umowach zawieranych przez służby specjalne oraz jednostki organizacyjne podległe Ministrowi Obrony

eprasa.pl f574bbfe01

Narodowej, a także realizowanych na ich rzecz, mogłoby istotnie naruszać interesy związane z bezpieczeństwem państwa. Dane zgromadzone w CRU JSFP mogłyby posłużyć podmiotom zewnętrznym jako źródło wiedzy o charakterze i zakresie działań tych instytucji, sposobach funkcjonowania służb specjalnych oraz strukturach obronnych państwa, w tym stosowanych metodach, rozwiązaniach organizacyjnych czy wykorzystywanych technologiach. W konsekwencji istniałoby ryzyko pośredniego ujawnienia informacji o używanym sprzęcie, systemach technicznych, a także o podmiotach realizujących szkolenia lub dostawy dla tych instytucji.

Służby takie jak **Policja, Służba Ochrony Państwa czy Straż Graniczna nie są objęte wyłączeniem podmiotowym.** Nie oznacza to jednak, że muszą udostępniać wszystkie informacje o zawieranych przez siebie umowach. Jednostki te wykonują zadania, które często nie mają charakteru jawnego lub których ujawnienie mogłoby naruszać istotne interesy państwa. Przykładem są umowy:

- związane z obronnością i bezpieczeństwem, których ujawnienie mogłoby prowadzić do zagrożenia interesów państwa,
- dotyczące zapewnienia bezpieczeństwa paliwowego państwa czy bezpieczeństwa infrastruktury krytycznej.

Ocena, czy w danym przypadku zachodzą przesłanki uzasadniające wyłączenie obowiązku ujawnienia informacji o umowie, należy każdorazowo do kierownika jednostki sektora finansów publicznych. To kierownik powinien dokonać indywidualnej analizy konkretnej umowy i rozstrzygnąć, czy jej ujawnienie pozostaje w zgodzie z obowiązującymi regulacjami oraz nie narusza chronionych prawem interesów państwa.

2.3. Jednostki zawierające umowy bezpośrednio oraz umowy realizowane na rzecz jednostki przez inne podmioty

Obowiązek ujawniania informacji o umowach w CRU JSFP został ukształtowany w sposób, który wykracza poza tradycyjne rozumienie relacji umownych w sektorze finansów publicznych. Ustawodawca przyjął, że **znaczenie ma nie tylko to, kto formalnie zawiera umowę, lecz przede wszystkim to, na rzecz jakiej jednostki jest ona realizowana.** W konsekwencji zakres obowiązków kierownika jednostki sektora finansów publicznych obejmuje umowy zawierane bezpośrednio przez jednostkę oraz przez inne podmioty, ale wywołujące skutki finansowe po stronie jednostki.

Takie ujęcie ma na celu zapewnienie pełnej przejrzystości wydatkowania środków publicznych oraz wyeliminowanie sytuacji, w których rzeczywisty beneficjent umowy pozostawałby poza zakresem ujawnienia. W praktyce należy każdorazowo ustalić, która jednostka jest faktycznie obciążona skutkami finansowymi danej umowy i to ta jednostka odpowiada za wykazanie umowy w CRU JSFP.

Zgodnie z art. 34a ust. 1–4 uofp:

§ *1. Kierownik jednostki sektora finansów publicznych, zwany dalej „kierownikiem jednostki", udostępnia i aktualizuje w Centralnym Rejestrze Umów Jednostek Sektora Finansów Publicznych, zwanym dalej „Centralnym Rejestrem Umów JSFP", informacje o umowie zawartej przez jednostkę sektora finansów publicznych lub na jej rzecz (...).*

eprasa.pl f574bbfe01

2. W przypadku gdy umowa została zawarta na rzecz jednostki sektora finansów publicznych, obowiązki, o których mowa w ust. 1, wykonuje kierownik jednostki, na rzecz której zawarto tę umowę.

3. W przypadku gdy umowa została zawarta na rzecz wielu jednostek sektora finansów publicznych, obowiązki, o których mowa w ust. 1, wykonują kierownicy jednostek, na rzecz których zawarto umowę, w zakresie, w jakim informacje o umowie odnoszą się do poszczególnych jednostek, których są kierownikami.

4. W przypadku umowy zawartej przez organ władzy publicznej lub na jego rzecz obowiązki, o których mowa w ust. 1, wykonuje kierownik jednostki obsługującej ten organ, przy czym przepisy ust. 2 i 3 stosuje się odpowiednio.

Zacytowane przepisy nie tylko określają obowiązki kierownika jednostki w zakresie udostępniania danych w CRU JSFP, ale także wskazują, że odpowiada on za ich aktualizację, gdy ulegną zmianie w trakcie wykonywania umowy. Przepis konkretyzuje jednocześnie, że ujawnieniu podlegają zarówno umowy zawierane przez jednostkę, jak i te realizowane na jej rzecz.

Udostępnieniu podlegają informacje o umowach zawieranych:

- **bezpośrednio przez kierowników jednostek sektora finansów publicznych,**
- **na rzecz jednostek przez przedstawicieli innych podmiotów, w tym przedstawicieli innych jednostek sektora finansów publicznych.**

Zapis ten oznacza, że bez znaczenia dla powstania obowiązku wpisania informacji o danej umowie jest, czy umowa została podpisana przez kierownika danej jednostki sektora finansów publicznych. **Decydujące będzie, czy dana umowa jest finansowana ze środków publicznych, które obciążą plan finansowy danej jednostki.** Dlatego odpowiedzialność za prawidłowe udostępnienie umowy w CRU JSFP nie jest połączona z kierownikiem jednostki, który faktycznie podpisał umowę, ale będzie spoczywać na kierowniku jednostki, której plan finansowy obciąży ta umowa (na rzecz której zawarto umowę).

PRZYKŁAD 5

Umowę zawieraną przez samorządową instytucję kultury, np. bibliotekę, może podpisać dyrektor biblioteki. W takim wypadku obowiązek jej udostępnienia w CRU JSFP nadal spoczywa na dyrektorze biblioteki jako kierowniku jednostki sektora finansów publicznych. Czy dyrektor biblioteki musi zamieścić informację o umowie w CRU JSFP, nawet jeśli podpisuje ją inny podmiot na rzecz biblioteki?

Umowa może być też zawarta przez inny podmiot na rzecz biblioteki, np. przez gminę (wójta, burmistrza, prezydenta miasta) lub przez centrum usług wspólnych (dyrektora CUW na podstawie stosownych upoważnień lub pełnomocnictw). Mimo to **obowiązek udostępnienia informacji w CRU JSFP niezmiennie spoczywa na dyrektorze biblioteki**, ponieważ umowa obciąża plan finansowy samorządowej instytucji kultury (zawierana jest na jej rzecz).

W sytuacji gdy umowy zawierane są na rzecz wielu jednostek sektora finansów publicznych, kierownik każdej jednostki odpowiada za udostępnianie informacji o umowie

eprasa.pl f574bbfe01

dotyczącej swojej jednostki. Obowiązek obejmuje wyłącznie dane odnoszące się do jednostki, którą kieruje.

Jeżeli umowa obejmuje kilka jednostek, każdy kierownik ma obowiązek jej wykazania w CRU JSFP w zakresie właściwym dla swojej jednostki. W ocenie autorki w takiej sytuacji kierownik powinien udostępnić informacje odnoszące się do kierowanej przez siebie jednostki. Przykładowo przy wskazywaniu wartości umowy należy uwzględnić tylko część obciążającą plan finansowy danej jednostki.

Obowiązek udostępnienia informacji o umowie dotyczy wszystkich jednostek, na rzecz których umowa została zawarta. Każda z jednostek odpowiada za publikację cząstkowych informacji o umowie.

PRZYKŁAD 6

Gmina zawiera umowę na dostawę energii na rzecz 10 swoich jednostek budżetowych, np. szkół. Umowę podpisuje wójt (burmistrz, prezydent miasta). Czy dla obowiązku ujawniania informacji o tej umowie w CRU JSFP znaczenie ma, kto podpisał umowę?

Nie, nie ma znaczenia, kto faktycznie podpisał umowę. Każdy kierownik (dyrektor każdej szkoły) jest zobowiązany do ujawnienia umowy w CRU JSFP w zakresie dotyczącym tej jednostki, którą zarządza. Jako wartość umowy każdy z kierowników powinien wskazać taką kwotę, która obciąży plan finansowy jego jednostki.

PRZYKŁAD 7

Gmina utworzyła centrum usług wspólnych (CUW), które obsługuje jej jednostki organizacyjne, w tym szkoły i ośrodek pomocy społecznej. CUW działa w ramach powierzonych zadań – m.in. zawiera umowy na dostawy i usługi (np. zakup wyposażenia dla szkół), finansowane w ramach planów finansowych poszczególnych jednostek. Który podmiot jest zobowiązany do zamieszczenia informacji o tych umowach w CRU JSFP – CUW jako podmiot zawierający umowy czy jednostki, na rzecz których umowy są realizowane.

W opisanej sytuacji **decydujące znaczenie ma nie to, kto formalnie podpisuje umowę, lecz to, na rzecz jakiej jednostki jest ona zawierana oraz czyj plan finansowy jest nią obciążany.**
W konsekwencji jeżeli CUW zawiera umowę na rzecz konkretnej jednostki sektora finansów publicznych (np. szkoły lub ośrodka pomocy społecznej), a umowa jest realizowana w ciężar planu finansowego tej jednostki, to obowiązek zamieszczenia informacji w CRU JSFP spoczywa na tej jednostce, a nie na CUW. Jednostka obsługująca (CUW) pełni w takim przypadku funkcję podmiotu wykonującego czynności techniczne związane z zawarciem umowy i nie przejmuje obowiązku raportowania, jeżeli nie jest podmiotem, którego plan finansowy jest obciążony daną umową.

W CRU JSFP dostępne będą nie tylko informacje o podmiocie, który zawarł umowę. Będzie ujawniona łączna wartość umowy oraz kwota obciążająca plany finansowe poszczególnych jednostek. Takie informacje są przejrzyste i pozwalają w prosty sposób sprawdzić, na co jednostki przeznaczają środki publiczne.

eprasa.pl f574bbfe01

W uzasadnieniu do ustawy zmieniającej CRU JSFP z 2025 r. wskazano, że:

MF *Rozwiązanie przyjęte na potrzeby Centralnego Rejestru Umów JSFP w odniesieniu do konieczności wykazywania informacji o umowach przez poszczególne jsfp jest zbieżne m.in. ze sposobem zaciągania zobowiązań w ramach realizacji programów wieloletnich, wynikającym z art. 136 u.f.p. Z przepisu tego również wynika wprost, że zobowiązania zaciągane przez każdy podmiot realizujący program wieloletni wraz z innymi podmiotami nie mogą przekroczyć kwoty planowanej dla tego podmiotu.*

W przypadku jednostek, których statutową działalnością jest zabezpieczenie logistyczne innych jednostek zawierających umowę w celu realizacji swoich zadań statutowych, umowa taka jest zawarta na rzecz ich samych, a nie na rzecz innych jednostek. Takie jednostki otrzymują środki finansowe na własną działalność statutową. Jest to sytuacja odmienna od tej, gdy jednostki działają jako np. centralny zamawiający lub zamawiający wyznaczony.

3. Harmonogram wdrożenia CRU JSFP – co należy zrobić i od kiedy

Wdrożenie CRU JSFP zostało rozłożone w czasie i przebiega etapowo. Dzięki temu jednostki sektora finansów publicznych mają czas na przygotowanie się do realizacji nowych obowiązków. W tym kontekście kluczowe znaczenie mają trzy terminy: **1 kwietnia 2026 r., 1 lipca 2026 r. oraz okres poprzedzający wejście w życie obowiązku publikacyjnego.**

3.1. Uruchomienie systemu i etap przygotowawczy do wdrożenia CRU JSFP od 1 kwietnia 2026 r.

Z dniem 1 kwietnia 2026 r. weszły w życie przepisy umożliwiające rozpoczęcie technicznego wdrożenia CRU JSFP. Od tego momentu:

- uruchomiony został specjalny system teleinformatyczny – CRU JSFP,
- jest możliwość składania wniosków o założenie kont dla jednostek sektora finansów publicznych,
- zaczęły obowiązywać przepisy wykonawcze regulujące funkcjonowanie rejestru.

W systemie teleinformatycznym CRU JSFP będą przechowywane informacje:

- o umowach – w zakresie i szczegółowości wynikającej z przepisów prawa regulujących ten obowiązek,
- o jednostkach sektora finansów publicznych, które będą udostępniały informacje o umowach,
- o użytkownikach, którzy będą realizowali czynności w tym systemie, przy czym dane te nie będą publicznie dostępne.

System CRU JSFP jest narzędziem bezpłatnym, zapewnionym przez podmioty podległe resortowi finansów. Dostęp do niego odbywa się za pośrednictwem przeglądarki internetowej, przy wykorzystaniu mechanizmów uwierzytelniania dostępnych w Krajowym Węźle Identyfikacji Elektronicznej.

eprasa.pl f574bbfe01

Etap ten ma charakter przygotowawczy. Jednostki sektora finansów publicznych powinny w tym czasie:

- złożyć wnioski o założenie konta jednostki,
- wyznaczyć osoby odpowiedzialne za obsługę systemu,
- przygotować wewnętrzne procedury związane z realizacją obowiązków publikacyjnych.

3.2. Rozpoczęcie obowiązku publikowania umów w CRU JSFP od 1 lipca 2026 r.

Od 1 lipca 2026 r. powstaje obowiązek udostępniania informacji o umowach w CRU JSFP. Oznacza to, że:

- wszystkie umowy zawarte od 1 lipca 2026 r. (włącznie), które spełniają ustawowe kryteria, podlegają ujawnieniu w CRU JSFP,
- jednostki sektora finansów publicznych muszą posiadać aktywne konta w systemie teleinformatycznym oraz gotowość do wprowadzania danych,
- obowiązek publikacyjny ma charakter bieżący i powinien być realizowany w sposób systematyczny.

Okres od 1 kwietnia do 30 czerwca 2026 r. to **etap przejściowy**, który należy wykorzystać na przygotowanie organizacyjne i techniczne. W praktyce jednostki powinny w tym czasie:

- zapewnić dostęp do systemu (założenie kont),
- określić podział ról i odpowiedzialności,
- przygotować procedury identyfikowania umów podlegających wpisowi,
- przetestować wewnętrzny obieg informacji.

Brak odpowiedniego przygotowania w tym okresie może skutkować trudnościami w realizacji obowiązków od 1 lipca 2026 r., w szczególności w zakresie terminowego wprowadzania danych do rejestru.

4. Organizacja i przygotowanie jednostek, rozdzielenie zadań związanych z udostępnieniem i aktualizacją informacji o umowach w CRU JSFP – modele podziału zadań wewnątrz jednostki

Dużym ryzykiem dla jednostki nie jest sama obsługa systemu CRU JSFP, lecz brak wewnętrznie uporządkowanego procesu – ustalenie, kto identyfikuje umowę, kto ocenia obowiązek publikacji, kto wprowadza dane, kto je publikuje i kto pilnuje aktualizacji.

Przygotowanie jednostki do udostępniania informacji w CRU JSFP należy rozpocząć od jasnego określenia odpowiedzialności i podziału zadań. Kierownicy jednostek mają swobodę w zakresie organizacji tego procesu. Z uwagi na różnorodność struktur i zakresów działania jednostek tworzących sektor finansów publicznych ustawodawca nie narzuca jednolitych rozwiązań organizacyjnych.

W związku z tym **kierownik jednostki powinien:**

- uwzględnić specyfikę funkcjonowania jednostki oraz dostępne zasoby organizacyjne i kadrowe,

eprasa.pl f574bbfe01

- określić sposób realizacji zadań związanych z udostępnianiem informacji o umowach w CRU JSFP,
- rozdzielić zadania w jednostce, np. wskazać osoby odpowiedzialne za wprowadzanie i aktualizację danych w systemie,
- zapewnić, aby informacje były udostępniane terminowo i zgodnie z przepisami.

Nie przewidziano żadnej refundacji ani rekompensaty kosztów poniesionych przez jednostkę w związku z realizacją nowych zadań. A zatem **wszystkie wydatki związane z przygotowaniem do tego procesu, w tym koszty szkolenia kadry odpowiedzialnej za udostępnianie i aktualizację informacji, ponosi jednostka samodzielnie** (ze środków własnych).

Minister Finansów zapewnia jedynie odpowiednie narzędzia techniczne umożliwiające wykonanie ustawowego obowiązku. W tym celu **Ministerstwo Finansów udostępniło nieodpłatnie system teleinformatyczny**, za pośrednictwem którego użytkownicy z poszczególnych jednostek będą dokonywać czynności technicznych związanych z publikacją informacji o umowach. System zaprojektowano w sposób umożliwiający elastyczne przypisywanie ról użytkowników, bez konieczności wprowadzania istotnych zmian w dotychczasowych strukturach organizacyjnych jednostek.

Przyjęte rozwiązanie ma zapewnić efektywną realizację obowiązku jawności, przy jednoczesnym poszanowaniu autonomii organizacyjnej jednostek sektora finansów publicznych i ograniczeniu obciążeń administracyjnych po ich stronie.

Obowiązek publikowania umów mają zarówno jednostki duże, zatrudniające wielu pracowników, jak i małe, w których zatrudnionych jest zaledwie kilku pracowników. **Każda jednostka dysponuje innym potencjałem kadrowym i różnymi możliwościami finansowymi.** Nie bez znaczenia jest również fakt wykorzystywanych narzędzi informatycznych, oprogramowania, systemów elektronicznego zarządzania dokumentacją (EZD) czy innych systemów dziedzinowych, w tym finansowo-księgowych. W związku z tym sposób organizacji obowiązków w poszczególnych jednostkach może znacznie się różnić.

Niewątpliwie większość jednostek dysponuje własnymi wewnętrznymi rejestrami umów. Część prowadzi odrębne rejestry w każdej komórce merytorycznej odpowiedzialnej za zawieranie umów. Inne korzystają z jednego rejestru, np. w systemie teleinformatycznym, takim jak EZD, lub w pliku Excela. Niektóre jednostki publikują swoje rejestry na stronach BIP i zamieszczają w nim nawet skany zanonimizowanych dokumentów.

Każdy kierownik jednostki musi przeanalizować możliwości swojej jednostki i rozdysponować zadania związane np. z analizą (kwalifikacją) umowy jako tej, o której informacja powinna znaleźć się w CRU JSFP. Należy uwzględnić zarówno kwalifikację umowy pod kątem wpisu do rejestru, jak i wprowadzenie danych do systemu oraz publikację informacji po ich weryfikacji.

W praktyce można rozważyć kilka sposobów organizacji zadań związanych z wprowadzaniem i publikowaniem informacji o umowach w CRU JSFP. Przyjęte rozwiązanie będzie zależało przede wszystkim od struktury organizacyjnej jednostki, liczby zawieranych umów oraz dostępnych zasobów kadrowych i technicznych. Nie ma jednego

eprasa.pl f574bbfe01

obowiązkowego modelu organizacji tego procesu. **Możliwe są w szczególności następujące rozwiązania:**

- **powierzenie wprowadzania i publikowania informacji w CRU JSFP pracownikom komórek merytorycznych,**
- **rozdzielenie kwalifikacji umowy od czynności technicznych w systemie,**
- **zastosowanie zasady „dwóch par oczu",**
- **hurtowe zaciąganie danych z systemów informatycznych,**
- **import danych z plików Excela.**

4.1. Powierzenie wprowadzania i publikowania informacji w CRU JSFP pracownikom komórek merytorycznych

Uprawnienia i role przewidziane w systemie teleinformatycznym CRU JSFP można łączyć, a ich liczba nie jest ograniczona. Dzięki temu **kierownicy jednostek mogą powierzyć zadania związane z wprowadzaniem i publikowaniem informacji pracownikom poszczególnych komórek merytorycznych.** Ponieważ pracownicy specjalizują się w określonych rodzajach umów, to sprawnie mogą dokonać kwalifikacji umowy, wprowadzić informacje do systemu oraz na bieżąco aktualizować dane.

Rozwiązanie to może przyspieszyć proces wprowadzania informacji, ponieważ czynności wykonują pracownicy znający daną umowę. Model ten wymaga jednak zapewnienia odpowiedniej koordynacji oraz przyjęcia jednolitych zasad postępowania w całej jednostce. W przeciwnym razie może pojawić się ryzyko rozbieżności w sposobie kwalifikowania umów lub w zakresie wprowadzanych informacji.

W praktyce w jednostkach sektora finansów publicznych można **rozważyć kilka podstawowych modeli organizacyjnych w tym zakresie, różniących się przede wszystkim rozdzieleniem odpowiedzialności** między służby finansowe, komórki zamówień publicznych oraz komórki organizacyjne. Każde z tych rozwiązań ma określone **zalety i ograniczenia**, które należy uwzględnić przy wyborze optymalnego modelu dla danej jednostki.

4.1.1. Powierzenie obowiązków służbom finansowym (skarbnik/dział finansowy)

Jednym z rozważanych rozwiązań jest powierzenie obsługi CRU JSFP skarbnikowi jednostki lub pracownikom komórek finansowych.

Zalety	Wady
1. Bezpośredni dostęp do informacji o zobowiązaniach obciążających plan finansowy jednostki. 2. Znajomość wartości umów oraz źródeł ich finansowania. 3. Spójność danych z ewidencją księgową i planem finansowym. 4. Możliwość bieżącej kontroli wydatków.	1. Zakres obowiązków skarbnika jest ustawowo określony i już znacznie rozbudowany. 2. Czynności związane z CRU JSFP nie zawsze mają charakter stricte finansowy (np. opis przedmiotu umowy, wyłączenia jawności). 3. Ryzyko nadmiernego obciążenia służb finansowych dodatkowymi zadaniami. 4. Konieczność dodatkowej koordynacji z innymi komórkami w zakresie danych merytorycznych.

eprasa.pl f574bbfe01

Rozwiązanie to jest korzystne z punktu widzenia spójności i kontroli danych finansowych, ale wymaga sprawnej organizacji współpracy z innymi komórkami.

Zasada jawności finansów publicznych nie stanowi wystarczającej podstawy, aby uznać, że skarbnik powinien bezpośrednio odpowiadać za cały rejestr. Choć służby finansowe mogą posiadać wiedzę w zakresie szacowania wartości umów i opisu źródeł finansowania, decyzje dotyczące wyłączenia jawności, odmowy udostępnienia informacji czy kwestii RODO wykraczają poza ich kompetencje i wymagają współpracy z pracownikami odpowiedzialnymi za dane merytoryczne.

4.1.2. Powierzenie obowiązków komórkom zamówień publicznych

Drugim rozważanym modelem jest powierzenie realizacji obowiązków w zakresie CRU JSFP komórkom odpowiedzialnym za zamówienia publiczne.

Zalety	Wady
1. Bezpośredni udział w procesie zawierania wielu umów (zwłaszcza objętych przepisami o zamówieniach publicznych). 2. Znajomość procedur zakupowych oraz dokumentacji umów. 3. Dostęp do danych dotyczących przedmiotu umowy i trybu jej zawarcia. 4. Możliwość „wyłapania" umów już na etapie ich przygotowania.	1. Nie wszystkie umowy podlegające CRU JSFP są związane z zamówieniami publicznymi. 2. Brak pełnej wiedzy o realizacji finansowej umów (np. zmianach wartości, aneksach). 3. Ryzyko pominięcia umów zawieranych poza systemem zamówień publicznych. 4. Konieczność dodatkowej koordynacji z działem finansowym w zakresie danych finansowych.

Model ten sprawdza się szczególnie w jednostkach, w których większość umów przechodzi przez procedury zamówień publicznych, jednak może być niewystarczający jako jedyne źródło danych i w praktyce wymaga współpracy z innymi komórkami organizacyjnymi.

4.1.3. Powierzenie obowiązków innym komórkom organizacyjnym (sekretarz/dział organizacyjny)

Trzecim rozwiązaniem jest powierzenie obsługi CRU JSFP innym komórkom organizacyjnym jednostki, w tym sekretarzowi lub działowi organizacyjnemu.

Zalety	Wady
1. Centralna rola w organizacji pracy jednostki i obiegu dokumentów. 2. Możliwość koordynowania przepływu informacji między różnymi komórkami. 3. Niezależność od jednej funkcji (finansowej lub zakupowej). 4. Większa elastyczność w zbieraniu danych z różnych źródeł.	1. Brak bezpośredniego dostępu do danych finansowych i szczegółów umów. 2. Konieczność stałego pozyskiwania informacji z innych komórek. 3. Ryzyko opóźnień wynikających z rozproszenia informacji. 4. Większe wymagania w zakresie organizacji i komunikacji wewnętrznej.

Model ten ma charakter koordynacyjny i najlepiej sprawdza się tam, gdzie istnieje dobrze funkcjonujący system obiegu informacji w jednostce. Aby to rozwiązanie było skuteczne, należy określić zasady współpracy, wskazać odpowiedzialne komórki oraz

eprasa.pl f574bbfe01

zapewnić sprawny przepływ informacji między nimi, co pozwoli uniknąć opóźnień i braków w danych.

Wybór właściwego modelu organizacyjnego powinien być uzależniony od struktury danej jednostki, liczby zawieranych umów oraz sposobu organizacji obiegu dokumentów. W praktyce zaleca się **rozwiązanie mieszane**, w którym:

- jedna komórka odpowiada za techniczne wprowadzanie danych do systemu,
- inne komórki dostarczają informacji w zakresie swoich kompetencji (finansowych, merytorycznych, formalnych).

Należy przy tym określić, która komórka odpowiada za kompletność i prawidłowość przekazywanych danych, oraz ustalić sposób ich weryfikacji.

4.2. Rozdzielenie kwalifikacji umowy od czynności technicznych w CRU JSFP

Powierzenie wszystkich czynności pracownikom komórek merytorycznych może wiązać się z większym ryzykiem organizacyjnym. Dlatego warto rozważyć **rozdzielenie zadań w inny sposób.**

Czynności związane z kwalifikacją umowy można powierzyć pracownikom merytorycznym, którzy wprowadzą odpowiednie informacje do formularza w postaci elektronicznej (formularz powinien uwzględniać zakres wszystkich informacji, które zgodnie z uofp mają znaleźć się w rejestrze). Następnie formularz powinien trafić do pracownika odpowiedzialnego za zamieszczenie w CRU JSFP informacji wskazanych w formularzu oraz ich opublikowanie.

Takie rozwiązanie pozwala ograniczyć ryzyko błędów przy wprowadzaniu danych. Z drugiej strony wprowadza dodatkowy etap w obiegu informacji, co może wydłużyć cały proces, dlatego warto ustalić jasne zasady odpowiedzialności (kto wprowadza, kto publikuje) i terminy przekazywania formularzy między komórkami.

4.3. Zastosowanie zasady „dwóch par oczu” przy obsłudze CRU JSFP

Jednym z mechanizmów organizacyjnych, które można zastosować przy obsłudze CRU JSFP, jest tzw. **zasada dwóch par oczu**. Rozwiązanie to ma charakter kontrolny i służy zwiększeniu rzetelności oraz poprawności danych wprowadzanych do rejestru poprzez **rozdzielenie czynności technicznych od czynności decyzyjnych.**

Zastosowanie tej zasady jest możliwe dzięki wyodrębnieniu w systemie dwóch odrębnych ról użytkowników w CRU JSFP, tj. wprowadzającego oraz publikującego informacje o umowach. Każda z tych ról odpowiada innemu etapowi procesu przetwarzania danych, co pozwala na wprowadzenie dodatkowego poziomu weryfikacji.

W praktyce mechanizm powinien działać następująco:

- **jedna osoba (wprowadzający) wprowadza dane o umowie do systemu,**
- **druga osoba (publikujący) sprawdza poprawność i kompletność tych danych,**

eprasa.pl f574bbfe01

- **dopiero po weryfikacji następuje zatwierdzenie i udostępnienie informacji w rejestrze.**

Celem zastosowania zasady „dwóch par oczu" jest ograniczenie ryzyka błędów, pomyłek i nieprawidłowości przy rejestrowaniu informacji o umowach. Dzięki dodatkowej kontroli można wychwycić ewentualne nieścisłości, zanim zostaną upublicznione, co zwiększa jawność informacji i chroni jednostkę przed odpowiedzialnością za publikowane dane.

Stosowanie tej zasady nie jest obowiązkowe. System CRU JSFP umożliwia łączenie ról przez jednego użytkownika. Decyzja o wprowadzeniu tego mechanizmu należy do kierownika jednostki, który powinien uwzględnić w szczególności skalę działalności jednostki, liczbę zawieranych umów oraz możliwości organizacyjne.

Przy wdrażaniu tego mechanizmu warto:

1) zaplanować udział odpowiedniej liczby pracowników, aby każda rola (wprowadzający, publikujący) była przypisana,
2) ustalić sposób i terminy przekazywania danych między pracownikami pełniącymi różne role,
3) przygotować procedury dokumentowania weryfikacji danych, tak aby każdy etap był kontrolowany i łatwo możliwy do odtworzenia,
4) monitorować, czy dodatkowy etap nie powoduje nadmiernych opóźnień w publikacji danych, i w razie potrzeby dostosować harmonogram.

W praktyce zasada „dwóch par oczu" jest szczególnie rekomendowana w większych jednostkach lub tam, gdzie konieczne jest wprowadzenie podwyższonych standardów kontroli wewnętrznej.

4.4. Hurtowe zaciąganie danych do CRU JSFP z systemów informatycznych jednostki

System CRU JSFP może być zasilany danymi z innych systemów teleinformatycznych za pomocą interfejsu programistycznego aplikacji (API), udostępnionego w BIP na stronie podmiotowej urzędu obsługującego Ministra Finansów.

Możliwość hurtowego zaciągania danych z tych systemów wprost do CRU JSFP przynosi wymierne korzyści, ale jednocześnie wiąże się z wymaganiami technicznymi. Z opcji tej mogą skorzystać jednostki dysponujące bardziej zaawansowanymi narzędziami informatycznymi i systemami dziedzinowymi.

Po uruchomieniu systemu i nadaniu ról użytkownikom jednostka może korzystać z funkcji hurtowego zasilania systemu teleinformatycznego danymi o umowach (taka opcja jest przewidziana w rozporządzeniu w sprawie CRU JSFP). **Hurtowe zasilanie pozwala jednocześnie wprowadzić większą liczbę informacji, zamiast wpisywać je pojedynczo.**

Przed dokonaniem hurtowego zasilenia danych jednostka ma obowiązek przeprowadzenia weryfikacji poprawności merytorycznej danych w narzędziach zewnętrznych. W istocie chodzi o to, aby dane, które mają zostać przekazane do systemu, były sprawdzone

eprasa.pl f574bbfe01

pod kątem ich zgodności z rzeczywistym stanem umów, kompletności oraz aktualności. System nie zastępuje tej weryfikacji i nie przejmuje odpowiedzialności za treść przekazywanych informacji.

Hurtowe zasilanie może znacząco przyspieszyć wprowadzanie danych i ograniczyć ręczne przepisywanie informacji. Wymaga jednak odpowiednich systemów informatycznych oraz ich integracji z CRU JSFP. Ewentualne koszty dostosowania lub rozbudowy systemów informatycznych, niezbędne do zapewnienia takiej integracji, jednostka musi pokryć wyłącznie z własnych środków.

Wiele jednostek wskazuje również na możliwość zaciągania danych do CRU JSFP z plików Excela. Ułatwiłoby to realizację nałożonych obowiązków zwłaszcza w kontekście czasowym.

Takie rozwiązanie jest prostsze do wdrożenia w jednostkach, które prowadzą rejestry w formie arkuszy kalkulacyjnych, pod warunkiem zachowania odpowiedniej struktury i porządkowania danych.

Na dzień wydania Poradnika (21 kwietnia 2026 r.) nie ma informacji, czy będzie możliwe wczytywanie danych z Excela lub plików CSV, choć taka opcja znacząco uprościłaby pracę jednostek.

4.5. Rola kierownika jednostki w organizacji procesu udostępniania informacji o umowach w CRU JSFP

Kierownik jednostki sektora finansów publicznych powinien samodzielnie **określić sposób organizacji zadań związanych z udostępnianiem i aktualizacją informacji o umowach w CRU JSFP.** Przy wyborze rozwiązania powinien uwzględnić strukturę organizacyjną jednostki, liczbę zawieranych umów, dostępne zasoby kadrowe oraz wykorzystywane narzędzia informatyczne.

Trudno jednoznacznie wskazać, jakie rozwiązanie jest najwłaściwsze w konkretnej jednostce. Istotne znaczenie ma jednak zapewnienie prawidłowej kwalifikacji umów, rzetelnego wprowadzania danych oraz bieżącej aktualizacji informacji publikowanych w CRU JSFP. Dopiero po przeanalizowaniu funkcjonalności systemu kierownik jednostki będzie musiał podjąć decyzję, w jaki sposób zorganizować realizację obowiązku udostępniania informacji o umowach w CRU JSFP.

Na kierowniku jednostki spoczywa **odpowiedzialność za prawidłowe zorganizowanie w jednostce procesu udostępniania informacji o umowach**. Nie oznacza to jednak obowiązku osobistego wykonywania przez niego wszystkich czynności technicznych realizowanych w systemie teleinformatycznym CRU JSFP.

Zadaniem kierownika jednostki jest przede wszystkim zapewnienie sprawnego funkcjonowania mechanizmu publikacji informacji o umowach, w tym właściwego podziału zadań oraz nadzoru nad ich wykonywaniem, tak aby obowiązek udostępniania danych był realizowany w sposób ciągły i obejmował zarówno wprowadzanie informacji do rejestru, jak i ich bieżącą aktualizację. Odpowiednia organizacja tego procesu powinna uwzględniać

eprasa.pl f574bbfe01

wewnętrzne uwarunkowania jednostki oraz możliwości techniczne i organizacyjne wykorzystywane w jej funkcjonowaniu.

Szczególnie kierownik jednostki powinien **zapewnić spójność danych ujawnianych w CRU JSFP z informacjami gromadzonymi w systemach finansowo-księgowych funkcjonujących w danej jednostce, w których ewidencjonowane jest zaangażowanie środków publicznych związanych z realizacją poszczególnych umów**. Tak rozumiana odpowiedzialność kierownika jednostki ma charakter organizacyjny i nadzorczy, a jej celem jest zagwarantowanie rzetelności i wiarygodności danych udostępnianych w rejestrze.

5. System teleinformatyczny CRU JSFP – jak uzyskać dostęp, zarządzać kontami oraz przypisywać role i uprawnienia użytkownikom

Resort finansów bezpłatnie udostępnił system teleinformatyczny, w którym będą realizowane czynności techniczne związane z udostępnianiem informacji o umowach w CRU JSFP. System CRU JSFP został wdrożony zgodnie z terminami wchodzenia w życie przepisów regulujących funkcjonowanie rejestru. Aby prawidłowo realizować obowiązki związane z CRU JSFP, należy:

- uzyskać dostęp do systemu,
- założyć konta,
- przypisać użytkownikom odpowiednie role i uprawnienia.

Niewykonanie tych czynności uniemożliwi terminowe wprowadzanie i publikowanie informacji o umowach.

Dostęp do systemu jest możliwy z każdej przeglądarki internetowej. Należy korzystać z właściwych adresów, udostępnianych etapami:

1 kwietnia 2026 r.	w zakresie funkcjonalności dotyczących składania wniosków o założenie konta w systemie	**https://jsfp.rejestrumow.gov.pl** – adres przeznaczony dla pracowników jednostek sektora finansów publicznych, którzy będą wprowadzać dane do tego systemu
1 lipca 2026 r.	w zakresie funkcjonalności udostępniania informacji o umowach	**https://rejestrumow.gov.pl** – adres przeznaczony dla wszystkich zainteresowanych

5.1. Zakładanie kont w systemie CRU JSFP

Pierwszym krokiem przed rozpoczęciem udostępniania informacji o umowach w CRU JSFP jest **założenie odpowiednich kont w systemie teleinformatycznym**. Bez ich utworzenia jednostka nie uzyska dostępu do funkcji umożliwiających wprowadzanie danych do rejestru.

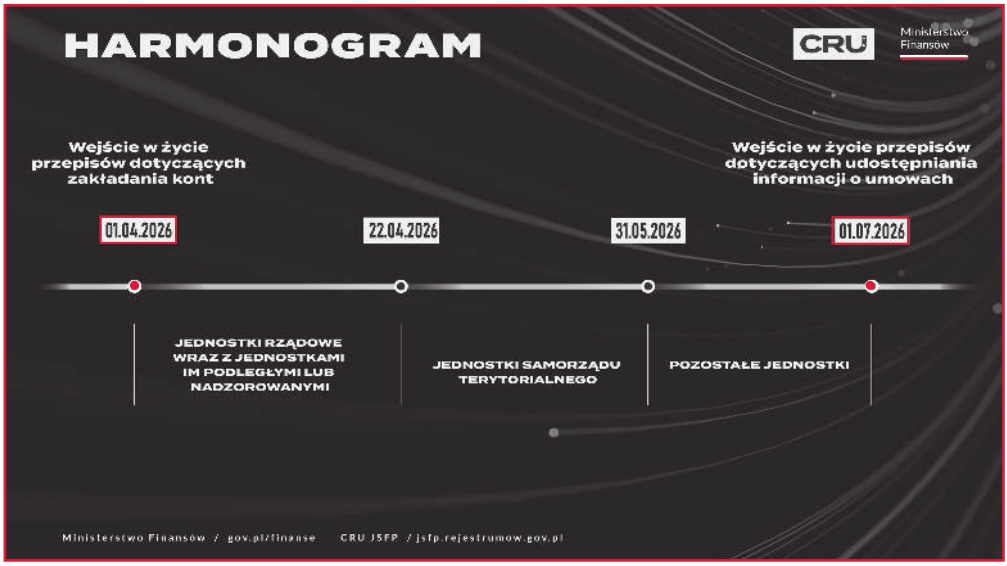
Wnioski o założenie kont dla swoich jednostek w systemie teleinformatycznym obsługującym CRU JSFP kierownicy jednostek mogą składać **od 1 kwietnia 2026 r**. Jest to pierwszy etap przygotowania do realizacji nowych obowiązków. Wcześniejsze umożliwienie składania wniosków ma na celu przygotowanie jednostek do realizacji ustawowego obowiązku.

eprasa.pl f574bbfe01

Ministerstwo Finansów przygotowało harmonogram zakładania kont w systemie CRU JSFP w celu upłynnienia całego procesu rejestracji. Harmonogram ten nie wynika z przepisów prawa. Stanowi jedynie rekomendację, której celem jest usprawnienie procesu rejestracji, ograniczenie kumulacji wniosków oraz zapewnienie stabilnego funkcjonowania systemu.

Schemat. **Harmonogram zakładania kont w systemie CRU JSFP – rekomendacje MF**

Pierwsze funkcjonalności systemu zostały udostępnione **1 kwietnia 2026 r.**, co umożliwia rozpoczęcie procesu zakładania kont przez poszczególne grupy jednostek.

Dla poszczególnych grup jednostek przewidziano odrębne okienka czasowe na rejestrację kont:

Od 1 kwietnia 2026 r.	Rejestrację mogą rozpocząć jednostki rządowe wraz z jednostkami im podległymi lub nadzorowanymi. Jest to pierwsza grupa, która może rozpocząć proces rejestracji kont.
Od 22 kwietnia 2026 r. do 31 maja 2026 r.	Przewidziano czas na składanie wniosków przez JST. W tym okienku czasowym rekomenduje się składanie wniosków przez samorządy (JST oraz ich związki, związki metropolitalne; samorządowe jednostki budżetowe – szkoły, przedszkola, ośrodki pomocy społecznej; samorządowe zakłady budżetowe; samorządowe instytucje kultury; samorządowe samodzielne publiczne ZOZ oraz samorządowe osoby prawne).
Od 31 maja 2026 r., jednak nie później niż do 1 lipca 2026 r.	Wnioski powinny składać pozostałe jednostki. Jest to ostatnia grupa przygotowującą się do pełnego wdrożenia nowych obowiązków.

Wszystkie jednostki muszą dopełnić formalności związanych z założeniem konta przed **1 lipca 2026 r.**, ponieważ jest to data wejścia w życie przepisów dotyczących **obowiązku udostępniania informacji o umowach w rejestrze**. Stosowanie się do podanych terminów jest jedynie rekomendacją resortu finansów mającą na celu uniknięcie spiętrzenia wniosków i zapewnienie stabilności systemu.

eprasa.pl f574bbfe01

Zasady zakładania kont są określone w § 4–9 rozporządzenia w sprawie CRU JSFP. Przepisy regulują tworzenie zarówno konta jednostki sektora finansów publicznych, jak i kont osób fizycznych, które będą użytkownikami systemu. W systemie funkcjonują **dwa rodzaje kont:**

1) **konto jednostki sektora finansów publicznych – zakładane na wniosek kierownika tej jednostki albo osoby przez niego upoważnionej,**
2) **konto osoby fizycznej będącej użytkownikiem systemu – zakładane na wniosek tej osoby.**

Należy odróżnić procedurę zakładania konta jednostki od procedury zakładania konta użytkownika. Są to odrębne, choć powiązane ze sobą etapy uzyskania dostępu do systemu.

Aby rozpocząć procedurę, należy zalogować się do systemu CRU JSFP pod adresem: https://jsfp.rejestrumow.gov.pl.

Dostęp do systemu jednostka uzyskuje po pozytywnym rozpatrzeniu przez Ministerstwo Finansów wniosku o założenie konta jednostki.

5.1.1. Wniosek o założenie konta jednostki

Wniosek o założenie konta jednostki sektora finansów publicznych **składa kierownik tej jednostki albo jego upełnomocniony reprezentant**. Rolę reprezentanta kierownika jednostki może pełnić dowolna osoba, która została do tego odpowiednio upełnomocniona (może być to np. zastępca kierownika jednostki, sekretarz gminy, informatyk, kierownik danej komórki organizacyjnej lub inny pracownik jednostki). Jeżeli wniosek składa:

- bezpośrednio kierownik jednostki – do wniosku należy dołączyć dokument potwierdzający powołanie na stanowisko kierownika (np. akt powołania, zaświadczenie z Państwowej Komisji Wyborczej),
- reprezentant kierownika (osoba upoważniona) – do wniosku konieczne jest dołączenie zarówno dokumentu potwierdzającego powołanie na kierownika danej jednostki, jak i upoważnienia do założenia konta jednostki oraz zarządzania kontem tej jednostki w systemie teleinformatycznym (z jego treści musi jednoznacznie wynikać, kto jest upełnomocniony oraz że osoba ta przejmuje zadania kierownika w zakresie zakładania konta i zarządzania nim).

Nie ma obowiązującego druku upoważnienia. **Ministerstwo Finansów rekomenduje jednak, aby:**

- **w podstawie wydania upoważnienia uwzględnić art. 34b ust. 3 i 4 uofp,**
- **w treści upoważnienia zostały zawarte sformułowania:**

MF *Upoważniam Imię, Nazwisko – stanowisko służbowe do złożenia wniosku o założenie dla Nazwa Jednostki konta jednostki sektora finansów publicznych w systemie teleinformatycznym, w którym jest prowadzony Centralny Rejestr Umów Jednostek Sektora Finansów Publicznych, aktualizacji danych zawartych w tym wniosku i zarządzania tym kontem, w tym do wyznaczania użytkowników tego konta oraz udostępniania informacji o umowach zawartych od 1 lipca 2026 r. i ich aktualizacji.*

eprasa.pl f574bbfe01

Przedstawiamy przykładowy **wzór upoważnienia** odpowiadający ww. zaleceniom Ministerstwa Finansów. Uwzględniono zarówno podstawę prawną (art. 34b ust. 3 i 4 uofp), jak i zakres czynności, do których może zostać upoważniony reprezentant kierownika jednostki.

Wzór. Przykładowe upoważnienie dla reprezentanta kierownika jednostki

....., dnia .....
(miejscowość)

UPOWAŻNIENIE

Ja ..... *(imię/imiona i nazwisko kierownika JSFP),* działając jako ..... *(stanowisko kierownika JSFP, np. dyrektor danej jednostki, wójt gminy)* w imieniu: .....
.....,
(pełna nazwa i adres siedziby JSFP oraz REGON i NIP jednostki)

na podstawie art. 34b ust. 3 i 4 ustawy z 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (j.t. Dz.U. z 2025 r. poz. 1483 z późn.zm.), udzielam Pani/Panu ..... *(imię/imiona i nazwisko osoby, której kierownik JSFP udziela upoważnienia)*, zatrudnionej/zatrudnionemu w ..... *(wskazać JSFP)* na stanowisku ....., posiadającej/emu numer PESEL[1] ....., upoważnienia do:

1) złożenia wniosku o założenie konta dla ..... *(wskazać nazwę, adres i siedzibę, REGON, NIP JSFP)* w systemie teleinformatycznym Centralnego Rejestru Umów Jednostek Sektora Finansów Publicznych,
2) aktualizacji danych zawartych we wskazanym wyżej wniosku o założenie konta,
3) zarządzania kontem jednostki, w tym w szczególności wyznaczania użytkowników tego konta,
4) udostępniania informacji o umowach zawartych od 1 lipca 2026 r. i ich aktualizacji.

Upoważnienie jest udzielone bezterminowo/do dnia* .....

..... *(imię, nazwisko i podpis upoważnionego)*

..... *(imię, nazwisko i podpis mocodawcy/kierownika JSFP, z podaniem pełnionej funkcji)*

* Niepotrzebne skreślić.

[1] Mając na uwadze zasady wynikające z art. 5 rozporządzenia RODO, Ministerstwo Finansów zaleca, aby dokonać anonimizacji danych, takich jak np. PESEL czy adres zamieszkania – jeśli są one wskazywane przez jednostkę w udzielanych upoważnieniach, przed ich przesłaniem za pomocą systemu CRU JSFP do Ministerstwa.

Bez tych dokumentów nie można skutecznie założyć konta jednostki. Dokumenty potwierdzające są weryfikowane przez pracowników Ministerstwa Finansów pod kątem ich aktualności i autentyczności. Należy przez to rozumieć, że muszą być aktualne w dniu składania wniosków, **muszą to być oryginały lub kopie potwierdzone za zgodność z oryginałem.** Niespełnienie podanych wymogów skutkuje odrzuceniem wniosku.

System, ze względów bezpieczeństwa, akceptuje pliki wyłącznie w formacie PDF. Jeśli oryginał dokumentu jest tylko w formie papierowej, należy przygotować jego skan. Przed dołączeniem dokumentu trzeba zadbać o minimalizację danych osobowych (zgodnie z RODO). **Zbędne informacje, które nie są wymagane do weryfikacji, można poddać pseudonimizacji lub anonimizacji, np. numer PESEL.**

eprasa.pl f574bbfe01

Każdy dołączony dokument (zarówno oryginał, jak i kopia potwierdzona za zgodność) musi być opatrzony **ważnym podpisem elektronicznym**. Dopuszczalne są trzy rodzaje podpisów:

1) kwalifikowany podpis elektroniczny,
2) podpis zaufany,
3) podpis osobisty.

System automatycznie weryfikuje ważność podpisu w momencie wysyłania wniosku. Jeśli podpis wygasł, złożenie wniosku nie będzie możliwe.

O każdej decyzji (zarówno o pozytywnym, jak i negatywnym rozpatrzeniu wniosku) użytkownik zostanie poinformowany poprzez powiadomienie systemowe wysłane na adres e-mail osoby składającej wniosek oraz na oficjalny adres jednostki.

Wniosek o założenie konta jednostki powinien zawierać wszystkie niezbędne informacje umożliwiające identyfikację osoby wnioskującej i samej jednostki sektora finansów publicznych (zob. **ramka**).

Wniosek o założenie konta jednostki w CRU JSFP – wymagane dane

1. Dane osoby wnioskującej:
   - imię i nazwisko,
   - służbowy adres poczty elektronicznej.
2. Dane dotyczące samej jednostki sektora finansów publicznych:
   - numer REGON,
   - nazwa, numer NIP, jeżeli został zamieszczony w bazie REGON, adres siedziby, data powstania, data zakończenia działalności, podstawowa i szczególna forma prawna, forma finansowania, formy własności, organ założycielski, rodzaj rejestru lub ewidencji,
   - adres poczty elektronicznej
   - adres strony internetowej,
   - imię i nazwisko kierownika tej jednostki.

Dane te są niezbędne do jednoznacznej identyfikacji jednostki w systemie. Wniosek musi być kompletny i wypełniony poprawnie.

Część danych wskazywanych we wniosku o założenie konta jednostki jest pobierana automatycznie z bazy referencyjnej REGON. Dotyczy to w szczególności danych identyfikujących jednostkę, takich jak jej nazwa, numer NIP oraz adres. Mimo automatycznego pobrania danych osoba składająca wniosek powinna zweryfikować ich poprawność, ponieważ to jednostka ponosi odpowiedzialność za prawidłowość danych wykorzystywanych w systemie.

Jeden podmiot otrzymuje login, hasło i kod SMS tylko do jednego konta – niezależnie od tego, ilu użytkowników z danego podmiotu będzie korzystało z takiego dostępu. **Obowiązuje zasada: „Jedna jednostka = jedno konto" oraz „Jeden REGON = jedno konto".** Jest to równoznaczne z tym, że dostęp do systemu CRU JSFP jest przypisany do konkretnej jednostki, a nie do osób. System automatycznie pilnuje, aby dla danego numeru REGON nie powstało więcej niż jedno konto. W ramach konta można jedynie **różnicować uprawnienia użytkowników**, ale nie tworzy się odrębnych kont dla tej samej jednostki.

eprasa.pl f574bbfe01

PRZYKŁAD 8

Na który numer REGON należy założyć konto w systemie CRU JSFP – gminy czy urzędu gminy?

Zależy od tego, który z tych podmiotów faktycznie zawiera umowy podlegające obowiązkowi publikacji. Jeżeli umowy spełniające definicję zamówienia są zawierane zarówno przez gminę, jak i przez urząd gminy (na dwa różne numery REGON), to **teoretycznie jednostka jest zobowiązana do założenia dwóch osobnych kont.**
Jeżeli umowy podlegające wpisowi do CRU JSFP są zawierane tylko w ramach jednego z tych numerów REGON, np. stroną jest gmina, wystarczy założenie jednego konta dla gminy.
System CRU JSFP jest przygotowany technicznie na każdą z tych opcji i pozwala na założenie konta na każdy odrębny numer REGON.
Ostateczna ocena w tym zakresie należy do kierownika jednostki, który powinien przeanalizować praktykę zawierania umów w danej gminie i ustalić, na który podmiot formalnie są one zawierane.

Konto jednostki sektora finansów publicznych należy założyć jako pierwsze, dopiero wtedy można złożyć wniosek o założenie konta użytkownika (osoby fizycznej) i przypisać mu odpowiednie uprawnienia.

5.1.2. Wniosek o założenie konta użytkownika

Wniosek o konto użytkownika **składa sama osoba fizyczna, która będzie korzystała z systemu.** Będzie to osoba, której kierownik jednostki przyznał uprawnienia jako wprowadzający lub publikujący (np. kierownik danej komórki organizacyjnej, sekretarz, skarbnik, inny pracownik upoważniony przez kierownika do dokonywania czynności wprowadzania lub publikowania danych w CRU JSFP). Osoba ta musi zostać uwierzytelniona za pomocą środka identyfikacji elektronicznej przyłączonego do węzła krajowego. Bez uprzedniego uwierzytelnienia system nie umożliwia złożenia wniosku.

Wniosek o założenie konta użytkownika powinien zawierać dane identyfikujące użytkownika oraz dane jednostki, w imieniu której będzie on działał (zob. **ramka**). Dane tej osoby, w szczególności imię, nazwisko oraz służbowy adres poczty elektronicznej, stanowią podstawę identyfikacji użytkownika.

Wniosek o założenie konta użytkownika w CRU JSFP – wymagane dane

1. Dane użytkownika (osoby fizycznej):
   - imię i nazwisko,
   - służbowy adres poczty elektronicznej.
2. Dane dotyczące jednostki sektora finansów publicznych, na koncie której użytkownik zamierza realizować czynności:
   - numer REGON,
   - nazwa, numer NIP, jeżeli został zamieszczony w bazie REGON, adres siedziby, data powstania, data zakończenia działalności, podstawowa i szczególna forma prawna, forma finansowania, formy własności, organ założycielski, rodzaj rejestru lub ewidencji.

eprasa.pl f574bbfe01

3. Wskazanie rodzaju uprawnień użytkownika konta jednostki sektora finansów publicznych, jakie mają zostać nadane osobie wymienionej we wniosku jednostki o założenie konta.

Również w tym przypadku część danych dotyczących jednostki może być pobierana automatycznie z systemów teleinformatycznych. Użytkownik wskazuje jednak jednostkę, na rzecz której będzie działał, a poprawność przypisania użytkownika do właściwej jednostki ma istotne znaczenie dla dalszego korzystania z systemu.

W przypadku gdy osobie fizycznej mają przysługiwać uprawnienia do więcej niż jednego konta jednostki sektora finansów publicznych, osoba ta składa odrębnie wniosek o założenie konta osoby fizycznej w odniesieniu do każdej z tych jednostek.

Konto użytkownika jest aktywne w systemie CRU JSFP przez czas niezbędny do wykonywania przypisanych mu uprawnień, a co najmniej do momentu usunięcia z systemu wszystkich informacji wprowadzonych przez tego użytkownika, które są potrzebne do zachowania rozliczalności systemu.

Warunkiem dostępu do złożenia zarówno wniosku o konto jednostki, jak i wniosku o konto użytkownika, jest uwierzytelnienie się w systemie przy użyciu środka identyfikacji elektronicznej wydanego w systemie identyfikacji elektronicznej przyłączonym do węzła krajowego. Bez spełnienia tego warunku system nie umożliwia rozpoczęcia procedury zakładania konta.

Założenie konta jednostki oraz kont użytkowników nie daje jeszcze możliwości wykonywania czynności w systemie. Faktyczny dostęp do CRU JSFP i możliwość realizacji przypisanych zadań użytkownicy uzyskują dopiero po przejściu procedury udostępnienia kont, opisanej w § 9 ust. 3 rozporządzenia w sprawie CRU JSFP.

Zgodnie z tym przepisem założenie konta użytkownika i nadanie mu uprawnień do konta jednostki wymaga akceptacji wniosku przez użytkownika posiadającego uprawnienia administratora konta tej jednostki. Rozpatrzenie wniosku nie wymaga wydania decyzji administracyjnej.

5.2. Konsekwencje braku założenia konta w systemie CRU JSFP do 1 lipca 2026 r.

Przepisy nie przewidują formalnego, ostatecznego terminu na założenie konta jednostki. **System CRU JSFP umożliwia składanie wniosków również po 1 lipca 2026 r., a brak wcześniejszego działania nie powoduje utraty możliwości uzyskania dostępu do systemu.**

Nie oznacza to jednak, że brak konta na dzień wejścia w życie obowiązku pozostaje bez znaczenia z punktu widzenia prawidłowej realizacji obowiązków ustawowych.

Z dniem 1 lipca 2026 r. powstaje obowiązek udostępniania informacji o umowach zawartych od tej daty. Obowiązek ten ma charakter bezwzględny i nie jest uzależniony od stopnia przygotowania jednostki ani od posiadania przez nią aktywnego konta w systemie CRU JSFP. W konsekwencji **jednostka, która nie założyła konta przed tą datą,**

eprasa.pl f574bbfe01

pozostaje nadal zobowiązana do realizacji obowiązku publikacyjnego, mimo że nie dysponuje narzędziem umożliwiającym jego bieżące wykonanie.

Praktycznym skutkiem takiej sytuacji jest brak możliwości wprowadzania informacji o umowach w momencie ich zawierania. Prowadzi to do powstawania zaległości w rejestrze, które będą musiały zostać uzupełnione po uzyskaniu dostępu do systemu. Należy przy tym podkreślić, że choć przepisy nie przewidują obowiązku wprowadzania danych wstecznych w odniesieniu do umów zawartych przed 1 lipca 2026 r., to wszystkie umowy zawarte od tej daty podlegają ujawnieniu niezależnie od momentu założenia konta.

Opóźnione wdrożenie systemu skutkuje również konsekwencjami organizacyjnymi. Jednostka zmuszona jest wówczas do równoczesnego podejmowania działań wdrożeniowych oraz nadrabiania zaległości w zakresie publikacji danych. Taki stan rzeczy zwiększa ryzyko błędów, pominięć oraz nieprawidłowości w zakresie kompletności i rzetelności informacji ujawnianych w rejestrze.

Z tego względu założenie konta i przygotowanie jednostki przed dniem wejścia w życie obowiązku należy traktować jako element należytej staranności w realizacji obowiązków wynikających z przepisów prawa.

5.3. Role użytkowników i nadawanie uprawnień pracownikom jednostki do obsługi systemu CRU JSFP

Aby skutecznie zarządzać wprowadzaniem i publikowaniem informacji o umowach w CRU JSFP, należy przypisać użytkownikom odpowiednie role, odpowiadające poszczególnym etapom procesu. Rozwiązanie to zapewnia bezpieczeństwo danych, rozdziela kompetencje oraz wprowadza mechanizmy kontroli wewnętrznej w jednostkach.

Użytkownik konta jednostki może posiadać jedno z trzech podstawowych uprawnień:
1) administratora,
2) wprowadzającego informacje o umowie,
3) publikującego informacje o umowie.

Przydzielanie tych uprawnień powinno odbywać się zgodnie z § 10 rozporządzenia w sprawie CRU JSFP.

W systemie CRU JSFP czynności związane z obsługą systemu są wyraźnie rozdzielone. W praktyce oznacza to, że proces publikowania informacji o umowie można podzielić na trzy etapy:
1) organizacja i nadzór nad dostępem do systemu,
2) wprowadzanie danych o umowach,
3) publikacja i udostępnienie informacji w rejestrze.

Każdemu z tych etapów odpowiada odrębna rola użytkownika. Takie rozwiązanie pozwala jednostkom elastycznie organizować pracę, przy zachowaniu przejrzystości i kontroli nad procesem. Natomiast każda z tych ról odpowiada innemu zakresowi czynności i innej odpowiedzialności w systemie CRU JSFP.

eprasa.pl f574bbfe01

5.3.1. Administrator jednostki

Administrator jednostki pełni ważną funkcję w systemie CRU JSFP po stronie jednostki. Uprawnienie to jest jednym z trzech dostępnych w systemie i pozwala na zachowanie kontroli nad strukturą uprawnień wewnątrz jednostki.

Użytkownik posiadający uprawnienia administratora **pełni w systemie CRU JSFP funkcję o charakterze organizacyjnym i zarządczym.** Przede wszystkim odpowiada za zarządzanie dostępem do konta jednostki oraz kształtowanie struktury uprawnień użytkowników, co ma bezpośrednie znaczenie dla prawidłowości i bezpieczeństwa funkcjonowania systemu w danej jednostce.

Rola administratora nie ogranicza się wyłącznie do czynności technicznych. Obejmuje ona również elementy nadzorcze i kontrolne, związane z zapewnieniem, aby dostęp do systemu posiadali wyłącznie uprawnieni pracownicy, w zakresie odpowiadającym ich obowiązkom służbowym. Administrator odpowiada zatem za właściwe przypisanie ról w systemie oraz bieżące dostosowywanie uprawnień do zmian organizacyjnych zachodzących w jednostce.

Podstawowe zadania administratora jednostki w systemie CRU JSFP

1. Akceptowanie wniosków o założenie kont użytkowników, po uprzedniej weryfikacji ich zasadności oraz zgodności z zakresem obowiązków danej osoby.
2. Nadawanie, zmiana oraz odbieranie uprawnień użytkownikom, w tym dostosowywanie ich do aktualnej struktury organizacyjnej jednostki.
3. Zarządzanie strukturą użytkowników w systemie, obejmujące m.in. nadzór nad aktualnością przypisanych ról oraz reagowanie na zmiany kadrowe (np. zmiana stanowiska, ustanie zatrudnienia).
4. Generowanie raportów dotyczących umów zarejestrowanych na koncie jednostki, co umożliwia bieżący monitoring danych oraz wspiera realizację funkcji kontrolnych i sprawozdawczych.

W praktyce administrator pełni rolę podmiotu odpowiedzialnego za zapewnienie, aby system CRU JSFP funkcjonował w sposób uporządkowany, zgodny z przepisami oraz dostosowany do potrzeb danej jednostki.

Kierownik jednostki może nadać rolę administratora dowolnej liczbie pracowników, w zależności od potrzeb i organizacji pracy w danej jednostce. Jedna osoba może administrować kontami kilku różnych jednostek. System CRU JSFP nie nakłada ograniczeń blokujących możliwość administrowania kontami różnych jednostek przez tę samą osobę.

5.3.2. Wprowadzający

Użytkownik posiadający uprawnienia wprowadzającego informacje o umowie **pełni w systemie CRU JSFP rolę operacyjną** – przygotowuje dane do ich późniejszego udostępnienia w rejestrze. Jest to funkcja bezpośrednio związana z gromadzeniem i wprowadzaniem informacji o umowach zawieranych przez jednostkę lub na jej rzecz.

Rola wprowadzającego ma charakter techniczno-merytoryczny. Oznacza to, że użytkownik ten nie tylko wprowadza dane do systemu, ale również odpowiada za ich poprawność, kompletność oraz zgodność z dokumentacją źródłową, w szczególności z treścią umowy.

eprasa.pl f574bbfe01

W praktyce wymaga to znajomości zarówno samej umowy, jak i zasad kwalifikowania danych podlegających ujawnieniu w CRU JSFP.

Podstawowe zadania użytkownika posiadającego uprawnienia wprowadzającego w systemie CRU JSFP

1. Wprowadzanie do systemu informacji o umowach, w tym danych identyfikujących strony umowy, jej przedmiot oraz inne informacje wymagane przepisami.
2. Dokonywanie zmian i aktualizacji wprowadzonych informacji, w szczególności w przypadku zmiany warunków umowy.
3. Uzupełnianie danych w sposób zapewniający ich spójność i kompletność.
4. Przygotowanie informacji o umowie do etapu publikacji w rejestrze.

Czynności wykonywane przez użytkownika wprowadzającego mają charakter roboczy i nie skutkują jeszcze udostępnieniem informacji w CRU JSFP. Dane wprowadzone do systemu wymagają zatwierdzenia przez użytkownika posiadającego uprawnienia publikującego.

Z tego względu rola wprowadzającego stanowi istotny element procesu przetwarzania informacji o umowach. Od jakości wykonywanych przez niego czynności zależy prawidłowość danych, które ostatecznie zostaną ujawnione w rejestrze. **W praktyce funkcja ta powinna być powierzana pracownikom posiadającym dostęp do dokumentacji umów oraz wiedzę merytoryczną pozwalającą na właściwe przygotowanie danych do publikacji.**

Kierownik jednostki decyduje, ilu pracowników otrzyma rolę wprowadzającego – system nie nakłada żadnych ograniczeń ilościowych w tym zakresie, co pozwala na dostosowanie liczby osób wpisujących dane do potrzeb konkretnej instytucji.

Uprawnienie wprowadzającego jest odrębne od roli publikującego, który dodatkowo ma wgląd do pełnego wykazu wszystkich umów zarejestrowanych na koncie jednostki oraz uprawnienia do ich upublicznienia. System jest jednak na tyle elastyczny, że pozwala jednej osobie na pełne zarządzanie kontem (rola administratora) przy jednoczesnym technicznym wprowadzaniu danych o umowach (rola wprowadzającego). Osoba posiadająca wyłącznie uprawnienie wprowadzającego nie może samodzielnie opublikować umowy.

5.3.3. Publikujący

Rola publikującego w systemie CRU JSFP jest ważna dla końcowego etapu udostępniania informacji o umowach. Jest to etap niezbędny, aby dane stały się widoczne w publicznym rejestrze. Pracownik z tym uprawnieniem ma dostęp do pełnego wykazu wszystkich umów zarejestrowanych na koncie danej jednostki.

Rola publikującego **ma charakter decyzyjny i kontrolny**. Użytkownik ten odpowiada za ostateczną weryfikację danych przygotowanych przez wprowadzającego oraz za ich zgodne z przepisami udostępnienie. Oznacza to, że przed publikacją powinien ocenić kompletność, poprawność oraz adekwatność informacji, w tym również uwzględnić ewentualne ograniczenia w zakresie jawności.

eprasa.pl f574bbfe01

Podstawowe zadania użytkownika posiadającego uprawnienia publikującego w systemie CRU JSFP

1. Udostępnianie informacji o umowach w CRU JSFP.
2. Aktualizowanie informacji w przypadku zmian dotyczących umowy.
3. Wycofywanie informacji z rejestru w przypadkach przewidzianych przepisami.
4. Zasilanie systemu danymi w sposób określony w przepisach, w tym również przy wykorzystaniu narzędzi technicznych.

Moment publikacji informacji w rejestrze ma istotne znaczenie prawne, ponieważ od tego momentu dane stają się publicznie dostępne. W związku z tym użytkownik publikujący ponosi szczególną odpowiedzialność za prawidłowość i zgodność publikowanych informacji z obowiązującymi przepisami.

Z perspektywy organizacyjnej rola publikującego stanowi istotny element mechanizmu kontroli wewnętrznej. Rozdzielenie funkcji wprowadzania danych i ich publikacji pozwala na wprowadzenie dodatkowego etapu weryfikacji, co ogranicza ryzyko błędów oraz nieprawidłowości.

W praktyce funkcja ta powinna być powierzana pracownikom posiadającym odpowiednie doświadczenie oraz znajomość przepisów dotyczących jawności informacji i funkcjonowania CRU JSFP, gdyż to oni odpowiadają za ostateczny kształt danych udostępnianych w rejestrze.

Podobnie jak w przypadku innych ról kierownik jednostki może nadać uprawnienia publikującego dowolnej liczbie pracowników.

System dopuszcza możliwość przypisania jednemu użytkownikowi więcej niż jednej roli. Jest to równoznaczne z tym, że ta sama osoba może jednocześnie wprowadzać i publikować informacje o umowach albo pełnić funkcję administratora jednostki i wykonywać inne czynności w systemie. Użytkownik może także posiadać role przypisane do kont różnych jednostek sektora finansów publicznych, jeżeli wykonuje czynności na rzecz więcej niż jednej jednostki.

Użytkownik korzysta z konta w systemie CRU JSFP wyłącznie w celu realizacji obowiązków służbowych. Wszystkie czynności podejmowane przez użytkownika na koncie danej jednostki uznaje się za czynności podejmowane w imieniu kierownika tej jednostki. W konsekwencji oznacza to, że **odpowiedzialność za działania wykonywane w systemie CRU JSFP ponosi jednostka, a w szczególności jej kierownik – niezależnie od tego, który pracownik fizycznie dokonał danej czynności w systemie.**

Różnice między rolą wprowadzającego a publikującego w systemie CRU JSFP

Kryterium	Wprowadzający	Publikujący
Wprowadza dane o umowach do systemu	Tak	Nie
Zatwierdza i publikuje dane	Nie	Tak
Widzi dane w rejestrze	Nie	Tak
Posiada dostęp do pełnego wykazu umów jednostki	Nie	Tak

eprasa.pl f574bbfe01

Widzi funkcję „dodanie nowej umowy”	Tak	Tak
Widzi funkcję „publikacja umowy”	Nie	Tak
Może samodzielnie zakończyć proces publikacji	Nie	Tak
Może wprowadzać nowe umowy (bez dodatkowych uprawnień)	Tak	Nie
Może zarządzać wprowadzonymi danymi	Nie	Tak
Może posiadać oba uprawnienia jednocześnie	Tak	Tak

Podział ról oddziela etap przygotowania danych od ich publikacji. Pełną samodzielność w obsłudze procesu uzyskuje dopiero użytkownik, który ma oba uprawnienia jednocześnie.

System teleinformatyczny CRU JSFP został zaprojektowany w sposób elastyczny, co pozwala jednostkom dopasować strukturę ról użytkowników do własnych potrzeb organizacyjnych. Poniższa **tabela** przedstawia najważniejsze zasady dotyczące nadawania uprawnień oraz organizacji ról w systemie.

Zasady nadawania uprawnień i organizacji ról w CRU JSFP

Zasada	Objaśnienia
Możliwość łączenia uprawnień	System dopuszcza nadanie jednej osobie wszystkich trzech ról, tj. administratora, wprowadzającego oraz publikującego informacje o umowach. W praktyce oznacza to, że jedna osoba może kompleksowo realizować wszystkie czynności związane z obsługą systemu – od zarządzania użytkownikami, przez wprowadzanie danych, aż po ich publikację.
Automatyczne nadanie pełnych uprawnień	Osoba fizyczna, która jako pierwsza składa wniosek o założenie konta jednostki (co do zasady kierownik jednostki albo jego przedstawiciel), uzyskuje automatycznie pełny zakres uprawnień w systemie, w tym uprawnienia administratora. Rozwiązanie to umożliwia niezwłoczne rozpoczęcie organizacji pracy w systemie oraz nadawanie uprawnień kolejnym użytkownikom.
Swoboda w organizacji struktury ról	Decyzja o liczbie administratorów w jednostce, a także o sposobie podziału ról między użytkowników (np. czy funkcje wprowadzania i publikacji danych będą rozdzielone), należy do kierownika jednostki. System nie narzuca w tym zakresie jednego modelu organizacyjnego – pozostawia jednostkom możliwość dostosowania rozwiązań do swojej struktury i skali działania.

W konsekwencji przyjęty model ról umożliwia zarówno proste, scentralizowane zarządzanie systemem CRU JSFP w mniejszych jednostkach, jak i bardziej rozbudowane, wieloetapowe procesy w jednostkach o większej skali działalności.

5.4. Wgląd i wyszukiwanie informacji o umowach w systemie CRU JSFP

System teleinformatyczny CRU JSFP zapewnia **powszechny dostęp do informacji o umowach, które zostały w nim opublikowane**. Zasady tego dostępu oraz funkcjonalności systemu w tym zakresie są określone w § 13 rozporządzenia w sprawie CRU JSFP.

System umożliwia wgląd do informacji o umowach opublikowanych w rejestrze, co oznacza, że dane, które zostały prawidłowo wprowadzone i udostępnione, są dostępne do przeglądania w ramach funkcjonalności systemu. Wgląd ten ma charakter jawny i realizuje zasadę przejrzystości gospodarowania środkami publicznymi.

eprasa.pl f574bbfe01

Jednocześnie **system CRU JSFP umożliwia wyszukiwanie informacji o umowach według określonych kryteriów**. Odbywa się to na podstawie danych wprowadzonych do systemu, w szczególności pól informacyjnych dotyczących umowy, takich jak dane identyfikujące umowę, strony umowy oraz inne informacje przewidziane w strukturze systemu.

Oznacza to, że użytkownik może wyszukiwać informacje o umowach na podstawie różnych kryteriów, zależnych od zakresu danych ujawnionych w rejestrze.

W praktyce skuteczność korzystania z CRU JSFP, w tym możliwość odnalezienia konkretnych umów, zależy od jakości i kompletności danych wprowadzanych do systemu. Im pełniejsze dane zostaną wprowadzone przez jednostki, tym większy zakres i skuteczność wyszukiwania w systemie. Staranność w uzupełnianiu informacji o umowach ma więc znaczenie nie tylko dla realizacji obowiązku ustawowego, lecz także dla funkcjonalności samego rejestru oraz jego użyteczności dla użytkowników.

6. Kwalifikacja przedmiotowa – jak ustalić, które umowy podlegają publikacji w CRU JSFP

Aby ustalić, czy informacje o konkretnej umowie podlegają udostępnieniu w CRU JSFP, należy w pierwszej kolejności dokonać jej kwalifikacji na podstawie obowiązujących przepisów. W tym zakresie ustawa zmieniająca CRU JSFP z 2025 r. doprecyzowała pojęcie „umowy", w odniesieniu do której informacje są udostępniane w rejestrze. W myśl art. 34a ust. 1 uofp:

§ *Kierownik jednostki sektora finansów publicznych, zwany dalej „kierownikiem jednostki", udostępnia i aktualizuje w Centralnym Rejestrze Umów Jednostek Sektora Finansów Publicznych, zwanym dalej „Centralnym Rejestrem Umów JSFP", informacje o umowie zawartej przez jednostkę sektora finansów publicznych lub na jej rzecz, jeżeli umowa ta spełnia łącznie następujące warunki:*

1) stanowi zamówienie w rozumieniu art. 7 pkt 32 ustawy z dnia 11 września 2019 r. – Prawo zamówień publicznych (Dz.U. z 2024 r. poz. 1320, z późn.zm.);

2) została zawarta w formie pisemnej, dokumentowej, elektronicznej albo innej formie szczególnej.

Jak wynika z powołanego przepisu, nastąpiło odejście od dotychczasowego rozumienia umowy w powiązaniu z przepisami ustawy o dostępie do informacji publicznej i zastąpienie go definicją zamówienia w rozumieniu art. 7 pkt 32 ustawy z 1 września 2019 r. – Prawo zamówień publicznych (dalej: upzp).

Przed udostępnieniem informacji o umowie w CRU JSFP należy zweryfikować spełnienie określonych przesłanek (zob. **ramka**).

Dwie przesłanki kwalifikacji umowy do publikacji w CRU JSFP

Jednostka sektora finansów publicznych przy kwalifikowaniu do publikacji w CRU JSFP danej umowy powinna ocenić:

1) **czy umowa stanowi zamówienie w rozumieniu art. 7 pkt 32 upzp,**

eprasa.pl f574bbfe01

2) **czy umowa została zawarta w formie pisemnej, dokumentowej, elektronicznej albo innej formie szczególnej,**

przy czym przesłanki te muszą wystąpić łącznie.

W przypadku uzyskania odpowiedzi pozytywnej na oba pytania jednostka ma obowiązek zamieszczenia informacji o takiej umowie w systemie CRU JSFP.

Przepisy przewidują więc, że CRU JSFP będzie dotyczył wyłącznie umów, które będą spełniały przesłanki definicji zamówienia publicznego wynikające z art. 7 pkt 32 upzp, tj. wyłącznie **umów wydatkowych**. Celem wprowadzenia CRU JSFP jest umożliwienie dokonywania kontroli społecznej wydatków realizowanych przez te jednostki sektora finansów publicznych, a nie informacja o źródłach pozyskiwania dochodów.

Tezę tę potwierdziło Ministerstwo Finansów w odpowiedzi na pytanie: **Czy przepisy dotyczą umów należności (wydatki) i zobowiązań (dochody) jednostki? Czy tylko jednej z nich?**

MF *Planowane jest, aby w rejestrze tym były **wyłącznie umowy wydatkowe**. Przyjęte w projekcie rozwiązanie polegające na odesłaniu do definicji zamówienia pozwoli na bardziej jednoznaczne określenie zakresu przedmiotowego obowiązku udostępniania informacji o umowie oraz zachowanie spójności przepisów. Zgodnie bowiem z art. 44 ust. 4 ustawy o finansach publicznych realizując wydatki publiczne jednostki sektora finansów publicznych zawierają umowy, których przedmiotem są usługi, dostawy lub roboty budowlane, na zasadach określonych w przepisach o zamówieniach publicznych. Rozwiązanie to pozwoli na zachowanie spójnego podejścia w ramach przepisów o finansach publicznych, a jednocześnie jeszcze ściślej podkreśli cel realizacji Centralnego Rejestru Umów JSFP.*

6.1. Umowy stanowiące zamówienie w rozumieniu przepisów o zamówieniach publicznych

W ramach analizy pierwszej przesłanki należy ustalić, czy dana umowa stanowi zamówienie w rozumieniu art. 7 pkt 32 upzp. W tym celu należy odnieść się do definicji ustawowej zawartej w tym przepisie, który stanowi, że:

§ *Przez **zamówienie** należy rozumieć umowę odpłatną zawieraną między zamawiającym a wykonawcą, której przedmiotem jest nabycie przez zamawiającego od wybranego wykonawcy robót budowlanych, dostaw lub usług.*

Umowa stanowi zamówienie, jeśli spełnia **trzy kryteria:**

1) **odpłatności** – ma charakter odpłatny,
2) **stron umowy: zamawiający i wykonawca** – została zawarta między zamawiającym a wykonawcą,
3) **przedmiotu umowy** – jej przedmiotem jest nabycie robót budowlanych, dostaw lub usług.

Wszystkie ww. kryteria muszą wystąpić łącznie. Niespełnienie choćby jednego z nich oznacza, że umowa nie stanowi zamówienia, a w konsekwencji nie powstanie obowiązek publikowania informacji o takiej umowie w systemie CRU JSFP.

eprasa.pl f574bbfe01

6.1.1. Kryterium odpłatności

Odpłatność jest konstytutywnym elementem definicji zamówienia publicznego i oznacza osiągnięcie korzyści majątkowej po stronie zarówno zamawiającego, jak i wykonawcy. **Z umowy o charakterze odpłatnym powinna wynikać wzajemność świadczeń.** Mówimy więc o ekwiwalentności świadczenia. W wyroku ETS (obecnie TSUE) z 12 lipca 2001 r. (sygn. akt C-399/98) wskazano, iż umowa w sprawie zamówienia publicznego ma charakter odpłatny, jeżeli zamawiający zobowiązany jest do świadczenia wzajemnego względem wykonawcy, w zamian za świadczenia, które ten ma wykonać. Z kolei w wyroku z 2011 r. KIO zwróciła uwagę, że:

KIO *W doktrynie prawa cywilnego przyjęto, że odpłatną czynnością prawną jest taka czynność, w której każda ze stron uzyskuje korzyść majątkową (rozumianą zarówno jako korzyść o charakterze pieniężnym, jak również inną korzyść majątkową w postaci świadczeń niepieniężnych). Zatem biorąc pod uwagę definicję zamówienia publicznego należy stwierdzić, iż jest nim umowa zawierana pomiędzy zamawiającym a wykonawcą, w wyniku której, korzyść majątkową otrzyma zamawiający w postaci wykonanego na jego rzecz zamówienia (usługi, dostawy lub roboty budowlanej), jak i wykonawca, otrzymujący korzyść w postaci zapłaty lub w innej formie, nie zawsze pieniężnej (jednak w postaci, której wartość możliwa jest do przedstawienia w pieniądzu).*

Wyrok KIO z 26 lipca 2011 r.,
sygn. akt KIO 1470/11

Definicja zamówień publicznych nie uzależnia ich od źródła pochodzenia środków przeznaczonych na wynagrodzenie wykonawcy. Do zakwalifikowania danej umowy jako zamówienia publicznego wystarczające jest, aby miała ona charakter odpłatny, nawet wówczas, gdy jest ona zawierana na rzecz osoby trzeciej. Definicja zamówienia publicznego nie jest więc związana z pochodzeniem środków zamawiającego z określonych źródeł. Oznacza to, że **zamówienie publiczne nie jest związane wyłącznie z wydatkowaniem środków publicznych.**

Ministerstwo Finansów w uzasadnieniu do ustawy zmieniającej CRU JSFP z 2025 r. stwierdziło, że:

MF *(...) nie ma znaczenia źródło finansowania umów objętych obowiązkiem udostępniania informacji w Centralnym Rejestrze Umów JSFP. Umowy mogą być zawierane m.in. na podstawie udzielonego zapewnienia finansowania czy zawartej umowy kredytu lub pożyczki. Są to przypadki, w których środki – w momencie ich zabezpieczenia – nie muszą znajdować się w planie finansowym/budżecie jsfp. Mimo tego informacja o takiej umowie będzie podlegała upublicznieniu w tym rejestrze.*

Okoliczność, że zapłata umowna nie pochodzi ze środków własnych zamawiającego, nie przesądza o tym, czy w danym przypadku miało miejsce zamówienie publiczne. Jeżeli zamawiający jest zobowiązany do zapłacenia (uiszczenia) należności wykonawcy, nie jest istotne, skąd pochodzą środki przeznaczone na pokrycie umownych zobowiązań zamawiającego. O tym, czy w danym przypadku złożone zostało zamówienie publiczne, nie przesądza zatem to, że wynagrodzenie wykonawcy nie pochodzi ze środków publicznych (por. Nowicki Józef Edmund, Wiśniewski Piotr, Prawo zamówień publicznych. Komentarz, wyd. V, 2023).

eprasa.pl f574bbfe01

Podsumowując, uiszczenie wynagrodzenia wykonawcy przez zamawiającego nie musi każdorazowo wiązać się z bezpośrednim wydatkowaniem środków przez samego zamawiającego. W ramach realizacji zapłaty możliwe jest także ponoszenie opłat przez bezpośrednich użytkowników usług, np. opłaty za wywóz odpadów komunalnych czy za dostawę wody i odprowadzanie ścieków.

PRZYKŁAD 9

Jednostka sektora finansów publicznych – gmina A – zawarła z zakładem ubezpieczeń umowę grupowego ubezpieczenia na życie swoich pracowników. Umowa została zawarta przez gminę we własnym imieniu, przy czym gmina występuje w niej jako ubezpieczający, natomiast pracownicy gminy są ubezpieczonymi oraz beneficjentami świadczeń wynikających z umowy. Zgodnie z postanowieniami umowy to gmina zobowiązana jest wobec zakładu ubezpieczeń do zapłaty składki ubezpieczeniowej oraz do jej przekazywania na rachunek wskazany przez ubezpieczyciela. Jednocześnie przystąpienie pracowników do ubezpieczenia jest dobrowolne, a osoby, które wyraziły zgodę na objęcie ochroną ubezpieczeniową, zaakceptowały jednocześnie potrącanie składki z przysługującego im wynagrodzenia. A zatem ekonomiczny ciężar składki ponoszą pracownicy, natomiast gmina pełni funkcję organizacyjną i pośredniczącą w przekazywaniu należnych kwot. Czy umowa grupowego ubezpieczenia pracowniczego, finansowana faktycznie przez pracowników i wykonywana na ich rzecz, stanowi zamówienie publiczne w rozumieniu upzp?

Umowa grupowego ubezpieczenia pracowniczego stanowi przykład umowy zawieranej na cudzy rachunek w rozumieniu art. 808 ustawy z 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny (dalej: k.c.). Jej stronami są zakład ubezpieczeń oraz gmina jako ubezpieczający, natomiast pracownicy występują w roli ubezpieczonych i beneficjentów świadczeń.

Bez znaczenia pozostaje okoliczność, że środki przeznaczone na finansowanie składki pochodzą z wynagrodzeń pracowników. To gmina, działając we własnym imieniu, zaciąga zobowiązanie wobec wykonawcy i dokonuje na jego rzecz przysporzenia majątkowego, spełniając świadczenie pieniężne przewidziane w umowie. Wykonawca natomiast realizuje świadczenie wzajemne w postaci usług ubezpieczeniowych na rzecz osób trzecich.

Dla kwalifikacji umowy jako zamówienia publicznego decydujące znaczenie ma jej odpłatny charakter oraz fakt, że zamawiający jest stroną umowy – niezależnie od źródła finansowania wynagrodzenia wykonawcy oraz tego, na czyją rzecz wykonywane jest świadczenie. W konsekwencji **umowa grupowego ubezpieczenia pracowniczego, mimo że finansowana pośrednio przez pracowników, może zostać uznana za umowę w sprawie zamówienia publicznego**.

Spójne stanowisko wynika z wyroku KIO z 2018 r. (wydanego pod rządami upzp z 2004 r., lecz zachowującego aktualność z uwagi na tożsamą definicję zamówienia publicznego), w którym Izba stwierdziła:

KIO *Przykładem umów zawieranych w trybie ustawy – Prawo zamówień publicznych, w których odpłatność na rzecz wykonawcy nie pochodzi od zamawiającego są umowy mające za przedmiot ubezpieczenie grupowe pracowników, za które to*

eprasa.pl f574bbfe01

ubezpieczenie płacą sami pracownicy. Zamawiający jest tu jedynie „pośrednikiem" stającym się stroną umowy. O odpłatności umów w sprawie zamówienia publicznego nie przesądza zatem fakt świadczenia pieniężnego pomiędzy zamawiającym a wykonawcą, ale sam fakt otrzymania przez wykonawcę przysporzenia majątkowego, jako ekwiwalentu za świadczoną usługę.

Wyrok KIO z 9 listopada 2018 r.,
sygn. akt KIO 2164/180

Przepisy o zamówieniach publicznych mają zastosowanie także wtedy, gdy podmiot zobowiązany do ich stosowania wydatkuje środki ZFŚS. Dotyczy to sytuacji, w których pieniądze z funduszu są przeznaczane na zakup usług, dostaw lub robót budowlanych od podmiotów zewnętrznych na podstawie odpłatnej umowy. Jeżeli w zamian za zapłatę wykonawca realizuje określone świadczenie, mamy do czynienia z zamówieniem publicznym.

PRZYKŁAD 10

Publiczny szpital będący jednostką sektora finansów publicznych, działający w formie SPZOZ, planuje zakup bonów świątecznych dla swoich pracowników. Zakup ma zostać sfinansowany w całości ze środków ZFŚS. W tym celu szpital zamierza zawrzeć umowę cywilnoprawną z podmiotem prowadzącym sieć handlową sklepów spożywczych, który zobowiąże się do dostarczenia bonów towarowych o określonej wartości nominalnej. Czy taka umowa stanowić będzie umowę w sprawie zamówienia publicznego w rozumieniu upzp?

Dla uznania danej czynności za umowę w sprawie zamówienia publicznego kluczowe znaczenie ma spełnienie przesłanek definicyjnych, tj. zawarcie odpłatnej umowy między zamawiającym a wykonawcą, której przedmiotem jest nabycie dostaw, usług lub robót budowlanych.

W analizowanym stanie faktycznym szpital (jako zamawiający) zawiera odpłatną umowę cywilnoprawną z podmiotem trzecim, na podstawie której nabywa określoną dostawę w postaci bonów towarowych. Wykonawca uzyskuje przysporzenie majątkowe w zamian za spełnienie świadczenia wzajemnego, natomiast szpital – mimo że świadczenie finalnie trafia do pracowników – występuje jako strona umowy i nabywca dostawy.

Bez znaczenia dla kwalifikacji tej umowy jako zamówienia publicznego pozostaje fakt, że zakup finansowany jest ze środków ZFŚS oraz że bony przekazywane są pracownikom. Istotne jest nie źródło finansowania ani cel socjalny wydatku, lecz sam fakt zawarcia odpłatnej umowy, w ramach której zamawiający nabywa dostawę od wykonawcy.

W związku z tym **zakup bonów świątecznych przez publiczny szpital stanowi umowę w sprawie zamówienia publicznego w rozumieniu upzp.**

PRZYKŁAD 11

Jednostka sektora finansów publicznych – gmina X – w ramach środków ZFŚS realizowała różne formy wsparcia dla swoich pracowników. W tym celu gmina zawarła z przedsiębiorcą umowę na kompleksową organizację wycieczki integracyjnej dla pracowników, obejmującą transport, noclegi oraz program rekreacyjny. Ponadto gmina zawarła odrębną umowę z podmiotem zewnętrznym na

eprasa.pl f574bbfe01

świadczenie usług cateringowych podczas spotkania świątecznego organizowanego dla pracowników. Równocześnie gmina wypłacała pracownikom świadczenia pieniężne w postaci zapomóg świątecznych oraz udzielała im pożyczek remontowych na cele mieszkaniowe, również finansowanych ze środków funduszu socjalnego. Czy podane czynności, finansowane ze środków ZFŚS i realizowane na rzecz pracowników, stanowią umowy w sprawie zamówienia publicznego w rozumieniu upzp?

Dla uznania danej czynności za umowę w sprawie zamówienia publicznego decydujące znaczenie ma spełnienie przesłanek określonych w art. 7 pkt 32 upzp, tj. zawarcie odpłatnej umowy między zamawiającym a wykonawcą, której przedmiotem jest nabycie przez zamawiającego robót budowlanych, dostaw lub usług.

Umowy zawarte przez gminę z podmiotami zewnętrznymi na organizację wycieczki integracyjnej oraz na świadczenie usług cateringowych spełniają te przesłanki. Gmina, działając we własnym imieniu, zawiera odpłatne umowy z wykonawcami i nabywa określone usługi – niezależnie od tego, że świadczenia te realizowane są na rzecz pracowników. Okoliczność, że wydatki finansowane są ze środków ZFŚS, pozostaje bez znaczenia dla kwalifikacji tych umów jako zamówień publicznych.

Odmiennie należy ocenić wypłatę zapomóg świątecznych oraz udzielanie pożyczek remontowych pracownikom. W tych przypadkach nie dochodzi do zawarcia odpłatnej umowy pomiędzy gminą a wykonawcą, a gmina nie nabywa żadnych robót, dostaw ani usług. Przekazanie środków ma charakter jednostronnego świadczenia socjalnego i nie stanowi umowy w sprawie zamówienia publicznego.

W opisanej sytuacji **jedynie umowy zawarte z podmiotami zewnętrznymi na organizację wycieczki oraz świadczenie usług cateringowych należy uznać za umowy w sprawie zamówienia publicznego w rozumieniu upzp.**

Nie będą zamówieniami publicznymi umowy nieodpłatne, np. umowa zlecenia bez wynagrodzenia, umowa darowizny czy umowa użyczenia, podobnie jak umowa nieodpłatnego leasingu czy udzielenia nieoprocentowanych pożyczek między podmiotami sektora finansów publicznych.

PRZYKŁAD 12

Jednostka sektora finansów publicznych – gmina X – jest właścicielem lokalu użytkowego. Gmina zawarła z gminnym domem kultury umowę użyczenia, na mocy której oddała lokal do korzystania na trzy lata. Nie pobierała czynszu ani innej opłaty za jego udostępnienie. Lokal wykorzystywany jest wyłącznie do prowadzenia działalności statutowej gminnego domu kultury, związanej z realizacją zadań publicznych gminy. Zgodnie z umową biorący w użyczenie ponosi zwykłe koszty utrzymania lokalu, w tym opłaty za media, rozliczane według faktycznego zużycia. Biorący wykonuje drobne naprawy eksploatacyjne oraz – za zgodą gminy – może dokonać prac adaptacyjnych na własny koszt. Gmina obciąża gminny dom kultury wyłącznie kosztami mediów, bez pobierania jakiegokolwiek wynagrodzenia za korzystanie z lokalu. Czy zawarta umowa użyczenia stanowić będzie umowę w sprawie zamówienia publicznego w rozumieniu upzp?

eprasa.pl f574bbfe01

W opisanym przypadku **należy odróżnić wynagrodzenie za udostępnienie lokalu od zwrotu kosztów jego utrzymania.** Odpłatność polega na tym, że użyczający uzyskuje ekwiwalent majątkowy w zamian za oddanie rzeczy do używania – najczęściej w formie czynszu albo innej stałej opłaty, która stanowi „cenę" za możliwość korzystania z rzeczy.

Tymczasem w umowie użyczenia zasadniczo chodzi o coś innego: użyczający pozwala korzystać z rzeczy bez pobierania wynagrodzenia, a biorący – korzystając z niej – ponosi zwykłe koszty eksploatacyjne. Opłaty za media i utrzymanie lokalu nie są więc zapłatą „za lokal", lecz stanowią konsekwencję tego, że lokal jest faktycznie użytkowany. Dopiero gdyby – obok takich rozliczeń – pojawiła się opłata, która w istocie pełniłaby rolę wynagrodzenia za samo prawo korzystania z lokalu (np. stała miesięczna kwota niezależna od zużycia mediów, „czynsz symboliczny" albo inna opłata o charakterze ekwiwalentu), można byłoby rozważać cechę odpłatności.

Skoro użyczający nie pobiera żadnej opłaty stanowiącej ekwiwalent za udostępnienie lokalu, a jedynymi płatnościami po stronie biorącego są koszty eksploatacji i utrzymania odzwierciedlające korzystanie z mediów, to **umowa zachowuje swój charakter nieodpłatnego użyczenia, a nie umowy odpłatnej, a zatem nie stanowi zamówienia publicznego w rozumieniu upzp.**

6.1.2. Kryterium stron umowy – zamawiający i wykonawca

Skoro umowa jest traktowana jako zamówienie w rozumieniu upzp, zasadne jest również odwołanie się do definicji zamawiającego i wykonawcy użytych w tej ustawie. W myśl art. 7 pkt 31 upzp:

§ *Przez **zamawiającego** należy rozumieć osobę fizyczną, osobę prawną albo jednostkę organizacyjną nieposiadającą osobowości prawnej, obowiązaną na podstawie ustawy do jej stosowania.*

Przepisy upzp wyróżniają zamawiających publicznych (art. 4 upzp), zamawiających sektorowych (art. 5 upzp) oraz zamawiających subsydiowanych (art. 6 upzp).

Zgodnie z art. 4 pkt 1 upzp definicja zamawiających publicznych odsyła do pojęcia jednostek sektora finansów publicznych w rozumieniu uofp. Rozwiązanie to jest spójne z regulacjami dotyczącymi CRU JSFP, które nakładają obowiązek publikowania informacji o umowach na jednostki sektora finansów publicznych wskazane w art. 9 uofp. Zamawiającym będzie zatem każda jednostka sektora finansów publicznych, w tym także jednostki niemające osobowości prawnej, np. państwowe i samorządowe jednostki budżetowe oraz samorządowe zakłady budżetowe.

Zgodnie z art. 7 pkt 30 upzp:

§ *Przez **wykonawcę** należy rozumieć osobę fizyczną, osobę prawną albo jednostkę organizacyjną nieposiadającą osobowości prawnej, która oferuje na rynku wykonanie robót budowlanych lub obiektu budowlanego, dostawę produktów lub świadczenie usług lub ubiega się o udzielenie zamówienia, złożyła ofertę lub zawarła umowę w sprawie zamówienia publicznego.*

eprasa.pl f574bbfe01

Do uznania danego podmiotu za wykonawcę wystarczające jest, aby występował na rynku z propozycją realizacji robót budowlanych, dostaw lub usług. Nie jest przy tym konieczne, by działalność ta miała charakter ciągły lub zawodowy – oferowanie może ograniczać się wyłącznie do udziału w jednym konkretnym postępowaniu o udzielenie zamówienia publicznego. Status wykonawcy przysługuje zatem wszystkim podmiotom, które podejmują działania zmierzające do uzyskania zamówienia. Ostatecznie wykonawcą staje się ten podmiot, z którym zamawiający zawiera umowę w sprawie zamówienia publicznego.

Ponadto przepisy upzp nie uzależniają możliwości ubiegania się o zamówienie publiczne od prowadzenia działalności gospodarczej. Oznacza to, że **o udzielenie zamówienia mogą starać się również podmioty, które nie wykonują działalności gospodarczej w sposób zorganizowany lub ciągły.**

Wykonawcą może więc być podmiot taki jak spółka prawa handlowego, np. spółka kapitałowa, przedsiębiorstwo, organizacja, stowarzyszenie czy osoba fizyczna zarówno prowadząca działalność gospodarczą, jak i nieprowadząca takiej działalności.

Inną istotną kwestią jest element wyboru wykonawcy. W konsekwencji poza zakresem regulacji dotyczących zamówień publicznych pozostają takie sytuacje, w których wykonanie określonego zadania przysługuje wszystkim podmiotom spełniającym wskazane warunki, bez konieczności dokonywania ich wyboru lub oceny w ramach procedury kwalifikacyjnej.

Potwierdza to również orzecznictwo Trybunału Sprawiedliwości w wyroku z 2016 r., w którym wskazano:

TSUE *Kiedy bowiem podmiot publiczny zamierza zawrzeć umowy na dostawę ze wszystkimi wykonawcami chcącymi dostarczać omawiane produkty na warunkach wskazanych przez ten podmiot, brak wyznaczenia wykonawcy, któremu przyznana zostałaby wyłączność w zakresie zamówienia, skutkuje tym, że nie istnieje konieczność ujęcia działania tej instytucji zamawiającej w konkretne ramy określone w dyrektywie 2004/18, po to, by nie udzieliła ona zamówienia preferującego wykonawców krajowych. Wybór oferty, a zatem zwycięskiego wykonawcy wydaje się być tym samym elementem nieodłącznie związanym z ujęciem zamówień publicznych w ramy tej dyrektywy i w konsekwencji z pojęciem zamówienia publicznego w rozumieniu art. 1 ust. 2 lit. a) tej dyrektywy.*

Wyrok Trybunału Sprawiedliwości z 2 czerwca 2016 r.,
sygn. akt C-410/14

Jeżeli więc zamawiający zamierza zawrzeć umowy ze wszystkimi wykonawcami, którzy spełniają określone warunki, to brak jest wyboru wykonawcy.

Nie dochodzi do wyboru wykonawcy przez zamawiającego w sytuacji, gdy dostęp do realizacji określonego zadania opiera się wyłącznie na spełnieniu z góry określonych warunków. Jeżeli zamawiający nie porównuje ofert ani nie dokonuje ich oceny według kryteriów udzielenia zamówienia, lecz jedynie dopuszcza do udziału wszystkie podmioty spełniające wymagania kwalifikacyjne, taki mechanizm nie ma cech zamówienia publicznego. W systemach, w których ostateczna decyzja co do wyboru wykonawcy należy do klienta, a nie do zamawiającego, wynagrodzenie za świadczone usługi jest zazwyczaj ustalone jednolicie i na takich samych zasadach dla wszystkich dopuszczonych podmiotów. Przykładami takich sytuacji są system oparty na wyborze wykonawcy dokonanym przez klienta oraz system bonów usługowych.

eprasa.pl f574bbfe01

PRZYKŁAD 13

Ośrodek pomocy społecznej – jednostka organizacyjna gminy – realizuje program „Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnością". W ramach programu ośrodek zawiera umowy zlecenia z osobami świadczącymi usługi asystencji osobistej na rzecz uczestników programu. Zgodnie z zasadami programu w pierwszej kolejności to uczestnik programu lub jego opiekun prawny wskazuje konkretną osobę, która ma pełnić funkcję asystenta, pod warunkiem że spełnia ona wymagania kwalifikacyjne określone w programie. Ośrodek nie prowadzi naboru konkurencyjnego, nie porównuje ofert ani nie dokonuje wyboru pomiędzy różnymi kandydatami – jego rola ogranicza się do weryfikacji, czy wskazana osoba spełnia formalne warunki udziału w programie, a następnie do zawarcia z nią umowy. Czy zawierane umowy stanowią zamówienia publiczne w rozumieniu przepisów upzp?

Nie, w opisanym stanie faktycznym nie dochodzi do udzielenia zamówienia publicznego, ponieważ brakuje kluczowego elementu definicyjnego zamówienia, jakim jest wybór wykonawcy przez zamawiającego. Choć OPS zawiera odpłatne umowy zlecenia, to nie on decyduje o tym, kto będzie świadczył usługę asystencji.
Wybór osoby na asystenta następuje po stronie uczestnika programu lub jego opiekuna prawnego, a OPS nie stosuje żadnych kryteriów oceny ofert ani nie dokonuje porównania kandydatów. Rola OPS ogranicza się wyłącznie do sprawdzenia, czy wskazana osoba spełnia wymagania formalne określone w programie. Oznacza to, że OPS nie dokonuje selekcji wykonawców na podstawie kryteriów udzielenia zamówienia, które pozwalałyby na klasyfikację i wybór najkorzystniejszej oferty.
W konsekwencji brak jest wyboru wykonawcy przez zamawiającego, co przesądza o tym, że zawierane umowy nie stanowią umów w sprawie zamówienia publicznego w rozumieniu upzp. Sama okoliczność, że finansowanie pochodzi ze środków publicznych, nie jest wystarczająca do uznania danej czynności za zamówienie publiczne.

6.1.3. Kryterium przedmiotu umowy – nabycie robót budowlanych, dostaw lub usług

Obowiązek ujawniania informacji o umowach w CRU JSFP dotyczy umów, których przedmiotem jest nabycie robót budowlanych, dostaw i usług.

Aby ocenić spełnienie tego kryterium, **należy ustalić, czy umowa obejmuje nabycie robót budowlanych, dostaw lub usług.** Oceny dokonuje się na podstawie rzeczywistego zakresu świadczenia wynikającego z umowy, a nie jej nazwy.

6.1.3.1. Roboty budowlane

Pojęcie robót budowlanych na potrzeby kwalifikacji umowy należy rozumieć zgodnie z art. 7 pkt 21 upzp:

§ *Przez **roboty budowlane** rozumie się wykonanie albo zaprojektowanie i wykonanie robót budowlanych, określonych w załączniku II do dyrektywy 2014/24/UE, w załączniku I do dyrektywy 2014/25/UE oraz objętych działem 45 załącznika I do rozporządzenia (WE) nr 2195/2002 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 5 listopada 2002 r. w sprawie*

eprasa.pl f574bbfe01

Wspólnego Słownika Zamówień (CPV) (Dz.Urz. WE L 340 z 16.12.2002, str. 1 z późn.zm.), zwanego dalej „Wspólnym Słownikiem Zamówień", lub obiektu budowlanego, a także realizację obiektu budowlanego za pomocą dowolnych środków, zgodnie z wymaganiami określonymi przez zamawiającego.

Robotami budowlanymi będzie więc:
- wykonanie robót budowlanych wymienionych w załączniku II do dyrektywy klasycznej oraz w załączniku I do dyrektywy sektorowej albo
- zaprojektowanie i wykonanie robót budowlanych wymienionych w załączniku II do dyrektywy klasycznej oraz w załączniku I do dyrektywy sektorowej, albo
- wykonanie obiektu budowlanego, albo
- zaprojektowanie i wykonanie obiektu budowlanego, albo
- realizację obiektu budowlanego za pomocą dowolnych środków, zgodnie z wymaganiami określonymi przez zamawiającego.

Przykładowe umowy o roboty budowlane

1. Umowa na oczyszczenie działki przeznaczonej pod budowę, np. szkoły, obejmująca rozbiórkę istniejących obiektów, niwelację terenu, wykonanie wykopów oraz odwodnienie gruntu.
2. Umowa na rozbiórkę budynku gospodarczego wraz z wywozem gruzu i przygotowaniem terenu pod nową inwestycję.
3. Umowa na budowę drogi gminnej wraz z chodnikami, odwodnieniem i oznakowaniem poziomym.
4. Umowa na wykonanie kanału odwadniającego wraz z umocnieniem skarp i budową przepustów.
5. Umowa na wykonanie instalacji elektrycznych, przeciwpożarowych i wentylacyjnych w budynku.
6. Umowa na docieplenie budynku.
7. Umowa na tynkowanie, malowanie, układanie podłóg i montaż stolarki drzwiowej.
8. Umowa na remont nawierzchni parkingowej.
9. Umowa na zaprojektowanie, wykonanie sieci komputerowej wraz z wydzieloną instalacją elektryczną.

6.1.3.2. Dostawy

W ramach analizy kryterium przedmiotu umowy należy ustalić, czy jej przedmiot stanowią dostawy. W tym celu należy odnieść się do definicji zawartej w art. 7 pkt 4 upzp:

§ *Przez **dostawy** należy rozumieć nabywanie produktów, którymi są rzeczy ruchome, energia, woda oraz prawa majątkowe, jeżeli mogą być przedmiotem obrotu, w szczególności na podstawie umowy sprzedaży, dostawy, najmu, dzierżawy oraz leasingu z opcją lub bez opcji zakupu, które może obejmować dodatkowo rozmieszczenie lub instalację.*

Przedmiotem dostawy są więc produkty, którymi są rzeczy ruchome, energia, woda oraz prawa majątkowe, jeżeli mogą być przedmiotem obrotu. Rzeczami są tylko przedmioty materialne. Nabycie rzeczy należy postrzegać jako uzyskanie przez zamawiającego produktów lub możliwości korzystania z nich na podstawie zawartej umowy, przy czym nie musi to oznaczać przeniesienia prawa własności na zamawiającego.

Pojęcie dostawy na gruncie upzp ma szerszy zakres znaczeniowy niż dostawa w rozumieniu przepisów k.c. W konsekwencji wykonawcą realizującym dostawę w ramach

eprasa.pl f574bbfe01

zamówienia publicznego może być nie tylko podmiot, który wytwarza dostarczane rzeczy, lecz także podmiot zajmujący się ich obrotem, który sam nie jest producentem.

Pojęcie dostawy obejmuje szerokie spektrum możliwych podstaw prawnych, na których zamawiający i wykonawca mogą nawiązywać stosunki umowne. Wskazane w upzp rodzaje umów mają charakter jedynie przykładowy, co wynika z posłużenia się zwrotem **„w szczególności"**.

Przykładowe rodzaje umów stanowiące podstawę realizacji dostaw

Rodzaj umowy	Objaśnienia
Sprzedaży	Sprzedawca zobowiązuje się przenieść na kupującego własność rzeczy i wydać mu rzecz, a kupujący zobowiązuje się rzecz odebrać i zapłacić sprzedawcy cenę.
Najmu	Wynajmujący zobowiązuje się oddać najemcy rzecz do używania przez czas oznaczony lub nieoznaczony, a najemca zobowiązuje się płacić wynajmującemu umówiony czynsz.
Dzierżawy	Wydzierżawiający zobowiązuje się oddać dzierżawcy rzecz do używania i pobierania pożytków przez czas oznaczony lub nieoznaczony, a dzierżawca zobowiązuje się płacić wydzierżawiającemu umówiony czynsz.
Leasingu	Finansujący zobowiązuje się, w zakresie działalności swego przedsiębiorstwa, nabyć rzecz od oznaczonego zbywcy na warunkach określonych w tej umowie i oddać tę rzecz korzystającemu do używania albo używania i pobierania pożytków przez czas oznaczony, a korzystający zobowiązuje się zapłacić finansującemu w uzgodnionych ratach wynagrodzenie pieniężne, równe co najmniej cenie lub wynagrodzeniu z tytułu nabycia rzeczy przez finansującego.

Realizacja dostawy może następować także na podstawie innych umów przewidzianych w k.c., zarówno umów nazwanych, jak i nienazwanych.

Z kolei w zakresie **dostawy praw majątkowych** wyróżnia się przede wszystkim nabycie praw autorskich, w tym w szczególności praw do programów komputerowych, a także praw wynalazczych, np. odnoszących się do projektów lub innych utworów. Przy czym samo sporządzenie utworu na zamówienie stanowi usługę, natomiast jego późniejsze przeniesienie lub udostępnienie praw majątkowych może być kwalifikowane jako dostawa.

Zakres dostaw może obejmować również nabycie praw udziałowych oraz innych praw majątkowych, w tym wynikających z papierów wartościowych. W szerszym ujęciu chodzi o prawa majątkowe do dóbr niematerialnych, takie jak majątkowe prawa autorskie, prawa wynikające z patentów oraz inne prawa z obszaru własności przemysłowej.

Przykładowe umowy na dostawę

1. Umowa na zakup licencji i oprogramowania, subskrypcji oprogramowania.
2. Umowa na zakup biletów miesięcznych dla uczniów szkół prowadzonych przez gminę.
3. Umowa komisu, na podstawie której komisant zobowiązuje się za wynagrodzeniem do kupna lub sprzedaży określonych rzeczy na rachunek komitenta.
4. Umowa dostawy i montażu sprzętu do monitoringu.
5. Umowa na dostawy wody za pomocą sieci wodno-kanalizacyjnej lub odprowadzanie ścieków do takiej sieci.
6. Umowa na dzierżawę infrastruktury oświetleniowej.

eprasa.pl f574bbfe01

7. Umowa zakupu pojazdów w leasingu.
8. Nabycie autorskich prawa majątkowe do utworów artysty.
9. Umowa dzierżawy sprzętu medycznego.
10. Umowa na dostawę talonów żywnościowych.
11. Umowa na dostęp do platformy internetowej zawierającej informacje prawnicze.
12. Umowa dzierżawy urządzeń drukujących.
13. Umowa dostawy żwiru na potrzeby remontu dróg.

6.1.3.3. Usługi

W ramach kryterium przedmiotu należy ustalić, czy przedmiotem umowy są usługi. Pojęcie to należy rozumieć zgodnie z definicją zawartą w art. 7 pkt 28 upzp:

§ *Przez **usługi** należy rozumieć wszelkie świadczenia, które nie są robotami budowlanymi lub dostawami.*

Najczęściej usługi świadczone są na podstawie umów o dzieło, umów zlecenia lub umów na warunkach zlecenia (art. 734 k.c.), ale również na podstawie umów przewozu (art. 774 k.c.), ubezpieczenia (art. 805 k.c.), o obsługę bankową (art. 725 k.c.), przechowania (art. 835 k.c.) i innych.

Przykładowe umowy dotyczące usług

1. Umowa na opracowanie ekspertyzy, analizy lub opinii specjalistycznej.
2. Umowa na wykonanie dokumentacji, raportu lub studium wykonalności.
3. Umowa na opracowanie koncepcji, strategii lub programu działania.
4. Umowa na wykonanie projektu graficznego lub materiałów promocyjnych.
5. Umowa na usługi programistyczne.
6. Umowa na świadczenie usług sprzątania obiektów.
7. Umowa na utrzymanie czystości terenów zewnętrznych, terenów zieleni.
8. Umowa na usługi ochrony fizycznej mienia.
9. Umowa na monitoring i dozór obiektów.
10. Umowa na utrzymanie i konserwację instalacji technicznych.
11. Umowa na serwis i bieżące utrzymanie systemów informatycznych.
12. Umowa na odśnieżanie dróg i placów.
13. Umowa przewozu osób lub rzecz.
14. Umowa na świadczenie usług transportowych.
15. Umowa ubezpieczenia mienia lub odpowiedzialności cywilnej.
16. Umowa na obsługę bankową rachunków zamawiającego.
17. Umowa na usługi cateringowe lub żywienie zbiorowe.
18. Umowa na wywóz i zagospodarowanie odpadów.
19. Umowa na usługi pocztowe lub kurierskie.
20. Umowa przechowania lub archiwizacji dokumentów, niszczenia dokumentów.
21. Umowa na obsługę prawną jednostki sektora finansów publicznych.
22. Umowa na świadczenie usług inspektora ochrony danych osobowych.
23. Umowa na usługi szkoleniowe.

eprasa.pl f574bbfe01

6.1.4. Publikacja umów bez względu na obowiązek stosowania trybu przewidzianego w przepisach o zamówieniach publicznych

Samo odesłanie do umowy spełniającej przesłanki zamówienia w rozumieniu upzp nie powinno być interpretowane w sposób rozszerzający. W szczególności nie oznacza ono wprowadzenia dodatkowego wymogu polegającego na objęciu danej umowy jedną z procedur przewidzianych w upzp. Odesłanie to służy wyłącznie identyfikacji rodzaju umów, a nie przesądzaniu o trybie ich zawarcia.

W konsekwencji **obowiązek udostępniania informacji o umowie dotyczy każdej umowy spełniającej kryteria zamówienia w rozumieniu upzp – niezależnie od tego, czy została ona zawarta w wyniku postępowania prowadzonego na podstawie tej ustawy, czy też z wyłączeniem jej stosowania**, np. z uwagi na nieosiągnięcie progów wartościowych.

W uzasadnieniu do ustawy zmieniającej CRU JSFP z 2025 r. wskazano, że:

MF *Przyjęte w projekcie rozwiązanie polegające na odesłaniu do definicji zamówienia w rozumieniu P.z.p. pozwoli na bardziej jednoznaczne określenie zakresu przedmiotowego obowiązku udostępniania informacji o umowie oraz zachowanie spójności przepisów. Zgodnie bowiem z art. 44 ust. 4 u.f.p. realizując wydatki publiczne jsfp zawierają umowy, których przedmiotem są usługi, dostawy lub roboty budowlane, na zasadach określonych w przepisach o zamówieniach publicznych. Rozwiązanie to pozwoli na zachowanie spójnego podejścia w ramach przepisów o finansach publicznych, a jednocześnie jeszcze ściślej podkreśli cel realizacji Centralnego Rejestru Umów JSFP.*

Przy kwalifikowaniu danej umowy do objęcia lub nieobjęcia obowiązkiem zamieszczenia informacji o niej w CRU JSFP jednostka nie będzie brać pod uwagę:

- kwotowych progów stosowania przepisów upzp, ponieważ informacja o każdej umowie stanowiącej zamówienie w rozumieniu art. 7 pkt 32 upzp bez względu na próg 170 000 zł podlegać będzie publikacji w rejestrze,
- wyłączeń podmiotowych z art. 10 upzp, gdyż wyłączeniu podlegają wyłącznie podmioty wymienione w art. 34a ust. 5 pkt 1 lit. a–c uofp,
- wyłączeń przedmiotowych, o których mowa w oddziale 2 rozdziału 1 działu I upzp, gdyż wyjątek przedmiotowy stanowić będą jedynie wyłączenia, do których wprost odsyła art. 34a ust. 5 pkt 2–6 uofp.

6.2. Formy zawarcia umowy

Obowiązkowi udostępnienia informacji w CRU JSFP podlegają umowy, które zostały zawarte **w formie:**

- **pisemnej,**
- **elektronicznej,**
- **szczególnej,**
- **dokumentowej.**

Wymienione formy zawarcia umowy należy rozumieć zgodnie z przepisami k.c.

eprasa.pl f574bbfe01

Forma zawarcia umowy jest drugą przesłanką, którą trzeba ocenić łącznie z uznaniem jej za zamówienie w rozumieniu art. 7 pkt 32 upzp – tylko spełnienie obu warunków powoduje obowiązek publikacji w systemie CRU JSFP.

6.2.1. Forma pisemna

Do zachowania pisemnej formy czynności prawnej wystarcza złożenie własnoręcznego podpisu na dokumencie obejmującym treść oświadczenia woli. Natomiast do zawarcia umowy wystarcza wymiana dokumentów obejmujących treść oświadczeń woli, z których każdy jest podpisany przez jedną ze stron, lub dokumentów, z których każdy obejmuje treść oświadczenia woli jednej ze stron i jest przez nią podpisany. Tak stanowi art. 78 k.c.

Forma pisemna przy zawieraniu umów oznacza konieczność złożenia własnoręcznego podpisu pod treścią oświadczenia woli. Aby doszło do skutecznego zawarcia umowy, każda ze stron musi podpisać dokument obejmujący całość uzgodnionych postanowień. Zachowanie formy pisemnej następuje dopiero wówczas, gdy strony wymienią się oryginałami dokumentów zawierającymi podpisy. Sam fakt podpisania umowy przez jedną stronę, bez doręczenia jej drugiej stronie w celu złożenia podpisu, nie prowadzi jeszcze do powstania stosunku umownego.

Zawarcie umowy w formie pisemnej może nastąpić na **trzy równorzędne sposoby**, z których każdy jest prawnie dopuszczalny i stosowany w praktyce obrotu.

Sposób 1 – podpisanie jednego dokumentu przez obie strony

Polega na złożeniu podpisów przez obie strony na jednym dokumencie, który obejmuje zgodne oświadczenia woli kontrahentów. Najczęściej dokument ten sporządza się w dwóch identycznych egzemplarzach – po jednym dla każdej ze stron. Jest to model klasyczny i jednocześnie najczęściej spotykany w praktyce. Sprawdza się szczególnie wtedy, gdy strony są obecne w tym samym miejscu i mogą jednocześnie dokonać czynności prawnej.

PRZYKŁAD 14

Gmina X przeprowadziła postępowanie o udzielenie zamówienia publicznego na wykonanie robót budowlanych. Po wyborze najkorzystniejszej oferty wykonawca został zaproszony do siedziby urzędu gminy w celu podpisania umowy. Umowa została sporządzona w dwóch jednobrzmiących egzemplarzach, obejmujących pełną treść uzgodnionych praw i obowiązków stron. Oba egzemplarze zostały jednocześnie podpisane przez wójta gminy oraz przez uprawnionego przedstawiciela wykonawcy. Każda ze stron otrzymała po jednym egzemplarzu umowy.

W opisanym przypadku do zawarcia umowy doszło w sposób klasyczny. Jednoczesna obecność stron umożliwiła niezwłoczne złożenie podpisów, a forma pisemna została zachowana w sposób niebudzący wątpliwości.

Sposób 2 – podpisanie dwóch jednobrzmiących egzemplarzy umowy i ich wymiana

Przewiduje sporządzenie dwóch jednobrzmiących egzemplarzy umowy, przy czym każda ze stron podpisuje wyłącznie jeden z nich. Następnie egzemplarze te są wzajemnie

eprasa.pl f574bbfe01

wymieniane między kontrahentami. W efekcie każda ze stron dysponuje dokumentem zawierającym podpis drugiej strony, co pozwala uznać umowę za skutecznie zawartą w formie pisemnej.

PRZYKŁAD 15

Powiat Y zawarł z wykonawcą umowę na świadczenie usług informatycznych. Ze względu na znaczną odległość siedzib stron zdecydowano się na zawarcie umowy w trybie korespondencyjnym. Sporządzono dwa jednobrzmiące egzemplarze umowy. Powiat, reprezentowany przez starostę, podpisał jeden egzemplarz i przesłał go wykonawcy. Następnie wykonawca podpisał drugi egzemplarz i odesłał go powiatowi. Po wymianie dokumentów każda ze stron dysponowała egzemplarzem zawierającym podpis drugiej strony.

Umowa została skutecznie zawarta z chwilą wymiany podpisanych dokumentów, a forma pisemna została zachowana, mimo że strony nie spotkały się osobiście.

Sposób 3 – wymiana dokumentów zawierających ofertę i jej przyjęcie

Sposób ten opiera się na wymianie dwóch odrębnych dokumentów, z których każdy zawiera oświadczenie woli tylko jednej strony i jest przez nią podpisany. Jeden z dokumentów stanowi ofertę, natomiast drugi – jej przyjęcie, sporządzone w analogicznej formie. Ten model znajduje zastosowanie przede wszystkim w sytuacjach, w których strony zawierają umowę na odległość.

PRZYKŁAD 16

Jednostka budżetowa – szkoła publiczna – zwróciła się do wykonawcy z propozycją zawarcia umowy na dostawę sprzętu komputerowego. Dyrektor szkoły podpisał dokument zawierający ofertę wraz z istotnymi warunkami umowy i przesłał go wykonawcy. W odpowiedzi wykonawca sporządził odrębny dokument, w którym jednoznacznie przyjął ofertę szkoły w całości. Opatrzył go własnoręcznym podpisem, a następnie doręczył go zamawiającemu.

W wyniku wymiany dwóch podpisanych dokumentów – oferty i jej przyjęcia – doszło do skutecznego zawarcia umowy w formie pisemnej. Ten sposób jest szczególnie funkcjonalny w relacjach na odległość, gdzie osobiste spotkanie stron nie było konieczne.

Jeżeli dla danego oświadczenia woli – składanego innej osobie – ustawa zastrzega formę pisemną pod rygorem nieważności, to dla wywołania skutków prawnych nie wystarcza samo sporządzenie dokumentu. Konieczne jest doręczenie adresatowi oryginału pisma zawierającego to oświadczenie woli. Dopiero z tą chwilą można uznać, że oświadczenie zostało skutecznie złożone i zaczęło wywoływać przewidziane prawem konsekwencje.

W praktyce często spotykanym uchybieniem jest przesyłanie skanów umów podpisanych jednostronnie. W konsekwencji przekazywanie między stronami skanów dokumentów podpisanych jedynie jednostronnie prowadzi do przyjęcia, że umowa została zawarta w formie dokumentowej.

eprasa.pl f574bbfe01

PRZYKŁAD 17

Samorządowa instytucja kultury zawarła ustne ustalenia z wykonawcą B dotyczące realizacji usługi doradczej. W celu sformalizowania współpracy samorządowa instytucja kultury sporządziła projekt umowy, podpisała go własnoręcznie, a następnie przesłała wykonawcy B wyłącznie w postaci skanu drogą elektroniczną. Wykonawca B wydrukował otrzymany dokument, złożył na nim własnoręczny podpis, zeskanował podpisaną umowę i odesłał skan do instytucji kultury, nie przekazując jej jednocześnie oryginału dokumentu.

Między stronami doszło co najwyżej do zawarcia umowy w formie dokumentowej. Wymiana skanów dokumentów podpisanych jednostronnie nie spełnia wymogu złożenia oświadczeń woli w formie pisemnej, gdyż nie nastąpiło doręczenie oryginałów dokumentów opatrzonych własnoręcznymi podpisami.
W konsekwencji, jeżeli dla danej umowy ustawa albo strony zastrzegły formę pisemną pod rygorem nieważności, umowa taka nie została skutecznie zawarta, mimo faktycznego przystąpienia do jej wykonywania.

6.2.2. Forma elektroniczna

Do zachowania elektronicznej formy czynności prawnej wystarcza złożenie oświadczenia woli w postaci elektronicznej i opatrzenie go kwalifikowanym podpisem elektronicznym. Oświadczenie woli złożone w formie elektronicznej jest równoważne z oświadczeniem woli złożonym w formie pisemnej. Tak stanowi art. 78^1 k.c.

Zachowanie formy elektronicznej wymaga spełnienia dwóch warunków:

1) treść oświadczenia woli musi zostać utrwalona w postaci elektronicznej (dokumentu elektronicznego),
2) oświadczenie to powinno zostać opatrzone kwalifikowanym podpisem elektronicznym, który – zgodnie z przepisami prawa – pełni funkcję odpowiednika własnoręcznego podpisu.

Dopiero łączne spełnienie obu tych wymogów pozwala uznać, że oświadczenie woli zostało złożone w formie elektronicznej wywołującej skutki prawne tożsame z formą pisemną.

W odniesieniu do oświadczeń woli składanych w postaci elektronicznej za chwilę skutecznego złożenia takiego oświadczenia uznaje się moment, w którym zostaje ono wprowadzone do środka komunikacji elektronicznej (np. skrzynki e-mailowej) w sposób umożliwiający adresatowi zapoznanie się z jego treścią.

PRZYKŁAD 18

Powiatowy urząd pracy w X prowadził postępowanie dotyczące zawarcia umowy na realizację usług szkoleniowych. Po wyborze wykonawcy PUP sporządził treść umowy w postaci dokumentu elektronicznego. Dokument ten został opatrzony kwalifikowanym podpisem elektronicznym dyrektora PUP, a następnie przesłany wykonawcy za pośrednictwem poczty elektronicznej na wskazany adres e-mail. Wiadomość zawierająca podpisaną umowę została skutecznie

eprasa.pl f574bbfe01

doręczona do skrzynki elektronicznej wykonawcy. Po otrzymaniu dokumentu wykonawca opatrzył ją własnym kwalifikowanym podpisem elektronicznym i odesłał zamawiającemu tym samym kanałem komunikacji. PUP odebrał podpisany dokument w swoim systemie teleinformatycznym.

Oświadczenie woli wyrażone w postaci elektronicznej uważa się za złożone z chwilą, gdy zostało wprowadzone do środka komunikacji elektronicznej w sposób umożliwiający adresatowi zapoznanie się z jego treścią (art. 61 § 2 k.c.). W opisanym przypadku momentem skutecznego złożenia oświadczenia przez PUP była chwila doręczenia podpisanej umowy do elektronicznej skrzynki wykonawcy, natomiast po stronie wykonawcy – chwila doręczenia podpisanego dokumentu do systemu zamawiającego.

6.2.3. Forma dokumentowa

Do zachowania dokumentowej formy czynności prawnej **wystarcza złożenie oświadczenia woli w postaci dokumentu, w sposób umożliwiający ustalenie osoby składającej oświadczenie**. Dokumentem jest nośnik informacji umożliwiający zapoznanie się z jej treścią (art. 77^2 i art. 77^3 k.c.).

W praktyce oznacza to, że oświadczenie woli musi zostać utrwalone w jakiejkolwiek postaci, która pozwala zapoznać się z jego treścią. Może to być wiadomość e-mail, skan dokumentu, plik komputerowy, arkusz kalkulacyjny, nagranie video, nagranie głosowe, film, zdjęcie albo wypełnienie formularza i zaakceptowanie warunków na stronie internetowej. Nie ma znaczenia, na jakim nośniku informacja została zapisana ani przy użyciu jakiego urządzenia.

Forma dokumentowa nie wymaga podpisu. Nie trzeba ani podpisywać dokumentu odręcznie, ani używać podpisu elektronicznego. Wystarczy, aby z treści lub sposobu jej przekazania wynikało, kto jest autorem oświadczenia. Może to być np. imię i nazwisko wpisane w treści wiadomości, adres e-mail przypisany do konkretnej osoby albo inne oznaczenie, które pozwala jednoznacznie powiązać oświadczenie z nadawcą.

Skan dokumentu podpisany podpisem osobistym (zawartym w e-dowodzie) albo podpisem zaufanym nie spełnia wymogów formy pisemnej w obrocie cywilnoprawnym. Podpisy te mają wprawdzie moc równoważną podpisowi własnoręcznemu w relacjach z organami administracji publicznej, jednak poza tą sferą nie wywołują takiego skutku. W konsekwencji podpisanie skanu dokumentu w ten sposób stanowi formę dokumentową, a nie pisemną.

PRZYKŁAD 19

Placówka opiekuńczo-wychowawcza (jednostka budżetowa) uzgodniła telefonicznie z wykonawcą warunki odpłatnego wykonania usługi polegającej na przeprowadzeniu szkolenia dla pracowników placówki z zakresu ochrony danych osobowych. W trakcie rozmowy strony ustaliły zakres usługi, termin jej realizacji oraz wysokość wynagrodzenia. Za zgodą wykonawcy rozmowa została

eprasa.pl f574bbfe01

nagrana przez pracownika placówki. Na nagraniu obie strony w sposób jednoznaczny potwierdziły ustalone warunki oraz wolę realizacji usługi.

W opisanej sytuacji oświadczenia woli obu stron zostały utrwalone w postaci nagrania dźwiękowego, które pozwala zapoznać się z ich treścią oraz ustalić, kto je złożył. Oznacza to, że doszło do skutecznego złożenia oświadczeń woli w formie dokumentowej.

PRZYKŁAD 20

Publiczne przedszkole zakupiło zabawki edukacyjne w sklepie internetowym. Pracownik przedszkola, działający z upoważnienia dyrektora, złożył zamówienie poprzez stronę internetową sprzedawcy. W trakcie składania zamówienia wypełnił formularz, podał dane przedszkola oraz zaznaczył pole potwierdzające zapoznanie się z regulaminem i akceptację warunków sprzedaży. Następnie otrzymał automatyczne potwierdzenie zamówienia na służbowy adres e-mail.

W tym przypadku oświadczenie woli przedszkola zostało utrwalone w postaci elektronicznej – poprzez wypełnienie formularza i akceptację warunków na stronie sklepu. Tym samym doszło do skutecznego zawarcia umowy w formie dokumentowej.

PRZYKŁAD 21

Ośrodek pomocy społecznej planował zorganizowanie transportu dla osób objętych pomocą społeczną na turnus rehabilitacyjny. W tym celu OPS zwrócił się do lokalnej firmy transportowej z prośbą o przedstawienie oferty. Firma przesłała do OPS wiadomość e-mail, w której określiła liczbę przejazdów, trasę, termin realizacji usługi oraz cenę. Pracownik OPS, działający z upoważnienia kierownika, odpowiedział na wiadomość z oficjalnego adresu e-mail urzędu. Wskazał, że OPS przyjmuje ofertę i zleca wykonanie usługi na wskazanych warunkach.

W opisanej sytuacji oświadczenia woli stron zostały utrwalone w postaci dokumentów elektronicznych w formie wiadomości e-mail, doszło więc do zawarcia umowy w formie dokumentowej.

6.2.4. Forma szczególna

W niektórych sytuacjach samo złożenie oświadczenia woli, nawet w formie pisemnej, elektronicznej czy dokumentowej, nie jest wystarczające. Prawo przewiduje tzw. **formy szczególne**, czyli takie sposoby składania oświadczeń woli, które są wprost wymagane przez przepisy i muszą zostać zachowane, aby dana czynność (umowa) była ważna albo wywoływała określone skutki prawne.

Najbardziej znanym przykładem formy szczególnej jest **zawarcie umowy w formie aktu notarialnego.**

Szczególne znaczenie w praktyce zawierania umów ma także pojęcie daty pewnej. Występuje ono wtedy, gdy ustawa uzależnia ważność czynności albo określone skutki prawne od urzędowego potwierdzenia daty. Data pewna ma ten skutek, że jest

eprasa.pl f574bbfe01

skuteczna również wobec osób trzecich, czyli takich, które nie brały udziału w zawieraniu umowy. W praktyce oznacza to większą pewność obrotu i możliwość powoływania się na konkretny moment dokonania czynności.

Innym spotykanym wymogiem szczególnym jest **notarialne poświadczenie podpisów**. Oznacza ono, że podpisy stron muszą zostać potwierdzone przez notariusza. Co do zasady podpisy są składane w jego obecności, a notariusz poświadcza tę okoliczność na dokumencie. Prawo dopuszcza jednak także sytuację, w której dokument został podpisany wcześniej, poza kancelarią notarialną. W takim przypadku osoba, która złożyła podpis, stawia się przed notariuszem i uznaje podpis za własnoręczny, a notariusz zaznacza to w sporządzonym poświadczeniu.

Istotne jest to, że przy notarialnym poświadczeniu podpisów zachowanie formy wymaganej przez prawo następuje dopiero w chwili uznania ostatniego podpisu. Oznacza to, że jeżeli strony podpisały umowę wcześniej, a do notariusza zgłosiły się dopiero po pewnym czasie, umowa zaczyna wywoływać skutki prawne dopiero od momentu, w którym wszystkie wymagane podpisy zostały skutecznie poświadczone.

Z przedstawionych regulacji oraz omówionych przykładów wynika, że forma zawarcia umowy ma istotne znaczenie dla obowiązku ujawnienia informacji o niej w CRU JSFP. **Ujawnieniu w systemie podlegają informacje wyłącznie o umowach, które zostały zawarte w formie pisemnej, elektronicznej, dokumentowej albo w innej formie szczególnej przewidzianej przepisami prawa.**

6.2.5. Forma ustna – brak obowiązku publikacji w CRU JSFP

Umowy zawierane w formie ustnej nie są objęte obowiązkiem ujawniania informacji w CRU JSFP. Oznacza to, że samo ustne zawarcie umowy (złożenie ustnych oświadczeń woli) nie rodzi automatycznie konieczności zamieszczania danych o takiej umowie w rejestrze.

Umowa ustna jest jedną z dopuszczalnych form zawierania umów w polskim porządku prawnym. Zgodnie z zasadą wyrażoną w k.c. podstawowym sposobem zawierania umów jest zgodne oświadczenie woli stron (art. 60 i nast. k.c.), które może zostać wyrażone przez każde zachowanie ujawniające wolę w sposób dostateczny – w tym także w formie ustnej. Oznacza to, że dla ważności umowy, co do zasady, nie jest wymagane zachowanie formy pisemnej, chyba że przepis szczególny przewiduje taką formę pod rygorem nieważności albo dla celów dowodowych.

W praktyce obrotu prawnego umowa ustna polega więc na tym, że strony – bez sporządzania dokumentu – uzgadniają istotne postanowienia (*essentialia negotii*), takie jak przedmiot świadczenia, wynagrodzenie czy termin wykonania. Tego rodzaju umowa jest co do zasady ważna i skuteczna, jeśli nie dotyczy czynności, dla których ustawodawca zastrzegł formę szczególną (np. aktu notarialnego lub formy pisemnej pod rygorem nieważności).

Informacje o umowach zawartych w formie ustnej nie podlegają obowiązkowi wpisu do CRU JSFP. Najważniejsze argumenty wskazano w **ramce.**

eprasa.pl f574bbfe01

Przesłanki wyłączenia umów ustnych z obowiązku raportowania w CRU JSFP

1. Obowiązek publikacyjny dotyczy umów, które mogą zostać w sposób jednoznaczny zidentyfikowane i udokumentowane. Umowa ustna – ze względu na brak materialnego nośnika (dokumentu) – nie spełnia w pełni tych kryteriów, co utrudnia, a nawet w praktyce uniemożliwia jej rzetelne ujęcie w rejestrze.
2. Konstrukcja CRU JSFP zakłada publikowanie danych, takich jak data zawarcia umowy, strony, wartość, przedmiot czy okres obowiązywania – a więc danych, które w przypadku umowy ustnej często nie są utrwalone w sposób pozwalający na ich obiektywną weryfikację.
3. Wykładnia celowościowa przepisów regulujących CRU JSFP prowadzi do wniosku, że ustawodawca zmierzał do objęcia obowiązkiem umów o charakterze sformalizowanym. Umowy ustne, choć prawnie dopuszczalne, mają charakter incydentalny i pomocniczy, a ich włączenie do rejestru prowadziłoby do nadmiernych trudności praktycznych oraz ryzyka nierzetelności danych.

W działalności jednostek sektora finansów publicznych rekomenduje się jednak unikanie zawierania umów w formie ustnej, ponieważ forma pisemna, lub nawet dokumentowa, zwiększa bezpieczeństwo prawne stron oraz zapewnia zgodność z zasadami przejrzystości i rozliczalności finansów publicznych.

6.2.6. Faktury, rachunki, paragony

Takie dokumenty jak **faktury, rachunki czy paragony nie są umowami w rozumieniu przepisów prawa cywilnego** ani nie zastępują form przewidzianych dla ich zawarcia. Ich funkcją jest przede wszystkim rozliczenie finansowe, a nie dokumentowanie samego faktu zawarcia umowy czy jej treści. Orzecznictwo sądowe konsekwentnie wskazuje, że **samo wystawienie lub zaksięgowanie faktury nie przesądza o istnieniu umowy ani o jej wykonaniu.**

W tego typu dokumentach nie zawsze, a wręcz rzadko, odzwierciedlana jest wartość zawartej umowy. Najczęściej w dokumentach tych prezentowana jest wysokość potencjalnego pojedynczego wydatku, który będzie realizowany w ramach zawartej umowy. Pojęcie wydatku jest odmienne od pojęcia wartości umowy. Na wartość umowy może składać się suma wielu wydatków (np. suma wydatków miesięcznych za świadczenie usług), a będą też przypadki umów, w ramach których nie zostanie zrealizowany żaden wydatek (np. w przypadku odstąpienia od realizacji umowy).

Faktura nie stanowi również formy dokumentowej czynności prawnej w rozumieniu art. 77^2 k.c., ponieważ nie jest oświadczeniem woli. Aby można było mówić o zachowaniu formy dokumentowej, konieczne jest złożenie oświadczenia woli w postaci dokumentu w taki sposób, aby możliwe było ustalenie, kto to oświadczenie złożył. Znaczenie ma więc nie sam fakt istnienia dokumentu, lecz to, czy dokument ten zawiera przejaw woli wywołania określonych skutków prawnych. Faktura nie pełni takiej funkcji. Jest dokumentem księgowym, którego podstawowym celem jest udokumentowanie zdarzenia gospodarczego na potrzeby rozliczeń, w szczególności podatkowych. Przepisy o podatku od towarów i usług definiują fakturę jako dokument – papierowy albo elektroniczny – zawierający dane wymagane ustawą. W tej kategorii mieszczą się zarówno faktury elektroniczne, jak i faktury ustrukturyzowane wystawiane za pośrednictwem Krajowego

eprasa.pl f574bbfe01

Systemu e-Faktur. Niezależnie jednak od formy technicznej faktury jej charakter pozostaje ten sam. **Faktura nie służy do składania oświadczeń woli, nie przesądza ani o zawarciu umowy, ani o jej treści, ani o tym, że strony złożyły zgodne oświadczenia woli.** Dodatkowo faktury jako dokumenty rozliczeniowe nie oddają zazwyczaj pełnej wartości umowy. Najczęściej pokazują jedynie wartość pojedynczego wydatku, który jest realizowany w ramach szerszego stosunku umownego. Tymczasem wartość umowy może obejmować sumę wielu takich wydatków, na przykład w przypadku umów długoterminowych rozliczanych cyklicznie. Zdarzają się również sytuacje, w których umowa została skutecznie zawarta, lecz ostatecznie nie doszło do poniesienia żadnego wydatku, np. wskutek odstąpienia od jej realizacji.

Z tego względu **faktury, jak również rachunki i paragony, nie mogą być traktowane jako samodzielna podstawa do ustalania istnienia umowy ani jej wartości, ani też jako substytut formy wymaganej do objęcia danej umowy zakresem CRU JSFP.**

PRZYKŁAD 22

Urząd gminy zlecił ustnie lokalnemu przedsiębiorcy wykonanie drobnej naprawy drzwi wejściowych do budynku urzędu. W trakcie rozmowy ustalono zakres prac oraz orientacyjną cenę usługi. Nie sporządzono umowy w formie pisemnej, elektronicznej ani dokumentowej. Po wykonaniu naprawy przedsiębiorca wystawił fakturę, która została przyjęta i opłacona przez urząd gminy. Faktura obejmowała wyłącznie kwotę należną za jednorazową usługę.

W tej sytuacji doszło do ustnego uzgodnienia, a faktura pełniła wyłącznie funkcję dokumentu rozliczeniowego. Nie stanowiła umowy ani formy jej zawarcia. W konsekwencji **informacja o tej czynności nie podlega wpisowi do CRU JSFP**, ponieważ nie doszło do zawarcia umowy w jednej z form objętych zakresem rejestru.

PRZYKŁAD 23

Szkoła podstawowa (jednostka budżetowa) zakupiła materiały biurowe w lokalnym sklepie stacjonarnym. Pracownik szkoły, działający z upoważnienia dyrektora, udał się do sklepu i zakupił papier do drukarek, tonery oraz drobne artykuły piśmiennicze. Zakup miał charakter jednorazowy i nie był poprzedzony zawarciem umowy w formie pisemnej, elektronicznej ani dokumentowej. Po dokonaniu zakupu sprzedawca wystawił fakturę, która została przyjęta przez szkołę i ujęta w ewidencji księgowej. Faktura dokumentowała wyłącznie wartość nabytych towarów i stanowiła podstawę rozliczenia wydatku.

W opisanej sytuacji nie doszło do zawarcia umowy w jednej z form przewidzianych przepisami prawa cywilnego. Zakup towarów nastąpił w ramach zwykłej transakcji handlowej, a faktura pełniła jedynie funkcję dokumentu rozliczeniowego. Nie stanowiła ani umowy, ani formy jej zawarcia, ani dokumentu zawierającego oświadczenia woli stron.
W konsekwencji **informacja o tym zakupie nie podlega wpisowi do CRU JSFP**, ponieważ nie doszło do zawarcia umowy w formie objętej zakresem rejestru. Sam fakt poniesienia wydatku i posiadania faktury nie jest wystarczający do uznania, że powstała umowa podlegająca ujawnieniu w CRU JSFP.

eprasa.pl f574bbfe01

6.2.7. Fakultatywne uprawnienie kierownika jednostki do publikowania informacji o umowach zawartych w innych formach

Kierownik jednostki sektora finansów publicznych ma możliwość dobrowolnego rozszerzenia zakresu informacji ujawnianych w CRU JSFP. Uprawnienie to ma charakter fakultatywny i oznacza, że **kierownik może udostępniać oraz aktualizować w rejestrze również informacje o takich umowach, które nie spełniają przesłanki zawarcia w jednej z form przewidzianych przepisami ustawy regulującej funkcjonowanie CRU JSFP, jeśli jednocześnie mieszczą się one w kategorii umów stanowiących zamówienie w rozumieniu przepisów prawa zamówień publicznych.** W szczególności dotyczyć to może umów zawieranych w formie ustnej.

W takim przypadku wpis do CRU JSFP nie wynika z obowiązku ustawowego, lecz stanowi przejaw autonomicznej decyzji kierownika jednostki. Decyzja ta powinna być jednak podejmowana w sposób rozważny, z uwzględnieniem zarówno celu, jakim jest zwiększenie transparentności wydatkowania środków publicznych, jak i zasad prawidłowej gospodarki finansowej oraz adekwatności działań administracyjnych.

Korzystanie z omawianego uprawnienia powinno mieć charakter systemowy i spójny. Oznacza to, że **jeśli kierownik jednostki zdecyduje się na publikację określonej kategorii umów nieobjętych obowiązkiem ustawowym, powinien określić jednolite kryteria ich kwalifikowania do rejestru**. Niedopuszczalne jest działanie arbitralne lub wybiórcze, które mogłoby prowadzić do naruszenia zasad równego traktowania oraz przejrzystości działania jednostki.

Rozszerzenie zakresu publikowanych informacji nie może prowadzić do naruszenia przepisów o ochronie danych osobowych, tajemnicy prawnie chronionej ani innych ograniczeń wynikających z przepisów szczególnych.

W praktyce omawiane uprawnienie może być wykorzystywane jako instrument wzmacniający standardy jawności i odpowiedzialności w jednostce sektora finansów publicznych.

7. Wartość umowy – jak ustalać na potrzeby CRU JSFP (brak progu)

Obowiązek udostępniania informacji o umowach nie zależy od osiągnięcia określonego progu wartościowego umowy. **Publikacja w CRU JSFP informacji o umowie jest powiązana z jej charakterem** (tj. spełnieniem przesłanek zamówienia w rozumieniu przepisów o zamówieniach publicznych), **a nie z jej wartością** (art. 34a uofp). Oznacza to, że każda umowa odpłatna:

- której przedmiotem są dostawy, usługi lub roboty budowlane,
- zawarta przez jednostkę sektora finansów publicznych lub na jej rzecz,
- zawarta w odpowiedniej formie (pisemnej, dokumentowej, elektronicznej lub innej szczególnej)

będzie podlegać obowiązkowi ujawnienia w CRU JSFP – niezależnie od jej wartości.

eprasa.pl f574bbfe01

7.1. Brak progu wartości umowy – co to oznacza w praktyce

Próg wartości umowy był jednym z głównych punktów spornych w trakcie prac legislacyjnych nad CRU JSFP. Starano się znaleźć konsensus między stroną społeczną, która oczekiwała jak najniższego progu, a jednostkami, które z kolei wskazywały potrzebę jego podniesienia, szczególnie ze względu na liczbę potencjalnych umów objętych tym obowiązkiem.

Rozważano wprowadzenie minimalnego progu wartości umów, przy czym proponowane wartości obejmowały m.in. 500 zł brutto, 10 000 zł netto, a także 1000 zł lub równowartość minimalnego wynagrodzenia za pracę. Ostatecznie odstąpiono od przyjęcia limitu kwotowego, dlatego **jednostki muszą ujawniać wszystkie umowy spełniające kryteria ustawowe – niezależnie od wartości umowy.**

W praktyce należy odróżnić obowiązek publikacji w CRU JSFP od progów określonych w przepisach upzp, np. 170 000 zł – kwoty obowiązującej od 1 stycznia 2026 r., od której zamawiający (jednostki sektora finansów publicznych) mają obowiązek stosowania procedur przetargowych wynikających z upzp. Progi te mają znaczenie wyłącznie dla wyboru trybu udzielania zamówienia, natomiast:

- nie wpływają na obowiązek ujawnienia umowy w CRU JSFP,
- nie mogą stanowić kryterium wyłączenia umowy z obowiązku publikacji.

Odesłanie do definicji zamówienia w rozumieniu upzp ma charakter wyłącznie identyfikacyjny – służy określeniu rodzaju umów objętych obowiązkiem, a nie przeniesieniu całego reżimu tej ustawy na grunt CRU JSFP.

Choć wartość umowy nie stanowi kryterium objęcia jej obowiązkiem publikacji, pozostaje ona ważnym elementem informacji ujawnianej w rejestrze. Brak progu wartościowego oznacza, że w CRU JSFP należy raportować również umowy o bardzo niskiej wartości, w tym drobne, rutynowe wydatki o charakterze bieżącym.

PRZYKŁAD 24

Samorządowa instytucja kultury (teatr miejski) zakupiła materiały papiernicze w sklepie internetowym na potrzeby bieżącej obsługi administracyjnej. Zamówienie obejmowało papier do drukarki oraz drobne artykuły biurowe, a jego łączna wartość wyniosła 80 zł netto. Zakup został zrealizowany poprzez złożenie zamówienia online w sklepie internetowym. Czy taki zakup o niskiej wartości podlega obowiązkowi ujawnienia w CRU JSFP?

Opisany zakup materiałów papierniczych, mimo bardzo niskiej wartości wynoszącej 80 zł, stanowi umowę zawartą przez jednostkę sektora finansów publicznych i jako taki **podlega obowiązkowi ujawnienia w CRU JSFP**. Oznacza to, że także drobne i rutynowe wydatki finansowane ze środków publicznych objęte są zasadą pełnej jawności. Warunkiem jest, aby stanowiły zamówienie w rozumieniu art. 7 pkt 32 upzp oraz aby umowa została zawarta co najmniej w formie dokumentowej. W analizowanym przypadku warunki te zostały spełnione.

eprasa.pl f574bbfe01

7.2. Zasady ustalania wartości umowy

Sposób ustalania wartości umowy na potrzeby CRU JSFP jest określony w rozporządzeniu w sprawie CRU JSFP. Przyjęte zasady służą ujednoliceniu sposobu wykazywania wartości umów w rejestrze oraz zapewnieniu porównywalności danych. W myśl § 2 rozporządzenia:

§ *1. Wartość umowy, o której mowa w art. 34a ust. 7 pkt 6 ustawy, stanowi całkowita jej wartość określona w umowie, a w przypadku gdy umowa została zawarta na czas nieoznaczony – wartość określona w umowie za okres pierwszych 48 miesięcy wykonywania umowy.*

2. Jeżeli wartość umowy, o której mowa w art. 34a ust. 7 pkt 6 ustawy, nie została określona w umowie, wartość tę stanowi łączna wysokość środków, które jednostka sektora finansów publicznych zamierza przeznaczyć na realizację umowy, a w przypadku umowy zawartej na czas nieoznaczony – wysokość środków, które zamierza przeznaczyć na realizację umowy przez okres pierwszych 48 miesięcy jej wykonywania.

3. Wysokość środków faktycznie wydatkowanych na realizację umowy pozostaje bez wpływu na określenie wartości umowy w sposób, o którym mowa w ust. 1 i 2.

4. Przy określeniu wartości umowy, o której mowa w art. 34a ust. 7 pkt 6 ustawy:

1) uwzględnia się wartość opcji oraz wznowień;

2) nie uwzględnia się podatku od towarów i usług.

7.2.1. Całkowita wartość umowy

Przy ustalaniu całkowitej wartości umowy **należy brać pod uwagę wszystkie elementy składające się na przedmiot umowy**. Zasada ta jest zbliżona do reguł stosowanych przy szacowaniu wartości zamówienia publicznego, jednak w przypadku CRU JSFP charakteryzuje się pewnymi różnicami.

Wartość umowy jest niezależna od faktycznej realizacji wydatków w ramach tej umowy. Decydujące znaczenie ma sam fakt zawarcia umowy oraz wynikające z niej zobowiązania, a nie to, czy i w jakim zakresie doszło do ich wykonania. **Wartość umowy ustala się zatem na moment jej zawarcia.**

Odpłatny charakter umowy nie zawsze wiąże się z koniecznością ponoszenia wydatków w formie pieniężnej, np. w przypadku umów o charakterze barterowym świadczenia stron mogą mieć postać niepieniężną. Ponadto mogą wystąpić sytuacje, w których mimo zawarcia umowy nie dochodzi do jej wykonania, np. w wyniku odstąpienia od umowy. Okoliczności te pozostają jednak bez wpływu na sposób ustalenia wartości umowy na potrzeby CRU JSFP.

W odniesieniu do umów zawieranych w walutach obcych należy wskazać, że wartość umowy wykazywana w CRU JSFP powinna odzwierciedlać rzeczywiste wynagrodzenie wykonawcy wynikające z treści umowy. Oznacza to, że przy ustalaniu tej wartości nie uwzględnia się środków zabezpieczanych przez jednostkę na pokrycie ewentualnych różnic kursowych. Kwoty te mają charakter techniczny i służą zabezpieczeniu ryzyka finansowego związanego ze zmianami kursów walut, a nie stanowią elementu świadczenia

eprasa.pl f574bbfe01

należnego wykonawcy. W konsekwencji nie powinny być traktowane jako składnik wartości umowy na potrzeby CRU JSFP.

Wartość umowy wyrażoną w walucie obcej należy natomiast przeliczyć na złote polskie zgodnie z zasadami wynikającymi z przepisów o rachunkowości.

7.2.2. Opcje i wznowienia oraz zamówienia podobne i uzupełniające

W wartości umowy wskazywanej w CRU JSFP należy uwzględniać wartość opcji i wznowień, jeżeli zostały przewidziane w treści umowy – niezależnie od tego, czy zostaną one uruchomione w trakcie jej realizacji. Pojęcia te należy interpretować na podstawie przepisów upzp.

Opcja to uprawnienie zamawiającego do rozszerzenia (lub zmniejszenia) zakresu zamówienia o wskazany w treści umowy zakres. Natomiast **wznowienie** to wykonywanie po raz kolejny tych samych dostaw lub usług przewidzianych w pierwotnej umowie.

Jeżeli w umowie zapisano możliwość rozszerzenia zakresu świadczenia lub jej przedłużenia, wartość tych składników należy doliczyć podczas ustalania wartości umowy.

PRZYKŁAD 25

Zarząd Dróg Wojewódzkich zawarł umowę na dostawę urządzeń informatycznych – komputerów typu all-in-one z ekranem dotykowym. Dostawa ta obejmowała zakres podstawowy (5 kompletów) oraz zakres opcjonalny (do 5 dodatkowych kompletów). Wartość zakresu podstawowego wynosi 120 000 zł brutto, natomiast maksymalna wartość prawa opcji – 120 000 zł brutto. Jaka wartość umowy powinna zostać przyjęta do CRU JSFP?

Wartość umowy na potrzeby CRU JSFP wynosi **240 000 zł brutto** (120 000 zł + 120 000 zł). Uwzględnia ona zarówno zakres podstawowy, jak i opcjonalny – niezależnie od faktycznego skorzystania z opcji.

W odróżnieniu od zasad obowiązujących przy szacowaniu wartości zamówienia publicznego na gruncie upzp przy ustalaniu wartości umowy **na potrzeby CRU JSFP nie uwzględnia się wartości zamówień podobnych ani zamówień uzupełniających.**

Realizacja tego rodzaju zamówień następuje na podstawie odrębnych stosunków prawnych, wymagających zawarcia osobnych umów. W konsekwencji każda z tych umów podlega odrębnemu obowiązkowi ujawnienia w CRU JSFP.

Tym samym wartość umowy wykazywanej w CRU JSFP powinna odnosić się wyłącznie do świadczeń przewidzianych w jej treści, bez uwzględniania potencjalnych zamówień realizowanych w przyszłości na podstawie odrębnych umów.

7.2.3. Podatek od towarów i usług (VAT)

Przy ustalaniu wartości umowy na potrzeby CRU JSFP **nie uwzględnia się podatku od towarów i usług**. Wynika to wprost z rozporządzenia w sprawie CRU JSFP, które

eprasa.pl f574bbfe01

przesądza, że przy określaniu wartości umowy wartość tę ustala się bez VAT. Oznacza to, że w rejestrze należy wykazywać wartość netto umowy, niezależnie od tego, czy sama umowa posługuje się kwotami brutto, czy też przewiduje odrębne wskazanie kwoty netto i podatku.

Rozwiązanie to jak uzasadniono w przepisach dotyczących CRU JSFP, pozostaje spójne z zasadami przyjmowanymi na gruncie zamówień, a z perspektywy funkcji rejestru należy podkreślić, że VAT nie stanowi elementu wynagrodzenia odzwierciedlającego rzeczywistą wartość ekonomiczną świadczenia nabywanego przez jednostkę sektora finansów publicznych, lecz publicznoprawny składnik rozliczenia podatkowego. Dla potrzeb CRU JSFP relewantna jest zatem wartość samego zobowiązania umownego, a nie suma należności powiększona o ciężar podatkowy.

Powyższa zasada znajduje zastosowanie także wtedy, gdy wartość umowy nie została wprost określona w jej treści i konieczne jest ustalenie jej przez odniesienie do wysokości środków, jakie jednostka zamierza przeznaczyć na realizację umowy. Także w takim przypadku końcowa wartość wykazywana w rejestrze powinna zostać ustalona bez podatku od towarów i usług, ponieważ rozporządzenie formułuje tę regułę jako zasadę ogólną odnoszącą się do sposobu określania wartości umowy. Innymi słowy, nawet jeśli planowanie środków w praktyce budżetowej następuje w wartościach brutto, na potrzeby CRU JSFP wartość ta wymaga sprowadzenia do kwoty netto.

Zasada nieuwzględniania podatku od towarów i usług przy ustalaniu wartości umowy na potrzeby CRU JSFP ma charakter techniczny i nie wpływa na zakres obowiązku ujawniania umów w tym rejestrze. Okoliczność, że dana umowa nie podlega opodatkowaniu VAT – np. w przypadku zawarcia jej z osobą fizyczną nieprowadzącą działalności gospodarczej – nie wyłącza obowiązku jej ujawnienia w Centralnym Rejestrze Umów JSFP.

Kryterium objęcia umowy obowiązkiem publikacji jest jej charakter jako odpłatnego stosunku prawnego oraz spełnienie ustawowych przesłanek, a nie sposób opodatkowania świadczenia podatkiem od towarów i usług.

Tym samym brak zastosowania VAT w danej umowie nie ma znaczenia dla obowiązku jej wykazania w CRU JSFP, a jedynie dla sposobu określenia jej wartości, która w każdym przypadku powinna być ujmowana bez tego podatku.

7.3. Całkowita wartość przy umowach na czas nieoznaczony

Umowy na czas nieoznaczony mają charakter wyjątkowy. Co do zasady przyjmuje się zawieranie umów na czas oznaczony, najczęściej nieprzekraczający czterech lat.

W konsekwencji w CRU JSFP dominować powinny umowy zawarte na czas oznaczony, natomiast umowy bezterminowe będą występowały incydentalnie.

W przypadku umów zawartych na czas nieoznaczony przyjęto zasadę, zgodnie z którą **w CRU JSFP należy wykazać wartość odpowiadającą pierwszym 48 miesiącom ich wykonywania. Okres ten należy liczyć od dnia rozpoczęcia realizacji umowy, a nie od dnia jej zawarcia.**

eprasa.pl f574bbfe01

Co do zasady dzień zawarcia umowy pokrywa się z dniem rozpoczęcia realizacji umowy, jednak w praktyce występują umowy, w których dzień zawarcia umowy nie jest tożsamy z dniem rozpoczęcia wykonywania zobowiązań umownych, np. umowa świadczenia usługi telefonii komórkowej, gdzie jednostki zawierają umowę przed rozpoczęciem okresu świadczenia tych usług.

Przyjęcie takiego podejścia, czyli uwzględnianie w wartości umowy pierwszych 48 odpłatnych okresów wykonywania umowy, pozwala na zapewnienie porównywalności danych w CRU JSFP.

PRZYKŁAD 26

Gmina zawarła umowę na czas nieoznaczony. Umowa przewiduje miesięczne wynagrodzenie w wysokości 10 000 zł oraz dodatkowe wynagrodzenie za usługi okresowe w wysokości szacunkowej 20 000 zł rocznie. Rozpoczęcie wykonywania umowy ustalono na 1 marca 2027 r., natomiast sama umowa zostanie podpisana wcześniej – 15 lutego 2027 r. Jak ustalić wartość umowy zawartej na czas nieoznaczony na potrzeby CRU JSFP?

Przy ustalaniu wartości umowy na potrzeby CRU JSFP **należy uwzględnić wszystkie elementy wynagrodzenia wynikające z jej przedmiotu**, tj. zarówno wynagrodzenie podstawowe, jak i dodatkowe usługi przewidziane w umowie. Następnie należy obliczyć wartość odpowiadającą pierwszym 48 miesiącom wykonywania umowy, liczonym od 1 marca 2027 r.

Wartość umowy wykazywana w CRU JSFP powinna zatem obejmować łączną wartość świadczeń przewidzianych w tym okresie, a nie wartość bezterminową ani wartość liczoną od dnia zawarcia umowy.

7.4. Całkowita wartość przy umowach na czas oznaczony

W przypadku umów zawartych na czas oznaczony wartość umowy **ustala się, co do zasady, jako jej całkowitą wartość wynikającą z treści umowy za okres jej obowiązywania**, np. za 7 dni, 10 miesięcy, 24 miesiące, 4 lata, 6 lat. Oznacza to konieczność uwzględnienia wszystkich świadczeń przewidzianych w ramach jej realizacji – niezależnie od ich charakteru oraz sposobu rozliczenia. Jeżeli całkowita wartość umowy została wprost określona w jej treści, przyjmuje się ją bez dalszych przeliczeń. W przeciwnym razie konieczne jest jej ustalenie na podstawie wszystkich składników wynagrodzenia wynikających z umowy, z uwzględnieniem całego okresu jej obowiązywania.

PRZYKŁAD 27

Skarb Państwa – wojewódzki inspektorat ochrony środowiska – zawarł umowę na świadczenie usług serwisu i kalibracji stacji monitoringu jakości powietrza na okres 24 miesięcy, tj. od 1 stycznia 2027 r. do 31 grudnia 2028 r. Umowa przewiduje następujące składniki wynagrodzenia:

- **stałe wynagrodzenie miesięczne za bieżący serwis w wysokości 6000 zł,**
- **wynagrodzenie za okresowe przeglądy kwartalne w wysokości 8000 zł za każdy przegląd (4 przeglądy rocznie),**

eprasa.pl f574bbfe01

- **wynagrodzenie za kalibrację roczną w wysokości 15 000 zł za każdą stację (2 stacje), wykonywaną raz w roku.**

Jak ustalić wartość umowy na potrzeby CRU JSFP, gdy wynagrodzenie składa się z kilku różnych składników?

Na podstawie postanowień umowy możliwe jest ustalenie całkowitej wartości świadczeń:

- serwis bieżący: 6000 zł × 24 miesiące = 144 000 zł,
- przeglądy kwartalne: 8000 zł × 8 przeglądów = 64 000 zł,
- kalibracja roczna: 15 000 zł × 2 stacje × 2 lata = 60 000 zł.

Łączna wartość umowy wynosi zatem 268 000 zł.

W takim przypadku, mimo że wynagrodzenie składa się z kilku elementów i wymaga przeliczeń, **całkowita wartość umowy jest możliwa do ustalenia na podstawie jej postanowień** i powinna zostać w tej wysokości wykazana w CRU JSFP.

7.5. Umowy bez określonej w treści wartości

Szczególnej uwagi przy ustalaniu wartości umowy wymagają przypadki, w których jej treść nie zawiera jednoznacznego określenia wynagrodzenia wykonawcy. Sytuacja taka może wystąpić w odniesieniu do umów zawartych zarówno na czas oznaczony, jak i nieoznaczony.

Brak wskazania wartości w samej umowie nie oznacza jednak, że zobowiązanie to nie ma określonego limitu finansowego. Jednostki sektora finansów publicznych funkcjonują w reżimie dyscypliny finansów publicznych, co oznacza, że mogą zaciągać zobowiązania wyłącznie w granicach wynikających z planów finansowych. Zobowiązania mogą być zaciągane jedynie do wysokości środków przewidzianych w planie wydatków lub kosztów jednostki, z uwzględnieniem ustawowych ograniczeń (art. 46 uofp).

W konsekwencji, **nawet jeżeli umowa nie określa wprost swojej wartości, jednostka każdorazowo dysponuje określoną kwotą środków przeznaczonych na jej realizację**. Kwota ta stanowi podstawę do ustalenia wartości umowy na potrzeby CRU JSFP.

Przykłady umów bez określonej w treści wartości (wartość zależy od faktycznego wykonania świadczeń)

1. Umowa na obsługę bankową jednostki, gdzie wynagrodzenie zależy od liczby przelewów, opłat i prowizji wynikających z tabeli opłat i prowizji banku.
2. Umowa na świadczenie usług pocztowych, w której wynagrodzenie uzależnione jest od liczby i rodzaju przesyłek nadawanych przez jednostkę oraz aktualnego cennika usług.
3. Umowa na dostawę energii elektrycznej lub gazu, gdzie wartość umowy zależy od faktycznego zużycia energii oraz obowiązujących stawek taryfowych.
4. Umowa na dostawę wody i odprowadzanie ścieków, gdzie wynagrodzenie ustalane jest na podstawie rzeczywistego zużycia oraz stawek określonych przez przedsiębiorstwo wodociągowe.
5. Umowa na zakup paliwa do pojazdów służbowych (np. karty paliwowe), gdzie wartość umowy zależy od faktycznego zużycia paliwa oraz cen obowiązujących na stacjach paliw.

eprasa.pl f574bbfe01

W takim przypadku **w CRU JSFP należy wykazać łączną wysokość środków, jakie jednostka zamierza przeznaczyć na realizację umowy:**

- **w całym okresie jej obowiązywania – w przypadku umów zawartych na czas oznaczony,**
- **w odniesieniu do pierwszych 48 miesięcy wykonywania umowy – w przypadku umów zawartych na czas nieoznaczony.**

Wartość ta musi być znana już na etapie zawierania umowy, tj. przed zaciągnięciem zobowiązania. Wynika to z obowiązku zapewnienia pokrycia finansowego dla realizowanych zobowiązań, zarówno w bieżącym roku budżetowym, jak i – w przypadku umów wieloletnich – w kolejnych latach objętych planowaniem finansowym.

PRZYKŁAD 28

Samorządowa jednostka budżetowa – powiatowe centrum pomocy rodzinie – zawarła umowę z bankiem na prowadzenie rachunków bankowych oraz obsługę bankową jednostki. Umowa została zawarta na czas oznaczony 36 miesięcy, przy czym wynagrodzenie banku uzależnione jest od obowiązującego cennika usług oraz liczby i rodzaju wykonywanych operacji, w związku z czym jej łączna wartość nie została określona w treści umowy. Jednostka, przed zawarciem umowy, zabezpieczyła w swoim planie finansowym środki na realizację tej umowy w łącznej wysokości 90 000 zł na cały okres jej obowiązywania. Jak ustalić wartość umowy z bankiem na potrzeby CRU JSFP?

W takiej sytuacji wartość umowy na potrzeby CRU JSFP należy ustalić w wysokości środków, jakie jednostka zamierza przeznaczyć na jej realizację, tj. 90 000 zł.

Innym przykładem umów z nieokreśloną w treści umowy wartością mogą być **umowy barterowe.** Polegają one na wymianie dóbr lub usług, bez udziału pieniądza. Niemniej konieczne jest określenie ich wartości.

PRZYKŁAD 29

Jednostka sektora finansów publicznych – miejski ośrodek sportu i rekreacji – zawarła umowę barterową z firmą marketingową, na podstawie której zobowiązała się do udostępnienia powierzchni reklamowej na obiekcie sportowym w zamian za przeprowadzenie kampanii promocyjnej wydarzeń organizowanych przez jednostkę. Umowa nie przewiduje rozliczeń pieniężnych, a świadczenia stron mają charakter niepieniężny. Przed zawarciem umowy jednostka dokonała oszacowania wartości świadczenia wykonawcy. Ustaliła – na podstawie cen rynkowych usług marketingowych – że wartość kampanii promocyjnej wynosi 50 000 zł. Jak ustalić wartość umowy barterowej na potrzeby CRU JSFP?

W takiej sytuacji wartość umowy na potrzeby CRU JSFP **należy określić na podstawie wysokości świadczenia wykonawcy, tj. 50 000 zł**, mimo że umowa nie przewiduje przepływu środków pieniężnych.
Ustalona wartość powinna odpowiadać wartości rynkowej świadczenia i wynikać z wiarygodnej wyceny dokonanej przez jednostkę przed zawarciem umowy.

eprasa.pl f574bbfe01

7.6. Wartość umowy przy umowach z osobami fizycznymi

W przypadku zawarcia umowy (np. umowy zlecenia lub umów o dzieło) z osobą fizyczną nieprowadzącą działalności gospodarczej w CRU JSFP **należy wykazać wartość umowy wskazaną w jej treści.** Zasada ta jest zbieżna z zasadą wykazywania wartości tych umów w ramach sprawozdania rocznego z udzielonych zamówień publicznych.

Ustalenie wartości umowy na potrzeby CRU JSFP powinno następować w sposób prosty i jednoznaczny – poprzez odwołanie się do kwoty wynagrodzenia określonej w treści samej umowy. Rozwiązanie to eliminuje ryzyko rozbieżności interpretacyjnych.

Wartość ta powinna obejmować całe wynagrodzenie należne wykonawcy wynikające z umowy – niezależnie od tego, czy będzie ono wypłacone jednorazowo czy w częściach.

Wskazywana wartość umowy jest niezależna od faktycznego wykonania świadczenia czy rzeczywistego poniesienia wydatku przez jednostkę. Decydujące znaczenie ma moment zawarcia umowy oraz wynikające z niej zobowiązanie.

7.7. Wartość umowy przy umowach zawieranych na rzecz wielu jednostek

Przy ustalaniu wartości umowy na potrzeby wpisu do CRU JSFP należy uwzględnić szczególne zasady odnoszące się do sytuacji, w których umowa zawierana jest na rzecz więcej niż jednej jednostki sektora finansów publicznych. W takim przypadku obowiązek informacyjny nie ma charakteru zbiorczego, lecz każda z jednostek uczestniczących w danej umowie powinna go realizować odrębnie.

Kierownik każdej jednostki zobowiązany jest do ujawnienia informacji o umowie wyłącznie w zakresie dotyczącym jednostki, którą reprezentuje. Oznacza to konieczność wskazania tej części wartości umowy, która faktycznie obciąża plan finansowy lub budżet danej jednostki, a nie całkowitej wartości umowy przypadającej na wszystkich jej uczestników.

Prowadzi to do sytuacji, w której ta sama umowa może być wykazana w systemie CRU JSFP wielokrotnie – przez każdą z zaangażowanych jednostek – jednak każdorazowo w zakresie odpowiadającym jej udziałowi finansowemu.

Rozwiązanie to służy zapewnieniu przejrzystości wydatkowania środków publicznych. Dzięki temu możliwe jest zarówno jednoczesne odtworzenie łącznej wartości danej umowy, jak i ustalenie, jaka część zobowiązania przypada na poszczególne jednostki. W przeciwnym razie, tj. przy rejestracji umowy wyłącznie przez jeden podmiot, nie byłoby możliwe jednoznaczne ustalenie, w jaki sposób środki publiczne są alokowane między poszczególne jednostki.

Dane cząstkowe ujawniane przez poszczególne jednostki mają również znaczenie analityczne, w kontekście porównywania wydatków ponoszonych przez różne podmioty na podobne cele.

Przyjęta konstrukcja pozostaje spójna z zasadami wynikającymi z uofp dotyczącymi zaciągania zobowiązań w ramach przedsięwzięć realizowanych wspólnie przez kilka podmiotów. **Każda jednostka odpowiada wyłącznie za zobowiązania mieszczące się w granicach jej własnego planu finansowego.**

eprasa.pl f574bbfe01

Zasady ujmowania wartości umowy zawartej na rzecz wielu jednostek sektora finansów publicznych znajdują odpowiednie zastosowanie również w odniesieniu do opcji oraz wznowień przewidzianych w treści umowy.

W przypadku gdy prawo opcji lub możliwość wznowienia dotyczy wszystkich jednostek objętych daną umową, każda z nich powinna uwzględnić w wartości umowy tę część opcji albo wznowienia, która odpowiada jej udziałowi finansowemu. Natomiast w sytuacji gdy możliwość skorzystania z opcji lub wznowienia została przewidziana wyłącznie dla wybranych jednostek, obowiązek uwzględnienia ich wartości w ramach CRU JSFP dotyczy jedynie tych jednostek, na rzecz których takie uprawnienie zostało ustanowione.

W konsekwencji wartość opcji lub wznowienia nie jest ujmowana jednolicie przez wszystkie jednostki uczestniczące w umowie, lecz w sposób odpowiadający rzeczywistemu zakresowi ich uprawnień i potencjalnych zobowiązań.

8. Wyłączenia przedmiotowe – jakie umowy nie podlegają publikacji w CRU JSFP

W systemie CRU JSFP nie zamieszcza się informacji o umowach:

1) o których mowa w art. 11 ust. 2 pkt 1 upzp (chodzi o umowy z zakresu prawa pracy);
2) dotyczących zamówień, o których mowa w art. 14 upzp (chodzi o umowy dotyczące zamówień lub konkursów z aspektami obronności i bezpieczeństwa);
3) dotyczących czynności operacyjno-rozpoznawczych finansowanych z funduszu operacyjnego i podejmowanych przez jednostki uprawnione na podstawie odrębnych ustaw;
4) w dziedzinie obronności i bezpieczeństwa lub której udostępnienie, uwzględniając w szczególności możliwość agregacji tych informacji, może zagrażać interesom państwa albo wywrzeć niekorzystny wpływ w zakresie bezpieczeństwa lub obronności, w tym w zakresie:
   - zabezpieczenia granicy państwowej,
   - zapewnienia bezpieczeństwa paliwowego państwa i bezpieczeństwa gazowego państwa w rozumieniu odpowiednio art. 2 ust. 1 pkt 1 i 1a ustawy z 16 lutego 2007 r. o zapasach ropy naftowej, produktów naftowych i gazu ziemnego oraz zasadach postępowania w sytuacjach zagrożenia bezpieczeństwa paliwowego państwa i zakłóceń na rynku naftowym,
   - bezpieczeństwa infrastruktury krytycznej w rozumieniu art. 3 pkt 2 ustawy z 26 kwietnia 2007 r. o zarządzaniu kryzysowym;
5) o udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej, zamieszczanej na stronie internetowej NFZ na podstawie art. 135 ust. 2 pkt 1 ustawy z 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej.

8.1. Umowy z zakresu prawa pracy

W CRU JSFP nie publikuje się informacji dotyczących umów z zakresu prawa pracy. Kwestia objęcia obowiązkiem zamieszczania w rejestrze umów z zakresu prawa pracy budziła liczne wątpliwości. Rzecznik Praw Obywatelskich krytycznie odnosił się do koncepcji

eprasa.pl f574bbfe01

publikowania w CRU JSFP informacji dotyczących umów o pracę – wskazywał przede wszystkim na poważne ryzyka dla ochrony prawa do prywatności i danych osobowych pracowników sektora publicznego. Zdaniem RPO brak było jasnych kryteriów pozwalających ustalić, które elementy umów o pracę – w tym składniki wynagrodzenia – mogłyby podlegać ujawnieniu. Ostatecznie **ustawodawca zrezygnował z konieczności informowania w CRU JSFP o umowach o pracę.**

Wśród umów objętych wyłączeniem z art. 11 ust. 2 pkt 1 upzp będą takie umowy jak umowa:

- o pracę (zawarta na czas nieoznaczony, oznaczony, na czas wykonywania określonej pracy, na okres próbny, o zastępstwo),
- o zakazie konkurencji,
- o pracę w celu przygotowania zawodowego.

Ponadto wyłączeniem są objęte tzw. **kontrakty menadżerskie**, ale tylko wówczas, gdy będą zawierane jako umowy o pracę, nie zaś umowy cywilnoprawne. Wyłączeniem nie są objęte takie rodzaje zatrudnienia, które są podejmowane na podstawie umów cywilnoprawnych, np. umowy o dzieło czy umowy zlecenia.

PRZYKŁAD 30

Jednostka sektora finansów publicznych, jako pracodawca, realizuje obowiązki wynikające z przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy. W wewnętrznym regulaminie pracy przewidziano możliwość refundacji części kosztów zakupu okularów korekcyjnych do pracy przy monitorze ekranowym, zgodnie z rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z 1 grudnia 1998 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy na stanowiskach wyposażonych w monitory ekranowe. Pracownik dokonuje zakupu okularów we własnym zakresie, w dowolnie wybranym przez siebie salonie optycznym. Warunkiem uzyskania refundacji jest faktura wystawiona na zakład pracy, potwierdzająca poniesienie wydatku. Jednostka dokonuje zwrotu kosztów zakupu okularów w wysokości określonej w regulaminie. Czy na potrzeby CRU JSFP refundacja kosztów zakupu okularów dla pracownika stanowi zamówienie publiczne?

Nie, refundacja kosztów zakupu okularów do pracy przy monitorze nie stanowi zamówienia publicznego i nie podlega przepisom upzp.

Zgodnie z art. 11 ust. 2 pkt 1 upzp przepisów tej ustawy nie stosuje się do umów z zakresu prawa pracy. Obowiązek zapewnienia pracownikom okularów korekcyjnych lub refundacji kosztów ich zakupu wynika bezpośrednio z przepisów prawa pracy oraz przepisów dotyczących bezpieczeństwa i higieny pracy, a jego realizacja stanowi element wykonywania istniejącego stosunku pracy.

W analizowanym przypadku jednostka sektora finansów publicznych nie nabywa dostawy ani usługi od wybranego wykonawcy w rozumieniu upzp. Pracownik samodzielnie dokonuje wyboru salonu optycznego, a pracodawca nie prowadzi żadnej procedury wyboru wykonawcy ani nie zawiera umowy cywilnoprawnej, której przedmiotem byłoby nabycie okularów. Refundacja kosztów ma charakter świadczenia pracowniczego, realizowanego w ramach obowiązków pracodawcy wobec pracownika, a nie odpłatnej umowy o dostawę.

eprasa.pl f574bbfe01

W konsekwencji, mimo że refundacja następuje na podstawie faktury wystawionej na pracodawcę, nie dochodzi do udzielenia zamówienia publicznego. Wydatek ten pozostaje poza zakresem zastosowania upzp jako czynność związana z wykonywaniem umowy objętej prawem pracy.

PRZYKŁAD 31

Urząd gminy realizuje politykę podnoszenia kwalifikacji zawodowych swoich pracowników na podstawie art. 103[1] ustawy z 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy (dalej: k.p.). W związku z tym gmina planuje sfinansowanie specjalistycznych szkoleń z zakresu zamówień publicznych i finansów publicznych dla kilku pracowników wydziału zamówień. Szkolenia mają być przeprowadzone przez zewnętrzną firmę szkoleniową, która oferuje kursy na rynku usług edukacyjnych. Gmina zawiera z tym podmiotem umowę cywilnoprawną, na podstawie której wykonawca zobowiązuje się do przeprowadzenia szkolenia, a gmina – do zapłaty wynagrodzenia. Wybór firmy szkoleniowej następuje spośród dostępnych ofert rynkowych. Czy umowa na przeprowadzenie szkolenia stanowi zamówienie publiczne w rozumieniu upzp?

W przedstawionej sytuacji brak jest jednak podstaw do zastosowania wyłączenia art. 11 ust. 2 pkt 1 upzp. Umowa zawarta z firmą szkoleniową nie kształtuje stosunku pracy ani nie jest umową prawa pracy, lecz stanowi odpłatne nabycie usługi szkoleniowej od podmiotu zewnętrznego. Gmina występuje tu w roli zamawiającego, który nabywa usługę na rynku, a nie w roli pracodawcy realizującego obowiązki wynikające bezpośrednio z umowy o pracę.

W konsekwencji zawarcie umowy na przeprowadzenie szkolenia stanowi zamówienie publiczne w rozumieniu art. 7 pkt 32 upzp.

PRZYKŁAD 32

Jednostka sektora finansów publicznych zawiera z pracownikiem umowę dotyczącą wykorzystywania prywatnego samochodu osobowego do celów służbowych. Umowa została zawarta na podstawie rozporządzenia Ministra Infrastruktury z 25 marca 2002 r. w sprawie warunków ustalania oraz sposobu dokonywania zwrotu kosztów używania do celów służbowych samochodów osobowych, motocykli i motorowerów niebędących własnością pracodawcy i przewiduje wypłatę miesięcznego ryczałtu jako zwrot kosztów ponoszonych przez pracownika w związku z używaniem pojazdu niebędącego własnością pracodawcy. Wysokość ryczałtu ustalana jest zgodnie z limitami i stawkami określonymi w przepisach wykonawczych i nie jest powiązana z rzeczywistym nabyciem konkretnej usługi transportowej. Czy zawarcie z pracownikiem takiej umowy stanowi zamówienie publiczne w rozumieniu upzp?

Nie, w tym przypadku nie dochodzi do zawarcia umowy, która spełniałaby definicję zamówienia publicznego w rozumieniu art. 7 pkt 32 upzp. Wypłata ryczałtu ma charakter rekompensaty kosztów ponoszonych przez pracownika i wynika z realizacji stosunku pracy oraz obowiązków pracowniczych. Pracodawca nie nabywa w tym przypadku

eprasa.pl f574bbfe01

robót budowlanych, dostaw ani usług od wykonawcy, lecz jedynie dokonuje zwrotu kosztów używania prywatnego mienia pracownika.
W konsekwencji umowa dotycząca wykorzystywania prywatnego samochodu do celów służbowych nie stanowi zamówienia publicznego, ale pozostaje w ścisłym związku ze stosunkiem pracy.

8.2. Wyłączenia w zakresie informacji o umowach z aspektami obronności i bezpieczeństwa

Kolejne wyłączenie w systemie CRU JSFP dotyczy zamówień lub konkursów z aspektami obronności i bezpieczeństwa wskazanych w art. 14 upzp, a konkretnie:

1) zamówień lub konkursów, których przedmiot zamówienia zawiera aspekty obronności i bezpieczeństwa, podlegających szczególnej procedurze:
   - na podstawie umowy międzynarodowej, której stroną jest Rzeczpospolita Polska, zawartej z jednym lub wieloma państwami niebędącymi członkami UE, lub takiego porozumienia zawieranego na szczeblu ministerialnym, i dotyczących robót budowlanych, dostaw lub usług przeznaczonych na potrzeby wspólnej realizacji lub eksploatacji projektu przez sygnatariuszy,
   - na podstawie umowy międzynarodowej, której stroną jest Rzeczpospolita Polska, lub porozumienia zawieranego na szczeblu ministerialnym, związanych ze stacjonowaniem wojsk i dotyczących przedsiębiorców, niezależnie od ich siedziby lub miejsca zamieszkania,
   - stosowanej przez organizację międzynarodową

   – jeżeli zamówienia muszą być udzielane przez Rzeczpospolitą Polską zgodnie z tą procedurą;
2) zamówień lub konkursów, o których mowa wyżej i finansowanych:
   - w całości przez organizację międzynarodową lub międzynarodową instytucję finansującą, jeżeli zamawiający stosuje do nich inną, niż określona ustawą, procedurę organizacji międzynarodowej lub międzynarodowej instytucji finansującej,
   - w ponad 50% przez organizację międzynarodową lub międzynarodową instytucję finansującą, jeżeli uzgodniono z nimi zastosowanie do tych zamówień lub konkursów innej, niż określona ustawą, procedury organizacji międzynarodowej lub międzynarodowej instytucji finansującej.

8.3. Wyłączenia w zakresie informacji o umowach dotyczących czynności operacyjno-rozpoznawczych i umowach w dziedzinie obronności i bezpieczeństwa

W CRU JSFP nie będą publikowane informacje o umowach:

1) dotyczących czynności operacyjno-rozpoznawczych finansowanych z funduszu operacyjnego i podejmowanych przez jednostki uprawnione na podstawie odrębnych ustaw;

eprasa.pl f574bbfe01

2) w dziedzinie obronności i bezpieczeństwa lub której udostępnienie, uwzględniając w szczególności możliwość agregacji tych informacji, może zagrażać interesom państwa albo wywrzeć niekorzystny wpływ w zakresie bezpieczeństwa lub obronności, w tym w zakresie:
   - zabezpieczenia granicy państwowej,
   - zapewnienia bezpieczeństwa paliwowego państwa i bezpieczeństwa gazowego państwa w rozumieniu odpowiednio art. 2 ust. 1 pkt 1 i 1a ustawy z 16 lutego 2007 r. o zapasach ropy naftowej, produktów naftowych i gazu ziemnego oraz zasadach postępowania w sytuacjach zagrożenia bezpieczeństwa paliwowego państwa i zakłóceń na rynku naftowym,
   - bezpieczeństwa infrastruktury krytycznej w rozumieniu art. 3 pkt 2 ustawy z 26 kwietnia 2007 r. o zarządzaniu kryzysowym.

Wyłączenie obowiązku udostępniania informacji o umowach dotyczących zamówień w dziedzinie obronności i bezpieczeństwa znajduje uzasadnienie w szczególnym charakterze tych zamówień oraz w konieczności zapewnienia ochrony interesów państwa. Zamówienia te, ze względu na swój przedmiot, obejmują dostawy, usługi lub roboty budowlane związane ze sprzętem wojskowym, infrastrukturą o znaczeniu strategicznym lub innymi elementami o charakterze newralgicznym, których ujawnienie mogłoby prowadzić do zagrożenia bezpieczeństwa lub obronności.

Specyfika zamówień w dziedzinie obronności i bezpieczeństwa powoduje, że podlegają one odrębnym zasadom udzielania, przewidzianym w przepisach regulujących system zamówień publicznych. Przepisy te uwzględniają potrzebę zachowania poufności informacji dotyczących zarówno przedmiotu zamówienia, jak i warunków jego realizacji, w tym danych technicznych, organizacyjnych oraz finansowych. Na tym tle obowiązek powszechnego udostępniania informacji o takich umowach w CRU JSFP mógłby pozostawać w sprzeczności z celami, dla których ustanowiono szczególne regulacje w obszarze obronności i bezpieczeństwa.

Przyjęte rozwiązanie nie prowadzi do generalnego wyłączenia zasady jawności gospodarowania środkami publicznymi, lecz wprowadza uzasadnione odstępstwo podyktowane koniecznością ochrony informacji wrażliwych. Zapewnia ono zachowanie równowagi między potrzebą transparentności a wymogami bezpieczeństwa państwa, a jednocześnie respektuje systemowe rozwiązania przewidziane dla zamówień o szczególnym znaczeniu. Dzięki temu regulacja pozostaje spójna z obowiązującymi zasadami udzielania zamówień w dziedzinie obronności i bezpieczeństwa oraz nie narusza logiki całego systemu prawnego.

8.4. Wyłączenia w zakresie informacji o umowach o udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej przez NFZ

Narodowy Fundusz Zdrowia realizuje zasadę jawności umów przez zamieszczenie na swojej stronie internetowej informacji o każdej zawartej umowie zgodnie z art. 135 ustawy z 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej. Informacje o umowach zamieszczane są w terminie 14 dni od dnia zawarcia umowy o udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej.

eprasa.pl f574bbfe01

Ponieważ obowiązek ujawnienia umów jest realizowany w odrębnym, ustawowo przewidzianym systemie informacyjnym NFZ, który zapewnia pełną jawność i porównywalność danych, **umowy o udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej nie podlegają dodatkowej publikacji w CRU JSFP**.

Wprowadzenie równoległego obowiązku publikowania tych samych umów w CRU JSFP prowadziłoby do dublowania obowiązków informacyjnych, bez uzyskania dodatkowej wartości z punktu widzenia transparentności. Informacje udostępniane przez NFZ realizują cel, dla którego ustanowiono CRU JSFP, tj. zapewnienie jawności i możliwości społecznej kontroli nad wydatkowaniem środków publicznych. Powielanie publikacji tych danych w innym rejestrze nie zwiększałoby dostępności informacji, natomiast generowałoby dodatkowe obciążenia organizacyjne i techniczne.

A zatem umowy o udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej, publikowane przez NFZ w przewidzianym prawem trybie, nie podlegają dodatkowo ujawnieniu w CRU JSFP.

8.5. Umowy ramowe

W systemie CRU JSFP nie należy ujmować informacji o umowach ramowych. Umowa ramowa to umowa zawarta między zamawiającym a jednym lub większą liczbą wykonawców, której celem jest ustalenie warunków dotyczących zamówień, jakie mogą zostać udzielone w danym okresie, w szczególności cen i – jeżeli zachodzi taka potrzeba – przewidywanych ilości.

Same umowy ramowe nie prowadzą do powstania zobowiązania finansowego po stronie jednostki. Zobowiązanie takie powstaje dopiero w chwili udzielenia konkretnego zamówienia wykonawczego realizowanego na podstawie umowy ramowej.

Ministerstwo Finansów w uzasadnieniu do ustawy zmieniającej CRU JSFP z 2025 r. wskazało:

MF *W rejestrze nie będą udostępniane informacje o umowach ramowych, które nie spełniają wprowadzanej definicji. Umowy te nie powodują bowiem zaciągnięcia zobowiązania. Zaciągnięcie zobowiązania następuje na podstawie zamówienia wykonawczego realizowanego w oparciu o taką umowę. Stąd jsfp zobowiązane będą do udostępnienia w Centralnym Rejestrze Umów JSFP informacji o zamówieniach wykonawczych realizowanych w ramach zawartych umów ramowych. Dodać należy, że będzie to dotyczyło wszystkich zamówień wykonawczych do zawartych umów ramowych, niezależnie od wartości.*

8.6. Dotacje

Obowiązek udostępniania informacji w CRU nie będzie dotyczył umów dotacji.

Jednym z kluczowych beneficjentów dotacji celowych przekazywanych z budżetu państwa są JST, które realizują znaczną część zadań publicznych. Jednostki te otrzymują dotacje celowe przeznaczone na finansowanie lub dofinansowanie zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych im ustawami, bieżących zadań własnych, a także kosztów realizacji inwestycji.

eprasa.pl f574bbfe01

Wśród dotacji celowych przewidzianych w budżecie państwa wyodrębniono również dotacje przeznaczone na finansowanie lub dofinansowanie zadań zleconych do realizacji organizacjom pozarządowym. Organizacjami pozarządowymi są podmioty niezaliczane do jednostek sektora finansów publicznych, przedsiębiorstw, instytutów badawczych, banków czy spółek prawa handlowego, które nie działają w celu osiągnięcia zysku (art. 3 ust. 2 ustawy z 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie). Do tej kategorii należą osoby prawne oraz jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej, którym odrębne przepisy przyznają zdolność prawną, w szczególności fundacje i stowarzyszenia.

Dotacje stanowią formę nieodpłatnej i bezzwrotnej pomocy finansowej udzielanej przez państwo podmiotom na realizację ich zadań. Celem dotacji nie jest uzyskanie korzyści z tytułu robót budowalnych, dostaw lub usług, lecz udzielenie wsparcia finansowego. Ponadto obowiązek informacyjny względem tego typu umów dotacyjnych jest już realizowany przez kierowników jednostek na podstawie art. 34 ust. 1 pkt 8 uofp. Dlatego umowy dotacyjne nie spełniają przesłanek definicji zamówienia wynikającej z art. 7 pkt 32 upzp, a informacje o nich nie podlegają ujawnieniu w CRU JSFP.

PRZYKŁAD 33

Gmina A przekazuje środki finansowe gminie B tytułem pokrycia kosztów wychowania przedszkolnego dzieci zamieszkałych na terenie gminy A, lecz uczęszczających do publicznych przedszkoli prowadzonych przez gminę B. Przekazanie środków następuje na podstawie noty księgowej, zgodnie z art. 50 ustawy z 27 października 2017 r. o finansowaniu zadań oświatowych. Środki te mają charakter dotacji celowej i są przeznaczone na realizację zadania publicznego z zakresu wychowania przedszkolnego, wynikającego wprost z przepisów prawa. Gmina A nie zawiera z gminą B umowy cywilnoprawnej dotyczącej świadczenia usług przedszkolnych ani nie wybiera jej jako wykonawcy w drodze konkurencyjnej procedury. Czy przekazanie środków finansowych w przedstawionej sytuacji podlega kwalifikacji jako zamówienie publiczne?

Nie, w opisanym stanie faktycznym przekazanie środków finansowych nie stanowi zamówienia publicznego. Przekazywane środki mają charakter dotacji celowej, o której mowa w art. 127 ust. 1 pkt 1 lit. a uofp, a ich podstawą prawną jest przepis szczególny – art. 50 ww. ustawy o finansowaniu zadań oświatowych. Dotacja służy finansowaniu zadania publicznego realizowanego przez inną JST i ma charakter publicznoprawny, a nie cywilnoprawny.

Nie zostają spełnione podstawowe przesłanki definicji zamówienia publicznego określonej w art. 7 pkt 32 upzp. Przede wszystkim brak jest umowy odpłatnej zawartej między zamawiającym a wykonawcą, której przedmiotem byłoby nabycie przez gminę A usług, dostaw lub robót budowlanych. Gmina A nie występuje w roli nabywcy usług przedszkolnych, a gmina B nie działa jako wykonawca oferujący swoje świadczenia na rynku.

Finansowanie realizacji zadania oświatowego następuje z mocy ustawy i w ramach relacji publicznoprawnej między JST, a nie w wyniku wyboru wykonawcy i zawarcia umowy cywilnoprawnej.

eprasa.pl f574bbfe01

PRZYKŁAD 34

Gmina przyznaje organizacji pozarządowej tzw. mały grant na podstawie ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie. Środki mają zostać przeznaczone na realizację zadania publicznego polegającego na zorganizowaniu warsztatów malarskich dla młodzieży. Umowa określa cel dotacji, sposób jej rozliczenia oraz obowiązek zwrotu środków w przypadku ich wykorzystania niezgodnie z przeznaczeniem. Gmina nie wybiera realizatora zadania w trybie konkurencyjnym właściwym dla zamówień publicznych i nie nabywa na swoją rzecz usługi warsztatów. Czy takie finansowanie zadania publicznego może zostać uznane za zamówienie publiczne?

Nie, umowa zawarta w trybie ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie nie stanowi zamówienia publicznego w rozumieniu upzp. Zgodnie z definicją zawartą w art. 7 pkt 32 upzp zamówieniem publicznym jest umowa odpłatna zawierana między zamawiającym a wykonawcą, której przedmiotem jest nabycie przez zamawiającego robót budowlanych, dostaw lub usług. W przypadku tzw. małego grantu mamy do czynienia z dotacją, a więc formą wsparcia finansowego udzielanego w celu realizacji zadania publicznego. Celem takiej umowy nie jest uzyskanie przez gminę bezpośredniego przysporzenia majątkowego w postaci usługi, lecz umożliwienie organizacji pozarządowej realizacji określonej aktywności społecznej. Istotne jest również to, że przyznanie dotacji następuje w reżimie publicznoprawnym, na podstawie przepisów szczególnych, a nie w drodze cywilnoprawnego wyboru wykonawcy oferującego swoje usługi na rynku. Brak jest zatem podstaw do uznania organizacji pozarządowej za wykonawcę w rozumieniu upzp, a samej umowy dotacyjnej – za umowę odpłatną.

8.7. Inne wyłączenia

Obok podstawowych wyłączeń przewidzianych w przepisach uofp **ustawodawca wskazał również szczególne kategorie umów, które – ze względu na ich charakter oraz funkcję w systemie finansów publicznych – nie podlegają obowiązkowi ujawniania w CRU JSFP.** Wyłączenia te mają charakter celowy i wynikają przede wszystkim z potrzeby zapewnienia bezpieczeństwa finansowego państwa oraz stabilności systemu finansowego. Dotyczą one:

1. **Umów związanych z zaciąganiem pożyczek i kredytów przez Skarb Państwa, emisją skarbowych papierów wartościowych oraz innych operacji związanych bezpośrednio z zarządzaniem państwowym długiem publicznym**. Do tej kategorii należą w szczególności umowy związane z zarządzaniem państwowym długiem publicznym. Obejmują m.in. zobowiązania dotyczące zaciągania kredytów i pożyczek przez Skarb Państwa, emisji skarbowych papierów wartościowych, jak również inne operacje finansowe bezpośrednio powiązane z obsługą długu publicznego. Ze względu na ich strategiczne znaczenie dla stabilności finansów państwa oraz powiązanie z rynkami finansowymi ich ujawnianie w rejestrze zostałoby uznane za niecelowe.
2. **Umów mających na celu realizację przez Bankowy Fundusz Gwarancyjny ustawowych zadań** związanych z procesem wypłat środków gwarantowanych, planowaniem i prowadzeniem przymusowej restrukturyzacji lub restrukturyzacji i uporządkowanej

eprasa.pl f574bbfe01

likwidacji CCP, umorzeniem lub konwersją instrumentów kapitałowych lub zobowiązań kwalifikowalnych oraz zastosowaniem rządowych instrumentów stabilizacji finansowej, o których mowa w rozdziale 3a ustawy z 12 lutego 2010 r. o rekapitalizacji niektórych instytucji oraz o rządowych instrumentach stabilizacji finansowej.

Są to umowy realizowane przez Bankowy Fundusz Gwarancyjny w ramach wykonywania jego ustawowych kompetencji. Dotyczy to w szczególności czynności związanych z wypłatą środków gwarantowanych, prowadzeniem procesów przymusowej restrukturyzacji instytucji finansowych, umorzeniem lub konwersją instrumentów kapitałowych, a także stosowaniem instrumentów stabilizacji finansowej. Są to działania o charakterze systemowym, podejmowane często w warunkach podwyższonego ryzyka, wymagające zachowania odpowiedniego poziomu poufności.

3. **Umów zawieranych przez Bankowy Fundusz Gwarancyjny na rynku finansowym w zakresie obrotu instrumentami finansowymi i lokowania środków NBP lub w bankach.**

Analogicznie wyłączone zostały umowy zawierane przez Bankowy Fundusz Gwarancyjny na rynku finansowym, obejmujące obrót instrumentami finansowymi oraz lokowanie środków, w tym w NBP lub w bankach. Operacje te mają charakter bieżącego zarządzania płynnością oraz stabilnością systemu finansowego i jako takie nie wpisują się w funkcję transparentności wydatkowania środków publicznych realizowaną przez CRU JSFP.

9. Umowy zlecenia i umowy o dzieło a obowiązek publikacji w CRU JSFP

W praktyce stosowania przepisów o CRU JSFP pojawia się problem kwalifikacji umów cywilnoprawnych, w szczególności umów zlecenia oraz umów o dzieło. Wynika to z odmiennych sposobów interpretowania przepisów, które prowadzą do dwóch odmiennych interpretacji przepisów.

Pogląd 1. Umowy zlecenia oraz umowy o dzieło – jako odpłatne umowy cywilnoprawne – podlegają obowiązkowi ujawnienia w CRU JSFP, jeśli spełniają przesłanki określone w art. 34a uofp.

Podstawą tej interpretacji jest rozumienie pojęcia „zamówienia" w rozumieniu upzp. Zamówieniem jest odpłatna umowa zawierana pomiędzy zamawiającym a wykonawcą, której przedmiotem jest nabycie usług, dostaw lub robót budowlanych (art. 7 pkt 32 upzp). W tym ujęciu:

- umowa zlecenia stanowi klasyczny przykład odpłatnego świadczenia usług,
- umowa o dzieło – jako zobowiązanie do osiągnięcia określonego rezultatu – również może być kwalifikowana jako świadczenie usług,
- brak jest przepisu, który wprost wyłączałby te umowy z obowiązku publikacji w CRU JSFP.

Katalog wyłączeń zawarty w uofp ma charakter zamknięty i powinien być interpretowany ściśle. Skoro ustawodawca nie przewidział wyłączenia dla umów cywilnoprawnych takich jak zlecenie czy dzieło, to należy uznać, że informacje o tych umowach powinny podlegać publikacji w CRU JSFP.

eprasa.pl f574bbfe01

Argumentem wzmacniającym to stanowisko jest również wykładnia funkcjonalna oraz konstytucyjna zasady jawności życia publicznego. W orzecznictwie sądów administracyjnych przyjmuje się szerokie rozumienie prawa do informacji publicznej, obejmujące również dane dotyczące wynagrodzeń oraz warunków umów cywilnoprawnych zawieranych przez podmioty publiczne. W konsekwencji:

- osoby fizyczne wykonujące zadania na podstawie umów cywilnoprawnych, w szczególności gdy ich działalność wiąże się z realizacją zadań publicznych lub dysponowaniem środkami publicznymi, mogą być traktowane jako podmioty uczestniczące w wykonywaniu funkcji publicznych,
- informacje o zawieranych z nimi umowach – w tym wysokości wynagrodzenia – podlegają ujawnieniu, chyba że zachodzą szczególne przesłanki ograniczenia dostępu do informacji.

Pogląd 2. Umowy zlecenia oraz umowy o dzieło nie podlegają obowiązkowi ujawnienia w CRU JSFP, ponieważ nie spełniają przesłanki uznania ich za zamówienie w rozumieniu przepisów upzp.

Odmienne stanowisko opiera się na literalnej wykładni przepisów. Punktem wyjścia jest tu ścisła interpretacja definicji zamówienia, zgodnie z którą przedmiotem zamówienia jest nabycie dostaw, usług lub robót budowlanych w rozumieniu systemowym właściwym dla prawa zamówień publicznych. W tym ujęciu:

- stosunek pracy (umowa o pracę) jest jednoznacznie wyłączony z zakresu zamówień publicznych jako relacja podporządkowania regulowana przepisami prawa pracy,
- analogicznie, umowy zlecenia i umowy o dzieło – choć mają charakter cywilnoprawny – dotyczą wykonywania pracy lub określonych czynności przez osobę fizyczną, a nie nabycia usług w rozumieniu zamówieniowym,
- nie stanowią one relacji zamawiający–wykonawca w znaczeniu przyjętym w systemie upzp, lecz szczególny typ zatrudnienia niepracowniczego.

Zwolennicy tego stanowiska wskazują, że pojęcie „usługi" w rozumieniu upzp nie może być utożsamiane z każdą formą świadczenia pracy lub aktywności ludzkiej. W przeciwnym razie doszłoby do nadmiernego rozszerzenia zakresu stosowania przepisów i objęcia nimi stosunków prawnych, które tradycyjnie pozostają poza reżimem zamówień publicznych.

W ocenie autorki to pogląd 1 należy uznać za obowiązujący na gruncie CRU JSFP.

PRZYKŁAD 35

Gmina realizuje zadanie inwestycyjne polegające na wykonaniu robót budowlano-montażowych w budynku użyteczności publicznej. W trakcie realizacji inwestycji pojawia się potrzeba wykonania dodatkowych prac montażowych, które nie były objęte pierwotnym zakresem obowiązków żadnego z pracowników urzędu. Gmina rozważa zawarcie umowy zlecenia z własnym pracownikiem, zatrudnionym na podstawie umowy o pracę na stanowisku administracyjnym. Chce powierzyć mu wykonanie tych dodatkowych robót budowlano-montażowych. Zakres prac objętych umową zlecenia nie pokrywa się z zakresem obowiązków wynikających ze stosunku pracy i ma charakter *stricte* techniczny. Za wykonanie prac gmina przewiduje wypłatę odrębnego wynagrodzenia. Czy taka umowa stanowi udzielenie zamówienia publicznego w rozumieniu upzp?

eprasa.pl f574bbfe01

W tej sytuacji zawarcie umowy zlecenia z pracownikiem jest co do zasady dopuszczalne na gruncie prawa pracy i prawa cywilnego. Nie można jednak uznać, że taka umowa korzysta z wyłączenia przewidzianego w art. 11 ust. 2 pkt 1 upzp, ponieważ nie jest to umowa z zakresu prawa pracy, lecz umowa cywilnoprawna.
Gmina, zawierając umowę zlecenia na wykonanie robót budowlano-montażowych, nabywa odpłatnie określone roboty od wykonawcy, nawet jeśli wykonawcą tym jest jej własny pracownik. W konsekwencji **dochodzi do udzielenia zamówienia publicznego w rozumieniu upzp.**

PRZYKŁAD 36

Ośrodek pomocy społecznej zawiera z osobami fizycznymi umowy zlecenia na wykonywanie określonych czynności na jego rzecz, takich jak świadczenie usług opiekunki środowiskowej oraz obsługi informatycznej. Umowy te mają charakter odpłatny, są finansowane ze środków publicznych i dotyczą bieżącej działalności OPS. Każda z umów jest zawierana indywidualnie, a ich wartość nie przekracza progów zobowiązujących do stosowania procedur konkurencyjnych. Czy oba rodzaje umów stanowią zamówienia publiczne w rozumieniu upzp?

Ośrodek pomocy społecznej, jako zamawiający, zawiera odpłatne umowy cywilnoprawne, których przedmiotem jest nabycie usług od wykonawców w rozumieniu art. 7 pkt 32 upzp. Okoliczność, że umowy te zostały zawarte z osobami fizycznymi oraz że nie były poprzedzone postępowaniem o udzielenie zamówienia publicznego, nie pozbawia ich charakteru zamówienia publicznego. Nie są to umowy z zakresu prawa pracy, lecz umowy cywilnoprawne.
W związku z tym należy uznać, że **umowy zlecenia zawierane przez OPS na świadczenie usług opiekuńczych lub informatycznych stanowią zamówienia publiczne w rozumieniu upzp**.
Wyjątkiem mogłaby być sytuacja, w której OPS nie dokonywałby wyboru wykonawcy świadczącego usługi opiekuńcze, tylko wskazywałby go beneficjent – w takim przypadku nie byłaby spełniona przesłanka wyboru wykonawcy, więc ta konkretna umowa nie byłaby traktowana jako zamówienie.

PRZYKŁAD 37

Gmina planuje powierzenie obsługi gminnego schroniska dla bezdomnych zwierząt osobie fizycznej. Zakres czynności obejmuje bieżące prowadzenie schroniska, nadzór nad warunkami bytowymi zwierząt, organizację opieki weterynaryjnej oraz współpracę z gminą w zakresie realizacji jej zadań własnych. W tym celu gmina zamierza zawrzeć z wybraną osobą fizyczną odpłatną umowę zlecenia, finansowaną ze środków budżetu gminy. Czy zawarcie z osobą fizyczną takiej umowy zlecenia podlega wyłączeniu z art. 11 ust. 2 pkt 1 upzp?

W analizowanym stanie faktycznym gmina występuje jako zamawiający w rozumieniu upzp, natomiast osoba fizyczna, z którą ma zostać zawarta umowa zlecenia, pełni rolę wykonawcy. Przedmiotem umowy jest odpłatne świadczenie usług na rzecz gminy, polegających na obsłudze i prowadzeniu schroniska, a więc nabycie usług w rozumieniu art. 7 pkt 32 upzp.

eprasa.pl f574bbfe01

Umowa zlecenia nie jest umową z zakresu prawa pracy i **nie korzysta z wyłączenia przewidzianego w art. 11 ust. 2 pkt 1 upzp.**

PRZYKŁAD 38

Gmina planuje przygotowanie materiałów promocyjnych dotyczących nowej inwestycji infrastrukturalnej. W tym celu zamierza zawrzeć z osobą fizyczną – z grafikiem – umowę o dzieło w formie pisemnej, której przedmiotem będzie wykonanie projektu graficznego folderu informacyjnego oraz zestawu materiałów wizualnych. Czy umowa o dzieło podlega obowiązkowi ujawnienia w CRU JSFP?

W tym stanie faktycznym gmina występuje jako zamawiający, natomiast osoba fizyczna jako wykonawca. Przedmiotem umowy jest odpłatne wykonanie określonego rezultatu (dzieła), które w sensie funkcjonalnym stanowi świadczenie usług na rzecz jsfp.

Umowa o dzieło nie jest umową z zakresu prawa pracy. Ma charakter cywilnoprawny i nie korzysta z wyłączenia przewidzianego dla stosunków pracowniczych. Tym samym spełnia przesłanki uznania jej za zamówienie w rozumieniu upzp. W konsekwencji **podlega obowiązkowi ujawnienia w CRU JSFP**.

Na tle kwalifikacji umów cywilnoprawnych szczególne wątpliwości budzą tzw. **kontrakty lekarskie,** tj. umowy o udzielanie świadczeń zdrowotnych zawierane na podstawie przepisów ustawy o działalności leczniczej.

PRZYKŁAD 39

Samodzielny publiczny zakład opieki zdrowotnej (SPZOZ) zawiera z lekarzem specjalistą anestezjologii umowę o udzielanie świadczeń zdrowotnych na podstawie przepisów ustawy o działalności leczniczej. Umowa ma charakter tzw. kontraktu lekarskiego i obejmuje wykonywanie świadczeń zdrowotnych w oddziale szpitalnym. Wynagrodzenie lekarza ustalono w formie stawki godzinowej, a łączna wartość umowy w skali roku przekracza 300 000 zł. Umowa została zawarta w formie pisemnej i finansowana jest ze środków publicznych, w tym ze środków przekazywanych przez Narodowy Fundusz Zdrowia. Czy umowa o udzielanie świadczeń zdrowotnych zawarta z lekarzem w formie kontraktu lekarskiego powinna zostać ujawniona w CRU JSFP, mimo że do jej zawarcia nie stosuje się upzp?

Należy przyjąć, że **umowy o udzielanie świadczeń zdrowotnych zawarte w formie kontraktów lekarskich podlegają ujawnieniu w CRU JSFP**. Wynika to z art. 34a uofp, który obejmuje umowy stanowiące zamówienie w rozumieniu upzp, a kontrakty te mają charakter odpłatnych usług finansowanych ze środków publicznych. Fakt, że do ich zawierania nie stosuje się procedur upzp, nie ma znaczenia rozstrzygającego, ponieważ odesłanie do definicji zamówienia ma charakter materialny (dotyczący rodzaju świadczenia), a nie proceduralny (dotyczący trybu udzielenia zamówienia).

Ponadto katalog wyłączeń przewidziany w uofp ma charakter zamknięty i nie obejmuje kontraktów lekarskich zawieranych przez podmioty lecznicze. W katalogu tym wprost wskazano określone kategorie umów, w tym m.in. umowy zawierane przez NFZ ze świadczeniodawcami. Skoro ustawodawca zdecydował się na wyraźne wyłączenie

eprasa.pl f574bbfe01

tej kategorii umów, należy przyjąć, że inne umowy dotyczące świadczeń zdrowotnych – niewymienione w tym katalogu – co do zasady podlegają ogólnej zasadzie jawności. Kontrakty lekarskie – często o znacznej wartości – stanowią istotny element finansowania działalności podmiotów leczniczych, co dodatkowo przemawia za ich ujawnianiem w rejestrze.

10. Zakres informacji o umowie, które podlegają udostępnieniu w CRU JSFP

W CRU JSFP **nie trzeba będzie udostępniać pełnej treści umów – ujawnieniu będzie podlegać wyłącznie katalog ściśle określonych danych identyfikujących umowę oraz jej podstawowe parametry**. W myśl art. 34a ust. 7 i 8 uofp:

§ *7. W Centralnym Rejestrze Umów JSFP udostępnia się i aktualizuje następujące informacje o umowie:*

1) numer umowy – o ile taki numer nadano;
2) datę zawarcia umowy;
3) okres, na jaki umowa została zawarta;
4) oznaczenie stron umowy;
5) wskazanie przedmiotu umowy;
6) wartość umowy;
7) wskazanie, czy umowa jest finansowana ze środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2–3;
8) status umowy i dzień zakończenia obowiązywania umowy;
9) podstawę prawną nieudostępnienia informacji o umowie oraz organ lub osobę, które dokonały wyłączenia jawności danej informacji – w przypadku, o którym mowa w ust. 8;
10) podstawę dokonania aktualizacji informacji określonych w pkt 1–9, o ile dokonano takiej aktualizacji.

8. W Centralnym Rejestrze Umów JSFP nie udostępnia się informacji o umowie, co do których prawo do informacji publicznej podlega ograniczeniu na podstawie art. 5 ust. 1 i 2–2b ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. z 2022 r. poz. 902).

Szczegółowy zakres informacji o umowach podlegających udostępnieniu w CRU JSFP jest określony w § 3 rozporządzenia w sprawie CRU JSFP, które precyzuje sposób oraz zakres prezentacji danych o umowach w systemie CRU JSFP.

10.1. Numer umowy

W zakresie numeru umowy regulacja ma charakter ogólny i nie została doprecyzowana w przepisach wykonawczych, co oznacza, że pozostawiono jednostkom pewną swobodę w sposobie realizacji tego obowiązku.

Zasadniczo umowy zawierane przez jednostki sektora finansów publicznych są oznaczane numerem, który odgrywa ważną rolę organizacyjną i porządkującą. Oznaczenie to pozwala na szybkie zidentyfikowanie umowy, ułatwia komunikację między stronami oraz wspiera wykonywanie czynności operacyjnych, zwłaszcza w systemach finansowo-księgowych.

eprasa.pl f574bbfe01

W praktyce jednostki posługują się także własnymi numerami umów, nadawanymi w systemach informatycznych używanych przez jednostki zgodnie z przyjętymi przez nie procedurami. Ponadto część umów posiada numery nadawane np. przez wykonawcę, dostawcę czy usługobiorcę. Logiczne wydaje się, iż numer umowy to numer, pod którym umowa będzie identyfikowalna w jednostce, w jej systemie informatycznym czy jej rejestrze wewnętrznym.

Rekomenduje się w szczególności posługiwanie się numerem wskazanym w treści umowy jako jej oficjalne oznaczenie. Często będzie to ten numer, który znajduje się na umowie.

Wiele jednostek, nawet te, które prowadzą swoje wewnętrzne rejestry umów, nie wprowadza do rejestrów informacji o umowach zawieranych w formie dokumentowej. W związku z koniecznością udostępnienia takich umów w CRU JSFP, pojawia się pytanie, **czy takim umowom nadawać numery.** W ocenie autorki przepisy nie wymuszają nadawania numerów umowom zawieranym w formie dokumentowej, choć oczywiście dają taką możliwość.

Brak nadanego numeru umowy nie wyklucza obowiązku jej ujawnienia w CRU JSFP.

Przyjąć więc należy dowolność postępowania. Jeżeli zgodnie z obowiązującymi w jednostce procedurami umowy w formie dokumentowej otrzymają taki numer, wówczas należałoby go wprowadzić do CRU JSFP, w przeciwnym zaś przypadku jednostka wskaże jedynie w odpowiednim miejscu w systemie CRU JSFP, że „umowie nie nadano numeru".

W systemie teleinformatycznym CRU JSFP przewidziano dwa odrębne pola umożliwiające prawidłowe wprowadzenie informacji dotyczących numeru umowy.

Pierwsze pole: „Numer umowy" – jest to pole tekstowe i umożliwia wpisanie dowolnego oznaczenia, które jednoznacznie identyfikuje umowę w relacjach między jednostką a jej kontrahentem.

Drugie pole „Brak numeru umowy" – umożliwia wybór (tak/nie), przy czym domyślnie w systemie ustawiona jest odpowiedź „nie". Pole to znajdzie zastosowanie w sytuacjach, w których umowa nie posiada numeru, np. dotyczyć to będzie umów zawieranych w formie dokumentowej.

10.2. Data zawarcia umowy

Ustalenie daty zawarcia umowy powinno następować zgodnie z przepisami k.c., które regulują tę kwestię.

Prawidłowe określenie daty zawarcia umowy może jednak w określonych przypadkach stanowić trudność. Strony umowy przyjmują często, iż dniem zawarcia umowy podpisanej przez każdą ze stron w innym czasie jest dzień wskazany w jej nagłówku lub dzień, w którym podpisała umowę ta strona, która zrobiła to najpóźniej. Dlatego będzie można spotkać się z taką sytuacją, że w miejscu przeznaczonym na podpisy stron znajdują się także pola przeznaczone na wpisanie daty złożenia podpisu. Po analizie przepisów k.c. można jednak dojść do innych wniosków. Artykuł 78 § 1 k.c. stanowi:

§ *Do zachowania pisemnej formy czynności prawnej wystarcza złożenie własnoręcznego podpisu na dokumencie obejmującym treść oświadczenia woli.*

eprasa.pl f574bbfe01

Do zawarcia umowy wystarcza wymiana dokumentów obejmujących treść oświadczeń woli, z których każdy jest podpisany przez jedną ze stron, lub dokumentów, z których każdy obejmuje treść oświadczenia woli jednej ze stron i jest przez nią podpisany.

Z kolei w myśl art. 61 § 1 i 2 k.c.:

§ *§ 1. Oświadczenie woli, które ma być złożone innej osobie, jest złożone z chwilą, gdy doszło do niej w taki sposób, że mogła zapoznać się z jego treścią. Odwołanie takiego oświadczenia jest skuteczne, jeżeli doszło jednocześnie z tym oświadczeniem lub wcześniej.*

§ 2. Oświadczenie woli wyrażone w postaci elektronicznej jest złożone innej osobie z chwilą, gdy wprowadzono je do środka komunikacji elektronicznej w taki sposób, żeby osoba ta mogła zapoznać się z jego treścią.

Wykładnia ww. przepisów pozwala na przyjęcie, iż umowa dojdzie do skutku dopiero wtedy, gdy strony przekażą sobie nawzajem podpisane przez siebie egzemplarze oświadczeń (umowy). Dokładnie zaś umowa zostanie zawarta w chwili, w której oświadczenie (umowę) podpisaną przez drugą stronę otrzymała ta strona, która otrzymała ją najpóźniej. Przy czym wystarczające będzie, aby oświadczenie woli doszło do adresata w sposób stwarzający mu realną możliwość zapoznania się z treścią oświadczenia. Nie wymaga się badania, czy adresat rzeczywiście zapoznał się z oświadczeniem woli.

W praktyce zwyczajowo praktykowane jest wpisywanie do nagłówka umowy daty podpisania umowy przez ostatnią ze stron (co jest nieprawidłowe, bo często nie uwzględnia chwili otrzymania umowy przez stronę) lub pozostawienie pustego miejsca w podpisywanym tekście umowy, które jest uzupełniane wówczas, gdy strony doręczą sobie podpisane egzemplarze. Datę uzupełnia często pracownik komórki merytorycznej, który jest odpowiedzialny za daną umowę. Niejednokrotnie powstaje rozbieżność między datą ustaloną przez pracownika i wpisaną do umowy a datą, która powinna być przyjęta jako data zawarcia umowy zgodnie z przepisami k.c. Dotyczy to oczywiście sytuacji, w których umowy podpisywane są przez strony w innym miejscu i czasie.

W przypadku umów podpisywanych w tym samym miejscu i czasie problem nie będzie występował, gdyż strony obecne na miejscu składają podpisy i wymieniają się oświadczeniami woli (umową) w tym samym czasie. Ten dzień stanowić będzie datę zawarcia umowy i powinien zostać wskazany w nagłówku umowy.

Faktycznie **data, która została wpisana zgodnie przez strony umowy w nagłówku umowy zawartej w formie pisemnej, będzie w rzeczywistości datą, która najczęściej będzie wprowadzana do CRU JSFP przez jednostkę.**

W przypadku umów zawieranych w formie elektronicznej przyjąć należy, iż oświadczenie woli wyrażone w postaci elektronicznej jest złożone innej osobie z chwilą, gdy wprowadzono je do środka komunikacji elektronicznej w taki sposób, żeby osoba ta mogła zapoznać się z jego treścią. W praktyce więc najczęściej występującymi sytuacjami będą te, w których pierwsza strona podpisuje umowę kwalifikowanym podpisem elektronicznym i przesyła ją na adres poczty elektronicznej drugiej strony, następnie druga strona składa swój kwalifikowany podpis elektroniczny i przesyła umowę na adres poczty elektronicznej strony pierwszej. **Moment wprowadzenia tej umowy do środka komunikacji**

eprasa.pl f574bbfe01

elektronicznej (wpływu na adres poczty elektronicznej strony) należy traktować jako dzień zawarcia umowy.

Problem z określeniem dnia zawarcia umowy nie będzie występował co do zasady w przypadku umów zawieranych w formach szczególnych, np. w formie aktu notarialnego czy w formie poświadczenia podpisu przez notariusza, kiedy strony czynią to przed notariuszem w tym samym miejscu i w tym samym czasie. Wątpliwości może budzić sytuacja, kiedy strony podpisują dokument nie w obecności notariusza, a następnie okazują dokument notariuszowi i uznają złożone podpisy za własnoręczne, a notariusz zaznacza ten fakt w sporządzonym dokumencie. Należy wówczas uznać, że **umowa jest ważnie zawarta i wywołuje skutki prawne dopiero z chwilą uznania w ten sposób przez notariusza ostatniego z podpisów złożonych na umowie.**

W przypadku umów zawieranych przez Internet zastosowanie znajdzie art. 61 § 2 k.c., w myśl którego:

§ *Oświadczenie woli wyrażone w postaci elektronicznej jest złożone innej osobie z chwilą, gdy wprowadzono je do środka komunikacji elektronicznej w taki sposób, żeby osoba ta mogła zapoznać się z jego treścią.*

Moment złożenia oświadczenia woli przez Internet następuje w chwili, gdy wiadomość przekazywana w postaci e-mail czy formularza została wprowadzona do środka komunikacji elektronicznej, np. serwera pocztowego, w taki sposób, że odbiorca miał możliwość się z nią zapoznać. Przyjmuje się, że złożenie oświadczenia woli wyrażonego w postaci elektronicznej polega na tym, iż **oświadczenie zostaje wprowadzone do urządzenia elektronicznego, np. komputera nadawcy, i przekazane przez Internet.**

Bardzo częstym sposobem zawierania umów jest **tryb ofertowy**. Występuje np. przy zamawianiu produktów przez Internet. Umowę uznaje się za zawartą w chwili otrzymania przez oferenta oświadczenia o przyjęciu oferty albo w chwili przystąpienia drugiej strony do wykonywania umowy (art. 70 k.c.). W takim przypadku **momentem zawarcia umowy nie jest samo złożenie zgodnych oświadczeń woli, lecz chwila, od której powstają skutki prawne tej umowy**, czyli od momentu doręczenia oferentowi akceptacji oferty lub od podjęcia wykonywania oferty przez jej adresata.

Z kolei w przypadku tak zwanych ofert w handlu elektronicznym, w myśl art. 66^1 k.c., oferta złożona w postaci elektronicznej wiąże składającego, jeżeli druga strona niezwłocznie potwierdzi jej otrzymanie, mówimy więc nie o przyjęciu oferty, lecz o zwykłej informacji, że oferta została doręczona.

W przypadku umów sprzedaży stosowana jest reguła, że **umowa zawierana jest z chwilą otrzymania przez składającego ofertę oświadczenia o jej przyjęciu**. Obie strony składają więc zgodne oświadczenia woli, przy czym jedna strona przedstawia ofertę – pierwsze oświadczenie woli, a druga ją przyjmuje – drugie oświadczenie woli. W przypadku zakupów w sklepie internetowym należy jednak zachować ostrożność, gdyż odpowiednie zapisy wskazujące chwilę zawarcia umowy znajdują się regulaminu sklepu. Ponadto zgodnie z art. 71 k.c. ogłoszenia, reklamy, cenniki i inne informacje, skierowane do ogółu lub do poszczególnych osób, poczytuje się w razie wątpliwości nie za ofertę, lecz za zaproszenie do zawarcia umowy.

eprasa.pl f574bbfe01

W takich sytuacjach w razie wątpliwości przepis ten rozstrzyga, że mamy do czynienia nie z ofertą, lecz zaproszeniem do zawarcia umowy (złożenia oferty). W takim wypadku składający ofertę jest oferentem, a sprzedawca jako oblat może ofertę przyjąć poprzez potwierdzenie przyjęcia zamówienia np. drogą mailową. I dopiero w chwili gdy oferent otrzyma od sprzedawcy potwierdzenie przyjęcia zamówienia do realizacji, następuje moment zawarcia przez nich umowy sprzedaży. Jest to najczęstszy sposób, w jaki w regulaminach sklepów internetowych określana jest chwila zawarcia umowy, dlatego że jest to najbardziej bezpieczne dla sprzedawcy, który zabezpiecza się w ten sposób, przed pomyłkami w cenach czy problemami z dostępnością towarów. Sprzedawca może bowiem oferty oferenta nie przyjąć bez żadnych negatywnych konsekwencji.

Dlatego jednostki przy określeniu chwili zawarcia umowy powinny wziąć pod uwagę wszelkie ww. okoliczności, aby w sposób prawidłowy ustalić datę jej zawarcia.

Technicznie w systemie CRU JSFP przewidziane zostało jedno pole, w którym użytkownik systemu będzie mógł wskazać w wyświetlonym kalendarzu datę zawarcia umowy. Wprowadzenie informacji o dacie zawarcia umowy wymagać będzie wskazania dnia, miesiąca i roku zawarcia umowy, czyli konkretnej daty zawarcia umowy.

System CRU JSFP zapewni prawidłowy format tej daty, tak aby zachowana była jego jednolitość.

W systemie będzie funkcjonowało ograniczenie kalendarza w tym polu. Nie będzie możliwości wpisania daty zawarcia umowy sprzed wejścia w życie obowiązku ujawniania informacji o umowach, tj. wcześniejszych niż 1 lipca 2026 r.

10.3. Okres, na jaki umowa została zawarta

Nie zawsze możliwe jest określenie okresu, na jaki umowa została zawarta, wyłącznie poprzez wskazanie daty zawarcia i daty zakończenia umowy. Zdarzają się umowy, które są zawierane przed rozpoczęciem okresu ich obowiązywania lub takie, w których nie można wskazać daty ich zakończenia albo gdy moment rozpoczęcia lub zakończenia obowiązywania zależy od zdarzenia, którego data nie jest możliwa do ustalenia w momencie zawierania umowy.

Okres obowiązywania umowy nie obejmuje zobowiązań o charakterze akcesoryjnym, takich jak w szczególności okresy gwarancji czy obowiązek zachowania poufności.

PRZYKŁAD 40

Powiat zawarł umowę na modernizację budynku na okres od 1 marca 2025 r. do 30 listopada 2025 r. Umowa przewiduje dodatkowo 36-miesięczny okres gwarancji udzielonej przez wykonawcę oraz obowiązek zachowania poufności bezterminowo. Jaki okres obowiązywania umowy należy wykazać w CRU JSFP?

Przy określaniu okresu, na jaki umowa została zawarta, należy uwzględnić wyłącznie czas jej realizacji, tj. od 1 marca 2025 r. do 30 listopada 2025 r. Okres gwarancji oraz zobowiązanie do zachowania poufności mają charakter akcesoryjny względem przedmiotu umowy i nie wpływają na ustalenie czasu jej obowiązywania.

eprasa.pl f574bbfe01

W systemie CRU JSFP przyjęto najbardziej uniwersalny sposób określania okresu obowiązywania umowy, który znajduje zastosowanie niezależnie od rodzaju umowy.

W systemie CRU JSFP znajdą się więc pola wskazujące, czy umowa została zawarta na:

1. **Pole: czas nieoznaczony**

Pole zawiera wbudowany słownik, w którym przewidziano do wyboru opcje: TAK albo NIE. Jako opcja domyślna w systemie ustawiona zostanie opcja NIE ze względu na fakt, że większość umów zawierana jest przez jednostki na czas oznaczony.

2. **Pole: czas oznaczony**

W tym polu trzeba wskazywać liczbę i jednostkę czasu (dzień, miesiąc, rok) obowiązywania umowy.

Jeżeli więc umowa została zawarta na czas oznaczony 7 miesięcy, wprowadzający powinien wskazać liczbę, np. 7 (siedem), i jednostkę czasu, np. miesięcy.

W uzasadnieniu do rozporządzenia w sprawie CRU JSFP Ministerstwo Finansów wskazało, że w przypadku umów realizowanych niezwłocznie po jej zawarciu (np. umowy dokumentowe, których realizacja następuje bezpośrednio po przesłaniu zamówienia drogą elektroniczną) okres obowiązywania należy wskazać przez wybór w tych polach najkrótszego z możliwych okresów, tj. jednego dnia. W przypadku umów, w których okres obowiązywania umowy jest zależny wyłącznie od wykorzystania środków zabezpieczonych na realizację umowy, należy wykazać najdłuższy możliwy okres wykonywania takiej umowy, wynikający z przeliczenia wartości środków, jakie jednostka zamierza przeznaczyć na realizację takiej umowy.

Analogicznie, gdy umowa przewiduje, że jej obowiązywanie kończy się z chwilą wystąpienia jednego z dwóch zdarzeń – upływu określonego terminu albo wykorzystania środków (w zależności od tego, co nastąpi wcześniej) – należy przyjąć najdłuższy możliwy okres jej realizacji.

Ponadto w uzasadnieniu do rozporządzenia w sprawie CRU JSFP wskazano:

MF *W przepisach rozporządzenia nie jest przesądzone, w jaki sposób dane w tym kontekście będą wprowadzane do systemu CRU JSFP. Zaproponowany przepis odnosi się do sposobu prezentowania tych danych w systemie w kontekście zapewnienia ich jak najlepszej porównywalności dla odbiorców tych danych.*

Co warte podkreślenia, w celu realizacji obowiązku ustawowego w aspekcie wskazania okresu, na jaki umowa została zawarta w przypadku zapewnienia możliwości wprowadzania danych do systemu przez wskazanie dat, konieczne jest wskazanie przez użytkownika dwóch dat (początkowej i końcowej), aby system mógł dokonać odpowiedniego ich przeliczenia, zgodnie z zasadami wynikającymi z art. 114 Kodeksu cywilnego, tzn. miesiąc liczy się za dni trzydzieści, a rok za dni trzysta sześćdziesiąt pięć.

Zapisy te pozwalają na domniemanie, że w systemie przy określaniu okresu obowiązywania umowy – jeśli odbywać się to będzie poprzez wskazanie dat – należy podać zarówno datę początkową, jak i końcową. Na tej podstawie system sam obliczy długość trwania umowy zgodnie z zasadami k.c. (przyjmując miesiąc jako 30 dni, a rok jako 365 dni).

eprasa.pl f574bbfe01

Jednak na chwilę wydania Poradnika system nie został jeszcze uruchomiony, więc niemożliwa jest weryfikacja jego technicznych możliwości działania.

10.4. Strony umowy

W systemie CRU JSFP sposób oznaczania stron umowy został dostosowany do rodzaju podmiotów, które mogą w niej występować.

Oznaczenie stron umowy w systemie CRU JSFP polega na wskazaniu:

1) nazwy (firmy), numeru REGON, numeru identyfikacji podatkowej (NIP), jeżeli został zamieszczony w bazie REGON, i adresu siedziby albo adresu wykonywania działalności gospodarczej – **w przypadku gdy stroną umowy jest jednostka sektora finansów publicznych lub przedsiębiorca z siedzibą albo miejscem wykonywania działalności na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej**,
2) nazwy (firmy) i adresu siedziby albo adresu wykonywania działalności gospodarczej – **w przypadku gdy stroną umowy jest jednostka sektora finansów publicznych lub przedsiębiorca z siedzibą albo miejscem wykonywania działalności poza terytorium Rzeczypospolitej Polskiej,**
3) imienia i nazwiska **– w przypadku gdy stroną umowy jest osoba fizyczna.**

W przypadku jednostek sektora finansów publicznych oraz przedsiębiorców z siedzibą na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej bazą referencyjną dla tych danych będzie baza REGON, z którą został zintegrowany system CRU JSFP, przy czym w odniesieniu do danych adresowych użytkownik będzie miał możliwość zmiany danych zaciągniętych z bazy REGON.

Jeśli chodzi o przedsiębiorców z siedzibą poza terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, to dane te użytkownik będzie musiał wpisać samodzielnie, gdyż nie ma w zakresie takich podmiotów bazy referencyjnej.

W odniesieniu do osób fizycznych zakres danych został ograniczony do minimum. Użytkownik musi wskazać wyłącznie imię i nazwisko strony umowy/wykonawcy będącego osobą fizyczną.

Z uzasadnienia do rozporządzenia w sprawie CRU JSFP wynika również, iż **zakres pól służących do oznaczenia stron umowy uwzględniać ma sytuację, w której wykonawcy występują wspólnie**, np. w ramach konsorcjum. System umożliwia wskazanie takich podmiotów działających razem przy realizacji zamówienia, przy czym podanie tej informacji ma charakter fakultatywny.

Przy określaniu zakresu danych służących oznaczeniu stron umowy przyjęto rozwiązanie zapewniające jednoznaczność identyfikacji podmiotów oraz poszanowanie zasad ochrony danych osobowych, w szczególności w odniesieniu do osób fizycznych. Uwzględniono stanowiska organów stojących na straży praw i wolności jednostki – Rzecznika Praw Obywatelskich oraz Prezesa UODO, a także dorobek orzeczniczy dotyczący relacji między prawem dostępu do informacji publicznej a prawem do prywatności. Przyjęto model przetwarzania danych ograniczony do niezbędnego minimum, który umożliwia realizację celów CRU JSFP, a jednocześnie minimalizuje ingerencję w sferę prywatności.

eprasa.pl f574bbfe01

W szczególności w przypadku osób fizycznych zakres ujawnianych danych został ograniczony wyłącznie do imienia i nazwiska, co minimalizuje ryzyko profilowania.

W ocenie autorki przyjęte rozwiązania stanowią wyważony kompromis między zasadą jawności życia publicznego a koniecznością ochrony danych osobowych.

10.5. Przedmiot umowy

Przedmiot umowy jest określany w umowach szeroko, bardzo precyzyjnie i szczegółowo, jednak dla realizacji celu CRU JSFP wystarczy, aby odbiorcy tego rejestru mieli możliwość szybkiego zidentyfikowania przedmiotu umowy, a nie szczegółowych jego elementów.

Skoro przedmiotem umowy jest nabycie robót budowlanych, dostaw lub usług, to określenie przedmiotu umowy powinno zawierać opis jej zakresu w taki sposób, aby odbiorcy rejestru mieli możliwość szybkiego rozpoznania głównego celu zawarcia danej umowy. Za nieprawidłowy należny uznać wpis do rejestru o treści: „Umowa o świadczenie usług" lub „Umowa dostawy". Osoby przeszukujące rejestr nie otrzymają konkretnej informacji, jakiej usługi, dostawy czy roboty budowlanej dotyczy umowa.

Informacje powinny być udostępniane zgodne z opisem zakresu dostawy, usługi lub robót budowlanych stanowiących przedmiot umowy.

Przedmiot umowy powinien być wskazany w sposób niebudzący wątpliwości. W **ramce** podane są przykłady, jak w praktyce można opisać przedmiot umowy w sposób jasny i zrozumiały dla użytkowników rejestru.

Przykładowa treść przedmiotu umowy

1. „Świadczenie usług inspektora ochrony danych osobowych".
2. „Sprawowanie nadzoru autorskiego przy realizacji inwestycji .....".
3. „Świadczenie usługi szkoleniowej pt. Zamówienia publiczne w praktyce Urzędów Pracy".
4. „Dostawa i montaż sprzętu sportowego do sali gimnastycznej szkoły".
5. „Dostawa środków czystości do ośrodka pomocy społecznej ".
6. „Rozbudowa drogi wojewódzkiej nr .... na odcinku .....".
7. „Budowa placu zabaw przy Szkole Podstawowej nr .....".
8. „Obsługa techniczna spektaklu teatralnego pt. Cisza nad miastem".
9. „Na realizację spotkania autorskiego pt. Opowieści z gór".

Przy wypełnianiu tego pola powinny być ujawniane wyłącznie dane niezbędne z punktu widzenia celu publikacji. Należy unikać zamieszczania informacji wrażliwych lub takich, które mogłyby wpływać na bezpieczeństwo informacji, w tym danych osobowych, jeśli nie jest to konieczne.

Ponadto informacje należy formułować prostym i zrozumiałym językiem, oczywiście w języku polskim (w przypadku umów zawartych w języku obcym informacja powinna stanowić tłumaczenie).

W systemie CRU JSFP zostanie udostępnione pole tekstowe, w którym użytkownik będzie mógł wpisać dowolną treść. Ograniczeniem będzie jedynie liczba znaków tego pola.

eprasa.pl f574bbfe01

10.6. Wartość umowy

Szczegółowe zasady określania wartości umowy przedstawiono w rozdziale 7 Poradnika.

Przy wprowadzaniu wartości umowy do CRU JSFP należy wpisać kwotę w złotych polskich z dokładnością do dwóch miejsc po przecinku. Jeżeli wartość umowy została określona w walucie obcej (np. w EUR), należy przeliczyć ją na złote zgodnie z przepisami rachunkowości, według kursu z dnia zawarcia umowy.

W sytuacjach szczególnych, które nie zostały jednoznacznie uregulowane w przepisach, należy skorzystać z pola fakultatywnego i zamieścić krótkie wyjaśnienie dotyczące wskazanej wartości.

10.7. Finansowanie umowy

W CRU JSFP publikuje się również informację, **czy umowa jest finansowana ze środków:**

- pochodzących z budżetu UE oraz niepodlegających zwrotowi środków z pomocy udzielanej przez państwa członkowskie Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) – są to np. środki pochodzące z funduszy strukturalnych, Funduszu Spójności, na realizację wspólnej polityki rolnej,
- o których mowa w art. 3b ustawy z 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju,
- o których mowa w art. 202 ust. 4 uofp – są to środki finansowe pozostałe po zakończeniu realizacji programów finansowanych np. ze środków z programów w ramach celu Europejska Współpraca Terytorialna oraz celu Europejska Współpraca Terytorialna (Interreg) czy programów, o których mowa w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1638/2006 z 24 października 2006 r. określającym przepisy ogólne w sprawie ustanowienia Europejskiego Instrumentu Sąsiedztwa i Partnerstwa oraz programów Europejskiego Instrumentu Sąsiedztwa,
- pochodzących z innych źródeł zagranicznych niepodlegających zwrotowi.

Trzeba przy tym wybrać odpowiedź „TAK" albo „NIE". System CRU JSFP przewiduje w tym zakresie pole z wbudowanym słownikiem, który ogranicza wybór do tych dwóch opcji. Nie ma obowiązku wskazywania konkretnego źródła finansowania ani jego wysokości. W przypadku współfinansowania umowy z tych środków należy wybrać odpowiedź „TAK".

10.8. Status umowy i dzień zakończenia obowiązywania umowy

W systemie CRU JSFP trzeba **wskazać, czy umowa jest aktywna czy nieaktywna,** przy czym dzień zmiany statusu umowy z aktywnej na nieaktywną jest automatycznie oznaczany w systemie jako dzień zakończenia obowiązywania umowy.

W systemie wprowadzono:

- **pole z wbudowanym słownikiem**, w którym do wyboru użytkownika zostawiono opcje „aktywna' albo „nieaktywna",

eprasa.pl f574bbfe01

- **pole z datą zakończenia obowiązywania umowy**, które będzie uzupełniane automatycznie przez system w momencie zmiany w systemie CRU JSFP statusu danej umowy (informację tę należy odczytywać jako datę zakończenia umowy w systemie).

Pojęcie „aktywności" nie jest tożsame z pojęciami funkcjonującymi na gruncie k.c. W szczególności nie należy go utożsamiać z okresem obowiązywania umowy wynikającym z jej treści.

W uzasadnieniu do rozporządzenia w sprawie CRU JSFP Ministerstwo Finansów wskazało, że:

MF *Wprowadzenie tego rozróżnienia miało na celu odróżnienie sytuacji istnienia okresu obowiązywania umowy jako bytu prawnego od okresu funkcjonowania danej umowy w danej jsfp oraz okresu jej faktycznego wykonywania. Są bowiem przypadki umów, które podlegają cesji praw z jednej jsfp na inny podmiot. W takim przypadku umowa jako byt prawny obowiązuje, bo zobowiązania jsfp przejmuje inny podmiot (np. inna jsfp w związku z reorganizacją), niemniej w ramach danych systemu CRU JSFP dotyczących danej jsfp przestanie być „aktywna". Z podobną sytuacją będziemy mieć do czynienia w przypadku, gdy np. umowa została zawarta na 24 miesiące, ale po 12 miesiącach została wypowiedziana przez jedną ze stron tej umowy. W takim przypadku okres obowiązywania umowy wynikający z jej treści nie uległ zmianie, ale zaistniała przesłanka do jej zakończenia, a zatem umowa stała się „nieaktywna".*

PRZYKŁAD 41

Jednostka sektora finansów publicznych zawarła umowę na świadczenie usług sprzątania na okres 24 miesięcy – od 1 stycznia 2027 r. do 31 grudnia 2028 r. Po upływie 12 miesięcy, tj. z dniem 31 grudnia 2027 r., umowa została wypowiedziana przez jedną ze stron zgodnie z jej postanowieniami. Czy wcześniejsze wypowiedzenie umowy wpływa na okres jej obowiązywania w CRU JSFP?

W takim przypadku okres obowiązywania umowy wynikający z jej treści pierwotnie obejmował 24 miesiące i nie ulega zmianie jako element treści umowy. Jednak z uwagi na wcześniejsze zakończenie jej wykonywania umowa **przestaje być „aktywna"** w rozumieniu systemu CRU JSFP z chwilą jej rozwiązania.

PRZYKŁAD 42

Gmina zawarła umowę na świadczenie usług informatycznych na okres od 1 stycznia 2027 r. do 31 grudnia 2028 r. W trakcie jej realizacji doszło do reorganizacji, w wyniku której zadania w zakresie obsługi informatycznej zostały przekazane nowo utworzonej jednostce organizacyjnej. W związku z tym prawa i obowiązki wynikające z umowy zostały przeniesione na tę jednostkę jako następcę prawnego. Czy zmiana jednostki realizującej zadania wpływa na status umowy w CRU JSFP?

W opisanej sytuacji umowa jako byt prawny nadal obowiązuje, jednak w odniesieniu do pierwotnej jednostki **przestaje być „aktywna"** w systemie CRU JSFP, ponieważ nie jest już przez nią wykonywana.

eprasa.pl f574bbfe01

PRZYKŁAD 43

Likwidacja jednostki bez następcy prawnego (wygaszanie zobowiązań)

Jednostka budżetowa zawarła umowę na świadczenie usług ochrony na okres do 31 grudnia 2026 r. W trakcie obowiązywania umowy podjęto decyzję o likwidacji tej jednostki bez przekazania zadań innemu podmiotowi. W związku z tym rozpoczęto proces wygaszania zobowiązań, w tym rozwiązania zawartych umów. Jaki status w CRU JSFP ma umowa w przypadku likwidacji jednostki bez następcy prawnego?

W takiej sytuacji w systemie CRU JSFP umowa ta otrzymuje **status „nieaktywna”,** ponieważ jednostka przestaje istnieć i nie realizuje już wynikających z umowy zobowiązań.

PRZYKŁAD 44

Likwidacja jednostki z przeniesieniem zadań (przeniesienie umowy)

Powiatowa jednostka organizacyjna zawarła umowę na świadczenie usług transportowych na okres 2027–2028. Następnie została zlikwidowana, a jej zadania przejęła inna jednostka powiatowa. Wraz z przejęciem zadań nowa jednostka przejęła również prawa i obowiązki wynikające z tej umowy. Jak postąpić w tej sytuacji?

W takim przypadku w systemie CRU JSFP, w odniesieniu do jednostki likwidowanej, umowa uzyskuje **status „nieaktywna”.** Natomiast jednostka przejmująca zobowiązana jest do wprowadzenia tej umowy do systemu na swoim koncie – jako **umowy „aktywnej”**, według stanu aktualnego na dzień jej przejęcia.

10.9. Nieudostępnianie informacji o umowie

Niewątpliwie umowy stanowiące zamówienie, w ramach których wydatkowane są środki publiczne przez zamawiających będących jednostkami sektora finansów publicznych, stanowią informację publiczną. Mimo że uofp wskazuje zakres informacji o umowach, jaki będzie podlegał udostępnieniu, **część tych informacji może podlegać w określonych sytuacjach ograniczeniu jawności.**

Przy ustalaniu zakresu informacji o umowach, które mają być obowiązkowo udostępniane w CRU JSFP, uwzględniono obowiązujące przepisy regulujące przypadki ograniczenia dostępu do informacji publicznej. Dzięki temu rozwiązanie to jest spójne z zasadami wyłączania jawności danych wynikającymi z ustawy o dostępie do informacji publicznej.

Wobec tego udostępnieniu w CRU JSFP nie będą podlegały informacje o umowach w przypadku, gdy zaistnieją warunki określone w art. 5 ust. 1, 2 i 2a ustawy o dostępie do informacji publicznej.

Chodzi zatem o takie przypadki, w których w ramach obowiązkowego zakresu informacji o umowie nie może zostać ujawniona przynajmniej jedna z danych, np. imię lub nazwisko osoby fizycznej (oznaczenie strony) czy np. wartość umowy. W takiej sytuacji informacje o umowie, co do zasady, podlegają udostępnieniu w CRU JSFP, z wyłączeniem tej konkretnej informacji, wobec której zachodzi jedna z przesłanek ograniczenia

eprasa.pl f574bbfe01

jawności. Wówczas w miejscu informacji, która nie podlega udostępnieniu, jednostka wskazuje:

- podstawę prawną wyłączenia jawności danej informacji, np. art. 5 ust. 2 ustawy o dostępie do informacji publicznej,
- organ lub osobę, które podjęły decyzję o ograniczeniu jawności.

W myśl art. 5 ust. 1–2a ustawy o dostępie do informacji publicznej **prawo do informacji publicznej podlega ograniczeniu:**

- w zakresie i na zasadach określonych w przepisach o ochronie informacji niejawnych,
- w zakresie i na zasadach określonych w przepisach o ochronie innych tajemnic ustawowo chronionych,
- ze względu na prywatność osoby fizycznej lub tajemnicę przedsiębiorcy – ograniczenie to nie dotyczy informacji o osobach pełniących funkcje publiczne, mających związek z pełnieniem tych funkcji, w tym o warunkach powierzenia i wykonywania funkcji, oraz przypadku, gdy osoba fizyczna lub przedsiębiorca rezygnują z przysługującego im prawa,
- w zakresie i na zasadach określonych w przepisach o przymusowej restrukturyzacji,
- w zakresie i na zasadach określonych w ustawie z 12 lutego 2010 r. o rekapitalizacji niektórych instytucji oraz o rządowych instrumentach stabilizacji finansowej.

Przy ustalaniu zakresu danych o umowie podlegających ujawnieniu w CRU JSFP warto w pierwszej kolejności rozróżnić informacje o charakterze merytorycznym od danych technicznych i operacyjnych. Do tej drugiej kategorii należą w szczególności takie elementy, jak numer umowy, data jej zawarcia, okres obowiązywania, informacja o źródłach finansowania, a także status umowy oraz data zakończenia jej obowiązywania.

W odniesieniu do wymienionych danych zasadniczo trudno jest wskazać podstawy do zastosowania wyłączenia jawności bez jednoczesnego wyłączenia jawności całej umowy. Mają one charakter pomocniczy względem pozostałych informacji i nie zawierają co do zasady informacji, które mogłyby samodzielnie uzasadniać ograniczenie dostępu do informacji publicznej.

W praktyce oznacza to, że możliwość wyłączenia jawności tych danych będzie miała charakter wyjątkowy.

Z tego względu należy przyjąć, że dane o charakterze operacyjnym, co do zasady, powinny być ujawniane w CRU JSFP, a ich wyłączenie może nastąpić jedynie incydentalnie, w przypadkach szczególnie uzasadnionych.

Możliwość ograniczenia jawności informacji należy każdorazowo oceniać indywidualnie, w odniesieniu do konkretnej umowy.

Zakres umów objętych obowiązkiem ujawnienia w CRU JSFP jest ściśle powiązany z pojęciem zamówienia publicznego, w ramach którego zasadą jest jawność zarówno na etapie prowadzenia postępowania, jak i zawarcia umowy.

W konsekwencji ewentualne ograniczenia jawności informacji dotyczących umowy są, co do zasady, identyfikowane już na wcześniejszych etapach – w toku przygotowania lub prowadzenia postępowania, a nie dopiero na etapie jej ujawniania w rejestrze.

eprasa.pl f574bbfe01

Można zadać pytanie, **w jakich przykładowych sytuacjach udostępnienie którejś z informacji podlegających ujawnieniu w CRU mogłoby zostać ograniczone?** Nastąpiłoby to wówczas, gdyby informacja dotycząca oznaczenia stron, przedmiotu umowy czy wartości umowy stanowiła informację niejawną. Zasadniczo informacjami niejawnymi, w myśl ustawy z 5 sierpnia 2010 r. o ochronie informacji niejawnych, są takie informacje, których ujawnienie osobom nieuprawnionym mogłoby spowodować szkodę dla Rzeczypospolitej Polskiej albo być niekorzystne z punktu widzenia jej interesów. Nie ma przy tym znaczenia forma, w jakiej informacja została utrwalona. O tym, czy dana informacja ma charakter niejawny, decyduje przede wszystkim jej treść oraz możliwe skutki jej ujawnienia. Przy czym sam fakt oznaczenia dokumentu klauzulą tajności nie przesądza jeszcze o tym, że zawarte w nim informacje są niejawne. Takie sytuacje zdarzać się będą niezmiernie rzadko. Mogłyby wystąpić jedynie na gruncie umów dotyczących w szczególności zamówień w dziedzinie obronności i bezpieczeństwa. Jednak takie umowy zostały już ustawowo wyłączone z obowiązku publikowania informacji o nich na podstawie art. 34a ust. 5 pkt 5 uofp.

W przypadku kolejnej przesłanki ograniczenia jawności informacji, jaką jest **tajemnica ustawowa**, można dojść do podobnych wniosków, że będą to sytuacje raczej wyjątkowe, w których oznaczenie strony umowy, jej przedmiot lub wartość mogłyby stanowić tajemnicę ustawowo chronioną. Tajemnica ustawowo chroniona to informacja, której ujawnienie jest zabronione, ponieważ zakaz ten wynika wprost z przepisów ustawy. Aby dana informacja mogła zostać uznana za tajemnicę ustawowo chronioną, konieczne jest wyraźne wskazanie w ustawie, że określony rodzaj informacji podlega ochronie oraz że istnieje zakaz jej ujawniania osobom nieuprawnionym. W praktyce oznacza to, że podmiot publiczny nie może samodzielnie uznać informacji za tajemnicę wyłącznie z tego powodu, że jej ujawnienie byłoby w jego ocenie problematyczne lub niepożądane.

Przykłady tajemnic chronionych ustawowo to np. **tajemnica:**

- **skarbowa** – określona w ustawie z 29 sierpnia 1997 r. – Ordynacja podatkowa,
- **przedsiębiorstwa** – regulowana w ustawie z 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji,
- **lekarska** – uregulowana w ustawie z 5 grudnia 1996 r. o zawodach lekarza i lekarza dentysty,
- **ubezpieczeniowa** – uregulowana w ustawie z 11 września 2015 r. o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej,
- **radcowska** – uregulowana w ustawie z 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych.

Jako przesłankę wyłączenia jawności przepisy wskazują również tajemnicę przedsiębiorcy. W wyroku z 2026 r. Wojewódzki Sąd Administracyjny wskazał, iż:

WSA *Pojęcie „tajemnica przedsiębiorcy" wywodzi się z art. 11 ust. 4 ustawy z 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji, który stanowi, że tajemnicą przedsiębiorstwa są nieujawnione do wiadomości publicznej informacje techniczne, technologiczne, organizacyjne przedsiębiorstwa lub inne informacje posiadające wartość gospodarczą, co do których przedsiębiorca podjął niezbędne działania w celu zachowania ich poufności. W orzecznictwie wskazuje się, że tajemnica przedsiębiorcy i tajemnica przedsiębiorstwa w zasadzie pokrywają się zakresowo, choć tajemnica przedsiębiorcy w niektórych*

eprasa.pl f574bbfe01

sytuacjach może być rozumiana szerzej. Tym samym możliwość ograniczenia prawa dostępu do informacji publicznej poprzez powołanie się na tajemnicę przedsiębiorcy będzie uzasadnione wyłącznie wówczas, gdy zostaną spełnione następujące przesłanki:

1) brak wcześniejszego upublicznienia określonych informacji znajdujących się w dokumentacji wniesionej przez przedsiębiorcę;
2) podjęcie przez przedsiębiorcę niezbędnych działań w celu zachowania poufności takich informacji;
3) uprawdopodobnienie, że informacje te mają ze względu na swój charakter szczególną wartość gospodarczą, co w konsekwencji ich ujawnienia mogłoby narazić takiego przedsiębiorcę na szkodę.

Wyrok WSA w Poznaniu z 14 stycznia 2026 r.,
sygn. akt II SA/Po 720/25

Z kolei w wyroku z 18 lutego 2025 r. (sygn. akt III OSK 882/22) Naczelny Sąd Administracyjny w zakresie dopuszczalności ujawnienia w trybie ustawy o dostępie do informacji publicznej umów o świadczenie pomocy prawnej zawartej przez radcę prawnego i JST wskazał, że odnoszące się do umów o świadczenie tej pomocy (opłacanej z finansów publicznych) **zastrzeżenie „tajemnicy przedsiębiorcy" nie stanowi przeszkody w udostępnieniu tych umów jako informacji publicznej.**

Zgodnie z art. 35 uofp:

§ ***Klauzule umowne*** *dotyczące wyłączenia jawności ze względu na tajemnicę przedsiębiorstwa w umowach zawieranych przez jednostki sektora finansów publicznych lub inne podmioty, jeśli wynikające z umowy zobowiązanie jest realizowane lub przeznaczone do realizacji ze środków publicznych, uważa się za niezastrzeżone, z wyłączeniem informacji technicznych, technologicznych, organizacyjnych przedsiębiorstwa lub innych posiadających wartość gospodarczą, w rozumieniu przepisów o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji, co do których przedsiębiorca podjął niezbędne działania w celu zachowania ich w tajemnicy, lub w przypadku gdy jednostka sektora finansów publicznych wykaże, że informacja stanowi tajemnicę przedsiębiorstwa z uwagi na to, że wymaga tego istotny interes publiczny lub ważny interes państwa.*

Przykładem sytuacji, w której możliwe jest wyłączenie jawności w zakresie wartości umowy, jest art. 29a ustawy z 25 października 1991 r. o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej. Zgodnie z tym przepisem nie ujawnia się:

1) wysokości wynagrodzenia podmiotu świadczącego usługi lub realizującego dostawy z zakresu działalności artystycznej lub twórczej,
2) danych osobowych podmiotu świadczącego usługi lub realizującego dostawy z zakresu działalności kulturalnej, związanych z posiadanymi prawami wyłącznymi

– jeżeli do tych usług lub dostaw nie stosuje się przepisów upzp, a podmiot ten zastrzegł, że powyższe informacje nie mogą być udostępniane.

PRZYKŁAD 45

Samorządowa instytucja kultury zawarła z artystą umowę na realizację autorskiego projektu artystycznego w ramach organizowanego wydarzenia kulturalnego. Umowa dotyczy świadczenia usług o charakterze twórczym i artystycznym.

eprasa.pl f574bbfe01

Artysta, jako podmiot posiadający wyłączne prawa do utworu, zastrzegł w treści umowy, że informacje dotyczące wysokości jego wynagrodzenia nie mogą być ujawniane. Czy można wyłączyć jawność wynagrodzenia artysty w CRU JSFP?
W przedstawionej sytuacji dopuszczalne jest wyłączenie jawności informacji dotyczącej wartości umowy zgodnie z art. 29a ustawy z 25 października 1991 r. o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej. Spełnienie wskazanych w przepisie przesłanek uzasadnia odstąpienie od ujawnienia wartości umowy również w CRU JSFP. Oznacza to, że choć sama umowa podlega ujęciu w rejestrze, informacja o jej wartości może zostać wyłączona z jawności na podstawie przepisów szczególnych.
Decyzja w tym zakresie powinna zostać każdorazowo poprzedzona oceną dokonania spełnienia przesłanek ustawowych przez kierownika jednostki. Przy czym nie ma znaczenia, czy stosuje się przepisy upzp. Istotne jest to, czy umowa spełnia definicje zamówienia z art. 7 pkt 32 upzp.

Z kolei **przesłanka ochrony prywatności osoby fizycznej**, o której mowa w art. 5 ust. 2 ustawy o dostępie do informacji publicznej, powinna być analizowana w szerszym kontekście konstytucyjnych gwarancji prawa do prywatności. Podstawę tych gwarancji stanowi art. 47 Konstytucji RP, który nakłada na władze publiczne obowiązek poszanowania i ochrony prawnie chronionych dóbr osobistych jednostki przed nieuzasadnioną ingerencją, a także pozostaje w ścisłym związku z regulacjami dotyczącymi ochrony danych osobowych.

W wyroku z 2025 r. Wojewódzki Sąd Administracyjnego w Łodzi wskazał, że:

WSA *W sytuacjach, w których dochodzi do kolizji pomiędzy prawem dostępu do informacji publicznej a prawem do prywatności, w szczególności w sprawach dotyczących ujawnienia danych osobowych stron umów cywilnoprawnych zawieranych z podmiotami realizującymi zadania publiczne lub gospodarującymi środkami publicznymi, konieczne jest każdorazowe dokonanie indywidualnej oceny. Ocena ta powinna zmierzać do ustalenia, czy ujawnienie określonych danych osobowych jest niezbędne dla zapewnienia realizacji zasady jawności życia publicznego oraz czy nie prowadzi do nadmiernej, nieproporcjonalnej ingerencji w sferę prywatności osób, których dane dotyczą.*

Wyrok WSA w Łodzi z 14 listopada 2025 r.,
sygn. akt II SAB/Łd 151/25

Z kolei w wyroku z 2025 r. Wojewódzki Sąd Administracyjny w Olsztynie stwierdził, że:

WSA *Przy kolizji prawa do informacji z prawem do ochrony danych osobowych, należy przyznać priorytet prawu do informacji publicznej biorąc pod uwagę, że nie istnieje prawny przymus zawierania umów z podmiotami publicznymi. Z tego względu osoba fizyczna zawierająca umowę cywilnoprawną z podmiotem publicznym, w wykonaniu której wydatkowane są środki publiczne, nie może oczekiwać, że w zakresie takich danych jak imię i nazwisko lub firma, przedmiot umowy, czy też wysokość wynagrodzenia, zachowa prawo do prywatności.*

Nie każda informacja dotycząca konkretnej osoby jest informacją z dziedziny jej życia osobistego. Ujawnienie imion i nazwisk osób zawierających umowy cywilnoprawne z jednostką samorządu terytorialnego nie narusza prawa do prywatności tych osób. Jednak

eprasa.pl f574bbfe01

relacje między prawem do prywatności a prawem do informacji publicznej mogą być rozstrzygnięte wyłącznie na gruncie konkretnych okoliczności sprawy. Kryterium rozstrzygającym jest charakter umowy. W zależności od rodzaju świadczonej usługi osoba zawierająca umowę cywilnoprawną z organem publicznym może oczekiwać ochrony swoich danych osobowych w zróżnicowanym stopniu. W żadnym jednak wypadku nie zwalnia to organu od ujawnienia kwot środków publicznych przekazanych na jej realizację.

Wyrok WSA w Olsztynie z 21 października 2025 r.,
sygn. akt II SA/Ol 577/25

Natomiast Wojewódzki Sąd Administracyjny we Wrocławiu w wyroku z 2025 r. uznał, że:

WSA *Ujawnienie imion i nazwisk osób zawierających umowy cywilnoprawne z jednostką samorządu terytorialnego nie narusza prawa do prywatności tych osób, o którym mowa w art. 5 ust. 2 u.d.i.p. Dokonana anonimizacja w zakresie dotyczącym imion oraz nazwisk zleceniobiorców uchybia podstawowej funkcji prawa dostępu do informacji publicznej, tj. kontroli społecznej nad wydatkami publicznymi i nie zasługuje na aprobatę.*

Wyrok WSA we Wrocławiu z 25 lutego 2025 r.,
sygn. akt IV SAB/Wr 1214/24

Podsumowując, **każda jednostka sektora finansów publicznych powinna dokonać analizy istnienia informacji podlegających wyłączeniu z jawności dla każdej umowy na etapie oceny, czy dana umowa kwalifikuje się do objęcia obowiązkiem zamieszczenia informacji o niej w CRU JSFP.** Skoro ustawodawca przewidział możliwości ograniczenia prawa do opublikowania określonych informacji z umowy ze względu na ograniczenia z art. 5 ust. 1 2a ustawy o dostępie do informacji publicznej, to obowiązkiem jednostki jest każdorazowo rozważenie, czy udostępnienie takiej informacji nie będzie naruszało praw podlegających ochronie. Przy takiej ocenie trzeba pamiętać, że ogólną zasadą wynikającą z art. 61 Konstytucji RP jest prawo dostępu do informacji publicznej, a jego odmowa stanowi wyjątek, co wiąże się z koniecznością wyważenia praw chronionych i prawa dostępu do informacji publicznej.

Z drugiej strony pamiętać należy również, że obowiązki administratora danych określone w przepisach o ochronie danych osobowych w zakresie informacji o umowie zamieszczonych w CRU JSFP wykonywać będzie wyłącznie kierownik jednostki, a tym samym na nim spoczywa odpowiedzialność za ewentualne nadmiarowe udostępnienie danych osobowych.

Technicznie działania publikującego polegać będą na:

1) **wskazaniu jednostki redakcyjnej i tytułu aktu prawnego stanowiących podstawę prawną nieudostępnienia informacji,**
2) **wpisaniu nazwy organu lub stanowiska osoby dokonującej wyłączenia jawności danej informacji.**

Działanie takie powinno być podjęte dla każdej informacji wyłączonej z jawności. W systemie przewidziano pola obejmujące:

1) podstawę prawną nieudostępnienia informacji poprzez wybranie:
   - art. 5 ust. 1 ustawy o dostępie do informacji publicznej,
   - art. 5 ust. 2 ustawy o dostępie do informacji publicznej,
   - art. 5 ust. 2a ustawy o dostępie do informacji publicznej,

eprasa.pl f574bbfe01

- art. 5 ust. 2b ustawy o dostępie do informacji publicznej,
- inna – przewidziano możliwość pojawienia się innych niż przepisy ustawy o dostępie do informacji publicznej podstaw wyłączania jawności, jednak wymagane jest wówczas wskazanie jednostki redakcyjnej wraz z tytułem aktu prawnego, np. art. 29a ustawy z 25 października 1991 r. o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej;

2) nazwę organu lub stanowisko osoby decydującej o wyłączeniu z jawności danej informacji.

10.10. Aktualizacja informacji

Jednostki sektora finansów publicznych będą zobowiązane do aktualizowania informacji o umowach opublikowanych w CRU JSFP w taki sposób, aby dane te pozostawały zgodne ze stanem faktycznym wynikającym z realizacji tych umów.

Przy aktualizacji informacji o umowie w CRU JSFP jednostki zobowiązane są do wskazania podstawy dokonanej zmiany. Oznacza to konieczność określenia zdarzenia prawnego lub faktycznego, które uzasadnia aktualizację danych, takiego jak np. **zawarcie aneksu do umowy, jej wypowiedzenie, rozwiązanie lub inne okoliczności wpływające na treść ujawnionych informacji.**

W kontekście umów zawartych na czas nieoznaczony **aktualizacja wartości takich umów powinna być dokonywana wyłącznie w odniesieniu do pierwszych 48 miesięcy ich wykonywania**, gdyż dokonywanie zmian wartości umowy w całym, potencjalnie nieograniczonym okresie jej obowiązywania prowadziłoby do utraty waloru informacyjnego danych. Po upływie 48 miesięcy dalsze zmiany wartości umowy nie powinny być ujmowane w rejestrze, nawet jeżeli mają miejsce w toku jej wykonywania.

W systemie CRU JSFP zostały przewidziane następujące pola pozwalające na realizację obowiązku aktualizacyjnego:

1) podstawa aktualizacji – pole z wbudowanym słownikiem, w którym do wyboru będą następujące opcje:
   - aneks do umowy,
   - cesja umowy,
   - korekta danych,
   - odstąpienie od umowy,
   - rozwiązanie umowy,
   - wygaśnięcie umowy,
   - wypowiedzenie umowy,
   - zmiana danych strony,
   - zmiana w zakresie wyłączenia jawności,
   - inna;
2) data zaistnienia zmiany – pole, w którym możliwe będzie podanie w wyświetlonym kalendarzu daty zaistnienia zmiany w umowie (system zapewnia poprawność formatu daty, ale nie będzie możliwości wpisania daty sprzed dnia zawarcia umowy, co ograniczy ryzyko wprowadzania błędnych danych);
3) zwięzły opis aktualizacji – pole tekstowe, pozwalające na wpisanie dowolnej treści.

eprasa.pl f574bbfe01

PRZYKŁAD 46

Jednostka sektora finansów publicznych 1 marca 2027 r. zawarła umowę, a informacja o tej umowie została prawidłowo opublikowana w CRU JSFP. W dniu 30 września 2027 r. doszło do zmiany strony umowy w wyniku zawarcia umowy cesji praw i obowiązków, na podstawie której dotychczasowy wykonawca przeniósł swoje prawa i obowiązki na inny podmiot. Jak zaktualizować dane w CRU JSFP w przypadku zmiany strony umowy w wyniku cesji?

W związku z tą zmianą **jednostka jest zobowiązana do zaktualizowania informacji o umowie w CRU JSFP tak, aby dane odpowiadały aktualnemu stanowi faktycznemu**. Aktualizacja polega na:

- wskazaniu daty 30 września 2027 r. – jako daty, od której nastąpiła zmiana strony umowy,
- określeniu rodzaju zmiany – jako zmiany strony umowy wynikającej z cesji praw i obowiązków.

PRZYKŁAD 47

Powiat zawarł umowę na świadczenie usług ochrony budynków administracyjnych na okres 24 miesięcy. Po 10 miesiącach realizacji umowy wykonawca wypowiedział umowę z zachowaniem okresu wypowiedzenia. Jak postąpić w tej sytuacji?

W związku z zaistniałą sytuacją jednostka powinna zaktualizować dane w CRU JSFP:

1) wskazać jako podstawę zmiany „wypowiedzenie umowy",
2) podać datę złożenia oświadczenia o wypowiedzeniu,
3) uzupełnić opis wskazujący przyczynę zakończenia współpracy.

Jednocześnie należy zaktualizować status umowy oraz datę zakończenia jej obowiązywania.

Mimo że umowa pierwotnie została zawarta na okres 24 miesięcy, jej faktyczne zakończenie nastąpiło wcześniej, co znalazło odzwierciedlenie w zaktualizowanych danych w rejestrze.

W CRU JSFP fakultatywnie dopuszczalne jest zamieszczanie oraz aktualizowanie informacji o umowie wykraczających poza zakres określony w ust. 7 art. 34a uofp. Warunkiem ich udostępnienia jest to, aby nie miały one charakteru danych osobowych. Informacje te mogą uzupełniać dane podstawowe dotyczące umowy i służyć zachowaniu ich aktualności.

11. Termin udostępniania informacji w CRU JSFP

Jednostki sektora finansów publicznych są zobowiązane do wprowadzania do systemu CRU JSFP informacji o umowach bez zbędnej zwłoki, **nie później jednak niż w terminie 30 dni od dnia zawarcia umowy albo od dnia zmiany informacji o umowie**. Termin ten dotyczy również aktualizacji informacji już opublikowanych w rejestrze.

Do biegu wskazanego terminu nie wlicza się dni, w których wystąpiła awaria systemu teleinformatycznego prowadzonego przez Ministra Finansów, służącego do obsługi CRU

eprasa.pl f574bbfe01

JSFP. W przypadku wystąpienia takiej awarii termin na wprowadzenie lub aktualizację informacji ulega przedłużeniu o okres wskazany w komunikacie Ministra Finansów zamieszczonym w BIP Ministerstwa Finansów.

PRZYKŁAD 48

Jednostka sektora finansów publicznych zawarła umowę 30 września 2026 r. W jakim terminie należy udostępnić informację o umowie w CRU JSFP?

W takim przypadku informacja o tej umowie powinna zostać udostępniona w CRU **JSFP nie później niż do 30 października 2026 r.** Termin ten obejmuje również sytuacje, w których po zawarciu umowy dochodzi do zmiany jej treści.
Następnie 15 października 2026 r. zawarto aneks do umowy.
Aktualizacja informacji o umowie powinna nastąpić najpóźniej do **14 listopada 2026 r.**
W okresie od 20 października 2026 r. do 24 października 2026 r. wystąpiła awaria systemu teleinformatycznego obsługującego CRU JSFP, potwierdzona komunikatem Ministra Finansów opublikowanym w BIP. Bieg terminu ulega przedłużeniu o pięć dni.
W takim przypadku ostateczny termin wprowadzenia lub aktualizacji informacji o umowie przypada na **19 listopada 2026 r.**

12. Dostęp do informacji publicznej a CRU JSFP

Niewątpliwie umowy, o których informacje będą publikowane w CRU JSFP, stanowią informację publiczną. Oznacza to, że co do zasady podlegają one udostępnieniu, w trybie ustawy o informacji publicznej, ponieważ dotyczą wydatkowania środków publicznych oraz wykonywania zadań o charakterze publicznym. Wprowadzono jasną zasadę porządkującą sposób udostępniania informacji przez podmioty publiczne.

Zgodnie z nowym brzmieniem art. 10 ustawy o dostępie do informacji publicznej:

§ *Informacja publiczna, która nie została udostępniona w:*
1) Biuletynie Informacji Publicznej,
2) portalu danych,
3) Centralnym Rejestrze Umów Jednostek Sektora Finansów Publicznych
– jest udostępniana na wniosek.

Po najnowszych zmianach wniosek o udostępnienie informacji publicznej jest wymagany wyłącznie wtedy, gdy dana informacja nie została wcześniej opublikowana w jednym z ustawowo wskazanych miejsc. Do takich źródeł należą obecnie: BIP, portal danych oraz CRU JSFP.

Zmiana ta ma istotne znaczenie praktyczne i należy ją ocenić pozytywnie. Jej celem jest przede wszystkim wzmocnienie roli CRU JSFP jako podstawowego narzędzia jawności w zakresie umów zawieranych przez sektor finansów publicznych. Ustawodawca wprost sygnalizuje, że publikowanie informacji o umowach w rejestrze nie jest jedynie formalnym obowiązkiem, lecz rozwiązaniem, które realnie usprawnia obsługę wniosków o informację publiczną.

eprasa.pl f574bbfe01

W praktyce oznacza to, że **jeżeli jednostka prawidłowo zamieści informacje o umowie w CRU JSFP, a następnie otrzyma wniosek o udostępnienie informacji dotyczących tej samej umowy, nie ma obowiązku ponownego udzielania odpowiedzi w trybie wnioskowym**. W takiej sytuacji wystarczające jest wskazanie wnioskodawcy miejsca, w którym informacja została już opublikowana, czyli odesłanie do CRU JSFP.

Jednak nie wszystkie umowy będą objęte obowiązkiem publikacji w CRU JSFP. W odniesieniu do takich umów, mimo że nadal stanowią one informację publiczną, dostęp do nich będzie realizowany na dotychczasowych zasadach, czyli na podstawie indywidualnego wniosku złożonego w trybie ustawy o dostępie do informacji publicznej. Brak publikacji w rejestrze nie oznacza więc zamknięcia dostępu do informacji, lecz jedynie utrzymanie klasycznego trybu wnioskowego.

Nieopublikowanie informacji o umowie w CRU JSFP nie zwalnia jednostki z obowiązku udostępnienia jej na wniosek. Osoba zainteresowana zachowuje pełne prawo do uzyskania informacji publicznej, jeżeli spełnia ona przesłanki ustawowe. Odmowa udostępnienia informacji lub pozostawienie wniosku bez rozpoznania może natomiast prowadzić do odpowiedzialności karnej przewidzianej w art. 23 ustawy o dostępie do informacji publicznej, włącznie z grzywną, karą ograniczenia wolności albo karą pozbawienia wolności.

Z perspektywy kierowników jednostek sektora finansów publicznych nowe regulacje tworzą czytelny mechanizm motywacyjny. Rzetelne i terminowe publikowanie informacji o umowach w CRU JSFP pozwala ograniczyć liczbę indywidualnych zapytań, zmniejsza obciążenie organizacyjne jednostki i jednocześnie minimalizuje ryzyko naruszenia przepisów o dostępie do informacji publicznej. W praktyce realizacja obowiązków związanych z CRU JSFP powinna być traktowana jako element kontroli zarządczej oraz standardu prawidłowego działania jednostki.

13. Ochrona danych osobowych w CRU JSFP

Ustawodawca w ramach wprowadzenia CRU JSFP przyjął rozwiązanie zapewniające powszechny dostęp do informacji o umowach zawieranych przez jednostki sektora finansów publicznych. Ma to na celu wzmocnienie transparentności życia publicznego oraz zwiększenie kontroli społecznej nad wydatkowaniem środków publicznych. Jednocześnie jednak mechanizm ten wiąże się z przetwarzaniem danych osobowych, co powoduje konieczność stosowania przepisów o ochronie danych osobowych, w szczególności wynikających z ogólnego rozporządzenia o ochronie danych (RODO).

W praktyce funkcjonowanie CRU JSFP wymaga zachowania równowagi między zasadą jawności a prawem do ochrony prywatności. Realizacja obowiązku publikacyjnego nie może prowadzić do nieuzasadnionej ingerencji w sferę prywatności osób fizycznych. Z drugiej strony nadmierne ograniczanie zakresu ujawnianych informacji mogłoby prowadzić do osłabienia funkcji rejestru. Z tego względu **każda jednostka zobowiązana jest do dokonywania wyważonej oceny zakresu danych publikowanych w CRU JSFP.**

System CRU JSFP opiera się na rozdzieleniu odpowiedzialności między Ministra Finansów a kierowników jednostek sektora finansów publicznych. Minister Finansów odpowiada za

eprasa.pl f574bbfe01

funkcjonowanie systemu teleinformatycznego oraz przetwarzanie danych użytkowników systemu i danych technicznych. Natomiast w zakresie informacji o umowach administratorem danych jest kierownik jednostki, który wprowadza te dane do rejestru. To właśnie na nim spoczywa obowiązek zapewnienia zgodności przetwarzania z przepisami RODO, w tym odpowiedzialność za ewentualne ujawnienie danych w szerszym zakresie, niż dopuszczają przepisy prawa.

Takie ukształtowanie odpowiedzialności oznacza, że nie można przyjąć, iż sam fakt funkcjonowania CRU JSFP jako systemu publicznego zwalnia jednostkę z obowiązku analizy zakresu publikowanych danych.

Kierownik jednostki sektora finansów publicznych jest administratorem danych w odniesieniu do treści, które jednostka wprowadza do rejestru. To kierownik jednostki decyduje o zakresie publikowanych danych, odpowiada za ich prawidłowość i zgodność z obowiązującymi przepisami oraz ponosi **odpowiedzialność za ewentualne nadmierne ujawnienie danych.** W praktyce oznacza to konieczność każdorazowej oceny, czy zakres ujawnianych informacji jest niezbędny do realizacji celu rejestru i czy nie prowadzi do ujawnienia danych wykraczających poza ten cel.

Zakres danych przetwarzanych w CRU obejmuje zarówno dane techniczne i identyfikacyjne użytkowników systemu, jak i dane zawarte w informacjach o umowach, np. dane osobowe, zwłaszcza gdy stroną umowy jest osoba fizyczna.

Istotne znaczenie ma więc zasada minimalizacji danych, zgodnie z którą przetwarzane mogą być wyłącznie dane adekwatne, stosowne i ograniczone do tego, co niezbędne do realizacji celu przetwarzania.

Niedopuszczalne jest publikowanie informacji, które nie są niezbędne z punktu widzenia celu CRU JSFP, takich jak szczegółowe dane identyfikacyjne osób fizycznych (np. numer PESEL, adres zamieszkania czy dane kontaktowe o charakterze prywatnym). CRU JSFP ma charakter rejestru publicznego. Oznacza to, że informacje w nim zawarte są dostępne dla nieograniczonego kręgu odbiorców. Nie oznacza to jednak, że każda informacja zawarta w umowie może zostać ujawniona. Przed publikacją danych konieczne jest każdorazowe dokonanie oceny, czy nie zachodzą przesłanki ograniczenia dostępu do informacji publicznej, w szczególności związane z ochroną prywatności osób fizycznych.

Przetwarzanie danych w CRU musi być zgodne z zasadami wynikającymi z RODO, w szczególności z zasadą legalności, celowości, minimalizacji oraz prawidłowości danych.

Istotne jest również zapewnienie bezpieczeństwa przetwarzania danych osobowych. Kierownik jednostki, jako administrator danych, zobowiązany jest do wdrożenia odpowiednich środków technicznych i organizacyjnych, które zapewnią ochronę danych przed nieuprawnionym dostępem, utratą lub modyfikacją. W szczególności konieczne jest właściwe zarządzanie dostępem do systemu, w tym nadawanie uprawnień wyłącznie osobom upoważnionym oraz kontrolowanie ich działań w systemie.

Wprowadzenie CRU JSFP nie ogranicza praw osób, których dane dotyczą. Osoby fizyczne zachowują wszystkie uprawnienia wynikające z RODO, w tym np. prawo dostępu do

eprasa.pl f574bbfe01

danych czy ich sprostowania. Jednostki powinny być przygotowane na realizację tych praw, również w odniesieniu do danych już opublikowanych w rejestrze.

Stosując zasady „privacy by design" oraz „privacy by default" jednostka powinna uwzględniać ochronę danych już na etapie projektowania procesów związanych z publikacją informacji w rejestrze, a domyślnie przetwarzane powinny być wyłącznie dane niezbędne. W praktyce oznacza to konieczność takiego organizowania procesów, aby minimalizować ryzyko ujawnienia danych w nadmiernym zakresie.

Nie można również pominąć znaczenia działań organizacyjnych podejmowanych w jednostkach. Brak jasnych procedur oraz odpowiedniego przeszkolenia pracowników stanowi jedną z głównych przyczyn błędów w zakresie przetwarzania danych. Dlatego **niezbędne jest ustalenie wewnętrznych zasad wprowadzania danych do CRU JSFP, zapewnienie szkoleń oraz stała współpraca z inspektorem ochrony danych.**

Istotną kwestią jest także kwalifikacja czynności polegającej na wprowadzaniu informacji do CRU JSFP. Publikowanie danych o umowach w rejestrze stanowi odrębną czynność przetwarzania danych osobowych, która powinna zostać ujęta w rejestrze czynności przetwarzania, o którym mowa w art. 30 RODO. Wynika to z faktu, że przetwarzanie danych w ramach CRU JSFP odbywa się w innym celu niż standardowa obsługa umów w jednostce. O ile bowiem przetwarzanie danych w związku z realizacją umowy służy wykonaniu zobowiązań wynikających z tej umowy, o tyle ich publikacja w CRU JSFP realizuje cel, jakim jest zapewnienie jawności życia publicznego. Różny jest również zakres odbiorców danych (w przypadku CRU JSFP mamy do czynienia z dostępem powszechnym) oraz podstawa prawna przetwarzania.

Prawidłowe ujęcie tej czynności w rejestrze czynności przetwarzania ma znaczenie dla zapewnienia zgodności z zasadą rozliczalności oraz umożliwia właściwe zarządzanie ryzykiem związanym z przetwarzaniem danych w systemie CRU JSFP.

Podsumowując, funkcjonowanie CRU JSFP wymaga od jednostek nie tylko realizacji obowiązku publikacyjnego, ale również świadomego i odpowiedzialnego podejścia do ochrony danych osobowych, a właściwe wdrożenie pozwoli ograniczyć ryzyko naruszeń oraz zapewni prawidłowe funkcjonowanie rejestru.

14. Wyszukiwanie i wgląd w dane publikowane w CRU JSFP

Istotnym elementem funkcjonowania CRU JSFP jest zapewnienie powszechnego i nieodpłatnego dostępu do zgromadzonych w nim informacji. Wgląd do danych publikowanych w rejestrze nie wymaga uwierzytelnienia użytkownika ani spełnienia dodatkowych formalności. Oznacza to, że **każdy zainteresowany – niezależnie od statusu czy celu wykorzystania informacji – może zapoznać się z treścią udostępnionych danych.**

Dostęp do rejestru realizowany jest za pośrednictwem dedykowanej strony internetowej (https://rejestrumow.gov.pl – dostępnej od 1 lipca 2026 r.), której adres publikowany jest w BIP na stronie podmiotowej urzędu obsługującego ministra właściwego do spraw

eprasa.pl f574bbfe01

finansów publicznych. Takie rozwiązanie zapewnia łatwość odnalezienia systemu oraz jego integrację z istniejącą infrastrukturą informacyjną administracji publicznej.

Nieodpłatny charakter dostępu do danych wynika bezpośrednio z przepisów uofp. Ma to znaczenie z punktu widzenia realizacji zasady równego dostępu do informacji publicznej oraz wspierania społecznej kontroli nad działalnością jednostek sektora finansów publicznych. Każdy użytkownik może przeglądać dane z poziomu standardowej przeglądarki internetowej, bez konieczności instalowania dodatkowego oprogramowania czy ponoszenia kosztów.

System zapewnia pełną funkcjonalność wyszukiwania i został zaprojektowany w taki sposób, aby umożliwić efektywne przeszukiwanie zgromadzonych informacji według wszystkich kryteriów odpowiadających obowiązkowym polom rejestru. **Użytkownik ma możliwość filtrowania danych** m.in. według takich parametrów jak:

- strony umowy,
- przedmiot umowy,
- wartość,
- data zawarcia,
- okres obowiązywania.

Tak szeroki zakres kryteriów wyszukiwania pozwala na precyzyjne odnalezienie interesujących informacji, zarówno w przypadku prostych zapytań, jak i bardziej zaawansowanych analiz.

Jest to istotne z punktu widzenia nie tylko indywidualnych użytkowników, ale także podmiotów analizujących dane w szerszej skali, takich jak organizacje społeczne, media czy instytucje badawcze. Możliwość sprawnego przeszukiwania danych zwiększa transparentność systemu i umożliwia efektywniejsze wykorzystanie informacji publicznej.

Dane udostępnione w CRU JSFP stanowią informację sektora publicznego, co oznacza, że mogą podlegać ponownemu wykorzystaniu. Możliwość ponownego wykorzystania danych zwiększa ich wartość społeczną i gospodarczą. Informacje zgromadzone w rejestrze mogą być wykorzystywane m.in. do analiz rynku zamówień publicznych, badań naukowych, tworzenia narzędzi analitycznych czy działalności dziennikarskiej. Tym samym CRU JSFP pełni nie tylko funkcję informacyjną, ale również stanowi źródło danych wspierających rozwój innowacyjnych usług i narzędzi opartych na danych publicznych.

15. Odpowiedzialność i sankcje za niewykonanie obowiązku publikowania informacji o umowach

Nie przewiduje się karnej odpowiedzialności kierowników jednostek za naruszenie obowiązku prowadzenia, aktualizacji, udostępniania lub wprowadzania danych do CRU JSFP. Zrezygnowano z zapisów ustawowych w tym zakresie.

Ustawodawca dostrzegł, że czynności związane z prowadzeniem CRU JSFP mają w istotnej mierze charakter techniczny, ewidencyjny i masowy. W praktyce dotyczą często dużej liczby umów, w tym także umów drobnych, powtarzalnych i rutynowych. W takich realiach wprowadzenie surowej, odrębnej sankcji karnej mogłoby prowadzić do nieproporcjonalnej

eprasa.pl f574bbfe01

represyjności systemu. Uznano zatem, że celem regulacji powinno być przede wszystkim zapewnienie przejrzystości gospodarowania środkami publicznymi, a nie tworzenie dodatkowego reżimu karnego oderwanego od rzeczywistego charakteru tego obowiązku.

Nie oznacza to jednak, że ustawodawca pozostawił obowiązek publikowania informacji o umowach bez jakiegokolwiek mechanizmu egzekwowania. Wprost przeciwnie – przyjęto inne rozwiązanie systemowe. Podstawowym instrumentem zapewnienia prawidłowego wykonywania obowiązków w zakresie CRU JSFP jest:

- odpowiednia organizacja procesu po stronie jednostki,
- kontrola zarządcza wykonywana przez kierownika jednostki,
- możliwość dochodzenia dostępu do informacji w trybie ustawy o dostępie do informacji publicznej,
- kontrola zewnętrzna, w szczególności sprawowana przez Najwyższą Izbę Kontroli.

W praktyce **odpowiedzialność za prawidłowe zorganizowanie procesu publikowania informacji o umowach spoczywa na kierowniku jednostki.** To on odpowiada za to, aby w jednostce przyjęto rozwiązania organizacyjne gwarantujące identyfikowanie umów podlegających ujawnieniu, terminowe wprowadzanie danych, ich weryfikację oraz aktualizację. Odpowiedzialność ta nie oznacza, że kierownik jednostki musi osobiście wykonywać czynności techniczne w systemie. Może powierzać je pracownikom, przydzielać im role i uprawnienia, a także organizować proces w sposób dostosowany do specyfiki jednostki. Nie zwalnia go to jednak z odpowiedzialności za sam rezultat organizacyjny, czyli za to, czy jednostka rzeczywiście wykonuje ustawowy obowiązek w sposób prawidłowy.

W tym właśnie sensie odpowiedzialność w zakresie CRU JSFP ma przede wszystkim charakter organizacyjny i zarządczy. Należy ją wiązać z obowiązkiem zapewnienia zgodności działania jednostki z przepisami prawa, prawidłowego obiegu informacji oraz skutecznego nadzoru nad wykonywaniem nowych zadań. **Brak właściwej organizacji procesu może prowadzić nie tylko do uchybień w samym rejestrze, ale również do szerszych konsekwencji dla funkcjonowania jednostki, w tym do zarzutów dotyczących wadliwej kontroli zarządczej.**

Ponadto ustawodawca wskazał, że jeżeli jednostka nie opublikuje informacji o umowie w CRU JSFP, podmiot zainteresowany nadal będzie mógł domagać się dostępu do tych danych w trybie ustawy o dostępie do informacji publicznej. Jeżeli jednostka nie zamieści informacji o umowie w CRU JSFP, nie uchyla się od obowiązku jawności, lecz przenosi ciężar jego realizacji na tryb wnioskowy. W efekcie:

- zwiększa się obciążenie administracyjne po stronie jednostki,
- pojawia się konieczność indywidualnego rozpatrywania wniosków,
- rośnie ryzyko popełnienia dalszych błędów przy udostępnianiu informacji,
- aktualizują się konsekwencje związane z ewentualnym nieudostępnieniem informacji publicznej na wniosek.

Właśnie w tym miejscu ujawnia się **pośredni mechanizm sankcyjny**, ponieważ nieudostępnienie informacji publicznej w odpowiedzi na wniosek złożony na podstawie ustawy o dostępie do informacji publicznej może już prowadzić do odpowiedzialności na podstawie art. 23 tej ustawy, który stanowi, że:

eprasa.pl f574bbfe01

§ *Kto, wbrew ciążącemu na nim obowiązkowi, nie udostępnia informacji publicznej, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do roku.*

Ustawodawca odszedł od modelu podwójnego karania za ten sam stan faktyczny i przyjął rozwiązanie komplementarne – podstawowym narzędziem jawności ma być CRU JSFP, a w przypadku niewykonania tego obowiązku informacja może być egzekwowana w trybie wnioskowym, który przewiduje odpowiednie sankcje.

Rozważano również, **czy niewprowadzanie danych do rejestru nie powinno zostać objęte odpowiedzialnością z tytułu naruszenia dyscypliny finansów publicznych.** Ostatecznie odstąpiono także od tego rozwiązania. Uznano, że brak wpisu do CRU JSFP nie powinien być automatycznie zrównywany z klasycznymi naruszeniami dyscypliny finansów publicznych, a kontrola wykonywania tego obowiązku może być realizowana przede wszystkim w drodze mechanizmów nadzorczych i kontrolnych, w tym przez NIK.

Nie można więc mówić o całkowitym braku odpowiedzialności. Trafniejsze jest stwierdzenie, że **odpowiedzialność za niewykonanie obowiązków w zakresie CRU JSFP ma obecnie charakter rozproszony i wielopoziomowy**. W szczególności obejmuje:

- odpowiedzialność kierownika jednostki za organizację procesu i kontrolę zarządczą,
- ryzyko kontroli zewnętrznej i formułowania zarzutów pokontrolnych,
- konieczność udostępniania informacji w trybie wnioskowym,
- możliwość zastosowania sankcji przewidzianych w ustawie o dostępie do informacji publicznej, gdy dojdzie do nieudostępnienia informacji na wniosek.

Brak odrębnej kary w zakresie CRU JSFP nie powinien prowadzić do bagatelizowania przez jednostki nowego obowiązku, ponieważ rzetelne i terminowe publikowanie informacji w rejestrze ogranicza ryzyko sporów, zmniejsza liczbę wniosków o dostęp do informacji publicznej, redukuje obciążenia administracyjne oraz wzmacnia bezpieczeństwo prawne jednostki.

Podsumowując, należy przyjąć, że aktualny model odpowiedzialności w zakresie CRU JSFP opiera się nie na odrębnej represji karnej za sam brak wpisu do rejestru, lecz na połączeniu odpowiedzialności organizacyjnej kierownika jednostki, mechanizmów kontroli zarządczej, kontroli zewnętrznej oraz instrumentów ochrony prawa do informacji publicznej. Taki model jest mniej represyjny, ale nie jest pozbawiony skuteczności.

16. Podsumowanie

1. W 2026 r. jednostki sektora finansów publicznych wymienione wprost w art. 9 uofp zostaną objęte nowym obowiązkiem w zakresie jawności umów. Obowiązek udostępniania informacji o nowo zawartych umowach w CRU JSFP wchodzi w życie 1 lipca 2026 r.

2. Podstawę prawną tego obowiązku stanowią przepisy art. 34a–34d uofp. Rozwiązania ustawowe doprecyzowuje rozporządzenie Ministra Finansów i Gospodarki z 30 marca 2026 r. w sprawie Centralnego Rejestru Umów Jednostek Sektora Finansów Publicznych.

eprasa.pl f574bbfe01

3. W CRU JSFP nie publikuje się treści umów, lecz wyłącznie określony w przepisach katalog informacji o umowie. Oznacza to, że obowiązek dotyczy wprowadzenia danych identyfikujących umowę, a nie jej pełnego udostępnienia. Chodzi o umowy zawarte w formie pisemnej, elektronicznej, dokumentowej lub szczególnej – bez względu na ich wartość. Wykazuje się całkowitą wartość wynikającą z treści umowy w kwocie netto (bez VAT), uwzględniając przy tym wartość przewidzianych opcji i wznowień. Ustawodawca przewidział wyłączenia przedmiotowe i podmiotowe.
4. Wdrożenie nowego obowiązku wymaga przygotowania zarówno rozwiązań organizacyjnych, jak i dostosowania procesów technicznych w jednostkach.
5. Należy w pierwszej kolejności uporządkować proces funkcjonowania CRU JSFP w jednostce. Największym ryzykiem dla jednostki nie jest sama obsługa systemu, lecz brak wewnętrznie uporządkowanego procesu. Dlatego warto wcześniej zdefiniować role i odpowiedzialność. Trzeba określić, kto identyfikuje umowę, kto dokonuje jej kwalifikacji, kto wprowadza dane do systemu, kto odpowiada za publikację oraz kto nadzoruje aktualizację wpisów. Brak takiego uporządkowania zwiększa ryzyko błędów i niespójności danych.
6. Od 1 kwietnia 2026 r. kierownicy jednostek mogą składać wnioski o założenie kont dla swoich jednostek w systemie teleinformatycznym obsługującym CRU JSFP. Nie zaleca się odkładania tych czynności na ostatnią chwilę. Okres od 1 kwietnia do 30 czerwca 2026 r. ma charakter przygotowawczy i właśnie wtedy jednostki powinny założyć konto, przypisać role, opracować procedury i przetestować obieg informacji. Brak konta do 1 lipca 2026 r. nie zwalnia z obowiązku publikacyjnego, lecz powoduje zaległości, konieczność późniejszego nadrabiania oraz zwiększa ryzyko błędów i pominięć.
7. Przy kwalifikowaniu umów do publikowania w CRU JSFP decydujące znaczenie ma to, która jednostka ponosi ciężar finansowy wynikający z umowy. W praktyce na CRU JSFP nie należy patrzeć wyłącznie przez pryzmat tego, kto formalnie podpisał dokument. Znaczenie ma to, na rzecz jakiej jednostki zawarto umowę i czyj plan finansowy jest nią obciążony.
8. Najlepiej rozdzielić kwalifikację umowy od czynności technicznych w systemie, tj. ocenę merytoryczną od samego wprowadzania danych. Pracownik merytoryczny powinien ustalić, czy dana umowa podlega CRU JSFP oraz jakie informacje należy ujawnić, natomiast osoba obsługująca system odpowiada za ich wprowadzenie i publikację. Takie rozwiązanie ogranicza ryzyko niejednolitych praktyk, błędów oraz nieprawidłowości na etapie rejestracji.
9. Tam, gdzie to możliwe, warto zastosować zasadę „dwóch par oczu". Bezpiecznym rozwiązaniem kontrolnym jest rozdzielenie roli wprowadzającego i publikującego. Wtedy jedna osoba przygotowuje wpis, a druga sprawdza kompletność i poprawność danych przed ich ujawnieniem w CRU JSFP. Nie jest to obowiązkowe, ale w większych jednostkach albo tam, gdzie umów jest dużo, to jedno z najlepszych zabezpieczeń.
10. Publikacja w CRU JSFP oznacza w praktyce, że jednostka uznała brak przeszkód do ujawnienia danych. Dlatego przed publikacją trzeba ocenić, czy nie zachodzą podstawy ograniczenia jawności, np. ze względu na prywatność osoby fizycznej albo

eprasa.pl f574bbfe01

inne tajemnice prawnie chronione. Analiza ta powinna być wykonywana dla każdej umowy indywidualnie. Jeżeli część danych jest chroniona, nie należy rezygnować z całego wpisu. Trzeba wyłączyć tylko to, co musi być wyłączone.

11. Na wprowadzenie informacji o nowej umowie lub aktualizację danych o zmianie umowy (np. w aneksie) jest 30 dni od dnia zaistnienia zdarzenia. CRU JSFP wymaga stałej aktualizacji. Wpis do systemu nie jest czynnością jednorazową. Jednostka nie kończy obowiązku w dniu pierwszej publikacji, dane mają pozostawać spójne ze stanem faktycznym wynikającym z realizacji umowy. Dlatego każda zmiana, np. aneks, wypowiedzenie, cesja, korekta błędu, powinna prowadzić do aktualizacji wpisu wraz ze wskazaniem przyczyny aktualizacji i daty, od której ta przyczyna zaistniała.

12. Trzeba dbać o spójność danych w CRU z systemami finansowo-księgowymi i rzeczywistym obiegiem dokumentów. Odpowiedzialność kierownika jednostki ma charakter organizacyjny i nadzorczy. W praktyce oznacza to konieczność zapewnienia zgodności danych ujawnianych w CRU z informacjami gromadzonymi w systemach finansowo-księgowych, EZD lub innych rejestrach wewnętrznych.

13. W jednostkach z dużą liczbą umów warto rozważyć automatyzację, ale dopiero po uporządkowaniu danych źródłowych. Hurtowe zasilanie systemu może usprawnić pracę, ale tylko wtedy, gdy jednostka wcześniej uporządkuje dane i zweryfikuje ich poprawność merytoryczną. Automatyzacja nie zastępuje kwalifikacji umowy ani kontroli jakości danych. Najpierw trzeba zbudować poprawny model informacji, a dopiero potem myśleć o API.

14. Obowiązek prowadzenia CRU JSFP ma charakter ciągły i obejmuje cały cykl życia umowy – od jej zawarcia do zakończenia wykonywania.

15. Za brak wpisu do CRU JSFP nie grożą bezpośrednie sankcje karne, jednak niewykonanie tego obowiązku zwiększa ryzyko odpowiedzialności karnej na podstawie ustawy o dostępie do informacji publicznej w przypadku odmowy udostępnienia danych na wniosek.

PODSTAWA PRAWNA:

- Ustawa z 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (j.t. Dz.U. z 2025 r. poz. 1483; ost.zm. Dz.U. z 2026 r. poz. 426)
- Ustawa z 14 października 2021 r. o zmianie ustawy – Kodeks karny oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2021 r. poz. 2054; ost.zm. Dz.U. z 2025 r. poz. 1844)
- Ustawa z 16 sierpnia 2023 r. o zmianie niektórych ustaw w związku z zapewnieniem rozwoju rynku finansowego oraz ochrony inwestorów na tym rynku (Dz.U. z 2023 r. poz. 1723; ost.zm. Dz.U. z 2024 r. poz. 1863)
- Ustawa z 4 grudnia 2025 r. zmieniająca ustawę o zmianie ustawy – Kodeks karny oraz niektórych innych ustaw oraz o zmianie niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2025 r. poz. 1844)
- Ustawa z 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (j.t. Dz.U. z 2022 r. poz. 902; ost.zm. Dz.U. z 2025 r. poz. 1844)
- Ustawa z 1 września 2019 r. – Prawo zamówień publicznych (j.t. Dz.U. z 2024 r. poz. 1320; ost.zm. Dz.U. z 2026 r. poz. 252)
- Ustawa z 17 lutego 2005 r. o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne (j.t. Dz.U. z 2025 r. poz. 1703; ost.zm. Dz.U. z 2026 r. poz. 160)
- Ustawa z 5 sierpnia 2010 r. o ochronie informacji niejawnych (j.t. Dz.U. z 2025 r. poz. 1209)
- Ustawa z 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny (Dz.U. z 2025 r. poz. 1071; ost.zm. Dz.U. z 2026 r. poz. 184)
- Rozporządzenie Ministra Finansów i Gospodarki z 30 marca 2026 r. w sprawie Centralnego Rejestru Umów Jednostek Sektora Finansów Publicznych (Dz.U. z 2026 r. poz. 440)

©℗

eprasa.pl f574bbfe01

POLECAMY

w najbliższym numerze PORADNIKA Rachunkowości Budżetowej:

Centralny Rejestr Umów JSFP – pytania i odpowiedzi

Zaprezentujemy zestaw pytań dotyczących Centralnego Rejestru Umów Jednostek Sektora Finansów Publicznych (CRU JSFP). Będą to pytania, które wpłynęły do redakcji lub budziły wątpliwości w mediach społecznościowych, m.in.:

- czy umowy zawierane w formie ustnej, polegające na dokonaniu zamówienia (np. papieru, herbaty, druków, toneru) i dokumentowane wyłącznie fakturą, podlegają ujawnieniu w CRU JSFP,
- czy obowiązek ujawniania umów w CRU JSFP obejmuje również zakupy dokumentowane wyłącznie fakturą, bez zawarcia formalnej umowy,
- czy umowa najmu lokalu mieszkalnego z zasobu komunalnego podlega ujawnieniu w CRU JSFP,
- czy zlecenie lub wiadomość e-mail zawierająca zamówienie (np. na szkolenie) stanowi umowę dokumentową oraz czy podlega ujawnieniu w CRU JSFP,
- czy umowy finansowane ze środków ZFŚS podlegają ujawnieniu w CRU JSFP.

Na każde z pytań ekspert udzieli odpowiedzi wraz z uzasadnieniem, co pozwoli rozwiać najczęstsze wątpliwości oraz uporządkować kwestie praktyczne związane ze stosowaniem przepisów dotyczących CRU JSFP.

w INFORLEX:

- **Nowa klasyfikacja budżetowa** – przygotowanie do wdrożenia, komentarze, narzędzia
- NOWOŚĆ! **PIT 2026.** Komentarz
- NOWOŚĆ! **Pomoc społeczna.** Komentarz do ustawy

PRENUMERATA 2026

PORADNIK Rachunkowości Budżetowej

PREMIUM *(papier + e-wydanie)*

Abonament na 12 miesięcy w cenie 1370 zł brutto

STANDARD *(e-wydanie)*

Abonament na 12 miesięcy w cenie 1260 zł brutto

Polecamy także:

Rachunkowość Budżetowa

PREMIUM *(papier + e-wydanie)*

Abonament na 12 miesięcy w cenie 1480 zł brutto

Gazeta Samorządu i Administracji

STANDARD *(e-wydanie)*

Abonament na 12 miesięcy w cenie 1190 zł brutto

www.sklep.infor.pl 801 626 666, 22 761 30 30
bok@infor.pl

INFOR
Zał. R. Pieńkowski w 1987 r.

Grupa INFOR PL

Właściciel i Prezes Zarządu:
Ryszard Pieńkowski

INFOR PL Spółka Akcyjna
ul. Burakowska 14, 01-066 Warszawa
www.infor.pl

Dyrektor Centrum Wydawniczego:
Grzegorz Błażejczyk

Redaktor naczelny:
Małgorzata Majewska
malgorzata.majewska@infor.pl
www.facebook.com/PRBinfor
tel. 510 024 802

Sekretarz redakcji: Dorota Majcher
Korekta: Barbara Redzyńska
Redaktor graficzny: Monika Rodziewicz

Adres redakcji:
ul. Burakowska 14, 01-066 Warszawa
www.inforlex.pl

Biuro Reklamy:
Ewa Tyburska-Gromek
e-mail: ewa.gromek@infor.pl
tel. 510 024 764

Zamówienia na prenumeratę:
Biuro Obsługi Klienta
ul. Burakowska 14, 01-066 Warszawa
tel. (22) 761 30 30 801 626 666
e-mail:bok@infor.pl

www.sklep.infor.pl

Copyright by INFOR PL S.A. Publikacja jest chroniona przepisami prawa autorskiego. Wykonywanie kserokopii lub powielanie inną metodą oraz rozpowszechnianie bez zgody wydawcy w całości lub części jest zabronione i podlega odpowiedzialności karnej.

Ⓒ – znak zastrzeżenia praw autorskich;

Ⓟ – znak odpłatności;

ⒸⓅ – dwa znaki przy artykule oznaczają możliwość jego dalszego wykorzystania wyłącznie po uiszczeniu opłaty zgodnie z cennikiem (www.infor.pl/licencje) i w zgodzie z Regulaminem korzystania z artykułów redakcyjnych.

Druk: „Paper&Tinta" Barbara Tokłowicz Sp.K.

INFOR PL S.A. jest podatnikiem VAT
NIP 118-009-30-66

Redakcja zastrzega sobie prawo skracania i adiustacji tekstów oraz zwrotu materiałów zamówionych, a niezatwierdzonych do druku. Materiałów niezamówionych nie zwracamy. Nie ponosimy odpowiedzialności za treść reklam zamieszczonych na łamach.

Nakład: 1098 egz.

eprasa.pl f574bbfe01

PORADNIK RACHUNKOWOŚCI BUDŻETOWEJ

EWA PLESNAROWICZ-DURSKA

radczyni prawna, właścicielka Kancelarii Radcy Prawnego, członkini Okręgowej Izby Radców Prawnych w Rzeszowie. Autorka komentarzy: „Prawo o ustroju sądów administracyjnych" oraz „Ustawa o pracownikach urzędów państwowych". Świadczy doradztwo prawne dla podmiotów publicznych, w tym dla jednostek samorządu terytorialnego i ich jednostek organizacyjnych, a także dla spółek prawa handlowego, fundacji rodzinnych i stowarzyszeń. Posiada kilkunastoletnie doświadczenie jako trener i wykładowca.

Centralny Rejestr Umów JSFP

– nowy obowiązek od 1 lipca 2026 r.

W 2026 r. katalog obowiązków jednostek sektora finansów publicznych zostanie rozszerzony o kolejny. **Od 1 lipca 2026 r. jednostki będą musiały udostępniać informacje o zawartych umowach wydatkowych w specjalnym systemie teleinformatycznym – Centralnym Rejestrze Umów Jednostek Sektora Finansów Publicznych (CRU JSFP).**

Nowy obowiązek wiąże się z koniecznością wdrożenia w jednostkach wielu działań organizacyjnych i technicznych.

Z Poradnika można dowiedzieć się m.in.:

- czym jest CRU JSFP i jakie są podstawy prawne jego funkcjonowania,
- jaki jest harmonogram wdrożenia CRU JSFP i jakie terminy należy uwzględnić,
- jaki jest zakres podmiotowy – które jednostki są zobowiązane do raportowania w CRU JSFP, a które podmioty i służby są z tego obowiązku wyłączone,
- jak należy przygotować proces obsługi CRU JSFP,
- jak złożyć w systemie wniosek o założenie konta jednostki oraz o założenie konta użytkownika,
- jakie są role użytkowników w systemie i jak nadawać uprawnienia, w tym kim jest administrator jednostki oraz na czym polega rola wprowadzającego i publikującego,
- jaki jest zakres przedmiotowy – które umowy podlegają raportowaniu w CRU JSFP, a które są z tego obowiązku wyłączone,
- czy umowy z zakresu prawa pracy należy ujawniać w CRU JSFP,
- czy i jakie sankcje grożą za niewykonanie obowiązku publikowania informacji o umowach w CRU JSFP.

W Poradniku przedstawiono **liczne przykłady z praktyki (łącznie prawie 50)** oraz **wzór upoważnienia dla reprezentanta kierownika jednostki**.

ISSN 1897-0583 INDEKS 226718

9 771897 058603 05

eprasa.pl f574bbfe01

INFOR
Zał. R. Pleńkowski w 1987 r.

RACHUNKOWOŚĆ BUDŻETOWA

INFOR akademia

Między przepisem a decyzją
– Cyfryzacja, finanse i kadry w praktyce budżetowej

KONGRES

SAMORZĄD 360°

KADRY | KSIĘGOWOŚĆ | ZARZĄDZANIE

Wydarzenie, na którym musisz być!
Zarezerwuj termin: **21–23.10.2026 r.**

Chcesz nawiązać współpracę przy Kongresie Samorząd 360°?
Napisz: szkolenia@infor.pl

PORADNIK RACHUNKOWOŚCI BUDŻETOWEJ

dodatek

ŚCIĄGA KIEROWNIKA JEDNOSTKI

Zakładanie kont
w Centralnym Rejestrze Umów JSFP

Warunkiem realizacji nowego obowiązku raportowania informacji o umowach w systemie teleinformatycznym Centralnego Rejestru Umów (CRU JSFP) jest uzyskanie dostępu do tego systemu. Składanie wniosków o założenie kont w systemie CRU JSFP jest możliwe od 1 kwietnia 2026 r. Proces ten wymaga zgromadzenia odpowiednich danych oraz dokumentów w formie elektronicznej. Wszystkie czynności odbywają się w systemie.

System CRU JSFP jest dostępny pod adresem: jsfp.rejestrumow.gov.pl. Logowanie może nastąpić wyłącznie przez Węzeł Krajowy (zalecana aplikacja mObywatel jako najszybszy sposób logowania lub Profil Zaufany). System wymaga interakcji z konkretną osobą fizyczną, aby jednoznacznie zidentyfikować ją w bazie danych.

eprasa.pl f574bbfe01

Z Węzła Krajowego system automatycznie pobiera imię, nazwisko oraz numer PESEL (jest on niezbędny do jednoznacznej identyfikacji użytkownika). Czas bezczynności w systemie wynosi 15 minut, po czym następuje wylogowanie.

W systemie są zakładane dwa rodzaje kont

1) konto jednostki sektora finansów publicznych

na wniosek kierownika tej jednostki albo upoważnionej przez niego osoby

2) konto osoby fizycznej (pracownika)

na wniosek tej osoby

Najpierw należy złożyć wniosek o założenie konta jednostki. Dopiero po jego zatwierdzeniu przez Ministerstwo Finansów możliwe będzie utworzenie kont dla pozostałych użytkowników i korzystanie z systemu CRU JSFP.

Wymogi w tym zakresie są określone w rozporządzeniu Ministra Finansów i Gospodarki z 30 marca 2026 r. w sprawie Centralnego Rejestru Umów Jednostek Sektora Finansów Publicznych.

eprasa.pl f574bbfe01

Wniosek o założenie konta jednostki

Wniosek może złożyć wyłącznie kierownik jednostki lub jego upoważniony reprezentant.

Przy CRU JSFP nie ma znaczenia, kto komu podlega. W kontekście tego, czy jednostki podległe gminie (np. szkoła, samorządowy zakład budżetowy) składają wniosek o założenie konta jednostki samodzielnie, czy robi to za nich gmina, hierarchia organizacyjna nie ma tu znaczenia. Dla realizacji tego obowiązku rozstrzygające jest jedno kryterium – czy plan finansowy (budżet) danej jednostki jest obciążany zobowiązaniami wynikającymi z zawarcia umowy objętej tym obowiązkiem.

W praktyce powstała także wątpliwość, **czy w przypadku CUW obsługującego kilka jednostek oświatowych oraz instytucję kultury kierownicy tych jednostek powinni samodzielnie składać wnioski o utworzenie konta, czy też dyrektor CUW może złożyć jeden wniosek za wszystkie jednostki?**

W odpowiedzi Ministerstwo Finansów wskazało, że:

MF *O konto jednostki w systemie CRU JSFP występuje kierownik danej jednostki albo jego reprezentant. Innymi słowy, czynności tej nie wykonuje kierownik innej jednostki.*

Powyższe wynika z zakresu obowiązku dotyczącego Centralnego Rejestru Umów JSFP (art. 34a ust. 1 ustawy o finansach publicznych), który został nałożony na kierownika jednostki, a nie kierownika jednostki realizującej zadania centrum usług wspólnych.

Tabela 1. Zakres danych oraz dokumentów wymaganych we wniosku o założenie konta jednostki

Dane	Objaśnienia
1. Imię, nazwisko i służbowy adres poczty elektronicznej osoby fizycznej składającej wniosek o założenie konta jednostki.	Po zalogowaniu do systemu należy zadeklarować, czy wniosek składa kierownik jednostki czy jego upoważniony reprezentant.

eprasa.pl f574bbfe01

Dane	Objaśnienia
	Następnie należy podać służbowy adres e-mail (nie prywatny). System wyśle na niego kod weryfikacyjny ważny tylko przez 5 minut. Kod ten trzeba przepisać do formularza.
2. Dane dotyczące jednostki sektora finansów publicznych: ■ numer REGON, ■ nazwa, NIP, jeżeli został zamieszczony w bazie REGON, adres siedziby, data powstania, data zakończenia, podstawowa forma prawna, szczególna forma prawna, forma finansowania, formy własności, organ założycielski, rodzaj rejestru ewidencji, przy czym dane te są uzupełniane automatycznie po wpisaniu numeru REGON, ■ adres poczty elektronicznej, ■ adres strony internetowej, ■ imię i nazwisko kierownika tej jednostki.	Podstawę identyfikacji jednostki w systemie stanowi numer REGON (składający się z 9 lub 14 cyfr). Decyzja o tym, na który numer REGON należy założyć konto w systemie CRU – gminy czy urzędu gminy – zależy od tego, który z tych podmiotów faktycznie zawiera umowy podlegające obowiązkowi rejestracji. Jeżeli umowy spełniające definicję zamówienia są zawierane zarówno przez gminę, jak i przez urząd gminy (na dwa różne numery REGON), to teoretycznie jednostka jest zobowiązana do założenia dwóch osobnych kont. System CRU jest przygotowany technicznie na każdą z tych opcji i pozwala na założenie konta na każdy odrębny numer REGON. System automatycznie pobierze oficjalne dane z bazy REGON (nie podlegają ręcznej edycji w formularzu). Jeśli dane są nieaktualne, należy je najpierw zmienić w rejestrze prowadzonym przez GUS (większość jednostek powinna mieć aktualne dane ze względu na niedawne obowiązki związane z wdrażaniem systemu e-Doręczeń). Następnie należy podać: ■ oficjalny adres e-mail jednostki (np. do kontaktów zewnętrznych), a nie osoby składającej wniosek (adres ten służy do powiadamiania jednostki o fakcie złożenia i rozpatrzenia wniosku, co stanowi mechanizm bezpieczeństwa),

eprasa.pl f574bbfe01

	■ adres strony internetowej BIP lub inną oficjalną stronę jednostki (adres musi zawierać prefiks http:// lub https://, inaczej system zgłosi błąd), ■ imię i nazwisko kierownika zgodnie z danymi w rejestrze PESEL.

Do wniosku o założenie konta jednostki dołącza się:
1) dokument potwierdzający powołanie na kierownika tej jednostki, a w przypadku wniosku składanego przez osobę przez niego upoważnioną – również upoważnienie do złożenia tego wniosku oraz zarządzania kontem tej jednostki, lub
2) kopie ww. dokumentów podpisane kwalifikowanym podpisem elektronicznym, podpisem zaufanym lub podpisem osobistym.

Załączanie dokumentów – zasady

- Dołącza się skan powołania na kierownika jednostki (np. akt mianowania, zaświadczenie PKW), a w przypadku reprezentanta – również pełnomocnictwo. Jeśli po dacie powołania na kierownika jednostki nastąpiła zmiana jego nazwiska, do dokumentu powołania należy dołączyć pisemną informację wyjaśniającą tę zmianę. Informacja taka powinna być w tym samym pliku PDF, w którym jest dokument powołania.
- Dokumenty muszą być w formacie PDF i być opatrzone ważnym podpisem elektronicznym (kwalifikowanym, zaufanym lub osobistym). Jeśli jednostka posiada dokument np. w formacie Word, należy przygotować jego kopię, dokonać na niej anonimizacji, a następnie zapisać jako PDF i podpisać elektronicznie. Nie ma potrzeby oznaczenia dokumentów dołączanych do wniosku adnotacją „za zgodność z oryginałem". Wystarczy plik zawierający skan dokumentu podpisać jednym z trzech podpisów elektronicznych.
- W dokumentach należy zamazać (zanonimizować) zbędne dane osobowe, takie jak prywatny PESEL czy numer dowodu. Należy pozostawić tylko imię i nazwisko oraz funkcję.

Na koniec należy zaakceptować oświadczenia o prawdziwości danych i RODO, sprawdzić wizualizację wniosku i wysłać.

Osoba zakładająca konto jednostki otrzymuje automatycznie pełne uprawnienia (administratora, wprowadzającego i publikującego).

Wnioski o założenie konta jednostki w systemie CRU są weryfikowane przez pracowników wyznaczonych przez resort finansów. W strukturze systemu osoby te pełnią rolę administratorów centralnych. W przypadku odrzucenia wniosku należy zapoznać się z otrzymanym uzasadnieniem, poprawić wskazane błędy (np. w danych, podpisie lub pełnomocnictwie), a następnie złożyć wniosek ponownie.

eprasa.pl f574bbfe01

Wniosek o założenie konta użytkownika

Wniosek o konto użytkownika składa się po tym, jak konto jednostki zostanie już pozytywnie zweryfikowane i założone. Może go złożyć każda osoba fizyczna wskazana przez kierownika jednostki do pracy w systemie.

Każdy pracownik musi zalogować się samodzielnie przez Węzeł Krajowy. Należy wybrać opcję „Wniosek o założenie konta użytkownika lub nadanie uprawnień".

W przypadku gdy osobie fizycznej mają przysługiwać uprawnienia do więcej niż jednego konta jednostki sektora finansów publicznych, osoba ta składa odrębnie wniosek o założenie konta osoby fizycznej w odniesieniu do każdej z tych jednostek.

Tabela 2. Zakres danych oraz dokumentów wymaganych we wniosku o założenie konta użytkownika

Dane	Objaśnienia
1. Imię, nazwisko i służbowy adres poczty elektronicznej osoby fizycznej składającej wniosek o założenie konta osoby fizycznej.	Imię i nazwisko są pobierane bezpośrednio z Węzła Krajowego podczas uwierzytelniania użytkownika. Zastrzeżony numer PESEL pozwala na logowanie do systemu CRU JSFP oraz składanie w nim wniosków. Każdy pracownik musi złożyć wniosek osobiście – nie ma możliwości zakładania kont przez osoby trzecie ze względu na ochronę numeru PESEL. Należy podać służbowy adres e-mail, na który system prześle kod weryfikacyjny niezbędny do kontynuowania wniosku.
2. Dane jednostki sektora finansów publicznych, do której konta mają zostać nadane uprawnienia użytkownika tego konta osobie fizycznej składającej wniosek o założenie konta osoby fizycznej:	Podanie numeru REGON jest istotne, aby system wiedział, do której istniejącej już w systemie jednostki użytkownik chce uzyskać uprawnienia.

eprasa.pl f574bbfe01

■ numer REGON, ■ nazwa, NIP, jeżeli został zamieszczony w bazie REGON, adres siedziby, data powstania, data zakończenia, podstawowa forma prawna, szczególna forma prawna, forma finansowania, formy własności, organ założycielski, rodzaj rejestru ewidencji, przy czym dane te są uzupełniane automatycznie po wpisaniu numeru REGON, ■ adres poczty elektronicznej, ■ adres strony internetowej, ■ imię i nazwisko kierownika tej jednostki, przy czym dane te są uzupełniane automatycznie po wpisaniu numeru REGON.	Po wpisaniu prawidłowego numeru REGON, pozostałe dane (nazwa, NIP, adres, dane kierownika) są automatycznie zaciągane z bazy referencyjnej i nie podlegają edycji przez użytkownika.
3. Wskazanie rodzaju uprawnień użytkownika konta jednostki sektora finansów publicznych, jakie mają zostać nadane osobie fizycznej składającej wniosek o założenie konta osoby fizycznej.	Użytkownik może wnioskować o jedną, dwie lub wszystkie trzy role jednocześnie: 1) administrator jednostki zarządza innymi użytkownikami i ich wnioskami, 2) wprowadzający wprowadza dane o umowach, ale ich nie publikuje, 3) publikujący zatwierdza i publikuje informacje w rejestrze.
W przeciwieństwie do wniosku o konto jednostki przy wniosku o konto użytkownika nie dołącza się żadnych dokumentów (skanów powołań, pełnomocnictw itp.). Wniosek pozwala na wpisanie nazwy komórki organizacyjnej, co ułatwia administratorom identyfikację pracowników w dużych organizacjach. Każdy wnioskujący musi złożyć oświadczenie o prawdziwości podanych danych pod rygorem odpowiedzialności, co jest potwierdzane unikalnym numerem PESEL w systemie.	

Wniosek ten jest rozpatrywany przez administratora danej jednostki, a nie przez Ministerstwo Finansów. **Choć użytkownik sam „podpisuje" i wysyła swój wniosek, ostateczną decyzję o jego akceptacji i nadaniu konkretnych uprawnień podejmuje administrator danej jednostki (kierownik lub jego reprezentant).** Administrator może ograniczyć uprawnienia zarówno

eprasa.pl f574bbfe01

na etapie rozpatrywania wniosku o nowe konto, jak i w trakcie późniejszego zarządzania użytkownikami. Może np. pozostawić rolę wprowadzającego, ale odebrać uprawnienie administratora, jeśli uzna za zbędne dla danego pracownika. System wymaga, aby każde ograniczenie uprawnień zostało opatrzone pisemnym uzasadnieniem. Administrator musi wpisać powód swojej decyzji w dedykowanym polu. Treść wpisanego uzasadnienia jest przesyłana bezpośrednio do użytkownika w automatycznym powiadomieniu e-mail. Pracownik otrzyma informację, która rola nie została mu nadana oraz dlaczego podjęto taką decyzję.

Administrator ma również możliwość odbierania uprawnień już przypisanych użytkownikom w dowolnym momencie. Co istotne, zmniejszenie uprawnień (np. w przypadku odejścia pracownika z pracy) nie wymaga składania nowego wniosku przez tę osobę – administrator może to zrobić jednostronnie w systemie.

Niewykonanie etapu zakładania kont uniemożliwi realizację obowiązku terminowego wprowadzania i publikowania informacji o umowach. Rejestracja samych umów w systemie będzie możliwa od **1 lipca 2026 r.** i dotyczy wyłącznie umów zawartych od tego dnia. Funkcjonalność zakładania kont nie zostanie zamknięta po 1 lipca 2026 r. – będzie ona dostępna w sposób ciągły dla wszystkich podmiotów, które w przyszłości będą musiały realizować obowiązki w rejestrze.

Podstawa prawna:

- art. 34b ustawy z 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (j.t. Dz.U. z 2025 r. poz. 1483; ost.zm. Dz.U. z 2026 r. poz. 426)
- § 5–9 rozporządzenia Ministra Finansów i Gospodarki z 30 marca 2026 r. w sprawie Centralnego Rejestru Umów Jednostek Sektora Finansów Publicznych (Dz.U. z 2026 r. poz. 440)

©℗

Ewa Plesnarowicz-Durska

radczyni prawna, właścicielka Kancelarii Radcy Prawnego, członkini Okręgowej Izby Radców Prawnych w Rzeszowie. Autorka komentarzy: „Prawo o ustroju sądów administracyjnych" oraz „Ustawa o pracownikach urzędów państwowych". Świadczy doradztwo prawne dla podmiotów publicznych, w tym dla jednostek samorządu terytorialnego i ich jednostek organizacyjnych, a także dla spółek prawa handlowego, fundacji rodzinnych i stowarzyszeń. Posiada kilkunastoletnie doświadczenie jako trener i wykładowca.

eprasa.pl f574bbfe01

INFOR
Zał. R. Pieńkowski w 1987 r.

PORADNIK Rachunkowości Budżetowej nr **5** (233) maj 2026

e-dodatek

KODEKS BUDŻETOWY nr 2

USTAWA

z 27 sierpnia 2009 r.

o finansach publicznych po najnowszych zmianach

(j.t. Dz.U. z 2025 r. poz. 1483; ost.zm. Dz.U. z 2026 r. poz. 426)

Od redakcji PRB: Dnia 30 marca 2026 r. została opublikowana ustawa z 27 lutego 2026 r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2026 r. poz. 426). Ustawą wprowadzono szereg zmian w trzech podstawowych obszarach:

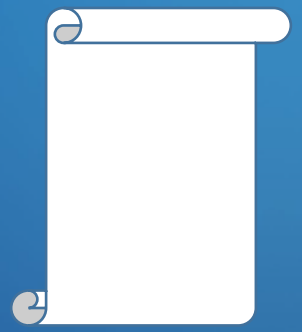
1) **nowego sposobu grupowania wydatków budżetu państwa i budżetów JST** – skutkiem będzie wydanie nowego rozporządzenia w sprawie klasyfikacji budżetowej,
2) **zarządzania środkami publicznymi w ramach budżetu państwa i JST** – poprzez delegację kompetencji do wprowadzania bieżących zmian w trakcie realizacji tych budżetów oraz zmianę terminów opracowywania projektów planów finansowych państwowych jednostek budżetowych,
3) **wzmocnienia kontroli parlamentarnej i społecznej nad finansami publicznymi** – poprzez włączenie do ustawy budżetowej informacji o planach finansowych funduszy zarządzanych przez BGK oraz publikowanie ocen realizacji inwestycji finansowanych ze środków budżetu państwa w istotnej wielkości.

Nowelizacja ustawy ma na celu osiągnięcie kamienia milowego A2aG określonego dla Reformy Systemu Budżetowego w KPO.

Ustawa weszła w życie 14 kwietnia 2026 r., z tym że część jej przepisów będzie stosowana dopiero do planowania budżetu państwa i budżetów JST na 2027 r.

BĄDŹ eco
KORZYSTAJ Z WYDAŃ CYFROWYCH

Nowelizacja ustawy o finansach publicznych

eprasa.pl f574bbfe01

Cel

Ustawa z dnia 27 lutego 2026 roku o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 426) zawiera przepisy mające na celu przede wszystkim wdrożenie rozwiązań zmierzających do osiągnięcia **kamienia milowego A2aG** określonego dla Reformy Systemu Budżetowego w Krajowym Planie Odbudowy i Zwiększania Odporności.

Reforma przewiduje wdrożenie **pakietu środków legislacyjnych**. Zgodnie z jej założeniami wprowadzone zostaną zmiany w trzech obszarach:

- **klasyfikacji budżetowej,**
- **zarządzania budżetem państwa,**
- **zarządzania inwestycjami publicznymi**.

eprasa.pl f574bbfe01

Nowelizacja ustawy obejmuje zmiany, które przełożą się na **poprawę skuteczności i efektywności wydatkowania środków publicznych** przy zachowaniu **rzetelnej** oraz **przejrzystej** informacji o transferach, jakie zachodzą w jednostkach sektora finansów publicznych.

eprasa.pl f574bbfe01

Zmiany w zakresie klasyfikacji budżetowej:

- dotyczą **nowego ukształtowania grup wydatków budżetu państwa** (art. 124 ufp),
- w art. 236 ufp w zakresie JST przewidziano **zmiany spójne** z art. 124 ufp,
- wydane zostanie **nowe rozporządzenie w sprawie klasyfikacji budżetowej** (zmiana upoważnienia z art. 39 ust. 4 ufp),
- zastosowane zostaną po raz pierwszy **do planowania budżetowego na 2027 r.**

eprasa.pl f574bbfe01

Najistotniejsze zmiany w grupowaniu wydatków

Art. 124 ustawy o finansach publicznych

OBECNE GRUPY	NOWE GRUPY
grupy wydatków	**grupy wydatków**
1. Wydatki budżetu państwa dzielą się na następujące grupy wydatków: 1) dotacje i subwencje; 2) świadczenia na rzecz osób fizycznych; 3) wydatki bieżące jednostek budżetowych; 4) wydatki majątkowe; 5) wydatki na obsługę długu Skarbu Państwa; 6) wydatki na realizację programów finansowanych z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2, w tym wydatki budżetu środków europejskich; 7) środki własne Unii Europejskiej.	1. Wydatki budżetu państwa dzielą się na następujące grupy wydatków: 1) transfery bieżące; 2) świadczenia na rzecz osób fizycznych; 3) wydatki bieżące; 4) wydatki majątkowe; 5) transfery majątkowe. **2. W ramach grup, o których mowa w ust. 1,** wyodrębnia się wydatki na realizację programów finansowanych z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2, nieujęte w budżecie środków europejskich.

eprasa.pl f574bbfe01

Podział dotychczasowej grupy wydatków majątkowych

OBECNA GRUPA	NOWE GRUPY
wydatki majątkowe	**wydatki majątkowe**
4. Wydatki majątkowe obejmują: 1) wydatki na zakup i objęcie akcji oraz wniesienie wkładów do spółek prawa handlowego; 2) wydatki inwestycyjne państwowych jednostek budżetowych oraz **dotacje celowe** na finansowanie lub dofinansowanie kosztów inwestycji realizowanych przez inne jednostki.	6. Wydatki majątkowe, o których mowa w ust. 1 pkt 4, obejmują: 1) nakłady na niefinansowe aktywa trwałe (wydatki inwestycyjne), do których zalicza się wydatki na: a) nabycie lub wytworzenie aktywów trwałych, b) ulepszenie istniejących środków trwałych, c) pierwsze wyposażenie obiektów budowlanych; 2) wydatki na zakup i objęcie akcji oraz wniesienie wkładów do spółek prawa handlowego.
	transfery majątkowe
	7. Transfery majątkowe, o których mowa w ust. 1 pkt 5, obejmują przepływy finansowe niestanowiące zapłaty za dostarczone towary i usługi przekazywane innym podmiotom, w tym **subwencje, dotacje oraz inne przepływy finansowe,** które wywołują skutki ekonomiczne odpowiadające dotacjom i subwencjom, przeznaczone na finansowanie wydatków majątkowych.

eprasa.pl f574bbfe01

Nowe grupy wydatków - schemat

Ustawa budżetowa - obecnie

Część	Dział	Rozdział	Treść	Poz.	Plan na 2026 r.	z tego:						
						Dotacje i subwencje	**Świadczenia na rzecz osób fizycznych**	**Wydatki bieżące jednostek budżetowych**	**Wydatki majątkowe**	**Wydatki na obsługę długu Skarbu Państwa**	**Środki własne Unii Europejskiej**	**Współfinansowanie projektów z udziałem środków Unii Europejskiej**
						w tysiącach złotych						
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
						paragrafy z pierwszą cyfrą 2	**paragrafy z pierwszą cyfrą 3**	**paragrafy z pierwszą cyfrą 4**	**paragrafy z pierwszą cyfrą 6**	**paragrafy 801-849**	**paragrafy 851-899**	**czwarte cyfry: 1, 2, 5, 6, 8, 9**

Do rozdzielenia na każdą z nowych grup

Ustawa budżetowa - nowy układ

Część	Dział	Rozdział	Treść	Poz.	Plan na 2027 r.	z tego:									
						Transfery bieżące, w tym:		**Świadczenia na rzecz osób fizycznych, w tym:**		**Wydatki bieżące, w tym:**		**Wydatki majątkowe, w tym:**		**Transfery majątkowe, w tym:**	
							Współfinansowanie		**Współfinansowanie**		**Współfinansowanie**		**Współfinansowanie**		**Współfinansowanie**
						w tysiącach złotych									
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
						paragrafy z pierwszą cyfrą 3 i 4 + środki własne UE: paragrafy 870-899		**paragrafy z pierwszą cyfrą 2**		**paragrafy z pierwszą cyfrą 1 i 6 + 770-799 + obsługa długu paragrafy 800-869**		**paragrafy 700-769**		**paragrafy z pierwszą cyfrą 5**	

eprasa.pl f574bbfe01

Nowe rozporządzenie w sprawie klasyfikacji budżetowej

Na podstawie zmienionego upoważnienia w art. 39 ust. 4 ufp:

„4. Minister Finansów określi, w drodze rozporządzenia, szczegółową klasyfikację dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 i 3, **w tym paragrafy określające rodzaj wydatków zaliczanych do poszczególnych grup wydatków**, o których mowa w art. 124 ust. 1, oraz **paragrafy wydatków zaliczanych do wydatków bieżących i wydatków majątkowych**, o których mowa w art. 236 ust. 1–4, uwzględniając potrzebę jednolitego klasyfikowania środków publicznych.”

zostanie wydane nowe rozporządzenie, w którym:

- **rezygnuje się z powiązania z PKD**
- **wyraźnie przypisuje się paragrafy do grup wydatków**
- **nowy układ paragrafowej części klasyfikacji oparty jest na założeniach segmentu ekonomicznego wypracowanego w ramach „Koncepcji nowego systemu klasyfikacyjnego”**

przy zachowaniu obecnej struktury klasyfikacji - podział na: 3-cyfrowe działy, 5-cyfrowe rozdziały i 4-cyfrowe paragrafy

eprasa.pl f574bbfe01

Pakiet **zmian w zakresie zarządzania budżetem państwa**, zawiera m.in.:

- usprawnienie procesów związanych z opracowaniem projektów planów/planów finansowych oraz harmonogramu dochodów i wydatków,

- umożliwienie wojewodom dokonywania przeniesień wydatków w zakresie dotyczącym realizacji zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych innymi ustawami jednostkom samorządu terytorialnego,

eprasa.pl f574bbfe01

➡ regulacje uelastyczniające dokonywanie wydatków majątkowych przez dysponentów,

➡ udoskonalenie warstwy prezentacyjnej budżetu,

➡ obowiązek zamieszczania w ramach uzasadnienia do ustawy budżetowej planów finansowych funduszy utworzonych, powierzonych lub przekazanych Bankowi Gospodarstwa Krajowego (BGK) na podstawie odrębnych ustaw.

eprasa.pl f574bbfe01

Zmiany w **obszarze zarządzania inwestycjami publicznymi:**

- zwiększenie przejrzystości procesu planowania inwestycji publicznych,
- poprawa jakości przygotowania i zbierania danych na temat nowych inwestycji,
- zwiększenie efektywności i gospodarności wydatkowania środków publicznych.

Celem jest wprowadzenie powszechnego obowiązku dotyczącego stosowania znormalizowanych procedur oceny i wyboru inwestycji oraz umożliwienie dostępu do danych na ich temat. Wyjątki od przewidzianych w tym zakresie reguł mają charakter ściśle określony i nie mogą być interpretowane rozszerzająco.

eprasa.pl f574bbfe01

Art. 133aa-ac UFP

Wprowadzają obowiązek:

- dokonywania ocen inwestycji publicznych, których szacunkowy łączny koszt wynosi co najmniej 10 mln zł,
- publikowania w Biuletynie Informacji Publicznej oceny inwestycji, której szacunkowy łączny koszt przekracza 500 mln zł,
- publikowania w Biuletynie Informacji Publicznej informacji o realizowanych inwestycjach publicznych, których wartość kosztorysowa przekracza 100 mln zł.

Przyjęte progi odnoszą się zawsze do całkowitej (szacunkowej lub kosztorysowej) wartości danej inwestycji finansowanej lub dofinansowanej w określonym udziale z wydatków budżetu państwa, państwowych funduszy celowych, funduszy BGK czy skarbowych papierów wartościowych (SPW).

eprasa.pl f574bbfe01

Art. 133aa UFP

Przed podjęciem decyzji o realizacji inwestycji, której szacunkowy łączny koszt wynosi co najmniej 10 000 tys. zł, finansowanej lub dofinansowanej w łącznej kwocie stanowiącej minimum 50% szacunkowego łącznego kosztu inwestycji:

- z wydatków budżetu państwa, państwowych funduszy celowych, funduszy utworzonych, powierzonych lub przekazanych Bankowi Gospodarstwa Krajowego na podstawie odrębnych ustaw,
- z wykorzystaniem skarbowych papierów wartościowych otrzymanych nieodpłatnie na podstawie przepisów odrębnych,

podmiot, który zamierza ją realizować, **sporządza ocenę** w zakresie zgodności wydatkowania tych środków z zasadami celowego i oszczędnego dokonywania wydatków publicznych określonymi w art. 44 ust. 3 pkt 1 ufp.

eprasa.pl f574bbfe01

Uporządkowanie, jawność i przejrzystość inwestycji z wydatków budżetu państwa, państwowych funduszy celowych, funduszy utworzonych, powierzonych lub przekazanych Bankowi Gospodarstwa Krajowego na podstawie odrębnych ustaw z wykorzystaniem skarbowych papierów wartościowych otrzymanych nieodpłatnie na podstawie przepisów odrębnych

Naczelne zasady dokonywania wydatków publicznych wynikają z art. 44 ustawy o finansach publicznych:

- celowo i oszczędnie,
- uzyskiwania najlepszych efektów z danych nakładów,
- optymalny dobór najlepszych metod i środków, do osiągnięcia danego celu.

Obowiązki wynikające z ustawy

OGÓLNE KRYTERIA OCENY INWESTYCJI WYNIKAJĄCE Z UFP:

- zgodność z celami wynikającymi odpowiednio ze strategii rozwoju lub politykami społecznymi lub gospodarczymi państwa,
- celowość objęcia inwestycji finansowaniem lub dofinansowaniem ze środków publicznych,
- ocena finansowa inwestycji, w tym przewidywanych kosztów jej utrzymania,
- efektywność inwestycji,
- możliwość wykorzystania alternatywnych źródeł finansowania lub dofinansowania inwestycji.

ZGODNE Z NACZELNYMI ZASADAMI

eprasa.pl f574bbfe01

Art. 133ab UFP

Przepis reguluje kwestię, kiedy szacunkowy łączny koszt inwestycji, o której mowa w art. 133aa ust. 1, przekracza 500 mln zł. Wówczas podmiot, o którym mowa w art. 133aa ust. 4, jest obowiązany do opublikowania oceny inwestycji w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej urzędu go obsługującego.

Art. 133ac UFP

Przepis reguluje kwestie dotyczące publikowania informacji o inwestycjach w przypadku, gdy wartość kosztorysowa inwestycji, w odniesieniu do której podjęto decyzję o jej realizacji, przekracza kwotę 100 mln zł.

Za publikację informacji o realizowanych inwestycjach jest odpowiedzialny ten dysponent części budżetowej, który kieruje działem administracji rządowej, w ramach którego realizowana jest dana inwestycja.

eprasa.pl f574bbfe01

POSZCZEGÓLNE OBOWIĄZKI SĄ UZALEŻNIONE OD WARTOŚCI INWESTYCJI

Obowiązki dotyczą TYLKO inwestycji finansowanej lub dofinansowanej w łącznej kwocie stanowiącej co najmniej 50% jej szacunkowego łącznego kosztu z wydatków: budżetu państwa, państwowych funduszy celowych, funduszy BGK lub z wykorzystaniem skarbowych papierów wartościowych

INWESTYCJE POWYŻEJ 10 MLN ZŁ (Art. 133aa)

- Nie ma kryteriów → **Opracowuje opis kryteriów i publikuje ten opis na stronie BIP**
- Ma kryteria na podstawie odrębnych przepisów → **Ma obowiązek publikacji opisu tych kryteriów na stronie BIP**

INWESTYCJE POWYŻEJ 100 MLN ZŁ (art. 133ac)

- **Obowiązek sporządzania corocznie informacji o inwestycjach i publikacji na stronach BIP**
- **Minister Finansów opublikuje na stronie BIP wzór takiej informacji**

INWESTYCJE POWYŻEJ 500 MLN ZŁ (art. 133ab)

Obowiązek opublikowania na stronie BIP oceny inwestycji

eprasa.pl f574bbfe01

WYŁĄCZENIA Z OBOWIĄZKU PRZEPROWADZANIA OCENY INWESTYCJI NA PODSTAWIE USTAWY O FINANSACH PUBLICZNYCH

Art. 133aa ust. 2

Nowe obowiązki związane z zarządzaniem inwestycjami publicznymi nie dotyczą inwestycji:

- współfinansowanych ze środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2–3 **(środki europejskie);**
- organów i jednostek, o których mowa w art. 139 ust. 2 **(podmioty posiadające autonomię budżetową);**
- jednostek samorządu terytorialnego oraz ich związków, związków metropolitalnych, a także ich jednostek organizacyjnych, samorządowych osób prawnych oraz spółek kapitałowych **(szeroko pojęty sektor samorządowy);**
- **w dziedzinie obronności i bezpieczeństwa**, w tym służących:
  a) zabezpieczeniu granicy państwowej,
  b) zapewnieniu bezpieczeństwa paliwowego państwa i bezpieczeństwa gazowego państwa,
  c) zapewnieniu bezpieczeństwa infrastruktury krytycznej.

Art. 133aa ust. 6

Oceny inwestycji w trybie ustawy o finansach publicznych nie przeprowadza się w przypadku, **gdy przepisy odrębne** (zarówno rangi ustawowej, jak i akty wykonawcze do ustaw) **przewidują**:

- przeprowadzenie oceny inwestycji i określają elementy tej oceny odpowiadające kryteriom wskazanym w art. 133aa ust. 3 i
- dodatkowo opis tych elementów (wynikających z przepisów odrębnych) jest publikowany w BIP.

Wymóg ten podyktowany jest koniecznością zachowania przejrzystości i jednolitego podejścia do poszczególnego rodzaju inwestycji.

Sformułowanie „**elementy odpowiadające kryteriom**” oznacza, iż kryteria te nie muszą być identyczne (o pełnej zgodności) lecz **powinny być analogiczne/zbliżone/bazujące na kryteriach określonych w ustawie w sposób ogólny.**

eprasa.pl f574bbfe01

Zmiana dotycząca dokonywania przeniesień wydatków (Art. 171 ust. 11 UFP)

✓ w art. 171 dodaje się nowe rozwiązanie, które umożliwi wojewodom dokonywanie przeniesień wydatków, na zadania zlecone z zakresu administracji rządowej do realizacji jednostkom samorządu terytorialnego, pomiędzy działami, rozdziałami i paragrafami klasyfikacji wydatków, w ramach danej części budżetu państwa,

✓ Art. 171 ust. 11. Wojewodowie mogą, w celu zapewnienia prawidłowej realizacji zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych odrębnymi ustawami jednostkom samorządu terytorialnego, dokonywać przeniesień wydatków pomiędzy działami, rozdziałami i paragrafami klasyfikacji wydatków, które nie powodują powstania zobowiązania Skarbu Państwa. O dokonanych przeniesieniach wojewodowie informują niezwłocznie Ministra Finansów. Przepisy ust. 3 i 4 stosuje się odpowiednio.

eprasa.pl f574bbfe01

Zmiana dotycząca dokonywania przeniesień wydatków (Art. 171 ust. 11 UFP)

✓ projektowane zmiany mają na celu uelastycznienie przepisów, uwzględniając fakt, że jednostki samorządu terytorialnego wykonują liczne zadania publiczne zlecone ustawami, które ze względu na rodzaj działalności klasyfikowane są w różnych działach klasyfikacji budżetowej. Przyjęte rozwiązanie pozwoli wojewodom na zarządzanie środkami finansowymi w przypadku zidentyfikowania oszczędności w danym obszarze i zapewnienie prawidłowej realizacji zadań.

✓ wprowadzenie zmian dotyczących dokonywania przeniesień wydatków ma zatem na celu usprawnienie zarządzania środkami przeznaczonymi na realizację polityk publicznych i zapewnienie płynnego ich finansowania.

eprasa.pl f574bbfe01

Zwiększenie limitu przeniesień wydatków dokonywanych bez zgody Ministra Finansów do 500 tys. zł.

- ✓ zmiana pozwoli na **bardziej racjonalne zarządzanie posiadanymi środkami** oraz **uprości i zmniejszy obciążenia** po stronie dysponentów części budżetowych,

- ✓ wprowadzenie tego rozwiązania pozwoli na **sprawne zarządzanie środkami** przeznaczonymi na realizację polityk publicznych i zapewnienie płynnego ich finansowania.

100 tys. zł → **500 tys. zł**

eprasa.pl f574bbfe01

Art. 171 ust. 3 i 3a UFP

3. Przeniesienie z grup wydatków lub do grup wydatków, o których mowa w art. 124 ust. 1 pkt 1–3 (transfery bieżące, świadczenia na rzecz osób fizycznych, wydatki bieżące), polegające na zmniejszeniu lub zwiększeniu wydatków majątkowych lub transferów majątkowych jednorazowo o kwotę **powyżej 500 tys. zł wymaga zgody Ministra Finansów**.

3a. Dysponenci części budżetowych informują niezwłocznie Ministra Finansów o przeniesieniach wydatków majątkowych i transferów majątkowych w zakresie budżetu środków europejskich dokonanych poniżej kwoty 500 tys. zł.

eprasa.pl f574bbfe01

Wydłużenie terminu na dokonanie zmian kwot dotacji na zadania zlecone lub dofinansowanie zadań własnych jednostek sektora finansów publicznych (art. 170 ust. 1 UFP)

- ✓ zgodnie z nowym brzmieniem ust. 1 zmiany kwot dotacji celowych na zadania z zakresu administracji rządowej oraz inne zadania zlecone odrębnymi ustawami JST oraz na dofinansowanie zadań własnych JST będą dokonywane **do 15 grudnia roku budżetowego,**

- ✓ proponowana zmiana wychodzi naprzeciw potrzebom jednostek samorządu terytorialnego i uwzględnia postulaty zgłaszane przez wojewodów,

- ✓ możliwe będzie **sprawniejsze, bardziej elastyczne** zarządzanie środkami publicznymi.

~~**15/30 listopada**~~ → **15 grudnia**

eprasa.pl f574bbfe01

Art. 170 ust. 1 UFP

1. Zmiany kwot dotacji celowych na zadania z zakresu administracji rządowej lub inne zadania zlecone odrębnymi ustawami jednostkom samorządu terytorialnego oraz zmiany kwot dotacji na dofinansowanie zadań własnych jednostek samorządu terytorialnego mogą następować w terminie **do dnia 15 grudnia roku budżetowego.**

eprasa.pl f574bbfe01

Zmiany dotyczące rezerw celowych (art. 154 UFP)

- ✓ **uspójnienie i uproszczenie terminów podziału rezerw celowych**, przez wprowadzenie **wyłącznie dwóch końcowych terminów podziału,**

15.10 i 31.12

- ✓ wprowadzenie regulacji, która ma **usystematyzować proces** dotyczący występowania przez wojewodów o podział rezerw celowych,

Informacja do 30.09

- ✓ właściwi dysponenci części budżetowych będą przekazywać wojewodom informacje o wysokości środków rezerw celowych **do dnia 30 września roku budżetowego.** Po otrzymaniu tej informacji wojewodowie będą mogli wystąpić do MF z wnioskiem o podział rezerw celowych,

- ✓ zmiana ta wyeliminuje przypadki, w których informacja o propozycji zwiększenia planu wydatków z określonych rezerw celowych wpływała do wojewodów w tym samym dniu, w którym upływał termin złożenia wniosku o podział rezerw celowych do MF.

eprasa.pl f574bbfe01

Harmonogram występowania o podział środków rezerw celowych

do 30.09

Dysponenci części budżetowych przekazują wojewodom informację o wysokości środków rezerw celowych przeznaczonych na zwiększenie wydatków w częściach budżetu państwa, którymi dysponują wojewodowie

nie później niż 10 dni roboczych przed 15.10

Dysponent części budżetowej składa do MF wniosek o podział rezerwy celowej (podstawowy termin na złożenie wniosku)

15.10

Podstawowy termin podziału rezerw celowych

nie później niż 10 dni roboczych przed 31.12

Dysponent części budżetowej składa do MF wniosek o podział rezerw celowych przeznaczonych na finansowanie zadań, dla których udzielone zostały zapewnienia finansowania lub dofinansowania, o których mowa w art. 153

do 31.12

Podział rezerw:

1) o których mowa w art. 140 ust. 2 pkt 2 i 3,
2) przeznaczonych na finansowanie zobowiązań Skarbu Państwa,
3) przeznaczonych na przeciwdziałanie klęskom żywiołowym i usuwanie ich skutków,
4) przeznaczonych na finansowanie zadań, dla których udzielone zostały zapewnienia finansowania lub dofinansowania, o których mowa w art. 153

eprasa.pl f574bbfe01

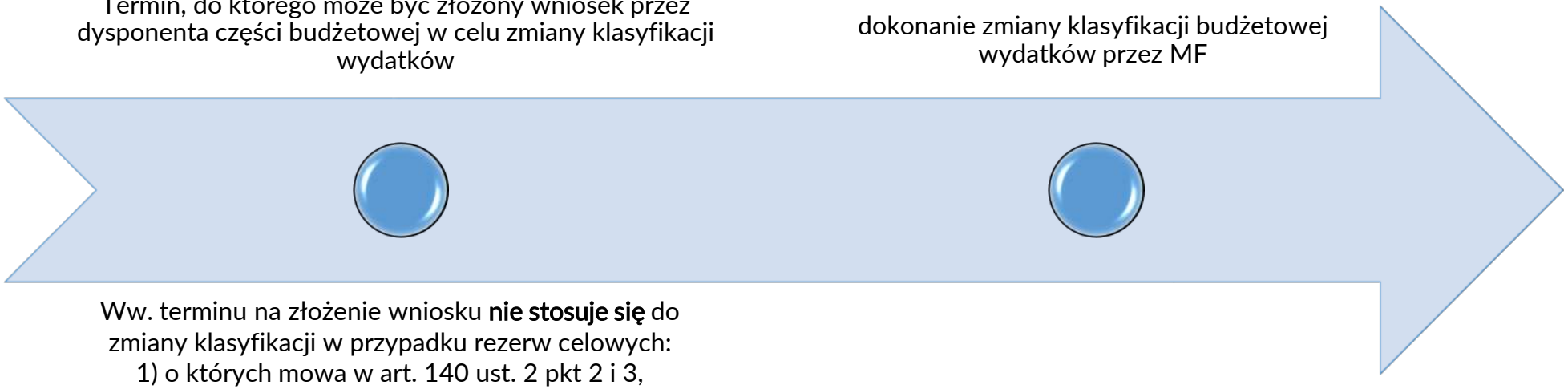
Zmiana klasyfikacji wydatków środków z rezerw celowych

nie później niż 10 dni roboczych przed 31.12

Termin, do którego może być złożony wniosek przez dysponenta części budżetowej w celu zmiany klasyfikacji wydatków

do 31.12

dokonanie zmiany klasyfikacji budżetowej wydatków przez MF

Ww. terminu na złożenie wniosku **nie stosuje się** do zmiany klasyfikacji w przypadku rezerw celowych:
1) o których mowa w art. 140 ust. 2 pkt 2 i 3,
2) przeznaczonych na finansowanie zobowiązań Skarbu Państwa,
3) przeznaczonych na przeciwdziałanie klęskom żywiołowym i usuwanie ich skutków.

eprasa.pl f574bbfe01

art. 154 ust. 1-3 UFP

1. Podziału rezerw celowych dokonuje Minister Finansów, w porozumieniu z właściwymi dysponentami części budżetowych, nie później niż **do dnia 15 października roku budżetowego.**
2. Dysponenci części budżetowych, o których mowa w ust. 1, przekazują wojewodom informację o wysokości środków rezerw celowych przeznaczonych na zwiększenie wydatków w częściach budżetu państwa, którymi dysponują wojewodowie, **do dnia 30 września roku budżetowego.**
3. Podziału rezerw celowych:
1) o których mowa w art. 140 ust. 2 pkt 2 i 3,
2) przeznaczonych na finansowanie zobowiązań Skarbu Państwa,
3) przeznaczonych na przeciwdziałanie klęskom żywiołowym i usuwanie ich skutków,
4) przeznaczonych na finansowanie zadań, dla których udzielone zostały zapewnienia finansowania lub dofinansowania, o których mowa w art. 153
– dokonuje Minister Finansów, w porozumieniu z właściwymi dysponentami części budżetowych, **do końca roku budżetowego.**

eprasa.pl f574bbfe01

art. 154 ust. 4-8 UFP

4. Rezerwy celowe mogą być przeznaczone wyłącznie na cel, na jaki zostały utworzone, oraz wykorzystane zgodnie z klasyfikacją wydatków..

5. Zmiana klasyfikacji wydatków może być dokonana przez Ministra Finansów do końca roku budżetowego na wniosek dysponenta części budżetowej, przy czym w przypadku rezerw celowych, o których mowa w ust. 1 i ust. 3 pkt 4, wniosek ten należy złożyć nie później niż 10 dni roboczych przed upływem roku budżetowego..

6. Minister Finansów może, po uzyskaniu pozytywnej opinii sejmowej komisji właściwej do spraw budżetu, dokonać zmiany przeznaczenia rezerwy celowej.

7. Podziału rezerw celowych przeznaczonych na realizację programów finansowanych z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2, z wyłączeniem środków, o których mowa w art. 5 ust. 3 pkt 6, dokonuje Minister Finansów na wniosek:

1) ministra pełniącego funkcję instytucji zarządzającej lub koordynującego realizację programów finansowanych z udziałem tych środków;

2) ministra właściwego do spraw rozwoju wsi – w zakresie wspólnej polityki rolnej.

8. Dysponent części budżetowej składa do Ministra Finansów wniosek o podział rezerwy celowej, o której mowa w ust. 1 i ust. 3 pkt 4**, nie później niż 10 dni roboczych przed upływem terminu**, o którym mowa w ust. 1 albo 3.

eprasa.pl f574bbfe01

Zmiany w harmonogramie budżetowym - art. 143 ust. 2 i art. 146 ust. 1 UFP

- ✓ skrócenie terminów zawartych w art. 143 ust. 2 oraz w art. 146 ust. 1 ustawy o finansach publicznych przełoży się na **usprawnienie procesu** zatwierdzania planu finansowego i **opracowania rocznego harmonogramu dochodów i wydatków** w Systemie TREZOR,

Nowe terminy

25.11

- ✓ w art. 143 ust. 2 zmieniono termin opracowania i przekazania właściwym dysponentom części budżetowych projektów planów finansowych na następny rok budżetowy – w miejsce dotychczasowego granicznego terminu – 1 grudnia wprowadzono **nowy termin – 25 listopada,**

- ✓ w art. 146 ust. 1 proponuje się skrócenie terminu przekazania przez dysponentów części budżetowych jednostkom podległym informacji o kwotach dochodów i wydatków – z 10 dni roboczych **na 7 dni**.

7 dni

eprasa.pl f574bbfe01

Zmiana art. 143 ust. 2 UFP

✓ Obecne brzmienie przepisu:

2. W terminie do dnia 1 grudnia jednostki, o których mowa w ust. 1 pkt 1, opracowują i przekazują właściwym dysponentom części budżetowych projekty planów finansowych na następny rok budżetowy, zgodne z projektem ustawy budżetowej.

✓ Propozycja zmiany terminu „1 grudnia” na „25 listopada”.

~~1 grudnia~~ → **25 listopada**

eprasa.pl f574bbfe01

Zmiana art. 146 ust. 1 UFP

✓ Obecne brzmienie przepisu:

1. Dysponenci części budżetowych, w terminie 10 dni roboczych od dnia ogłoszenia ustawy budżetowej, przekazują jednostkom podległym informacje o kwotach dochodów i wydatków, w tym wynagrodzeń.

✓ Propozycja zmiany terminu „10 dni roboczych” na „7 dni”.

~~10 dni roboczych~~ → **7 dni**

eprasa.pl f574bbfe01

Wejście w życie przepisów

Wejście w życie ustawy -> **14 kwietnia 2026 roku**.

Udoskonalenia systemu budżetowego będą wprowadzane **zgodnie z cyklem budżetowym**, czyli nie później niż w I połowie 2026 roku kiedy rozpoczyna się planowanie budżetowe na 2027 rok.

eprasa.pl f574bbfe01

Warszawa, dnia 28 października 2025 r.

Poz. 1483

OBWIESZCZENIE
MARSZAŁKA SEJMU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

z dnia 26 września 2025 r.

w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu ustawy o finansach publicznych

1. Na podstawie art. 16 ust. 1 zdanie pierwsze ustawy z dnia 20 lipca 2000 r. o ogłaszaniu aktów normatywnych i niektórych innych aktów prawnych (Dz. U. z 2019 r. poz. 1461) ogłasza się w załączniku do niniejszego obwieszczenia jednolity tekst ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2024 r. poz. 1530), z uwzględnieniem zmian wprowadzonych:

1) ustawą z dnia 1 października 2024 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (Dz. U. poz. 1572),

2) ustawą z dnia 8 listopada 2024 r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1756),

3) ustawą z dnia 21 listopada 2024 r. o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z usuwaniem skutków powodzi oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1717),

4) ustawą z dnia 5 grudnia 2024 r. o ochronie ludności i obronie cywilnej (Dz. U. poz. 1907),

5) ustawą z dnia 20 grudnia 2024 r. o Radzie Fiskalnej (Dz. U. z 2025 r. poz. 39 i 497),

6) ustawą z dnia 5 sierpnia 2025 r. o zmianie ustawy o weteranach działań poza granicami państwa, ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych oraz ustawy o finansach publicznych (Dz. U. poz. 1180)

oraz zmian wynikających z przepisów ogłoszonych przed dniem 15 września 2025 r.

2. Podany w załączniku do niniejszego obwieszczenia tekst jednolity ustawy nie obejmuje:

1) art. 83, art. 112 i art. 121 ustawy z dnia 1 października 2024 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (Dz. U. poz. 1572), które stanowią:

„Art. 83. 1. W celu obliczenia na rok 2025 potrzeb rozwojowych jednostek samorządu terytorialnego, o których mowa w art. 23 pkt 3, przyjmuje się dane o wydatkach i dochodach za lata 2021–2023 wykazane w sprawozdaniach jednostek samorządu terytorialnego, których obowiązek sporządzania wynika z przepisów o finansach publicznych w zakresie sprawozdawczości budżetowej, z uwzględnieniem korekt złożonych do właściwych regionalnych izb obrachunkowych w terminie do dnia 31 maja 2024 r. Korekta danych, dokonana po dniu 31 maja 2024 r., nie powoduje zmiany wysokości potrzeb rozwojowych.

2. Na rok 2025 przeliczeniowe wydatki majątkowe, o których mowa w art. 28 ust. 6, oblicza się jako sumę iloczynów:

1) wagi 1 i wydatków majątkowych własnych;

2) wagi 0,5 i wydatków majątkowych na programy finansowane z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 i 3 ustawy zmienianej w art. 66;

3) wagi 0,25 i wydatków majątkowych innych niż określone w pkt 1 i 2.”

eprasa.pl f574bbfe01

„Art. 112. 1. Przepis art. 249 ust. 4 ustawy zmienianej w art. 66, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, stosuje się po raz pierwszy do planu finansowego urzędu jednostki samorządu terytorialnego na rok 2025.

2. Do planu finansowego urzędu jednostki samorządu terytorialnego na rok 2024 stosuje się art. 249 ust. 4 ustawy zmienianej w art. 66, w brzmieniu dotychczasowym.”

„Art. 121. Ustawa wchodzi w życie z dniem następującym po dniu ogłoszenia, z wyjątkiem:

1) art. 19, art. 20, art. 46, art. 56–58, art. 72 pkt 2, art. 73 pkt 1–7, 9–18, 20 i 21, art. 74, art. 76 pkt 2 i 3 oraz art. 77, które wchodzą w życie z dniem 1 stycznia 2025 r.;

2) art. 73 pkt 8, który wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2026 r.”;

2) art. 4 i art. 5 ustawy z dnia 8 listopada 2024 r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1756), które stanowią:

„Art. 4. 1. Przepis art. 243 ust. 2a ustawy zmienianej w art. 1 stosuje się po raz pierwszy do ustalenia relacji, o których mowa w art. 243 ust. 1 ustawy zmienianej w art. 1, na rok 2026.

2. Przepis ust. 1 stosuje się po raz pierwszy do opracowania budżetu i wieloletniej prognozy finansowej jednostki samorządu terytorialnego na rok 2025.

Art. 5. Ustawa wchodzi w życie z dniem następującym po dniu ogłoszenia.”;

3) art. 29 i art. 46 ustawy z dnia 21 listopada 2024 r. o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z usuwaniem skutków powodzi oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1717), które stanowią:

„Art. 29. Przepisy art. 35 ustawy zmienianej w art. 1 w zakresie, niestosowania ograniczenia określonego w art. 128 ust. 2 ustawy zmienianej w art. 12 stosuje się również do dotacji wypłaconych w 2024 r., o których mowa w art. 35 ust. 1 ustawy zmienianej w art. 1, przyznanych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy. Przyznana na podstawie przepisów dotychczasowych dotacja ulega zwiększeniu do kwoty wynikającej z dyspozycji art. 35 ustawy zmienianej w art. 1, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą.”

„Art. 46. Ustawa wchodzi w życie z dniem następującym po dniu ogłoszenia, z wyjątkiem art. 19 pkt 7 w zakresie art. 43a, który wchodzi w życie z dniem ogłoszenia, z mocą od dnia 9 września 2024 r.”;

4) art. 212 ustawy z dnia 5 grudnia 2024 r. o ochronie ludności i obronie cywilnej (Dz. U. poz. 1907), który stanowi:

„Art. 212. Ustawa wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2025 r., z wyjątkiem:

1) art. 16, art. 156, art. 198 i art. 199, które wchodzą w życie z dniem następującym po dniu ogłoszenia;

2) art. 76 ust. 5 i art. 78 ust. 2, które wchodzą w życie po upływie roku od dnia ogłoszenia;

3) art. 11 ust. 3 pkt 3, art. 45–48, art. 189 oraz art. 211, które wchodzą w życie z dniem 1 stycznia 2026 r.;

4) art. 187, który wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2027 r.”;

5) art. 49, art. 50, art. 52, art. 53 i art. 55 ustawy z dnia 20 grudnia 2024 r. o Radzie Fiskalnej (Dz. U. z 2025 r. poz. 39 i 497), które stanowią:

„Art. 49. 1. Strona rządowa, w terminie do dnia 30 kwietnia 2025 r., przedstawi do opinii Rady Dialogu Społecznego wieloletnie założenia makroekonomiczne wykorzystywane na potrzeby opracowania projektu ustawy budżetowej na rok 2026, o których mowa w art. 138 ust. 1a ustawy zmienianej w art. 35, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą.

2. Strony Rady Dialogu Społecznego reprezentujące osoby wykonujące pracę zarobkową, o których mowa w art. 1^1 pkt 1 ustawy z dnia 23 maja 1991 r. o związkach zawodowych, oraz pracodawców, o których mowa w art. 1^1 pkt 2 tej ustawy, w terminie 14 dni od dnia otrzymania założeń, o których mowa w ust. 1, przedstawią o nich wspólną opinię oraz wspólną propozycję w sprawie wzrostu w następnym roku:

1) wynagrodzeń w gospodarce narodowej, w tym w państwowej sferze budżetowej;

2) minimalnego wynagrodzenia za pracę;

3) emerytur i rent z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

3. W przypadku gdy w terminie, o którym mowa w ust. 2, strony Rady Dialogu Społecznego reprezentujące osoby wykonujące pracę zarobkową, o których mowa w art. 1^1 pkt 1 ustawy z dnia 23 maja 1991 r. o związkach zawodowych, oraz pracodawców, o których mowa w art. 1^1 pkt 2 tej ustawy, nie przedstawią wspólnej opinii lub propozycji, o których mowa w ust. 2, każda z tych stron może, w terminie 5 dni roboczych, przedstawić swoją opinię lub propozycję w każdej ze spraw, o których mowa w ust. 2.

eprasa.pl f574bbfe01

4. W przypadku gdy w terminie, o którym mowa w ust. 3, strona Rady Dialogu Społecznego reprezentująca osoby wykonujące pracę zarobkową, o których mowa w art. 1^1 pkt 1 ustawy z dnia 23 maja 1991 r. o związkach zawodowych, lub pracodawców, o których mowa w art. 1^1 pkt 2 tej ustawy, nie przedstawi opinii lub propozycji, o których mowa w ust. 2, opinię lub propozycję w każdej ze spraw, o których mowa w ust. 2, może przedstawić, w terminie 5 dni roboczych, każda z organizacji, której przedstawiciele reprezentują daną stronę w Radzie Dialogu Społecznego.

Art. 50. Przepis art. 112aa ustawy zmienianej w art. 35, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, stosuje się po raz pierwszy do projektu ustawy budżetowej na rok 2027.”

„Art. 52. Przepisy art. 182 ust. 7 pkt 3 i 4 ustawy zmienianej w art. 35 stosuje się po raz pierwszy do sprawozdania z wykonania ustawy budżetowej za rok 2026.”

„Art. 53. Dotychczasowe przepisy wykonawcze wydane na podstawie art. 138 ust. 6 ustawy zmienianej w art. 35 zachowują moc do dnia wejścia w życie przepisów wykonawczych wydanych na podstawie art. 138 ust. 6 ustawy zmienianej w art. 35, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, jednak nie dłużej niż przez 12 miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszego przepisu, i mogą być zmieniane.”

„Art. 55. Ustawa wchodzi w życie z dniem 15 lutego 2025 r., z wyjątkiem:

1) art. 32–34, art. 35 pkt 1–4, pkt 10, pkt 12 lit. a, pkt 13 i pkt 14 lit. a, art. 36 pkt 1–6, art. 37–39 oraz art. 53, które wchodzą w życie z dniem następującym po dniu ogłoszenia;

2) art. 4–7, art. 13–21, art. 27–30, art. 35 pkt 5–9, pkt 12 lit. b i pkt 14 lit. b, art. 36 pkt 7 oraz art. 51, które wchodzą w życie z dniem 1 stycznia 2026 r.”;

6) art. 5 ustawy z dnia 5 sierpnia 2025 r. o zmianie ustawy o weteranach działań poza granicami państwa, ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych oraz ustawy o finansach publicznych (Dz. U. poz. 1180), który stanowi:

„Art. 5. Ustawa wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.”.

Marszałek Sejmu: *S. Hołownia*

eprasa.pl f574bbfe01

Załącznik do obwieszczenia Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 26 września 2025 r. (Dz. U. poz. 1483)

USTAWA

z dnia 27 sierpnia 2009 r.

o finansach publicznych

DZIAŁ I

Zasady finansów publicznych

Rozdział 1

Przepisy ogólne

Art. 1. Ustawa określa:

1) zakres i zasady działania oraz organizację jednostek budżetowych i samorządowych zakładów budżetowych;
2) zakres i zasady działania agencji wykonawczych, instytucji gospodarki budżetowej i państwowych funduszy celowych;
3) zasady funkcjonowania jednostek sektora finansów publicznych w zakresie gospodarki finansowej;
4) zasady i tryb kontroli procesów związanych z gromadzeniem i rozdysponowywaniem środków publicznych oraz gospodarowaniem mieniem;
5) zasady zarządzania państwowym długiem publicznym oraz procedury ostrożnościowe i sanacyjne;
6) (uchylony)[1)]
7) zasady i tryb opracowywania oraz uchwalania wieloletniej prognozy finansowej jednostki samorządu terytorialnego;
8) zasady i tryb sporządzania budżetu państwa w układzie zadaniowym;
9) zakres i szczegółowość oraz zasady i tryb planowania, uchwalania i wykonywania budżetu państwa oraz budżetów jednostek samorządu terytorialnego;
10) szczególne zasady rachunkowości, planowania i sprawozdawczości obowiązujące w sektorze finansów publicznych;
11) zasady gospodarowania środkami publicznymi pochodzącymi z budżetu Unii Europejskiej oraz z innych źródeł zagranicznych;
12) zasady kontroli zarządczej i audytu wewnętrznego oraz koordynacji kontroli zarządczej i audytu wewnętrznego w jednostkach sektora finansów publicznych.

Art. 2. Ilekroć w ustawie jest mowa o:

1) Ministrze Finansów – rozumie się przez to odpowiednio ministra właściwego do spraw budżetu, ministra właściwego do spraw finansów publicznych oraz ministra właściwego do spraw instytucji finansowych;
2) zarządzie jednostki samorządu terytorialnego – rozumie się przez to również wójta, burmistrza lub prezydenta miasta;
3) układzie zadaniowym – rozumie się przez to zestawienie odpowiednio wydatków budżetu państwa lub kosztów jednostki sektora finansów publicznych sporządzone według funkcji państwa, oznaczających poszczególne obszary działań państwa, oraz:
   a) zadań budżetowych grupujących wydatki według celów,
   b) podzadań budżetowych grupujących działania umożliwiające realizację celów zadania, w ramach którego podzadania te zostały wyodrębnione

   – wraz z opisem celów tych zadań i podzadań, a także z bazowymi i docelowymi miernikami stopnia realizacji celów działalności państwa, oznaczającymi wartościowe, ilościowe lub opisowe określenie bazowego i docelowego poziomu efektów z poniesionych nakładów;

[1)] Przez art. 35 pkt 1 ustawy z dnia 20 grudnia 2024 r. o Radzie Fiskalnej (Dz. U. z 2025 r. poz. 39 i 497), która weszła w życie z dniem 15 lutego 2025 r.; wszedł w życie z dniem 14 stycznia 2025 r.

eprasa.pl f574bbfe01

4) odrębnych ustawach – rozumie się przez to ustawy inne niż niniejsza ustawa oraz ustawa budżetowa;

5) środkach europejskich – rozumie się przez to środki, o których mowa w art. 5 ust. 3 pkt 1, 2, 4 i 5a–5d;

6) organizacjach pozarządowych – rozumie się przez to organizacje pozarządowe oraz podmioty wymienione w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2024 r. poz. 1491, 1761 i 1940);

7) jednostce w dziale – rozumie się przez to jednostkę sektora finansów publicznych podległą ministrowi kierującemu określonym działem administracji rządowej lub przez niego nadzorowaną lub jednostkę sektora finansów publicznych obsługującą organ podległy ministrowi kierującemu określonym działem administracji rządowej lub przez niego nadzorowany;

8) dysponencie części budżetowej – rozumie się przez to kierowników jednostek oraz organy wymienione w art. 139 ust. 2, właściwych ministrów, kierowników urzędów centralnych, wojewodów oraz kierowników państwowych jednostek organizacyjnych, o których mowa w art. 114 ust. 3 pkt 2, dysponujących częściami budżetu państwa;

9) scenariuszu makroekonomicznym – rozumie się przez to scenariusz przedstawiający realistyczne prognozy makroekonomiczne, obejmujące w szczególności założenia dotyczące kształtowania się: podstawowych wielkości makroekonomicznych oraz celów dotyczących deficytu i długu sektora instytucji rządowych i samorządowych w rozumieniu rozporządzenia Rady (WE) nr 479/2009 z dnia 25 maja 2009 r. o stosowaniu Protokołu w sprawie procedury dotyczącej nadmiernego deficytu załączonego do Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską (Dz. Urz. UE L 145 z 10.06.2009, str. 1, z późn. zm.[2)]), państwowego długu publicznego oraz poziomu kwoty wydatków, o której mowa w art. 112aa ust. 1.

Art. 3. Finanse publiczne obejmują procesy związane z gromadzeniem środków publicznych oraz ich rozdysponowywaniem, w szczególności:

1) gromadzenie dochodów i przychodów publicznych;

2) wydatkowanie środków publicznych;

3) finansowanie potrzeb pożyczkowych budżetu państwa;

4) zaciąganie zobowiązań angażujących środki publiczne;

5) zarządzanie środkami publicznymi;

6) zarządzanie długiem publicznym;

7) rozliczenia z budżetem Unii Europejskiej.

Art. 3a. Do umów i jednostronnych czynności prawnych, związanych z gromadzeniem środków publicznych oraz ich rozdysponowywaniem w zakresie:

1) operacji finansowych związanych z wykonywaniem budżetu państwa i budżetu środków europejskich, w tym z zakresu obsługi bankowej,

2) operacji finansowych w zakresie środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 i 3,

3) zaciągania pożyczek i kredytów, emisji skarbowych papierów wartościowych oraz innych operacji związanych bezpośrednio z zarządzaniem długiem Skarbu Państwa

– nie stosuje się przepisu art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 15 grudnia 2016 r. o Prokuratorii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2024 r. poz. 1192 oraz z 2025 r. poz. 1172).

Art. 4. 1. Przepisy ustawy stosuje się do:

1) jednostek sektora finansów publicznych;

2) innych podmiotów w zakresie, w jakim wykorzystują środki publiczne lub dysponują tymi środkami.

2. Przepisy dotyczące jednostek samorządu terytorialnego stosuje się odpowiednio do związków metropolitalnych oraz związków gmin i powiatów.

[2)] Zmiany wymienionego rozporządzenia zostały ogłoszone w Dz. Urz. UE L 198 z 30.07.2010, str. 1 oraz Dz. Urz. UE L 69 z 08.03.2014, str. 101.

eprasa.pl f574bbfe01

Art. 4a.[3)] 1. Minister Finansów przedkłada Radzie Ministrów projekt średniookresowego planu budżetowo-strukturalnego w rozumieniu art. 2 pkt 6 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2024/1263 z dnia 29 kwietnia 2024 r. w sprawie skutecznej koordynacji polityk gospodarczych i w sprawie wielostronnego nadzoru budżetowego oraz uchylającego rozporządzenie Rady (WE) nr 1466/97 (Dz. Urz. UE L 2024/1263 z 30.04.2024), projekt zmienionego średniookresowego planu budżetowo-strukturalnego, o którym mowa w art. 15 i art. 18 tego rozporządzenia, oraz projekt rocznego sprawozdania z postępów, o którym mowa w art. 21 tego rozporządzenia.

2. Rada Ministrów przyjmuje średniookresowy plan budżetowo-strukturalny w rozumieniu art. 2 pkt 6 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2024/1263 z dnia 29 kwietnia 2024 r. w sprawie skutecznej koordynacji polityk gospodarczych i w sprawie wielostronnego nadzoru budżetowego oraz uchylającego rozporządzenie Rady (WE) nr 1466/97, zmieniony średniookresowy plan budżetowo-strukturalny, o którym mowa w art. 15 i art. 18 tego rozporządzenia, oraz roczne sprawozdanie z postępów, o którym mowa w art. 21 tego rozporządzenia, które następnie są publikowane w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej urzędu obsługującego Ministra Finansów oraz przedkładane zgodnie z odpowiednio art. 11 ust. 1, art. 15 ust. 1 i 2, art. 18 i art. 21 ust. 1 tego rozporządzenia.

Rozdział 2
Środki publiczne, nadwyżka i deficyt sektora finansów publicznych

Art. 5. 1. Środkami publicznymi są:

1) dochody publiczne;

2) środki pochodzące z budżetu Unii Europejskiej oraz niepodlegające zwrotowi środki z pomocy udzielanej przez państwa członkowskie Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA);

2a) środki, o których mowa w art. 3b ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2025 r. poz. 198);

2b) środki, o których mowa w art. 202 ust. 4;

3) środki pochodzące ze źródeł zagranicznych niepodlegające zwrotowi, inne niż wymienione w pkt 2;

4) przychody budżetu państwa i budżetów jednostek samorządu terytorialnego oraz innych jednostek sektora finansów publicznych pochodzące:

   a) ze sprzedaży papierów wartościowych,

   b) z prywatyzacji majątku Skarbu Państwa oraz majątku jednostek samorządu terytorialnego,

   c) ze spłat pożyczek i kredytów udzielonych ze środków publicznych,

   d) z otrzymanych pożyczek i kredytów,

   e) z innych operacji finansowych;

5) przychody jednostek sektora finansów publicznych pochodzące z prowadzonej przez nie działalności oraz pochodzące z innych źródeł.

1a. Do przychodów budżetu państwa, o których mowa w ust. 1 pkt 4 lit. e, zalicza się także środki przekazane z rachunków depozytowych Ministra Finansów, o których mowa w art. 83a, na inne rachunki Ministra Finansów.

2. Dochodami publicznymi są:

1) daniny publiczne, do których zalicza się: podatki, składki, opłaty, wpłaty z zysku przedsiębiorstw państwowych i jednoosobowych spółek Skarbu Państwa oraz banków państwowych, a także inne świadczenia pieniężne, których obowiązek ponoszenia na rzecz państwa, jednostek samorządu terytorialnego, państwowych funduszy celowych oraz innych jednostek sektora finansów publicznych wynika z odrębnych ustaw;

2) inne dochody budżetu państwa, jednostek samorządu terytorialnego oraz innych jednostek sektora finansów publicznych należne na podstawie odrębnych ustaw lub umów międzynarodowych;

3) wpływy ze sprzedaży wyrobów i usług świadczonych przez jednostki sektora finansów publicznych;

4) dochody z mienia jednostek sektora finansów publicznych, do których zalicza się w szczególności:

   a) wpływy z umów najmu, dzierżawy i innych umów o podobnym charakterze,

   b) odsetki od środków na rachunkach bankowych,

[3)] Dodany przez art. 35 pkt 2 ustawy, o której mowa w odnośniku 1; wszedł w życie z dniem 14 stycznia 2025 r.

eprasa.pl f574bbfe01

c) odsetki od udzielonych pożyczek i od posiadanych papierów wartościowych,

d) dywidendy z tytułu posiadanych praw majątkowych;

5) spadki, zapisy i darowizny w postaci pieniężnej na rzecz jednostek sektora finansów publicznych;

6) odszkodowania należne jednostkom sektora finansów publicznych;

7) kwoty uzyskane przez jednostki sektora finansów publicznych z tytułu udzielonych poręczeń i gwarancji;

8) dochody ze sprzedaży majątku, rzeczy i praw, niestanowiące przychodów w rozumieniu ust. 1 pkt 4 lit. a i b.

3. Do środków, o których mowa w ust. 1 pkt 2, zalicza się:

1) środki pochodzące z funduszy strukturalnych, Funduszu Spójności, Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji, Europejskiego Funduszu Rybackiego, Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz Europejskiego Funduszu Morskiego, Rybackiego i Akwakultury, z wyłączeniem środków, o których mowa w pkt 5 lit. a i b;

2) niepodlegające zwrotowi środki z pomocy udzielanej przez państwa członkowskie Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA), z wyłączeniem środków, o których mowa w pkt 5 lit. c i d:

a) Norweskiego Mechanizmu Finansowego,

b) Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego,

c) Szwajcarsko-Polskiego Programu Współpracy;

3) środki przeznaczone na realizację programów przedakcesyjnych oraz Programu Środki Przejściowe;

4) środki na realizację wspólnej polityki rolnej;

5) środki przeznaczone na realizację:

a) programów w ramach celu Europejska Współpraca Terytorialna oraz celu Europejska Współpraca Terytorialna (Interreg),

b) programów, o których mowa w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1638/2006 z dnia 24 października 2006 r. określającym przepisy ogólne w sprawie ustanowienia Europejskiego Instrumentu Sąsiedztwa i Partnerstwa (Dz. Urz. UE L 310 z 09.11.2006, str. 1) oraz programów Europejskiego Instrumentu Sąsiedztwa,

c) Norweskiego Mechanizmu Finansowego 2004–2009,

d) Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego 2004–2009;

5a) środki przeznaczone na realizację Inicjatywy na rzecz zatrudnienia ludzi młodych 2014–2020;

5b) Środki Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym i środki Europejskiego Funduszu Społecznego Plus przeznaczonego na zwalczanie deprywacji materialnej;

5c) środki pochodzące z instrumentu „Łącząc Europę", o którym mowa w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1316/2013 z dnia 11 grudnia 2013 r. ustanawiającym instrument „Łącząc Europę", zmieniającym rozporządzenie (UE) nr 913/2010 oraz uchylającym rozporządzenia (WE) nr 680/2007 i (WE) nr 67/2010 (Dz. Urz. UE L 348 z 20.12.2013, str. 129, z późn. zm.[4)]), oraz środki pochodzące z instrumentu „Łącząc Europę", o którym mowa w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1153 z dnia 7 lipca 2021 r. ustanawiającym instrument „Łącząc Europę" i uchylającym rozporządzenia (UE) nr 1316/2013 i (UE) nr 283/2014 (Dz. Urz. UE L 249 z 14.07.2021, str. 38);

5d) środki pochodzące z Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności, przeznaczone na wsparcie o charakterze bezzwrotnym, o którym mowa w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/241 z dnia 12 lutego 2021 r. ustanawiającym Instrument na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności (Dz. Urz. UE L 57 z 18.02.2021, str. 17, z późn. zm.[5)]);

6) inne środki.

4. Rada Ministrów może określić, w drodze rozporządzenia, środki publiczne niezaliczane do środków, o których mowa w ust. 3 pkt 5c i 6, oraz termin, w którym środki te powinny być wydatkowane, uwzględniając źródło ich pochodzenia, przeznaczenie oraz beneficjentów tych środków.

5. (uchylony)

---

4) Zmiany wymienionego rozporządzenia zostały ogłoszone w Dz. Urz. UE L 80 z 19.03.2014, str. 1, Dz. Urz. UE L 169 z 01.07.2015, str. 1, Dz. Urz. UE L 286 z 01.11.2017, str. 1, Dz. Urz. UE L 345 z 27.12.2017, str. 34, Dz. Urz. UE L 193 z 30.07.2018, str. 1 oraz Dz. Urz. UE LI 85 z 27.03.2019, str. 16.

5) Zmiana wymienionego rozporządzenia została ogłoszona w Dz. Urz. UE L 410 z 18.11.2021, str. 197.

eprasa.pl f574bbfe01

Art. 6. 1. Środki publiczne przeznacza się na:

1) wydatki publiczne;

2) rozchody publiczne, w tym na rozchody budżetu państwa i budżetów jednostek samorządu terytorialnego.

2. Rozchodami publicznymi są:

1) spłaty otrzymanych pożyczek i kredytów;

2) wykup papierów wartościowych;

3) udzielone pożyczki i kredyty;

4) płatności wynikające z odrębnych ustaw, których źródłem finansowania są przychody z prywatyzacji majątku Skarbu Państwa;

5) inne operacje finansowe związane z zarządzaniem długiem publicznym i płynnością;

6) płatności związane z udziałami Skarbu Państwa w międzynarodowych instytucjach finansowych.

Art. 7. 1. Dodatnia różnica między dochodami publicznymi a wydatkami publicznymi, ustalona dla okresu rozliczeniowego, stanowi nadwyżkę sektora finansów publicznych, zaś ujemna różnica jest deficytem sektora finansów publicznych.

2. Dochody publiczne i wydatki publiczne oraz nadwyżkę lub deficyt sektora finansów publicznych ustala się po wyeliminowaniu przepływów finansowych między jednostkami tego sektora.

Rozdział 3
Jednostki sektora finansów publicznych

Art. 8. 1. Jednostki sektora finansów publicznych są tworzone w formach określonych w niniejszym rozdziale.

2. Jednostki sektora finansów publicznych mogą być tworzone na podstawie niniejszej ustawy albo na podstawie odrębnych ustaw.

Art. 9. Sektor finansów publicznych tworzą:

1) organy władzy publicznej, w tym organy administracji rządowej, organy kontroli państwowej i ochrony prawa oraz sądy i trybunały;

2) jednostki samorządu terytorialnego oraz ich związki;

2a) związki metropolitalne;

3) jednostki budżetowe;

4) samorządowe zakłady budżetowe;

5) agencje wykonawcze;

6) instytucje gospodarki budżetowej;

7) państwowe fundusze celowe;

8) Zakład Ubezpieczeń Społecznych i zarządzane przez niego fundusze oraz Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego i fundusze zarządzane przez Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego;

9) Narodowy Fundusz Zdrowia;

10) samodzielne publiczne zakłady opieki zdrowotnej;

11) uczelnie publiczne;

12) Polska Akademia Nauk i tworzone przez nią jednostki organizacyjne;

13) państwowe i samorządowe instytucje kultury;

14) inne państwowe lub samorządowe osoby prawne utworzone na podstawie odrębnych ustaw w celu wykonywania zadań publicznych, z wyłączeniem przedsiębiorstw, instytutów badawczych, instytutów działających w ramach Sieci Badawczej Łukasiewicz, banków oraz spółek prawa handlowego;

15) Bankowy Fundusz Gwarancyjny.

eprasa.pl f574bbfe01

Art. 10. 1. Jednostki budżetowe, samorządowe zakłady budżetowe, agencje wykonawcze, instytucje gospodarki budżetowej i państwowe fundusze celowe stosują zasady gospodarki finansowej określone w niniejszej ustawie.

2. Do jednostek sektora finansów publicznych, o których mowa w art. 9 pkt 8–15, działających na podstawie odrębnych ustaw stanowiących podstawę ich utworzenia przepisy niniejszej ustawy stosuje się odpowiednio.

Art. 11. 1. Jednostkami budżetowymi są jednostki organizacyjne sektora finansów publicznych nieposiadające osobowości prawnej, które pokrywają swoje wydatki bezpośrednio z budżetu, a pobrane dochody odprowadzają na rachunek odpowiednio dochodów budżetu państwa albo budżetu jednostki samorządu terytorialnego.

2. Jednostka budżetowa działa na podstawie statutu określającego w szczególności jej nazwę, siedzibę i przedmiot działalności.

3. Podstawą gospodarki finansowej jednostki budżetowej jest plan dochodów i wydatków, zwany dalej „planem finansowym jednostki budżetowej".

Art. 11a. 1. Państwowe jednostki budżetowe, dla których organem prowadzącym są organy administracji państwowej, prowadzące działalność określoną w ustawie z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (Dz. U. z 2025 r. poz. 1043 i 1160) gromadzą na wydzielonym rachunku dochody uzyskiwane:

1) ze spadków, zapisów i darowizn w postaci pieniężnej na rzecz jednostki budżetowej;

2) z odszkodowań i wpłat za utracone lub uszkodzone mienie będące w zarządzie bądź użytkowaniu jednostki budżetowej;

3) z działalności wykraczającej poza zakres działalności podstawowej, określonej w statucie, polegającej między innymi na świadczeniu usług, w tym szkoleniowych i informacyjnych;

4) z opłat egzaminacyjnych, za wydawanie świadectw i certyfikatów, jak również za sprawdzanie kwalifikacji;

5) z tytułu odpłatności za wyżywienie i zakwaterowanie uczniów i młodzieży w bursach i internatach, ponoszonych przez rodziców lub opiekunów;

6) z dopłat bezpośrednich i innych płatności stosowanych w ramach Wspólnej Polityki Rolnej Unii Europejskiej, otrzymanych na podstawie odrębnych przepisów.

2. Decyzje o utworzeniu rachunku, o którym mowa w ust. 1, podejmują kierownicy państwowych jednostek budżetowych, po uzyskaniu zgody organu prowadzącego szkołę.

3. Dochody państwowych jednostek budżetowych, o których mowa w ust. 1, są przeznaczone na:

1) sfinansowanie wydatków bieżących i majątkowych;

2) cele wskazane przez darczyńcę;

3) remont lub odtworzenie mienia w przypadku uzyskania dochodów z tytułu wymienionego w ust. 1 pkt 2.

4. Dochody, o których mowa w ust. 1, wraz z odsetkami nie mogą być przeznaczone na finansowanie wynagrodzeń osobowych.

5. Organ prowadzący, o którym mowa w ust. 1, na podstawie informacji otrzymanych od kierowników państwowych jednostek budżetowych, o których mowa w ust. 1, opracowuje zestawienie dochodów, o których mowa w ust. 1, oraz wydatków nimi finansowanych i przekazuje je Ministrowi Finansów w trybie i terminach określonych w przepisach dotyczących prac nad projektem ustawy budżetowej.

Art. 12. 1. Jednostki budżetowe, z zastrzeżeniem odrębnych ustaw, tworzą, łączą i likwidują:

1) ministrowie, kierownicy urzędów centralnych, wojewodowie oraz inne organy działające na podstawie odrębnych ustaw – państwowe jednostki budżetowe;

2) organy stanowiące jednostek samorządu terytorialnego – gminne, powiatowe lub wojewódzkie jednostki budżetowe.

2. Tworząc jednostkę budżetową, organ, o którym mowa w ust. 1, nadaje jej statut, chyba że odrębne ustawy stanowią inaczej, oraz określa mienie przekazywane tej jednostce w zarząd.

3. Likwidując jednostkę budżetową, organ, o którym mowa w ust. 1, określa przeznaczenie mienia znajdującego się w zarządzie tej jednostki, z zastrzeżeniem ust. 7. W przypadku państwowej jednostki budżetowej decyzja o przeznaczeniu tego mienia jest podejmowana w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw aktywów państwowych.

eprasa.pl f574bbfe01

4. Z zastrzeżeniem ust. 7, należności i zobowiązania likwidowanej:

1) państwowej jednostki budżetowej – przejmuje organ, który podjął decyzję o likwidacji;

2) gminnej, powiatowej lub wojewódzkiej jednostki budżetowej – przejmuje urząd odpowiedniej jednostki samorządu terytorialnego.

5. Przepis ust. 3 stosuje się odpowiednio do łączenia jednostek budżetowych.

6. Likwidując jednostkę budżetową, organ, o którym mowa w ust. 1, może postanowić o utworzeniu jednostki o innej formie organizacyjno-prawnej.

7. W przypadku, o którym mowa w ust. 6, organ może również zdecydować o przejęciu należności i zobowiązań likwidowanej jednostki budżetowej przez nowo utworzoną jednostkę.

Art. 13. 1. Prezes Rady Ministrów może utworzyć jednostkę budżetową realizującą zadania na rzecz administracji rządowej.

2. Prezes Rady Ministrów, tworząc jednostkę budżetową, o której mowa w ust. 1, określi zakres realizowanych przez nią zadań.

3. Jednostka budżetowa, o której mowa w ust. 1, podlega Prezesowi Rady Ministrów albo wskazanemu przez niego ministrowi lub kierownikowi urzędu centralnego.

4. Przepisy art. 12 ust. 2–7 stosuje się odpowiednio.

Art. 14. Zadania własne jednostki samorządu terytorialnego w zakresie:

1) gospodarki mieszkaniowej i gospodarowania lokalami użytkowymi,

2) dróg, ulic, mostów, placów oraz organizacji ruchu drogowego,

3) wodociągów i zaopatrzenia w wodę, kanalizacji, usuwania i oczyszczania ścieków komunalnych, utrzymania czystości i porządku oraz urządzeń sanitarnych, wysypisk i unieszkodliwiania odpadów komunalnych, zaopatrzenia w energię elektryczną i cieplną oraz gaz,

4) lokalnego transportu zbiorowego,

5) targowisk i hal targowych,

6) zieleni gminnej i zadrzewień,

7) kultury fizycznej i sportu, w tym utrzymywania terenów rekreacyjnych i urządzeń sportowych,

7a) pomocy społecznej, reintegracji zawodowej i społecznej oraz rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych,

8) utrzymywania różnych gatunków egzotycznych i krajowych zwierząt, w tym w szczególności prowadzenia hodowli zwierząt zagrożonych wyginięciem, w celu ich ochrony poza miejscem naturalnego występowania,

9) cmentarzy

– mogą być wykonywane przez samorządowe zakłady budżetowe.

Art. 15. 1. Samorządowy zakład budżetowy odpłatnie wykonuje zadania, pokrywając koszty swojej działalności z przychodów własnych.

2. Podstawą gospodarki finansowej samorządowego zakładu budżetowego jest roczny plan finansowy obejmujący przychody, w tym dotacje z budżetu jednostki samorządu terytorialnego, koszty i inne obciążenia, stan środków obrotowych, stan należności i zobowiązań na początek i koniec okresu oraz rozliczenia z budżetem jednostki samorządu terytorialnego.

3. Samorządowy zakład budżetowy może otrzymywać z budżetu jednostki samorządu terytorialnego:

1) dotacje przedmiotowe;

2) dotacje celowe na zadania bieżące finansowane z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 i 3;

3) dotacje celowe na finansowanie lub dofinansowanie kosztów realizacji inwestycji.

eprasa.pl f574bbfe01

4. W zakresie określonym w odrębnych ustawach samorządowy zakład budżetowy może otrzymywać dotację podmiotową.

4a. Samorządowy zakład budżetowy może otrzymać z budżetu jednostki samorządu terytorialnego środki finansowe wynikające z rozliczenia podatku od towarów i usług, z tym że ich wysokość nie może być wyższa niż wynikająca z rozliczenia tego podatku związanego z tym zakładem.

5. Nowo tworzonemu samorządowemu zakładowi budżetowemu może być przyznana jednorazowa dotacja z budżetu jednostki samorządu terytorialnego na pierwsze wyposażenie w środki obrotowe.

6. Dotacje dla samorządowego zakładu budżetowego, z wyłączeniem dotacji, o których mowa w ust. 3 pkt 2 i 3, nie mogą przekroczyć 50 % kosztów jego działalności.

7. Samorządowy zakład budżetowy wpłaca do budżetu jednostki samorządu terytorialnego nadwyżkę środków obrotowych, ustaloną na koniec okresu sprawozdawczego, chyba że organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego postanowi inaczej.

8. W planie finansowym samorządowego zakładu budżetowego mogą być dokonywane zmiany w ciągu roku w przypadku realizowania wyższych od planowanych przychodów i kosztów, pod warunkiem że nie spowoduje to zmniejszenia wpłat do budżetu jednostki samorządu terytorialnego ani zwiększenia dotacji z budżetu jednostki samorządu terytorialnego.

Art. 16. 1. Organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego tworzy, łączy, przekształca w inną formę organizacyjno-prawną i likwiduje samorządowy zakład budżetowy.

2. Tworząc samorządowy zakład budżetowy, organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego określa:

1) nazwę i siedzibę zakładu;

2) przedmiot jego działalności;

3) źródła przychodów własnych zakładu;

4) stan wyposażenia zakładu w środki obrotowe oraz składniki majątkowe przekazane zakładowi w użytkowanie;

5) terminy i sposób ustalania zaliczkowych wpłat nadwyżki środków obrotowych dokonywanych przez zakład do budżetu jednostki samorządu terytorialnego oraz sposób i terminy rocznych rozliczeń i dokonywania wpłat do budżetu;

6) zasady ustalania i przekazywania z budżetu jednostki samorządu terytorialnego środków finansowych wynikających z rozliczenia podatku od towarów i usług, jeżeli przewiduje przekazywanie tych środków temu zakładowi.

3. Likwidując samorządowy zakład budżetowy, organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego określa przeznaczenie mienia znajdującego się w użytkowaniu tego zakładu.

4. Przepis ust. 3 stosuje się odpowiednio do łączenia samorządowych zakładów budżetowych.

5. Przekształcenie samorządowego zakładu budżetowego w inną formę organizacyjno-prawną wymaga uprzednio jego likwidacji.

6. Należności i zobowiązania likwidowanego samorządowego zakładu budżetowego przejmuje organ, który podjął decyzję o likwidacji, z zastrzeżeniem ust. 7.

7. Należności i zobowiązania samorządowego zakładu budżetowego likwidowanego w celu przekształcenia w inną formę organizacyjno-prawną przejmuje utworzona jednostka.

Art. 17. 1. Minister Finansów określi, w drodze rozporządzenia, sposób prowadzenia gospodarki finansowej jednostek budżetowych i samorządowych zakładów budżetowych, a w szczególności:

1) sposób i tryb sporządzania planów finansowych,

2) sposób dokonywania zmian w planach finansowych jednostek budżetowych oraz zatwierdzania tych zmian,

3) tryb pobierania dochodów i dokonywania wydatków państwowych jednostek budżetowych,

4) sposób ustalania nadwyżki środków obrotowych w samorządowych zakładach budżetowych

– biorąc pod uwagę potrzebę przestrzegania zasad celowego i oszczędnego dokonywania wydatków oraz jawności, przejrzystości i terminowej realizacji zadań.

2. Minister Finansów, wydając rozporządzenie, o którym mowa w ust. 1, uwzględni specyfikę działalności jednostek organizacyjnych podległych Ministrowi Obrony Narodowej, ministrowi właściwemu do spraw wewnętrznych, Szefowi Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Szefowi Agencji Wywiadu i Szefowi Centralnego Biura Antykorupcyjnego, jednostek organizacyjnych Służby Więziennej oraz jednostek organizacyjnych działających poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej.

eprasa.pl f574bbfe01

Art. 18. Agencja wykonawcza jest państwową osobą prawną tworzoną na podstawie odrębnej ustawy w celu realizacji zadań państwa.

Art. 19. 1. Zasady działania agencji wykonawczej określa ustawa, o której mowa w art. 18, oraz statut.

2. Rada Ministrów może określić, w drodze rozporządzenia, wymogi, jakie powinien spełniać statut agencji wykonawczej, w celu zapewnienia jednolitej i przejrzystej organizacji wewnętrznej agencji wykonawczych pod względem instytucjonalnym.

Art. 20. Agencja wykonawcza prowadzi gospodarkę finansową na zasadach określonych w niniejszej ustawie i w ustawie, o której mowa w art. 18.

Art. 21. 1. Podstawą gospodarki finansowej agencji wykonawczej jest roczny plan finansowy, obejmujący w szczególności:

1) przychody z prowadzonej działalności;

2) dotacje z budżetu państwa;

3) koszty:

   a) funkcjonowania agencji wykonawczej,

   b) realizacji zadań ustawowych, z wyszczególnieniem kosztów realizacji tych zadań przez inne podmioty

   – z wyszczególnieniem uposażeń i wynagrodzeń ze stosunku pracy oraz składek od nich naliczanych, płatności odsetkowych wynikających z zaciągniętych zobowiązań oraz zakupu towarów i usług;

4) wynik finansowy;

5) środki na wydatki majątkowe;

6) środki przyznane innym podmiotom;

7) stan należności i zobowiązań na początek i koniec roku;

8) stan środków pieniężnych na początek i koniec roku.

2. W ramach planu finansowego sporządza się także plan dochodów i wydatków agencji wykonawczej ujmowanych w terminie ich zapłaty, przy czym planowane wydatki nie powinny być wyższe od planowanych dochodów. Planowane wydatki mogą przekraczać planowane dochody za zgodą ministra sprawującego nadzór nad agencją wykonawczą, wydaną w porozumieniu z Ministrem Finansów.

3. Projekt rocznego planu finansowego agencji wykonawczej ustala jej właściwy organ w porozumieniu z ministrem sprawującym nadzór nad agencją wykonawczą. Po zatwierdzeniu przez ministra sprawującego nadzór projekt jest przekazywany Ministrowi Finansów, w trybie i terminach określonych w przepisach dotyczących prac nad projektem ustawy budżetowej.

4. W planie finansowym agencji wykonawczej, w trakcie roku budżetowego, mogą być dokonywane zmiany przychodów i kosztów lub dochodów i wydatków, w tym polegające na przesunięciach pomiędzy ich poszczególnymi pozycjami w ramach łącznych kwot przychodów, kosztów, dochodów lub wydatków:

1) jeżeli nie spowodują one zwiększenia zobowiązań agencji ani pogorszenia jej planowanego wyniku finansowego brutto;

2) powodujące zwiększenie:

   a) łącznych kwot przychodów i kosztów lub łącznych kwot dochodów i wydatków, lub

   b) planowanych wydatków ponad planowane dochody, z uwzględnieniem możliwości wykorzystania środków pieniężnych z poprzednich okresów, pozostających w dyspozycji agencji wykonawczej, lub

   c) dotacji z budżetu państwa, lub

   d) uposażeń i wynagrodzeń ze stosunku pracy;

3) dotyczące środków przeznaczonych na realizację programów finansowanych z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2.

5. W przypadku, o którym mowa w ust. 4:

1) pkt 1 – zmiana jest dokonywana za zgodą ministra sprawującego nadzór nad agencją wykonawczą i o dokonanych zmianach jej właściwy organ informuje niezwłocznie Ministra Finansów;

eprasa.pl f574bbfe01

2) pkt 2 – zmiana jest dokonywana po uzyskaniu, na wniosek ministra sprawującego nadzór nad agencją wykonawczą, zgody Ministra Finansów i następnie opinii sejmowej komisji właściwej do spraw budżetu;

3) pkt 3 – zmiana jest dokonywana za zgodą ministra sprawującego nadzór nad agencją wykonawczą, wydaną w porozumieniu z Ministrem Finansów.

6. Minister sprawujący nadzór nad agencją wykonawczą, występując do Ministra Finansów o zgodę, o której mowa w ust. 5 pkt 2, przedstawia swoją opinię w sprawie.

7. Agencja wykonawcza może:

1) otrzymywać dotacje z budżetu państwa, w zakresie określonym w odrębnych ustawach;

2) zaciągać zobowiązania na okres realizacji danego zadania przekraczający rok budżetowy, jeżeli wydatki niezbędne na obsługę zobowiązania znajdują się w rocznym planie finansowym.

8. Rada Ministrów może określić, w drodze rozporządzenia, sposób prowadzenia gospodarki finansowej agencji wykonawczych, mając na względzie potrzebę zapewnienia jednolitości zasad finansowania agencji wykonawczych oraz przestrzegania zasad jawności i przejrzystości.

Art. 22. 1. Agencja wykonawcza jest obowiązana corocznie wpłacać do budżetu państwa, na rachunek bieżący dochodów państwowej jednostki budżetowej obsługującej ministra sprawującego nadzór nad tą agencją, nadwyżkę środków finansowych ustaloną na koniec roku, pozostającą po uregulowaniu zobowiązań podatkowych, z zastrzeżeniem ust. 3.

2. Nadwyżkę, o której mowa w ust. 1, agencja wykonawcza przekazuje niezwłocznie po uregulowaniu zobowiązań wymagalnych z okresu sprawozdawczego, nie później jednak niż do dnia 30 czerwca roku następującego po roku, w którym nadwyżka powstała.

3. W szczególnie uzasadnionych przypadkach wynikających z konieczności zapewnienia sprawnego i pełnego wykonywania zadań agencji wykonawczej Rada Ministrów może, na wniosek ministra sprawującego nadzór nad agencją wykonawczą, wyrazić zgodę, w formie uchwały, na niewpłacenie nadwyżki, o której mowa w ust. 1.

4. Minister sprawujący nadzór nad agencją wykonawczą w porozumieniu z Ministrem Finansów określi, w drodze rozporządzenia, sposób ustalania nadwyżki, uwzględniając potrzebę zapewnienia ciągłości finansowania zadań agencji, dokonywania inwestycji niezbędnych do wykonywania zadań państwa oraz mając na względzie źródła finansowania zadań realizowanych przez agencję.

Art. 23. 1. Instytucja gospodarki budżetowej jest jednostką sektora finansów publicznych tworzoną w celu realizacji zadań publicznych, która:

1) odpłatnie wykonuje wyodrębnione zadania;

2) pokrywa koszty swojej działalności oraz zobowiązania z uzyskiwanych przychodów.

2. Instytucja gospodarki budżetowej może być tworzona przez:

1) ministra lub Szefa Kancelarii Prezesa Rady Ministrów, za zgodą Rady Ministrów, udzieloną na jego wniosek;

2) organ lub kierownika jednostki, o których mowa w art. 139 ust. 2, jako organu wykonującego funkcje organu założycielskiego.

3. Organ lub kierownik jednostki, o którym mowa w ust. 2 pkt 2, o utworzeniu instytucji gospodarki budżetowej informuje Prezesa Rady Ministrów.

4. We wniosku, o którym mowa w ust. 2 pkt 1, minister lub Szef Kancelarii Prezesa Rady Ministrów określą:

1) organ administracji rządowej wykonujący funkcje organu założycielskiego;

2) przedmiot działalności podstawowej;

3) źródła przychodów;

4) przeznaczenie zysku.

5. Instytucja gospodarki budżetowej uzyskuje osobowość prawną z chwilą wpisania do Krajowego Rejestru Sądowego.

Art. 24. 1. Podstawą gospodarki finansowej instytucji gospodarki budżetowej jest roczny plan finansowy, obejmujący w szczególności:

1) przychody z prowadzonej działalności;

2) dotacje z budżetu państwa;

eprasa.pl f574bbfe01

3) koszty, w tym:

   a) uposażenia i wynagrodzenia ze stosunku pracy oraz składki od nich naliczane,

   b) płatności odsetkowe wynikające z zaciągniętych zobowiązań,

   c) zakup towarów i usług;

4) środki na wydatki majątkowe;

5) wynik finansowy;

6) stan należności i zobowiązań na początek i koniec roku;

7) stan środków pieniężnych na początek i koniec roku.

2. W ramach planu finansowego instytucji gospodarki budżetowej sporządza się także plan dochodów i wydatków ujmowanych w terminie ich zapłaty.

3. Projekt planu finansowego instytucji gospodarki budżetowej jest przekazywany Ministrowi Finansów w trybie i terminach określonych w przepisach dotyczących prac nad projektem ustawy budżetowej.

4. Instytucja gospodarki budżetowej może:

1) uzyskiwać przychody z odsetek od wolnych środków przekazanych w depozyt, o którym mowa w art. 48 ust. 2;

2) otrzymywać dotacje z budżetu państwa na realizację zadań publicznych, jeżeli odrębne ustawy tak stanowią.

5. Nowo tworzonej instytucji gospodarki budżetowej może być przyznana jednorazowa dotacja na pierwsze wyposażenie w środki obrotowe.

6. Koszty instytucji gospodarki budżetowej mogą być ponoszone tylko w ramach przychodów, z uwzględnieniem możliwości wykorzystania środków pieniężnych z poprzednich okresów, pozostających w dyspozycji instytucji gospodarki budżetowej.

7. W planie finansowym instytucji gospodarki budżetowej, w trakcie roku budżetowego, mogą być dokonywane zmiany przychodów i kosztów lub dochodów i wydatków, w tym polegające na przesunięciach pomiędzy ich poszczególnymi pozycjami w ramach łącznych kwot przychodów, kosztów, dochodów lub wydatków:

1) jeżeli nie spowodują one zwiększenia dotacji z budżetu państwa i pogorszenia planowanego wyniku finansowego brutto instytucji gospodarki budżetowej;

2) powodujące zwiększenie:

   a) łącznych kwot przychodów i kosztów lub łącznych kwot dochodów i wydatków, lub

   b) planowanych wydatków ponad planowane dochody, jednak nie więcej niż o wysokość środków pieniężnych z poprzednich okresów, pozostających w dyspozycji instytucji gospodarki budżetowej, lub

   c) uposażeń i wynagrodzeń ze stosunku pracy;

3) dotyczące środków przeznaczonych na realizację programów finansowanych z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2.

8. W przypadku, o którym mowa w ust. 7:

1) pkt 1 – zmiana jest dokonywana za zgodą organu wykonującego funkcje organu założycielskiego instytucji gospodarki budżetowej i o dokonanych zmianach dyrektor instytucji gospodarki budżetowej informuje niezwłocznie Ministra Finansów;

2) pkt 2 i 3 – zmiana jest dokonywana po uzyskaniu zgody organu wykonującego funkcję organu założycielskiego instytucji gospodarki budżetowej, wydanej w porozumieniu z Ministrem Finansów.

Art. 25. 1. Likwidując instytucję gospodarki budżetowej, organ wykonujący funkcje organu założycielskiego określa, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw aktywów państwowych, przeznaczenie mienia tej instytucji.

2. Należności i zobowiązania likwidowanej instytucji gospodarki budżetowej przejmuje organ wykonujący funkcje organu założycielskiego.

3. Należności i zobowiązania instytucji gospodarki budżetowej likwidowanej w celu przekształcenia w inną formę organizacyjno-prawną przejmuje utworzona jednostka.

4. Przepis ust. 3 stosuje się odpowiednio do łączenia instytucji gospodarki budżetowej.

eprasa.pl f574bbfe01

Art. 26. 1. Instytucja gospodarki budżetowej działa na podstawie statutu nadanego przez organ wykonujący funkcje organu założycielskiego.

2. Statut instytucji gospodarki budżetowej określa w szczególności:

1) nazwę i siedzibę tej instytucji;

2) przedmiot działalności podstawowej tej instytucji;

3) źródła uzyskiwania przychodów tej instytucji;

4) tryb i zasady dokonywania zmian w statucie tej instytucji;

5) stan wyposażenia w środki obrotowe oraz składniki majątkowe przekazane tej instytucji;

6) zasady prowadzenia działalności innej niż podstawowa, jeżeli ta instytucja będzie prowadzić taką działalność.

3. Organizację wewnętrzną instytucji gospodarki budżetowej określa regulamin organizacyjny nadawany przez dyrektora instytucji gospodarki budżetowej.

Art. 27. 1. Dyrektora instytucji gospodarki budżetowej powołuje i odwołuje organ wykonujący funkcje organu założycielskiego.

2. Do zadań dyrektora instytucji gospodarki budżetowej należy:

1) zarządzanie instytucją gospodarki budżetowej;

2) reprezentowanie instytucji gospodarki budżetowej na zewnątrz;

3) przygotowanie i nadanie regulaminu organizacyjnego instytucji gospodarki budżetowej;

4) przygotowanie projektu rocznego planu finansowego;

5) przygotowanie rocznego sprawozdania finansowego instytucji gospodarki budżetowej;

6) przygotowanie rocznego sprawozdania z działalności instytucji gospodarki budżetowej, którego zakres informacyjny określa art. 49 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2023 r. poz. 120, z późn. zm.[6)]).

3. Projekt rocznego planu finansowego jest przekazywany organowi wykonującemu funkcje organu założycielskiego, w trybie i terminach określonych w przepisach dotyczących prac nad projektem ustawy budżetowej.

Art. 28. 1. Instytucja gospodarki budżetowej samodzielnie gospodaruje mieniem, kierując się zasadą efektywności jego wykorzystania.

2. Na mienie instytucji gospodarki budżetowej mogą składać się:

1) przeniesione na własność nieruchomości;

2) mienie stanowiące wyposażenie przekazane przez organ wykonujący funkcje organu założycielskiego w formie użyczenia;

3) mienie nabyte z własnych środków.

3. Instytucja gospodarki budżetowej w celu zaciągnięcia zobowiązania przewyższającego 30 % rocznych przychodów jest obowiązana uzyskać zgodę organu wykonującego funkcje organu założycielskiego.

4. Instytucja gospodarki budżetowej może zbywać środki trwałe. Zbycie (najem, dzierżawa, użyczenie) aktywów może nastąpić wyłącznie na zasadach określonych przez organ wykonujący funkcje organu założycielskiego, z uwzględnieniem przepisów o gospodarce nieruchomościami.

5. Wartość majątku instytucji gospodarki budżetowej odzwierciedla fundusz instytucji gospodarki budżetowej.

6. Fundusz instytucji gospodarki budżetowej zwiększa się lub zmniejsza o kwotę zmian wartości majątku będących skutkiem:

1) aktualizacji wyceny środków trwałych na podstawie odrębnych przepisów;

2) (uchylony)

3) łączenia i podziału instytucji gospodarki budżetowej na podstawie bilansów zamknięcia dzielonych lub łączonych jednostek.

---

6) Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2023 r. poz. 295 i 1598, z 2024 r. poz. 619, 1685 i 1863 oraz z 2025 r. poz. 1218.

eprasa.pl f574bbfe01

7. (uchylony)

8. Instytucja gospodarki budżetowej tworzy fundusz zapasowy z zysku netto z przeznaczeniem na:

1) finansowanie inwestycji;

2) pokrycie straty netto.

Art. 29. 1. Państwowy fundusz celowy jest tworzony na podstawie odrębnej ustawy.

2. Państwowy fundusz celowy nie posiada osobowości prawnej.

3. Państwowy fundusz celowy stanowi wyodrębniony rachunek bankowy, którym dysponuje minister wskazany w ustawie tworzącej fundusz albo inny organ wskazany w tej ustawie.

4. Do państwowych funduszy celowych nie zalicza się funduszy, których jedynym źródłem przychodów, z wyłączeniem odsetek od rachunku bankowego i darowizn, jest dotacja z budżetu państwa.

5. Przychody państwowego funduszu celowego pochodzą ze środków publicznych, a koszty są ponoszone na realizację wyodrębnionych zadań państwowych.

6. Podstawą gospodarki finansowej państwowego funduszu celowego jest roczny plan finansowy, obejmujący w szczególności:

1) stan początkowy i końcowy środków pieniężnych, należności i zobowiązań;

2) przychody własne;

3) dotacje z budżetu państwa oraz innych jednostek sektora finansów publicznych;

4) koszty realizacji zadań, w tym uposażenia i wynagrodzenia ze stosunku pracy oraz składki od nich naliczane.

7. W planie finansowym państwowego funduszu celowego wyodrębnia się zadania finansowane ze środków funduszu.

8. W ramach planu finansowego państwowego funduszu celowego sporządza się także plan dochodów i wydatków ujmowanych w terminie ich zapłaty.

9. Projekt planu finansowego państwowego funduszu celowego jest przekazywany Ministrowi Finansów w trybie i terminach określonych w przepisach dotyczących prac nad projektem ustawy budżetowej.

10. Koszty państwowego funduszu celowego mogą być ponoszone w ramach planowanych przychodów, z uwzględnieniem możliwości wykorzystania środków pieniężnych z poprzednich okresów.

11. Ze środków państwowego funduszu celowego mogą być udzielane pożyczki jednostkom samorządu terytorialnego, jeżeli ustawa tworząca fundusz tak stanowi.

12. W planie finansowym państwowego funduszu celowego, w trakcie roku budżetowego, mogą być dokonywane zmiany przychodów i kosztów lub dochodów i wydatków, w tym polegające na przesunięciach pomiędzy ich poszczególnymi pozycjami w ramach zadań wynikających z odrębnej ustawy tworzącej fundusz, łącznych kwot przychodów, kosztów, dochodów lub wydatków.

13. Zmiany, o których mowa w ust. 12, są dokonywane przez dysponenta państwowego funduszu celowego, a w przypadku gdy dysponentem państwowego funduszu celowego nie jest minister – po wyrażeniu zgody przez organ nadzorujący dysponenta funduszu, jeżeli dysponent funduszu jest nadzorowany przez taki organ, przy czym w przypadku zmian:

1) powodujących zwiększenie:

   a) łącznych kwot przychodów i kosztów lub łącznych kwot dochodów i wydatków, lub

   b) planowanych wydatków ponad planowane dochody, jednak nie więcej niż o wysokość środków pieniężnych z poprzednich okresów, pozostających w dyspozycji państwowego funduszu celowego, lub

   c) uposażeń i wynagrodzeń ze stosunku pracy

   – za zgodą Ministra Finansów i następnie po uzyskaniu przez dysponenta państwowego funduszu celowego opinii sejmowej komisji właściwej do spraw budżetu;

2) dotyczących środków przeznaczonych na realizację programów finansowanych z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2, za zgodą Ministra Finansów.

eprasa.pl f574bbfe01

14. O dokonanych zmianach, o których mowa w ust. 12, innych niż określone w ust. 13, dysponent państwowego funduszu celowego niezwłocznie informuje Ministra Finansów.

15. Dysponent państwowego funduszu celowego, występując do Ministra Finansów o zgodę, o której mowa w ust. 13 pkt 1, przedstawia swoją opinię w sprawie, przy czym w przypadku gdy dysponentem funduszu nie jest minister – opinię przedstawia organ nadzorujący dysponenta funduszu, jeżeli dysponent funduszu jest nadzorowany przez taki organ.

16. Zmiany planu finansowego państwowego funduszu celowego nie mogą powodować zwiększenia dotacji z budżetu państwa.

17. Jeżeli państwowy fundusz celowy posiada zobowiązania wymagalne, w tym kredyty i pożyczki, zwiększenie przychodów w pierwszej kolejności przeznacza się na ich spłatę.

Art. 30. 1. Państwowe i samorządowe osoby prawne są tworzone na podstawie odrębnych ustaw.

2. Podstawą gospodarki finansowej państwowych i samorządowych osób prawnych jest roczny plan finansowy, obejmujący w szczególności:

1) przychody z prowadzonej działalności;

2) dotacje z budżetu państwa lub budżetów jednostek samorządu terytorialnego;

3) koszty, w tym:

   a) uposażenia i wynagrodzenia ze stosunku pracy oraz składki od nich naliczane,

   b) płatności odsetkowe wynikające z zaciągniętych zobowiązań,

   c) zakup towarów i usług;

4) środki na wydatki majątkowe;

5) środki przyznane innym podmiotom;

6) stan należności i zobowiązań na początek i koniec roku;

7) stan środków pieniężnych na początek i koniec roku.

3. Sporządzanie planów finansowych państwowych i samorządowych osób prawnych oraz dokonywanie zmian w tych planach odbywa się zgodnie z ustawami o ich utworzeniu, z uwzględnieniem odpowiednio przepisów niniejszej ustawy.

4. W ramach planu finansowego państwowych osób prawnych, o których mowa w art. 9 pkt 8 i 14, sporządza się także plan dochodów i wydatków ujmowanych w terminie ich zapłaty.

5. Projekty planów finansowych państwowych osób prawnych, o których mowa w art. 9 pkt 8 i 14, są przekazywane Ministrowi Finansów w trybie i terminach określonych w przepisach dotyczących prac nad projektem ustawy budżetowej.

6. W planach finansowych państwowych osób prawnych, o których mowa w art. 9 pkt 8 i 14, w trakcie roku budżetowego, mogą być dokonywane zmiany przychodów i kosztów lub dochodów i wydatków, w tym polegające na przesunięciach pomiędzy ich poszczególnymi pozycjami w ramach łącznych kwot przychodów, kosztów, dochodów lub wydatków:

1) jeżeli nie spowodują one zwiększenia zobowiązań państwowej osoby prawnej ani pogorszenia planowanego wyniku finansowego brutto państwowej osoby prawnej;

2) powodujące zwiększenie:

   a) łącznych kwot przychodów i kosztów lub łącznych kwot dochodów i wydatków, lub

   b) planowanych wydatków ponad planowane dochody, z uwzględnieniem możliwości wykorzystania środków pieniężnych z poprzednich okresów, pozostających w dyspozycji państwowej osoby prawnej, lub

   c) dotacji z budżetu państwa, lub

   d) uposażeń i wynagrodzeń ze stosunku pracy;

3) dotyczące środków przeznaczonych na realizację programów finansowanych z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2.

7. W przypadku, o którym mowa w ust. 6:

1) pkt 1 – zmiana jest dokonywana za zgodą organu sprawującego nadzór nad państwową osobą prawną lub organu, któremu państwowa osoba prawna podlega i o dokonanych zmianach kierownik jednostki informuje niezwłocznie Ministra Finansów;

eprasa.pl f574bbfe01

2) pkt 2 – zmiana jest dokonywana po wyrażeniu zgody przez Ministra Finansów i następnie po uzyskaniu przez organ sprawujący nadzór nad państwową osobą prawną lub organ, któremu państwowa osoba prawna podlega, opinii sejmowej komisji właściwej do spraw budżetu;

3) pkt 3 – zmiana jest dokonywana za zgodą organu sprawującego nadzór nad państwową osobą prawną lub organu, któremu państwowa osoba prawna podlega, wydaną w porozumieniu z Ministrem Finansów.

8. Organ sprawujący nadzór nad państwową osobą prawną oraz organ, któremu państwowa osoba prawna podlega, występując do Ministra Finansów o zgodę, o której mowa w ust. 7 pkt 2, przedstawia swoją opinię w sprawie.

Art. 31. (uchylony)

Art. 32. Agencje wykonawcze, instytucje gospodarki budżetowej, dysponenci państwowych funduszy celowych oraz państwowe osoby prawne, o których mowa w art. 9 pkt 14, sporządzają plany finansowe w układzie zadaniowym na rok budżetowy i dwa kolejne lata.

Rozdział 4

Jawność i przejrzystość finansów publicznych

Art. 33. 1. Gospodarka środkami publicznymi jest jawna.

2. Przepisu ust. 1 nie stosuje się do środków publicznych, których pochodzenie lub przeznaczenie zostało uznane za informację niejawną na podstawie odrębnych przepisów lub jeżeli wynika to z umów międzynarodowych.

Art. 34. 1. Zasada jawności gospodarowania środkami publicznymi jest realizowana przez:

1) jawność debaty budżetowej w Sejmie i Senacie oraz debat budżetowych w organach stanowiących jednostek samorządu terytorialnego;

2) jawność debaty nad sprawozdaniem z wykonania budżetu państwa w Sejmie i debat nad sprawozdaniami z wykonania budżetów jednostek samorządu terytorialnego;

3) podawanie do publicznej wiadomości:

   a) kwot dotacji udzielanych z budżetu państwa i budżetów jednostek samorządu terytorialnego,

   b) kwot dotacji udzielanych przez państwowe fundusze celowe,

   c) zbiorczych danych dotyczących finansów publicznych,

   d) informacji o wykonaniu budżetu państwa za okresy miesięczne;

4) jawność debaty nad projektem uchwały w sprawie wieloletniej prognozy finansowej jednostki samorządu terytorialnego;

5) podawanie do publicznej wiadomości przez jednostki sektora finansów publicznych informacji dotyczących:

   a) zakresu zadań lub usług wykonywanych lub świadczonych przez jednostkę oraz wysokości środków publicznych przekazanych na ich realizację,

   b) zasad i warunków świadczenia usług dla podmiotów uprawnionych,

   c) zasad odpłatności za świadczone usługi;

6) zapewnianie radnym danej jednostki samorządu terytorialnego dostępu do:

   a) dowodów księgowych i dokumentów inwentaryzacyjnych – z zachowaniem przepisów o rachunkowości oraz o ochronie danych osobowych,

   b) informacji o wynikach przeprowadzonych kontroli gospodarki finansowej,

   c) sprawozdania z wykonania planu audytu za rok poprzedni;

7) udostępnianie przez Narodowy Fundusz Zdrowia informacji o przychodach i kosztach oraz o świadczeniodawcach realizujących świadczenia opieki zdrowotnej, z którymi Fundusz zawarł umowy, o zakresie przedmiotowym umów oraz o sposobie ustalania ceny za zamówione świadczenia;

8) udostępnianie przez jednostki sektora finansów publicznych wykazu podmiotów spoza sektora finansów publicznych, którym ze środków publicznych została udzielona dotacja, dofinansowanie realizacji zadania lub pożyczka, lub którym została umorzona należność wobec jednostki sektora finansów publicznych;

9) udostępnianie corocznych sprawozdań dotyczących finansów i działalności jednostek organizacyjnych należących do sektora finansów publicznych;

eprasa.pl f574bbfe01

10) podejmowanie, w głosowaniu jawnym i imiennym, uchwał organu wykonawczego jednostki samorządu terytorialnego dotyczących gospodarowania środkami publicznymi;

11) podawanie do publicznej wiadomości treści planów działalności, sprawozdań z wykonania planów działalności oraz oświadczeń o stanie kontroli zarządczej, o których mowa w art. 70;

12)[7] **udostępnianie umów, o których mowa w art. 34a.**

2. Minister Finansów podaje do publicznej wiadomości sprawozdanie z wykonania ustawy budżetowej przyjęte przez Radę Ministrów.

Art. 34a.[8] **1. Minister Finansów prowadzi rejestr umów zawartych przez jednostki sektora finansów publicznych.**

2. Rejestr umów jest systemem teleinformatycznym w rozumieniu art. 3 pkt 3 ustawy z dnia 17 lutego 2005 r. o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne (Dz. U. z 2024 r. poz. 1557 i 1717 oraz z 2025 r. poz. 1006, 1019 i 1158).

3. Informacje zamieszczone w rejestrze umów dotyczą umów, które mogą podlegać udostępnieniu na podstawie ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2022 r. poz. 902). Przepisy art. 5 ust. 1, 2 i 2a ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej stosuje się odpowiednio.

4. W rejestrze umów nie zamieszcza się informacji o umowach zawartych w wyniku rozstrzygnięcia zamówień oraz konkursów, o których mowa w art. 12 ust. 1 ustawy z dnia 11 września 2019 r. – Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2024 r. poz. 1320, z późn. zm.[9]**).**

5. W rejestrze umów zamieszcza się informacje o umowach zawartych w formie pisemnej, dokumentowej, elektronicznej albo innej formie szczególnej, których wartość przedmiotu przekracza 500 zł.

6. Rejestr umów obejmuje:

1) numer umowy – o ile taki nadano;

2) datę i miejsce zawarcia umowy;

3) okres obowiązywania umowy;

4) oznaczenie stron umowy, w tym przedstawicieli stron;

5) określenie przedmiotu umowy;

6) wartość przedmiotu umowy;

7) informacje o źródłach i wysokości współfinansowania przedmiotu umowy.

7. W rejestrze umów zamieszcza się informacje o uzupełnieniu lub zmianie umowy, rozwiązaniu za zgodą stron umowy, jak również informacje o odstąpieniu od umowy, jej wypowiedzeniu lub wygaśnięciu.

8. W przypadku zastosowania przepisów art. 5 ust. 1, 2 i 2a ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej w rejestrze zamieszcza się informację, o której mowa w art. 8 ust. 5 tej ustawy.

9. Dane, o których mowa w ust. 6–8, wprowadzają do rejestru umów kierownicy jednostek sektora finansów publicznych.

10. Informacje w rejestrze umów zamieszcza się bez zbędnej zwłoki, nie później jednak niż w terminie 14 dni od daty zawarcia umowy lub zaistnienia okoliczności określonej w ust. 8.

11. Dane w rejestrze umów, o których mowa w ust. 6–8, są powszechnie dostępne.

12. Rejestr umów umożliwia wyszukiwanie umów według informacji, o których mowa w ust. 6–8.

Art. 34b.[8] **Kto nie wykonuje lub nie dopuszcza do wykonania obowiązku prowadzenia, aktualizacji, udostępnienia lub wprowadzania danych do rejestru umów, o którym mowa w art. 34a ust. 1, albo podaje w nim nieprawdziwe dane,**

podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2.

---

[7] Dodany przez art. 6 pkt 1 ustawy z dnia 14 października 2021 r. o zmianie ustawy – Kodeks karny oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 2054, z 2022 r. poz. 1265 oraz z 2023 r. poz. 1723); wejdzie w życie z dniem 1 stycznia 2026 r.

[8] Dodany przez art. 6 pkt 2 ustawy, o której mowa w odnośniku 7; wejdzie w życie z dniem 1 stycznia 2026 r.

[9] Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2025 r. poz. 620, 769, 794, 1165, 1173 i 1235.

eprasa.pl f574bbfe01

Art. 34c. Przepisów art. 34a i art. 34b nie stosuje się do umów zawartych przez placówki zagraniczne w rozumieniu art. 7 pkt 7 ustawy z dnia 21 stycznia 2021 r. o służbie zagranicznej (Dz. U. z 2024 r. poz. 1691 i 1840).

Art. 35. Klauzule umowne dotyczące wyłączenia jawności ze względu na tajemnicę przedsiębiorstwa w umowach zawieranych przez jednostki sektora finansów publicznych lub inne podmioty, o ile wynikające z umowy zobowiązanie jest realizowane lub przeznaczone do realizacji ze środków publicznych, uważa się za niezastrzeżone, z wyłączeniem informacji technicznych, technologicznych, organizacyjnych przedsiębiorstwa lub innych posiadających wartość gospodarczą, w rozumieniu przepisów o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji, co do których przedsiębiorca podjął niezbędne działania w celu zachowania ich w tajemnicy, lub w przypadku gdy jednostka sektora finansów publicznych wykaże, że informacja stanowi tajemnicę przedsiębiorstwa z uwagi na to, że wymaga tego istotny interes publiczny lub ważny interes państwa.

Art. 35a. 1. Podmioty realizujące zadania finansowane lub dofinansowane z budżetu państwa lub z państwowych funduszy celowych są obowiązane do podejmowania działań informacyjnych dotyczących tego finansowania lub dofinansowania, przy wykorzystaniu różnych form i metod komunikacji. Koszty tych działań są ponoszone w ramach finansowania lub dofinansowania z budżetu państwa lub z państwowych funduszy celowych bądź ze środków własnych podmiotów realizujących zadania.

2. Obowiązek określony w ust. 1 dotyczy zadań z zakresu infrastruktury, prac budowlanych lub zakupu środków trwałych, a także realizacji projektów badawczo-rozwojowych, edukacyjnych i społecznych, w przypadku gdy wysokość finansowania lub dofinansowania z budżetu państwa lub z państwowych funduszy celowych przekracza kwotę określoną w przepisach wydanych na podstawie art. 35d.

Art. 35b. W przypadku realizacji zadania współfinansowanego ze środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2, obowiązek określony w art. 35a ust. 1 jest wykonywany niezależnie od działań informacyjnych wynikających z przepisów Unii Europejskiej.

Art. 35c. 1. Dysponent części budżetowej lub państwowego funduszu celowego udzielający podmiotowi finansowania lub dofinansowania z budżetu państwa lub z państwowego funduszu celowego kontroluje wykonywanie obowiązku określonego w art. 35a ust. 1.

2. W przypadku niewykonania obowiązku określonego w art. 35a ust. 1 albo wykonania go niezgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 35d dysponent części budżetowej lub państwowego funduszu celowego wzywa podmiot realizujący dane zadanie do niezwłocznego wykonania tego obowiązku.

Art. 35d. Rada Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, rodzaje działań, o których mowa w art. 35a ust. 1 i art. 35b, oraz sposób ich realizacji, w tym okres, w którym mają być realizowane, a także kwotę lub kwoty finansowania lub dofinansowania z budżetu państwa lub z państwowych funduszy celowych, do wysokości których nie powstaje obowiązek określony w art. 35a ust. 1, mając na uwadze zapewnienie przejrzystości i dostępności informacji o sposobie finansowania lub dofinansowania zadań określonych w art. 35a ust. 1 i 2, dokumentowania tych działań, a także uwzględniając dostosowanie wysokości kwoty finansowania lub dofinansowania, do wysokości której nie powstaje obowiązek określony w art. 35a ust. 1, do rodzaju lub wagi danego zadania.

Art. 36. 1. Minister Finansów podaje do publicznej wiadomości zbiorcze dane dotyczące:

1) (uchylony)

2) wykonania budżetu państwa za okresy miesięczne, w tym kwotę deficytu lub nadwyżki.

2. Minister Finansów podaje do publicznej wiadomości w terminie, o którym mowa w art. 38, informacje obejmujące wykaz udzielonych przez Skarb Państwa poręczeń i gwarancji, wskazując osoby prawne i fizyczne oraz jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej, których te poręczenia i gwarancje dotyczą.

3. Dyrektor izby administracji skarbowej ogłasza w wojewódzkim dzienniku urzędowym wykaz osób prawnych i fizycznych oraz jednostek organizacyjnych nieposiadających osobowości prawnej, którym umorzono zaległości podatkowe, odsetki za zwłokę lub opłaty prolongacyjne w kwocie przewyższającej 5000 zł, wraz ze wskazaniem wysokości umorzonych kwot i przyczyn umorzenia.

4. Podanie do publicznej wiadomości wykazu, o którym mowa w ust. 3, nie narusza przepisów o tajemnicy skarbowej.

5. Organ wydający decyzje o umorzeniu niepodatkowych należności budżetu państwa, o których mowa w art. 60, podaje informację kwartalną o udzielonych umorzeniach do publicznej wiadomości na swojej stronie podmiotowej w Biuletynie Informacji Publicznej do końca miesiąca następującego po zakończeniu kwartału.

6. Minister Finansów określi, w drodze rozporządzenia, sposób ustalania umorzonych kwot oraz termin ogłaszania wykazu, o którym mowa w ust. 3, a także organy obowiązane do przekazywania dyrektorowi izby administracji skarbowej danych umożliwiających sporządzenie tego wykazu i termin ich przekazywania, uwzględniając rodzaje podmiotów, których informacje dotyczą.

eprasa.pl f574bbfe01

Art. 37. 1. Zarząd jednostki samorządu terytorialnego podaje do publicznej wiadomości w terminie:

1) do końca miesiąca następującego po zakończeniu kwartału – kwartalną informację o wykonaniu budżetu jednostki samorządu terytorialnego, w tym kwotę deficytu albo nadwyżki, oraz o udzielonych umorzeniach niepodatkowych należności budżetowych, o których mowa w art. 60;

2) o którym mowa w art. 38 – informację obejmującą:

   a) dane dotyczące wykonania budżetu jednostki samorządu terytorialnego w poprzednim roku budżetowym, w tym kwotę deficytu albo nadwyżki,

   b) kwotę wykorzystanych środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2,

   c) kwotę zobowiązań, o których mowa w art. 72 ust. 1 pkt 4,

   d) kwoty dotacji otrzymanych z budżetów jednostek samorządu terytorialnego oraz kwoty dotacji udzielonych innym jednostkom samorządu terytorialnego,

   e) wykaz udzielonych poręczeń i gwarancji, z wymienieniem podmiotów, których gwarancje i poręczenia dotyczą,

   f) wykaz osób prawnych i fizycznych oraz jednostek organizacyjnych nieposiadających osobowości prawnej, którym w zakresie podatków lub opłat udzielono ulg, odroczeń, umorzeń lub rozłożono spłatę na raty w kwocie przewyższającej łącznie 500 zł, wraz ze wskazaniem wysokości umorzonych kwot i przyczyn umorzenia,

   g) wykaz osób prawnych i fizycznych oraz jednostek organizacyjnych nieposiadających osobowości prawnej, którym udzielono pomocy publicznej.

2. Podanie do publicznej wiadomości wykazu, o którym mowa w ust. 1 pkt 2 lit. f, nie narusza przepisów o tajemnicy skarbowej.

Art. 38. Minister Finansów ogłasza, w terminie do dnia 31 maja roku następnego, w drodze obwieszczenia, w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski”:

1) kwotę i relację do produktu krajowego brutto:

   a) państwowego długu publicznego,

   b) długu Skarbu Państwa,

   c) niewymagalnych zobowiązań z tytułu poręczeń i gwarancji udzielonych przez Skarb Państwa,

2) kwotę niewymagalnych zobowiązań z tytułu poręczeń i gwarancji udzielonych przez jednostki sektora finansów publicznych

– według stanu na koniec roku budżetowego.

Art. 38a. Minister Finansów ogłasza, w terminie do dnia 31 maja roku następnego, w drodze obwieszczenia, w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski”:

1) kwotę ustaloną w wyniku przeliczenia kwoty państwowego długu publicznego, ogłoszonej zgodnie z art. 38, na walutę polską z zastosowaniem dla zobowiązań wyrażonych w walutach obcych średniej arytmetycznej średnich kursów każdej z walut obcych ogłaszanych przez Narodowy Bank Polski i obowiązujących w dni robocze roku budżetowego, za który ogłaszana jest relacja, o której mowa w art. 38 pkt 1 lit. a,

2) kwotę wolnych środków służących finansowaniu potrzeb pożyczkowych budżetu państwa w kolejnym roku budżetowym,

3) kwotę obliczoną jako różnica kwoty, o której mowa w pkt 1, oraz kwoty, o której mowa w pkt 2,

4) relację kwoty, o której mowa w pkt 3, do produktu krajowego brutto

– według stanu na koniec roku budżetowego.

Art. 38b. Prezes Głównego Urzędu Statystycznego ogłasza, w formie komunikatu, w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski”, w terminie do dnia 16 kwietnia:

1) (uchylony)

2) łączną dynamikę wartości produktu krajowego brutto w cenach stałych za ostatnie sześć lat;

2a) deflator produktu krajowego brutto za rok poprzedzający rok budżetowy o dwa lata;

eprasa.pl f574bbfe01

2b) dynamikę wartości produktu krajowego brutto w cenach stałych za rok poprzedzający rok budżetowy o dwa lata.

3) (uchylony)[10)]

Art. 38c. (uchylony)

Art. 39. 1. Dochody publiczne, wydatki publiczne i przychody, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 5, oraz środki, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 i 3, klasyfikuje się, z zastrzeżeniem *ust. 2*, według:

1) działów i rozdziałów – określających rodzaj działalności;

2) paragrafów – określających rodzaj dochodu, przychodu lub wydatku oraz środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 i 3.

2. (uchylony)

3. Przychody, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 4, oraz rozchody, o których mowa w art. 6 ust. 2, klasyfikuje się według paragrafów określających źródło przychodu lub rodzaj rozchodu.

4. Minister Finansów określi, w drodze rozporządzenia:

1) szczegółową klasyfikację dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 i 3, z uwzględnieniem Polskiej Klasyfikacji Działalności.

2) (uchylony)

5. Minister Finansów może określić w rozporządzeniu, o którym mowa w ust. 4 pkt 1, klasyfikację wydatków o większej szczegółowości niż określona w ust. 1 dla zadań z zakresu bezpieczeństwa wewnętrznego i zewnętrznego, z uwzględnieniem specyfiki jednostek realizujących zadania z tego zakresu.

Art. 40. 1. Jednostki sektora finansów publicznych prowadzą rachunkowość zgodnie z przepisami o rachunkowości, z uwzględnieniem zasad określonych w niniejszej ustawie.

2. Plany kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego, jednostek budżetowych, samorządowych zakładów budżetowych, państwowych funduszy celowych oraz państwowych jednostek budżetowych mających siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej powinny uwzględniać, że:

1) dochody i wydatki ujmuje się w terminie ich zapłaty, niezależnie od rocznego budżetu, którego dotyczą;

2) ujmuje się również wszystkie etapy rozliczeń poprzedzające płatność dochodów i wydatków, a w zakresie wydatków i kosztów – także zaangażowanie środków;

3) odsetki od nieterminowych płatności nalicza się i ewidencjonuje nie później niż na koniec każdego kwartału;

4) wyceny składników aktywów i pasywów wyrażonych w walutach obcych dokonuje się nie później niż na koniec kwartału.

3. Szczególne zasady rachunkowości dla jednostek, o których mowa w ust. 2, dotyczą:

1) ewidencji wykonania budżetu;

2) ewidencji wykonania budżetu w układzie zadaniowym;

3) ewidencji aktywów trwałych stanowiących własność Skarbu Państwa lub jednostek samorządu terytorialnego;

4) wyceny poszczególnych składników aktywów i pasywów;

5) sporządzania sprawozdań finansowych oraz odbiorców tych sprawozdań.

4. Minister Finansów określi:

1) w drodze rozporządzeń:

a) szczególne zasady rachunkowości, o których mowa w ust. 3, oraz plany kont, o których mowa w ust. 2,

b) zasady rachunkowości oraz plany kont dla organów podatkowych jednostek samorządu terytorialnego,

2) w drodze zarządzenia – zasady rachunkowości oraz plany kont dla organów podatkowych podległych Ministrowi Finansów, w zakresie poboru i rozliczenia podatków, opłat, wpłat z zysku przedsiębiorstw państwowych, jednoosobowych spółek Skarbu Państwa oraz banków państwowych, a także innych niepodatkowych należności budżetowych, do których poboru, ustalania lub określania są uprawnione organy podatkowe

– uwzględniając potrzebę zapewnienia przejrzystości planów kont oraz charakter działalności prowadzonej przez te jednostki.

[10)] Przez art. 66 pkt 1 ustawy z dnia 1 października 2024 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (Dz. U. poz. 1572), która weszła w życie z dniem 25 października 2024 r.

eprasa.pl f574bbfe01

Art. 41. 1. Jednostki sektora finansów publicznych sporządzają sprawozdania z wykonania procesów, o których mowa w art. 3.

2. Minister Finansów, po zasięgnięciu opinii Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego, określi, w drodze rozporządzenia:

1) rodzaje sprawozdań, formy i sposoby ich sporządzania oraz terminy przekazywania sprawozdań:
   a) z wykonania budżetów jednostek samorządu terytorialnego,
   b) z wykonania planów finansowych jednostek budżetowych,
   c) z dochodów i wydatków na rachunkach, o których mowa w art. 11a, art. 163 i art. 223,
   d) z wykonania planów finansowych samorządowych zakładów budżetowych,
   e) z wykonania planów finansowych agencji wykonawczych,
   f) z wykonania planów finansowych instytucji gospodarki budżetowej,
   g) z wykonania planów finansowych państwowych funduszy celowych,
   h) o stanie środków finansowych na rachunkach bankowych jednostek samorządu terytorialnego, państwowych jednostek budżetowych i urzędów skarbowych,
   i) z wykonania planów finansowych Zakładu Ubezpieczeń Społecznych i zarządzanych przez niego funduszy oraz Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego i funduszy zarządzanych przez Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego,
   j) (uchylona)
   k) z wykonania planów finansowych państwowych osób prawnych, o których mowa w art. 9 pkt 14;
2) jednostki obowiązane do sporządzania poszczególnych sprawozdań, o których mowa w pkt 1, oraz odbiorców tych sprawozdań;
3) rodzaje i zasady sporządzania sprawozdań w zakresie zobowiązań wynikających z umów o partnerstwie publiczno-prywatnym zawieranych na podstawie odrębnych ustaw przez podmioty sektora finansów publicznych.

3. Minister Finansów może, w drodze rozporządzenia, określić wykaz zadań budżetowych grupujących wydatki według celów, a także szczegółowy sposób i terminy sporządzania przez dysponentów materiałów do informacji, o których mowa w art. 182 ust. 6, uwzględniając właściwość podmiotów i dysponentów realizujących zadania budżetowe oraz zakres przedmiotowy tych zadań.

4. Minister Finansów określi, w drodze rozporządzenia, rodzaje, formy, terminy i sposoby sporządzania przez państwowe jednostki budżetowe, dysponentów państwowych funduszy celowych, agencje wykonawcze, instytucje gospodarki budżetowej oraz państwowe osoby prawne, o których mowa w art. 9 pkt 14, sprawozdań z wykonania planów finansowych w układzie zadaniowym.

5. Minister Finansów, po zasięgnięciu opinii Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego, określi, w drodze rozporządzenia:

1) rodzaje, formy, terminy i sposoby sporządzania przez jednostki sektora finansów publicznych sprawozdań w zakresie ogółu operacji finansowych, w szczególności w zakresie należności i zobowiązań, w tym państwowego długu publicznego oraz udzielonych poręczeń i gwarancji;
2) odbiorców sprawozdań, o których mowa w pkt 1.

6. Minister Finansów, wydając rozporządzenia, o których mowa w ust. 2, 4 i 5, uwzględni konieczność określenia wzorów formularzy sprawozdań i stopnia szczegółowości danych umożliwiających podanie do publicznej wiadomości informacji, o których mowa w art. 36 ust. 1 oraz w art. 38 pkt 1, a także sporządzenie informacji z wykonania budżetu państwa.

7. Prezes Głównego Urzędu Statystycznego gromadzi i przetwarza dane oraz sporządza zbiorcze sprawozdania w zakresie sprawozdań określonych w rozporządzeniu wydanym na podstawie ust. 5.

eprasa.pl f574bbfe01

Rozdział 5

Zasady gospodarowania środkami publicznymi

Art. 42. 1. Sposób gromadzenia środków publicznych z poszczególnych tytułów określają odrębne ustawy.

2. Środki publiczne pochodzące z poszczególnych tytułów nie mogą być przeznaczane na finansowanie imiennie wymienionych wydatków, chyba że odrębna ustawa stanowi inaczej.

3. Ograniczenia wynikającego z ust. 2 nie stosuje się do:

1) wydatków finansowanych z kredytów udzielonych przez międzynarodowe instytucje finansowe, o ile umowa tak stanowi;

2) wydatków finansowanych ze środków europejskich;

3) wydatków finansowanych ze środków, o których mowa w art. 5 ust. 3 pkt 5 i 6;

4) wydatków finansowanych ze środków finansowych, o których mowa w art. 77a ust. 1.

4. Ograniczenia wynikającego z ust. 2 nie stosuje się również do kosztów ponoszonych przez jednostki prowadzące działalność gospodarczą, agencje wykonawcze, instytucje gospodarki budżetowej oraz inne państwowe osoby prawne i samorządowe zakłady budżetowe.

5. Jednostki sektora finansów publicznych są obowiązane do ustalania przypadających im należności pieniężnych, w tym mających charakter cywilnoprawny, oraz terminowego podejmowania w stosunku do zobowiązanych czynności zmierzających do wykonania zobowiązania.

6. Jednostki sektora finansów publicznych mogą odstąpić od podejmowania w stosunku do zobowiązanego czynności zmierzających do wykonania zobowiązania, jeżeli zachodzą przesłanki odstąpienia przez te jednostki od czynności zmierzających do zastosowania środków egzekucyjnych zgodnie z przepisami o postępowaniu egzekucyjnym w administracji.

Art. 43. Prawo realizacji zadań finansowanych ze środków publicznych przysługuje ogółowi podmiotów, chyba że odrębne ustawy stanowią inaczej.

Art. 44. 1. Wydatki publiczne mogą być ponoszone na cele i w wysokościach ustalonych w:

1) ustawie budżetowej;

2) uchwale budżetowej jednostki samorządu terytorialnego;

3) planie finansowym jednostki sektora finansów publicznych.

2. Jednostki sektora finansów publicznych dokonują wydatków zgodnie z przepisami dotyczącymi poszczególnych rodzajów wydatków.

3. Wydatki publiczne powinny być dokonywane:

1) w sposób celowy i oszczędny, z zachowaniem zasad:

   a) uzyskiwania najlepszych efektów z danych nakładów,

   b) optymalnego doboru metod i środków służących osiągnięciu założonych celów;

2) w sposób umożliwiający terminową realizację zadań;

3) w wysokości i terminach wynikających z wcześniej zaciągniętych zobowiązań.

4. Jednostki sektora finansów publicznych zawierają umowy, których przedmiotem są usługi, dostawy lub roboty budowlane, na zasadach określonych w przepisach o zamówieniach publicznych, o ile odrębne przepisy nie stanowią inaczej.

Art. 45. Ze środków publicznych nie można tworzyć fundacji na podstawie ustawy z dnia 6 kwietnia 1984 r. o fundacjach (Dz. U. z 2023 r. poz. 166).

Art. 46. 1. Jednostki sektora finansów publicznych mogą zaciągać zobowiązania do sfinansowania w danym roku do wysokości wynikającej z planu wydatków lub kosztów jednostki, pomniejszonej o wydatki na wynagrodzenia i uposażenia, składki na ubezpieczenie społeczne i Fundusz Pracy, inne składki i opłaty obligatoryjne oraz płatności wynikające z zobowiązań zaciągniętych w latach poprzednich, z zastrzeżeniem art. 136 ust. 4 i art. 153.

2. Dysponent części budżetowej lub zarząd jednostki samorządu terytorialnego może ustalić dla podległych lub nadzorowanych jednostek dodatkowe ograniczenia zaciągania zobowiązań lub dokonywania wydatków.

eprasa.pl f574bbfe01

Art. 47. Podmiot wnioskujący o przyznanie środków publicznych na realizację wyodrębnionego zadania powinien przedstawić ofertę wykonania zadania zgodnie z zasadami uczciwej konkurencji, gwarantującą wykonanie zadania w sposób efektywny, oszczędny i terminowy.

Art. 48. 1. Jednostki sektora finansów publicznych, o których mowa w art. 9 pkt 2, 8 i 11, samodzielne publiczne zakłady opieki zdrowotnej, dla których podmiotem tworzącym jest jednostka samorządu terytorialnego, samorządowe instytucje kultury oraz samorządowe osoby prawne, o których mowa w art. 9 pkt 14, z wyłączeniem wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej, mogą dokonywać lokat wolnych środków, z wyjątkiem środków pochodzących z dotacji z budżetu:

1) w skarbowych papierach wartościowych;

2) w obligacjach emitowanych przez jednostki samorządu terytorialnego;

3) na rachunkach bankowych w bankach mających siedzibę na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;

4) w formie depozytu u Ministra Finansów.

1a. Samodzielne publiczne zakłady opieki zdrowotnej, dla których podmiotem tworzącym jest jednostka samorządu terytorialnego, samorządowe instytucje kultury oraz samorządowe osoby prawne, o których mowa w art. 9 pkt 14, z wyłączeniem wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej, mogą dokonywać lokat wolnych środków, z wyjątkiem środków pochodzących z dotacji z budżetu, także w formie depozytu u jednostki samorządu terytorialnego.

1b. Jednostki sektora finansów publicznych, o których mowa w art. 9 pkt 11, mogą dokonywać lokat wolnych środków w sposób, o którym mowa w ust. 1 pkt 3, na okres nie dłuższy niż 3 dni. Ograniczenie w zakresie terminu lokowania, o którym mowa w zdaniu pierwszym, nie dotyczy środków w walutach obcych.

2. Jednostki sektora finansów publicznych, o których mowa w art. 9 pkt 5, 6, 9 i 12, samodzielne publiczne zakłady opieki zdrowotnej, dla których podmiotem tworzącym jest minister, centralny organ administracji rządowej, wojewoda lub uczelnia medyczna, państwowe instytucje kultury, państwowe osoby prawne, o których mowa w art. 9 pkt 14, oraz wojewódzkie fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej dokonują lokat wolnych środków, z wyjątkiem środków pochodzących z dotacji z budżetu, w formie depozytu u Ministra Finansów.

3. Obowiązek określony w ust. 2 obejmuje wolne środki jednostki sektora finansów publicznych znajdujące się w jej dyspozycji, które nie są wydatkowane w określonym dniu na wykonywanie zadań oraz funkcjonowanie danej jednostki.

4. Wolne środki, o których mowa w ust. 3, nie obejmują środków w walutach obcych. Środki te mogą być lokowane w sposób, o którym mowa w ust. 1 pkt 3.

5. Wolne środki agencji płatniczych będące środkami, o których mowa w art. 208 ust. 2, oraz środki przeznaczone na współfinansowanie realizacji zadań finansowanych z udziałem tych środków nie są objęte obowiązkiem lokowania w formie depozytu u Ministra Finansów. Środki te mogą być lokowane w sposób określony w ust. 1.

Art. 49. 1. Jednostki sektora finansów publicznych, z wyłączeniem jednostek, o których mowa w art. 9 pkt 2, nie mogą posiadać, obejmować lub nabywać udziałów lub akcji w spółkach ani nabywać obligacji emitowanych przez podmioty inne niż Skarb Państwa lub jednostki samorządu terytorialnego, a także udziałów w spółdzielniach, chyba że odrębna ustawa stanowi inaczej, z zastrzeżeniem ust. 2.

2. Minister właściwy do spraw aktywów państwowych przejmuje od jednostek sektora finansów publicznych, z wyłączeniem jednostek, o których mowa w art. 9 pkt 2, akcje i udziały w spółkach oraz obligacje wyemitowane przez podmioty inne niż Skarb Państwa lub jednostki samorządu terytorialnego oraz wykonuje wynikające z nich uprawnienia Skarbu Państwa.

Art. 50. 1. Przyjmowane przez Radę Ministrów projekty ustaw oraz akty prawne, których skutkiem finansowym może być zwiększenie wydatków lub zmniejszenie dochodów jednostek sektora finansów publicznych w stosunku do wielkości wynikających z obowiązujących przepisów, zawierają w uzasadnieniu:

1) określenie wysokości tych skutków;

2) wskazanie źródeł ich sfinansowania;

3) opis celów nowych zadań i mierników określających stopień realizacji celów.

1a. W przyjmowanych przez Radę Ministrów projektach ustaw, których skutkiem finansowym może być zmiana poziomu wydatków jednostek sektora finansów publicznych w stosunku do wielkości wynikających z obowiązujących przepisów, określa się w treści projektu maksymalny limit tych wydatków wyrażony kwotowo, na okres 10 lat budżetowych wykonywania ustawy, oddzielnie dla każdego roku, poczynając od pierwszego roku planowanego wejścia w życie ustawy, w podziale na:

1) budżet państwa;

eprasa.pl f574bbfe01

2) jednostki samorządu terytorialnego i ich jednostki organizacyjne;

3) pozostałe jednostki sektora finansów publicznych.

1b. W przypadku projektów ustaw, które przewidują obowiązywanie przepisów w okresie krótszym niż 10 lat budżetowych, maksymalne limity wydatków, o których mowa w ust. 1a, określa się na ten okres. Przepisu ust. 1c nie stosuje się.

1c. Rada Ministrów przedstawia Sejmowi, trzy lata przed upływem okresu, o którym mowa w ust. 1a, projekt zmiany ustawy określającej maksymalne limity wydatków jednostek sektora finansów publicznych, wyrażone kwotowo, na kolejnych 10 lat budżetowych wykonywania ustawy. Przepisy ust. 1 i 1a stosuje się odpowiednio.

2. Projekt ustawy skutkującej zmianą poziomu dochodów lub wydatków jednostek samorządu terytorialnego wymaga określenia wysokości skutków tych zmian, wskazania źródeł ich sfinansowania oraz zaopiniowania przez Komisję Wspólną Rządu i Samorządu Terytorialnego.

3. Rada Ministrów, przekazując do Sejmu projekt ustawy, o którym mowa w ust. 2, dołącza opinię Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego.

4. Projekt ustawy, o którym mowa w ust. 1a, zawiera mechanizmy korygujące, mające zastosowanie w przypadku przekroczenia lub zagrożenia przekroczenia przyjętego na dany rok budżetowy maksymalnego limitu wydatków, polegające na:

1) limitowaniu liczby udzielanych świadczeń w zależności od środków przeznaczonych na ten cel w ustawie budżetowej lub

2) uzależnieniu wypłat od kryterium dochodowego lub majątkowego albo zmianie kryterium dochodowego lub majątkowego uprawniającego do nabycia świadczeń finansowanych ze środków publicznych, lub

3) zmianie kosztów realizacji zadań publicznych wykonywanych na rzecz obywateli.

5. W projekcie ustawy, o której mowa w ust. 1a, określa się właściwy organ, który monitoruje wykorzystanie limitu wydatków na wykonywanie zadania publicznego przez jednostki sektora finansów publicznych oraz odpowiada za wdrożenie mechanizmów korygujących.

6. Przepisów ust. 1a–1c, 4 i 5 nie stosuje się do przyjmowanego przez Radę Ministrów projektu ustawy, której skutkiem może być zwiększenie, w stosunku do wielkości wynikających z obowiązujących przepisów, następujących wydatków budżetu państwa:

1) na obsługę długu publicznego;

2) środków własnych Unii Europejskiej oraz obligatoryjnych składek wpłacanych do organizacji międzynarodowych;

3) na realizację programów finansowanych z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 i 3, w tym wydatków budżetu środków europejskich;

4) wypłat i obsługi świadczeń rodzinnych, rodzicielskich świadczeń uzupełniających, świadczeń z funduszu alimentacyjnego, świadczenia wychowawczego oraz finansowania składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe za osoby pobierające świadczenie pielęgnacyjne lub specjalny zasiłek opiekuńczy;

4a) (uchylony)

4b) wypłat i obsługi świadczenia wspierającego, o którym mowa w ustawie z dnia 7 lipca 2023 r. o świadczeniu wspierającym (Dz. U. poz. 1429 i 2760 oraz z 2025 r. poz. 619);

4c) wypłat i obsługi świadczeń „aktywny rodzic", o których mowa w ustawie z dnia 15 maja 2024 r. o wspieraniu rodziców w aktywności zawodowej oraz w wychowaniu dziecka – „Aktywny rodzic" (Dz. U. poz. 858 oraz z 2025 r. poz. 619 i 1083);

5) składek na ubezpieczenie społeczne za osoby przebywające na urlopach wychowawczych i macierzyńskich oraz za osoby niepełnosprawne;

6) świadczeń emerytalno-rentowych funkcjonariuszy i uprawnionych członków ich rodzin oraz uposażeń sędziów i prokuratorów w stanie spoczynku;

6a) świadczenia pieniężnego, o którym mowa w ustawie z dnia 8 lutego 2023 r. o świadczeniu pieniężnym przysługującym członkom rodziny funkcjonariuszy lub żołnierzy zawodowych, których śmierć nastąpiła w związku ze służbą albo podjęciem poza służbą czynności ratowania życia lub zdrowia ludzkiego albo mienia (Dz. U. poz. 658);

7) dotacji dla Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, Funduszu Emerytur Pomostowych i Funduszu Emerytalno-Rentowego Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego na sfinansowanie wypłat świadczeń emerytalno-rentowych gwarantowanych przez państwo;

eprasa.pl f574bbfe01

7a) dotacji celowej dla Funduszu Solidarnościowego na dofinansowanie świadczenia uzupełniającego, kosztów obsługi wypłaty tego świadczenia, kosztów obsługi wniosku o świadczenie uzupełniające oraz kosztów świadczeń zdrowotnych związanych z wydawaniem orzeczeń dla osób niezdolnych do samodzielnej egzystencji, o których mowa w art. 11 ust. 1 ustawy z dnia 31 lipca 2019 r. o świadczeniu uzupełniającym dla osób niezdolnych do samodzielnej egzystencji (Dz. U. z 2024 r. poz. 1649);

7b) wypłat i obsługi kolejnego dodatkowego rocznego świadczenia pieniężnego, o którym mowa w art. 1 ustawy z dnia 26 maja 2023 r. o kolejnym dodatkowym rocznym świadczeniu pieniężnym dla emerytów i rencistów (Dz. U. z 2025 r. poz. 183);

8) wydatków obronnych w części budżetu państwa „obrona narodowa" oraz w dziale „obrona narodowa" w innych częściach budżetu państwa;

9) wydatków w części budżetu państwa „zdrowie" oraz w dziale „ochrona zdrowia" w innych częściach budżetu państwa;

10)[11] wydatków w części budżetu państwa „subwencje ogólne dla jednostek samorządu terytorialnego";

11)[12] na realizację zadań, o których mowa w ustawie z dnia 5 grudnia 2024 r. o ochronie ludności i obronie cywilnej (Dz. U. poz. 1907);

12)[13] rekompensaty, o której mowa w art. 36a ust. 1 ustawy z dnia 19 sierpnia 2011 r. o weteranach działań poza granicami państwa (Dz. U. z 2023 r. poz. 2112 oraz z 2025 r. poz. 1180).

7. Wejście w życie przepisów wykonawczych nie może skutkować zmianą limitu wydatków jednostek sektora finansów publicznych określonego w ustawie, na podstawie której wydawane są przepisy wykonawcze.

8. Przepisów ust. 1a–1c, 4, 5 oraz ust. 7 nie stosuje się w przypadku wprowadzenia:

1) stanu wojennego;

2) stanu wyjątkowego na całym terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;

3) stanu klęski żywiołowej na całym terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Art. 50a. Minister Finansów publikuje w Biuletynie Informacji Publicznej wytyczne zapewniające stosowanie jednolitych wskaźników makroekonomicznych, które będą stanowić podstawę oszacowywania skutków finansowych projektowanej ustawy, w szczególności jednolitego określania maksymalnego limitu wydatków jednostek sektora finansów publicznych na dane zadanie, wyrażonego kwotowo, na okres 10 lat budżetowych wykonywania tej ustawy.

Art. 51. 1. Zamieszczenie w budżecie państwa dochodów z określonych źródeł lub wydatków na określone cele nie stanowi podstawy roszczeń ani zobowiązań państwa wobec osób trzecich, ani roszczeń tych osób wobec państwa.

2. Przepis ust. 1 stosuje się odpowiednio do:

1) jednostek samorządu terytorialnego;

2) pozostałych jednostek sektora finansów publicznych.

Art. 52. 1. Ujęte w budżecie państwa, budżetach jednostek samorządu terytorialnego i planach finansowych jednostek budżetowych:

1) dochody oraz przychody – stanowią prognozy ich wielkości;

2) wydatki oraz łączne rozchody – stanowią nieprzekraczalny limit.

1a. Do rozchodów z tytułu zobowiązań finansowych zaciąganych i spłacanych przez Ministra Finansów, działającego w imieniu Skarbu Państwa, w tym samym roku budżetowym oraz do operacji finansowych dokonywanych pomiędzy rachunkami Ministra Finansów nie stosuje się przepisu ust. 1 pkt 2 w zakresie limitu rozchodów.

1b. Do rozchodów z tytułu zobowiązań finansowych zaciąganych i spłacanych przez jednostki samorządu terytorialnego w tym samym roku budżetowym w związku z przyjmowaniem depozytów, o których mowa w art. 48 ust. 1a, nie stosuje się przepisu ust. 1 pkt 2 w zakresie limitu rozchodów.

---

[11] Dodany przez art. 66 pkt 2 ustawy, o której mowa w odnośniku 10.

[12] Dodany przez art. 191 ustawy z dnia 5 grudnia 2024 r. o ochronie ludności i obronie cywilnej (Dz. U. poz. 1907), która weszła w życie z dniem 1 stycznia 2025 r.

[13] Dodany przez art. 3 ustawy z dnia 5 sierpnia 2025 r. o zmianie ustawy o weteranach działań poza granicami państwa, ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych oraz ustawy o finansach publicznych (Dz. U. poz. 1180), która weszła w życie z dniem 10 września 2025 r.

eprasa.pl f574bbfe01

2. Ujęte w rocznych planach finansowych jednostek sektora finansów publicznych:

1) przychody – stanowią prognozy ich wielkości;

2) koszty – mogą ulec zwiększeniu, jeżeli:

a) zrealizowano przychody wyższe od prognozowanych,

b) zwiększenie kosztów nie spowoduje zwiększenia dotacji z budżetu lub zwiększenia planowanego stanu zobowiązań.

3. Zmiany w zakresie przychodów i kosztów, o których mowa w ust. 2, wymagają dokonania zmian w rocznym planie finansowym.

Art. 53. 1. Kierownik jednostki sektora finansów publicznych, zwany dalej „kierownikiem jednostki", jest odpowiedzialny za całość gospodarki finansowej tej jednostki, z zastrzeżeniem ust. 5.

2. Kierownik jednostki może powierzyć określone obowiązki w zakresie gospodarki finansowej pracownikom jednostki. Przyjęcie obowiązków przez te osoby powinno być potwierdzone dokumentem w formie odrębnego imiennego upoważnienia albo wskazania w regulaminie organizacyjnym tej jednostki.

3. Minister właściwy do spraw zagranicznych może, w drodze zarządzenia, powierzyć określone obowiązki w zakresie gospodarki finansowej jednostki podległej temu ministrowi, mającej siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej, kierownikowi innej jednostki podległej temu ministrowi. Przepis ust. 2 stosuje się odpowiednio.

4. Kierownik jednostki, któremu powierzono zgodnie z ust. 3 określone obowiązki w zakresie gospodarki finansowej innej jednostki, jest odpowiedzialny za gospodarkę finansową tej jednostki w zakresie powierzonych obowiązków.

5. Kierownik jednostki obsługującej, o której mowa w art. 10b ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2025 r. poz. 1153), art. 6b ust. 1 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2024 r. poz. 107 i 1907) albo art. 8d ust. 1 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (Dz. U. z 2025 r. poz. 581), jest odpowiedzialny za gospodarkę finansową oraz rachunkowość i sprawozdawczość jednostki obsługiwanej, o której mowa w art. 10a pkt 1 i 2 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym, art. 6a pkt 1 i 2 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym albo art. 8c pkt 1 i 2 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa w zakresie obowiązków powierzonych uchwałą, o której mowa w art. 10b ust. 2 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym, art. 6b ust. 2 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym i art. 8d ust. 2 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa albo porozumieniem, o którym mowa w art. 10b ust. 3 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym, art. 6b ust. 3 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym i art. 8d ust. 3 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa. Przepis ust. 2 stosuje się odpowiednio.

Art. 54. 1. Głównym księgowym jednostki sektora finansów publicznych, zwanym dalej „głównym księgowym", jest pracownik, któremu kierownik jednostki powierza obowiązki i odpowiedzialność w zakresie:

1) prowadzenia rachunkowości jednostki;

2) wykonywania dyspozycji środkami pieniężnymi;

3) dokonywania wstępnej kontroli:

a) zgodności operacji gospodarczych i finansowych z planem finansowym,

b) kompletności i rzetelności dokumentów dotyczących operacji gospodarczych i finansowych.

2. Głównym księgowym, z zastrzeżeniem ust. 9, może być osoba, która:

1) ma obywatelstwo państwa członkowskiego Unii Europejskiej, Konfederacji Szwajcarskiej lub państwa członkowskiego Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) – strony umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym, chyba że odrębne ustawy uzależniają zatrudnienie w jednostce sektora finansów publicznych od posiadania obywatelstwa polskiego;

2) ma pełną zdolność do czynności prawnych oraz korzysta z pełni praw publicznych;

3) nie była prawomocnie skazana za przestępstwo przeciwko mieniu, przeciwko obrotowi gospodarczemu, przeciwko działalności instytucji państwowych oraz samorządu terytorialnego, przeciwko wiarygodności dokumentów lub za przestępstwo skarbowe;

4) posiada znajomość języka polskiego w mowie i piśmie w zakresie koniecznym do wykonywania obowiązków głównego księgowego;

eprasa.pl f574bbfe01

5) spełnia jeden z poniższych warunków:

a) ukończyła ekonomiczne jednolite studia magisterskie, ekonomiczne wyższe studia zawodowe, uzupełniające ekonomiczne studia magisterskie lub ekonomiczne studia podyplomowe i posiada co najmniej 3-letnią praktykę w księgowości,

b) ukończyła średnią, policealną lub pomaturalną szkołę ekonomiczną i posiada co najmniej 6-letnią praktykę w księgowości,

c) jest wpisana do rejestru biegłych rewidentów na podstawie odrębnych przepisów,

d) posiada certyfikat księgowy uprawniający do usługowego prowadzenia ksiąg rachunkowych albo świadectwo kwalifikacyjne uprawniające do usługowego prowadzenia ksiąg rachunkowych, wydane na podstawie odrębnych przepisów.

2a. Jeżeli w ramach wspólnej obsługi, o której mowa w art. 10a ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym, art. 6a ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym i art. 8c ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa, jednostka obsługująca zaliczana do sektora finansów publicznych zapewnia realizację zadań głównego księgowego jednostki sektora finansów publicznych przez osobę spełniającą wymogi, o których mowa w ust. 2, w jednostce obsługiwanej nie zatrudnia się głównego księgowego.

3. Dowodem dokonania przez głównego księgowego wstępnej kontroli, o której mowa w ust. 1 pkt 3, jest jego podpis złożony na dokumentach dotyczących danej operacji. Złożenie podpisu przez głównego księgowego na dokumencie, obok podpisu pracownika właściwego rzeczowo, oznacza, że:

1) nie zgłasza zastrzeżeń do przedstawionej przez właściwych rzeczowo pracowników oceny prawidłowości tej operacji i jej zgodności z prawem;

2) nie zgłasza zastrzeżeń do kompletności oraz formalno-rachunkowej rzetelności i prawidłowości dokumentów dotyczących tej operacji;

3) zobowiązania wynikające z operacji mieszczą się w planie finansowym jednostki.

4. Główny księgowy, w razie ujawnienia nieprawidłowości w zakresie określonym w ust. 3, zwraca dokument właściwemu rzeczowo pracownikowi, a w razie nieusunięcia nieprawidłowości odmawia jego podpisania.

5. O odmowie podpisania dokumentu i jej przyczynach główny księgowy zawiadamia pisemnie kierownika jednostki. Kierownik jednostki może wstrzymać realizację zakwestionowanej operacji albo wydać w formie pisemnej polecenie jej realizacji.

6. Jeżeli kierownik jednostki wyda polecenie realizacji zakwestionowanej operacji, niezwłocznie zawiadamia o tym w formie pisemnej dysponenta części budżetowej, a w przypadku jednostki samorządu terytorialnego i jednostek wymienionych w art. 9 pkt 3, 4, 10, 13 i 14, dla których organem założycielskim jest jednostka samorządu terytorialnego – zarząd jednostki samorządu terytorialnego, uzasadniając realizację zakwestionowanej operacji. W przypadku gdy polecenie wyda wójt, burmistrz, prezydent miasta, starosta lub marszałek województwa, zawiadamia on organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego oraz właściwą regionalną izbę obrachunkową.

7. W celu realizacji swoich zadań główny księgowy ma prawo:

1) żądać od kierowników innych komórek organizacyjnych jednostki udzielania w formie ustnej lub pisemnej niezbędnych informacji i wyjaśnień, jak również udostępnienia do wglądu dokumentów i wyliczeń będących źródłem tych informacji i wyjaśnień;

2) wnioskować do kierownika jednostki o określenie trybu, zgodnie z którym mają być wykonywane przez inne komórki organizacyjne jednostki prace niezbędne do zapewnienia prawidłowości gospodarki finansowej oraz ewidencji księgowej, kalkulacji kosztów i sprawozdawczości finansowej.

8. Przepisy dotyczące głównego księgowego stosuje się odpowiednio do głównego księgowego budżetu państwa, głównego księgowego części budżetowej oraz skarbnika (głównego księgowego budżetu jednostki samorządu terytorialnego).

9. Głównym księgowym placówki zagranicznej podległej ministrowi właściwemu do spraw zagranicznych może być osoba, która spełnia wymagania określone w ust. 2 pkt 1–4, posiada wykształcenie średnie lub średnie branżowe oraz ukończyła z wynikiem pozytywnym kurs administracyjno-finansowy organizowany przez urząd obsługujący ministra właściwego do spraw zagranicznych.

10. Przepisy ust. 4–7 stosuje się odpowiednio do kierownika jednostki obsługującej.

eprasa.pl f574bbfe01

Art. 54a. 1. Jednostka sektora finansów publicznych może zawrzeć ugodę w sprawie spornej należności cywilnoprawnej w przypadku dokonania oceny, że skutki ugody są dla tej jednostki lub odpowiednio Skarbu Państwa albo budżetu jednostki samorządu terytorialnego korzystniejsze niż prawdopodobny wynik postępowania sądowego albo arbitrażowego.

2. Ocena skutków ugody nastąpi, w formie pisemnej, z uwzględnieniem okoliczności sprawy, w szczególności zasadności spornych żądań, możliwości ich zaspokojenia i przewidywanego czasu trwania oraz kosztów postępowania sądowego albo arbitrażowego.

Art. 55. Należności pieniężne mające charakter cywilnoprawny, przypadające organom administracji rządowej, państwowym jednostkom budżetowym i państwowym funduszom celowym, mogą być umarzane w całości albo w części lub ich spłata może być odraczana lub rozkładana na raty.

Art. 56. 1. Należności, o których mowa w art. 55, mogą być z urzędu umarzane w całości, jeżeli:

1) osoba fizyczna – zmarła, nie pozostawiając żadnego majątku albo pozostawiła majątek niepodlegający egzekucji na podstawie odrębnych przepisów, albo pozostawiła przedmioty codziennego użytku domowego, których łączna wartość nie przekracza kwoty 6000 zł;

2) osoba prawna – została wykreślona z właściwego rejestru osób prawnych przy jednoczesnym braku majątku, z którego można by egzekwować należność, a odpowiedzialność z tytułu należności nie przechodzi z mocy prawa na osoby trzecie;

3) zachodzi uzasadnione przypuszczenie, że w postępowaniu egzekucyjnym nie uzyska się kwoty wyższej od kosztów dochodzenia i egzekucji tej należności lub postępowanie egzekucyjne okazało się nieskuteczne;

4) jednostka organizacyjna nieposiadająca osobowości prawnej uległa likwidacji;

5) zachodzi interes publiczny.

2. W przypadku gdy oprócz dłużnika głównego są zobowiązane inne osoby, należności, o których mowa w ust. 1, mogą zostać umorzone tylko wtedy, gdy warunki umarzania są spełnione wobec wszystkich zobowiązanych.

Art. 57. Na wniosek dłużnika:

1) należności mogą być umarzane w całości – w przypadkach uzasadnionych ważnym interesem dłużnika lub interesem publicznym;

2) należności mogą być umarzane w części, terminy spłaty całości albo części należności mogą zostać odroczone lub płatność całości albo części należności może zostać rozłożona na raty – w przypadkach uzasadnionych względami społecznymi lub gospodarczymi, w szczególności możliwościami płatniczymi dłużnika.

Art. 57a. 1. Należności zasądzone na rzecz Skarbu Państwa tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego podlegają umorzeniu na wniosek dłużnika, jeżeli zasądzono je w postępowaniu, którego celem było zapobieżenie naruszeniu Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, sporządzonej w Rzymie dnia 4 listopada 1950 r. (Dz. U. z 1993 r. poz. 284, z późn. zm.[14)]) lub Protokołów dodatkowych do tej Konwencji lub uchylenie skutków tego naruszenia, lub uzyskanie zadośćuczynienia lub odszkodowania za to naruszenie w krajowym systemie prawnym, oraz w zakresie, w jakim z orzeczenia Europejskiego Trybunału Praw Człowieka wynika, że w postępowaniu tym naruszono wobec dłużnika tę Konwencję lub Protokoły dodatkowe do tej Konwencji.

2. Na wniosek dłużnika umorzeniu podlegają również należności Skarbu Państwa z tytułu zwrotu kosztów postępowań prowadzonych w związku z dochodzeniem należności, o których mowa w ust. 1.

Art. 58. 1. Do umarzania, odraczania terminów lub rozkładania na raty spłat należności, o których mowa w art. 55, są uprawnieni:

1) minister właściwy do spraw aktywów państwowych – w odniesieniu do należności Skarbu Państwa wynikających ze stosunków prawnych, w zakresie których jest on właściwy;

1a) wojewoda – w odniesieniu do należności Skarbu Państwa wynikających z realizowanych przez wojewodę zadań z zakresu wykonywania uprawnień przysługujących Skarbowi Państwa;

2) kierownik państwowej jednostki budżetowej – w odniesieniu do pozostałych należności przypadających tej jednostce budżetowej, jeżeli wartość należności głównej nie przekracza kwoty 40 000 zł;

3) dysponent państwowego funduszu celowego – w odniesieniu do należności tego funduszu;

4) dysponent części budżetowej – w pozostałych przypadkach.

[14)] Zmiany wymienionej Konwencji zostały ogłoszone w Dz. U. z 1995 r. poz. 175, 176 i 177, z 1998 r. poz. 962, z 2001 r. poz. 266, z 2003 r. poz. 364, z 2010 r. poz. 587, z 2014 r. poz. 1155, z 2021 r. poz. 1879 i 2161 oraz z 2022 r. poz. 643.

eprasa.pl f574bbfe01

2. Umorzenie należności oraz odroczenie terminu spłaty całości lub części należności albo rozłożenie płatności całości lub części należności na raty następuje, w formie pisemnej, na podstawie przepisów prawa cywilnego.

3. W przypadkach, o których mowa w art. 56 ust. 1 pkt 1, 2 i 4, umorzenie należności następuje w formie jednostronnego oświadczenia woli.

3a. W przypadku, o którym mowa w art. 56 ust. 1 pkt 3, umorzenie należności może nastąpić w formie jednostronnego oświadczenia woli, wówczas gdy uzyskanie oświadczenia woli dłużnika jest niemożliwe albo znacznie utrudnione.

4. Przepisy ust. 1–3a oraz art. 55–57 stosuje się odpowiednio do umarzania, odraczania lub rozkładania na raty spłat odsetek od tych należności oraz do umarzania, odraczania lub rozkładania na raty spłaty innych należności ubocznych.

5. Przepisów ust. 1–4 oraz art. 55–57 nie stosuje się do należności, w przypadku których odrębne przepisy regulują umarzanie, odraczanie terminów spłaty lub rozkładanie na raty spłaty tych należności.

6. Dysponent części budżetowej lub dysponent państwowego funduszu celowego może wyrazić zgodę na niedochodzenie należności budżetu państwa o charakterze cywilnoprawnym, której kwota wraz z odsetkami nie przekracza 100 zł, a w przypadku należności z tytułu rekompensaty, o której mowa w art. 10 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 8 marca 2013 r. o przeciwdziałaniu nadmiernym opóźnieniom w transakcjach handlowych (Dz. U. z 2023 r. poz. 1790) – jeżeli jej kwota jest równa świadczeniu pieniężnemu w rozumieniu tej ustawy albo większa od tego świadczenia.

7. Agencja wykonawcza może nie dochodzić należności z tytułu rekompensaty, o której mowa w art. 10 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 8 marca 2013 r. o przeciwdziałaniu nadmiernym opóźnieniom w transakcjach handlowych, jeżeli jej kwota jest równa świadczeniu pieniężnemu w rozumieniu tej ustawy albo większa od tego świadczenia.

Art. 59. 1. W przypadkach uzasadnionych ważnym interesem dłużnika lub interesem publicznym należności pieniężne mające charakter cywilnoprawny, przypadające jednostce samorządu terytorialnego lub jej jednostkom organizacyjnym wymienionym w art. 9 pkt 3, 4 i 13, mogą być umarzane, terminy ich spłaty mogą zostać odroczone lub płatność tych należności może zostać rozłożona na raty, na zasadach określonych przez organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego, z zastrzeżeniem ust. 4.

2. Organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego określi szczegółowe zasady, sposób i tryb udzielania ulg, o których mowa w ust. 1, warunki dopuszczalności pomocy publicznej w przypadkach, w których ulga stanowić będzie pomoc publiczną, oraz wskaże organ lub osobę uprawnione do udzielania tych ulg.

3. Organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego może, w drodze uchwały, postanowić o stosowaniu z urzędu ulg, o których mowa w ust. 1, w przypadku wystąpienia okoliczności wymienionych w art. 56 ust. 1.

4. Do należności cywilnoprawnych powstałych w związku z realizacją zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych jednostkom samorządu terytorialnego ustawami stosuje się przepisy art. 55–58, z tym że uprawnienia kierownika państwowej jednostki budżetowej przysługują zarządowi jednostki samorządu terytorialnego.

Art. 59a. 1. Organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego może, w drodze uchwały, postanowić o niedochodzeniu należności o charakterze cywilnoprawnym przypadających jednostce samorządu terytorialnego lub jej jednostkom organizacyjnym wymienionym w art. 9 pkt 3, 4 i 13, których kwota wraz z odsetkami nie przekracza 100 zł, a w przypadku należności z tytułu rekompensaty, o której mowa w art. 10 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 8 marca 2013 r. o przeciwdziałaniu nadmiernym opóźnieniom w transakcjach handlowych – jeżeli jej kwota jest równa świadczeniu pieniężnemu w rozumieniu tej ustawy albo większa od tego świadczenia.

2. Przepisu ust. 1 nie stosuje się do należności powstałych w związku z realizacją:

1) zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych ustawami;

2) programów, projektów i zadań finansowanych z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 i 3.

Art. 60. Środkami publicznymi stanowiącymi niepodatkowe należności budżetowe o charakterze publicznoprawnym są w szczególności następujące dochody budżetu państwa, dochody budżetu jednostki samorządu terytorialnego albo przychody państwowych funduszy celowych:

1) kwoty dotacji podlegające zwrotowi w przypadkach określonych w niniejszej ustawie;

2) należności z tytułu gwarancji i poręczeń udzielonych przez Skarb Państwa i jednostki samorządu terytorialnego;

3) wpłaty nadwyżek środków obrotowych samorządowych zakładów budżetowych;

4) wpłaty nadwyżek środków finansowych agencji wykonawczych;

5) wpłaty środków z tytułu rozliczeń realizacji programów przedakcesyjnych;

eprasa.pl f574bbfe01

6) należności z tytułu zwrotu środków przeznaczonych na realizację programów finansowanych z udziałem środków europejskich oraz inne należności związane z realizacją projektów finansowanych z udziałem tych środków, a także odsetki od tych środków i od tych należności;

6a) należności z tytułu grzywien nałożonych w drodze mandatu karnego w postępowaniu w sprawach o wykroczenia oraz w postępowaniu w sprawach o wykroczenia skarbowe;

7) dochody pobierane przez państwowe i samorządowe jednostki budżetowe na podstawie odrębnych ustaw;

8) pobrane przez jednostkę samorządu terytorialnego dochody związane z realizacją zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych jednostkom samorządu terytorialnego odrębnymi ustawami i nieodprowadzone na rachunek dochodów budżetu państwa.

Art. 61. 1. Organami pierwszej instancji właściwymi do wydawania decyzji w odniesieniu do należności, o których mowa w art. 60, o ile odrębne ustawy nie stanowią inaczej, są:

1) w stosunku do należności budżetu państwa, z zastrzeżeniem pkt 3 – minister, wojewoda, inni dysponenci części budżetowych oraz inni kierownicy państwowych jednostek budżetowych;

2) w stosunku do należności, o których mowa w art. 60 pkt 6:

   a) instytucje zarządzające, organ odpowiedzialny za wdrożenie instrumentu „Łącząc Europę", organ pełniący funkcję odpowiednio Krajowego Punktu Kontaktowego lub Krajowej Instytucji Koordynującej w programach finansowanych ze środków, o których mowa w art. 5 ust. 3 pkt 2,

   b) będący jednostkami sektora finansów publicznych: operatorzy programów, instytucje pośredniczące, instytucje wdrażające lub instytucje, które podpisały z beneficjentem umowę o dofinansowanie, jeżeli posiadają upoważnienie od instytucji zarządzającej, organu odpowiedzialnego za wdrożenie instrumentu „Łącząc Europę", organu pełniącego funkcję odpowiednio Krajowego Punktu Kontaktowego lub Krajowej Instytucji Koordynującej w programach finansowanych ze środków, o których mowa w art. 5 ust. 3 pkt 2, a w przypadku instytucji wdrażającej lub instytucji, która podpisała z beneficjentem umowę o dofinansowanie – od tak upoważnionych instytucji pośredniczącej lub operatora programu;

3) w stosunku do należności, o których mowa w art. 60 pkt 6a, których pobór należy do właściwości tego organu – naczelnik urzędu skarbowego, a w przypadku grzywien nałożonych w drodze mandatu karnego w postępowaniu w sprawach o wykroczenia skarbowe przez naczelnika urzędu celno-skarbowego – naczelnik urzędu skarbowego właściwy ze względu na miejsce zamieszkania ukaranego;

4) w stosunku do należności budżetów jednostek samorządu terytorialnego – wójt, burmistrz, prezydent miasta, starosta albo marszałek województwa;

5) w stosunku do należności stanowiących przychody państwowego funduszu celowego – dysponent państwowego funduszu celowego.

2. Od decyzji wydanej w pierwszej instancji przysługuje odwołanie.

3. Organami odwoławczymi są:

1) Minister Finansów – od decyzji wydanej w pierwszej instancji przez wojewodę;

2) organ pełniący funkcję instytucji zarządzającej w rozumieniu ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2025 r. poz. 1214), zwanej dalej „ustawą o pomocy społecznej", albo ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju, zwanej dalej „ustawą o zasadach prowadzenia polityki rozwoju", albo ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014–2020 (Dz. U. z 2020 r. poz. 818), zwanej dalej „ustawą o zasadach realizacji programów", albo ustawy z dnia 28 kwietnia 2022 r. o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021–2027 (Dz. U. poz. 1079 oraz z 2024 r. poz. 1717), zwanej dalej „ustawą o zasadach realizacji programów 2021–2027", organ odpowiedzialny za wdrożenie instrumentu „Łącząc Europę", organ pełniący funkcję odpowiednio Krajowego Punktu Kontaktowego lub Krajowej Instytucji Koordynującej w programach finansowanych ze środków, o których mowa w art. 5 ust. 3 pkt 2 – od decyzji wydanej przez operatora programu, instytucję pośredniczącą, instytucję wdrażającą lub instytucję, która podpisała z beneficjentem umowę o dofinansowanie, będących jednostkami sektora finansów publicznych;

2a) organ pełniący funkcję instytucji pośredniczącej w rozumieniu ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju – od decyzji wydanej przez instytucję wdrażającą, jeżeli rozpatrywanie odwołań od decyzji instytucji wdrażającej zostało powierzone przez organ, o którym mowa w pkt 2, instytucji pośredniczącej;

eprasa.pl f574bbfe01

3) organ pełniący funkcję instytucji zarządzającej w rozumieniu ustawy z dnia 26 maja 2023 r. o wspieraniu zrównoważonego rozwoju sektora rybackiego z udziałem Europejskiego Funduszu Morskiego, Rybackiego i Akwakultury na lata 2021–2027 (Dz. U. poz. 1273) albo organ pełniący funkcję instytucji zarządzającej w rozumieniu ustawy z dnia 10 lipca 2015 r. o wspieraniu zrównoważonego rozwoju sektora rybackiego z udziałem Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego (Dz. U. z 2020 r. poz. 2140), albo organ pełniący funkcję instytucji zarządzającej w rozumieniu ustawy z dnia 3 kwietnia 2009 r. o wspieraniu zrównoważonego rozwoju sektora rybackiego z udziałem Europejskiego Funduszu Rybackiego (Dz. U. z 2021 r. poz. 664) – od decyzji wydanej przez instytucję pośredniczącą;

3a) dyrektor izby administracji skarbowej – od decyzji wydanej w pierwszej instancji przez naczelnika urzędu skarbowego;

4) samorządowe kolegium odwoławcze – od decyzji, o których mowa w ust. 1 pkt 4;

5) organ wyższego stopnia – od decyzji wydanej przez inny organ lub innego dysponenta części budżetowej.

4. Od decyzji wydanej w pierwszej instancji przez ministra, instytucję zarządzającą, organ odpowiedzialny za wdrożenie instrumentu „Łącząc Europę” oraz organ pełniący funkcję odpowiednio Krajowego Punktu Kontaktowego lub Krajowej Instytucji Koordynującej w programach finansowanych ze środków, o których mowa w art. 5 ust. 3 pkt 2, nie służy odwołanie, jednakże strona niezadowolona z decyzji może zwrócić się do organu, który ją wydał, z wnioskiem o ponowne rozpatrzenie sprawy.

5. Do wniosku, o którym mowa w ust. 4, stosuje się odpowiednio przepisy dotyczące odwołań od decyzji.

Art. 62. 1. Zobowiązania z tytułu należności, o których mowa w art. 60, oraz zobowiązania wraz z odsetkami za zwłokę stanowiące dochód budżetu państwa podlegają, na wniosek zobowiązanego, potrąceniu z wzajemnej, bezspornej i wymagalnej wierzytelności zobowiązanego wobec Skarbu Państwa z tytułu:

1) prawomocnego wyroku sądowego wydanego na podstawie art. 417 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny (Dz. U. z 2025 r. poz. 1071 i 1172), zwanej dalej „Kodeksem cywilnym”;

2) prawomocnej ugody sądowej zawartej w związku z zaistnieniem okoliczności przewidzianych w art. 417 Kodeksu cywilnego;

3) nabycia przez Skarb Państwa nieruchomości na cele uzasadniające jej wywłaszczenie lub wywłaszczenia nieruchomości na podstawie przepisów o gospodarce nieruchomościami;

4) odszkodowania za niesłuszne skazanie, tymczasowe aresztowanie lub zatrzymanie, uzyskanego na podstawie ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz. U. z 2025 r. poz. 46, 304 i 1178);

5) odszkodowania uzyskanego na podstawie przepisów o uznaniu za nieważne orzeczeń wydanych wobec osób represjonowanych za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego;

6) odszkodowania orzeczonego w decyzji organu administracji rządowej.

2. Przepis ust. 1 stosuje się również do wzajemnych, bezspornych i wymagalnych wierzytelności zobowiązanego wobec państwowych jednostek budżetowych z tytułu zamówień wykonanych przez niego na podstawie umów zawartych w trybie przepisów o zamówieniach publicznych, pod warunkiem że potrącenie jest dokonywane przez tego zobowiązanego i z tej wierzytelności.

3. Potrącenia z tytułów wymienionych w ust. 1 i 2 można również dokonać z urzędu.

4. Potrącenie następuje z dniem:

1) złożenia wniosku, który został uwzględniony;

2) wydania z urzędu postanowienia o potrąceniu.

5. Odmowa potrącenia następuje w drodze decyzji.

6. Potrącenie następuje w drodze postanowienia, na które służy zażalenie.

7. Jednostka budżetowa, której zobowiązanie zostało potrącone z wierzytelności zobowiązanego, jest zobowiązana wpłacić równowartość wygasłego zobowiązania do właściwego organu w terminie 7 dni od dnia dokonania potrącenia. Od niewpłaconej w terminie równowartości wygasłego zobowiązania nalicza się odsetki ustawowe za opóźnienie.

Art. 63. 1. Uprawnienie, o którym mowa w art. 62 ust. 1, przysługuje również zobowiązanemu w stosunku do gminy, powiatu lub województwa, z tytułu:

1) nabycia przez gminę, powiat lub województwo nieruchomości na cele uzasadniające jej wywłaszczenie lub wywłaszczenia nieruchomości na podstawie odrębnych ustaw;

2) odszkodowania orzeczonego w decyzji wydanej przez wójta, burmistrza, prezydenta miasta, starostę lub marszałka województwa.

2. Przepisy art. 62 ust. 2–7 stosuje się odpowiednio.

eprasa.pl f574bbfe01

Art. 64. 1. Należności, o których mowa w art. 60, właściwy organ może:

1) z urzędu umarzać w całości – w przypadku gdy zachodzi jedna z okoliczności, o których mowa w art. 56 ust. 1 pkt 1–4;

2) na wniosek zobowiązanego:

   a) umarzać w całości – w przypadkach uzasadnionych ważnym interesem zobowiązanego lub interesem publicznym,

   b) umarzać w części, odraczać terminy spłaty całości albo części należności lub rozkładać na raty płatność całości albo części należności – w przypadkach uzasadnionych względami społecznymi lub gospodarczymi, w szczególności możliwościami płatniczymi zobowiązanego.

2. Właściwy organ, na wniosek zobowiązanego prowadzącego działalność gospodarczą, może udzielać określonych w ust. 1 pkt 2 ulg w spłacie zobowiązań z tytułu należności, o których mowa w art. 60, które:

1) nie stanowią pomocy publicznej;

2) stanowią pomoc *de minimis* albo pomoc *de minimis* w rolnictwie lub rybołówstwie – w zakresie i na zasadach określonych w bezpośrednio obowiązujących aktach prawa Unii Europejskiej dotyczących pomocy w ramach zasady *de minimis*;

3) stanowią pomoc publiczną:

   a) mającą na celu naprawienie szkód spowodowanych klęskami żywiołowymi lub innymi zdarzeniami nadzwyczajnymi,

   b) mającą na celu zaradzenie poważnym zaburzeniom w gospodarce,

   c) zgodną z zasadami rynku wewnętrznego Unii Europejskiej, której dopuszczalność została określona przez właściwe organy Unii Europejskiej, udzielaną na przeznaczenia inne niż wymienione w lit. a i b.

3. W przypadku pomocy publicznej określonej w ust. 2 pkt 3 lit. a i b ulgi, o których mowa w ust. 1 pkt 2, mogą być udzielane, jeżeli w przepisach odrębnych zostały określone szczegółowe warunki udzielania tej pomocy zapewniające jej zgodność z zasadami rynku wewnętrznego Unii Europejskiej.

4. W przypadku gdy udzielenie ulgi nastąpiło w sytuacji wystąpienia jednej z okoliczności, o których mowa w art. 56 ust. 1 pkt 1, 2 i 4, decyzję o umorzeniu należności pozostawia się w aktach sprawy ze skutkiem doręczenia.

5. Rada Ministrów może określić, w drodze rozporządzenia, przeznaczenia pomocy, o których mowa w ust. 2 pkt 3 lit. c, udzielanej w formie ulg w spłacie zobowiązań z tytułu należności, o których mowa w art. 60, oraz szczegółowe warunki udzielania tych ulg, mając na uwadze dopuszczalność i warunki udzielania pomocy państwa określone przez właściwe organy Unii Europejskiej.

Art. 65. Do odpowiedzialności solidarnej za zobowiązania z tytułu należności, o których mowa w art. 60 pkt 1–6, stosuje się przepisy Kodeksu cywilnego.

Art. 66. Do egzekucji należności, o których mowa w art. 60, mają zastosowanie przepisy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji.

Art. 66a. 1. Zobowiązanie do zwrotu środków, o których mowa w art. 60 pkt 6, przedawnia się z upływem 5 lat, licząc od dnia:

1) w którym decyzja, o której mowa w art. 189 ust. 3b, albo decyzja, o której mowa w art. 207 ust. 9, stała się ostateczna, albo

1a) wypłaty salda, o którym mowa w art. 100 ust. 1 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1060 z dnia 24 czerwca 2021 r. ustanawiającego wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego Plus, Funduszu Spójności, Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji i Europejskiego Funduszu Morskiego, Rybackiego i Akwakultury, a także przepisy finansowe na potrzeby tych funduszy oraz na potrzeby Funduszu Azylu, Migracji i Integracji, Funduszu Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Instrumentu Wsparcia Finansowego na rzecz Zarządzania Granicami i Polityki Wizowej (Dz. Urz. UE L 231 z 30.06.2021, str. 159, z późn. zm.[15)]), zwanego dalej „rozporządzeniem ogólnym", w odniesieniu do roku obrachunkowego obejmującego okres 1 lipca 2029 r.–30 czerwca 2030 r., albo

[15)] Zmiana wymienionego rozporządzenia została ogłoszona w Dz. Urz. UE L 261 z 22.07.2021, str. 58.

eprasa.pl f574bbfe01

2) wypłaty salda końcowego, o którym mowa w:

a) art. 89 ust. 1 rozporządzenia Rady (WE) nr 1083/2006 z dnia 11 lipca 2006 r. ustanawiającego przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności i uchylającego rozporządzenie (WE) nr 1260/1999 (Dz. Urz. UE L 210 z 31.07.2006, str. 25, z późn. zm.[16)]) albo

b) art. 86 ust. 1 rozporządzenia Rady (WE) nr 1198/2006 z dnia 27 lipca 2006 r. w sprawie Europejskiego Funduszu Rybackiego (Dz. Urz. UE L 223 z 15.08.2006, str. 1, z późn. zm.[17)]), albo

c) art. 141 ust. 2 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiającego wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz ustanawiającego przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz uchylającego rozporządzenie Rady (WE) nr 1083/2006 (Dz. Urz. UE L 347 z 20.12.2013, str. 320, z późn. zm.[18)])

– w zależności od tego, który z tych terminów nastąpi później.

2. (uchylony)

3. Przepisy ust. 1 stosuje się odpowiednio do środków, o których mowa w art. 5 ust. 3 pkt 2.

Art. 66b. 1. Decyzję o odpowiedzialności osób trzecich za zobowiązania do zwrotu środków, o których mowa w art. 60 pkt 6, wydaje się przed upływem pięciu lat od końca roku kalendarzowego, w którym decyzja, o której mowa w art. 189 ust. 3b, albo decyzja, o której mowa w art. 207 ust. 9, stała się ostateczna.

2. Osoby trzecie odpowiedzialne za zobowiązania do zwrotu środków, o których mowa w art. 60 pkt 6, ustala się według stanu z dnia powstania naruszeń określonych w art. 189 ust. 3 lub w art. 207 ust. 1.

3. Zobowiązanie wynikające z decyzji o odpowiedzialności osób trzecich za zobowiązania do zwrotu środków, o których mowa w art. 60 pkt 6, przedawnia się z upływem 5 lat, licząc od dnia:

1) w którym decyzja ta stała się ostateczna albo

2) o którym mowa w art. 66a ust. 1 pkt 1a i 2

– w zależności od tego, który z tych terminów nastąpi później.

Art. 67. 1. Do spraw dotyczących należności, o których mowa w art. 60, nieuregulowanych niniejszą ustawą stosuje się przepisy ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2024 r. poz. 572 oraz z 2025 r. poz. 769) i odpowiednio przepisy działu III ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Ordynacja podatkowa (Dz. U. z 2025 r. poz. 111, z późn. zm.[19)]).

2. Do spraw dotyczących administracyjnych kar pieniężnych stosuje się przepisy ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego.

Rozdział 6

Kontrola zarządcza oraz koordynacja kontroli zarządczej w jednostkach sektora finansów publicznych

Art. 68. 1. Kontrolę zarządczą w jednostkach sektora finansów publicznych stanowi ogół działań podejmowanych dla zapewnienia realizacji celów i zadań w sposób zgodny z prawem, efektywny, oszczędny i terminowy.

2. Celem kontroli zarządczej jest zapewnienie w szczególności:

1) zgodności działalności z przepisami prawa oraz procedurami wewnętrznymi;

---

16) Zmiany wymienionego rozporządzenia zostały ogłoszone w Dz. Urz. UE L 239 z 01.08.2006, str. 248, Dz. Urz. UE L 411 z 30.12.2006, str. 6, Dz. Urz. UE L 145 z 07.06.2007, str. 38, Dz. Urz. UE L 301 z 12.11.2008, str. 40, Dz. Urz. UE L 348 z 24.12.2008, str. 19, Dz. Urz. UE L 94 z 08.04.2009, str. 10, Dz. Urz. UE L 158 z 24.06.2010, str. 1, Dz. Urz. UE L 337 z 20.12.2011, str. 1, Dz. Urz. UE L 112 z 01.07.2012, str. 21, Dz. Urz. UE L 133 z 23.05.2012, str. 1, Dz. Urz. UE L 347 z 20.12.2013, str. 253 oraz Dz. Urz. UE L 347 z 20.12.2013, str. 256.

17) Zmiany wymienionego rozporządzenia zostały ogłoszone w Dz. Urz. UE L 112 z 24.04.2012, str. 6, Dz. Urz. UE L 129 z 16.05.2012, str. 7 oraz Dz. Urz. UE L 103 z 05.04.2014, str. 33.

18) Zmiany wymienionego rozporządzenia zostały ogłoszone w Dz. Urz. UE L 347 z 20.12.2013, str. 259, Dz. Urz. UE L 270 z 15.10.2015, str. 1, Dz. Urz. UE L 200 z 26.07.2016, str. 140, Dz. Urz. UE L 259 z 27.09.2016, str. 79, Dz. Urz. UE L 338 z 13.12.2016, str. 34 oraz Dz. Urz. UE L 129 z 15.05.2017, str. 1.

19) Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2025 r. poz. 497, 621, 622, 769, 820, 1203 i 1235.

eprasa.pl f574bbfe01

2) skuteczności i efektywności działania;

3) wiarygodności sprawozdań;

4) ochrony zasobów;

5) przestrzegania i promowania zasad etycznego postępowania;

6) efektywności i skuteczności przepływu informacji;

7) zarządzania ryzykiem.

Art. 69. 1. Zapewnienie funkcjonowania adekwatnej, skutecznej i efektywnej kontroli zarządczej należy do obowiązków:

1) ministra w kierowanych przez niego działach administracji rządowej, zwanego dalej „ministrem kierującym działem", z zastrzeżeniem ust. 2;

2) wójta, burmistrza, prezydenta miasta, przewodniczącego zarządu jednostki samorządu terytorialnego;

3) kierownika jednostki.

2. Minister Sprawiedliwości zapewnia funkcjonowanie adekwatnej, skutecznej i efektywnej kontroli zarządczej w kierowanym przez niego dziale administracji rządowej, w zakresie spraw niezastrzeżonych odrębnymi przepisami do kompetencji innych organów państwowych i z uwzględnieniem zasady niezawisłości sędziowskiej.

3. Minister Finansów określi w formie komunikatu i ogłosi, w Dzienniku Urzędowym Ministra Finansów, standardy kontroli zarządczej dla sektora finansów publicznych, zgodne z międzynarodowymi standardami.

4. Minister Finansów może określić w formie komunikatu i ogłosić, w Dzienniku Urzędowym Ministra Finansów, szczegółowe wytyczne w zakresie kontroli zarządczej dla sektora finansów publicznych.

5. Minister kierujący działem może określić w formie komunikatu i ogłosić, w dzienniku urzędowym ministra, szczegółowe wytyczne w zakresie kontroli zarządczej dla kierowanych przez niego działów administracji rządowej.

Art. 70. 1. Minister kierujący działem sporządza, do końca listopada każdego roku, plan działalności na rok następny dla kierowanych przez niego działów administracji rządowej.

2. Plan działalności zawiera w szczególności określenie celów w ramach poszczególnych zadań budżetowych wraz ze wskazaniem podzadań służących osiągnięciu celów oraz mierniki określające stopień realizacji celu i ich planowane wartości.

3. Minister kierujący działem sporządza do końca kwietnia każdego roku sprawozdanie z wykonania planu działalności oraz składa oświadczenie o stanie kontroli zarządczej za poprzedni rok w zakresie kierowanych przez niego działów administracji rządowej.

4. Minister kierujący działem może zobowiązać kierownika jednostki w dziale do sporządzania planu działalności na rok następny dla tej jednostki oraz sporządzania sprawozdania z wykonania planu działalności i składania oświadczenia o stanie kontroli zarządczej za poprzedni rok w zakresie kierowanej przez niego jednostki.

5. Plan działalności, sprawozdanie z wykonania planu działalności oraz oświadczenie o stanie kontroli zarządczej podlegają publikacji w Biuletynie Informacji Publicznej.

6. Minister Finansów określi, w drodze rozporządzenia, wzór oświadczenia o stanie kontroli zarządczej, biorąc pod uwagę cele kontroli zarządczej oraz zakres odpowiedzialności za jej funkcjonowanie.

7. Minister Finansów określi, w drodze rozporządzenia, sposób sporządzania oraz elementy planu działalności i sprawozdania z wykonania planu działalności, mając na uwadze potrzebę zapewnienia przejrzystości informacji zawartych w tych dokumentach.

Art. 71. Do zadań Ministra Finansów w zakresie koordynacji kontroli zarządczej w jednostkach sektora finansów publicznych należy w szczególności:

1) upowszechnianie standardów, o których mowa w art. 69 ust. 3;

2) wydawanie wytycznych;

3) współpraca z krajowymi i zagranicznymi organizacjami;

4) współpraca z komitetami audytu, o których mowa w art. 288.

eprasa.pl f574bbfe01

DZIAŁ II

Państwowy dług publiczny

Rozdział 1

Przepisy ogólne

Art. 72. 1. Państwowy dług publiczny obejmuje zobowiązania sektora finansów publicznych z następujących tytułów:

1) wyemitowanych papierów wartościowych opiewających na wierzytelności pieniężne;

2) zaciągniętych kredytów i pożyczek;

3) przyjętych depozytów;

4) wymagalnych zobowiązań:

   a) wynikających z odrębnych ustaw oraz prawomocnych orzeczeń sądów lub ostatecznych decyzji administracyjnych,

   b) uznanych za bezsporne przez właściwą jednostkę sektora finansów publicznych będącą dłużnikiem.

1a. Tytuły dłużne, o których mowa w ust. 1 pkt 1–3, obejmują zobowiązania finansowe wynikające ze stosunków prawnych, które nazwą odpowiadają tym tytułom dłużnym, oraz z innych stosunków prawnych, które wywołują skutki ekonomiczne podobne do skutków wynikających z papierów wartościowych opiewających na wierzytelności pieniężne, umów kredytów i pożyczek oraz przyjętych depozytów.

2. Minister Finansów określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowy sposób klasyfikacji tytułów dłużnych zaliczanych do państwowego długu publicznego, w tym rodzaje zobowiązań zaliczanych do tytułów dłużnych, uwzględniając podstawowe kategorie przedmiotowe i podmiotowe zadłużenia oraz okresy zapadalności.

Art. 73. 1. Państwowy dług publiczny oblicza się jako wartość nominalną zobowiązań jednostek sektora finansów publicznych po wyeliminowaniu wzajemnych zobowiązań między jednostkami tego sektora.

2. Przez wartość nominalną zobowiązania rozumie się wartość nominalną:

1) wyemitowanych papierów wartościowych;

2) zaciągniętej pożyczki, kredytu lub innego zobowiązania, to jest kwotę świadczenia głównego, należną do zapłaty w dniu wymagalności zobowiązania.

3. Wartość nominalna zobowiązań indeksowanych lub kapitalizowanych odpowiada początkowej wartości nominalnej z uwzględnieniem przyrostu kapitału, wynikającego z indeksacji lub kapitalizacji, naliczonego na koniec okresu sprawozdawczego.

4. Przepisy ust. 1–3 stosuje się do obliczania kwot niewymagalnych zobowiązań z tytułu poręczeń i gwarancji niezaliczanych do państwowego długu publicznego, a także odpowiednio do obliczania długu Skarbu Państwa oraz kwot niewymagalnych zobowiązań z tytułu poręczeń i gwarancji niezaliczanych do długu Skarbu Państwa.

5. Minister Finansów określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowy sposób ustalania:

1) wartości zobowiązań zaliczanych do:

   a) państwowego długu publicznego,

   b) długu Skarbu Państwa,

2) wartości zobowiązań z tytułu poręczeń i gwarancji

– uwzględniając klasyfikację tytułów dłużnych zaliczanych do państwowego długu publicznego oraz konieczność prawidłowego obliczenia relacji państwowego długu publicznego do produktu krajowego brutto.

Art. 74. 1. Minister Finansów sprawuje kontrolę nad sektorem finansów publicznych w zakresie przestrzegania zasady stanowiącej, że państwowy dług publiczny nie może przekroczyć 60 % wartości rocznego produktu krajowego brutto.

2. Minister Finansów sprawuje kontrolę nad stanem długu Skarbu Państwa w celu zapewnienia przestrzegania zasady, o której mowa w ust. 1.

3. Minister Finansów sprawuje kontrolę, o której mowa w ust. 1 i 2, w szczególności przez sprawdzanie realizacji obowiązków wynikających z art. 86.

eprasa.pl f574bbfe01

4. Minister Finansów, w związku ze sprawowaną kontrolą, o której mowa w ust. 1 i 2, ma prawo żądania od jednostek sektora finansów publicznych dodatkowych informacji o bieżącym i prognozowanym zadłużeniu tych jednostek oraz o strukturze zadłużenia.

5. W przypadku stwierdzenia nieprawidłowej realizacji obowiązków wynikających z art. 86 Minister Finansów informuje o nieprawidłowościach organy nadzoru nad działalnością jednostek sektora finansów publicznych.

Art. 75. 1. Minister Finansów opracowuje czteroletnią strategię zarządzania długiem Skarbu Państwa oraz oddziaływania na państwowy dług publiczny, uwzględniając w szczególności:

1) uwarunkowania zarządzania długiem związane ze stabilnością makroekonomiczną gospodarki;

2) analizę poziomu państwowego długu publicznego;

3) prognozy poziomu państwowego długu publicznego i długu Skarbu Państwa;

4) prognozy kosztów obsługi długu Skarbu Państwa;

5) kształtowanie struktury zadłużenia;

6) prognozy i analizę niewymagalnych zobowiązań z tytułu poręczeń i gwarancji Skarbu Państwa.

2. Dokument, o którym mowa w ust. 1, Minister Finansów przedstawia Radzie Ministrów do zatwierdzenia.

3. Rada Ministrów po zatwierdzeniu dokumentu, o którym mowa w ust. 1, przedstawia go Sejmowi wraz z uzasadnieniem projektu ustawy budżetowej.

Rozdział 2

Finansowanie potrzeb pożyczkowych budżetu państwa

Art. 76. Przez potrzeby pożyczkowe budżetu państwa rozumie się zapotrzebowanie na środki finansowe niezbędne do sfinansowania:

1) deficytu:

   a) budżetu państwa,

   b) budżetu środków europejskich;

2) rozchodów budżetu państwa.

Art. 77. Minister Finansów w celu sfinansowania potrzeb pożyczkowych budżetu państwa oraz w związku z zarządzaniem długiem Skarbu Państwa jest upoważniony do:

1) zaciągania zobowiązań finansowych w imieniu Skarbu Państwa, w szczególności w drodze emisji papierów wartościowych oraz zaciągania pożyczek i kredytów na rynku krajowym i zagranicznym;

2) spłaty zaciągniętych zobowiązań, o których mowa w pkt 1;

3) przeprowadzania innych operacji finansowych związanych z zarządzaniem długiem, w tym operacji związanych z finansowymi instrumentami pochodnymi;

4) zarządzania nadwyżką budżetu środków europejskich.

Art. 77a. 1. Środki finansowe uzyskane przez Skarb Państwa na zagranicznym rynku finansowym z tytułu instrumentu bezpośrednio finansującego wydatki budżetu państwa na zakup towarów lub usług od przedsiębiorcy zagranicznego w rozumieniu ustawy z dnia 6 marca 2018 r. o zasadach uczestnictwa przedsiębiorców zagranicznych i innych osób zagranicznych w obrocie gospodarczym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2025 r. poz. 89, 619 i 621), w szczególności kredytów i pożyczek, stanowią przychód budżetu państwa. Do środków tych nie stosuje się przepisów art. 196 ust. 1 pkt 1 i 2 oraz art. 197.

2. W przypadku, o którym mowa w ust. 1, przychód i wydatek budżetu państwa powstają z dniem spełnienia przez podmiot finansujący świadczenia z tytułu instrumentu finansującego, o którym mowa w ust. 1, przy czym kwota wydatku budżetu państwa jest równa kwocie przychodu budżetu państwa.

3. Kwota wydatku budżetu państwa na zakup towarów lub usług, o których mowa w ust. 1, jest ujmowana w części budżetowej, w ramach której jest dokonywany ten zakup.

eprasa.pl f574bbfe01

Art. 78. 1. Minister Finansów realizuje zadania wynikające z zarządzania długiem Skarbu Państwa w szczególności przez:

1) dokonywanie czynności prawnych i faktycznych związanych z:

   a) pozyskiwaniem zwrotnych środków finansujących potrzeby pożyczkowe budżetu państwa,

   b) obsługą zobowiązań Skarbu Państwa z tytułu wyemitowanych papierów wartościowych oraz zaciągniętych kredytów i pożyczek;

2) zarządzanie wolnymi środkami budżetu państwa, a także zarządzanie pasywami finansowymi oraz aktywami finansowymi Skarbu Państwa, w tym środkami publicznymi wyodrębnionymi w związku z zarządzaniem długiem Skarbu Państwa.

2. Zarządzanie wolnymi środkami, o których mowa w ust. 1 pkt 2, obejmuje w szczególności ich lokowanie na rynku finansowym.

3. Zarządzanie pasywami finansowymi oraz aktywami finansowymi, o których mowa w ust. 1 pkt 2, obejmuje w szczególności wykonywanie operacji i działań na rynkach finansowych, które wpływają na zmianę struktury zadłużenia Skarbu Państwa, w celu:

1) zwiększenia bezpieczeństwa finansowego potrzeb pożyczkowych budżetu państwa;

2) obniżenia ryzyka lub kosztów obsługi długu Skarbu Państwa;

3) realizacji innych zadań związanych z zarządzaniem długiem Skarbu Państwa, określonych w dokumencie, o którym mowa w art. 75 ust. 1.

Art. 78a. Minister Finansów, działając w imieniu Skarbu Państwa, w celu sfinansowania potrzeb pożyczkowych budżetu państwa oraz w związku z zarządzaniem długiem Skarbu Państwa jest upoważniony do przyjmowania wolnych środków w depozyt.

Art. 78b. 1. W przypadku, o którym mowa w art. 48 ust. 1 pkt 4, Minister Finansów przyjmuje wolne środki w depozyt na warunkach określonych w umowie.

2. Minister Finansów może przyjmować wolne środki podmiotów niebędących jednostkami sektora finansów publicznych, a zaliczanych do sektora instytucji rządowych i samorządowych w rozumieniu rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 549/2013 z dnia 21 maja 2013 r. w sprawie europejskiego systemu rachunków narodowych i regionalnych w Unii Europejskiej (Dz. Urz. UE L 174 z 26.06.2013, str. 1, z późn. zm.[20)]) w depozyt na warunkach określonych w umowie.

3. Przyjęcie wolnych środków w depozyt na okres do 3 dni od podmiotów, o których mowa w ust. 1 i 2, może nastąpić wyłącznie w przypadku, gdy obsługę bankową prowadzi Bank Gospodarstwa Krajowego.

Art. 78c. W przypadku, o którym mowa w art. 48 ust. 2, wolne środki są przyjmowane w depozyt przez Ministra Finansów na czas oznaczony i podlegają zwrotowi zgodnie z dyspozycją danej jednostki sektora finansów publicznych.

Art. 78d. 1. Minister Finansów, w ramach zarządzania długiem Skarbu Państwa, w tym aktywami finansowymi, o których mowa w art. 78 ust. 1 pkt 2, oraz w celu sfinansowania potrzeb pożyczkowych budżetu państwa jest upoważniony do przyjmowania w zarządzanie wolnych środków państwowych funduszy celowych, o których mowa w art. 9 pkt 7.

2. Dysponenci państwowych funduszy celowych, o których mowa w art. 9 pkt 7, przekazują wolne środki Ministrowi Finansów w zarządzanie, z wyjątkiem środków pochodzących z dotacji z budżetu. Przepisy art. 48 ust. 3 i 4 oraz art. 78c stosuje się odpowiednio.

Art. 78e. 1. Wolne środki przyjęte w depozyt lub zarządzanie:

1) na okres do 3 dni są oprocentowane w wysokości nie niższej niż stopa depozytowa Narodowego Banku Polskiego;

2) na okres dłuższy niż 3 dni i nie dłuższy niż 6 dni są oprocentowane według stawki wynikającej z równania prostej wyznaczonej przez stopę depozytową Narodowego Banku Polskiego dla depozytu na okres 3 dni oraz przez stopę równą iloczynowi mnożnika, który nie może być niższy niż 0,9, i stopy procentowej za depozyty na warszawskim rynku międzybankowym, notowanej przez agencję informacyjną (WIBID), dla 1 tygodnia;

3) na okres od 7 dni są oprocentowane w wysokości iloczynu stawki WIBID właściwej dla danego okresu lokowania i mnożnika, o którym mowa w pkt 2.

[20)] Zmiany wymienionego rozporządzenia zostały ogłoszone w Dz. Urz. UE L 207 z 04.08.2015, str. 35.

eprasa.pl f574bbfe01

2. Wysokość mnożnika, o którym mowa w ust. 1 pkt 2, ustala Minister Finansów i ogłasza ją w formie komunikatu na stronach internetowych urzędu obsługującego Ministra Finansów.

3. W przypadku rozwiązania depozytu lub zwrotu środków przekazanych w zarządzanie przed upływem terminu, na jaki został utworzony depozyt lub środki zostały przekazane w zarządzanie, odsetki nie przysługują.

Art. 78f. Minister Finansów może, w drodze umowy, zlecić za wynagrodzeniem Bankowi Gospodarstwa Krajowego dokonywanie wszelkich czynności prawnych i faktycznych związanych z przyjmowaniem wolnych środków w depozyt lub zarządzanie oraz ich zwrotem.

Art. 78g. 1. Minister Finansów w odniesieniu do przypadków, o których mowa w art. 48 ust. 2 i art. 78d, określi, w drodze rozporządzenia:

1) szczegółowe warunki przekazywania i przyjmowania wolnych środków w depozyt lub zarządzanie przez Ministra Finansów, w szczególności terminy przekazywania środków i terminy ich zwrotu;

2) wysokość lub sposób obliczania oprocentowania środków przyjętych w depozyt lub zarządzanie;

3) szczegółowe warunki rozwiązywania depozytów lub zwrotu środków przekazanych w zarządzanie przed terminem, na jaki został utworzony depozyt lub środki zostały przekazane w zarządzanie;

4) sposób składania i wzory dyspozycji przekazania środków w depozyt lub zarządzanie Ministrowi Finansów i ich zwrotu oraz dyspozycji rozwiązania depozytu lub zwrotu środków przekazanych w zarządzanie przed terminem, na jaki został utworzony depozyt lub środki zostały przekazane w zarządzanie.

2. Minister Finansów, wydając rozporządzenie, o którym mowa w ust. 1, kieruje się potrzebą zapewnienia bezpieczeństwa środków publicznych i terminowej realizacji zadań finansowanych z tych środków przez jednostki sektora finansów publicznych oraz zwiększenia efektywności zarządzania środkami publicznymi i dbałością o finanse publiczne, a w zakresie wysokości oprocentowania również terminami, na jakie środki są przekazywane w depozyt lub zarządzanie, natomiast w zakresie składania dyspozycji także potrzebą ujednolicenia składanych dokumentów oraz możliwościami wykorzystania systemów teleinformatycznych.

Art. 78h. W celu realizacji zadań związanych z zarządzaniem długiem Skarbu Państwa skarbowe papiery wartościowe, o których mowa w art. 79 ust. 2 oraz art. 102 ust. 3, mogą być przedmiotem pożyczki lub innych operacji finansowych dokonywanych przez Ministra Finansów.

Art. 79. 1. Z chwilą wykupu skarbowe papiery wartościowe podlegają umorzeniu.

2. Nie podlegają umorzeniu skarbowe papiery wartościowe nabywane przez Skarb Państwa w celu zarządzania długiem Skarbu Państwa.

Art. 80. 1. Skarb Państwa może zaciągać pożyczki i kredyty wyłącznie na finansowanie potrzeb pożyczkowych budżetu państwa, z zastrzeżeniem art. 81.

2. W imieniu Skarbu Państwa pożyczki i kredyty może zaciągać, z zastrzeżeniem ust. 3, wyłącznie Minister Finansów.

3. W przypadku zaciągania pożyczki lub kredytu w drodze umowy, w tym umowy międzynarodowej, zgodnie z którą wymagane jest, aby organem działającym w imieniu pożyczkobiorcy (kredytobiorcy) była Rada Ministrów, upoważnia ona Ministra Finansów do podpisania umowy i określa warunki jej wykonywania.

Art. 81. 1. Na wniosek Rady Polityki Pieniężnej Skarb Państwa może zaciągać średnioterminowe pożyczki i kredyty od Wspólnoty Europejskiej i jej państw członkowskich w celu wsparcia bilansu płatniczego.

2. Na wniosek Rady Unii Europejskiej Skarb Państwa może uczestniczyć w udzieleniu pożyczki na wsparcie bilansu płatniczego innego państwa członkowskiego, na zasadach określanych w ustawie budżetowej.

Art. 82. Kwota zaciągniętych pożyczek i kredytów, o których mowa w art. 80 ust. 1 i art. 81 ust. 1, nie może przekroczyć limitów określonych w ustawie budżetowej.

Art. 83. 1. Minister Finansów może dokonywać lokat w złotych i walutach obcych oraz przeprowadzać inne operacje finansowe w Narodowym Banku Polskim lub innym banku.

2. W przypadku zawierania transakcji na instrumentach pochodnych, dla których zawarto umowę zabezpieczającą, Minister Finansów może otworzyć w Narodowym Banku Polskim lub innym banku odrębny rachunek bankowy dla wnoszonego zabezpieczenia w pieniądzu. Minister Finansów zwraca zabezpieczenie wniesione w pieniądzu, wraz z odsetkami, w wysokości i w terminach wynikających z umowy zabezpieczającej.

3. Środki znajdujące się na rachunku, o którym mowa w ust. 2, Minister Finansów może lokować w Narodowym Banku Polskim lub innym banku.

eprasa.pl f574bbfe01

Art. 83a. 1. Minister Finansów otwiera w Banku Gospodarstwa Krajowego rachunki bankowe, na których są przechowywane środki pieniężne przyjęte do depozytu sądowego lub składane na tych rachunkach na podstawie odrębnych przepisów oraz sumy depozytowe powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury w rozumieniu ustawy z dnia 28 stycznia 2016 r. – Prawo o prokuraturze (Dz. U. z 2024 r. poz. 390 oraz z 2025 r. poz. 304 i 1178) (rachunki depozytowe Ministra Finansów).

1a. Rachunki depozytowe Ministra Finansów są prowadzone w złotych, euro, dolarach amerykańskich, funtach brytyjskich lub frankach szwajcarskich.

1b. Środki pieniężne w walucie innej niż te, o których mowa w ust. 1a, ale notowanej w tabeli kursów Banku Gospodarstwa Krajowego lub tabeli kursów pośrednika kasowego Banku Gospodarstwa Krajowego są wpłacane na rachunki depozytowe Ministra Finansów prowadzone w złotych po przeliczeniu według obowiązującego w chwili realizacji wpłaty kursu kupna danej waluty:

1) w Banku Gospodarstwa Krajowego – w przypadku wpłat bezgotówkowych;

2) u pośrednika kasowego Banku Gospodarstwa Krajowego – w przypadku wpłat w gotówce.

1c. Środki pieniężne w walucie innej niż te, o których mowa w ust. 1a i 1b, są wpłacane bezgotówkowo na rachunki depozytowe Ministra Finansów prowadzone w dolarach amerykańskich po przeliczeniu na dolary amerykańskie według kursu kupna tej waluty obowiązującego w chwili realizacji wpłaty w banku będącym korespondentem Banku Gospodarstwa Krajowego.

1d. W przypadku, o którym mowa w ust. 1b, środki pieniężne z rachunku depozytowego Ministra Finansów są wypłacane w złotych. W przypadku, o którym mowa w ust. 1c, środki pieniężne z rachunku depozytowego Ministra Finansów są wypłacane w dolarach amerykańskich.

2. Minister Finansów jest upoważniony do czasowego zarządzania, w celu sfinansowania potrzeb pożyczkowych budżetu państwa oraz w związku z zarządzaniem długiem Skarbu Państwa, środkami pieniężnymi zgromadzonymi na rachunkach depozytowych Ministra Finansów z obowiązkiem ich zwrotu na każde żądanie wraz z należnymi odsetkami.

3. Środki złożone na rachunkach depozytowych Ministra Finansów są oprocentowane w wysokości:

1) stopy depozytowej Narodowego Banku Polskiego – w przypadku środków zgromadzonych w złotych;

2) oprocentowania wkładów wypłacanych w danej walucie na każde żądanie przez Bank Gospodarstwa Krajowego – w przypadku środków zgromadzonych w walutach obcych.

4. Bank Gospodarstwa Krajowego, prowadząc rachunki depozytowe Ministra Finansów, zapewnia w szczególności:

1) ewidencję analityczną środków dla poszczególnych depozytów (mikrorachunki) w ramach każdego rachunku depozytowego Ministra Finansów;

2) dzienne naliczanie odsetek oraz okresową kapitalizację odsetek należnych z tytułu środków zgromadzonych na każdym mikrorachunku;

3) możliwość wymiany informacji z centralnym systemem informatycznym zapewniającym obsługę gospodarki finansowej sądów w zakresie stanu każdego mikrorachunku (kapitału i odsetek), wpłat na każdy mikrorachunek i wypłat z każdego mikrorachunku.

Art. 84. Do zaciągania pożyczek i kredytów przez Skarb Państwa, emisji skarbowych papierów wartościowych oraz innych operacji związanych bezpośrednio z zarządzaniem państwowym długiem publicznym nie stosuje się przepisów art. 35, art. 42 ust. 2 i art. 49, przepisów o zamówieniach publicznych oraz przepisów o grach hazardowych.

Art. 85. Narodowy Bank Polski udostępnia Ministrowi Finansów dane, w tym dane indywidualne oraz zestawienia i oceny, o których mowa w art. 23 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o Narodowym Banku Polskim (Dz. U. z 2022 r. poz. 2025), niezbędne w celu realizacji zadań, o których mowa w art. 77 i art. 78.

Rozdział 3

Procedury ostrożnościowe i sanacyjne

Art. 86. 1. W przypadku, gdy wartość relacji kwoty państwowego długu publicznego do produktu krajowego brutto, o której mowa w art. 38 pkt 1 lit. a, ogłoszonej zgodnie z art. 38:

1) (uchylony)

eprasa.pl f574bbfe01

2) jest większa od 55 %, a mniejsza od 60 %, to:

   a) na kolejny rok Rada Ministrów uchwala projekt ustawy budżetowej, w którym:

      – nie przewiduje się deficytu budżetu państwa lub przyjmuje się poziom różnicy dochodów i wydatków budżetu państwa, zapewniający, że relacja długu Skarbu Państwa do produktu krajowego brutto przewidywana na koniec roku budżetowego, którego dotyczy projekt ustawy, będzie niższa od relacji, o której mowa w art. 38 pkt 1 lit. b, ogłoszonej zgodnie z art. 38,

      – nie przewiduje się wzrostu wynagrodzeń pracowników państwowej sfery budżetowej, w tym pracowników jednostek, o których mowa w art. 139 ust. 2,

      – waloryzacja rent i emerytur nie może przekroczyć poziomu odpowiadającego wzrostowi cen towarów i usług konsumpcyjnych, ogłoszonego przez Główny Urząd Statystyczny za poprzedni rok budżetowy,

      – wprowadza się zakaz udzielania pożyczek i kredytów z budżetu państwa z wyjątkiem rat kredytów i pożyczek udzielonych w latach poprzednich,

      – nie przewiduje się wzrostu wydatków w jednostkach, o których mowa w art. 139 ust. 2, na poziomie wyższym niż w administracji rządowej,

   b) Rada Ministrów dokonuje przeglądu wydatków budżetu państwa finansowanych środkami pochodzącymi z kredytów zagranicznych oraz przeglądu programów wieloletnich,

   c) Rada Ministrów przedstawia Sejmowi program sanacyjny mający na celu obniżenie relacji, o której mowa w art. 38 pkt 1 lit. a,

   d) wydatki budżetu jednostki samorządu terytorialnego określone w uchwale budżetowej na kolejny rok mogą być wyższe niż dochody tego budżetu powiększone o nadwyżkę budżetową z lat ubiegłych i wolne środki, jedynie o kwotę związaną z realizacją zadań ze środków, o których mowa w art. 5 ust. 3,

   e) Rada Ministrów dokonuje przeglądu obowiązujących przepisów w celu przedstawienia propozycji rozwiązań prawnych mających wpływ na poziom dochodów budżetu państwa, w tym dotyczących stosowania stawek podatku od towarów i usług,

   f) Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych otrzymuje dotację celową z budżetu państwa na realizację zadania, o którym mowa w art. 26a ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2025 r. poz. 913), w wysokości do 30 % środków zaplanowanych na realizację tego zadania na dany rok,

   g) organy administracji rządowej mogą zaciągać nowe zobowiązania na przygotowanie inwestycji, jeżeli mają zapewnione finansowanie z udziałem środków publicznych, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 i 3, na maksymalnym dopuszczalnym poziomie, określonym w przepisach lub procedurach dotyczących danego rodzaju inwestycji, nie mniejszym niż 50 % całości kosztów, z tym że ograniczenia te nie dotyczą:

      – odbudowy lub przebudowy dróg krajowych w celu usunięcia zagrożenia naruszenia bezpieczeństwa w ruchu drogowym,

      – inwestycji, o których mowa w art. 37 ust. 1 ustawy z dnia 24 czerwca 2010 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z usuwaniem skutków powodzi z 2010 r. (Dz. U. poz. 835 i 993 oraz z 2025 r. poz. 680),

      – przygotowania, wdrożenia, budowy lub eksploatacji systemów elektronicznego poboru opłat, o których mowa w art. 13i ustawy z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych (Dz. U. z 2025 r. poz. 889),

      – zobowiązania z tytułu odszkodowań za nieruchomości przejęte w trybie ustawy z dnia 10 kwietnia 2003 r. o szczególnych zasadach przygotowania i realizacji inwestycji w zakresie dróg publicznych (Dz. U. z 2024 r. poz. 311);

3) jest równa lub większa od 60 %, to:

   a) stosuje się odpowiednio postanowienia pkt 2 lit. a, b oraz e–g,

   b) Rada Ministrów, najpóźniej w terminie miesiąca od dnia ogłoszenia relacji, o której mowa w art. 38 pkt 1 lit. a, przedstawia Sejmowi program sanacyjny mający na celu ograniczenie tej relacji do poziomu poniżej 60 %,

   c) wydatki budżetu jednostki samorządu terytorialnego określone w uchwale budżetowej na kolejny rok nie mogą być wyższe niż dochody tego budżetu,

   d) poczynając od siódmego dnia po dniu ogłoszenia relacji, o której mowa w art. 38 pkt 1 lit. a, jednostki sektora finansów publicznych nie mogą udzielać nowych poręczeń i gwarancji.

eprasa.pl f574bbfe01

2. W przypadku określonym w ust. 1 pkt 2 i 3 Rada Ministrów, w drodze uchwały, może wyrazić zgodę na realizację inwestycji przewidzianych do finansowania ze środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 i 3, które nie spełniają wymagań określonych w ust. 1 pkt 2 lit. g.

3. W przypadku określonym w ust. 1 pkt 2 procedur, o których mowa w tym przepisie, nie stosuje się, jeżeli relacja, o której mowa w art. 38a pkt 4, nie przekracza 55 %.

Art. 86a. Przepisu art. 86 ust. 1 pkt 1 nie stosuje się w roku 2013.

Art. 87. Program sanacyjny obejmuje:

1) wskazanie przyczyn kształtowania się relacji państwowego długu publicznego, o której mowa w art. 38 pkt 1 lit. a;

2) program przedsięwzięć mających na celu doprowadzenie do ograniczenia relacji, o której mowa w art. 38 pkt 1 lit. a, uwzględniający w szczególności propozycje rozwiązań prawnych mających wpływ na poziom wydatków i rozchodów w sektorze finansów publicznych;

3) trzyletnią prognozę dotyczącą relacji państwowego długu publicznego do produktu krajowego brutto, wraz z przewidywanym rozwojem sytuacji makroekonomicznej kraju.

Art. 88. Przepisów art. 86 i art. 87 nie stosuje się w przypadku wprowadzenia:

1) stanu wojennego;

2) stanu wyjątkowego na całym terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;

3) stanu klęski żywiołowej na całym terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Rozdział 4

Ogólne zasady zaciągania zobowiązań przez inne niż Skarb Państwa jednostki sektora finansów publicznych

Art. 89. 1. Jednostki samorządu terytorialnego mogą zaciągać kredyty i pożyczki oraz emitować papiery wartościowe na:

1) pokrycie występującego w ciągu roku przejściowego deficytu budżetu jednostki samorządu terytorialnego;

2) finansowanie planowanego deficytu budżetu jednostki samorządu terytorialnego;

3) spłatę wcześniej zaciągniętych zobowiązań z tytułu emisji papierów wartościowych oraz zaciągniętych pożyczek i kredytów;

4) wyprzedzające finansowanie działań finansowanych ze środków pochodzących z budżetu Unii Europejskiej.

2. Zaciągnięte kredyty i pożyczki oraz wyemitowane papiery wartościowe, z przeznaczeniem na cel, o którym mowa w ust. 1 pkt 1, podlegają spłacie lub wykupowi w tym samym roku, w którym zostały zaciągnięte lub wyemitowane.

Art. 90. Na finansowanie wydatków na inwestycje i zakupy inwestycyjne, w tym ujęte w ramach przedsięwzięć, o których mowa w art. 226 ust. 3, jednostki samorządu terytorialnego mogą zaciągać pożyczki w państwowych funduszach celowych oraz w państwowych i samorządowych osobach prawnych zaliczanych do sektora finansów publicznych, o ile ustawa tworząca fundusz lub osobę prawną tak stanowi.

Art. 91. 1. Suma zaciągniętych kredytów i pożyczek, innych zobowiązań zaliczanych do tytułu dłużnego, o którym mowa w art. 72 ust. 1 pkt 2, oraz zobowiązań z wyemitowanych papierów wartościowych nie może przekroczyć kwot określonych w uchwale budżetowej jednostki samorządu terytorialnego.

2. Zaciągnięcie lub wyemitowanie przez jednostkę samorządu terytorialnego zobowiązania z tytułu:

1) kredytu lub pożyczki na cel, o którym mowa w art. 89 ust. 1 pkt 2–4 i art. 90,

2) innego niż wymienione w pkt 1, zaliczanego do tytułu dłużnego, o którym mowa w art. 72 ust. 1 pkt 2,

3) emisji papierów wartościowych na cel, o którym mowa w art. 89 ust. 1 pkt 2–4 i art. 90

– wymaga uzyskania przez zarząd jednostki samorządu terytorialnego opinii regionalnej izby obrachunkowej o możliwości spłaty zobowiązania.

3. Przepisu ust. 2 pkt 2 nie stosuje się do:

1) zobowiązania krótkoterminowego, jeżeli podlega ono spłacie lub wykupowi w tym samym roku, w którym zostało zaciągnięte lub wyemitowane;

2) zobowiązania o wartości nieprzekraczającej 0,5 % planowanych dochodów bieżących, o ile suma zaciągniętych zobowiązań z tego tytułu w roku budżetowym nie przekroczyła 1 % planowanych dochodów bieżących.

eprasa.pl f574bbfe01

Art. 91a. 1. W celu sfinansowania środków niezbędnych na pokrycie deficytu lub rozchodów budżetu jednostki samorządu terytorialnego, jednostka samorządu terytorialnego może przyjmować w depozyt wolne środki od samodzielnych publicznych zakładów opieki zdrowotnej, dla których podmiotem tworzącym jest jednostka samorządu terytorialnego, samorządowych instytucji kultury oraz samorządowych osób prawnych, o których mowa w art. 9 pkt 14, z wyłączeniem wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej.

2. Przyjmowanie wolnych środków w depozyt następuje na podstawie uchwały organu stanowiącego jednostki samorządu terytorialnego wyrażającej zgodę na przyjmowanie w depozyt wolnych środków, podjętej na wniosek zarządu, oraz umowy. Uchwała może ponadto określać:

1) warunki przyjmowania wolnych środków w depozyt przez jednostkę samorządu terytorialnego;

2) wysokość lub sposób obliczania oprocentowania środków przyjętych w depozyt przez jednostkę samorządu terytorialnego.

Art. 92. 1. Jednostki samorządu terytorialnego mogą zaciągać jedynie takie zobowiązania, o których mowa w art. 91 ust. 2, których koszty obsługi, jeżeli występują, są ponoszone co najmniej raz do roku, przy czym:

1) dyskonto od emitowanych przez jednostki samorządu terytorialnego papierów wartościowych nie może przekraczać 5 % wartości nominalnej;

2) kapitalizacja odsetek jest niedopuszczalna.

2. Ograniczenie, o którym mowa w ust. 1, stosuje się odpowiednio do jednostek sektora finansów publicznych innych niż Skarb Państwa.

Art. 93. 1. Jednostki sektora finansów publicznych, z wyjątkiem Skarbu Państwa, nie mogą zaciągać pożyczek lub kredytów, emitować papierów wartościowych oraz udzielać poręczeń i gwarancji, których wartość nominalna należna do zapłaty w dniu wymagalności, wyrażona w złotych, nie została ustalona w dniu zawierania transakcji.

2. Rada Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, przypadki, w których nie stosuje się ograniczeń, o których mowa w ust. 1, uwzględniając w szczególności specyfikę kredytów i pożyczek z instytucji międzynarodowych lub od pożyczkodawców rządowych, jak również biorąc pod uwagę możliwość wywiązywania się z zaciągniętych zobowiązań oraz ograniczenie wzrostu poziomu państwowego długu publicznego.

Art. 94. 1. Jednostki samorządu terytorialnego mogą udzielać poręczeń i gwarancji, z uwzględnieniem przepisów niniejszej ustawy. Łączna kwota poręczeń i gwarancji określana jest w uchwale budżetowej.

2. Poręczenia i gwarancje, o których mowa w ust. 1, są terminowe i udzielane do określonej kwoty.

Rozdział 5

Zasady i tryb emisji skarbowych papierów wartościowych

Art. 95. 1. Skarbowy papier wartościowy jest papierem wartościowym, w którym Skarb Państwa stwierdza, że jest dłużnikiem właściciela takiego papieru, i zobowiązuje się wobec niego do spełnienia określonego świadczenia, które może mieć charakter pieniężny lub niepieniężny.

2. Skarbowe papiery wartościowe mogą być emitowane lub wystawiane w granicach limitów określonych w ustawie budżetowej.

3. Skarbowe papiery wartościowe opiewające na świadczenia pieniężne mogą być emitowane lub wystawiane wyłącznie przez Ministra Finansów.

4. Skarbowe papiery wartościowe opiewające na świadczenia niepieniężne emituje Minister Finansów.

5. Skarbowe papiery wartościowe opiewające na świadczenia pieniężne uprawniające do określonych świadczeń niepieniężnych w zamian za te skarbowe papiery wartościowe emituje Minister Finansów.

6. Skarb Państwa odpowiada całym majątkiem za zobowiązania wynikające z wyemitowanych lub wystawionych skarbowych papierów wartościowych.

Art. 96. Skarbowe papiery wartościowe mogą być emitowane lub wystawiane jako papiery wartościowe o pierwotnym terminie wykupu:

1) nie dłuższym niż rok, do których zalicza się w szczególności bony skarbowe (krótkoterminowe skarbowe papiery wartościowe);

2) dłuższym niż rok, do których zalicza się w szczególności obligacje skarbowe.

eprasa.pl f574bbfe01

Art. 97. 1. Minister Finansów określi, w drodze rozporządzenia, warunki emitowania danego rodzaju skarbowych papierów wartościowych, a w szczególności:

1) jednostkową wartość nominalną,

2) walutę, w której może następować emisja, lub sposób określenia waluty emisji,

3) zasady i tryb sprzedaży, w tym termin lub sposób ustalenia ceny sprzedaży emitowanych papierów wartościowych na rynku pierwotnym,

4) podmioty, którym skarbowe papiery wartościowe danej emisji są oferowane do nabycia na rynku pierwotnym,

5) ograniczenia co do obrotu skarbowymi papierami wartościowymi na rynku pierwotnym i wtórnym,

6) sposób realizacji świadczeń z tytułu skarbowych papierów wartościowych

– kierując się koniecznością optymalnego zaspokajania potrzeb pożyczkowych budżetu państwa oraz efektywnego zarządzania długiem Skarbu Państwa.

2. Minister Finansów określi, w drodze rozporządzenia, warunki emitowania skarbowych papierów wartościowych, o których mowa w art. 95 ust. 5, a w szczególności:

1) walutę, w której może następować emisja,

2) zasady i tryb sprzedaży skarbowych papierów wartościowych,

3) rodzaj świadczeń niepieniężnych wydawanych w zamian za skarbowe papiery wartościowe,

4) podmioty, którym skarbowe papiery wartościowe danej emisji mogą być oferowane do nabycia na rynku pierwotnym,

5) ograniczenia co do obrotu skarbowymi papierami wartościowymi na rynku pierwotnym i wtórnym

– kierując się koniecznością zapewnienia efektywnego zarządzania długiem oraz aktywami Skarbu Państwa.

Art. 98. 1. Minister Finansów określi, przez wydanie listu emisyjnego, szczegółowe warunki emisji skarbowych papierów wartościowych dotyczące treści świadczeń wynikających ze skarbowego papieru wartościowego i sposób ich realizacji.

2. Minister Finansów określi, przez wydanie listu emisyjnego, szczegółowe warunki emisji skarbowych papierów wartościowych, o których mowa w art. 95 ust. 5, dotyczące treści świadczeń wynikających z tego papieru i sposób ich realizacji. Przepisy ust. 4 i 5 stosuje się odpowiednio.

3. Minister Finansów może upoważnić inny podmiot do wydania listu emisyjnego dotyczącego skarbowych papierów wartościowych przeznaczonych na rynki finansowe.

4. List emisyjny zawiera w szczególności:

1) datę emisji;

2) powołanie podstawy prawnej emisji;

3) cenę zbycia lub sposób jej ustalenia;

4) stopę procentową lub sposób jej obliczania;

5) określenie sposobu i terminów wypłaty należności głównej oraz należności ubocznych;

6) datę, od której nalicza się oprocentowanie skarbowych papierów wartościowych tej emisji;

7) termin wykupu oraz zastrzeżenia dotyczące możliwości wcześniejszego wykupu.

5. Minister Finansów podaje do publicznej wiadomości szczegółowe warunki danej emisji. Podanie do publicznej wiadomości listu emisyjnego jest warunkiem dojścia emisji do skutku.

Art. 99. Bon skarbowy jest krótkoterminowym papierem wartościowym oferowanym do sprzedaży w kraju na rynku pierwotnym z dyskontem i wykupywanym według wartości nominalnej po upływie okresu, na jaki został wyemitowany.

Art. 100. 1. Obligacja skarbowa jest papierem wartościowym oferowanym do sprzedaży w kraju lub za granicą, oprocentowanym w postaci dyskonta lub odsetek.

2. Obligacja skarbowa sprzedawana jest na rynku pierwotnym:

1) z dyskontem,

2) według wartości nominalnej,

3) powyżej wartości nominalnej

– i wykupywana po upływie okresu, na jaki została wyemitowana.

eprasa.pl f574bbfe01

Art. 101. 1. Skarbowy papier oszczędnościowy jest skarbowym papierem wartościowym oferowanym do sprzedaży:

1) osobom fizycznym;

2) stowarzyszeniom, innym organizacjom społecznym i zawodowym oraz fundacjom wpisanym do rejestru sądowego, a w przypadku nierezydentów – również wpisanym do innego rejestru urzędowego, o ile warunki emitowania tak stanowią.

2. Skarbowy papier oszczędnościowy może być wyłączony z obrotu na rynku wtórnym albo może być przedmiotem obrotu tylko między podmiotami, o których mowa w ust. 1, o ile warunki emitowania tak stanowią.

Art. 102. 1. Skarbowe papiery wartościowe są zbywane na rynku pierwotnym odpłatnie.

2. Emisja następuje z dniem rozliczenia zaoferowanych do nabycia skarbowych papierów wartościowych oraz w kwocie równej wartości nominalnej zbytych papierów wartościowych.

3. W celach związanych z zarządzaniem długiem Skarbu Państwa Minister Finansów może wyemitować skarbowe papiery wartościowe w kwocie wyższej od wartości nominalnej zbytych papierów wartościowych.

4. Skarbowe papiery wartościowe, o których mowa w ust. 3 oraz w art. 79 ust. 2, są zarejestrowane na rachunku Ministra Finansów.

DZIAŁ III
Ustawa budżetowa[21)]

Rozdział 1
(uchylony)[22)]

Rozdział 2
Ustawa budżetowa

Art. 109. 1. Ustawa budżetowa jest podstawą gospodarki finansowej państwa w danym roku budżetowym.

2. Ustawa budżetowa składa się z:

1) budżetu państwa;

2) załączników;

3) postanowień, których obowiązek zamieszczenia w ustawie budżetowej wynika z niniejszej ustawy lub z odrębnych ustaw.

3. Ustawa budżetowa jest uchwalana na okres roku budżetowego.

4. Rokiem budżetowym jest rok kalendarzowy.

5. Ustawa budżetowa nie może zawierać przepisów zmieniających inne ustawy.

Art. 110. 1. Budżet państwa określa:

1) łączną kwotę prognozowanych podatkowych i niepodatkowych dochodów budżetu państwa;

2) łączną kwotę planowanych wydatków budżetu państwa;

2a) kwotę planowanych wydatków, obliczoną zgodnie z art. 112aa ust. 1 albo art. 112d ust. 3, oraz kwotę planowanego limitu wydatków, o którym mowa w art. 112aa ust. 3;

3) kwotę planowanego deficytu budżetu państwa wraz ze źródłami jego pokrycia;

4) łączną kwotę prognozowanych dochodów budżetu środków europejskich;

5) łączną kwotę planowanych wydatków budżetu środków europejskich;

6) wynik budżetu środków europejskich;

7) łączną kwotę planowanych przychodów budżetu państwa;

[21)] Tytuł działu w brzmieniu ustalonym przez art. 35 pkt 3 ustawy, o której mowa w odnośniku 1; wszedł w życie z dniem 14 stycznia 2025 r.

[22)] Rozdział uchylony przez art. 35 pkt 4 ustawy, o której mowa w odnośniku 1; wszedł w życie z dniem 14 stycznia 2025 r.

eprasa.pl f574bbfe01

8) łączną kwotę planowanych rozchodów budżetu państwa;

9) planowane saldo przychodów i rozchodów budżetu państwa;

10) limit zobowiązań z tytułu zaciąganych kredytów i pożyczek oraz emitowanych papierów wartościowych.

2. W roku *s*, o którym mowa w art. 112d ust. 3, budżet państwa nie określa kwot, o których mowa w ust. 1 pkt 2a.

Art. 111. Dochodami podatkowymi i niepodatkowymi budżetu państwa są:

1) podatki i opłaty, w części, która zgodnie z odrębnymi ustawami nie stanowi dochodów jednostek samorządu terytorialnego, przychodów państwowych funduszy celowych oraz innych jednostek sektora finansów publicznych;

2) cła;

3) wpłaty z zysku przedsiębiorstw państwowych i jednoosobowych spółek Skarbu Państwa oraz banków państwowych;

4) wpłaty z tytułu dywidendy;

5) wpłaty z zysku Narodowego Banku Polskiego;

6) wpłaty nadwyżki środków finansowych agencji wykonawczych;

7) dochody pobierane przez państwowe jednostki budżetowe, o ile odrębne ustawy nie stanowią inaczej;

8) dochody z najmu i dzierżawy oraz z innych umów o podobnym charakterze, dotyczące składników majątkowych Skarbu Państwa, o ile odrębne ustawy nie stanowią inaczej;

9) odsetki od środków zgromadzonych na rachunkach bankowych państwowych jednostek budżetowych lub organów władzy publicznej, o ile odrębne ustawy nie stanowią inaczej;

10) odsetki od lokat terminowych ustanowionych ze środków zgromadzonych na centralnym rachunku bieżącym budżetu państwa;

11) odsetki od udzielonych z budżetu państwa pożyczek krajowych i zagranicznych;

12) grzywny, mandaty i inne kary pieniężne, o ile odrębne ustawy nie stanowią inaczej;

13) spadki, zapisy i darowizny w postaci pieniężnej na rzecz Skarbu Państwa;

14) dochody ze sprzedaży majątku, rzeczy i praw, niestanowiące przychodów w rozumieniu art. 5 ust. 1 pkt 4 lit. a i b, o ile odrębne ustawy nie stanowią inaczej;

15) inne dochody określone w odrębnych ustawach lub umowach międzynarodowych;

16) środki europejskie i środki, o których mowa w art. 5 ust. 3 pkt 5 lit. a i b, na realizację projektów pomocy technicznej oraz środki, o których mowa w art. 5 ust. 3 pkt 5 lit. c i d i pkt 6 oraz w art. 4 ust. 2 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1306/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. w sprawie finansowania wspólnej polityki rolnej, zarządzania nią i monitorowania jej oraz uchylającego rozporządzenia Rady (EWG) nr 352/78, (WE) nr 165/94, (WE) nr 2799/98, (WE) nr 814/2000, (WE) nr 1290/2005 i (WE) nr 485/2008 (Dz. Urz. UE L 347 z 20.12.2013, str. 549), zwanego dalej „rozporządzeniem nr 1306/2013", a także środki, o których mowa w art. 5 ust. 3 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/2116 z dnia 2 grudnia 2021 r. w sprawie finansowania wspólnej polityki rolnej, zarządzania nią i monitorowania jej oraz uchylenia rozporządzenia (UE) nr 1306/2013 (Dz. Urz. UE L 435 z 06.12.2021, str. 187, z późn. zm.[23)]), zwanego dalej „rozporządzeniem 2021/2116", po ich przekazaniu na rachunek dochodów budżetu państwa;

17) odsetki wykupywane przez nabywców obligacji skarbowych lub nadwyżka wynikająca z różnicy pomiędzy ceną emisyjną a wartością nominalną zbywanych obligacji skarbowych.

Art. 112. 1. Wydatki budżetu państwa są przeznaczone w szczególności na:

1) funkcjonowanie organów władzy publicznej, w tym organów administracji rządowej, organów kontroli i ochrony prawa oraz sądów i trybunałów;

2) zadania wykonywane przez administrację rządową;

3) subwencje ogólne dla jednostek samorządu terytorialnego;

3a) subwencje dla podmiotów systemu szkolnictwa wyższego i nauki;

4) dotacje dla jednostek samorządu terytorialnego;

---

23) Zmiany wymienionego rozporządzenia zostały ogłoszone w Dz. Urz. UE L 29 z 10.02.2022, str. 45 oraz Dz. Urz. UE L 216 z 19.08.2022, str. 1.

eprasa.pl f574bbfe01

5) wpłaty do budżetu Unii Europejskiej, zwane dalej „środkami własnymi Unii Europejskiej”;

6) subwencje dla partii politycznych;

7) dotacje na zadania określone odrębnymi ustawami;

8) obsługę długu publicznego;

9) wkład krajowy na realizację programów finansowanych z udziałem środków europejskich lub środków, o których mowa w art. 5 ust. 3 pkt 3, 5 i 6.

2. Z budżetu państwa są finansowane zadania określone w odrębnych ustawach i umowach międzynarodowych.

Art. 112a. (uchylony)

Art. 112a[1]. (uchylony)

Art. 112aa. 1. Kwota wydatków na dany rok organów i jednostek, o których mowa w art. 9 pkt 1–3, 5–9, 15, państwowych osób prawnych, o których mowa w art. 9 pkt 14, a także funduszy utworzonych, powierzonych lub przekazanych Bankowi Gospodarstwa Krajowego na podstawie odrębnych ustaw, jest obliczana według wzoru:

$$WYD_n = WYD^*_{n-1} \cdot E_n(DEF_n) \cdot WPKB_n + K_n + E_n(\Delta DD_n)$$

przy czym:

$$WYD^*_{n-1} = WYD_{n-1} \cdot \frac{DEF_{n-2}}{E_{n-1}(DEF_{n-2})} \cdot \frac{E_n(DEF_{n-1})}{E_{n-1}(DEF_{n-1})} \cdot \sqrt[8]{\frac{\frac{PKB_{n-2}}{PKB_{n-3}}}{E_{n-1}\left(\frac{PKB_{n-2}}{PKB_{n-3}}\right)} \cdot \frac{E_n\left(\frac{PKB_{n-1}}{PKB_{n-2}}\right)}{E_{n-1}\left(\frac{PKB_{n-1}}{PKB_{n-2}}\right)}}$$

$$WPKB_n = \sqrt[8]{\frac{PKB_{n-2}}{PKB_{n-8}} \cdot E_n\left(\frac{PKB_{n-1}}{PKB_{n-2}}\right) \cdot E_n\left(\frac{PKB_n}{PKB_{n-1}}\right)}$$

w którym poszczególne symbole oznaczają:

n – rok, na który jest obliczana kwota wydatków,

$n-1$ – rok poprzedzający rok n,

$n-2$ – rok poprzedzający rok n o dwa lata,

$n-3$ – rok poprzedzający rok n o trzy lata,

$n-8$ – rok poprzedzający rok n o osiem lat,

WYD_n – kwota wydatków określona w projekcie ustawy budżetowej na rok n przedłożonym Sejmowi,

WYD^*_{n-1}[24)] – kwota wydatków określona w projekcie ustawy budżetowej na rok $n-1$ przedłożonym Sejmowi, skorygowana zgodnie z aktualizacją prognoz deflatora produktu krajowego brutto oraz wartości produktu krajowego brutto w cenach stałych, a w przypadku gdy w roku $n-1$ zostały spełnione warunki, o których mowa w art. 112d ust. 1, kwota wydatków, o której mowa w art. 112d ust. 2, skorygowana zgodnie z aktualizacją prognoz deflatora produktu krajowego brutto oraz wartości produktu krajowego brutto w cenach stałych,

WYD^*_{n-1}[25)] **– kwota wydatków określona w projekcie ustawy budżetowej na rok $n-1$ przedłożonym Sejmowi, skorygowana zgodnie z aktualizacją prognoz deflatora produktu krajowego brutto oraz wartości produktu krajowego brutto w cenach stałych, a w przypadku gdy w roku $n-1$ zastosowano przepis art. 112d ust. 1 – kwota wydatków, o której mowa w art. 112d ust. 2 albo art. 112da ust. 2, skorygowana zgodnie z aktualizacją prognoz deflatora produktu krajowego brutto oraz wartości produktu krajowego brutto w cenach stałych,**

24) Objaśnienie symbolu w tym brzmieniu obowiązuje do wejścia w życie zmiany, o której mowa w odnośniku 25.

25) Objaśnienie symbolu w brzmieniu ustalonym przez art. 35 pkt 5 lit. a ustawy, o której mowa w odnośniku 1; wejdzie w życie z dniem 1 stycznia 2026 r.

eprasa.pl f574bbfe01

WYD_{n-1}[24] – kwota wydatków określona w projekcie ustawy budżetowej na rok $n-1$ przedłożonym Sejmowi, a w przypadku gdy w roku $n-1$ zostały spełnione warunki, o których mowa w art. 112d ust. 1, kwota wydatków, o której mowa w art. 112d ust. 2,

WYD_{n-1}[25] – kwota wydatków określona w projekcie ustawy budżetowej na rok $n-1$ przedłożonym Sejmowi, a w przypadku gdy w roku $n-1$ zastosowano przepis art. 112d ust. 1 – kwota wydatków, o której mowa w art. 112d ust. 2 albo art. 112da ust. 2,

DEF_{n-2} – ogłoszony przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego zgodnie z art. 38b pkt 2a deflator produktu krajowego brutto w roku $n-2$; jeżeli deflator ten jest niższy od 1, przyjmuje się, że wynosi 1,

$E_{n-1}(DEF_{n-2})$ – prognozowany w uzasadnieniu projektu ustawy budżetowej na rok $n-1$ przedłożonego Sejmowi deflator produktu krajowego brutto w roku $n-2$; jeżeli deflator ten jest niższy od 1, przyjmuje się, że wynosi 1,

$E_{n-1}(DEF_{n-1})$ – prognozowany w uzasadnieniu projektu ustawy budżetowej na rok $n-1$ przedłożonego Sejmowi deflator produktu krajowego brutto w roku $n-1$; jeżeli deflator ten jest niższy od 1, przyjmuje się, że wynosi 1,

$E_n(DEF_{n-1})$ – prognozowany w uzasadnieniu projektu ustawy budżetowej na rok n przedłożonego Sejmowi deflator produktu krajowego brutto w roku $n-1$; jeżeli deflator ten jest niższy od 1, przyjmuje się, że wynosi 1,

$E_n(DEF_n)$ – prognozowany w uzasadnieniu projektu ustawy budżetowej na rok n przedłożonego Sejmowi deflator produktu krajowego brutto w roku n; jeżeli deflator ten jest niższy od 1, przyjmuje się, że wynosi 1,

$WPKB_n$ – wskaźnik średniookresowej dynamiki wartości produktu krajowego brutto w cenach stałych określony w uzasadnieniu projektu ustawy budżetowej na rok n przedłożonego Sejmowi z dokładnością do setnych części procentu,

K_n – wielkość korekty kwoty wydatków określona w uzasadnieniu projektu ustawy budżetowej na rok n przedłożonego Sejmowi,

PKB_{n-2}/PKB_{n-8} – ogłoszona przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego zgodnie z art. 38b pkt 2 łączna dynamika wartości produktu krajowego brutto; jeżeli w latach od $n-8$ do $n-2$ zawierają się rok s lub lata i, o których mowa w art. 112d ust. 3, wskaźnik ten oblicza się zgodnie z art. 112d ust. 6,

PKB_{n-2}/PKB_{n-3} – ogłoszona przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego zgodnie z art. 38b pkt 2b dynamika wartości produktu krajowego brutto w cenach stałych w roku $n-2$; jeżeli w latach $n-2$ i $n-3$ zawierają się rok s lub lata i, o których mowa w art. 112d ust. 3, wskaźnik ten oblicza się zgodnie z art. 112d ust. 6,

$E_n\left(\frac{PKB_{n-1}}{PKB_{n-2}}\right)$ – prognozowana w uzasadnieniu projektu ustawy budżetowej na rok n przedłożonego Sejmowi roczna dynamika wartości produktu krajowego brutto w cenach stałych w roku $n-1$; jeżeli w latach $n-1$ i $n-2$ zawierają się rok s lub lata i, o których mowa w art. 112d ust. 3, wskaźnik ten oblicza się zgodnie z art. 112d ust. 6,

$E_n\left(\frac{PKB_n}{PKB_{n-1}}\right)$ – prognozowana w uzasadnieniu projektu ustawy budżetowej na rok n przedłożonego Sejmowi roczna dynamika wartości produktu krajowego brutto w cenach stałych w roku n; jeżeli w latach n i $n-1$ zawierają się rok s lub lata i, o których mowa w art. 112d ust. 3, wskaźnik ten oblicza się zgodnie z art. 112d ust. 6,

$E_{n-1}\left(\frac{PKB_{n-1}}{PKB_{n-2}}\right)$ – prognozowana w uzasadnieniu projektu ustawy budżetowej na rok $n-1$ przedłożonego Sejmowi roczna dynamika wartości produktu krajowego brutto w cenach stałych w roku $n-1$; jeżeli w latach $n-1$ i $n-2$ zawierają się rok s lub lata i, o których mowa w art. 112d ust. 3, wskaźnik ten oblicza się zgodnie z art. 112d ust. 6,

$E_{n-1}\left(\frac{PKB_{n-2}}{PKB_{n-3}}\right)$ – prognozowana w uzasadnieniu projektu ustawy budżetowej na rok $n-1$ przedłożonego Sejmowi roczna dynamika wartości produktu krajowego brutto w cenach stałych w roku $n-2$; jeżeli w latach $n-2$ i $n-3$ zawierają się rok s lub lata i, o których mowa w art. 112d ust. 3, wskaźnik ten oblicza się zgodnie z art. 112d ust. 6,

eprasa.pl f574bbfe01

$E_n(\Delta DD_n)$ – prognozowana wartość ogółem działań dyskrecjonalnych, o których mowa w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2024/1263 z dnia 29 kwietnia 2024 r. w sprawie skutecznej koordynacji polityk gospodarczych i w sprawie wielostronnego nadzoru budżetowego oraz uchylającym rozporządzenie Rady (WE) nr 1466/97 (Dz. Urz. UE L 2024/1263 z 30.04.2024), mających wpływ na dochody organów i jednostek, o których mowa w art. 9 pkt 1–3, 5–9, 15, państwowych osób prawnych, o których mowa w art. 9 pkt 14, a także funduszy utworzonych, powierzonych lub przekazanych Bankowi Gospodarstwa Krajowego na podstawie odrębnych ustaw, z tytułu podatków lub składek, o których mowa w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 549/2013 z dnia 21 maja 2013 r. w sprawie europejskiego systemu rachunków narodowych i regionalnych w Unii Europejskiej (Dz. Urz. UE L 174 z 26.06.2013), planowanych lub przyjętych na rok n, jeżeli wartość każdego z tych działań w okresie 12 kolejnych miesięcy począwszy od miesiąca rozpoczęcia stosowania działania dyskrecjonalnego przekracza 0,03 % wartości produktu krajowego brutto prognozowanej w uzasadnieniu projektu ustawy budżetowej na rok n przedłożonego Sejmowi; w przypadku planowanej w roku n rezygnacji z działań dyskrecjonalnych dokonanych w latach poprzednich w prognozowanej wartości ogółem działań dyskrecjonalnych w roku n uwzględnia się wpływ na kwotę WYD_n dokonanych działań dyskrecjonalnych, który wystąpiłby w przypadku braku rezygnacji z tych działań w roku n, z tym że w przypadku dokonywania w roku n aktualizacji wartości działań dyskrecjonalnych uwzględnionych w latach poprzednich nie ma zastosowania warunek przekroczenia przez każde z nich 0,03 % wartości produktu krajowego brutto prognozowanej w uzasadnieniu projektu ustawy budżetowej na rok n przedłożonego Sejmowi, przy czym rok n nie jest wcześniejszy niż rok 2025.

2. W kwocie wydatków, o której mowa w ust. 1, i kwocie, o którą pomniejsza się tę kwotę zgodnie z ust. 3, oraz limicie wydatków, o którym mowa w ust. 3, nie uwzględnia się:

1) wydatków budżetu środków europejskich;

2) wydatków na realizację programów finansowanych z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 3 pkt 1 i 3–6;

3) wydatków finansowanych ze środków, o których mowa w art. 5 ust. 3 pkt 2;

4) wydatków na realizację planu rozwojowego, o którym mowa w art. 5 pkt 7aa ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju w zakresie objętym finansowaniem ze środków, o których mowa w art. 5 ust. 3 pkt 5d;

5) przepływów finansowych między organami i jednostkami, o których mowa w ust. 1, z tytułu dotacji i subwencji;

6) przepływów finansowych między funduszami zarządzanymi przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych oraz Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego;

7) wydatków na spłaty wartości nominalnych instrumentów dłużnych, w szczególności kredytów, pożyczek oraz dłużnych papierów wartościowych.

2a. Przepływy finansowe między organami i jednostkami, o których mowa w ust. 1, z tytułu dotacji i subwencji obejmują przepływy finansowe między tymi organami i jednostkami wynikające ze stosunków prawnych, które nazwą odpowiadają dotacjom i subwencjom, oraz z innych stosunków prawnych, które wywołują skutki ekonomiczne odpowiadające dotacjom i subwencjom.

2b.[26)] Wydatki i koszty organów i jednostek, o których mowa w ust. 1, pomniejsza się o przepływy finansowe między tymi organami i jednostkami a funduszami utworzonymi, powierzonymi lub przekazanymi Bankowi Gospodarstwa Krajowego na podstawie odrębnych ustaw, które nie są objęte nieprzekraczalnym limitem wydatków określonym w ust. 3.

2b. (uchylony)[27)]

2c. W kwocie wydatków, o której mowa w ust. 1, i kwocie, o którą pomniejsza się tę kwotę zgodnie z ust. 3, oraz limicie wydatków, o którym mowa w ust. 3, uwzględnia się wartość nominalną skarbowych papierów wartościowych przekazanych nieodpłatnie przez organy i jednostki, o których mowa w ust. 1, podmiotom zaliczanym według stanu na dzień 31 marca roku $n-1$, o którym mowa w ust. 1, do sektora instytucji rządowych i samorządowych w rozumieniu rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 549/2013 z dnia 21 maja 2013 r. w sprawie europejskiego systemu rachunków narodowych i regionalnych w Unii Europejskiej.

2d. Kwotę wydatków organów i jednostek, o których mowa w ust. 1, ustaloną z uwzględnieniem ust. 2c, pomniejsza się o wartość nominalną skarbowych papierów wartościowych otrzymanych nieodpłatnie przez te organy i jednostki od innych organów i jednostek, o których mowa w ust. 1.

---

26) Obowiązuje do wejścia w życie zmiany, o której mowa w odnośniku 27.

27) Przez art. 35 pkt 5 lit. b ustawy, o której mowa w odnośniku 1; wejdzie w życie z dniem 1 stycznia 2026 r.

eprasa.pl f574bbfe01

2e. W kwocie wydatków, o której mowa w ust. 1, oraz limicie wydatków, o którym mowa w ust. 3, nie uwzględnia się wydatków budżetu państwa:

1) z tytułu przekazania środków finansowych innym jednostkom niż jednostki, o których mowa w ust. 1, na spłatę zobowiązań objętych poręczeniem lub gwarancją Skarbu Państwa, zaciągniętych przez te jednostki po dniu 13 marca 2020 r., ale nie później niż w dniu 30 czerwca 2023 r.;

2) związanych z udzielonymi przez Skarb Państwa poręczeniami i gwarancjami zobowiązań zaciągniętych przez jednostki inne niż jednostki, o których mowa w ust. 1, po dniu 13 marca 2020 r., ale nie później niż w dniu 30 czerwca 2023 r.

3.[28)] Kwota wydatków, o której mowa w ust. 1, pomniejszona o kwotę:

1) prognozowanych w projekcie ustawy budżetowej przedłożonym Sejmowi wydatków jednostek, o których mowa w art. 9 pkt 2, i samorządowych jednostek budżetowych, uwzględniających założenia makroekonomiczne, o których mowa w art. 142 ust. 1 pkt 2 lit. a i b, oraz wieloletnie prognozy finansowe tych jednostek, a także wysokość wydatków wykonanych w latach poprzednich, po odjęciu kwot odpowiadających wielkościom planowanych przepływów, o których mowa w ust. 2 i 2a, od innych organów i jednostek, o których mowa w ust. 1,

2) planowanych wydatków organów i jednostek, o których mowa w art. 139 ust. 2,

3) planowanych kosztów Narodowego Funduszu Zdrowia:

   a) określonych w planie finansowym Funduszu zatwierdzonym w terminie, o którym mowa w art. 121 ust. 4 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2024 r. poz. 146, z późn. zm.[29)]),

   b) w przypadku niezatwierdzenia planu finansowego Funduszu w terminie, o którym mowa w art. 121 ust. 4 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, w wysokości równej planowanym przychodom określonym w planie, o którym mowa w art. 121 ust. 3 tej ustawy

   – po odjęciu kwot odpowiadających wielkościom planowanych przepływów, o których mowa w ust. 2 i 2a, od innych organów i jednostek, o których mowa w ust. 1,

4) planowanych wydatków Bankowego Funduszu Gwarancyjnego określonych w planie finansowym Funduszu,

5) planowanych wydatków Funduszu Przeciwdziałania COVID-19, o którym mowa w art. 65 ust. 1 ustawy z dnia 31 marca 2020 r. o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 568, z późn. zm.[30)]), oraz wydatków lub kosztów organów i jednostek, o których mowa w ust. 1, których źródłem finansowania są środki Funduszu Przeciwdziałania COVID-19, do których nie mają zastosowania ust. 2 i 2a:

   a) określonych w planie finansowym Funduszu Przeciwdziałania COVID-19 zatwierdzonym w terminie, o którym mowa w art. 65 ust. 24a ustawy z dnia 31 marca 2020 r. o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych oraz niektórych innych ustaw,

   b) w wysokości określonej w planie, o którym mowa w art. 65 ust. 21 ustawy z dnia 31 marca 2020 r. o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych oraz niektórych innych ustaw – w przypadku niezatwierdzenia planu finansowego Funduszu Przeciwdziałania COVID-19 w terminie, o którym mowa w art. 65 ust. 24a tej ustawy,

6) planowanych wydatków Funduszu Pomocy, o którym mowa w ustawie z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa (Dz. U. z 2025 r. poz. 337, 620 i 621), oraz wydatków lub kosztów organów i jednostek, o których mowa w ust. 1, których źródłem finansowania są środki Funduszu Pomocy, do których nie mają zastosowania przepisy ust. 2 i 2a:

   a) określonych w planie finansowym Funduszu Pomocy zatwierdzonym w terminie, o którym mowa w art. 14 ust. 31 ustawy z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa,

---

28) W tym brzmieniu obowiązuje do wejścia w życie zmiany, o której mowa w odnośniku 31.

29) Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2024 r. poz. 858, 1222, 1593, 1615 i 1915 oraz z 2025 r. poz. 129, 304, 620, 637, 779, 1083, 1192 i 1211.

30) Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2020 r. poz. 695, 1086, 1262, 1478, 1747, 2157 i 2255, z 2021 r. poz. 1535 i 2368, z 2022 r. poz. 64, 202, 1561, 1692, 1730, 1967, 2127, 2236 i 2687, z 2023 r. poz. 295, 556, 803, 1641, 1785 i 2760 oraz z 2024 r. poz. 834, 859, 1089 i 1831.

eprasa.pl f574bbfe01

b) w wysokości określonej w planie, o którym mowa w art. 14 ust. 27 ustawy z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa – w przypadku niezatwierdzenia planu finansowego w terminie wymienionym w art. 14 ust. 31 tej ustawy

– oraz powiększona o kwotę prognozowanych na rok n, o którym mowa w ust. 1, działań jednorazowych i tymczasowych po stronie dochodów, o których mowa w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2024/1263 z dnia 29 kwietnia 2024 r. w sprawie skutecznej koordynacji polityk gospodarczych i w sprawie wielostronnego nadzoru budżetowego oraz uchylającym rozporządzenie Rady (WE) nr 1466/97, mających wpływ na dochody organów i jednostek, o których mowa w ust. 1, jeżeli wartość każdego z nich przekracza 0,03 % wartości produktu krajowego brutto prognozowanej w uzasadnieniu projektu ustawy budżetowej na rok n, o którym mowa w ust. 1, przedłożonego Sejmowi, oraz o wartość klauzuli obronnej, o której mowa w ust. 4a, stanowi limit wydatków organów i jednostek, o których mowa w art. 9 pkt 1, państwowych jednostek budżetowych z wyłączeniem organów i jednostek, o których mowa w art. 139 ust. 2, pkt 5–8, państwowych osób prawnych, o których mowa w art. 9 pkt 14, a także funduszy utworzonych, powierzonych lub przekazanych Bankowi Gospodarstwa Krajowego na podstawie odrębnych ustaw z wyłączeniem Funduszu Przeciwdziałania COVID-19, o którym mowa w art. 65 ust. 1 ustawy z dnia 31 marca 2020 r. o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych oraz niektórych innych ustaw, oraz Funduszu Pomocy, o którym mowa w ustawie z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa.

3.[31)] Kwota wydatków, o której mowa w ust. 1, pomniejszona o kwotę:

1) prognozowanych w projekcie ustawy budżetowej przedłożonym Sejmowi wydatków jednostek, o których mowa w art. 9 pkt 2 i 2a, i samorządowych jednostek budżetowych, uwzględniających założenia makroekonomiczne, o których mowa w art. 142 ust. 1 pkt 2 lit. a–b, oraz wieloletnie prognozy finansowe tych jednostek, a także wysokość wydatków wykonanych w latach poprzednich, po odjęciu kwot odpowiadających wielkościom planowanych przepływów, o których mowa w ust. 2 pkt 5 i 6 oraz ust. 2a, od innych organów i jednostek, o których mowa w ust. 1,

2) planowanych wydatków organów i jednostek, o których mowa w art. 139 ust. 2, po odjęciu kwot odpowiadających wielkościom planowanych przepływów, o których mowa w ust. 2 pkt 5 i 6 oraz ust. 2a, od innych organów i jednostek, o których mowa w ust. 1,

3) planowanych wydatków Bankowego Funduszu Gwarancyjnego określonych w planie finansowym Funduszu po odjęciu kwot odpowiadających wielkościom planowanych przepływów, o których mowa w ust. 2 pkt 5 i 6 oraz ust. 2a, od innych organów i jednostek, o których mowa w ust. 1

– oraz powiększona o kwotę prognozowanych na rok n, o którym mowa w ust. 1, działań jednorazowych i tymczasowych po stronie dochodów, o których mowa w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2024/1263 z dnia 29 kwietnia 2024 r. w sprawie skutecznej koordynacji polityk gospodarczych i w sprawie wielostronnego nadzoru budżetowego oraz uchylającym rozporządzenie Rady (WE) nr 1466/97, mających wpływ na dochody organów i jednostek, o których mowa w ust. 1, jeżeli wartość każdego z nich przekracza 0,03 % wartości produktu krajowego brutto prognozowanej w uzasadnieniu projektu ustawy budżetowej na rok n, o którym mowa w ust. 1, przedłożonego Sejmowi, oraz o wartość klauzuli obronnej, o której mowa w ust. 4a, stanowi limit wydatków organów i jednostek, o których mowa w art. 9 pkt 1, państwowych jednostek budżetowych z wyłączeniem organów i jednostek, o których mowa w art. 139 ust. 2, pkt 5–9, państwowych osób prawnych, o których mowa w art. 9 pkt 14, a także funduszy utworzonych, powierzonych lub przekazanych Bankowi Gospodarstwa Krajowego na podstawie odrębnych ustaw.

4. Wielkość korekty kwoty wydatków K_n, o której mowa w ust. 1:

1) w przypadku gdy najbardziej aktualne prognozy Komisji Europejskiej przewidują, że:

a) wartość relacji wyniku nominalnego sektora instytucji rządowych i samorządowych w rozumieniu rozporządzenia Rady (WE) nr 479/2009 z dnia 25 maja 2009 r. o stosowaniu Protokołu w sprawie procedury dotyczącej nadmiernego deficytu załączonego do Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską (Dz. Urz. UE L 145 z 10.06.2009, str. 1, z późn. zm.[32)]) do produktu krajowego brutto w roku $n - 1$ lub roku n, o których mowa w ust. 1, jest niższa niż -3 %, lub

[31)] W brzmieniu ustalonym przez art. 35 pkt 5 lit. c ustawy, o której mowa w odnośniku 1; wejdzie w życie z dniem 1 stycznia 2026 r.

[32)] Zmiany wymienionego rozporządzenia zostały ogłoszone w Dz. Urz. UE L 198 z 30.07.2010, str. 1 oraz Dz. Urz. UE L 69 z 08.03.2014, str. 101.

eprasa.pl f574bbfe01

b) wartość relacji długu sektora instytucji rządowych i samorządowych w rozumieniu rozporządzenia Rady (WE) nr 479/2009 z dnia 25 maja 2009 r. o stosowaniu Protokołu w sprawie procedury dotyczącej nadmiernego deficytu załączonego do Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską do produktu krajowego brutto w roku $n-1$ lub w roku n, o których mowa w ust. 1, jest wyższa niż 60 %

– nie może być wyższa niż dostosowanie fiskalne, wspierające realizację celu fiskalnego w zakresie poziomu wydatków określonego w średniookresowym planie budżetowo-strukturalnym, o którym mowa w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2024/1263 z dnia 29 kwietnia 2024 r. w sprawie skutecznej koordynacji polityk gospodarczych i w sprawie wielostronnego nadzoru budżetowego oraz uchylającym rozporządzenie Rady (WE) nr 1466/97, oraz przestrzeganie wartości odniesienia określonych w art. 126 ust. 2 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej sprecyzowanych w art. 1 Protokołu (nr 12) w sprawie procedury dotyczącej nadmiernego deficytu, załączonego do Traktatu o Unii Europejskiej i Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, obliczone według wzoru:

$$DF_n = -0{,}5\ \% \cdot E_n(PKB^{CB}{}_n)$$

w którym poszczególne symbole oznaczają:

DF_n – dostosowanie fiskalne,

$E_n(PKB^{CB}{}_n)$ – prognozowany w uzasadnieniu projektu ustawy budżetowej na rok n, o którym mowa w ust. 1, przedłożonego Sejmowi produkt krajowy brutto w cenach bieżących w roku n, o którym mowa w ust. 1;

2) w przypadkach innych niż określone w pkt 1 – wynosi 0.

4a. Wartość klauzuli obronnej jest równa sumie:

1) różnicy pomiędzy planowanymi wydatkami na zakup sprzętu wojskowego w roku *n*, o którym mowa w ust. 1, a wartością dostaw sprzętu wojskowego planowanych do otrzymania w roku *n*, o którym mowa w ust. 1;

2) różnicy pomiędzy wykonanymi wydatkami na zakup sprzętu wojskowego w roku *n-2*, o którym mowa w ust. 1, a wartością dokonanych dostaw sprzętu wojskowego w roku *n-2*, o którym mowa w ust. 1;

3) różnicy pomiędzy wartością planowanych na rok *n-2*, o którym mowa w ust. 1, dostaw sprzętu wojskowego, a planowanymi na rok *n-2*, o którym mowa w ust. 1, wydatkami na zakup sprzętu wojskowego, uwzględnionej w klauzuli obronnej zawartej w uzasadnieniu projektu ustawy budżetowej na rok *n-2*, o którym mowa w ust. 1, przedłożonego Sejmowi.

4b. Minister Obrony Narodowej przekazuje Ministrowi Finansów dane dotyczące wartości:

1) planowanych wydatków na zakup sprzętu wojskowego w roku *n*, o którym mowa w ust. 1, oraz wykonanych wydatków na zakup sprzętu wojskowego w roku *n-2*, o którym mowa w ust. 1;

2) dostaw sprzętu wojskowego planowanych do otrzymania w roku *n*, o którym mowa w ust. 1, oraz dokonanych dostaw sprzętu wojskowego w roku *n-2*, o którym mowa w ust. 1.

4c. Wartości planowanych i wykonanych wydatków oraz planowanych i dokonanych dostaw, o których mowa w ust. 4b, ustala się zgodnie z zasadami ustalania danych, o których mowa w art. 3 ust. 2 lit. c rozporządzenia Rady (WE) nr 479/2009 z dnia 25 maja 2009 r. o stosowaniu Protokołu w sprawie procedury dotyczącej nadmiernego deficytu załączonego do Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską, w zakresie wydatków militarnych.

4d. Wartość klauzuli obronnej, o której mowa w ust. 4a, jest obliczana na podstawie danych, o których mowa w ust. 4b, przekazanych Ministrowi Finansów przez Ministra Obrony Narodowej w terminach określonych w przepisach dotyczących prac nad projektem ustawy budżetowej. Do czasu przyjęcia przez Radę Ministrów projektu ustawy budżetowej, w przypadku zaistnienia zmian mających wpływ na wartość klauzuli obronnej, Minister Obrony Narodowej jest obowiązany przekazać niezwłocznie zmienione dane. Minister Obrony Narodowej przekazuje dane w formacie, o którym mowa w art. 8 ust. 2 rozporządzenia Rady (WE) nr 479/2009 z dnia 25 maja 2009 r. o stosowaniu Protokołu w sprawie procedury dotyczącej nadmiernego deficytu załączonego do Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską.

5. (uchylony)

Art. 112ab.[33)] 1. W przypadku zatwierdzenia przez Radę Unii Europejskiej ścieżki wydatków netto, o której mowa w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2024/1263 z dnia 29 kwietnia 2024 r. w sprawie skutecznej koordynacji polityk gospodarczych i w sprawie wielostronnego nadzoru budżetowego oraz uchylającym rozporządzenie Rady (WE) nr 1466/97, wielkość korekty kwoty wydatków K_n, o której mowa w art. 112aa ust. 1, odpowiada wysiłkowi fiskalnemu zgodnemu z zatwierdzoną przez Radę Unii Europejskiej ścieżką wydatków netto, o której mowa w tym rozporządzeniu.

33) W tym brzmieniu obowiązuje do wejścia w życie zmiany, o której mowa w odnośniku 34.

eprasa.pl f574bbfe01

2. Wielkość korekty kwoty wydatków K_n, o której mowa w art. 112aa ust. 1, może być inna niż wynikająca z ust. 1 lub art. 112aa ust. 4, jeżeli wynika to z zaleceń Rady Unii Europejskiej wydanych na podstawie art. 121 ust. 2 lub 4 lub art. 126 ust. 7 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej.

Art. 112ab.[34] **1. W przypadku zatwierdzenia przez Radę Unii Europejskiej ścieżki wydatków netto, o której mowa w art. 17 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2024/1263 z dnia 29 kwietnia 2024 r. w sprawie skutecznej koordynacji polityk gospodarczych i w sprawie wielostronnego nadzoru budżetowego oraz uchylającego rozporządzenie Rady (WE) nr 1466/97, wielkość korekty kwoty wydatków K_n, o której mowa w art. 112aa ust. 1, odpowiada dostosowaniu zgodnemu ze ścieżką wydatków netto zatwierdzoną przez Radę Unii Europejskiej w trybie art. 17 tego rozporządzenia.**

2. Minister Finansów może wystąpić do Rady Fiskalnej z wnioskiem o wydanie opinii dotyczącej wielkości korekty kwoty wydatków K_n, o której mowa w art. 112aa ust. 1, wynikającej z art. 112aa ust. 4, oraz wpływu tej korekty na długookresową stabilność finansów publicznych oraz sytuację makroekonomiczną kraju. Przepisy art. 4 ust. 4 i 5 ustawy z dnia 20 grudnia 2024 r. o Radzie Fiskalnej (Dz. U. z 2025 r. poz. 39 i 497), zwanej dalej „ustawą o Radzie Fiskalnej", stosuje się odpowiednio.

3. Wielkość korekty kwoty wydatków K_n, o której mowa w art. 112aa ust. 1, może być inna niż wynikająca z ust. 1 lub art. 112aa ust. 4, jeżeli wynika to:

1) z opinii Rady Fiskalnej, o której mowa w ust. 2, lub

2) z zaleceń Rady Unii Europejskiej wydanych na podstawie art. 121 ust. 2 lub 4 lub art. 126 ust. 7 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej.

Art. 112ac.[35] **1. Określona w ustawie budżetowej kwota planowanego limitu wydatków, o którym mowa w art. 112aa ust. 3, może zostać przekroczona, jeżeli zaistnieją nadzwyczajne okoliczności, pozostające poza kontrolą Rady Ministrów, wywołujące istotne skutki gospodarcze, ekonomiczne lub społeczne, po uzyskaniu pozytywnej opinii Rady Fiskalnej w zakresie skutków tego przekroczenia dla stabilności finansów publicznych i sytuacji makroekonomicznej kraju.**

2. W przypadku, o którym mowa w ust. 1, w planach finansowych jednostek, o których mowa w art. 112aa ust. 3, mogą być dokonywane zmiany, w następstwie których zostanie przekroczona kwota planowanego limitu wydatków, o którym mowa w art. 112aa ust. 3, po uzyskaniu opinii, o której mowa w ust. 1, oraz zgody Ministra Finansów, wydanej po uzyskaniu pozytywnej opinii sejmowej komisji właściwej do spraw budżetu.

3. Minister Finansów, występując do Rady Fiskalnej z wnioskiem o wydanie opinii, o której mowa w ust. 1, określa maksymalną wartość tego przekroczenia. Przepisy art. 4 ust. 4 i 5 ustawy o Radzie Fiskalnej stosuje się odpowiednio.

Art. 112b. (uchylony)

Art. 112c. (uchylony)

Art. 112d. 1. Przepisów art. 112aa nie stosuje się w przypadku:

1) wprowadzenia stanu wojennego;

2) wprowadzenia stanu wyjątkowego na całym terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;

3) wprowadzenia stanu klęski żywiołowej na całym terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;

4) ogłoszenia stanu epidemii na całym obszarze Rzeczypospolitej Polskiej;

5) wystąpienia znacznego spowolnienia gospodarczego.

1a. Przez znaczne spowolnienie gospodarcze, o którym mowa w ust. 1 pkt 5, rozumie się sytuację, kiedy prognozowana w uzasadnieniu:

1) projektu ustawy budżetowej na rok, na który jest obliczana kwota wydatków, o której mowa w art. 112aa ust. 1, przedłożonego Sejmowi lub

[34] W brzmieniu ustalonym przez art. 35 pkt 6 ustawy, o której mowa w odnośniku 1; wejdzie w życie z dniem 1 stycznia 2026 r.

[35] Dodany przez art. 35 pkt 7 ustawy, o której mowa w odnośniku 1; wejdzie w życie z dniem 1 stycznia 2026 r.

eprasa.pl f574bbfe01

2) projektu ustawy zmieniającej ustawę budżetową na rok, na który jest obliczana kwota wydatków, o której mowa w art. 112aa ust. 1, przedłożonego Sejmowi

– roczna dynamika wartości produktu krajowego brutto w cenach stałych jest mniejsza o więcej niż dwa punkty procentowe od wskaźnika średniookresowej dynamiki wartości produktu krajowego brutto w cenach stałych $WPKB_n$, o którym mowa w art. 112aa ust. 1, określonego w uzasadnieniu projektu ustawy budżetowej na ostatni rok, na który w projekcie ustawy budżetowej określono kwotę wydatków obliczoną zgodnie z art. 112aa ust. 1, przedłożonego Sejmowi.

1b.[36] **Przepisu ust. 1 nie stosuje się w przypadku, gdy opinia, o której mowa w art. 112da ust. 1, jest negatywna.**

2. W przypadkach, o których mowa w ust. 1, Minister Finansów oblicza kwotę wydatków, o której mowa w art. 112aa ust. 1.

3. Po roku, w którym spełniono warunki, o których mowa w ust. 1, do roku poprzedzającego rok, o którym mowa w ust. 4, kwota wydatków, o której mowa w art. 112aa ust. 1, jest obliczana według wzoru:[37]

Po roku, w którym zastosowano przepis ust. 1, do roku poprzedzającego rok, o którym mowa w ust. 4, kwota wydatków, o której mowa w art. 112aa ust. 1, jest obliczana według wzoru:[38]

$$WYD_{s+i}^{S} = WYD_n + \frac{k-i}{k}(S_s + S'_s)$$

w którym poszczególne symbole oznaczają:

WYD_{s+i}^{S} – kwota wydatków, o której mowa w art. 112aa ust. 1, powiększona o sumę skutków finansowych związanych ze stanem, o którym mowa w ust. 1,

WYD_n – kwota wydatków, o której mowa w art. 112aa ust. 1,

n – rok, na który jest obliczana kwota wydatków, o której mowa w art. 112aa ust. 1,

s[39] – rok spełnienia warunków, o których mowa w ust. 1,

s[40] **– rok zastosowania przepisu ust. 1,**

i[39] – kolejne lata po roku, w którym spełniono warunki, o których mowa w ust. 1, przy czym $i = \{1, 2, 3\}$,

i[40] **– kolejne lata po roku, w którym zastosowano przepis ust. 1, przy czym $i = \{1, 2, 3\}$,**

k[39] – rok, w którym kwota wydatków będzie obliczona zgodnie z art. 112aa ust. 1, licząc od roku następującego po roku spełnienia warunków, o których mowa w ust. 1, przy czym $k = \{2, 3, 4\}$,

k[40] **– rok, w którym kwota wydatków będzie obliczona zgodnie z art. 112aa ust. 1, licząc od roku następującego po roku, w którym zastosowano przepis ust. 1, przy czym $k = \{2, 3, 4\}$,**

S_s – suma prognozowanych w uzasadnieniu projektu ustawy budżetowej na rok *s* przedłożonego Sejmowi lub w uzasadnieniu projektu ustawy zmieniającej ustawę budżetową na rok *s* przedłożonego Sejmowi skutków finansowych po stronie dochodów i wydatków wynikających z działań dyskrecjonalnych bezpośrednio nakierowanych na powstrzymanie skutków stanu, o którym mowa w ust. 1, i walkę z tymi skutkami oraz na bezpośrednie wsparcie dotkniętych nim podmiotów,

S'_s – korekta sumy skutków finansowych po stronie dochodów i wydatków poniesionych w roku *s* wynikających z działań dyskrecjonalnych bezpośrednio nakierowanych na powstrzymanie skutków stanu, o którym mowa w ust. 1, i walkę z tymi skutkami oraz na bezpośrednie wsparcie dotkniętych nim podmiotów, wynikająca ze sprawozdania z wykonania ustawy budżetowej na rok *s* albo 0 w pozostałych przypadkach.

---

36) Dodany przez art. 35 pkt 8 lit. a ustawy, o której mowa w odnośniku 1; wejdzie w życie z dniem 1 stycznia 2026 r.

37) Wprowadzenie do wyliczenia w tym brzmieniu obowiązuje do wejścia w życie zmiany, o której mowa w odnośniku 38.

38) Wprowadzenie do wyliczenia w brzmieniu ustalonym przez art. 35 pkt 8 lit. b tiret pierwsze ustawy, o której mowa w odnośniku 1; wejdzie w życie z dniem 1 stycznia 2026 r.

39) Objaśnienie symbolu w tym brzmieniu obowiązuje do wejścia w życie zmiany, o której mowa w odnośniku 40.

40) Objaśnienie symbolu w brzmieniu ustalonym przez art. 35 pkt 8 lit. b tiret drugie ustawy, o której mowa w odnośniku 1; wejdzie w życie z dniem 1 stycznia 2026 r.

eprasa.pl f574bbfe01

4. Rokiem, w którym kwota wydatków będzie obliczana zgodnie z art. 112aa ust. 1, licząc od roku następującego po roku spełnienia warunków, o których mowa w ust. 1, jest rok:[41)]

Rokiem, w którym kwota wydatków będzie obliczana zgodnie z art. 112aa ust. 1, licząc od roku następującego po roku zastosowania przepisu ust. 1, jest rok:[42)]

1)[43)] drugi – jeżeli średnia dynamika wartości produktu krajowego brutto w cenach stałych w roku *s*, o którym mowa w ust. 3, oraz roku następującym po roku *s*, o którym mowa w ust. 3, prognozowana w uzasadnieniu projektu ustawy budżetowej na rok *n*, o którym mowa w ust. 3, przedłożonego Sejmowi lub w uzasadnieniu projektu ustawy zmieniającej ustawę budżetową na rok *n*, o którym mowa w ust. 3, przedłożonego Sejmowi nie jest mniejsza o więcej niż dwa punkty procentowe od wskaźnika średniookresowej dynamiki wartości produktu krajowego brutto w cenach stałych $WPKB_n$, o którym mowa w art. 112aa ust. 1, określonego w uzasadnieniu projektu ustawy budżetowej na ostatni rok, w którym nie zostały spełnione warunki określone w ust. 1, przedłożonego Sejmowi, albo

1)[44)] drugi – jeżeli średnia dynamika wartości produktu krajowego brutto w cenach stałych w roku *s*, o którym mowa w ust. 3, oraz roku następującym po roku *s*, o którym mowa w ust. 3, prognozowana w uzasadnieniu projektu ustawy budżetowej na rok *n*, o którym mowa w ust. 3, przedłożonego Sejmowi lub w uzasadnieniu projektu ustawy zmieniającej ustawę budżetową na rok *n*, o którym mowa w ust. 3, przedłożonego Sejmowi nie jest mniejsza o więcej niż dwa punkty procentowe od wskaźnika średniookresowej dynamiki wartości produktu krajowego brutto w cenach stałych $WPKB_n$, o którym mowa w art. 112aa ust. 1, określonego w uzasadnieniu projektu ustawy budżetowej na ostatni rok, w którym nie zastosowano przepisu ust. 1, przedłożonego Sejmowi, albo

2)[43)] trzeci – jeżeli średnia dynamika wartości produktu krajowego brutto w cenach stałych w roku *s*, o którym mowa w ust. 3, oraz roku następującym po roku *s*, o którym mowa w ust. 3, prognozowana w uzasadnieniu projektu ustawy budżetowej na rok *n*, o którym mowa w ust. 3, przedłożonego Sejmowi lub w uzasadnieniu projektu ustawy zmieniającej ustawę budżetową na rok *n*, o którym mowa w ust. 3, przedłożonego Sejmowi jest mniejsza o więcej niż dwa punkty procentowe od wskaźnika średniookresowej dynamiki wartości produktu krajowego brutto w cenach stałych $WPKB_n$, o którym mowa w art. 112aa ust. 1, określonego w uzasadnieniu projektu ustawy budżetowej na ostatni rok, w którym nie zostały spełnione warunki określone w ust. 1, przedłożonego Sejmowi, oraz jeżeli średnia dynamika wartości produktu krajowego brutto w cenach stałych w roku *s*, o którym mowa w ust. 3, oraz dwóch latach następujących po roku *s*, o którym mowa w ust. 3, prognozowana w uzasadnieniu projektu ustawy budżetowej na rok *n*, o którym mowa w ust. 3, przedłożonego Sejmowi lub w uzasadnieniu projektu ustawy zmieniającej ustawę budżetową na rok *n*, o którym mowa w ust. 3, przedłożonego Sejmowi, nie jest mniejsza o więcej niż dwa punkty procentowe od wskaźnika średniookresowej dynamiki wartości produktu krajowego brutto w cenach stałych $WPKB_n$, o którym mowa w art. 112aa ust. 1, określonego w uzasadnieniu projektu ustawy budżetowej na ostatni rok, w którym nie zastosowano przepisu ust. 1, przedłożonego Sejmowi, albo

2)[44)] trzeci – jeżeli średnia dynamika wartości produktu krajowego brutto w cenach stałych w roku *s*, o którym mowa w ust. 3, oraz roku następującym po roku *s*, o którym mowa w ust. 3, prognozowana w uzasadnieniu projektu ustawy budżetowej na rok *n*, o którym mowa w ust. 3, przedłożonego Sejmowi lub w uzasadnieniu projektu ustawy zmieniającej ustawę budżetową na rok *n*, o którym mowa w ust. 3, przedłożonego Sejmowi jest mniejsza o więcej niż dwa punkty procentowe od wskaźnika średniookresowej dynamiki wartości produktu krajowego brutto w cenach stałych $WPKB_n$, o którym mowa w art. 112aa ust. 1, określonego w uzasadnieniu projektu ustawy budżetowej na ostatni rok, w którym nie zastosowano przepisu ust. 1, przedłożonego Sejmowi, oraz jeżeli średnia dynamika wartości produktu krajowego brutto w cenach stałych w roku *s*, o którym mowa w ust. 3, oraz dwóch latach następujących po roku *s*, o którym mowa w ust. 3, prognozowana w uzasadnieniu projektu ustawy budżetowej na rok *n*, o którym mowa w ust. 3, przedłożonego Sejmowi lub w uzasadnieniu projektu ustawy zmieniającej ustawę budżetową na rok *n*, o którym mowa w ust. 3, przedłożonego Sejmowi, nie jest mniejsza o więcej niż dwa punkty procentowe od wskaźnika średniookresowej dynamiki wartości produktu krajowego brutto w cenach stałych $WPKB_n$, o którym mowa w art. 112aa ust. 1, określonego w uzasadnieniu projektu ustawy budżetowej na ostatni rok, w którym nie zastosowano przepisu ust. 1, przedłożonego Sejmowi, albo

3) czwarty – w pozostałych przypadkach.

---

41) Wprowadzenie do wyliczenia w tym brzmieniu obowiązuje do wejścia w życie zmiany, o której mowa w odnośniku 42.

42) Wprowadzenie do wyliczenia ze zmianą wprowadzoną przez art. 35 pkt 8 lit. c tiret pierwsze ustawy, o której mowa w odnośniku 1; wejdzie w życie z dniem 1 stycznia 2026 r.

43) W tym brzmieniu obowiązuje do wejścia w życie zmiany, o której mowa w odnośniku 44.

44) Ze zmianą wprowadzoną przez art. 35 pkt 8 lit. c tiret drugie ustawy, o której mowa w odnośniku 1; wejdzie w życie z dniem 1 stycznia 2026 r.

eprasa.pl f574bbfe01

5.[45] Po roku, w którym spełniono warunki, o których mowa w ust. 1, do roku poprzedzającego rok, o którym mowa w ust. 4, nieprzekraczalny limit wydatków, o którym mowa w art. 112aa ust. 3, oblicza się z uwzględnieniem kwoty wydatków, o której mowa w ust. 3.

5.[46] Po roku, w którym zastosowano przepis ust. 1, do roku poprzedzającego rok, o którym mowa w ust. 4, limit wydatków, o którym mowa w art. 112aa ust. 3, oblicza się z uwzględnieniem kwoty wydatków, o której mowa w ust. 3.

6.[47] Obliczając kwotę wydatków, o której mowa w ust. 3 oraz art. 112aa ust. 1, roczną dynamikę wartości produktu krajowego brutto w cenach stałych w roku *s*, o którym mowa w ust. 3, oraz latach *i*, o których mowa w ust. 3, zastępuje się wskaźnikiem średniookresowej dynamiki wartości produktu krajowego brutto w cenach stałych $WPKB_n$, o którym mowa w art. 112aa ust. 1, określonym w uzasadnieniu projektu ustawy budżetowej na ostatni rok, w którym nie zostały spełnione warunki określone w ust. 1, przedłożonego Sejmowi, z dokładnością do setnych części procentu.

6.[48] Obliczając kwotę wydatków, o której mowa w ust. 3 oraz art. 112aa ust. 1, roczną dynamikę wartości produktu krajowego brutto w cenach stałych w roku *s*, o którym mowa w ust. 3, oraz latach *i*, o których mowa w ust. 3, zastępuje się wskaźnikiem średniookresowej dynamiki wartości produktu krajowego brutto w cenach stałych $WPKB_n$, o którym mowa w art. 112aa ust. 1, określonym w uzasadnieniu projektu ustawy budżetowej na ostatni rok przed rokiem zastosowania przepisu ust. 1, przedłożonego Sejmowi, z dokładnością do setnych części procentu.

7.[49] Obliczając kwotę wydatków, o której mowa w art. 112aa ust. 1, na rok, w którym zostały spełnione warunki określone w ust. 1, i lata następujące po tym roku, do roku poprzedzającego rok, o którym mowa w ust. 4, nie stosuje się korekty kwoty wydatków K_n, o której mowa w art. 112aa ust. 1.

7.[50] Obliczając kwotę wydatków, o której mowa w art. 112aa ust. 1, na rok, w którym zastosowano przepis ust. 1, i lata następujące po tym roku, do roku poprzedzającego rok, o którym mowa w ust. 4, nie stosuje się korekty kwoty wydatków K_n, o której mowa w art. 112aa ust. 1.

8. (uchylony)

Art. 112da.[51] 1. Jeżeli w roku n, o którym mowa w art. 112aa ust. 1, zaistnieje jeden z przypadków, o których mowa w art. 112d ust. 1, Minister Finansów może wystąpić do Rady Fiskalnej z wnioskiem o wydanie opinii dotyczącej zasadności zastosowania do projektu ustawy budżetowej na rok n, o którym mowa w art. 112aa ust. 1, przepisu art. 112d ust. 1. Przepisy art. 4 ust. 4 i 5 ustawy o Radzie Fiskalnej stosuje się odpowiednio.

2. W przypadku gdy opinia, o której mowa w ust. 1, jest negatywna, Minister Finansów przedstawia Radzie Ministrów projekt ustawy budżetowej na rok n, o którym mowa w art. 112aa ust. 1, w którym kwotę wydatków, o której mowa w art. 112aa ust. 1, oblicza odpowiednio zgodnie z art. 112aa ust. 1. Przepisy art. 112d ust. 3–7 stosuje się odpowiednio.

Art. 112db.[51] 1. W przypadkach, o których mowa w art. 112d ust. 1, Minister Finansów może wystąpić do Rady Fiskalnej z wnioskiem o wydanie opinii dotyczącej wpływu zastosowania tego przepisu na długookresową stabilność finansów publicznych oraz sytuację makroekonomiczną kraju, proponując następujące parametry ze wzoru, o którym mowa w art. 112d ust. 3:

1) rok, na który w projekcie ustawy budżetowej przedłożonym Sejmowi kwotę wydatków oblicza się zgodnie z art. 112aa ust. 1;

2) wartość $\frac{k-i}{k}(S_s + S'_s)$ na każdy rok, na który kwota wydatków obliczana byłaby zgodnie z art. 112d ust. 3.

2. W przypadku, o którym mowa w ust. 1, przepisy art. 4 ust. 4 i 5 ustawy o Radzie Fiskalnej stosuje się odpowiednio.

3. W opinii, o której mowa w ust. 1, Rada Fiskalna przedstawia stanowisko, w którym określa parametry, o których mowa w ust. 1.

---

45) W tym brzmieniu obowiązuje do wejścia w życie zmiany, o której mowa w odnośniku 46.
46) W brzmieniu ustalonym przez art. 35 pkt 8 lit. d ustawy, o której mowa w odnośniku 1; wejdzie w życie z dniem 1 stycznia 2026 r.
47) W tym brzmieniu obowiązuje do wejścia w życie zmiany, o której mowa w odnośniku 48.
48) Ze zmianą wprowadzoną przez art. 35 pkt 8 lit. e ustawy, o której mowa w odnośniku 1; wejdzie w życie z dniem 1 stycznia 2026 r.
49) W tym brzmieniu obowiązuje do wejścia w życie zmiany, o której mowa w odnośniku 50.
50) Ze zmianą wprowadzoną przez art. 35 pkt 8 lit. f ustawy, o której mowa w odnośniku 1; wejdzie w życie z dniem 1 stycznia 2026 r.
51) Dodany przez art. 35 pkt 9 ustawy, o której mowa w odnośniku 1; wejdzie w życie z dniem 1 stycznia 2026 r.

eprasa.pl f574bbfe01

4. Minister Finansów może w projekcie ustawy budżetowej, o którym mowa w art. 139 ust. 1, uwzględnić stanowisko Rady Fiskalnej, o którym mowa w ust. 3, i obliczyć kwotę wydatków, o której mowa w art. 112d ust. 3, przyjmując, że:

1) symbol k,

2) składnik $\frac{k-i}{k}(S_s + S'_s)$

– we wzorze określonym w art. 112d ust. 3 przyjmują wartości określone w stanowisku Rady Fiskalnej.

5. Nieprzedstawienie przez Radę Fiskalną opinii, o której mowa w ust. 1, w terminie uznaje się za przedstawienie opinii pozytywnej, przy czym w projekcie ustawy budżetowej przyjmuje się parametry, o których mowa w ust. 1, zaproponowane przez Ministra Finansów.

6. W przypadku gdy projekt ustawy budżetowej, o którym mowa w art. 139 ust. 1:

1) uwzględnia opinię Rady Fiskalnej, o której mowa w ust. 1, przepis art. 112d stosuje się odpowiednio;

2) nie uwzględnia opinii Rady Fiskalnej, o której mowa w ust. 1, w załącznikach do projektu ustawy budżetowej zamieszcza się tę opinię wraz ze stanowiskiem Ministra Finansów.

7. W roku, na który kwota wydatków została obliczona zgodnie z art. 112d ust. 3, Rada Ministrów może wystąpić do Rady Fiskalnej z wnioskiem o wydanie opinii dotyczącej wpływu zastosowania przepisu art. 112d ust. 3 do projektu ustawy budżetowej na rok n, o którym mowa w art. 112aa ust. 1, na długookresową stabilność finansów publicznych oraz sytuację makroekonomiczną kraju. Przepisy ust. 1 i 3–6 oraz przepisy art. 4 ust. 4 i 5 ustawy o Radzie Fiskalnej stosuje się odpowiednio.

Art. 112dc.[51)] **1. Minister Finansów, nie rzadziej niż co 5 lat, dokonuje przeglądu stosowania przepisów art. 112aa–112ac i art. 112d–112db i sporządza informację o ich stosowaniu.**

2. Informacja, o której mowa w ust. 1, zawiera w szczególności:

1) ocenę, w jakim stopniu przepisy art. 112aa–112ac i art. 112d–112db realizują cele numerycznych reguł fiskalnych wynikające z art. 5 dyrektywy Rady 2011/85/UE z dnia 8 listopada 2011 r. w sprawie wymogów dla ram budżetowych państw członkowskich (Dz. Urz. UE L 306 z 23.11.2011, str. 41, z późn. zm.[52)]**), z odniesieniem do oceny Rady Fiskalnej, o której mowa w art. 4 ust. 1 pkt 4 ustawy o Radzie Fiskalnej;**

2) ewentualne rekomendacje w zakresie zmian w przepisach prawa mających na celu zwiększenie efektywności oraz operacyjności rozwiązań zawartych w art. 112aa–112ac i art. 112d–112db.

3. Informacja, o której mowa w ust. 1, jest publikowana w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej urzędu obsługującego Ministra Finansów.

Art. 112e. Przepisów art. 112a i art. 112b nie stosuje się w roku 2013.

Art. 113. 1. Różnica między dochodami a wydatkami budżetu państwa stanowi odpowiednio nadwyżkę budżetu państwa albo deficyt budżetu państwa, z zastrzeżeniem art. 118 ust. 2.

2. Deficyt budżetu państwa oraz inne pożyczkowe potrzeby budżetu państwa mogą być sfinansowane przychodami pochodzącymi z:

1) sprzedaży skarbowych papierów wartościowych na rynku krajowym i zagranicznym;

2) kredytów zaciąganych w bankach krajowych i zagranicznych;

3) pożyczek;

4) prywatyzacji majątku Skarbu Państwa;

5) kwot pochodzących ze spłat udzielonych kredytów i pożyczek;

6) nadwyżki budżetu państwa z lat ubiegłych;

7) nadwyżki budżetu środków europejskich, z zastrzeżeniem art. 118 ust. 4;

8) innych operacji finansowych.

---

52) Zmiany wymienionej dyrektywy zostały ogłoszone w Dz. Urz. UE L 2024/1265 z 30.04.2024.

eprasa.pl f574bbfe01

Art. 114. 1. Budżet państwa składa się z części odpowiadających organom władzy publicznej, kontroli państwowej, sądom, trybunałom i innym organom wymienionym w art. 139 ust. 2, administracji rządowej, przy czym dla poszczególnych działów administracji rządowej oraz dla urzędów nadzorowanych przez Prezesa Rady Ministrów ustala się odpowiednio odrębne części budżetu.

2. W odrębnych częściach budżetu państwa ujmuje się:

1) subwencje ogólne dla jednostek samorządu terytorialnego;

2) rezerwę ogólną;

3) rezerwy celowe;

4) obsługę długu Skarbu Państwa;

5) środki własne Unii Europejskiej;

6) przychody i rozchody związane z finansowaniem potrzeb pożyczkowych budżetu państwa;

7) dochody, o których mowa w art. 111 pkt 16.

3. W uzasadnionych przypadkach, na wniosek właściwego ministra, w budżecie państwa mogą być tworzone odrębne części dla:

1) urzędów centralnych nadzorowanych przez ministra;

2) państwowych jednostek organizacyjnych, które nie są organami władzy lub administracji rządowej;

3) zadań ogólnych, jeżeli wyodrębnienie części jest uzasadnione koniecznością zapewnienia bieżącej kontroli dochodów lub wydatków.

4. Częściami budżetu państwa dysponują dysponenci części budżetowych, jeżeli odrębne ustawy nie stanowią inaczej.

5. Dochody i wydatki oraz przychody i rozchody budżetu państwa klasyfikuje się według zasad określonych w art. 39 oraz według części budżetowych, o których mowa w ust. 1–4.

6. Minister Finansów ustala, w drodze rozporządzenia, klasyfikację części budżetowych oraz dysponentów części budżetowych dla części budżetowych, o których mowa w ust. 1–3, mając na celu zapewnienie przejrzystości gospodarowania środkami budżetu państwa.

Art. 115. 1. Z budżetu państwa, w zakresie ustalonym w ustawie budżetowej, mogą być udzielane:

1) pożyczki i kredyty wynikające z umów międzynarodowych;

2) pożyczki wynikające z ustaw innych niż ustawa budżetowa.

2. Pożyczki i kredyty udzielane z budżetu państwa są oprocentowane, o ile odrębne ustawy nie stanowią inaczej. Wysokość oprocentowania określa umowa.

Art. 116. 1. Podatkowe i niepodatkowe dochody budżetu państwa ujmuje się w załączniku do ustawy budżetowej według:

1) źródeł dochodów;

2) części i działów klasyfikacji budżetowej.

2. Wydatki budżetu państwa ujmuje się w załączniku do ustawy budżetowej w podziale na części, działy i rozdziały klasyfikacji budżetowej wydatków oraz grupy wydatków, z wyodrębnieniem wydatków przeznaczonych na:

1) realizację projektów pomocy technicznej programów finansowanych z udziałem środków europejskich i środków, o których mowa w art. 5 ust. 3 pkt 5;

2) współfinansowanie realizacji programów finansowanych z udziałem środków europejskich i wpłat do wspólnych budżetów pomocy technicznej programów finansowanych z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 3 pkt 5;

3) realizację programów, o których mowa w art. 5 ust. 3 pkt 5 lit. c i d.

Art. 117. 1. Budżet środków europejskich jest rocznym planem dochodów i podlegających refundacji wydatków przeznaczonych na realizację programów finansowanych z udziałem środków europejskich, z wyłączeniem środków przeznaczonych na realizację projektów pomocy technicznej oraz środków, o których mowa w art. 4 ust. 2 rozporządzenia nr 1306/2013 oraz w art. 5 ust. 3 rozporządzenia 2021/2116.

eprasa.pl f574bbfe01

2. W budżecie środków europejskich ujmuje się:

1) dochody z tytułu realizacji programów finansowanych z udziałem środków europejskich;

2) wydatki na realizację programów finansowanych z udziałem środków europejskich w części podlegającej refundacji.

Art. 118. 1. Różnica pomiędzy dochodami a wydatkami budżetu środków europejskich stanowi odpowiednio nadwyżkę budżetu środków europejskich albo deficyt budżetu środków europejskich.

2. Deficyt budżetu środków europejskich albo nadwyżka środków europejskich nie są wliczane do, odpowiednio, deficytu albo nadwyżki budżetu państwa.

3. Deficyt budżetu środków europejskich jest finansowany w ramach potrzeb pożyczkowych budżetu państwa.

4. Nadwyżka budżetu środków europejskich jest źródłem spłaty zobowiązań budżetu państwa zaciągniętych na pokrycie deficytu budżetu środków europejskich.

Art. 119. 1. Dochody budżetu środków europejskich ujmuje się w ustawie budżetowej według:

1) części klasyfikacji budżetowej;

2) programów finansowanych z udziałem środków europejskich.

2. Wydatki budżetu środków europejskich ujmuje się w ustawie budżetowej w podziale na:

1) części i działy klasyfikacji wydatków;

2) programy finansowane z udziałem środków europejskich w ramach części i działów klasyfikacji wydatków.

Art. 120. W budżecie środków europejskich ujmuje się rezerwę celową na wydatki związane z realizacją programów finansowanych z udziałem środków europejskich, o której mowa w art. 140 ust. 2 pkt 3, w zakresie, w jakim wydatki te podlegają refundacji.

Art. 121. 1. Programy finansowane z udziałem środków europejskich są ujmowane w załączniku do ustawy budżetowej.

2. Dla każdego programu w załączniku, o którym mowa w ust. 1, określa się:

1) instytucję zarządzającą;

2) (uchylony)

3) (uchylony)

4) planowane w roku budżetowym i kolejnych dwóch latach dochody budżetu państwa z tytułu wpływu środków europejskich;

5) planowane w roku budżetowym i kolejnych dwóch latach wydatki budżetu państwa i budżetu środków europejskich na realizację programu;

6) plan wydatków budżetu państwa w roku budżetowym na finansowanie programu.

Art. 122. 1. W załącznikach do ustawy budżetowej zamieszcza się także:

1) plany finansowe:

   a) agencji wykonawczych,

   b) instytucji gospodarki budżetowej,

   c) państwowych funduszy celowych,

   d) państwowych osób prawnych, o których mowa w art. 9 pkt 8 i 14;

2) wykaz:

   a) jednostek otrzymujących dotacje podmiotowe i celowe, z wyłączeniem dotacji celowych na finansowanie i współfinansowanie programów i projektów finansowanych z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2, oraz kwoty dotacji,

   b) programów finansowanych z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 i 3, wraz z limitami wydatków budżetu państwa przeznaczonych na finansowanie tych programów,

   c) wieloletnich limitów zobowiązań w kolejnych latach realizacji programów finansowanych z udziałem środków europejskich wraz z wykazem wieloletnich limitów wydatków realizowanych w ich ramach;

eprasa.pl f574bbfe01

3) plan wydatków budżetu państwa w roku budżetowym na:

   a) realizację projektów pomocy technicznej programów finansowanych z udziałem środków europejskich i środków, o których mowa w art. 5 ust. 3 pkt 5,

   b) realizację programów współfinansowanych z udziałem środków europejskich i wpłat do wspólnych budżetów pomocy technicznej programów finansowanych z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 3 pkt 5,

   c) realizację programów, o których mowa w art. 5 ust. 3 pkt 5 lit. c i d

   – w szczegółowości klasyfikacji budżetowej: część, dział, rozdział;

4) zestawienie programów wieloletnich w układzie zadaniowym;

5) zestawienie zadań z zakresu administracji rządowej i innych zadań zleconych jednostkom samorządu terytorialnego odrębnymi ustawami;

6) zakres i kwoty dotacji przedmiotowych i podmiotowych;

7) plan przychodów i rozchodów budżetu państwa.

2. Zestawienie, o którym mowa w ust. 1 pkt 4, zawiera:

1) nazwę programu i podstawę prawną jego utworzenia;

2) jednostkę organizacyjną realizującą program lub koordynującą jego wykonanie;

3) cel programu;

4) zadania programu;

5) okres realizacji programu;

6) łączne nakłady, w tym z budżetu państwa, na realizację programu;

7) wysokość wydatków w roku budżetowym oraz w kolejnych latach na realizację programu;

8) mierniki określające stopień realizacji celu.

3. W przypadku gdy z określonych w odrębnych przepisach zasad i trybu udzielania dotacji wynika, że nie jest możliwe ujęcie jednostki w wykazie, o którym mowa w ust. 1 pkt 2 lit. a, wykaz może zawierać grupy jednostek i łączną kwotę dotacji.

4. W przypadku, o którym mowa w ust. 3, dysponent części budżetowej, w której zaplanowane zostały dotacje, podaje do publicznej wiadomości, w drodze obwieszczenia, wykaz jednostek wraz z kwotami dotacji przyznanych poszczególnym jednostkom.

Art. 123. Plany finansowe:

1) agencji wykonawczych,

2) instytucji gospodarki budżetowej,

3) państwowych funduszy celowych,

4) państwowych osób prawnych, o których mowa w art. 9 pkt 8 i 14

– ujmuje się oddzielnie dla każdej z tych jednostek.

Rozdział 3

Przeznaczenie wydatków budżetu państwa

Art. 124. 1. Wydatki budżetu państwa dzielą się na następujące grupy wydatków:

1) dotacje i subwencje;

2) świadczenia na rzecz osób fizycznych;

3) wydatki bieżące jednostek budżetowych;

4) wydatki majątkowe;

5) wydatki na obsługę długu Skarbu Państwa;

eprasa.pl f574bbfe01

6) wydatki na realizację programów finansowanych z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2, w tym wydatki budżetu środków europejskich;

7) środki własne Unii Europejskiej.

2. Świadczenia na rzecz osób fizycznych obejmują wydatki budżetu państwa kierowane, na podstawie odrębnych przepisów, bezpośrednio lub pośrednio do osób fizycznych, a niebędące wynagrodzeniem za świadczoną pracę.

3. Wydatki bieżące jednostek budżetowych obejmują:

1) wynagrodzenia i uposażenia osób zatrudnionych w państwowych jednostkach budżetowych oraz składki naliczane od tych wynagrodzeń i uposażeń;

2) zakupy towarów i usług;

3) koszty utrzymania oraz inne wydatki związane z funkcjonowaniem jednostek budżetowych i realizacją ich statutowych zadań;

4) koszty zadań zleconych do realizacji jednostkom zaliczanym i niezaliczanym do sektora finansów publicznych, z wyłączeniem organizacji pozarządowych.

4. Wydatki majątkowe obejmują:

1) wydatki na zakup i objęcie akcji oraz wniesienie wkładów do spółek prawa handlowego;

2) wydatki inwestycyjne państwowych jednostek budżetowych oraz dotacje celowe na finansowanie lub dofinansowanie kosztów inwestycji realizowanych przez inne jednostki.

5. Wydatki na obsługę długu Skarbu Państwa obejmują w szczególności wydatki budżetu państwa z tytułu oprocentowania i dyskonta od skarbowych papierów wartościowych, oprocentowania zaciągniętych kredytów i pożyczek oraz wypłat związanych z udzielonymi przez Skarb Państwa poręczeniami i gwarancjami, a także koszty związane z emisją skarbowych papierów wartościowych.

Art. 125. 1. Środki własne Unii Europejskiej ujmuje się w ustawie budżetowej w wysokości ustalonej w toku procedury budżetowej Unii Europejskiej.

2. Do środków własnych Unii Europejskiej zalicza się:

1) udział we wpływach z ceł, opłat rolnych i cukrowych;

2) środki obliczone na podstawie podatku od towarów i usług, zgodnie z metodologią wynikającą z przepisów Unii Europejskiej;

3) środki obliczone na podstawie wartości rocznego dochodu narodowego brutto.

3. Do środków własnych Unii Europejskiej zalicza się również odsetki i kary za nieterminowe lub nieprawidłowo naliczone płatności.

Art. 126. Dotacje są to podlegające szczególnym zasadom rozliczania środki z budżetu państwa, budżetu jednostek samorządu terytorialnego oraz z państwowych funduszy celowych przeznaczone na podstawie niniejszej ustawy, odrębnych ustaw lub umów międzynarodowych, na finansowanie lub dofinansowanie realizacji zadań publicznych.

Art. 127. 1. Dotacje celowe są to środki przeznaczone na:

1) finansowanie lub dofinansowanie:

   a) zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych jednostkom samorządu terytorialnego ustawami,

   b) ustawowo określonych zadań, w tym zadań z zakresu mecenatu państwa nad kulturą, realizowanych przez jednostki inne niż jednostki samorządu terytorialnego,

   c) bieżących zadań własnych jednostek samorządu terytorialnego,

   d) zadań agencji wykonawczych, o których mowa w art. 21 ust. 1 pkt 3 lit. b,

   e) zadań zleconych do realizacji organizacjom pozarządowym,

   f) kosztów realizacji inwestycji;

2) dopłaty do oprocentowania kredytów bankowych w zakresie określonym w odrębnych ustawach.

eprasa.pl f574bbfe01

2. Dotacjami celowymi są także środki przeznaczone na:

1) realizację programów finansowanych z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 3 i ust. 3 pkt 6, wydatkowane przez podmioty realizujące te programy, inne niż państwowe jednostki budżetowe;

2) realizację projektów pomocy technicznej finansowanych z udziałem środków europejskich i środków, o których mowa w art. 5 ust. 3 pkt 5 lit. a i b;

3) finansowanie lub dofinansowanie zadań realizowanych przez jednostki samorządu terytorialnego oraz inne podmioty, ze środków przekazywanych przez jednostki, o których mowa w art. 9 pkt 5, 7 i 14;

4) realizację programów finansowanych z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 3 pkt 5;

5) współfinansowanie realizacji programów finansowanych z udziałem środków europejskich;

6) wyprzedzające finansowanie Wspólnej Polityki Rolnej, o którym mowa w odrębnych przepisach, w części podlegającej refundacji ze środków Unii Europejskiej.

Art. 128. 1. Udzielanie dotacji celowych dla jednostek samorządu terytorialnego określają odrębne ustawy.

2. Kwota dotacji na dofinansowanie zadań własnych bieżących i inwestycyjnych nie może stanowić więcej niż 80 % kosztów realizacji zadania, chyba że odrębne ustawy stanowią inaczej.

Art. 129. Kwoty dotacji celowych na zadania z zakresu administracji rządowej oraz inne zadania zlecone odrębnymi ustawami jednostkom samorządu terytorialnego określane są przez dysponentów części budżetowych według zasad przyjętych w budżecie państwa do określenia wydatków podobnego rodzaju, o ile odrębne przepisy nie stanowią inaczej.

Art. 130. 1. Dotacje przedmiotowe są to środki przeznaczone na dopłaty do określonych rodzajów wyrobów lub usług, kalkulowane według stawek jednostkowych.

2. Dotacje przedmiotowe mogą być udzielane na podstawie odrębnych ustaw lub przepisów Unii Europejskiej:

1) dla przedsiębiorców wytwarzających określone rodzaje wyrobów lub świadczących określone rodzaje usług,

2) dla podmiotów wykonujących zadania na rzecz rolnictwa

– z uwzględnieniem ich równoprawności.

3. Ustawa budżetowa ustala kwoty i przedmiot dotacji, o których mowa w ust. 2.

4. Minister Finansów ustala, w drodze rozporządzenia, stawki dotacji przedmiotowych, o których mowa w ust. 2 pkt 1, oraz określa szczegółowy sposób i tryb udzielania i rozliczania tych dotacji, z zastrzeżeniem ust. 6 i 7, w tym formę składania wniosków, informowania o ich przyjęciu lub odrzuceniu, warunki przekazywania i rozliczenia dotacji, termin zwrotu dotacji, uwzględniając łączne kwoty dotacji na poszczególne cele określone w ustawie budżetowej oraz mając na celu zapewnienie jawności i przejrzystości gospodarowania środkami budżetu państwa.

5. Minister właściwy do spraw rolnictwa oraz minister właściwy do spraw rozwoju wsi w porozumieniu z Ministrem Finansów ustalają, w drodze rozporządzenia, stawki dotacji, o których mowa w ust. 2 pkt 2, na jednostkę usługi lub produktu oraz szczegółowy sposób i tryb udzielania oraz rozliczania tych dotacji, z uwzględnieniem równoprawności podmiotów, w tym formę składania wniosków, informowania o ich przyjęciu lub odrzuceniu, warunki przekazywania i rozliczenia dotacji, termin zwrotu dotacji, uwzględniając łączne kwoty dotacji na poszczególne cele określone w ustawie budżetowej oraz mając na celu zapewnienie jawności i przejrzystości gospodarowania środkami budżetu państwa.

6. W przypadku gdy ustawa budżetowa ustali dotacje przedmiotowe do podręczników szkolnych minister właściwy do spraw oświaty i wychowania w porozumieniu z Ministrem Finansów ustala, w drodze rozporządzenia, stawki oraz określa szczegółowy sposób oraz tryb udzielania i rozliczania dotacji, w tym formę składania wniosków, informowania o ich przyjęciu lub odrzuceniu, warunki przekazywania i rozliczenia dotacji, termin zwrotu dotacji, uwzględniając łączne kwoty dotacji na poszczególne cele określone w ustawie budżetowej oraz mając na celu zapewnienie jawności i przejrzystości gospodarowania środkami budżetu państwa.

7. W przypadku gdy ustawa budżetowa ustali dotacje przedmiotowe do posiłków sprzedawanych w barach mlecznych, Minister Finansów ustala, w drodze rozporządzenia, stawki oraz określa szczegółowy sposób oraz tryb udzielania i rozliczania dotacji, w tym formę składania wniosków, informowania o ich przyjęciu lub odrzuceniu, warunki przekazywania i rozliczenia dotacji, termin zwrotu dotacji, uwzględniając łączne kwoty dotacji na poszczególne cele określone w ustawie budżetowej oraz mając na celu zapewnienie jawności i przejrzystości gospodarowania środkami budżetu państwa.

eprasa.pl f574bbfe01

Art. 131. Dotacje podmiotowe obejmują środki dla podmiotu wskazanego w odrębnej ustawie lub w umowie międzynarodowej, wyłącznie na dofinansowanie działalności bieżącej w zakresie określonym w odrębnej ustawie lub umowie międzynarodowej.

Art. 132. 1. Z budżetu państwa są finansowane inwestycje państwowych jednostek budżetowych.

2. Z budżetu państwa mogą być udzielane dotacje celowe na finansowanie lub dofinansowanie kosztów realizacji inwestycji:

1) agencji wykonawczych;

2) instytucji gospodarki budżetowej;

3) innych państwowych osób prawnych, dla których zasady gospodarki finansowej określają odrębne ustawy;

4) jednostek niezaliczanych do sektora finansów publicznych, na podstawie odrębnej ustawy;

5) w zakresie zadań zleconych do realizacji organizacjom pozarządowym;

6) realizowanych przez jednostki samorządu terytorialnego jako zadania:

   a) własne,

   b) z zakresu administracji rządowej;

7) związanych z badaniami naukowymi lub pracami rozwojowymi.

3. Dotacje celowe z budżetu państwa na finansowanie lub dofinansowywanie kosztów realizacji inwestycji:

1) przedsiębiorców – są udzielane z uwzględnieniem przepisów o postępowaniu w sprawach dotyczących pomocy publicznej;

2) związanych z badaniami naukowymi lub pracami rozwojowymi – są udzielane z uwzględnieniem kryteriów i trybu określonych w odrębnych przepisach;

3) w ramach umów o partnerstwie publiczno-prywatnym – są udzielane z uwzględnieniem przepisów o partnerstwie publiczno-prywatnym.

4. Do realizacji inwestycji finansowanych z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 i 3, stosuje się przepisy odrębne.

Art. 133. Łączna kwota dotacji przyznanych w kolejnych latach na dofinansowanie inwestycji realizowanej przez jednostkę niezaliczaną do sektora finansów publicznych, o której mowa w art. 132 ust. 2 pkt 4, ze środków niepochodzących z budżetu Unii Europejskiej nie może być wyższa niż 50 % planowanej wartości kosztorysowej inwestycji, chyba że odrębne ustawy stanowią inaczej.

Art. 133a. Inwestycje finansowane lub dofinansowane z budżetu państwa w łącznej kwocie stanowiącej minimum 50 % wartości kosztorysowej, z wyłączeniem inwestycji współfinansowanych ze środków, o których mowa w art. 5 ust. 3 pkt 1, podlegają obowiązkowi przeprowadzania corocznej oceny stopnia realizacji założonych celów, w ramach kontroli zarządczej w jednostkach sektora finansów publicznych.

Art. 133b. 1. Planowanie inwestycji przez podmiot publiczny, w rozumieniu art. 2 pkt 1 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o partnerstwie publiczno-prywatnym (Dz. U. z 2023 r. poz. 1637), w tym inwestycji objętych programami rozwoju, o których mowa w art. 15 ust. 4 pkt 2 ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju, wymaga wydania niewiążącej opinii ministra właściwego do spraw rozwoju regionalnego w przedmiocie sposobu realizacji inwestycji, jeżeli planowana kwota finansowania z budżetu państwa tych inwestycji przekracza 500 000 tys. zł.

2. Opinia, o której mowa w ust. 1, nie jest wymagana, jeżeli inwestycja:

1) będzie realizowana na podstawie ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o partnerstwie publiczno-prywatnym albo

2) będzie realizowana na podstawie ustawy z dnia 21 października 2016 r. o umowie koncesji na roboty budowlane lub usługi (Dz. U. z 2023 r. poz. 140 oraz z 2025 r. poz. 620, 794, 1165 i 1173), albo

3) będzie współfinansowana ze środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 i 3, albo

4) dotyczy obronności lub bezpieczeństwa, w tym obejmuje zamówienia publiczne, o których mowa w art. 7 pkt 36 ustawy z dnia 11 września 2019 r. – Prawo zamówień publicznych.

3. Podmiot publiczny nie może w celu uniknięcia stosowania ust. 1 dzielić inwestycji na kilka inwestycji.

eprasa.pl f574bbfe01

Art. 133c. 1. Opinię, o której mowa w art. 133b ust. 1, wydaje się na wniosek podmiotu publicznego.

2. Podmiot publiczny składa wniosek w dwóch egzemplarzach. Do wniosku załącza się w postaci papierowej lub elektronicznej:

1) opis planowanej inwestycji;

2) wskazanie sposobu realizacji inwestycji, wraz z uzasadnieniem;

3) ocenę efektywności realizacji inwestycji w ramach partnerstwa publiczno-prywatnego w porównaniu do efektywności jego realizacji w sposób wskazany we wniosku;

4) opis sposobu i źródeł finansowania inwestycji obejmujący w szczególności przewidywaną wysokość środków z budżetu państwa przeznaczonych w poszczególnych okresach budżetowych na realizację inwestycji;

5) kopie aktów właściwych organów zatwierdzających realizację inwestycji lub kopie innych podobnych aktów, w szczególności plany inwestycyjne oraz opinie i oceny wydane przez właściwego ministra;

6) opis głównych rozwiązań technicznych i technologicznych.

3. Minister właściwy do spraw rozwoju regionalnego może, przed wydaniem opinii, o której mowa w art. 133b ust. 1, zwrócić się do Ministra Finansów o wydanie opinii o planowanym przez wnioskodawcę sposobie realizacji inwestycji, w zakresie wpływu planowanych wydatków z budżetu państwa na bezpieczeństwo finansów publicznych.

4. Minister właściwy do spraw rozwoju regionalnego może, wyznaczając odpowiedni termin, zwrócić się do podmiotu publicznego o poprawienie, wyjaśnienie lub uzupełnienie wniosku i załączników do niego.

5. Minister właściwy do spraw rozwoju regionalnego zwraca wniosek podmiotowi publicznemu, podając uzasadnienie prawne i faktyczne, jeżeli wniosek lub załączona dokumentacja nie zawierają danych, o których mowa w ust. 2.

Art. 133d. 1. Minister właściwy do spraw rozwoju regionalnego wydaje opinię, o której mowa w art. 133b ust. 1, podając uzasadnienie prawne i faktyczne, biorąc pod uwagę korzyść dla interesu publicznego, w szczególności zakładaną jakość wykonywania zadań podmiotu publicznego i oszczędne wykorzystanie zasobów oraz możliwość finansowania przedsięwzięcia ze środków budżetu państwa.

2. Minister właściwy do spraw rozwoju regionalnego wydaje opinię w terminie 60 dni od dnia otrzymania kompletnego wniosku.

3. Termin, o którym mowa w ust. 2, ulega przedłużeniu o czas nie dłuższy niż 30 dni, jeżeli wystąpi o to Minister Finansów. Minister właściwy do spraw rozwoju regionalnego niezwłocznie zawiadamia podmiot publiczny o przedłużeniu terminu.

4. Minister właściwy do spraw rozwoju regionalnego niezwłocznie po wydaniu opinii przesyła:

1) opinię wnioskodawcy;

2) kopię opinii Ministrowi Finansów.

5. Podmiot publiczny może złożyć kolejny wniosek o wydanie opinii w zakresie tej samej inwestycji w przypadku zmiany treści załączników wskazanych w art. 133c ust. 2.

Art. 133e. 1. Opinii, o której mowa w art. 133b ust. 1, nie ujawnia się osobom trzecim do chwili zawarcia umowy w sprawie zamówienia publicznego, umowy o partnerstwie publiczno-prywatnym lub umowy koncesji na roboty budowlane lub usługi albo zakończenia postępowania w inny sposób w zakresie inwestycji, będącej przedmiotem tej opinii. W przypadku gdy mimo wydania opinii nie wszczęto postępowania w sprawie wyboru partnera prywatnego, zawarcia umowy koncesji lub zamówienia, opinia może zostać ujawniona nie wcześniej niż w terminie 2 lat od jej wydania.

2. Minister właściwy do spraw rozwoju regionalnego nie ujawnia informacji pozyskanych w związku z wydaniem opinii, o której mowa w art. 133b ust. 1, jeżeli groziłoby to ujawnieniem tajemnicy przedsiębiorstwa lub innych tajemnic ustawowo chronionych.

Art. 134. Rada Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowy sposób i tryb finansowania inwestycji z budżetu państwa, w tym określania wysokości kwot dotacji w kolejnych latach realizacji inwestycji, a w szczególności:

1) warunki finansowania inwestycji ze środków budżetu państwa i ocenę efektywności ich wykorzystania,

2) sposób przekazywania środków budżetu państwa przewidzianych na finansowanie inwestycji,

eprasa.pl f574bbfe01

3) sposób rozliczania inwestycji finansowanych ze środków budżetu państwa

– z uwzględnieniem zasady, że łączna kwota środków z budżetu państwa nie może być wyższa niż wartość kosztorysowa inwestycji określona przy rozpoczęciu jej realizacji, obejmująca koszty przygotowania do realizacji, koszty robót budowlanych, koszty nadzoru nad wykonywaniem robót budowlanych i koszty pierwszego wyposażenia, oraz z uwzględnieniem warunków dokonywania wydatków przez państwowe jednostki budżetowe i zasad udzielania dotacji na realizację inwestycji innym jednostkom.

Art. 135. 1. Zakup lub budowa nieruchomości na potrzeby organów administracji rządowej wymaga zgody ministra właściwego do spraw budownictwa, planowania i zagospodarowania przestrzennego oraz mieszkalnictwa.

2. (uchylony)

3. (uchylony)

4. (uchylony)

Art. 136. 1. Ustawa budżetowa może określać, w ramach limitów wydatków na rok budżetowy, limity wydatków na programy wieloletnie.

2. Programy wieloletnie są ustanawiane przez Radę Ministrów w celu realizacji strategii przyjętych przez Radę Ministrów, w tym w zakresie obronności i bezpieczeństwa państwa. Rada Ministrów, ustanawiając program, wskazuje jego wykonawcę.

3. Realizacja programów wieloletnich może być podzielona na etapy.

4. Jednostki realizujące program wieloletni mogą zaciągać zobowiązania w celu sfinansowania w poszczególnych latach realizacji tego programu do wysokości łącznej kwoty wydatków określonych dla całego programu. W razie wspólnej realizacji programu wieloletniego przez dwa lub więcej podmioty, zobowiązania zaciągane przez każdy podmiot nie mogą przekroczyć kwoty planowanej dla tego podmiotu.

Art. 137. 1. Rada Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, sposób finansowania zadań realizowanych w ramach międzynarodowej współpracy z zakresu wewnętrznego i zewnętrznego bezpieczeństwa państwa, wynikających z umów i porozumień.

2. Rada Ministrów, wydając rozporządzenie, o którym mowa w ust. 1, określi w szczególności rodzaj realizowanych zadań, źródła i formę ich finansowania oraz wykorzystania wpływów uzyskanych w wyniku realizowanych zadań w przypadku przejściowego ich finansowania, uwzględniając postanowienia umów i porozumień wskazanych w ust. 1.

Rozdział 4
Tryb opracowywania i uchwalania budżetu państwa

Art. 138. 1.[53)] Minister Finansów przedstawia Radzie Ministrów projekt wieloletnich założeń makroekonomicznych wykorzystywanych na potrzeby opracowania projektu ustawy budżetowej.

1a.[54)] Rada Ministrów przyjmuje wieloletnie założenia makroekonomiczne, o których mowa w ust. 1, w terminie do dnia 30 kwietnia, które następnie są publikowane w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej urzędu obsługującego Ministra Finansów.

2.[55)] Materiały do projektu ustawy budżetowej oraz do uzasadnienia do projektu tej ustawy opracowują i przedstawiają Ministrowi Finansów dysponenci części budżetowych, z zastrzeżeniem ust. 3 i 4.

3. Materiały do projektu ustawy budżetowej w zakresie programów finansowanych z udziałem środków europejskich i środków, o których mowa w art. 5 ust. 3 pkt 5, opracowuje i przedstawia Ministrowi Finansów minister właściwy do spraw rozwoju regionalnego, z uwzględnieniem wieloletnich limitów wydatków, o których mowa w art. 122 ust. 1 pkt 2 lit. c, z zastrzeżeniem ust. 4.

4. Materiały do projektu ustawy budżetowej w zakresie środków pochodzących z Europejskiego Funduszu Rybackiego, Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego, Europejskiego Funduszu Morskiego, Rybackiego i Akwakultury oraz środków, o których mowa w art. 5 ust. 3 pkt 4, opracowuje i przedstawia Ministrowi Finansów odpowiednio minister właściwy do spraw rybołówstwa lub minister właściwy do spraw rozwoju wsi, a w zakresie środków, o których mowa w art. 5 ust. 3 pkt 5b – minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego.

5. Właściwe organy oraz kierownicy jednostek opracowują i przedstawiają projekty planów finansowych właściwym ministrom w terminach określonych w rozporządzeniu wydanym na podstawie ust. 6.

---

53) W brzmieniu ustalonym przez art. 35 pkt 10 lit. a ustawy, o której mowa w odnośniku 1; weszła w życie z dniem 14 stycznia 2025 r.

54) Dodany przez art. 35 pkt 10 lit. b ustawy, o której mowa w odnośniku 1; weszła w życie z dniem 14 stycznia 2025 r.

55) W brzmieniu ustalonym przez art. 35 pkt 10 lit. c ustawy, o której mowa w odnośniku 1; weszła w życie z dniem 14 stycznia 2025 r.

eprasa.pl f574bbfe01

6.[56)] Minister Finansów określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowy sposób i zakres, w tym wzory formularzy, oraz tryb i terminy opracowania materiałów, o których mowa w ust. 2–5, w ujęciu rocznym i wieloletnim, w tym:

1) planów rzeczowych zadań realizowanych ze środków budżetowych,

2) projektów planów dochodów i wydatków poszczególnych części budżetowych,

3) zestawienia programów wieloletnich,

4) wykazu wydatków związanych z realizacją Wspólnej Polityki Rolnej oraz innych programów, projektów i zadań finansowanych z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2,

5) projektów planów finansowych jednostek, o których mowa w art. 9 pkt 14, dla których organem założycielskim lub nadzorującym jest organ administracji rządowej,

6) materiałów do opracowania zestawienia i planu, o których mowa w art. 142 ust. 1 pkt 10 i 11

– kierując się koniecznością uwzględniania klasyfikacji dochodów i wydatków budżetowych, opracowania budżetu w układzie zadaniowym oraz zakresem podmiotowym i przedmiotowym spraw wymagających ujęcia w projekcie ustawy budżetowej oraz w uzasadnieniu do projektu tej ustawy.

Art. 139. 1. Minister Finansów przedstawia Radzie Ministrów projekt ustawy budżetowej na rok następny wraz z uzasadnieniem.

2.[57)] Minister Finansów włącza do projektu ustawy budżetowej dochody i wydatki Kancelarii Sejmu, Kancelarii Senatu, Kancelarii Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, Trybunału Konstytucyjnego, Najwyższej Izby Kontroli, Sądu Najwyższego, Naczelnego Sądu Administracyjnego wraz z wojewódzkimi sądami administracyjnymi, Krajowej Rady Sądownictwa, sądownictwa powszechnego, Rzecznika Praw Obywatelskich, Rzecznika Praw Dziecka, Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji, Prezesa Urzędu Ochrony Danych Osobowych, Instytutu Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu, Krajowego Biura Wyborczego, Państwowej Inspekcji Pracy i Biura Rady Fiskalnej.

Art. 140. 1. W projekcie ustawy budżetowej planuje się rezerwę ogólną nie wyższą niż 0,2 % wydatków budżetu.

2. W projekcie ustawy budżetowej mogą zostać zaplanowane rezerwy celowe:

1) na wydatki, których określenie wysokości lub szczegółowy podział na pozycje klasyfikacji budżetowej nie jest możliwy do dokonania w okresie opracowywania projektu ustawy budżetowej;

2) na wydatki, których realizacja jest uwarunkowana zaciągnięciem kredytu w międzynarodowej instytucji finansowej lub pozyskaniem środków z innych źródeł;

3) na wydatki związane z realizacją programów współfinansowanych z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2;

3a) na wydatki związane z przeciwdziałaniem chorobie zakaźnej wywołanej wirusem SARS-CoV-2 (COVID-19) lub na rzecz pomocy Ukrainie w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego kraju;

4) gdy odrębne ustawy tak stanowią.

3. Suma rezerw celowych, o których mowa w ust. 2 pkt 1 i 4, nie może przekroczyć 5 % wydatków budżetu.

4. W częściach budżetu państwa, których dysponentami są poszczególni wojewodowie, może być tworzona rezerwa w wysokości do 2 % planowanych wydatków. Przy ustalaniu wysokości rezerwy nie uwzględnia się dotacji planowanych dla jednostek samorządu terytorialnego.

5. W rezerwie, o której mowa w ust. 4, mogą być planowane wydatki na wynagrodzenia z tytułu odpraw emerytalnych i odpraw w związku z przejściem na rentę z tytułu niezdolności do pracy.

6. Środki na wydatki, o których mowa w ust. 5, planuje się w ramach ogólnej kwoty wynagrodzeń dla części budżetu państwa, których dysponentami są poszczególni wojewodowie, ustalanej w ustawie budżetowej zgodnie z art. 9 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 23 grudnia 1999 r. o kształtowaniu wynagrodzeń w państwowej sferze budżetowej oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz. U. z 2024 r. poz. 1356).

Art. 141. Rada Ministrów uchwala projekt ustawy budżetowej i wraz z uzasadnieniem przedkłada go Sejmowi w terminie do dnia 30 września roku poprzedzającego rok budżetowy.

[56)] W brzmieniu ustalonym przez art. 35 pkt 10 lit. d ustawy, o której mowa w odnośniku 1; weszła w życie z dniem 14 stycznia 2025 r.

[57)] Ze zmianą wprowadzoną przez art. 35 pkt 11 ustawy, o której mowa w odnośniku 1.

eprasa.pl f574bbfe01

Art. 142. 1. Do projektu ustawy budżetowej dołącza się uzasadnienie zawierające w szczególności:

1)[58] główne cele polityki społecznej i gospodarczej;

2) omówienie scenariusza makroekonomicznego na rok budżetowy i trzy kolejne lata, w szczególności założeń makroekonomicznych dotyczących prognozy:

a) produktu krajowego brutto i jego składowych, w tym:

– eksportu netto,

– popytu krajowego, w tym konsumpcji prywatnej i publicznej oraz nakładów brutto na środki trwałe,

aa) deflatora produktu krajowego brutto,

b) średniorocznego wskaźnika cen towarów i usług konsumpcyjnych,

c) kursu walutowego,

d) przeciętnego wynagrodzenia brutto w gospodarce narodowej,

e) poziomu zatrudnienia i bezrobocia,

f) salda obrotów bieżących

– wraz z przewidywanym wykonaniem dla roku poprzedzającego rok budżetowy;

2a) porównanie scenariusza makroekonomicznego z najbardziej aktualnymi prognozami Komisji Europejskiej i prognozami przygotowanymi przez inne niezależne instytucje wraz z omówieniem znaczących różnic;

2b) informacje o działaniach podjętych w przypadku wystąpienia znaczących odchyleń negatywnie wpływających na prognozy makroekonomiczne w okresie czterech kolejnych lat budżetowych poprzedzających opracowanie scenariusza makroekonomicznego;

2c) analizę wrażliwości w zakresie deficytu i długu sektora instytucji rządowych i samorządowych w rozumieniu rozporządzenia Rady (WE) nr 479/2009 z dnia 25 maja 2009 r. o stosowaniu Protokołu w sprawie procedury dotyczącej nadmiernego deficytu załączonego do Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską, państwowego długu publicznego oraz poziomu kwoty wydatków, o której mowa w art. 112aa ust. 1, przy różnych założeniach dotyczących wzrostu gospodarczego i stóp procentowych wraz z omówieniem istotnych czynników ryzyka;

3) kierunki polityki fiskalnej, zawierające w szczególności założenia dotyczące średniookresowego celu budżetowego oraz działania z zakresu polityki fiskalnej i polityki gospodarczej zmierzające do jego osiągnięcia;

4) przewidywane wykonanie budżetu państwa za rok budżetowy poprzedzający rok budżetowy, którego dotyczy projekt ustawy budżetowej;

5) omówienie projektowanych:

a) przychodów i rozchodów oraz dochodów i wydatków budżetowych,

b) przychodów i kosztów państwowych funduszy celowych,

c) przychodów i kosztów agencji wykonawczych,

d) wykazów określonych w art. 122 ust. 1 pkt 2 lit. b i c;

6) omówienie przewidywanego wyniku sektora instytucji rządowych i samorządowych oraz długu sektora finansów publicznych;

6a) omówienie kwoty planowanych wydatków obliczonej zgodnie z art. 112aa ust. 1 albo art. 112d ust. 3 oraz kwoty planowanego limitu wydatków, o którym mowa w art. 112aa ust. 3;

6b) informacje o:

a) wielkości wskaźnika średniookresowej dynamiki wartości produktu krajowego brutto, o którym mowa w art. 112aa ust. 1,

b) wielkości korekty kwoty wydatków, o której mowa w art. 112aa ust. 1,

c) wartości klauzuli obronnej, o której mowa w art. 112aa ust. 4a,

---

[58] Ze zmianą wprowadzoną przez art. 35 pkt 12 lit. a ustawy, o której mowa w odnośniku 1; weszła w życie z dniem 14 stycznia 2025 r.

eprasa.pl f574bbfe01

d) różnicach, o których mowa w art. 112aa ust. 4a pkt 1–3,

e) każdym dyskrecjonalnym działaniu przekraczającym 0,03 % wartości produktu krajowego brutto, o którym mowa w art. 112aa ust. 1,

f) aktualizacji wartości działań dyskrecjonalnych, o których mowa w art. 112aa ust. 1,

g) każdym jednorazowym i tymczasowym działaniu po stronie dochodów przekraczającym 0,03 % wartości produktu krajowego brutto, o którym mowa w art. 112aa ust. 3;

6c)[59] **opinię Rady Fiskalnej, o której mowa w:**

a) art. 112ab ust. 2,

b) art. 112ac ust. 1,

c) art. 112da ust. 1,

d) art. 112db ust. 1 i 7

– albo informację o jej nieprzedstawieniu w wyznaczonym terminie wraz z wnioskiem odpowiednio Ministra Finansów albo Rady Ministrów, o którym mowa odpowiednio w art. 112ab ust. 2, art. 112ac ust. 3, art. 112da ust. 1 albo art. 112db ust. 1 albo 7;

7) omówienie wielkości środków własnych Unii Europejskiej oraz środków ujętych w budżecie środków europejskich;

8) informacje o udzielonych przez Skarb Państwa kwotach poręczeń i gwarancji, według przewidywanego wykonania na koniec roku budżetowego poprzedzającego rok budżetowy, którego dotyczy projekt ustawy budżetowej;

9) (uchylony)

10) zestawienie zadań i celów priorytetowych na dany rok budżetowy;

11) skonsolidowany plan wydatków na rok budżetowy i dwa kolejne lata państwowych jednostek budżetowych, państwowych funduszy celowych, agencji wykonawczych, instytucji gospodarki budżetowej oraz państwowych osób prawnych, o których mowa w art. 9 pkt 14, sporządzany w układzie zadań budżetowych określonych w art. 2 pkt 3, wraz z celami i miernikami stopnia realizacji celów.

2. W roku *s*, o którym mowa w art. 112d ust. 3, uzasadnienie nie zawiera omówienia, o którym mowa w ust. 1 pkt 6a, i informacji, o których mowa w ust. 1 pkt 6b.

3. (uchylony)

Art. 143. 1. Dysponenci części budżetowych, w terminie do dnia 25 października, przekazują informacje o przyjętych przez Radę Ministrów w projekcie ustawy budżetowej kwotach:

1) dochodów i wydatków, w tym wynagrodzeń – jednostkom podległym;

2) dotacji na zadania z zakresu administracji rządowej, zadania inspekcji i straży, dotacji na realizację zadań własnych oraz o kwotach dochodów związanych z realizacją zadań z zakresu administracji rządowej – jednostkom samorządu terytorialnego;

3) środków na realizację programów finansowanych z udziałem środków europejskich, dla których zarządy województw są instytucją zarządzającą lub pośredniczącą – zarządom województw.

2. W terminie do dnia 1 grudnia jednostki, o których mowa w ust. 1 pkt 1, opracowują i przekazują właściwym dysponentom części budżetowych projekty planów finansowych na następny rok budżetowy, zgodne z projektem ustawy budżetowej.

3. Przepisu ust. 1 nie stosuje się do kwot dochodów z podatków i ceł pobieranych przez jednostki podległe Ministrowi Finansów.

Art. 144. 1. W przypadku gdy Rada Ministrów przedkłada Sejmowi projekt ustawy o prowizorium budżetowym, przepis art. 141 stosuje się odpowiednio.

2. Do projektu ustawy o prowizorium budżetowym stosuje się przepisy odnoszące się do projektu ustawy budżetowej, z wyłączeniem art. 142 ust. 1 pkt 10 i 11.

3. W przypadku przedstawienia Sejmowi projektu ustawy o prowizorium budżetowym, Rada Ministrów przedstawia Sejmowi projekt ustawy budżetowej nie później niż na 3 miesiące przed zakończeniem okresu obowiązywania ustawy o prowizorium budżetowym.

---

[59] Dodany przez art. 35 pkt 12 lit. b ustawy, o której mowa w odnośniku 1; wejdzie w życie z dniem 1 stycznia 2026 r.

eprasa.pl f574bbfe01

Art. 145. 1. W przypadku gdy ustawa budżetowa albo ustawa o prowizorium budżetowym nie zostaną ogłoszone przed dniem 1 stycznia, to do czasu ogłoszenia odpowiedniej ustawy:

1) podstawą gospodarki finansowej jest przedstawiony Sejmowi odpowiedni projekt ustawy, o którym mowa w art. 141 lub w art. 144;

2) obowiązują stawki należności budżetowych oraz składki na państwowe fundusze celowe w wysokości ustalonej dla roku poprzedzającego rok budżetowy.

2. Przepis ust. 1 stosuje się odpowiednio, w przypadku gdy podstawą gospodarki finansowej państwa jest ustawa albo projekt ustawy o prowizorium budżetowym, a przed upływem terminu obowiązywania ustawy o prowizorium budżetowym nie zostanie ogłoszona ustawa budżetowa.

Rozdział 5

Wykonywanie ustawy budżetowej

Art. 146. 1. Dysponenci części budżetowych, w terminie 10 dni roboczych od dnia ogłoszenia ustawy budżetowej, przekazują jednostkom podległym informacje o kwotach dochodów i wydatków, w tym wynagrodzeń.

2. Jednostki, o których mowa w ust. 1, sporządzają plany finansowe celem zapewnienia ich zgodności z ustawą budżetową.

3. Przepisu ust. 1 nie stosuje się do kwot dochodów z podatków i ceł pobieranych przez jednostki podległe Ministrowi Finansów.

Art. 147. 1. Minister Finansów, w porozumieniu z dysponentami części budżetowych, opracowuje harmonogram realizacji budżetu państwa.

2. Harmonogram, o którym mowa w ust. 1, obejmuje:

1) prognozę dochodów budżetu państwa w poszczególnych miesiącach roku budżetowego;

2) wielkość wydatków planowanych do sfinansowania w poszczególnych miesiącach roku budżetowego.

3. Harmonogram realizacji wydatków podlega aktualizacji na wniosek dysponenta części budżetowej lub Ministra Finansów.

4. Dysponent części budżetowej może poinformować podległe i nadzorowane jednostki o harmonogramie, o którym mowa w ust. 1.

Art. 148. W terminie 21 dni od dnia ogłoszenia ustawy budżetowej dysponenci części budżetowych przekazują:

1) jednostkom samorządu terytorialnego informacje o kwotach dotacji celowych, dotacji na zadania z zakresu administracji rządowej, zadania inspekcji i straży, dotacji na realizację zadań własnych oraz o kwotach dochodów związanych z realizacją zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych odrębnymi ustawami jednostkom samorządu terytorialnego, określonych w ustawie budżetowej;

2) samorządom województw informacje o środkach na realizację programów finansowanych z udziałem środków europejskich, dla których zarządy województw są instytucją zarządzającą lub pośredniczącą, określonych w ustawie budżetowej.

Art. 149. 1. Dotacje celowe na realizację zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych ustawami są przekazywane jednostce samorządu terytorialnego przez wojewodę w terminie umożliwiającym pełne i terminowe wykonywanie zadań.

2. Dotacje celowe na realizację zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych ustawami mogą również być przekazywane – w terminach określonych w odrębnych przepisach – przez:

1) Szefa Krajowego Biura Wyborczego lub działających z jego upoważnienia dyrektorów zespołów i delegatur Krajowego Biura Wyborczego na finansowanie zadań związanych z aktualizowaniem Centralnego Rejestru Wyborców oraz organizacją i przeprowadzaniem wyborów i referendów;

2) dyrektorów urzędów statystycznych na finansowanie zadań związanych z organizacją spisów powszechnych i rolnych.

Art. 150. Dysponent części budżetowej lub dysponent środków, o których mowa w art. 127 ust. 2, udzielając dotacji celowej, w tym jednostce sektora finansów publicznych, w przypadku gdy odrębne przepisy lub umowa międzynarodowa nie określają trybu i zasad udzielania lub rozliczania tej dotacji, zawiera umowę, która określa w szczególności:

1) szczegółowy opis zadania, w tym cel, na jaki dotacja została przyznana, i termin jego wykonania;

eprasa.pl f574bbfe01

2) wysokość udzielonej dotacji;

3) termin wykorzystania dotacji, nie dłuższy niż do dnia 31 grudnia danego roku budżetowego;

4) termin i sposób rozliczenia udzielonej dotacji;

5) termin zwrotu niewykorzystanej części dotacji, nie dłuższy niż 15 dni od określonego w umowie dnia wykonania zadania, a w przypadku zadania realizowanego za granicą – 30 dni od określonego w umowie dnia jego wykonania;

6) tryb kontroli wykonania zadania; w umowie można postanowić, że kontrola będzie prowadzona na zasadach i w trybie określonych w przepisach o kontroli w administracji rządowej.

Art. 151. 1. Dysponent części budżetowej może zlecić organizacji pozarządowej realizację swoich zadań na podstawie zawartej z tą organizacją umowy, przyznając jednocześnie dotację celową na realizację tych zadań.

2. Umowa, o której mowa w ust. 1, powinna określać:

1) szczegółowy opis zadania, w tym cel, na jaki dotacja została przyznana, i termin jego wykonania;

2) wysokość udzielonej dotacji i tryb płatności;

3) termin wykorzystania dotacji, nie dłuższy niż do dnia 31 grudnia danego roku budżetowego;

4) tryb kontroli wykonywania zadania;

5) termin i sposób rozliczenia udzielonej dotacji;

6) termin zwrotu niewykorzystanej części dotacji, nie dłuższy niż 15 dni od określonego w umowie dnia wykonania zadania, a w przypadku zadania realizowanego za granicą – 30 dni od określonego w umowie dnia jego wykonania.

Art. 152. 1. Jednostki, którym została udzielona dotacja, o której mowa w art. 150 i art. 151 ust. 1, są obowiązane do prowadzenia wyodrębnionej ewidencji księgowej środków otrzymanych z dotacji oraz wydatków dokonywanych z tych środków.

2. Zatwierdzenie przez dysponenta części budżetowej lub dysponenta środków, o których mowa w art. 127 ust. 2, rozliczenia dotacji w zakresie rzeczowym i finansowym, przedstawionego przez obowiązaną do tego jednostkę, powinno nastąpić w terminie 30 dni od dnia jego przedstawienia, a w przypadku dotacji na realizację zadania za granicą – 60 dni od dnia jego przedstawienia.

3. W przypadku stwierdzenia na podstawie rozliczenia, o którym mowa w ust. 2, że dotacja wykorzystana została w części lub całości niezgodnie z przeznaczeniem albo pobrana w nadmiernej wysokości, dysponent części budżetowej lub dysponent środków, o których mowa w art. 127 ust. 2, określa, w drodze decyzji, wysokość kwoty podlegającej zwrotowi do budżetu państwa.

Art. 153. 1. Minister Finansów, na wniosek dysponenta części budżetowej, może udzielić zapewnienia finansowania lub dofinansowania z budżetu państwa w danym roku budżetowym, jeżeli środki na ten cel zostały ujęte w rezerwie celowej, oraz w kolejnych latach:

1) projektów finansowanych z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 3 pkt 1–5c i 6;

2) wydatków bieżących lub inwestycyjnych;

3) programów wieloletnich.

2. Minister Finansów może określić, w drodze rozporządzenia, szczegółowy tryb składania wniosków, o których mowa w ust. 1, wzór wniosku i niezbędne dokumenty, mając na względzie właściwość podmiotów realizujących zadania, zakres przedmiotowy tych zadań oraz efektywność wykorzystania środków budżetu państwa.

Art. 154. 1. Podziału rezerw celowych dokonuje, z zastrzeżeniem ust. 3–6, Minister Finansów w porozumieniu z właściwymi ministrami lub innymi dysponentami części budżetowych, nie później niż do dnia 15 października, z wyjątkiem rezerw, o których mowa w art. 140 ust. 2 pkt 2 i 3, oraz rezerw przeznaczonych na finansowanie zobowiązań Skarbu Państwa i rezerw przeznaczonych na przeciwdziałanie klęskom żywiołowym i usuwanie ich skutków.

2. Właściwi ministrowie lub inni dysponenci części budżetowych występują do Ministra Finansów do dnia 30 września o podział rezerw celowych, w wyniku którego następuje zwiększenie wydatków części budżetowych państwa, których dysponentami są wojewodowie.

3. Podziału rezerwy celowej na finansowanie zadań, dla których udzielone zostały zapewnienia finansowania lub dofinansowania z budżetu państwa, Minister Finansów dokonuje nie później niż do dnia 20 grudnia.

eprasa.pl f574bbfe01

4. Podziału rezerwy celowej na zwiększenie wynagrodzeń wynikających ze zmian organizacyjnych i nowych zadań w państwowych jednostkach budżetowych dokonuje Rada Ministrów, uwzględniając wskaźniki zatrudnienia osób niepełnosprawnych w tych jednostkach.

5. Podziału rezerwy celowej przeznaczonej na realizację programów finansowanych z udziałem środków europejskich i środków, o których mowa w art. 5 ust. 3 pkt 5, dokonuje Minister Finansów na wniosek ministra właściwego do spraw rozwoju regionalnego, z zastrzeżeniem ust. 6.

6. Podziału rezerwy celowej przeznaczonej na realizację programów finansowanych z udziałem środków pochodzących z Europejskiego Funduszu Rybackiego, Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego, Europejskiego Funduszu Morskiego, Rybackiego i Akwakultury oraz na Wspólną Politykę Rolną dokonuje Minister Finansów, na wniosek ministrów właściwych do spraw: rybołówstwa, rozwoju wsi i rynków rolnych, a rezerwy celowej przeznaczonej na realizację programów finansowanych z udziałem środków pochodzących z Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym oraz środków Europejskiego Funduszu Społecznego Plus przeznaczonego na zwalczanie deprywacji materialnej dokonuje Minister Finansów, na wniosek ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego.

7. Rezerwy celowe mogą być przeznaczone, z zastrzeżeniem ust. 9, wyłącznie na cel, na jaki zostały utworzone, oraz wykorzystane zgodnie z klasyfikacją wydatków.

8. Zmiana klasyfikacji wydatków, o której mowa w ust. 7, może być dokonana przez Ministra Finansów w porozumieniu z właściwym ministrem lub innym dysponentem części budżetowej nie później niż do dnia 15 listopada. W przypadku rezerw celowych, o których mowa w ust. 3, zmiana klasyfikacji wydatków może nastąpić do dnia 20 grudnia, a w przypadku rezerw celowych, o których mowa w ust. 5 i 6 – do końca roku budżetowego.

9. Minister Finansów może, po uzyskaniu pozytywnej opinii sejmowej komisji właściwej do spraw budżetu, dokonać zmiany przeznaczenia rezerwy celowej.

Art. 155. 1. Rezerwą ogólną dysponuje Rada Ministrów.

2. Rada Ministrów może upoważnić, w drodze rozporządzenia, Prezesa Rady Ministrów i Ministra Finansów do dysponowania rezerwą ogólną do wysokości określonych kwot, uwzględniając zróżnicowanie tych kwot.

3. Rezerwa ogólna nie może być przeznaczona na zwiększenie wydatków, które zostały zmniejszone w trakcie realizacji budżetu w wyniku przeniesień, dokonanych na podstawie art. 171.

Art. 156. O podziale rezerwy, o której mowa w art. 140 ust. 4, wojewodowie zawiadamiają Ministra Finansów.

Art. 157. Nie stanowią rezerwy, o której mowa w art. 140 ust. 4, środki niepodzielone przez wojewodów, przeznaczone na realizację zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych jednostkom samorządu terytorialnego ustawami.

Art. 158. Ograniczenia, o których mowa w art. 154 ust. 3, 6–8 oraz w art. 155 ust. 3, nie mają zastosowania w przypadku realizacji zadań wynikających z przepisów dotyczących wprowadzenia stanów nadzwyczajnych na terytorium państwa lub na jego części.

Art. 159. Rada Ministrów kieruje wykonywaniem budżetu państwa.

Art. 160. 1. W celu rzetelnego i gospodarnego wykonania budżetu państwa Rada Ministrów może, w drodze rozporządzenia, określić:

1) organy administracji rządowej uprawnione do dokonywania określonych rodzajów wydatków;

2) wytyczne dotyczące:

   a) szczegółowego sposobu dokonywania wydatków, o których mowa w pkt 1,

   b) szczegółowego sposobu i terminów sporządzania informacji z wykonania wydatków, o których mowa w pkt 1, oraz jednostki obowiązane do ich sporządzania.

   c) (uchylona)[60)]

2.[61)] Rada Ministrów, wydając rozporządzenie, o którym mowa w ust. 1, uwzględnia zakres i rodzaj określanych wydatków oraz konieczność zachowania zasady przejrzystości finansów publicznych przy sporządzaniu informacji z ich wykonania.

---

60) Przez art. 35 pkt 13 lit. a ustawy, o której mowa w odnośniku 1; weszła w życie z dniem 14 stycznia 2025 r.

61) W brzmieniu ustalonym przez art. 35 pkt 13 lit. b ustawy, o której mowa w odnośniku 1; weszła w życie z dniem 14 stycznia 2025 r.

eprasa.pl f574bbfe01

Art. 161. 1. Zobowiązania na okres dłuższy niż rok budżetowy w ramach realizacji współpracy rozwojowej na terytoriach uznanych za strefę działań wojennych mogą być zaciągane, jeżeli wydatki niezbędne na obsługę zobowiązania są ujęte w ustawie budżetowej.

2. Środki niewykorzystane w ramach zaciągniętego zobowiązania wieloletniego nie podlegają zwrotowi do dnia 31 grudnia danego roku budżetowego i traktowane są jako środki niewygasające, podlegające zwrotowi najpóźniej do dnia 30 czerwca kolejnego roku.

3. Rada Ministrów może wydawać, w drodze rozporządzenia, wytyczne dotyczące zasad zaciągania zobowiązań na okres dłuższy niż rok budżetowy w ramach realizacji współpracy rozwojowej na terytoriach uznanych za strefę działań wojennych, określając:

1) podmioty uprawnione do dokonywania określonych rodzajów wydatków;

2) szczegółowy sposób dokonywania wydatków, o których mowa w pkt 1;

3) szczegółowy sposób i termin sporządzania informacji z wykonania wydatków, o których mowa w pkt 1, oraz jednostki obowiązane do ich sporządzania.

4. Rada Ministrów, wydając rozporządzenie, o którym mowa w ust. 3, uwzględnia właściwość podmiotów realizujących zadania oraz zakres tych zadań.

Art. 162. W toku wykonywania budżetu państwa obowiązują następujące zasady gospodarki finansowej:

1) ustalanie, pobieranie i odprowadzanie dochodów budżetu państwa następuje na zasadach i w terminach wynikających z obowiązujących przepisów;

2) pełna realizacja zadań następuje w terminach określonych przepisami i harmonogramem, o którym mowa w art. 147 ust. 1;

3) dokonywanie wydatków następuje w granicach kwot określonych w planie finansowym, z uwzględnieniem prawidłowo dokonanych przeniesień i zgodnie z planowanym przeznaczeniem, w sposób celowy i oszczędny, z zachowaniem zasady uzyskiwania najlepszych efektów z danych nakładów;

4) zlecanie zadań powinno następować na zasadzie wyboru najkorzystniejszej oferty, z uwzględnieniem przepisów o zamówieniach publicznych, o partnerstwie publiczno-prywatnym oraz o umowie koncesji na roboty budowlane lub usługi, a w odniesieniu do organizacji pozarządowych – z odpowiednim zastosowaniem art. 43 i art. 151.

Art. 163. 1. Państwowe jednostki budżetowe mające siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej, podległe ministrowi właściwemu do spraw zagranicznych albo ministrowi właściwemu do spraw gospodarki, mogą gromadzić na wydzielonym rachunku bankowym dochody uzyskiwane z:

1) odszkodowań i wpłat za utracone lub uszkodzone mienie będące w zarządzie bądź użytkowaniu jednostki budżetowej;

2) wpływów z najmu, dzierżawy lub sprzedaży składników majątkowych;

3) tytułu odsetek od środków zgromadzonych na rachunku.

2. Dochody, o których mowa w ust. 1, są przeznaczane na sfinansowanie wydatków bieżących i inwestycyjnych związanych z remontami i odtworzeniem mienia państwowych jednostek budżetowych mających siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej.

3. Wydatki mogą być dokonywane do wysokości kwot zgromadzonych dochodów, w ramach planu finansowego obejmującego bieżące dochody i pozostałości środków z okresów poprzednich.

3a. Odpowiednio minister właściwy do spraw zagranicznych albo minister właściwy do spraw gospodarki opracowuje, na podstawie informacji otrzymanych od kierowników podległych państwowych jednostek budżetowych, o których mowa w ust. 1, zestawienie dochodów, o których mowa w ust. 1, oraz wydatków nimi finansowanych i przekazuje je Ministrowi Finansów w trybie i terminach określonych w przepisach dotyczących prac nad projektem ustawy budżetowej.

4. Środki pieniężne gromadzone na wydzielonym rachunku bankowym, o którym mowa w ust. 1, w zależności od potrzeb wskazanych przez odpowiednio ministra właściwego do spraw zagranicznych albo ministra właściwego do spraw gospodarki mogą być przekazywane na wydzielony rachunek bankowy do innych państwowych jednostek budżetowych mających siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej, podległych tym ministrom.

Art. 164. 1. Wydatki nieprzewidziane, których obowiązkowe płatności wynikają z tytułów wykonawczych, wyroków sądowych lub ugód, mogą być dokonywane bez względu na poziom środków finansowych zaplanowanych na ten cel. Odpowiednia zmiana planu wydatków powinna nastąpić w trybie przeniesień wydatków z innych podziałek klasyfikacji wydatków lub z rezerw celowych.

2. Do przeniesień, o których mowa w ust. 1, nie stosuje się ograniczeń wynikających z art. 171 ust. 1–5.

eprasa.pl f574bbfe01

Art. 165. 1. Wydatki na obsługę długu Skarbu Państwa są dokonywane przed innymi wydatkami budżetu państwa.

2. Minister Finansów może dokonywać przeniesień wydatków planowanych na obsługę długu Skarbu Państwa między częściami budżetu państwa, w których ujmuje się obsługę długu zagranicznego Skarbu Państwa oraz obsługę długu krajowego Skarbu Państwa.

Art. 166. 1. Środki finansowe uzyskane przez Ministra Finansów z tytułu transakcji finansowych na instrumentach pochodnych, polegających na wymianie płatności odsetkowych, pomniejszają wydatki związane z obsługą długu Skarbu Państwa.

2. Środki finansowe uzyskane przez Ministra Finansów z tytułu transakcji finansowych na instrumentach pochodnych, polegających na wymianie płatności kapitałowych, pomniejszają rozchody.

Art. 167. 1. Wpłaty środków własnych Unii Europejskiej do jej budżetu dokonywane są w terminach i wysokości wynikających z umowy międzynarodowej, z zastrzeżeniem ust. 2.

2. W przypadku gdy w trakcie roku budżetowego – w wyniku zmian wprowadzonych w budżecie ogólnym Unii Europejskiej – wpłata środków własnych, o których mowa w ust. 1, ulegnie zwiększeniu i nie będzie możliwe pokrycie zwiększonych środków z rezerw celowych, Rada Ministrów przedstawia sejmowej komisji właściwej do spraw budżetu propozycje sfinansowania zwiększonego wydatku.

3. W pierwszej kolejności na cel, o którym mowa w ust. 2, przeznacza się:

1) wydatki zablokowane na podstawie art. 177;

2) niepodzielone rezerwy celowe.

4. Pozytywna opinia sejmowej komisji właściwej do spraw budżetu o propozycjach sfinansowania zwiększonych wpłat środków własnych Unii Europejskiej oznacza:

1) upoważnienie dla Ministra Finansów do przeniesienia wydatków między częściami i działami w przypadku, o którym mowa w ust. 3 pkt 1;

2) zgodę na zmianę przeznaczenia rezerw celowych bez stosowania trybu określonego w art. 154 ust. 9 w przypadku, o którym mowa w ust. 3 pkt 2;

3) upoważnienie dla Rady Ministrów do dokonania przeniesienia planowanych wydatków między częściami i działami budżetu państwa – w przypadku innych wydatków.

Art. 167a. 1. Rada Ministrów może przedstawić sejmowej komisji właściwej do spraw budżetu propozycje przekazania przez Ministra Obrony Narodowej do Funduszu Wsparcia Sił Zbrojnych, o którym mowa w art. 41 ust. 1 ustawy z dnia 11 marca 2022 r. o obronie Ojczyzny (Dz. U. z 2025 r. poz. 825, 1014 i 1080), dodatkowych środków na realizację zadań Funduszu, w tym spłaty zobowiązań z tytułu zaciągniętych kredytów, pożyczek i wyemitowanych obligacji oraz zobowiązań finansowych, o których mowa odpowiednio w art. 45 ust. 1 i art. 45a ust. 1 tej ustawy.

2. W pierwszej kolejności na cel, o którym mowa w ust. 1, przeznacza się:

1) wydatki zablokowane na podstawie art. 177;

2) niepodzielone rezerwy celowe.

3. Pozytywna opinia sejmowej komisji właściwej do spraw budżetu o propozycji, o której mowa w ust. 1, oznacza:

1) upoważnienie dla Ministra Finansów do przeniesienia wydatków między częściami i działami budżetu państwa w przypadku, o którym mowa w ust. 2 pkt 1;

2) zgodę na zmianę przeznaczenia rezerw celowych bez stosowania trybu określonego w art. 154 ust. 9 w przypadku, o którym mowa w ust. 2 pkt 2;

3) upoważnienie dla Rady Ministrów do dokonania przeniesienia, w drodze rozporządzenia, planowanych wydatków między częściami i działami budżetu państwa – w przypadku innych wydatków.

Art. 168. 1. Dotacje udzielone z budżetu państwa w części niewykorzystanej do końca roku budżetowego lub w terminie określonym w przepisach wydanych na podstawie art. 181 ust. 3 podlegają zwrotowi do budżetu państwa odpowiednio do dnia 31 stycznia następnego roku albo w terminie 21 dni od dnia określonego w tych przepisach, z zastrzeżeniem art. 151 ust. 2 pkt 6 oraz terminów wynikających z przepisów wydanych na podstawie art. 189 ust. 4 i 4a.

2. Dotacje udzielone z budżetu państwa na realizację zadań za granicą w części niewykorzystanej do końca roku budżetowego podlegają zwrotowi do budżetu państwa do dnia 28 lutego następnego roku.

3. Od kwot dotacji zwróconych po terminie określonym w ust. 1 lub 2 nalicza się odsetki w wysokości określonej jak dla zaległości podatkowych, począwszy od dnia następującego po dniu, w którym upłynął termin zwrotu dotacji.

eprasa.pl f574bbfe01

4. Wykorzystanie dotacji następuje przez zapłatę za zrealizowane zadania, na które dotacja była udzielona. Przekazanie środków na rachunek beneficjenta nie oznacza wykorzystania dotacji.

5. W przypadku gdy odrębne przepisy stanowią o sposobie udzielenia i rozliczenia dotacji, wykorzystanie następuje przez realizację celów wskazanych w tych przepisach.

6. Dotacje celowe przyznane jednostkom samorządu terytorialnego na realizację zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych ustawami, w części niewykorzystanej w danym roku, podlegają zwrotowi do budżetu państwa w części, w jakiej zadanie nie zostało wykonane, w terminie określonym w ust. 1.

Art. 169. 1. Dotacje udzielone z budżetu państwa:

1) wykorzystane niezgodnie z przeznaczeniem,

2) pobrane nienależnie lub w nadmiernej wysokości

– podlegają zwrotowi do budżetu państwa wraz z odsetkami w wysokości określonej jak dla zaległości podatkowych, w ciągu 15 dni od dnia stwierdzenia okoliczności, o których mowa w pkt 1 lub pkt 2.

2. Dotacjami pobranymi w nadmiernej wysokości są dotacje otrzymane z budżetu państwa w wysokości wyższej niż określona w odrębnych przepisach, umowie lub wyższej niż niezbędna na dofinansowanie lub finansowanie dotowanego zadania.

3. Dotacjami nienależnymi są dotacje udzielone bez podstawy prawnej.

4. Zwrotowi do budżetu państwa podlega ta część dotacji, która została wykorzystana niezgodnie z przeznaczeniem, nienależnie udzielona lub pobrana w nadmiernej wysokości.

5. Odsetki od dotacji podlegających zwrotowi do budżetu państwa nalicza się, począwszy od dnia:

1) przekazania z budżetu państwa dotacji wykorzystanych niezgodnie z przeznaczeniem,

2) stwierdzenia nieprawidłowego naliczenia lub nienależnego pobrania dotacji

– z zastrzeżeniem, że jeżeli dotacja stanowi pomoc publiczną, w rozumieniu art. 87 ust. 1 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską, odsetki nalicza się od dnia przekazania dotacji beneficjentowi.

6. W przypadku niedokonania zwrotu dotacji w terminie, o którym mowa w ust. 1 oraz w art. 150 pkt 5, art. 151 ust. 2 pkt 6, art. 168 ust. 1 i 2, organ lub inny dysponent części budżetowej, który udzielił dotacji, wydaje decyzję określającą kwotę przypadającą do zwrotu i termin, od którego nalicza się odsetki.

7. Do subwencji dla podmiotów systemu szkolnictwa wyższego i nauki przepisy ust. 1–6 stosuje się odpowiednio.

Art. 170. 1. Zmiany kwot dotacji celowych na zadania zlecone jednostkom samorządu terytorialnego mogą następować w terminie do dnia 15 listopada roku budżetowego, a zmiany kwot dotacji na dofinansowanie zadań własnych jednostek samorządu terytorialnego – do dnia 30 listopada roku budżetowego.

2. Terminy określone w ust. 1 nie obowiązują w przypadku:

1) dofinansowania zadań jednostek samorządu terytorialnego realizowanych w związku ze zdarzeniem losowym lub finansowania zobowiązań Skarbu Państwa;

2) uprzedniego udzielenia zapewnienia finansowania lub dofinansowania z budżetu państwa.

Art. 171. 1. Dysponenci części budżetowych mogą dokonywać przeniesień wydatków między rozdziałami i paragrafami klasyfikacji wydatków, z zastrzeżeniem ust. 5, w ramach danej części i działu budżetu państwa.

2. Przeniesienie polegające na zmniejszeniu lub zwiększeniu wydatków przeznaczonych na realizację programów finansowanych z udziałem środków europejskich wymaga zgody ministra właściwego do spraw rozwoju regionalnego, z zastrzeżeniem art. 194 ust. 5 i 6.

2a. O udzieleniu zgody na dokonanie przeniesienia, o której mowa w ust. 2, minister właściwy do spraw rozwoju regionalnego informuje niezwłocznie Ministra Finansów.

3. Przeniesienie polegające na zmniejszeniu lub zwiększeniu wydatków majątkowych jednorazowo o kwotę powyżej 100 tys. zł wymaga zgody Ministra Finansów, z zastrzeżeniem ust. 4. O przeniesieniach wydatków majątkowych dokonanych poniżej tej kwoty dysponenci części budżetowych informują niezwłocznie Ministra Finansów.

4. W przypadku wydatków na inwestycje budowlane, każde przeniesienie polegające na zmniejszeniu lub zwiększeniu tych wydatków wymaga zgody Ministra Finansów.

eprasa.pl f574bbfe01

5. Dysponenci części budżetowych mogą upoważnić kierowników podległych jednostek do dokonywania przeniesień wydatków w obrębie jednego rozdziału.

6. Upoważnienie, o którym mowa w ust. 5, nie obejmuje przenoszenia wydatków, na dokonanie których wymagana jest zgoda ministra właściwego do spraw rozwoju regionalnego lub Ministra Finansów.

7. Przeniesienia wydatków, o których mowa w ust. 1 i 5, nie mogą zwiększać planowanych wydatków na uposażenia i wynagrodzenia ze stosunku pracy, o ile odrębne ustawy nie stanowią inaczej.

8. Przepisy ust. 1–7 nie mają zastosowania do podziału rezerw budżetu państwa.

9. Ministrowie będący dysponentami więcej niż jednej części budżetowej mogą dokonywać przeniesień wydatków między częściami w ramach jednego działu i rozdziału budżetu państwa. O podjętych decyzjach ministrowie informują niezwłocznie Radę Ministrów. Rada Ministrów może uchylić decyzję ministra.

10. Kierownik jednostki, która zapewnia obsługę więcej niż jednego dysponenta części budżetowej, może dokonywać, za zgodą tych dysponentów, przeniesień wydatków między rozdziałami i paragrafami klasyfikacji wydatków w ramach danego działu budżetu państwa. Przepisy ust. 2–9 stosuje się odpowiednio.

Art. 172. 1. W razie zniesienia lub przekształcenia ministerstwa Prezes Rady Ministrów może, w drodze rozporządzenia, dokonywać przeniesienia planowanych dochodów i wydatków budżetowych między częściami budżetu państwa, z zachowaniem przeznaczenia środków publicznych wynikającego z ustawy budżetowej.

2. Prezes Rady Ministrów w rozporządzeniu, o którym mowa w ust. 1, może określić dla utworzonego lub przekształconego ministerstwa kwoty wynagrodzeń w podziale na części i działy budżetu państwa.

3. Przepisy ust. 1 i 2 stosuje się również w przypadku zniesienia lub przekształcenia, będących dysponentami części budżetowych, organów, urzędów i jednostek organizacyjnych podległych Prezesowi Rady Ministrów albo ministrowi lub przez nich nadzorowanych.

Art. 173. 1. Środki z budżetu państwa przeznaczone na finansowanie programów wieloletnich nie mogą być, z zastrzeżeniem ust. 2, wykorzystane na inne cele.

2. Niewykorzystane środki na finansowanie programów wieloletnich Rada Ministrów może przeznaczyć na finansowanie innych programów wieloletnich lub zobowiązań Skarbu Państwa.

Art. 174. Minister Finansów sprawuje ogólną kontrolę:

1) realizacji dochodów i wydatków oraz przychodów i rozchodów budżetu państwa;

2) (uchylony)

3) wykorzystania środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2;

4) finansów publicznych.

Art. 175. 1. Dysponenci części budżetowych sprawują nadzór i kontrolę:

1) nad całością gospodarki finansowej podległych im jednostek organizacyjnych, w tym nad dokonywaniem przez te jednostki wstępnej oceny celowości poniesionych wydatków oraz realizacją właściwych procedur;

2) wykorzystania dotacji udzielonych z budżetu państwa;

3) realizacji zadań finansowanych z budżetu państwa;

4) efektywności i skuteczności realizacji planów w układzie zadaniowym na podstawie mierników stopnia realizacji celów.

2. Przedmiotem nadzoru i kontroli, o których mowa w ust. 1, jest w szczególności:

1) prawidłowość i terminowość pobierania dochodów;

2) zgodność wydatków z planowanym przeznaczeniem;

3) prawidłowość wykorzystania środków finansowych, w tym zakres zrealizowanych zadań;

4) wysokość i terminy przekazywania dotacji;

5) prawidłowość wykorzystania dotacji udzielonych z budżetu państwa, pod względem zgodności z przeznaczeniem oraz wysokości wykorzystanej dotacji a stopniem realizacji zadań przewidzianych do sfinansowania dotacją z budżetu państwa.

eprasa.pl f574bbfe01

3. Dysponenci części budżetowych ustalają, w tym w odniesieniu do podległych jednostek organizacyjnych, sposób dokonywania wydatków przy wykorzystaniu służbowych kart płatniczych, w szczególności:

1) funkcje, stanowiska i zakres obowiązków służbowych uprawniających do korzystania ze służbowej karty płatniczej;

2) tryb i warunki przyznawania służbowej karty płatniczej i ustalania wysokości miesięcznych limitów wydatków;

3) rodzaje towarów i usług, za które może być dokonywana zapłata za pomocą służbowej karty płatniczej;

4) przypadki, kiedy może być dokonana wypłata gotówki za pomocą służbowej karty płatniczej;

5) sposób prowadzenia ewidencji wydanych służbowych kart płatniczych;

6) sposób i terminy rozliczania płatności dokonanych przy wykorzystaniu służbowej karty płatniczej.

Art. 175a. 1. Minister Finansów może prowadzić przegląd wydatków (kosztów) jednostek sektora finansów publicznych w celu oddziaływania w perspektywie wykraczającej poza rok budżetowy na poziom, strukturę oraz jakość wydatków publicznych, w szczególności stopień, w jakim przyczyniają się one do skutecznej i efektywnej realizacji celów działalności państwa, zwany dalej „przeglądem wydatków".

2. Minister Finansów nie prowadzi przeglądu wydatków:

1) jednostek, o których mowa w art. 9 pkt 2, 2a, 4 i 11 oraz art. 139 ust. 2;

2) instytucji gospodarki budżetowej utworzonych przez organ lub kierownika jednostki, o których mowa w art. 139 ust. 2;

3) samorządowych jednostek budżetowych, samorządowych instytucji kultury oraz samorządowych osób prawnych utworzonych na podstawie odrębnych ustaw w celu wykonywania zadań publicznych.

Art. 175b. 1. Przegląd wydatków prowadzi się na podstawie planu przeglądu wydatków sporządzonego przez Ministra Finansów, po zasięgnięciu opinii:

1) dysponentów części budżetowych,

2) organów nadzorujących jednostki

– których wydatki (koszty) będą podlegały przeglądowi wydatków.

2. W uzasadnionych przypadkach przegląd wydatków może być prowadzony poza planem przeglądu wydatków w porozumieniu z:

1) dysponentem części budżetowej,

2) organem nadzorującym jednostkę

– których wydatki (koszty) będą podlegały przeglądowi wydatków.

3. Plan przeglądu wydatków określa co najmniej:

1) okres, na jaki jest sporządzany;

2) jednostki, których wydatki będą podlegały przeglądowi wydatków;

3) zakres przeglądu wydatków.

Art. 175c. Minister Finansów sporządza program przeglądu wydatków, który zawiera w szczególności cel i szczegółowy zakres przeglądu wydatków, w porozumieniu z:

1) dysponentem części budżetowej, którego wydatki (koszty) będą podlegały przeglądowi wydatków;

2) organem nadzorującym jednostkę, której wydatki (koszty) będą podlegały przeglądowi wydatków;

3) Szefem Kancelarii Prezesa Rady Ministrów, jeżeli będzie uczestniczył w przeglądzie wydatków.

Art. 175d. 1. W przeglądzie wydatków uczestniczą, w szczególności dokonują identyfikacji i analizy nakładów oraz efektów wydatkowania środków publicznych:

1) dysponent części budżetowej,

2) organ nadzorujący jednostkę

– których wydatki (koszty) podlegają przeglądowi wydatków.

2. W przeglądzie wydatków może uczestniczyć Szef Kancelarii Prezesa Rady Ministrów.

eprasa.pl f574bbfe01

Art. 175e. 1. Minister Finansów dokumentuje przegląd wydatków, w szczególności po jego przeprowadzeniu sporządza raport w porozumieniu z:

1) dysponentem części budżetowej, którego wydatki (koszty) podlegały przeglądowi wydatków;

2) organem nadzorującym jednostkę, której wydatki (koszty) podlegały przeglądowi wydatków;

3) Szefem Kancelarii Prezesa Rady Ministrów, jeżeli uczestniczył w przeglądzie wydatków.

2. Raport zawiera w szczególności propozycje zmian w zakresie jakości wydatków publicznych oraz wskazuje podmioty odpowiedzialne za ich wdrożenie.

3. Raport może zawierać propozycje zmian poziomu lub struktury wydatków publicznych.

4. Minister Finansów udostępnia raport:

1) jednostce, której wydatki (koszty) podlegały przeglądowi wydatków;

2) dysponentowi części budżetowej, którego wydatki (koszty) podlegały przeglądowi wydatków;

3) organowi nadzorującemu jednostkę, której wydatki (koszty) podlegały przeglądowi wydatków;

4) Szefowi Kancelarii Prezesa Rady Ministrów, jeżeli uczestniczył w przeglądzie wydatków.

5. Podmioty, o których mowa w ust. 4 pkt 1–3, wykorzystują propozycje zmian, o których mowa w ust. 3, przy opracowaniu materiałów do projektu ustawy budżetowej.

6. Minister Finansów monitoruje wykorzystanie propozycji zmian, o których mowa w ust. 2 i 3.

Art. 175f. Rada Ministrów określi, w drodze rozporządzenia:

1) tryb:

   a) sporządzania i opiniowania planu przeglądu wydatków,

   b) sporządzania i uzgadniania programu przeglądu wydatków oraz raportu,

2) sposób monitorowania przez Ministra Finansów wykorzystania propozycji zmian, o których mowa w art. 175e ust. 2 i 3

– mając na względzie konieczność zapewnienia sprawnej i skutecznej realizacji przeglądu wydatków oraz potrzebę osiągnięcia celu przeglądu wydatków.

Art. 175g. Minister Finansów zamieszcza w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej urzędu go obsługującego wytyczne w zakresie prowadzenia przeglądu wydatków.

Art. 175h. W związku z prowadzonym przeglądem wydatków jednostki, których wydatki (koszty) podlegają przeglądowi wydatków, dysponenci części budżetowych, których wydatki (koszty) podlegają przeglądowi wydatków, oraz organy nadzorujące jednostki, których wydatki (koszty) podlegają przeglądowi wydatków, przekazują Ministrowi Finansów, na jego żądanie, dokumenty, informacje i dane dotyczące:

1) celów działalności państwa, których osiąganiu służą poniesione wydatki,

2) środków służących osiągnięciu zamierzonych celów,

3) poniesionych wydatków,

4) uzyskanych efektów

– z zachowaniem przepisów o tajemnicy ustawowo chronionej.

Art. 176. 1. Minister Finansów może dokonać oceny planowania i gospodarowania środkami publicznymi w jednostkach sektora finansów publicznych, z wyłączeniem jednostek, o których mowa w art. 139 ust. 2, i jednostek samorządu terytorialnego.

2. Ocenę, o której mowa w ust. 1, przeprowadzają osoby upoważnione przez Ministra Finansów.

3. Podczas przeprowadzania oceny planowania i gospodarowania środkami publicznymi osoby upoważnione przez Ministra Finansów kierują się wskazówkami zawartymi w standardach audytu wewnętrznego, o których mowa w art. 273 ust. 1.

4. Osoby upoważnione przez Ministra Finansów mają prawo wstępu do pomieszczeń jednostki oraz wglądu do wszelkich dokumentów, informacji i danych oraz do innych materiałów związanych z funkcjonowaniem jednostki, w tym zawartych na elektronicznych nośnikach danych, jak również do wykonywania z nich kopii, odpisów, wyciągów, zestawień lub wydruków, z zachowaniem przepisów o tajemnicy ustawowo chronionej.

5. Pracownicy jednostki, w której przeprowadzana jest ocena, są obowiązani udzielać informacji i wyjaśnień, a także potwierdzać kopie, odpisy, wyciągi lub zestawienia, o których mowa w ust. 4.

eprasa.pl f574bbfe01

Art. 177. 1. W przypadku stwierdzenia:

1) niegospodarności w określonych jednostkach,

2) opóźnień w realizacji zadań,

3) nadmiaru posiadanych środków,

4) naruszenia zasad gospodarki finansowej, o których mowa w art. 162

– może być podjęta decyzja o blokowaniu planowanych wydatków budżetowych.

2. Blokowanie planowanych wydatków budżetowych oznacza okresowy lub obowiązujący do końca roku zakaz dysponowania częścią lub całością planowanych wydatków.

3. Decyzje o blokowaniu planowanych wydatków, w przypadkach określonych w ust. 1, podejmują:

1) Minister Finansów – w zakresie całego budżetu państwa, z wyłączeniem jednostek, o których mowa w art. 139 ust. 2;

2) dysponenci części budżetowych – w zakresie ich części budżetu państwa.

4. O decyzjach, o których mowa w ust. 3 pkt 2, dysponenci części budżetowych niezwłocznie informują Ministra Finansów.

5. W decyzjach, o których mowa w ust. 3, może być zawarty wykaz wydatków, które nie mogą być dokonywane.

6. Minister Finansów, po uzyskaniu pozytywnej opinii sejmowej komisji właściwej do spraw budżetu, może utworzyć nową rezerwę celową i przenieść do tej rezerwy kwoty wydatków zablokowane na podstawie ust. 1 pkt 2 i 3.

7. Rezerwę, o której mowa w ust. 6, przeznacza się na sfinansowanie zobowiązań Skarbu Państwa lub na cele osobno wskazane w ustawie budżetowej.

8. Minister Finansów informuje niezwłocznie Radę Ministrów o przyczynach podjęcia decyzji, o których mowa w ust. 3 pkt 1. Rada Ministrów może uchylić decyzję Ministra Finansów w terminie 30 dni od dnia poinformowania o podjęciu decyzji.

Art. 178. 1. W przypadku stwierdzenia okoliczności, o których mowa w art. 177 ust. 1, dotyczących wydatkowania środków przeznaczonych na programy finansowane z udziałem środków europejskich, z wyłączeniem programów finansowanych z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rybackiego, Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego, Europejskiego Funduszu Morskiego, Rybackiego i Akwakultury oraz środków, o których mowa w art. 5 ust. 3 pkt 4, Minister Finansów, na wniosek odpowiednio ministra właściwego do spraw rozwoju regionalnego lub ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego, może utworzyć nową rezerwę celową i przenieść do niej zablokowane kwoty wydatków, po poinformowaniu sejmowej komisji właściwej do spraw budżetu.

2. Rezerwę, o której mowa w ust. 1, przeznacza się na te programy, w których realizacji nie występują opóźnienia.

Art. 179. 1. W przypadku zagrożenia realizacji ustawy budżetowej może nastąpić blokowanie na czas oznaczony planowanych wydatków budżetu państwa.

2. Blokowanie planowanych wydatków budżetu państwa, o którym mowa w ust. 1, oznacza wstrzymanie przekazywania środków na realizację zadań finansowanych z budżetu państwa lub okresowy albo obowiązujący do końca roku zakaz dysponowania częścią lub całością planowanych wydatków.

3. Blokowanie, o którym mowa w ust. 2, nie może dotyczyć subwencji ogólnej dla samorządu terytorialnego oraz subwencji dla podmiotów systemu szkolnictwa wyższego i nauki.

4. Rada Ministrów po uzyskaniu pozytywnej opinii sejmowej komisji właściwej do spraw budżetu podejmuje, w drodze rozporządzenia, decyzję o blokowaniu wydatków.

5. W rozporządzeniu, o którym mowa w ust. 4, Rada Ministrów określa w szczególności:

1) część budżetu państwa,

2) łączną kwotę wydatków, która podlega blokowaniu

– uwzględniając stopień zagrożenia realizacji poszczególnych zadań oraz stopień zagrożenia realizacji ustawy budżetowej.

6. Szczegółową klasyfikację wydatków, które podlegają blokowaniu, ustala dysponent części budżetowej.

Art. 180. W przypadku wprowadzenia stanu nadzwyczajnego na terytorium państwa lub na jego części Rada Ministrów może, w drodze rozporządzenia, dokonywać przeniesienia planowanych wydatków budżetowych między częściami i działami budżetu państwa w celu realizacji zadań wynikających z przepisów dotyczących wprowadzenia tego stanu.

eprasa.pl f574bbfe01

Art. 180a. W przypadku ogłoszenia stanu zagrożenia epidemicznego albo stanu epidemii, Rada Ministrów może, w drodze rozporządzenia, dokonywać przeniesienia planowanych wydatków budżetowych między częściami i działami budżetu państwa w celu wsparcia realizacji zadań wynikających z przepisów o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi, uwzględniając wysokość oraz rodzaj koniecznego wsparcia i bieżące wykonanie wydatków w poszczególnych częściach i działach budżetu państwa.

Art. 180b. W przypadku uruchomienia Planu zabezpieczenia potrzeb Sił Zbrojnych realizowanych przez przedsiębiorców, o którym mowa w art. 651 ustawy z dnia 11 marca 2022 r. o obronie Ojczyzny, Rada Ministrów może, w drodze rozporządzenia, dokonywać przeniesienia planowanych wydatków budżetowych między częściami i działami budżetu państwa w celu wsparcia realizacji zadań wynikających z ustawy z dnia 11 marca 2022 r. o obronie Ojczyzny, uwzględniając wysokość oraz rodzaj koniecznego wsparcia i bieżące wykonanie wydatków w poszczególnych częściach i działach budżetu państwa.

Art. 181. 1. Niezrealizowane kwoty wydatków budżetu państwa wygasają, z zastrzeżeniem ust. 2 i 9, z upływem roku budżetowego.

2. Nie później niż do dnia 15 grudnia roku budżetowego Rada Ministrów może ustalić, w drodze rozporządzenia, po uzyskaniu w tej sprawie opinii sejmowej komisji właściwej do spraw budżetu, wykaz oraz plan finansowy wydatków, do których nie stosuje się przepisów ust. 1, w szczegółowości określonej w art. 116 ust. 2, i ostateczny termin ich dokonania, nie dłuższy niż 31 marca następnego roku budżetowego.

3. Wydając rozporządzenie, o którym mowa w ust. 2, Rada Ministrów uwzględni terminy zakończenia procedur wynikających z przepisów o zamówieniach publicznych, stopień zaawansowania realizacji programów wieloletnich, a w przypadku wydatków inwestycyjnych – zrealizowany, ale niezafakturowany zakres zadań rzeczowych danej inwestycji.

4. W wykazie, o którym mowa w ust. 2, nie mogą być ujęte wydatki, które w toku realizacji budżetu zostały zwiększone w trybie art. 171 ust. 3 oraz art. 173 ust. 2.

5. Środki finansowe na wydatki, o których mowa w ust. 2, Minister Finansów, do dnia 31 grudnia roku budżetowego, przekazuje na wyodrębniony rachunek wydatków centralnego rachunku bieżącego budżetu państwa.

6. (uchylony)

7. (uchylony)

8. Środki finansowe niewykorzystane w terminie określonym przez Radę Ministrów podlegają przekazaniu na dochody budżetu państwa na wyodrębniony rachunek dochodów centralnego rachunku bieżącego budżetu państwa w terminie 21 dni od dnia określonego w rozporządzeniu wydanym na podstawie ust. 2.

9. Minister Finansów może, na wniosek dysponenta części budżetowej, wyrazić zgodę na regulowanie zobowiązań wymagalnych według stanu na dzień 31 grudnia roku ubiegłego w ciężar planu wydatków tego roku w terminie do 9 dni roboczych roku następnego.

Art. 182. 1. Wykonanie ustawy budżetowej podlega kontroli Sejmu.

2. Rada Ministrów przedstawia Sejmowi i Najwyższej Izbie Kontroli, w terminie do dnia 31 maja roku następnego, roczne sprawozdanie z wykonania ustawy budżetowej oraz:

1) sprawozdanie o dochodach i wydatkach związanych z zadaniami z zakresu administracji rządowej, realizowanymi przez jednostki samorządu terytorialnego, i innymi zadaniami zleconymi jednostkom samorządu terytorialnego odrębnymi ustawami;

2) zbiorczą informację o wykonaniu budżetów jednostek samorządu terytorialnego;

3) ocenę realizacji scenariusza makroekonomicznego;

4) (uchylony)

5) informację o wykonaniu wydatków w układzie zadaniowym.

3. Sprawozdanie z wykonania ustawy budżetowej powinno zawierać:

1) omówienie wyniku sektora instytucji rządowych i samorządowych;

2) dochody i wydatki wynikające z zamknięć rachunków budżetu państwa, sporządzone według szczegółowości i układu ustawy budżetowej;

3) przychody i koszty państwowych funduszy celowych;

eprasa.pl f574bbfe01

4) przychody i koszty agencji wykonawczych;

5) przychody i koszty instytucji gospodarki budżetowej;

6) przychody i koszty państwowych osób prawnych, o których mowa w art. 9 pkt 8 i 14.

4. Do sprawozdania dołącza się:

1) omówienie wykonania budżetu państwa, z uwzględnieniem różnic między wielkościami uchwalonymi a wykonanymi;

2) informację o realizacji wydatków, które nie wygasły z upływem roku budżetowego;

3) omówienie wielkości środków własnych Unii Europejskiej, z uwzględnieniem różnic między wielkościami uchwalonymi a wykonanymi;

4) informacje dotyczące otrzymanych i wydatkowanych środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 i 3;

5) (uchylony)

6) informację o realizacji kwoty wydatków obliczonej zgodnie z art. 112aa ust. 1 albo art. 112d ust. 3 oraz kwoty limitu wydatków, o którym mowa w art. 112aa ust. 3;

6a) informację o różnicy pomiędzy wykonanymi wydatkami na zakup sprzętu wojskowego a wartością dokonanych dostaw sprzętu wojskowego.

7) (uchylony)

4a. W roku *s*, o którym mowa w art. 112d ust. 3, do sprawozdania nie dołącza się informacji, o których mowa w ust. 4 pkt 6 i 6a.

4b. (uchylony)

5. Zbiorcza informacja o wykonaniu budżetów jednostek samorządu terytorialnego powinna zawierać, odrębnie dla każdego stopnia jednostki samorządu terytorialnego:

1) zestawienie dochodów według ważniejszych źródeł;

2) zestawienie wydatków według działów;

3) zestawienie wydatków według ważniejszych rodzajów wydatków;

4) zestawienie przychodów i kosztów samorządowych zakładów budżetowych;

5) omówienie wykonania budżetów jednostek samorządu terytorialnego;

6) kwotę nadwyżki albo deficytu jednostek samorządu terytorialnego.

6. Informacja o wykonaniu wydatków w układzie zadaniowym, z wyodrębnieniem wydatków na programy wieloletnie, powinna zawierać:

1) (uchylony)[62)]

2) omówienie i zestawienie planowanych i poniesionych wydatków oraz planowanych i osiągniętych wartości mierników stopnia realizacji celów sporządzane w układzie zadań budżetowych określonych w art. 2 pkt 3.

7. Do sprawozdania, o którym mowa w ust. 2, Rada Ministrów dołącza:

1) sprawozdanie dotyczące przestrzegania zasady stanowiącej, że kwota państwowego długu publicznego nie może przekroczyć 60 % wartości rocznego produktu krajowego brutto w danym roku budżetowym;

2) informację dotyczącą długu, poręczeń i gwarancji sektora finansów publicznych, o których mowa w art. 38;

3)[63)] **omówienie przyczyn przekroczenia kwoty limitu wydatków, o którym mowa w art. 112aa ust. 3;**

4)[63)] **opinię, o której mowa w art. 112ac ust. 1.**

Art. 183. Minister Finansów przedstawia sejmowej komisji właściwej do spraw budżetu i Najwyższej Izbie Kontroli informację o przebiegu wykonania ustawy budżetowej za pierwsze półrocze w terminie do dnia 10 września tego roku.

---

62) Przez art. 35 pkt 14 lit. a ustawy, o której mowa w odnośniku 1; weszła w życie z dniem 14 stycznia 2025 r.

63) Dodany przez art. 35 pkt 14 lit. b ustawy, o której mowa w odnośniku 1; wejdzie w życie z dniem 1 stycznia 2026 r.

eprasa.pl f574bbfe01

Rozdział 6

Wykonywanie budżetu środków europejskich

Art. 184. 1. Wydatki związane z realizacją programów i projektów finansowanych ze środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 i 3, są dokonywane zgodnie z procedurami określonymi w umowie międzynarodowej lub innymi procedurami obowiązującymi przy ich wykorzystaniu.

2. Przy wydatkowaniu środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 3 oraz ust. 3 pkt 5 lit. c i d, a także środków przeznaczonych na realizację programów finansowanych z tych środków, stosuje się odpowiednio zasady rozliczania określone dla dotacji z budżetu państwa.

Art. 185. W trakcie wykonywania budżetu środków europejskich wydatki dokonywane w ramach płatności są klasyfikowane w podziale na części, działy, rozdziały i paragrafy klasyfikacji wydatków.

Art. 186. Wydatki na realizację programów i projektów finansowanych z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 i 3, mogą być przeznaczone na:

1) realizację projektów przez jednostki budżetowe;

2) płatności w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich;

3) dotacje celowe dla beneficjentów;

4) realizację projektów finansowanych w ramach Programu Środki Przejściowe;

5) realizację Wspólnej Polityki Rolnej zgodnie z odrębnymi ustawami;

6) realizację planu rozwojowego, o którym mowa w art. 5 pkt 7aa ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju.

Art. 187. Za obsługę płatności w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich, zwanych dalej „płatnościami”, odpowiada Minister Finansów.

Art. 188. 1. Podstawą dokonania płatności na rzecz beneficjenta jest zlecenie płatności wystawione przez instytucję, z którą beneficjent zawarł umowę o dofinansowanie projektu, oraz pisemna zgoda dysponenta części budżetowej na dokonanie płatności, z zastrzeżeniem, że w przypadku gdy projekt realizuje instytucja zarządzająca lub instytucja pośrednicząca będąca zarządem województwa lub przez zarząd województwa upoważniona, zlecenia płatności są wystawiane przez zarząd województwa.

1a. Instytucja, o której mowa w ust. 1, może, za zgodą dysponenta części budżetowej, upoważnić pisemnie inny podmiot będący państwową jednostką budżetową lub agencją wykonawczą, realizujący projekt finansowany z udziałem środków europejskich, do wystawiania zleceń płatności.

2. Dysponent części budżetowej może upoważnić na piśmie instytucję, o której mowa w ust. 1, lub podmiot, o którym mowa w ust. 1a, do wydawania zgody na dokonywanie płatności.

3. Przepis ust. 1 stosuje się odpowiednio do decyzji, o której mowa w art. 5 pkt 9 ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju albo w art. 9 pkt 4 lit. a ustawy z dnia 3 kwietnia 2009 r. o wspieraniu zrównoważonego rozwoju sektora rybackiego z udziałem Europejskiego Funduszu Rybackiego, albo w art. 9 ust. 2 pkt 3 ustawy o zasadach realizacji programów.

4. Instytucja, o której mowa w ust. 1, informuje właściwego dysponenta części budżetowej o zleceniach płatności przekazywanych do Banku Gospodarstwa Krajowego, a w przypadku programów finansowanych z udziałem środków europejskich, dla których instytucją zarządzającą lub pośredniczącą jest zarząd województwa, także zarząd województwa.

5. Płatności mogą być przekazywane na rachunek beneficjenta, podmiotu upoważnionego przez beneficjenta lub wykonawcy.

6. Minister Finansów w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw rozwoju regionalnego, ministrem właściwym do spraw zabezpieczenia społecznego oraz ministrem właściwym do spraw rybołówstwa określi, w drodze rozporządzenia:

1) wzór zlecenia płatności,

2) zakres, terminy i tryb przekazywania przez Bank Gospodarstwa Krajowego informacji dotyczących płatności,

3) wzory, zakres, terminy i tryb przekazywania informacji przez instytucję, o której mowa w ust. 1, do dysponenta części budżetowej lub do zarządu województwa

– mając na względzie sprawność realizacji płatności, wymogi prowadzenia przez dysponentów części budżetowych ewidencji księgowej wydatków w ramach programów oraz zapewnienie skutecznej kontroli nad środkami przekazanymi do Banku Gospodarstwa Krajowego.

eprasa.pl f574bbfe01

Art. 189. 1. Zlecenie płatności może dotyczyć kwoty wydatków kwalifikowalnych zgodnie z kryteriami określonymi na podstawie ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju albo ustawy o zasadach realizacji programów, albo ustawy o zasadach realizacji programów 2021–2027, albo ustawy o pomocy społecznej, albo rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1316/2013 z dnia 11 grudnia 2013 r. ustanawiającego instrument „Łącząc Europę", zmieniającego rozporządzenie (UE) nr 913/2010 oraz uchylającego rozporządzenia (WE) nr 680/2007 i (WE) nr 67/2010, albo rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1153 z dnia 7 lipca 2021 r. ustanawiającego instrument „Łącząc Europę" i uchylającego rozporządzenia (UE) nr 1316/2013 i (UE) nr 283/2014, a w przypadku programów finansowanych z udziałem środków Europejskiego Funduszu Morskiego, Rybackiego i Akwakultury albo Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego, albo Europejskiego Funduszu Rybackiego – na podstawie odpowiednio ustawy z dnia 26 maja 2023 r. o wspieraniu zrównoważonego rozwoju sektora rybackiego z udziałem Europejskiego Funduszu Morskiego, Rybackiego i Akwakultury na lata 2021–2027 albo ustawy z dnia 10 lipca 2015 r. o wspieraniu zrównoważonego rozwoju sektora rybackiego z udziałem Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego, albo ustawy z dnia 3 kwietnia 2009 r. o wspieraniu zrównoważonego rozwoju sektora rybackiego z udziałem Europejskiego Funduszu Rybackiego, wynikającej z wniosku o płatność, zweryfikowanego pozytywnie przez instytucję, o której mowa w art. 188 ust. 1.

2. Instytucja, o której mowa w art. 188 ust. 1, może wystawić zlecenie dokonania płatności zaliczkowej dla beneficjenta.

3. W przypadku niezłożenia wniosku o płatność na kwotę wydatków kwalifikowalnych lub niezwrócenia niewykorzystanej części zaliczki w terminie 14 dni od dnia upływu terminu, o którym mowa w przepisach wydanych na podstawie ust. 4 i 4a, od środków pozostałych do rozliczenia, przekazanych w ramach zaliczki, nalicza się odsetki w wysokości określonej jak dla zaległości podatkowych, liczone od dnia przekazania środków do dnia złożenia wniosku o płatność lub do dnia zwrócenia niewykorzystanej części zaliczki.

3a. W przypadku stwierdzenia okoliczności, o których mowa w ust. 3, instytucja, która podpisała umowę z beneficjentem, wzywa go do:

1) zapłaty odsetek lub

2) wyrażenia zgody na pomniejszenie kolejnych płatności

– w terminie 14 dni od dnia doręczenia wezwania.

3b. Po bezskutecznym upływie terminu, o którym mowa w ust. 3a, organ pełniący funkcję instytucji zarządzającej, instytucji pośredniczącej albo instytucji wdrażającej w rozumieniu ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju albo ustawy o zasadach realizacji programów, albo ustawy o zasadach realizacji programów 2021–2027, albo ustawy o pomocy społecznej albo organ pełniący funkcję instytucji zarządzającej lub instytucji pośredniczącej w rozumieniu ustawy z dnia 26 maja 2023 r. o wspieraniu zrównoważonego rozwoju sektora rybackiego z udziałem Europejskiego Funduszu Morskiego, Rybackiego i Akwakultury na lata 2021–2027 lub ustawy z dnia 10 lipca 2015 r. o wspieraniu zrównoważonego rozwoju sektora rybackiego z udziałem Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego, lub ustawy z dnia 3 kwietnia 2009 r. o wspieraniu zrównoważonego rozwoju sektora rybackiego z udziałem Europejskiego Funduszu Rybackiego wydaje decyzję o zapłacie odsetek określającą:

1) kwotę środków, od których nalicza się odsetki;

2) termin, od którego nalicza się odsetki, a także sposób ich zapłaty. Przepis art. 207 ust. 2 stosuje się odpowiednio.

3c. Decyzji, o której mowa w ust. 3b, nie wydaje się, jeżeli przed jej wydaniem dokonano zapłaty odsetek oraz środki, od których te odsetki zostały naliczone, beneficjent rozliczył w sposób określony w przepisach wydanych na podstawie ust. 4 i 4a.

3d. Instytucja zarządzająca lub instytucja pośrednicząca mogą, na podstawie porozumienia lub umowy, o których mowa w art. 27 i art. 32 ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju albo w art. 10 ust. 1 i 2 ustawy o zasadach realizacji programów, albo w art. 9 ust. 1 i 2 ustawy o zasadach realizacji programów 2021–2027, upoważnić instytucję wdrażającą będącą jednostką sektora finansów publicznych do wydawania decyzji, o której mowa w ust. 3b.

3e. Od decyzji, o której mowa w ust. 3b, wydanej przez instytucję pośredniczącą lub instytucję wdrażającą, o której mowa w ust. 3d, służy odwołanie odpowiednio do właściwej instytucji zarządzającej albo, jeżeli rozpatrywanie odwołań od decyzji instytucji wdrażającej zostało powierzone instytucji pośredniczącej – instytucji pośredniczącej. W przypadku wydania decyzji w pierwszej instancji przez instytucję zarządzającą służy wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy do tej instytucji.

3f. (uchylony)

4. Minister właściwy do spraw rozwoju regionalnego w porozumieniu z Ministrem Finansów określi, w drodze rozporządzenia, warunki i tryb udzielania oraz rozliczania zaliczek, w tym zwrotu środków pochodzących z dotacji z budżetu państwa i jednostek samorządu terytorialnego, a także terminy składania wniosków o płatność oraz ich zakres, uwzględniając rodzaje beneficjentów i sposób wdrażania działań w ramach programu finansowanego z udziałem środków europejskich.

eprasa.pl f574bbfe01

4a. Minister właściwy do spraw rybołówstwa w porozumieniu z Ministrem Finansów określi, w drodze rozporządzenia, warunki i tryb udzielania oraz rozliczania zaliczek, w tym zwrotu środków pochodzących z dotacji z budżetu państwa, a także terminy składania wniosków o płatność oraz ich zakres w ramach programu finansowanego z udziałem środków Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego, uwzględniając rodzaje beneficjentów i sposób wdrażania działań w ramach programu finansowanego z udziałem środków Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego.

4b. Minister właściwy do spraw rybołówstwa w porozumieniu z Ministrem Finansów określi, w drodze rozporządzenia, warunki i tryb udzielania oraz rozliczania zaliczek, w tym zwrotu środków pochodzących z dotacji z budżetu państwa, a także terminy składania wniosków o płatność oraz ich zakres w ramach programu finansowanego z udziałem środków Europejskiego Funduszu Morskiego, Rybackiego i Akwakultury, uwzględniając rodzaje beneficjentów i sposób wdrażania działań w ramach programu finansowanego z udziałem środków Europejskiego Funduszu Morskiego, Rybackiego i Akwakultury.

5. W przypadku programów realizowanych z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 3 pkt 2, udzielenie, wypłata i rozliczenie zaliczki następuje w terminach i na warunkach określonych w umowie o dofinansowanie, z uwzględnieniem wytycznych państw darczyńców lub umów zawartych z tymi państwami.

6. Przepisy ust. 1–4 stosuje się odpowiednio do projektów realizowanych z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 3 pkt 2.

Art. 190. W przypadku gdy beneficjentem projektu finansowanego ze środków europejskich jest jednostka sektora finansów publicznych:

1) wydatek kwalifikowalny rozliczany w sposób określony w art. 67 ust. 1 lit. a rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiającego wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz ustanawiającego przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz uchylającego rozporządzenie Rady (WE) nr 1083/2006 lub w sposób określony w art. 53 ust. 1 lit. a rozporządzenia ogólnego powinien zostać ujęty we wniosku o płatność przekazywanym właściwej instytucji w terminie do 3 miesięcy, licząc od ostatniego dnia miesiąca, w którym został poniesiony;

2) wydatek kwalifikowalny rozliczany w sposób określony w art. 67 ust. 1 lit. b–e rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiającego wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz ustanawiającego przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz uchylającego rozporządzenie Rady (WE) nr 1083/2006 lub w sposób określony w art. 53 ust. 1 lit. b–d rozporządzenia ogólnego powinien zostać ujęty we wniosku o płatność po spełnieniu warunków określonych w umowie lub decyzji o dofinansowaniu, nie później niż we wniosku o płatność końcową.

Art. 191. 1. Instytucja, o której mowa w art. 188 ust. 1, przekazuje dysponentowi części budżetowej lub do zarządu województwa, w terminie do 5 dnia każdego miesiąca, zbiorcze harmonogramy wydatków wynikających z podpisanych umów, o których mowa w art. 5 pkt 9 ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju albo w art. 134a pkt 7 i art. 134b ust. 2 pkt 2 ustawy o pomocy społecznej, albo w art. 21 ust. 1 ustawy z dnia 26 maja 2023 r. o wspieraniu zrównoważonego rozwoju sektora rybackiego z udziałem Europejskiego Funduszu Morskiego, Rybackiego i Akwakultury na lata 2021–2027, albo w art. 17 ust. 1 i w art. 19 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 10 lipca 2015 r. o wspieraniu zrównoważonego rozwoju sektora rybackiego z udziałem Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego, albo w art. 9 pkt 4 lit. b ustawy z dnia 3 kwietnia 2009 r. o wspieraniu zrównoważonego rozwoju sektora rybackiego z udziałem Europejskiego Funduszu Rybackiego, albo w art. 9 ust. 2 pkt 3 ustawy o zasadach realizacji programów.

2. Przepisy ust. 1 stosuje się odpowiednio do zbiorczych harmonogramów wydatków wynikających z decyzji, o których mowa w art. 5 pkt 9 ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju albo w art. 9 pkt 4 lit. a ustawy z dnia 3 kwietnia 2009 r. o wspieraniu zrównoważonego rozwoju sektora rybackiego z udziałem Europejskiego Funduszu Rybackiego, albo w art. 9 ust. 2 pkt 3 ustawy o zasadach realizacji programów.

3. Przepisy ust. 1 stosuje się odpowiednio do zbiorczych harmonogramów wydatków wynikających z umów o dofinansowanie projektów finansowanych ze środków pochodzących z instrumentu „Łącząc Europę”.

eprasa.pl f574bbfe01

Art. 192. 1. Minister Finansów przekazuje na rachunki w Banku Gospodarstwa Krajowego środki na płatności na rzecz beneficjentów, w przypadku Wspólnej Polityki Rolnej – na rzecz agencji płatniczych, o których mowa w odrębnych ustawach, a w przypadku planu rozwojowego, o którym mowa w art. 5 pkt 7aa ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju – na rzecz Polskiego Funduszu Rozwoju Spółka Akcyjna z siedzibą w Warszawie, zwanego dalej „PFR".

2. Kwota środków, o których mowa w ust. 1, nie może być wyższa niż łączny limit wydatków dla programów finansowanych z udziałem środków europejskich, określony w budżecie środków europejskich.

3. Bank Gospodarstwa Krajowego może prowadzić obsługę wypłat na współfinansowanie realizacji programów i projektów finansowanych z udziałem środków europejskich, w ramach umowy zawartej z właściwym dysponentem części budżetowej.

4. Właściwy dysponent części budżetowej może zlecić Bankowi Gospodarstwa Krajowego dokonywanie wypłat, o których mowa w ust. 3, i przekazać środki na rachunek prowadzony przez ten Bank.

5. Minister właściwy do spraw rozwoju regionalnego przekazuje Ministrowi Finansów kwartalne prognozy płatności w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich w terminie do 15 dnia miesiąca poprzedzającego dany kwartał. W odniesieniu do programu finansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Morskiego, Rybackiego i Akwakultury albo Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego, albo Europejskiego Funduszu Rybackiego prognozy przekazuje minister właściwy do spraw rybołówstwa, w odniesieniu do środków, o których mowa w art. 5 ust. 3 pkt 4 – minister właściwy do spraw rozwoju wsi oraz minister właściwy do spraw rynków rolnych, a w odniesieniu do środków, o których mowa w art. 5 ust. 3 pkt 5b – minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego.

6. Minister Finansów informuje ministra właściwego do spraw rozwoju regionalnego, ministra właściwego do spraw rybołówstwa oraz ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego o kwocie środków wypłaconych przez Bank Gospodarstwa Krajowego beneficjentom w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich, z wyłączeniem środków, o których mowa w art. 5 ust. 3 pkt 4, w terminie do 15 dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym dokonano płatności.

7. Minister Finansów informuje niezwłocznie ministra właściwego do spraw rozwoju regionalnego oraz ministra właściwego do spraw rozwoju wsi i ministra właściwego do spraw rybołówstwa o kwocie środków przekazanych przez Komisję Europejską w związku z realizacją programów finansowanych z udziałem środków europejskich oraz o odsetkach narosłych od tych środków w ramach poszczególnych programów.

Art. 193. 1. Jednostki realizujące program finansowany z udziałem środków europejskich mogą zaciągać zobowiązania, rozumiane jako suma limitów wydatków wynikających z decyzji o dofinansowaniu lub umów z beneficjentami programów finansowanych z udziałem środków europejskich, do wysokości łącznej kwoty wydatków określonych dla całego programu, z uwzględnieniem wieloletnich limitów wydatków, o których mowa w art. 122 ust. 1 pkt 2 lit. c.

2. Minister właściwy do spraw rozwoju regionalnego przedstawia Radzie Ministrów, w terminie do końca miesiąca następującego po zakończeniu kwartału, informacje o wysokości zobowiązań wynikających z zawartych z beneficjentami umów w ramach poszczególnych programów, wysokości środków przekazanych beneficjentom i planowanych do przekazania do końca roku budżetowego.

3. Rada Ministrów, na wniosek Ministra Finansów zaopiniowany przez ministra właściwego do spraw rozwoju regionalnego, może podjąć decyzję o wstrzymaniu zaciągania zobowiązań w ramach danego programu w przypadku zagrożenia wykonania planu dochodów budżetu z tytułu realizacji programów finansowanych ze środków europejskich, określonych w ustawie budżetowej.

4. Na wniosek instytucji zarządzającej lub organu pełniącego funkcję odpowiednio Krajowego Punktu Kontaktowego lub Krajowej Instytucji Koordynującej w programach finansowanych ze środków, o których mowa w art. 5 ust. 3 pkt 2, minister właściwy do spraw rozwoju regionalnego, w porozumieniu z Ministrem Finansów, może wyrazić zgodę na zaciągnięcie zobowiązań przekraczających łączną kwotę wydatków programu, o której mowa w ust. 1.

5. Maksymalny udział budżetu państwa w finansowaniu wydatków w ramach programu operacyjnego nie może przekroczyć wieloletniego limitu zobowiązań budżetu państwa określonego w załączniku do ustawy budżetowej, o którym mowa w art. 122.

Art. 194. 1. Minister Finansów, na wniosek ministra właściwego do spraw rozwoju regionalnego, zaopiniowany przez właściwego dysponenta części budżetowej, dokonuje przeniesień między częściami i działami budżetu państwa wydatków przeznaczonych na realizację programów finansowanych z udziałem środków europejskich, z wyłączeniem Europejskiego Funduszu Morskiego, Rybackiego i Akwakultury, Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego, Europejskiego Funduszu Rybackiego oraz środków, o których mowa w art. 5 ust. 3 pkt 4.

2. Minister właściwy do spraw rozwoju regionalnego może wystąpić z wnioskiem, o którym mowa w ust. 1, także na wniosek właściwego dysponenta części budżetowej.

eprasa.pl f574bbfe01

3. Minister właściwy do spraw rozwoju regionalnego niezwłocznie informuje Radę Ministrów o przyczynach wystąpienia z wnioskiem, o którym mowa w ust. 1, w przypadku negatywnej opinii właściwego dysponenta części budżetowej. Rada Ministrów może uchylić decyzję Ministra Finansów o przeniesieniu, o którym mowa w ust. 1, w terminie 30 dni od dnia poinformowania o podjęciu decyzji.

4. Właściwy dysponent części budżetowej może dokonywać przeniesień pomiędzy programami finansowanymi z udziałem środków europejskich w ramach części i działu klasyfikacji wydatków, z wyłączeniem środków, o których mowa w art. 5 ust. 3 pkt 4. Przeniesienie wymaga zgody ministra właściwego do spraw rozwoju regionalnego, a w przypadku środków Europejskiego Funduszu Rybackiego, Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz Europejskiego Funduszu Morskiego, Rybackiego i Akwakultury – ministra właściwego do spraw rybołówstwa.

4a. O wyrażonej zgodzie minister właściwy do spraw rozwoju regionalnego informuje niezwłocznie Ministra Finansów.

5. Minister Finansów dokonuje przeniesień między częściami i działami w ramach wydatków z udziałem środków, o których mowa w:

1) art. 5 ust. 3 pkt 4 – na wniosek ministra właściwego do spraw rozwoju wsi lub ministra właściwego do spraw rynków rolnych;

2) art. 5 ust. 3 pkt 5b – na wniosek ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego.

5a. Minister Finansów na wniosek ministra właściwego do spraw rybołówstwa dokonuje przeniesień między częściami i działami w ramach wydatków z udziałem środków Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego, Europejskiego Funduszu Rybackiego oraz Europejskiego Funduszu Morskiego, Rybackiego i Akwakultury.

6. Właściwy dysponent części budżetowej może dokonywać przeniesień w ramach części i działu klasyfikacji wydatków z udziałem środków, o którym mowa w art. 5 ust. 3 pkt 4.

Art. 195. 1. Minister właściwy do spraw rozwoju regionalnego sprawuje nadzór i kontrolę nad realizacją programów finansowanych z udziałem środków europejskich, z wyłączeniem środków Europejskiego Funduszu Morskiego, Rybackiego i Akwakultury, Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego, Europejskiego Funduszu Rybackiego oraz środków, o których mowa w art. 5 ust. 3 pkt 4 i 5b.

2. Minister właściwy do spraw rozwoju wsi, minister właściwy do spraw rynków rolnych oraz minister właściwy do spraw rybołówstwa sprawują nadzór i kontrolę nad realizacją programów finansowanych odpowiednio z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 3 pkt 4, środków Europejskiego Funduszu Morskiego, Rybackiego i Akwakultury, Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz Europejskiego Funduszu Rybackiego.

3. Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego sprawuje nadzór i kontrolę nad realizacją programu finansowanego z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 3 pkt 5b.

Rozdział 7

Bankowa obsługa budżetu państwa oraz niektórych jednostek sektora finansów publicznych

Art. 196. 1. Dla obsługi budżetu państwa w zakresie krajowych środków finansowych są prowadzone następujące rachunki bankowe:

1) centralny rachunek bieżący budżetu państwa, z wyodrębnieniem rachunków dochodów i wydatków budżetu państwa oraz rachunków środków do sfinansowania pożyczkowych potrzeb budżetu państwa;

2) rachunki bieżące państwowych jednostek budżetowych, z wyodrębnieniem rachunków dochodów i wydatków, oraz prowadzone dla tych rachunków rachunki VAT, o których mowa w rozdziale 3a ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe (Dz. U. z 2024 r. poz. 1646, z późn. zm.[64)]);

3) rachunki bieżące urzędów obsługujących organy podatkowe, dla gromadzenia dochodów budżetu państwa, z wyodrębnieniem rachunków dla niektórych rodzajów dochodów;

4) rachunki bieżące państwowych funduszy celowych, o ile odrębne ustawy nie stanowią inaczej, oraz prowadzone dla tych rachunków rachunki VAT, o których mowa w rozdziale 3a ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe;

5) rachunki pomocnicze oraz prowadzone dla tych rachunków rachunki VAT, o których mowa w rozdziale 3a ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe;

6) rachunki bieżące państwowych jednostek budżetowych mających siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej.

64) Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2024 r. poz. 1685 i 1863 oraz z 2025 r. poz. 146, 222, 525, 769, 820, 1069, 1170, 1191 i 1216.

eprasa.pl f574bbfe01

2. Obsługę bankową budżetu państwa w zakresie rachunków bankowych wymienionych w ust. 1 pkt 1–3 i 5 oraz państwowych funduszy celowych, o których mowa w art. 9 pkt 8, prowadzi Narodowy Bank Polski lub Bank Gospodarstwa Krajowego, z zastrzeżeniem ust. 3, 6 i 7.

2a. Obsługę bankową rachunków budżetu środków europejskich prowadzi Narodowy Bank Polski lub Bank Gospodarstwa Krajowego.

3. Wyboru podmiotu prowadzącego obsługę rachunków, o których mowa w ust. 1 pkt 1–3, oraz rachunków, o których mowa w ust. 1 pkt 4, prowadzonych dla państwowych funduszy celowych zarządzanych przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych lub Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego, dokonuje Minister Finansów, uwzględniając niezbędne warunki techniczne i organizacyjne, które powinny być spełnione przez ten podmiot, jak również wpływ na stan finansów publicznych w związku z podjęciem i prowadzeniem obsługi tych rachunków.

4. Bank Gospodarstwa Krajowego może podjąć obsługę rachunków, o których mowa w ust. 1 pkt 1–3, nie wcześniej niż z dniem przyjęcia przez Rzeczpospolitą Polską waluty euro.

5. Obsługę bankową rachunków jednostek sektora finansów publicznych, o których mowa w art. 9 pkt 5–7, 9 i 12, samodzielnych publicznych zakładów opieki zdrowotnej, dla których podmiotem tworzącym jest minister, centralny organ administracji rządowej, wojewoda lub uczelnia medyczna, państwowych instytucji kultury, państwowych osób prawnych, o których mowa w art. 9 pkt 14, wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej prowadzi Bank Gospodarstwa Krajowego.

6. Minister Finansów może dokonać wyboru podmiotu prowadzącego obsługę rachunków bankowych, wymienionych w ust. 1 pkt 5, dla niektórych rodzajów rachunków pomocniczych.

7. Obsługę rachunków bankowych wymienionych w ust. 1 pkt 5 na potrzeby finansowania związków operacyjnych i taktycznych oraz oddziałów i pododdziałów Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej użytych lub przebywających poza granicami państwa może prowadzić bank inny niż Narodowy Bank Polski lub Bank Gospodarstwa Krajowego.

Art. 197. 1. Dochody budżetu państwa są gromadzone odpowiednio na rachunkach urzędów obsługujących organy podatkowe dla gromadzenia dochodów lub na rachunkach bieżących dochodów państwowych jednostek budżetowych i przekazywane na centralny rachunek bieżący budżetu państwa, którego dysponentem jest Minister Finansów.

2. Wydatki budżetu państwa są dokonywane przez dysponentów środków budżetowych z ich rachunków bieżących wydatków ze środków otrzymanych bezpośrednio lub za pośrednictwem rachunku bieżącego wydatków dysponenta nadrzędnego z centralnego rachunku bieżącego budżetu państwa.

3. Niewykorzystane przez dysponentów środków budżetowych środki, o których mowa w ust. 2, są przekazywane bezpośrednio lub za pośrednictwem rachunku bieżącego wydatków dysponenta nadrzędnego na centralny rachunek bieżący budżetu państwa.

4. Operacje z tytułu przychodów i rozchodów budżetu państwa są dokonywane na centralnym rachunku bieżącym budżetu państwa lub na rachunkach pomocniczych Ministra Finansów.

Art. 198. Minister Finansów, kierując się ogólnie sprawowaną kontrolą realizacji dochodów i wydatków budżetu państwa, określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowy sposób wykonywania budżetu państwa, w tym:

1) sposób i warunki ustanawiania przez dysponentów części budżetowych dysponentów drugiego i trzeciego stopnia;

2) tryb i terminy przekazywania:

   a) na centralny rachunek bieżący budżetu państwa dochodów pobieranych przez urzędy obsługujące organy podatkowe i państwowe jednostki budżetowe z rachunków, o których mowa w art. 196 ust. 1 pkt 2 i 3,

   b) z centralnego rachunku bieżącego budżetu państwa środków na rachunki, o których mowa w art. 196 ust. 1 pkt 2 i 3, z tytułu zwrotu nadpłat dochodów, określonych w odrębnych przepisach, dokonywanych z tych rachunków,

   c) z centralnego rachunku bieżącego budżetu państwa środków na rachunki, o których mowa w art. 196 ust. 1 pkt 2, w celu dokonywania wydatków przez te jednostki,

   d) na centralny rachunek bieżący budżetu państwa niewykorzystanych środków, o których mowa w art. 197 ust. 3,

   e) na centralny rachunek bieżący budżetu państwa środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2,

   f) środków pozostałych po uregulowaniu zobowiązań, o których mowa w art. 181 ust. 9.

eprasa.pl f574bbfe01

Art. 199. 1. Obsługa bankowa rachunków budżetu państwa jest prowadzona w ramach umowy rachunku bankowego.

2. W ramach obsługi bankowej budżetu państwa podmiot prowadzący obsługę udostępnia:

1) Ministrowi Finansów i Najwyższej Izbie Kontroli informacje o stanach środków na rachunkach, o których mowa w art. 196 ust. 1,

2) właściwym dysponentom informacje o stanach środków w podległych im jednostkach, na rachunkach bieżących, o których mowa w art. 196 ust. 1 pkt 2 i 3

– w zakresie i terminach określonych w rozporządzeniu wydanym na podstawie ust. 3.

3. Minister Finansów, mając na względzie ujednolicenie zasad obsługi rachunków budżetu państwa oraz kierując się koniecznością zapewnienia płynnego przepływu informacji, określi, w drodze rozporządzenia, rodzaje i tryb dokonywania operacji na rachunkach, o których mowa w art. 196 ust. 1, oraz zakres i terminy udostępniania informacji, o których mowa w ust. 2, w ramach prowadzonej obsługi bankowej budżetu państwa, z zastrzeżeniem ust. 4.

4. Jeżeli podmiotem prowadzącym obsługę centralnego rachunku bieżącego budżetu państwa jest Narodowy Bank Polski, Minister Finansów, wydając rozporządzenie, o którym mowa w ust. 3, zasięga opinii Prezesa Narodowego Banku Polskiego.

Art. 199a. W ramach obsługi bankowej rachunków jednostek sektora finansów publicznych, o których mowa w art. 9 pkt 5–7, 9 i 12, samodzielnych publicznych zakładów opieki zdrowotnej, dla których podmiotem tworzącym jest minister, centralny organ administracji rządowej, wojewoda lub uczelnia medyczna, państwowych instytucji kultury, państwowych osób prawnych, o których mowa w art. 9 pkt 14, oraz wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej Bank Gospodarstwa Krajowego udostępnia Ministrowi Finansów i Najwyższej Izbie Kontroli informacje o stanach środków na poszczególnych rachunkach.

Art. 200. 1. Obsługę bankową płatności prowadzi Bank Gospodarstwa Krajowego w ramach umowy rachunku bankowego zawartej z Ministrem Finansów.

2. Minister Finansów przedstawia do zaopiniowania ministrowi właściwemu do spraw rozwoju regionalnego oraz ministrowi właściwemu do spraw rybołówstwa projekt umowy, o której mowa w ust. 1.

Art. 201. Umowa rachunku bankowego, o której mowa w art. 200 ust. 1, określa w szczególności:

1) liczbę i rodzaje prowadzonych rachunków bankowych;

2) wysokość oprocentowania rachunków bankowych;

3) rodzaje sprawozdań z realizacji zadań przez Bank Gospodarstwa Krajowego i terminy ich składania;

4) tryb dokonywania kontroli zadań realizowanych przez Bank Gospodarstwa Krajowego;

5) wynagrodzenie Banku Gospodarstwa Krajowego z tytułu realizowanych zadań;

6) zakres odpowiedzialności Banku Gospodarstwa Krajowego, w tym w szczególności za nieterminową realizację zadań.

DZIAŁ IV

Środki europejskie i inne środki pochodzące ze źródeł zagranicznych, niepodlegające zwrotowi

Art. 202. 1. Środki pochodzące z budżetu Unii Europejskiej oraz niepodlegające zwrotowi środki z pomocy udzielanej przez państwa członkowskie Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu są gromadzone na wyodrębnionych rachunkach bankowych.

2. Obsługę bankową rachunków, o których mowa w ust. 1, prowadzi Narodowy Bank Polski lub Bank Gospodarstwa Krajowego na podstawie umów rachunku bankowego.

3. W ramach obsługi, o której mowa w ust. 2, Narodowy Bank Polski lub Bank Gospodarstwa Krajowego dokonują wypłat na podstawie dyspozycji Ministra Finansów lub jego pełnomocników, a w zakresie środków, o których mowa w art. 5 ust. 3 pkt 5 lit. a i b, na podstawie dyspozycji ministra właściwego do spraw rozwoju regionalnego.

4. Środki finansowe pozostałe po zakończeniu realizacji programów finansowanych ze środków, o których mowa w art. 5 ust. 3 pkt 5 lit. a i b, na rachunkach, o których mowa w ust. 1, są wykorzystywane na realizację zadań w ramach celu Europejska Współpraca Terytorialna lub programów Europejskiego Instrumentu Sąsiedztwa lub programów w ramach celu Europejska Współpraca Terytorialna (Interreg).

eprasa.pl f574bbfe01

5. W celu ponownego wykorzystania środków, o których mowa w ust. 4, minister właściwy do spraw rozwoju regionalnego otwiera w Narodowym Banku Polskim rachunek do ich obsługi.

6. Środki zgromadzone na rachunku, o którym mowa w ust. 5, są uruchamiane przez Narodowy Bank Polski wyłącznie na podstawie dyspozycji ministra właściwego do spraw rozwoju regionalnego.

Art. 203. Środki, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 3 i ust. 3 pkt 6, stanowią dochody jednostek samorządu terytorialnego, przychody innych jednostek sektora finansów publicznych lub jednostek spoza tego sektora, jeżeli jednostki otrzymały te środki bezpośrednio od dawcy środków, chyba że możliwość otrzymania tych środków wynika z umowy międzynarodowej lub porozumienia między organem administracji rządowej a dawcą środków.

Art. 204. Środki, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 i 3, są przeznaczone wyłącznie na cele określone w umowie międzynarodowej, przepisach odrębnych lub deklaracji dawcy.

Art. 205. (uchylony)

Art. 206. 1. Szczegółowe warunki dofinansowania:

1) projektu – określa umowa o dofinansowanie projektu, o której mowa w art. 5 pkt 9 ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju lub w art. 21 ust. 1 ustawy z dnia 26 maja 2023 r. o wspieraniu zrównoważonego rozwoju sektora rybackiego z udziałem Europejskiego Funduszu Morskiego, Rybackiego i Akwakultury na lata 2021–2027 albo w art. 17 ust. 1 oraz w art. 19 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 10 lipca 2015 r. o wspieraniu zrównoważonego rozwoju sektora rybackiego z udziałem Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego, albo w art. 9 pkt 4 lit. b ustawy z dnia 3 kwietnia 2009 r. o wspieraniu zrównoważonego rozwoju sektora rybackiego z udziałem Europejskiego Funduszu Rybackiego, albo w art. 9 ust. 2 pkt 3 ustawy o zasadach realizacji programów – z wyłączeniem programów w ramach celu Europejska Współpraca Terytorialna, albo w art. 2 pkt 32 ustawy o zasadach realizacji programów 2021–2027 – z wyłączeniem programów w ramach celu Europejska Współpraca Terytorialna (Interreg);

2) projektu w ramach Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym – określają umowy, o których mowa w art. 134a pkt 7 i art. 134b ust. 2 pkt 2 ustawy o pomocy społecznej;

3) projektu finansowanego z Europejskiego Funduszu Społecznego Plus przeznaczonego na zwalczanie deprywacji materialnej – określają umowy, o których mowa w art. 134n ust. 1 pkt 7 lit. a oraz art. 134o ust. 2 pkt 2 ustawy o pomocy społecznej;

4) projektu finansowanego w ramach instrumentu „Łącząc Europę" – określa umowa o dofinansowanie projektu finansowanego ze środków pochodzących z instrumentu „Łącząc Europę".

2. Umowa, o której mowa w ust. 1, powinna określać w szczególności:

1) opis projektu lub zadania, w tym cel, na jaki przyznano środki, i termin jego realizacji;

2) harmonogram dokonywania wydatków, obejmujący okres co najmniej jednego kwartału;

3) wysokość przyznanych środków;

4) zobowiązanie do poddania się kontroli i tryb kontroli realizacji projektu lub zadania;

4a) zobowiązanie do stosowania wytycznych, o których mowa w art. 2 pkt 32 ustawy o zasadach realizacji programów albo w art. 2 pkt 38 ustawy o zasadach realizacji programów 2021–2027, a w zakresie programu finansowanego z udziałem środków pochodzących z Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym – zobowiązanie do stosowania wytycznych, o których mowa w art. 134a pkt 6 ustawy o pomocy społecznej;

4b) w zakresie programu finansowanego ze środków, o których mowa w art. 4 ust. 1 lit. m rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1057 z dnia 24 czerwca 2021 r. ustanawiającego Europejski Fundusz Społeczny Plus (EFS+) oraz uchylającego rozporządzenie (UE) nr 1296/2013 (Dz. Urz. UE L 231 z 30.06.2021, str. 21, z późn. zm.[65)]) – zobowiązanie do stosowania wytycznych, o których mowa w art. 134n ust. 1 pkt 6 ustawy o pomocy społecznej;

5) termin i sposób rozliczenia projektu oraz ewentualnych zaliczek;

6) formy zabezpieczeń należytego wykonania zobowiązań wynikających z umowy;

7) warunki rozwiązania umowy ze względu na nieprawidłowości występujące w trakcie realizacji projektu;

8) warunki i terminy zwrotu środków, w tym środków nieprawidłowo wykorzystanych lub pobranych w nadmiernej wysokości lub w sposób nienależny.

---

65) Zmiana wymienionego rozporządzenia została ogłoszona w Dz. Urz. UE L 421 z 26.11.2021, str. 75.

eprasa.pl f574bbfe01

3. Aktualizacja harmonogramu, o którym mowa w ust. 2 pkt 2, nie wymaga zmiany umowy, o której mowa w ust. 1.

4. Przepis ust. 2 pkt 6 nie ma zastosowania do beneficjenta programu finansowanego z udziałem środków europejskich będącego jednostką sektora finansów publicznych albo fundacją, której jedynym fundatorem jest Skarb Państwa, a także do Banku Gospodarstwa Krajowego, a w zakresie programu finansowanego z udziałem środków pochodzących z Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym – do umów, o których mowa w art. 134a pkt 7 i art. 134b ust. 2 pkt 2 ustawy o pomocy społecznej.

5. W przypadku gdy beneficjentem jest państwowa jednostka budżetowa, warunki, o których mowa w ust. 1, określone zostają w porozumieniu. Przepis ust. 2 stosuje się odpowiednio, z wyjątkiem pkt 6 i 8.

Art. 207. 1. W przypadku gdy środki przeznaczone na realizację programów finansowanych z udziałem środków europejskich są:

1) wykorzystane niezgodnie z przeznaczeniem,

2) wykorzystane z naruszeniem procedur, o których mowa w art. 184,

3) pobrane nienależnie lub w nadmiernej wysokości

– podlegają zwrotowi wraz z odsetkami w wysokości określonej jak dla zaległości podatkowych, liczonymi od dnia przekazania środków, w terminie 14 dni od dnia doręczenia ostatecznej decyzji, o której mowa w ust. 9, na wskazany w tej decyzji rachunek bankowy.

2. Zwrot środków może zostać dokonany przez pomniejszenie kolejnej płatności na rzecz beneficjenta o kwotę podlegającą zwrotowi. Instytucja, o której mowa w art. 188 ust. 1, uwzględnia tę kwotę w zleceniu płatności kierowanym do Banku Gospodarstwa Krajowego. W takim przypadku przepisu ust. 4 pkt 3 nie stosuje się.

2a. Odsetki, o których mowa w ust. 1, nalicza się do dnia zwrotu środków lub do dnia wpływu do właściwej instytucji pisemnej zgody na pomniejszenie kolejnych płatności, o której mowa w ust. 8, jeżeli taka zgoda została wyrażona.

3. Przepis ust. 2 stosuje się odpowiednio do odsetek, o których mowa w ust. 1.

4. W przypadku, o którym mowa w ust. 1, beneficjent zostaje wykluczony z możliwości otrzymania środków, o których mowa w ust. 1, jeżeli:

1) otrzymał płatność na podstawie przedstawionych jako autentyczne dokumentów podrobionych lub przerobionych lub dokumentów potwierdzających nieprawdę lub

2) (uchylony)

3) nie zwrócił środków wraz z odsetkami w terminie 14 dni od dnia upływu terminu, o którym mowa w ust. 1, lub

4) okoliczności, o których mowa w ust. 1, wystąpiły wskutek popełnienia przestępstwa przez beneficjenta, partnera, podmiot upoważniony do dokonywania wydatków, a w przypadku gdy podmioty te nie są osobami fizycznymi – osobę uprawnioną do wykonywania w ramach projektu czynności w imieniu beneficjenta, przy czym fakt popełnienia przestępstwa przez wyżej wymienione podmioty został potwierdzony prawomocnym wyrokiem sądowym.

5. Okres wykluczenia, o którym mowa w ust. 4, rozpoczyna się od dnia, kiedy decyzja, o której mowa w ust. 9, stała się ostateczna, zaś kończy się z upływem trzech lat od dnia dokonania zwrotu tych środków. Jeżeli okoliczności, o których mowa w ust. 4 pkt 1 i 4, zostały stwierdzone po dniu, w którym decyzja, o której mowa w ust. 9, stała się ostateczna, okres wykluczenia rozpoczyna się od dnia stwierdzenia tych okoliczności, z zastrzeżeniem ust. 6.

6. Jeżeli zwrot środków przez beneficjenta, o którym mowa w ust. 4 pkt 1 i 4, został dokonany w trybie określonym w ust. 8 lub przed wydaniem decyzji, o której mowa w ust. 9, okres wykluczenia, o którym mowa w ust. 4, rozpoczyna się od dnia stwierdzenia okoliczności, o których mowa w ust. 4 pkt 1 i 4, a kończy się z upływem trzech lat liczonych od dnia dokonania zwrotu środków przez beneficjenta.

7. Przepisu ust. 4 nie stosuje się do podmiotów, które na podstawie odrębnych przepisów realizują zadania interesu publicznego, jeżeli spowoduje to niemożność wdrożenia działania w ramach programu lub znacznej jego części, jednostek samorządu terytorialnego i samorządowych osób prawnych, instytutów badawczych prowadzących działalność leczniczą, podmiotów leczniczych utworzonych przez organy administracji rządowej oraz podmiotów leczniczych utworzonych lub prowadzonych przez uczelnie medyczne, a także do beneficjentów, o których mowa w art. 134b ust. 2 pkt 2 i art. 134o ust. 2 pkt 2 ustawy o pomocy społecznej.

eprasa.pl f574bbfe01

8. W przypadku stwierdzenia okoliczności, o których mowa w ust. 1, instytucja określona odpowiednio w ust. 9, 11 i 11a lub instytucja, która podpisała z beneficjentem umowę o dofinansowanie, wzywa do:

1) zwrotu środków lub

2) do wyrażenia zgody na pomniejszenie kolejnych płatności, o którym mowa w ust. 2,

w terminie 14 dni od dnia doręczenia wezwania.

9. Po bezskutecznym upływie terminu, o którym mowa w ust. 8, organ:

1) pełniący funkcję instytucji zarządzającej lub instytucji pośredniczącej w rozumieniu ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju albo ustawy z dnia 3 kwietnia 2009 r. o wspieraniu zrównoważonego rozwoju sektora rybackiego z udziałem Europejskiego Funduszu Rybackiego, albo ustawy z dnia 10 lipca 2015 r. o wspieraniu zrównoważonego rozwoju sektora rybackiego z udziałem Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego, albo ustawy z dnia 26 maja 2023 r. o wspieraniu zrównoważonego rozwoju sektora rybackiego z udziałem Europejskiego Funduszu Morskiego, Rybackiego i Akwakultury na lata 2021–2027, albo ustawy o zasadach realizacji programów, albo ustawy o zasadach realizacji programów 2021–2027, albo

2) pełniący funkcję instytucji zarządzającej albo instytucji pośredniczącej, o których mowa w ustawie o pomocy społecznej, albo

3) pełniący funkcję odpowiednio Krajowego Punktu Kontaktowego lub Krajowej Instytucji Koordynującej w programach finansowanych ze środków, o których mowa w art. 5 ust. 3 pkt 2, albo

4) odpowiedzialny za wdrożenie instrumentu „Łącząc Europę”

– wydaje decyzję określającą kwotę przypadającą do zwrotu i termin, od którego nalicza się odsetki, oraz sposób zwrotu środków, z uwzględnieniem ust. 2, oraz zawierającą pouczenie o sankcji wynikającej z ust. 4 pkt 3, z zastrzeżeniem ust. 7.

10. Decyzji, o której mowa w ust. 9, nie wydaje się, jeżeli dokonano zwrotu środków przed jej wydaniem.

11. Instytucja zarządzająca lub instytucja pośrednicząca na podstawie porozumienia lub umowy, o których mowa w art. 27 i art. 32 ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju albo art. 10 ust. 1 i 2 ustawy o zasadach realizacji programów, albo art. 9 ust. 1 i 2 ustawy o zasadach realizacji programów 2021–2027, albo organ odpowiedzialny za wdrożenie instrumentu „Łącząc Europę”, albo organ pełniący funkcję odpowiednio Krajowego Punktu Kontaktowego lub Krajowej Instytucji Koordynującej w programach finansowanych ze środków, o których mowa w art. 5 ust. 3 pkt 2, na podstawie porozumienia lub umowy, może upoważnić instytucję wdrażającą, a w przypadku programów finansowanych ze środków, o których mowa w art. 5 ust. 3 pkt 2 – operatora programu, instytucję pośredniczącą lub instytucję, która podpisała z beneficjentem umowę o dofinansowanie, będących jednostkami sektora finansów publicznych, do wydawania decyzji, o której mowa w ust. 9.

11a. W przypadku gdy operator programu lub instytucja pośrednicząca w programach finansowanych ze środków, o których mowa w art. 5 ust. 3 pkt 2, powierza na podstawie porozumienia lub umowy wykonywanie części swoich zadań innemu podmiotowi będącemu jednostką sektora finansów publicznych, porozumienie lub umowa może również zawierać upoważnienie do wydawania decyzji, o której mowa w ust. 9, o ile operator programu lub instytucja pośrednicząca zostały upoważnione do wydawania takich decyzji na podstawie ust. 11.

12. Od decyzji, o której mowa w ust. 9, wydanej przez:

1) operatora programu albo

2) instytucję pośredniczącą lub instytucję wdrażającą, o których mowa w ust. 11, albo

3) podmiot upoważniony do wydania tej decyzji na podstawie ust. 11a, albo

4) instytucję pośredniczącą, o której mowa w ustawie o pomocy społecznej

– służy odwołanie do właściwej instytucji zarządzającej albo organu pełniącego funkcję odpowiednio Krajowego Punktu Kontaktowego lub Krajowej Instytucji Koordynującej w programach finansowanych ze środków, o których mowa w art. 5 ust. 3 pkt 2, a jeżeli rozpatrywanie odwołań od decyzji instytucji wdrażającej zostało powierzone instytucji pośredniczącej – do instytucji pośredniczącej.

12a. W przypadku wydania decyzji w pierwszej instancji przez:

1) instytucję zarządzającą albo

2) organ odpowiedzialny za wdrożenie instrumentu „Łącząc Europę”, albo

eprasa.pl f574bbfe01

3) organ pełniący funkcję odpowiednio Krajowego Punktu Kontaktowego lub Krajowej Instytucji Koordynującej w programach finansowanych ze środków, o których mowa w art. 5 ust. 3 pkt 2

– służy wniosek do tej instytucji albo organu o ponowne rozpatrzenie sprawy.

13. Przepisów ust. 1–9 nie stosuje się do państwowych jednostek budżetowych.

Art. 208. 1. Przepisy art. 187–191, art. 193, art. 206 oraz art. 207 nie dotyczą Wspólnej Polityki Rolnej, która jest finansowana zgodnie z odrębnymi ustawami.

2. Środki europejskie w części dotyczącej Wspólnej Polityki Rolnej są przekazywane agencjom płatniczym przez Bank Gospodarstwa Krajowego w oparciu o umowę zawartą z Ministrem Finansów.

3. Obsługę bankową rachunków agencji płatniczych w zakresie środków, o których mowa w ust. 2, oraz środków przeznaczonych na współfinansowanie realizacji zadań finansowanych z udziałem tych środków prowadzi Narodowy Bank Polski lub Bank Gospodarstwa Krajowego na podstawie umów rachunku bankowego.

4. Środki europejskie, w części dotyczącej wyprzedzającego finansowania w ramach Wspólnej Polityki Rolnej, o którym mowa w odrębnych przepisach, z wyłączeniem zadań z zakresu pomocy technicznej, są przekazywane właściwym dysponentom przez Bank Gospodarstwa Krajowego na podstawie dyspozycji Ministra Finansów.

Art. 209. 1. Należności i wierzytelności przypadające agencjom płatniczym w ramach Wspólnej Polityki Rolnej mogą być, w szczególnie uzasadnionych przypadkach, umarzane w całości lub w części, a ich spłata odraczana lub rozkładana na raty.

1a. (uchylony)

1b. W okresie trwania stanu zagrożenia epidemicznego lub stanu epidemii, od należności, o których mowa w ust. 1, których spłata została odroczona lub rozłożona na raty, odsetki za zwłokę są naliczane do dnia wniesienia podania o odroczenie lub rozłożenie na raty spłaty należności, włącznie z tym dniem.

2. Rada Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe zasady i tryb umarzania w całości lub w części, odraczania lub rozkładania na raty spłaty należności, o których mowa w ust. 1, a także wskaże organy do tego uprawnione, z uwzględnieniem:

1) przesłanek uzasadniających umorzenie w całości lub w części, odroczenie lub rozłożenie na raty spłaty tych należności;

2) rodzaju i zakresu udzielonych ulg w spłaceniu należności;

3) właściwości organów uprawnionych do umarzania należności w całości lub w części, odraczania lub rozkładania ich spłaty na raty w zależności od wysokości kwoty udzielonej ulgi.

Art. 209a. 1. Przepisów art. 122 ust. 1 pkt 2 lit. b i c, art. 171, art. 187–191, art. 192 ust. 5 i 6, art. 193, art. 194, art. 206 oraz art. 207 nie stosuje się do planu rozwojowego, o którym mowa w art. 5 pkt 7aa ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju, który jest finansowany zgodnie z odrębnymi ustawami.

2. Środki europejskie w części dotyczącej planu rozwojowego, o którym mowa w art. 5 pkt 7aa ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju, który jest finansowany zgodnie z odrębnymi ustawami, są przekazywane PFR przez Bank Gospodarstwa Krajowego na podstawie umowy zawartej z Ministrem Finansów.

3. Środki, o których mowa w ust. 2, są przekazywane na podstawie zlecenia płatności wystawionego przez ministra właściwego do spraw rozwoju regionalnego, pod warunkiem dostępności środków, o których mowa w art. 5 ust. 3 pkt 5d.

4. Do zwrotu środków, o których mowa w ust. 2, przekazanych PFR, przepisy art. 169 stosuje się odpowiednio.

Art. 210. 1. Minister Finansów prowadzi rejestr podmiotów wykluczonych na podstawie art. 207 w systemie teleinformatycznym.

1a. Zgłoszenie podmiotu do rejestru, o którym mowa w ust. 1, odbywa się za pośrednictwem elektronicznej platformy usług administracji publicznej ePUAP, o której mowa w przepisach o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne.

1b. Minister Finansów udostępnia informacje zawarte w rejestrze, o którym mowa w ust. 1, za pośrednictwem systemu teleinformatycznego, o którym mowa w ust. 1, instytucjom zarządzającym, organom pełniącym funkcję odpowiednio Krajowego Punktu Kontaktowego lub Krajowej Instytucji Koordynującej w programach finansowanych ze środków, o których mowa w art. 5 ust. 3 pkt 2, instytucjom pośredniczącym, operatorom programów, instytucjom wdrażającym, instytucji certyfikującej, instytucji audytowej oraz beneficjentom projektów grantowych.

1c. Minister Finansów udostępnia informacje zawarte w rejestrze, o którym mowa w ust. 1, beneficjentom w zakresie ich własnego statusu.

eprasa.pl f574bbfe01

1d. Minister Finansów udostępnia informacje zawarte w rejestrze, o którym mowa w ust. 1, wojewodom w zakresie wykonywanych przez nich zadań określonych w art. 62 ustawy z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3 (Dz. U. z 2025 r. poz. 798).

2. Minister Finansów określi, w drodze rozporządzenia:

1) sposób i tryb wpisywania podmiotów wykluczonych do rejestru, o którym mowa w ust. 1,

2) wzór formularza zgłoszenia podmiotu podlegającego wpisowi do rejestru,

3) zakres przedmiotowy informacji, które będą zawarte w rejestrze,

4) sposób i tryb uzyskiwania informacji z rejestru,

5) tryb przekazywania informacji zawartych w rejestrze,

6) sposób i tryb dokonywania zmian w rejestrze

– zapewniając ochronę informacji zawartych w rejestrze przed ich ujawnieniem osobom i podmiotom nieuprawnionym.

DZIAŁ V

Budżet, wieloletnia prognoza finansowa i uchwała budżetowa jednostki samorządu terytorialnego

Rozdział 1

Zakres budżetu jednostki samorządu terytorialnego

Art. 211. 1. Budżet jednostki samorządu terytorialnego jest rocznym planem dochodów i wydatków oraz przychodów i rozchodów tej jednostki.

2. Budżet jednostki samorządu terytorialnego jest uchwalany na rok budżetowy.

3. Rokiem budżetowym jest rok kalendarzowy.

4. Podstawą gospodarki finansowej jednostki samorządu terytorialnego w danym roku budżetowym jest uchwała budżetowa.

5. Uchwała budżetowa składa się z:

1) budżetu jednostki samorządu terytorialnego;

2) załączników.

Art. 212. 1. Uchwała budżetowa określa:

1) łączną kwotę planowanych dochodów budżetu jednostki samorządu terytorialnego, z wyodrębnieniem dochodów bieżących i majątkowych;

2) łączną kwotę planowanych wydatków budżetu jednostki samorządu terytorialnego, z wyodrębnieniem wydatków bieżących i majątkowych;

3) kwotę planowanego deficytu albo planowanej nadwyżki budżetu jednostki samorządu terytorialnego wraz ze źródłami pokrycia deficytu albo przeznaczenia nadwyżki budżetu jednostki samorządu terytorialnego;

4) łączną kwotę planowanych przychodów budżetu jednostki samorządu terytorialnego;

5) łączną kwotę planowanych rozchodów budżetu jednostki samorządu terytorialnego;

6) limit zobowiązań z tytułu zaciąganych kredytów i pożyczek oraz emitowanych papierów wartościowych, o których mowa w art. 89 ust. 1 i art. 90;

6a) limit zobowiązań zaliczanych do tytułu dłużnego, o którym mowa w art. 72 ust. 1 pkt 2, innych niż określone w pkt 6;

7) kwotę wydatków na spłatę przypadających w danym roku budżetowym, zgodnie z zawartą umową, wymagalnych zobowiązań z tytułu udzielonych przez jednostkę samorządu terytorialnego poręczeń i gwarancji;

8) szczególne zasady wykonywania budżetu jednostki samorządu terytorialnego w roku budżetowym, wynikające z odrębnych ustaw;

9) uprawnienia jednostki pomocniczej do prowadzenia gospodarki finansowej w ramach budżetu gminy;

10) inne postanowienia, których obowiązek zamieszczenia w uchwale budżetowej wynika z postanowień organu stanowiącego jednostki samorządu terytorialnego.

eprasa.pl f574bbfe01

2. W uchwale budżetowej organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego może upoważnić zarząd do:

1) zaciągania kredytów i pożyczek oraz emitowania papierów wartościowych, o których mowa w art. 89 ust. 1 i art. 90;

1a) zaciągania zobowiązań zaliczanych do tytułu dłużnego, o którym mowa w art. 72 ust. 1 pkt 2, innych niż określone w pkt 1;

2) dokonywania zmian w budżecie, w zakresie określonym w art. 258.

Art. 213. W uchwale budżetowej nie zamieszcza się przepisów niezwiązanych z wykonywaniem budżetu jednostki samorządu terytorialnego.

Art. 214. W załącznikach do uchwały budżetowej zamieszcza się:

1) zestawienie planowanych kwot dotacji udzielanych z budżetu jednostki samorządu terytorialnego;

2) plan dochodów rachunku dochodów jednostek, o których mowa w art. 223 ust. 1, oraz wydatków nimi finansowanych;

3) plany przychodów i kosztów samorządowych zakładów budżetowych.

Art. 215. 1. Zestawienie, o którym mowa w art. 214 pkt 1, sporządza się w podziale na dotacje dla jednostek sektora finansów publicznych i dotacje dla jednostek spoza sektora finansów publicznych.

2. W zestawieniu, o którym mowa w art. 214 pkt 1, wyodrębnia się dotacje przedmiotowe, podmiotowe i celowe związane z realizacją zadań jednostki samorządu terytorialnego.

Art. 216. 1. Źródła dochodów jednostek samorządu terytorialnego określa odrębna ustawa.

2. Wydatki budżetu jednostki samorządu terytorialnego są przeznaczone na realizację zadań określonych w odrębnych przepisach, a w szczególności na:

1) zadania własne jednostek samorządu terytorialnego;

2) zadania z zakresu administracji rządowej i inne zadania zlecone ustawami jednostkom samorządu terytorialnego;

3) zadania przejęte przez jednostki samorządu terytorialnego do realizacji w drodze umowy lub porozumienia;

4) zadania realizowane wspólnie z innymi jednostkami samorządu terytorialnego;

5) pomoc rzeczową lub finansową dla innych jednostek samorządu terytorialnego, określoną odrębną uchwałą przez organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego;

6) programy finansowane z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 i 3.

3. Wydatki budżetu jednostki samorządu terytorialnego mogą być przeznaczone na realizację zadań wynikających z porozumień, o których mowa w art. 19 ust. 4 ustawy z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych.

Art. 217. 1. Różnica między dochodami a wydatkami budżetu jednostki samorządu terytorialnego stanowi odpowiednio nadwyżkę budżetu jednostki samorządu terytorialnego albo deficyt budżetu jednostki samorządu terytorialnego.

2. Deficyt budżetu jednostki samorządu terytorialnego może być sfinansowany przychodami pochodzącymi z:

1) sprzedaży papierów wartościowych wyemitowanych przez jednostkę samorządu terytorialnego;

2) kredytów;

3) pożyczek;

4) prywatyzacji majątku jednostki samorządu terytorialnego;

5) nadwyżki budżetu jednostki samorządu terytorialnego z lat ubiegłych, pomniejszonej o środki określone w pkt 8;

6) wolnych środków jako nadwyżki środków pieniężnych na rachunku bieżącym budżetu jednostki samorządu terytorialnego innych niż określone w pkt 5 i 8, w tym wynikających z rozliczeń wyemitowanych papierów wartościowych, kredytów i pożyczek z lat ubiegłych;

7) spłaty udzielonych pożyczek w latach ubiegłych lub środków z lokat dokonanych w latach ubiegłych;

8) niewykorzystanych środków pieniężnych na rachunku bieżącym budżetu, wynikających z rozliczenia dochodów i wydatków nimi finansowanych związanych ze szczególnymi zasadami wykonywania budżetu określonymi w odrębnych ustawach oraz wynikających z rozliczenia środków określonych w art. 5 ust. 1 pkt 2 i dotacji na realizację programu, projektu lub zadania finansowanego z udziałem tych środków.

eprasa.pl f574bbfe01

Art. 218. Z budżetu jednostki samorządu terytorialnego mogą być udzielane dotacje podmiotowe, o ile odrębne ustawy tak stanowią.

Art. 219. 1. Z budżetu jednostki samorządu terytorialnego mogą być udzielane dotacje przedmiotowe dla samorządowych zakładów budżetowych, kalkulowane według stawek jednostkowych.

2. Z budżetu jednostki samorządu terytorialnego mogą być udzielane dotacje przedmiotowe również innym podmiotom niż wymienione w ust. 1, o ile odrębne przepisy tak stanowią.

3. Kwoty i zakres dotacji, o których mowa w ust. 1 i 2, określa uchwała budżetowa.

4. Stawki dotacji przedmiotowych ustala organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego.

Art. 220. 1. Z budżetu jednostki samorządu terytorialnego może być udzielona innym jednostkom samorządu terytorialnego pomoc finansowa w formie dotacji celowej lub pomoc rzeczowa.

2. Podstawą udzielenia pomocy, o której mowa w ust. 1, jest umowa.

3. Spory w zakresie zwrotu dotacji rozstrzygają sądy powszechne.

Art. 221. 1. Podmioty niezaliczane do sektora finansów publicznych i niedziałające w celu osiągnięcia zysku mogą otrzymywać z budżetu jednostki samorządu terytorialnego dotacje celowe na cele publiczne, związane z realizacją zadań tej jednostki, a także na dofinansowanie inwestycji związanych z realizacją tych zadań.

2. Zlecenie zadania i udzielenie dotacji następuje zgodnie z przepisami ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, a jeżeli dotyczy ono innych zadań niż określone w tej ustawie – na podstawie umowy jednostki samorządu terytorialnego z podmiotem, o którym mowa w ust. 1.

3. Umowa, o której mowa w ust. 2, powinna określać:

1) szczegółowy opis zadania, w tym cel, na jaki dotacja została przyznana, i termin jego wykonania;

2) wysokość dotacji udzielanej podmiotowi wykonującemu zadanie i tryb płatności;

3) termin wykorzystania dotacji, nie dłuższy niż do dnia 31 grudnia danego roku budżetowego;

4) tryb kontroli wykonywania zadania;

5) termin i sposób rozliczenia udzielonej dotacji;

6) termin zwrotu niewykorzystanej części dotacji, nie dłuższy niż terminy zwrotu dotacji określone w niniejszym dziale.

4. Tryb postępowania o udzielenie dotacji na inne zadania niż określone w ustawie, o której mowa w ust. 2, sposób jej rozliczania oraz sposób kontroli wykonywania zleconego zadania określa, w drodze uchwały, organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego, mając na uwadze zapewnienie jawności postępowania o udzielenie dotacji i jej rozliczenia.

Art. 221a. 1. Z budżetu jednostki samorządu terytorialnego mogą być udzielane dotacje celowe na dofinansowanie kosztów inwestycji związanych z wykonywaniem zadań publicznych jednostki w ramach umów o partnerstwie publiczno-prywatnym, z uwzględnieniem przepisów o partnerstwie publiczno-prywatnym.

2. Udzielenie dotacji następuje na podstawie umowy o partnerstwie publiczno-prywatnym z uwzględnieniem przepisów o postępowaniu w sprawach dotyczących pomocy publicznej.

3. Do umowy, o której mowa w ust. 2, stosuje się odpowiednio przepis art. 221 ust. 3.

Art. 222. 1. W budżecie jednostki samorządu terytorialnego tworzy się rezerwę ogólną, w wysokości nie niższej niż 0,1 % i nie wyższej niż 1 % wydatków budżetu.

2. W budżecie jednostki samorządu terytorialnego mogą być tworzone rezerwy celowe:

1) na wydatki, których szczegółowy podział na pozycje klasyfikacji budżetowej nie może być dokonany w okresie opracowywania budżetu jednostki samorządu terytorialnego;

2) na wydatki związane z realizacją programów finansowanych z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2;

3) gdy odrębne ustawy tak stanowią.

3. Suma rezerw celowych, o których mowa w ust. 2 pkt 1 i 3, nie może przekroczyć 5 % wydatków budżetu jednostki samorządu terytorialnego.

4. Zarząd jednostki samorządu terytorialnego dokonuje podziału rezerw, o których mowa w ust. 1 i 2.

eprasa.pl f574bbfe01

Art. 223. 1. Samorządowe jednostki budżetowe prowadzące działalność określoną w ustawie z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe gromadzą na wydzielonym rachunku dochody określone w uchwale przez organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego, pochodzące w szczególności:

1) ze spadków, zapisów i darowizn w postaci pieniężnej na rzecz jednostki budżetowej;

2) z odszkodowań i wpłat za utracone lub uszkodzone mienie będące w zarządzie albo użytkowaniu jednostki budżetowej;

3) z działalności polegającej na świadczeniu usług w ramach kształcenia zawodowego – w przypadku jednostek budżetowych prowadzących kształcenie zawodowe.

2. Organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego określi w szczególności:

1) jednostki budżetowe, które gromadzą dochody;

2) źródła, z których dochody są gromadzone na rachunku;

3) przeznaczenie dochodów, z tym że dochody wraz z odsetkami nie mogą być przeznaczone na finansowanie wynagrodzeń osobowych;

4) sposób i tryb sporządzania planu finansowego dochodów i wydatków nimi finansowanych, dokonywania zmian w tym planie oraz ich zatwierdzania.

3. W przypadku samorządowych jednostek budżetowych, o których mowa w ust. 1, prowadzących kształcenie zawodowe, dochody gromadzone ze spadków, zapisów i darowizn w postaci pieniężnej przekazywanych na cele kształcenia zawodowego oraz z tytułu działalności, o której mowa w ust. 1 pkt 3, są przeznaczane na cele kształcenia zawodowego realizowanego przez te jednostki.

4. Wydatki z rachunku, o którym mowa w ust. 1, mogą być dokonywane do wysokości kwot zgromadzonych dochodów, w ramach planu finansowego.

5. Środki finansowe pozostające na rachunku, o którym mowa w ust. 1, na dzień 31 grudnia roku budżetowego, podlegają odprowadzeniu na rachunek budżetu jednostki samorządu terytorialnego w terminie do dnia 5 stycznia następnego roku.

Art. 224. 1. Jednostce samorządu terytorialnego może być udzielona pożyczka z budżetu państwa, jeżeli:

1) jednostka samorządu terytorialnego realizuje postępowanie naprawcze lub przystępuje do jego realizacji oraz

2) z analizy programu postępowania naprawczego wynika, że w stopniu wysoce prawdopodobnym:

   a) nastąpi poprawa sytuacji finansowej tej jednostki oraz skuteczności w wykonywaniu jej ustawowych zadań,

   b) najpóźniej na koniec roku, w którym upływa termin spłaty pożyczki, zostaną zachowane zasady określone w art. 242–244,

   c) zapewniona zostanie spłata pożyczki wraz z odsetkami.

2. Pożyczka i odsetki nie podlegają umorzeniu.

3. Wniosek o udzielenie pożyczki jednostka samorządu terytorialnego składa do Ministra Finansów, a w przypadku zlecenia przez Ministra Finansów Bankowi Gospodarstwa Krajowego czynności, o których mowa w art. 225 ust. 1, do Banku Gospodarstwa Krajowego. Do wniosku o udzielenie pożyczki jednostka samorządu terytorialnego załącza program postępowania naprawczego, dokumenty zawierające dane umożliwiające dokonanie bieżącej i prognozowanej oceny sytuacji finansowej tej jednostki oraz propozycje zabezpieczeń spłaty pożyczki.

4. W przypadku niedokonania spłaty pożyczki w terminie określonym w umowie pożyczki Minister Finansów może potrącić niespłaconą kwotę pożyczki wraz z odsetkami z należnej subwencji ogólnej ustalonej dla tej jednostki samorządu terytorialnego.

5. Przepisy ust. 1–4 stosuje się odpowiednio do pożyczki udzielanej jednostce samorządu terytorialnego realizującej program postępowania ostrożnościowego lub przystępującej do jego realizacji, jeżeli zagrożenie wykonania zadań publicznych powstało z przyczyn niezależnych od tej jednostki.

6. Minister Finansów określi, w drodze rozporządzenia:

1) szczegółowy zakres danych zawartych we wniosku o udzielenie pożyczki,

2) wykaz dokumentów dołączonych do wniosku,

3) rodzaje i zakres przyjmowanych zabezpieczeń

– biorąc pod uwagę rodzaj prowadzonego przez jednostkę samorządu terytorialnego postępowania, zakres informacji niezbędnych do dokonania oceny, o której mowa w ust. 3, oraz zapewnienie sprawności rozpatrywania wniosków.

eprasa.pl f574bbfe01

Art. 225. 1. Minister Finansów może, w drodze umowy, zlecić Bankowi Gospodarstwa Krajowego dokonywanie czynności związanych z udzielaniem jednostce samorządu terytorialnego pożyczki oraz jej rozliczaniem i egzekucją, polegających w szczególności na:

1) przyjmowaniu od jednostki samorządu terytorialnego wniosku o udzielenie pożyczki oraz weryfikacji czy wniosek spełnia wymogi określone w przepisach wydanych na podstawie art. 224 ust. 6;

2) dokonywaniu ocen i analiz programu postępowania ostrożnościowego lub naprawczego;

3) przygotowaniu i zawieraniu, w imieniu Ministra Finansów, umowy pożyczki z jednostką samorządu terytorialnego;

4) kontroli spłaty pożyczki i ocenie sytuacji finansowej jednostki samorządu terytorialnego w okresie spłaty;

5) podejmowaniu czynności zmierzających do odzyskania kwot niespłaconej pożyczki lub odsetek od tej pożyczki i należnych opłat, w tym czynności sądowych i egzekucyjnych.

2. Umowa określa wysokość wynagrodzenia za czynności dokonywane przez Bank Gospodarstwa Krajowego oraz zakres czynności zleconych Bankowi.

3. W przypadku zlecenia Bankowi Gospodarstwa Krajowego dokonywania czynności związanych z udzielaniem jednostkom samorządu terytorialnego pożyczek oraz ich rozliczaniem i egzekucją Minister Finansów może otworzyć w Banku Gospodarstwa Krajowego rachunek bankowy do obsługi pożyczek, na który będą przekazywane środki przewidziane na ten cel w ustawie budżetowej.

4. Rachunek bankowy, o którym mowa w ust. 3, jest oprocentowany. Oprocentowanie rachunku ustalone zostanie w umowie, o której mowa w ust. 1.

5. (uchylony)

Rozdział 2

Wieloletnia prognoza finansowa jednostki samorządu terytorialnego

Art. 226. 1. Wieloletnia prognoza finansowa powinna być realistyczna i określać dla każdego roku objętego prognozą co najmniej:

1) dochody bieżące oraz wydatki bieżące budżetu jednostki samorządu terytorialnego, w tym na obsługę długu, gwarancje i poręczenia;

2) dochody majątkowe, w tym dochody ze sprzedaży majątku, oraz wydatki majątkowe budżetu jednostki samorządu terytorialnego;

3) wynik budżetu jednostki samorządu terytorialnego;

4) przeznaczenie nadwyżki albo sposób sfinansowania deficytu;

5) przychody i rozchody budżetu jednostki samorządu terytorialnego, z uwzględnieniem długu zaciągniętego oraz planowanego do zaciągnięcia;

6) kwotę długu jednostki samorządu terytorialnego oraz sposób sfinansowania jego spłaty;

6a) relacje, o których mowa w art. 242–244, w tym informację o stopniu niezachowania tych relacji w przypadkach, o których mowa w art. 240a ust. 4 i 8 oraz art. 240b;

7) (uchylony)

8) kwoty wydatków bieżących i majątkowych wynikających z limitów wydatków na planowane i realizowane przedsięwzięcia, o których mowa w ust. 3.

2. (uchylony)

2a. Do wieloletniej prognozy finansowej dołącza się objaśnienia przyjętych wartości. W objaśnieniach mogą być zawarte także informacje uszczegóławiające dane, o których mowa w ust. 1.

3. W załączniku do uchwały w sprawie wieloletniej prognozy finansowej określa się odrębnie dla każdego przedsięwzięcia:

1) nazwę i cel;

2) jednostkę organizacyjną odpowiedzialną za realizację lub koordynującą wykonywanie przedsięwzięcia;

eprasa.pl f574bbfe01

3) okres realizacji i łączne nakłady finansowe;

4) limity wydatków w poszczególnych latach;

5) limit zobowiązań.

4. Przez przedsięwzięcia, o których mowa w ust. 3, należy rozumieć wieloletnie programy, projekty lub zadania, w tym związane z:

1) programami finansowanymi z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 i 3;

2) umowami o partnerstwie publiczno-prywatnym.

Art. 227. 1. Wieloletnia prognoza finansowa obejmuje okres roku budżetowego oraz co najmniej trzech kolejnych lat budżetowych.

2. Prognozę kwoty długu, stanowiącą część wieloletniej prognozy finansowej, sporządza się na okres, na który zaciągnięto oraz planuje się zaciągnąć zobowiązania.

Art. 228. 1. Uchwała w sprawie wieloletniej prognozy finansowej może zawierać upoważnienie dla zarządu jednostki samorządu terytorialnego do zaciągania zobowiązań:

1) związanych z realizacją zamieszczonych w niej przedsięwzięć;

2) z tytułu umów, których realizacja w roku budżetowym i w latach następnych jest niezbędna do zapewnienia ciągłości działania jednostki i z których wynikające płatności wykraczają poza rok budżetowy.

2. Organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego może upoważnić zarząd jednostki samorządu terytorialnego do przekazania uprawnień kierownikom jednostek organizacyjnych jednostki samorządu terytorialnego do zaciągania zobowiązań, o których mowa w ust. 1. W zakresie umów określonych w ust. 1 pkt 2 przekazanie uprawnień może dotyczyć także umów, z których wynikają zobowiązania zaliczane do tytułu dłużnego, o którym mowa w art. 72 ust. 1 pkt 2.

Art. 229. Wartości przyjęte w wieloletniej prognozie finansowej i budżecie jednostki samorządu terytorialnego powinny być zgodne co najmniej w zakresie wyniku budżetu i związanych z nim kwot przychodów i rozchodów oraz długu jednostki samorządu terytorialnego.

Art. 230. 1. Inicjatywa w sprawie sporządzenia projektu uchwały w sprawie wieloletniej prognozy finansowej i jej zmiany należy wyłącznie do zarządu jednostki samorządu terytorialnego.

2. Projekt uchwały w sprawie wieloletniej prognozy finansowej lub jej zmiany zarząd jednostki samorządu terytorialnego przedstawia wraz z projektem uchwały budżetowej:

1) regionalnej izbie obrachunkowej – celem zaopiniowania;

2) organowi stanowiącemu jednostki samorządu terytorialnego.

3. Opinię do projektu uchwały w sprawie wieloletniej prognozy finansowej lub jej zmiany, przedstawionego wraz z projektem uchwały budżetowej, regionalna izba obrachunkowa wydaje ze szczególnym uwzględnieniem zapewnienia przestrzegania przepisów ustawy dotyczących uchwalania i wykonywania budżetów w następnych latach, na które zaciągnięto i planuje się zaciągnąć zobowiązania. Przepis art. 246 ust. 2 stosuje się odpowiednio.

4. Regionalna izba obrachunkowa na podstawie przyjętej przez jednostkę samorządu terytorialnego wieloletniej prognozy finansowej oraz uchwały budżetowej przedstawia opinię w sprawie prawidłowości planowanej kwoty długu jednostki samorządu terytorialnego wynikającej z planowanych i zaciągniętych zobowiązań, o której mowa w art. 226 ust. 1 pkt 6. Przepis art. 246 ust. 2 stosuje się odpowiednio.

5. W przypadku negatywnej opinii regionalnej izby obrachunkowej w zakresie, o którym mowa w ust. 4, jednostka samorządu terytorialnego dokonuje takich zmian uchwał, aby została zachowana relacja określona w art. 243.

6. Uchwałę, o której mowa w ust. 2, organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego podejmuje nie później niż uchwałę budżetową.

7. Organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego nie może uchylić obowiązującej uchwały w sprawie wieloletniej prognozy finansowej, jednocześnie nie podejmując nowej uchwały w tej sprawie.

8. Jednostka samorządu terytorialnego przekazuje regionalnej izbie obrachunkowej uchwały i zarządzenia w sprawie wieloletniej prognozy finansowej.

9. Projekt uchwały w sprawie wieloletniej prognozy finansowej lub jej zmiany, o którym mowa w ust. 2, oraz uchwała i zarządzenie w sprawie wieloletniej prognozy finansowej są przekazywane do regionalnej izby obrachunkowej w formie dokumentu elektronicznego.

eprasa.pl f574bbfe01

Art. 230a. Regionalna izba obrachunkowa przekazuje, w formie dokumentu elektronicznego, Ministrowi Finansów:

1) projekty wieloletnich prognoz finansowych, o których mowa w art. 230 ust. 2, wraz z wynikami opinii;

2) wieloletnie prognozy finansowe wraz z wynikami rozstrzygnięć nadzorczych.

Art. 230b. Minister Finansów określi, w drodze rozporządzenia:

1) wzór wieloletniej prognozy finansowej jednostki samorządu terytorialnego oraz załącznika, o których mowa w art. 226 ust. 1 i 3,

2) sposób przekazywania przez jednostkę samorządu terytorialnego regionalnej izbie obrachunkowej:

   a) projektów uchwał, o których mowa w art. 230 ust. 2,

   b) uchwał i zarządzeń w sprawie wieloletniej prognozy finansowej,

3) sposób i terminy przekazywania przez regionalne izby obrachunkowe Ministrowi Finansów:

   a) projektów wieloletnich prognoz finansowych, o których mowa w art. 230 ust. 2, wraz z wynikami opinii,

   b) wieloletnich prognoz finansowych wraz z wynikami rozstrzygnięć nadzorczych

– mając na względzie potrzebę zapewnienia jawności i przejrzystości finansów publicznych, sporządzenia realistycznych prognoz finansowych jednostek samorządu terytorialnego oraz uzyskania przez Ministra Finansów informacji umożliwiających realizację zadań, o których mowa w art. 74 i art. 174 pkt 4.

Art. 231. 1. Zmiana kwot wydatków na realizację przedsięwzięć może nastąpić w wyniku podjęcia uchwały organu stanowiącego jednostki samorządu terytorialnego, zmieniającej zakres wykonywania lub wstrzymującej wykonywanie przedsięwzięcia.

2. Uchwały budżetowe określają wydatki na realizowane przedsięwzięcia w wysokości umożliwiającej ich terminowe zakończenie.

3. Jeżeli organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego nie postanowi o zaniechaniu realizacji, okresowym wstrzymaniu realizacji lub ograniczeniu rzeczowego zakresu przedsięwzięcia, a wydatki zaplanowane w projekcie budżetu przez zarząd jednostki samorządu terytorialnego nie różnią się od wydatków przewidzianych na realizację przedsięwzięcia, organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego nie może, bez zgody zarządu jednostki samorządu terytorialnego, zmniejszyć wydatków zaplanowanych w uchwale budżetowej na realizację przedsięwzięcia.

Art. 232. 1. Zmian w wieloletniej prognozie finansowej, z wyłączeniem zmian limitów zobowiązań i kwot wydatków na przedsięwzięcia, dokonuje zarząd jednostki samorządu terytorialnego.

2. Organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego może upoważnić zarząd jednostki samorządu terytorialnego do dokonywania zmian limitów zobowiązań i kwot wydatków na realizację przedsięwzięcia finansowanego z udziałem środków europejskich albo środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 3, w związku ze zmianami w realizacji tego przedsięwzięcia, o ile zmiany te nie pogorszą wyniku budżetu dla każdego roku objętego wieloletnią prognozą finansową. Upoważnienie to obejmuje także upoważnienie do dokonywania zmian środków przeznaczonych na współfinansowanie realizacji przedsięwzięć, o których mowa w zdaniu pierwszym, w tym wkładu własnego beneficjenta, oraz wynikających z rozstrzygniętych konkursów, o których mowa w art. 38 ust. 1 pkt 1 ustawy o zasadach realizacji programów.

Rozdział 3
Uchwała budżetowa

Art. 233. Inicjatywa w sprawie sporządzenia projektu uchwały:

1) budżetowej,

2) o prowizorium budżetowym,

3) o zmianie uchwały budżetowej

– przysługuje wyłącznie zarządowi jednostki samorządu terytorialnego.

Art. 234. Uchwała organu stanowiącego jednostki samorządu terytorialnego w sprawie trybu prac nad projektem uchwały budżetowej określa w szczególności:

1) wymaganą szczegółowość projektu budżetu jednostki samorządu terytorialnego;

2) terminy obowiązujące w toku prac nad projektem uchwały budżetowej jednostki samorządu terytorialnego;

3) wymogi dotyczące uzasadnienia i materiały informacyjne, które zarząd przedłoży organowi stanowiącemu jednostki samorządu terytorialnego wraz z projektem uchwały budżetowej.

eprasa.pl f574bbfe01

Art. 235. 1. W planie dochodów budżetu jednostki samorządu terytorialnego wyszczególnia się, w układzie działów klasyfikacji budżetowej, planowane kwoty dochodów bieżących i dochodów majątkowych według ich źródeł, w tym w szczególności z tytułu dotacji i środków na finansowanie wydatków na realizację zadań finansowanych z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 i 3.

2. Przez dochody bieżące budżetu jednostki samorządu terytorialnego rozumie się dochody budżetowe niebędące dochodami majątkowymi.

3. Do dochodów majątkowych zalicza się:

1) dotacje i środki przeznaczone na inwestycje;

2) dochody ze sprzedaży majątku;

3) dochody z tytułu przekształcenia prawa użytkowania wieczystego w prawo własności.

4. Organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego może ustalić większą szczegółowość planu dochodów budżetu.

Art. 236. 1. W planie wydatków budżetu jednostki samorządu terytorialnego wyszczególnia się, w układzie działów i rozdziałów klasyfikacji budżetowej, planowane kwoty wydatków bieżących i wydatków majątkowych.

2. Przez wydatki bieżące budżetu jednostki samorządu terytorialnego rozumie się wydatki budżetowe niebędące wydatkami majątkowymi.

3. W planie wydatków bieżących wyodrębnia się w układzie działów i rozdziałów planowane kwoty wydatków bieżących, w szczególności na:

1) wydatki jednostek budżetowych, w tym na:

   a) wynagrodzenia i składki od nich naliczane,

   b) wydatki związane z realizacją ich statutowych zadań;

2) dotacje na zadania bieżące;

3) świadczenia na rzecz osób fizycznych;

4) wydatki na programy finansowane z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 i 3, w części związanej z realizacją zadań jednostki samorządu terytorialnego;

5) wypłaty z tytułu poręczeń i gwarancji udzielonych przez jednostkę samorządu terytorialnego, przypadające do spłaty w danym roku budżetowym;

6) obsługę długu jednostki samorządu terytorialnego.

4. W planie wydatków majątkowych wyodrębnia się w układzie działów i rozdziałów planowane kwoty wydatków majątkowych, do których zalicza się wydatki na:

1) inwestycje i zakupy inwestycyjne, w tym na programy finansowane z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 i 3, w części związanej z realizacją zadań jednostki samorządu terytorialnego;

2) zakup i objęcie akcji i udziałów;

3) wniesienie wkładów do spółek prawa handlowego.

5. Organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego może ustalić większą szczegółowość planu wydatków.

Art. 237. 1. W planie dochodów i wydatków budżetu jednostki samorządu terytorialnego określa się także dochody i wydatki finansowane z tych dochodów, związane ze szczególnymi zasadami wykonywania budżetu jednostki wynikającymi z odrębnych ustaw.

2. W planie dochodów i wydatków budżetu jednostki samorządu terytorialnego wyodrębnia się dochody i wydatki związane z realizacją:

1) zadań z zakresu administracji rządowej i innych zleconych jednostce samorządu terytorialnego odrębnymi ustawami;

2) zadań wykonywanych na mocy porozumień z organami administracji rządowej;

3) zadań realizowanych w drodze umów lub porozumień między jednostkami samorządu terytorialnego.

Art. 238. 1. Zarząd jednostki samorządu terytorialnego sporządza i przedkłada projekt uchwały budżetowej:

1) organowi stanowiącemu jednostki samorządu terytorialnego,

2) regionalnej izbie obrachunkowej – celem zaopiniowania

– do dnia 15 listopada roku poprzedzającego rok budżetowy.

eprasa.pl f574bbfe01

2. Wraz z projektem uchwały budżetowej zarząd jednostki samorządu terytorialnego przedkłada organowi stanowiącemu jednostki samorządu terytorialnego i regionalnej izbie obrachunkowej:

1) uzasadnienie do projektu uchwały budżetowej;

2) inne materiały określone w uchwale, o której mowa w art. 234.

3. Opinię regionalnej izby obrachunkowej o projekcie uchwały budżetowej zarząd jednostki samorządu terytorialnego jest obowiązany przedstawić, przed uchwaleniem budżetu, organowi stanowiącemu jednostki samorządu terytorialnego.

Art. 239. Uchwałę budżetową organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego podejmuje przed rozpoczęciem roku budżetowego, a w szczególnie uzasadnionych przypadkach – nie później niż do dnia 31 stycznia roku budżetowego.

Art. 240. 1. Do czasu podjęcia uchwały budżetowej, jednak nie później niż do dnia 31 stycznia roku budżetowego, podstawą gospodarki finansowej jest projekt uchwały budżetowej przedstawiony organowi stanowiącemu jednostki samorządu terytorialnego, o którym mowa w art. 238 ust. 1.

2. Bez zgody zarządu jednostki samorządu terytorialnego organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego nie może wprowadzić w projekcie uchwały budżetowej jednostki samorządu terytorialnego zmian powodujących zmniejszenie dochodów lub zwiększenie wydatków i jednocześnie zwiększenie deficytu budżetu jednostki samorządu terytorialnego.

3. W przypadku niepodjęcia uchwały budżetowej w terminie, o którym mowa w ust. 1, regionalna izba obrachunkowa, w terminie do końca lutego roku budżetowego, ustala budżet jednostki samorządu terytorialnego w zakresie zadań własnych oraz zadań zleconych. Do dnia ustalenia budżetu przez regionalną izbę obrachunkową podstawą gospodarki finansowej jest projekt uchwały, o której mowa w ust. 1.

Art. 240a. 1. W razie braku możliwości uchwalenia wieloletniej prognozy finansowej lub budżetu jednostki samorządu terytorialnego, zgodnie z zasadami określonymi w art. 242–244, oraz zagrożenia realizacji zadań publicznych przez jednostkę samorządu terytorialnego, kolegium regionalnej izby obrachunkowej wzywa jednostkę samorządu terytorialnego do opracowania i uchwalenia programu postępowania naprawczego oraz przedłożenia tego programu celem zaopiniowania do regionalnej izby obrachunkowej, w terminie 45 dni od dnia otrzymania wezwania.

2. Organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego uchwala program postępowania naprawczego na okres nieprzekraczający 3 kolejnych lat budżetowych.

3. Program postępowania naprawczego zawiera w szczególności:

1) analizę stanu finansów jednostki samorządu terytorialnego, w tym określenie przyczyn zagrożenia realizacji zadań publicznych;

2) plan przedsięwzięć naprawczych, wraz z harmonogramem ich wprowadzania, zmierzających do usunięcia zagrożenia, o którym mowa w ust. 1, oraz zachowania relacji określonej w art. 242–244;

3) przewidywane efekty finansowe poszczególnych przedsięwzięć naprawczych, wraz z określeniem sposobu ich obliczania.

4. Organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego może uchwalić wieloletnią prognozę finansową oraz budżet jednostki, które nie zachowują relacji określonej w art. 242–244 w okresie realizacji programu postępowania naprawczego, który uzyskał pozytywną opinię regionalnej izby obrachunkowej, przy czym niezachowanie relacji może dotyczyć jedynie spłat zobowiązań istniejących na dzień uchwalenia programu postępowania naprawczego oraz spłat pożyczki otrzymanej z budżetu państwa.

5. W okresie realizacji postępowania naprawczego jednostka samorządu terytorialnego:

1) nie może podejmować nowych inwestycji finansowanych kredytem, pożyczką lub emisją papierów wartościowych;

2) nie może udzielać pomocy finansowej innym jednostkom samorządu terytorialnego;

3) nie może udzielać poręczeń, gwarancji i pożyczek;

4) nie może ponosić wydatków na promocję jednostki;

5) nie może ponosić wydatków z funduszu sołeckiego, chyba że poniesienie wydatków jest konieczne do zakończenia realizacji zadania rozpoczętego przed dniem przyjęcia programu postępowania naprawczego;

6) ogranicza realizację zadań innych niż obligatoryjne, finansowanych ze środków własnych.

6. Począwszy od miesiąca następującego po miesiącu, w którym został przyjęty program postępowania naprawczego, do dnia zakończenia postępowania naprawczego wysokość ustalonych przez organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego diet radnych i wydatków na wynagrodzenie zarządu jednostki samorządu terytorialnego nie może przekroczyć odpowiednich kwot wydatków z tego tytułu z roku poprzedzającego rok, w którym została podjęta uchwała w sprawie programu postępowania naprawczego.

7. Program postępowania naprawczego może zawierać inne ograniczenia niż określone w ust. 5 i 6.

eprasa.pl f574bbfe01

8. W przypadku nieopracowania przez jednostkę samorządu terytorialnego programu postępowania naprawczego lub braku pozytywnej opinii regionalnej izby obrachunkowej do tego programu budżet jednostki ustala regionalna izba obrachunkowa. Budżet może być ustalony bez zachowania relacji określonej w art. 242–244. Przepis art. 240 ust. 3 stosuje się odpowiednio.

9. Zmiana budżetu jednostki samorządu terytorialnego ustalonego zgodnie z ust. 8, bez zachowania relacji określonych w art. 242–244, nie może powodować zwiększenia stopnia niezachowania relacji wynikającego z tego budżetu.

10. Do ustalenia budżetu jednostki samorządu terytorialnego zgodnie z ust. 8 oraz do jego zmiany przepisy ust. 5 i 6 stosuje się odpowiednio.

11. W przypadku nieopracowania przez jednostkę samorządu terytorialnego programu postępowania naprawczego lub braku pozytywnej opinii regionalnej izby obrachunkowej do tego programu w jednostce samorządu terytorialnego można zawiesić jej organy i ustanowić zarząd komisaryczny, w trybie i na zasadach określonych w ustawie z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym, ustawie z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym albo ustawie z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa, z wyłączeniem wezwania organów jednostki do niezwłocznego przedłożenia programu poprawy sytuacji. W tym przypadku program postępowania naprawczego jest niezwłocznie opracowywany i przedstawiany do zaopiniowania regionalnej izbie obrachunkowej przez komisarza rządowego.

Art. 240b. 1. W razie braku możliwości uchwalenia wieloletniej prognozy finansowej lub budżetu jednostki samorządu terytorialnego, zgodnie z zasadami określonymi w art. 242–244, budżet jednostki samorządu terytorialnego ustala regionalna izba obrachunkowa. Budżet może być ustalony bez zachowania relacji określonych w art. 242–244. Przepis art. 240 ust. 3 stosuje się odpowiednio.

2. Do zmiany budżetu jednostki samorządu terytorialnego ustalonego zgodnie z ust. 1, bez zachowania relacji określonych w art. 242–244, przepis art. 240a ust. 9 stosuje się odpowiednio.

Art. 241. W przypadku gdy Rada Ministrów uchwali projekt ustawy o prowizorium budżetowym, organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego, na wniosek zarządu, może podjąć uchwałę o prowizorium budżetowym jednostki samorządu terytorialnego na okres objęty prowizorium budżetowym.

Art. 242. 1. Organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego nie może uchwalić budżetu, w którym planowane wydatki bieżące są wyższe niż planowane dochody bieżące powiększone o przychody, o których mowa w art. 217 ust. 2 pkt 5, 7 i 8.

2. Na koniec roku budżetowego wykonane wydatki bieżące nie mogą być wyższe niż wykonane dochody bieżące powiększone o przychody, o których mowa w art. 217 ust. 2 pkt 5, 7 i 8, z zastrzeżeniem ust. 3 i 4.

3. Wykonane wydatki bieżące mogą być wyższe niż wykonane dochody bieżące powiększone o nadwyżkę budżetową z lat ubiegłych jedynie o kwotę związaną z realizacją wydatków bieżących z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2, w przypadku gdy środki te nie zostały przekazane w danym roku budżetowym.

4. W przypadku równoważenia wydatków bieżących środkami, o których mowa w art. 217 ust. 2 pkt 8, ocena spełnienia zasady określonej w ust. 2 za rok poprzedzający rok budżetowy następuje po wyeliminowaniu kwot związanych z tymi środkami.

Art. 243. 1. Organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego nie może uchwalić budżetu, którego realizacja spowoduje, że w roku budżetowym oraz w każdym roku następującym po roku budżetowym relacja łącznej kwoty przypadających w danym roku budżetowym:

1) spłat rat kredytów i pożyczek, o których mowa w art. 89 ust. 1 pkt 2–4 oraz art. 90, wraz z należnymi w danym roku wydatkami bieżącymi na obsługę zobowiązań, o których mowa w art. 89 ust. 1 i art. 90, w tym odsetkami od kredytów i pożyczek,

2) wykupów papierów wartościowych emitowanych na cele określone w art. 89 ust. 1 pkt 2–4 oraz art. 90 wraz z należnymi w danym roku wydatkami bieżącymi na obsługę zobowiązań wynikających z papierów wartościowych emitowanych na cele określone w art. 89 ust. 1 i art. 90, w tym odsetkami i dyskontem od tych papierów,

3) spłat rat zobowiązań zaliczanych do tytułu dłużnego, o którym mowa w art. 72 ust. 1 pkt 2, innych niż określone w pkt 1, z wyłączeniem rat zobowiązań określonych w art. 91 ust. 3 pkt 1, wraz z należnymi w danym roku wydatkami bieżącymi na obsługę zobowiązań zaliczanych do tytułu dłużnego, o którym mowa w art. 72 ust. 1 pkt 2, innych niż określone w pkt 1,

eprasa.pl f574bbfe01

4) potencjalnych spłat kwot wynikających z udzielonych poręczeń oraz gwarancji

– do planowanych dochodów bieżących budżetu przekroczy średnią arytmetyczną z obliczonych dla ostatnich siedmiu lat relacji jej dochodów bieżących pomniejszonych o wydatki bieżące do dochodów bieżących budżetu, obliczoną według wzoru:

$$\frac{(R + O)}{Db} \leq \frac{1}{7} \times \sum_{i=1}^{7} \frac{(Dbei - Wbei)}{Dbi}$$

w którym poszczególne symbole oznaczają:

R – planowaną na rok budżetowy łączną kwotę z tytułu spłaty rat zobowiązań zaliczanych do tytułu dłużnego, o którym mowa w art. 72 ust. 1 pkt 2, oraz wykupów papierów wartościowych, z wyłączeniem kwot spłat kredytów i pożyczek oraz wykupów papierów wartościowych odpowiednio zaciągniętych lub emitowanych na cel, o którym mowa w art. 89 ust. 1 pkt 1, i zobowiązań określonych w art. 91 ust. 3 pkt 1,

O – planowane na rok budżetowy wydatki bieżące na obsługę długu, w tym odsetki od zobowiązań zaliczanych do tytułu dłużnego, o którym mowa w art. 72 ust. 1 pkt 2, odsetki i dyskonto od papierów wartościowych oraz spłaty kwot wynikających z udzielonych poręczeń i gwarancji,

Db – planowane na rok, na który ustalana jest relacja, dochody bieżące budżetu pomniejszone o dotacje i środki przeznaczone na cele bieżące,

Dbei – dochody bieżące w roku poprzedzającym o i-lat rok, na który ustalana jest relacja, pomniejszone o dotacje i środki o charakterze bieżącym na realizację programu, projektu lub zadania finansowanego z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2,

Dbi – dochody bieżące w roku poprzedzającym o i-lat rok, na który ustalana jest relacja, pomniejszone o dotacje i środki przeznaczone na cele bieżące,

Wbei – wydatki bieżące w roku poprzedzającym o i-lat rok, na który ustalana jest relacja, pomniejszone o wydatki bieżące z tytułu spłaty rat zobowiązań zaliczanych do tytułu dłużnego, o którym mowa w art. 72 ust. 1 pkt 2, wydatki bieżące na obsługę długu oraz wydatki bieżące na realizację programu, projektu lub zadania finansowanego z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2.

2. Przy obliczaniu relacji, o których mowa w ust. 1:

1) dochody bieżące budżetu, do których odnoszone są łączna kwota spłat i wykupów określona w ust. 1 oraz kwota dochodów bieżących pomniejszonych o wydatki bieżące, podlegają pomniejszeniu o dotacje i środki przeznaczone na cele bieżące;

2) dochody bieżące budżetu pomniejszane o wydatki bieżące podlegają pomniejszeniu o dotacje i środki o charakterze bieżącym na realizację programu, projektu lub zadania finansowanego z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2;

3) wydatki bieżące budżetu podlegają pomniejszeniu o:

   a) wydatki bieżące z tytułu spłaty rat zobowiązań zaliczanych do tytułu dłużnego, o którym mowa w art. 72 ust. 1 pkt 2,

   b) wydatki bieżące na obsługę długu,

   c) wydatki bieżące na realizację programu, projektu lub zadania finansowanego z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2;

4) dla roku poprzedzającego rok budżetowy, na który ustalana jest relacja, przyjmuje się planowane wartości wykazane w sprawozdaniu za trzy kwartały z wykonania budżetu jednostki samorządu terytorialnego, a po sporządzeniu sprawozdań rocznych – wartości wykonane za ten rok, z tym że do obliczenia relacji dla poprzednich sześciu lat przyjmuje się wartości wykonane wynikające ze sprawozdań rocznych.

2a.[66)] Przy obliczaniu relacji, o których mowa w ust. 1, do dochodów bieżących budżetu pomniejszonych o wydatki bieżące dodaje się wykonane dochody ze sprzedaży majątku wynikające ze sprawozdań, o których mowa w ust. 2 pkt 4.

3. Ograniczenia określonego w ust. 1 nie stosuje się do:

1) spłat rat kredytów i pożyczek zaciągniętych w związku z umową zawartą na realizację programu, projektu lub zadania finansowanego z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2, wraz z należnymi odsetkami,

66) Dodany przez art. 1 pkt 1 ustawy z dnia 8 listopada 2024 r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1756), która weszła w życie z dniem 30 listopada 2024 r.

eprasa.pl f574bbfe01

1a) wykupów papierów wartościowych emitowanych w związku z umową zawartą na realizację programu, projektu lub zadania finansowanego z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2, wraz z należnymi odsetkami i dyskontem,

2) poręczeń i gwarancji udzielonych samorządowym osobom prawnym realizującym zadania jednostki samorządu terytorialnego w ramach programów finansowanych z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2

– w terminie nie dłuższym niż 90 dni po zakończeniu programu, projektu lub zadania i otrzymaniu refundacji z tych środków; termin ten nie ma zastosowania do odsetek i dyskonta od zobowiązań zaciągniętych na wkład krajowy, o których mowa w pkt 1 i 1a.

3a. Ograniczenia określonego w ust. 1 nie stosuje się także do wykupów papierów wartościowych, spłat rat kredytów i pożyczek wraz z należnymi odsetkami i dyskontem, odpowiednio emitowanych lub zaciągniętych w związku z umową zawartą na realizację programu, projektu lub zadania finansowanego w co najmniej 50 % ze środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2, w części odpowiadającej wydatkom na wkład krajowy finansowanych tymi zobowiązaniami. W przypadku programu, projektu lub zadania przynoszącego dochód, poziom finansowania ze środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2, ustala się po odliczeniu zdyskontowanego dochodu obliczanego zgodnie z przepisami Unii Europejskiej dotyczącymi takiego programu, projektu lub zadania, a kwotę wydatków na wkład krajowy ustala się w wysokości jaka wynikałaby, gdyby poziom finansowania ze środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2, obliczony został bez uwzględnienia zdyskontowanego dochodu.

3b. Ograniczenia określonego w ust. 1 nie stosuje się także do następującej wyłącznie w roku budżetowym, na który uchwalono budżet, wcześniejszej spłaty zobowiązań, która przypadałaby po roku budżetowym, na który uchwalono budżet:

1) środkami pochodzącymi z nowego zobowiązania, jeżeli obniża to łączny koszt obsługi długu w całym okresie spłaty;

2) wynikających z posiadania wolnych środków, o których mowa w art. 217 ust. 2 pkt 6, środkami z tego tytułu;

3) środkami z tytułu innego niż wymieniony w pkt 1 i 2, w szczególności z posiadanych przychodów, o których mowa w art. 217 ust. 2 pkt 4 i 7, jeżeli jednostka nie zaciąga zobowiązań dłużnych określonych w art. 89 ust. 1 pkt 2.

4. W przypadku niespełnienia warunków, o których mowa w ust. 3 lub 3a, lub gdy określone w umowie o dofinansowanie środki, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2, nie zostały przekazane albo po ich przekazaniu został orzeczony ich zwrot, jednostka samorządu terytorialnego nie może emitować papierów wartościowych, zaciągać zobowiązań zaliczanych do tytułu dłużnego, o którym mowa w art. 72 ust. 1 pkt 2, ani udzielać poręczeń i gwarancji do czasu spełnienia relacji, o której mowa w ust. 1, uwzględniając w tej relacji kwotę zobowiązań związaną z:

1) nieprzekazanymi środkami lub środkami, w stosunku do których orzeczono zwrot;

2) niespełnieniem warunków, o których mowa w ust. 3 lub 3a.

5. Ustalenie spełnienia warunku określonego w ust. 3b pkt 1 następuje na podstawie danych przedstawianych przez jednostkę samorządu terytorialnego, przy czym, określając łączny koszt obsługi długu związany z danym zobowiązaniem, należy uwzględnić koszty, które jednostka jest obowiązana zapłacić, w szczególności odsetki, opłaty i prowizje.

Art. 243a. Środków, o których mowa w art. 26 ust. 2 ustawy z dnia 15 stycznia 2015 r. o obligacjach (Dz. U. z 2024 r. poz. 708 oraz z 2025 r. poz. 1069), ani świadczeń emitenta należnych obligatariuszom uprawnionym z obligacji przychodowych nie uwzględnia się przy ustalaniu ograniczeń zadłużenia jednostek samorządu terytorialnego, o których mowa w art. 243.

Art. 244. 1. Do łącznej kwoty przypadających w danym roku budżetowym spłat i wykupów, o których mowa w art. 243 ust. 1, dodaje się, przypadające do spłaty w tym samym roku budżetowym, kwoty zobowiązań związku współtworzonego przez daną jednostkę samorządu terytorialnego:

1) w wysokości proporcjonalnej do jej udziału we wspólnej inwestycji współfinansowanej kredytem, pożyczką lub emisją obligacji spłacanych lub wykupywanych w danym roku budżetowym;

2) w pozostałych przypadkach – w wysokości proporcjonalnej do jej udziału we wpłatach wnoszonych na rzecz związku, którego jest członkiem.

2. Łączna kwota spłat i wykupów jednostki samorządu terytorialnego, o której mowa w art. 243, nie obejmuje zobowiązań związku współtworzonego przez tę jednostkę, na które jednostka udzieliła gwarancji i poręczeń.

Art. 245. Zarząd związku jednostek samorządu terytorialnego informuje zarządy jednostek samorządu terytorialnego tworzących związek oraz właściwą regionalną izbę obrachunkową o kwotach zobowiązań związku, w terminie 15 dni od dnia ich zaciągnięcia.

eprasa.pl f574bbfe01

Art. 246. 1. Regionalna izba obrachunkowa na podstawie projektu uchwały budżetowej przedstawia opinię w sprawie możliwości sfinansowania deficytu przedstawionego przez jednostkę samorządu terytorialnego.

2. Opinia, o której mowa w ust. 1, jest publikowana przez jednostkę samorządu terytorialnego w terminie 7 dni od dnia otrzymania od regionalnej izby obrachunkowej, na zasadach określonych w ustawie z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2022 r. poz. 902).

3. Przepisy ust. 1 i 2 stosuje się odpowiednio do uchwały budżetowej.

Rozdział 4

Wykonywanie budżetu jednostki samorządu terytorialnego

Art. 247. 1. Budżet jednostki samorządu terytorialnego wykonuje jej zarząd.

2. Zarząd jednostki samorządu terytorialnego sprawuje ogólny nadzór nad realizacją, określonych uchwałą budżetową, dochodów i wydatków, przychodów i rozchodów budżetu jednostki samorządu terytorialnego.

3. Zarząd jednostki samorządu terytorialnego określi szczegółowe zasady, sposób i tryb przyznawania i korzystania ze służbowych kart płatniczych przy dokonywaniu wydatków z budżetu jednostki samorządu terytorialnego oraz innych samorządowych jednostek organizacyjnych i osób prawnych, a także zasady rozliczania płatności dokonywanych przy ich wykorzystaniu, z uwzględnieniem konieczności zapewnienia prawidłowości i gospodarności dokonywania wydatków.

Art. 248. 1. W terminie 7 dni od dnia przekazania projektu uchwały budżetowej organowi stanowiącemu jednostki samorządu terytorialnego zarząd jednostki samorządu terytorialnego przekazuje podległym jednostkom informacje niezbędne do opracowania projektów ich planów finansowych.

2. Jednostki, o których mowa w ust. 1, opracowują projekty planów finansowych w terminie 30 dni od dnia otrzymania informacji określonej w ust. 1, nie później jednak niż do dnia 22 grudnia.

Art. 249. 1. W terminie 21 dni od dnia podjęcia uchwały budżetowej zarząd jednostki samorządu terytorialnego:

1) przekazuje podległym jednostkom informacje o ostatecznych kwotach dochodów i wydatków tych jednostek oraz wysokości dotacji i wpłat do budżetu;

2) opracowuje plan finansowy zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych jednostce samorządu terytorialnego odrębnymi ustawami, przyjmując jako podstawę dla tego planu kwotę dotacji przyznanych na ten cel w roku budżetowym oraz wielkość dochodów związanych z realizacją tych zadań, które podlegają przekazaniu do budżetu państwa.

2. Jednostki organizacyjne jednostki samorządu terytorialnego dostosowują projekty planów do uchwały budżetowej.

3. W planie finansowym urzędu jednostki samorządu terytorialnego ujmuje się wszystkie wydatki budżetowe nieujęte w planach finansowych innych jednostek budżetowych, w tym wydatki związane z funkcjonowaniem organu stanowiącego jednostki samorządu terytorialnego i zarządu jednostki samorządu terytorialnego.

4. W planie, o którym mowa w ust. 3, ujmuje się także:

1) dotacje dla samorządowych zakładów budżetowych;

2) dotacje i środki przekazywane na rzecz innych jednostek samorządu terytorialnego i związków jednostek samorządu terytorialnego;

3) pozostałe dotacje, zgodnie z ust. 5;

4) (uchylony)[67)]

5) płatności oraz składki wpłacane na rzecz instytucji krajowych i zagranicznych.

5. W planie finansowym samorządowej jednostki budżetowej, innej niż urząd marszałkowski, starostwo powiatowe, urząd gminy, mogą być ujmowane dotacje związane z realizacją programów operacyjnych oraz inne dotacje, w tym udzielane na finansowanie lub dofinansowanie realizacji zadania publicznego organizacjom pozarządowym, o których mowa w art. 3 ust. 2 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, oraz podmiotom wymienionym w art. 3 ust. 3 tej ustawy.

6. Zarząd jednostki samorządu terytorialnego może opracować harmonogram realizacji budżetu jednostki samorządu terytorialnego i poinformować o nim podległe i nadzorowane jednostki.

---

67) Przez art. 66 pkt 3 ustawy, o której mowa w odnośniku 10.

eprasa.pl f574bbfe01

Art. 250. Zarząd jednostki samorządu terytorialnego, udzielając dotacji celowej, w tym jednostce sektora finansów publicznych, w przypadku gdy odrębne przepisy lub umowa międzynarodowa nie określają trybu i zasad udzielania lub rozliczania tej dotacji, zawiera umowę, która określa w szczególności:

1) wysokość dotacji, cel lub opis zakresu rzeczowego zadania, na którego realizację są przekazywane środki dotacji;

2) termin wykorzystania dotacji, nie dłuższy niż do dnia 31 grudnia danego roku budżetowego;

3) termin i sposób rozliczenia udzielonej dotacji oraz termin zwrotu niewykorzystanej części dotacji celowej, z tym że termin ten nie może być dłuższy niż terminy zwrotu określone w niniejszym dziale.

Art. 251. 1. Dotacje udzielone z budżetu jednostki samorządu terytorialnego w części niewykorzystanej do końca roku budżetowego podlegają zwrotowi do budżetu tej jednostki w terminie do dnia 31 stycznia następnego roku, z zastrzeżeniem terminów wynikających z przepisów wydanych na podstawie art. 189 ust. 4.

2. W przypadku podjęcia uchwały, o której mowa w art. 263 ust. 2, niewykorzystana część dotacji podlega zwrotowi do budżetu jednostki samorządu terytorialnego w terminie 15 dni od dnia określonego w tej uchwale.

3. W przypadku gdy termin wykorzystania dotacji, o których mowa w ust. 1, jest krótszy niż rok budżetowy, niewykorzystana część dotacji podlega zwrotowi w terminie 15 dni po upływie terminu wykorzystania dotacji.

4. Wykorzystanie dotacji następuje w szczególności przez zapłatę za zrealizowane zadania, na które dotacja była udzielona, albo, w przypadku gdy odrębne przepisy stanowią o sposobie udzielenia i rozliczenia dotacji, wykorzystanie następuje przez realizację celów wskazanych w tych przepisach.

5. Od kwot dotacji zwróconych po terminach określonych w ust. 1–3 nalicza się odsetki w wysokości określonej jak dla zaległości podatkowych, począwszy od dnia następującego po upływie terminów zwrotu określonych w ust. 1–3.

Art. 252. 1. Dotacje udzielone z budżetu jednostki samorządu terytorialnego:

1) wykorzystane niezgodnie z przeznaczeniem,

2) pobrane nienależnie lub w nadmiernej wysokości

– podlegają zwrotowi do budżetu wraz z odsetkami w wysokości określonej jak dla zaległości podatkowych, w ciągu 15 dni od dnia stwierdzenia okoliczności, o których mowa w pkt 1 lub pkt 2.

2. W przypadku gdy termin wykorzystania dotacji, o których mowa w ust. 1, jest krótszy niż rok budżetowy, podlegają one zwrotowi w terminie 15 dni po upływie terminu wykorzystania dotacji.

3. Dotacjami pobranymi w nadmiernej wysokości są dotacje otrzymane z budżetu jednostki samorządu terytorialnego w wysokości wyższej niż określona w odrębnych przepisach, umowie lub wyższej niż niezbędna na dofinansowanie lub finansowanie dotowanego zadania.

4. Dotacjami nienależnymi są dotacje udzielone bez podstawy prawnej.

5. Zwrotowi do budżetu jednostki samorządu terytorialnego podlega ta część dotacji, która została wykorzystana niezgodnie z przeznaczeniem, nienależnie udzielona lub pobrana w nadmiernej wysokości.

6. Odsetki od dotacji podlegających zwrotowi do budżetu jednostki samorządu terytorialnego nalicza się począwszy od dnia:

1) przekazania z budżetu jednostki samorządu terytorialnego dotacji wykorzystanych niezgodnie z przeznaczeniem;

2) następującego po upływie terminów zwrotu określonych w ust. 1 i 2 w odniesieniu do dotacji pobranej nienależnie lub w nadmiernej wysokości.

Art. 253. Przepisów art. 251 i art. 252 nie stosuje się, jeżeli odrębne ustawy określają zasady i tryb zwrotu dotacji.

Art. 254. W toku wykonywania budżetu jednostki samorządu terytorialnego obowiązują następujące zasady gospodarki finansowej:

1) ustalanie, pobieranie i odprowadzanie dochodów budżetu jednostki samorządu terytorialnego następuje na zasadach i w terminach wynikających z obowiązujących przepisów;

2) pełna realizacja zadań następuje w terminach określonych w przepisach i harmonogramie, o którym mowa w art. 249 ust. 6, jeżeli został on opracowany;

eprasa.pl f574bbfe01

3) dokonywanie wydatków następuje w granicach kwot określonych w planie finansowym, z uwzględnieniem prawidłowo dokonanych przeniesień i zgodnie z planowanym przeznaczeniem, w sposób celowy i oszczędny, z zachowaniem zasady uzyskiwania najlepszych efektów z danych nakładów;

4) zlecanie zadań powinno następować na zasadzie wyboru najkorzystniejszej oferty, z uwzględnieniem przepisów o zamówieniach publicznych, a w odniesieniu do organizacji pozarządowych – z odpowiednim zastosowaniem art. 43 i art. 221.

Art. 255. 1. Zarząd jednostki samorządu terytorialnego przekazuje pobrane dochody budżetowe związane z realizacją zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych jednostce samorządu terytorialnego odrębnymi ustawami, pomniejszone o określone w odrębnych ustawach dochody budżetowe przysługujące jednostce samorządu terytorialnego z tytułu wykonywania tych zadań, na rachunek bieżący dochodów dysponenta części budżetowej przekazującego dotację celową, według stanu środków określonego na:

1) 10 dzień miesiąca – w terminie do 15 dnia danego miesiąca;

2) 20 dzień miesiąca – w terminie do 25 dnia danego miesiąca.

2. Pobrane do dnia 31 grudnia i nieprzekazane w terminach, o których mowa w ust. 1, dochody budżetowe związane z realizacją zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych jednostce samorządu terytorialnego odrębnymi ustawami są przekazywane odpowiednio przez zarząd jednostki samorządu terytorialnego na rachunek bieżący dochodów dysponenta części budżetowej przekazującego dotację celową – w terminie do dnia 8 stycznia roku następującego po roku budżetowym, a gdy ten dzień jest dniem wolnym od pracy – do pierwszego dnia roboczego po tym terminie.

3. Dochody, o których mowa w ust. 1 i 2, są przekazywane wraz z należnymi odsetkami:

1) pobranymi od dłużników z tytułu nieterminowo regulowanych należności stanowiących dochód budżetu państwa;

2) naliczonymi w wysokości jak dla zaległości podatkowych w przypadku nieodprowadzonych dochodów budżetowych przez zarząd jednostki samorządu terytorialnego w terminach, o których mowa w ust. 1 i 2.

4. W przypadku nieprzekazania dochodów budżetowych w terminach, o których mowa w ust. 1 i 2, dysponent części budżetowej przekazujący dotację celową wydaje decyzję określającą kwotę dochodów przypadającą do zwrotu i termin, od którego naliczane są odsetki.

5. Do dochodów budżetowych nieprzekazanych przez jednostkę samorządu terytorialnego do budżetu państwa stosuje się odpowiednio przepisy dotyczące zwrotu dotacji.

Art. 256. Wydatki nieprzewidziane, których obowiązkowe płatności wynikają z tytułów wykonawczych, wyroków sądowych lub ugód, mogą być dokonywane bez względu na poziom środków finansowych zaplanowanych na ten cel. Odpowiednia zmiana planu wydatków powinna nastąpić w trybie przeniesień wydatków z innych podziałek klasyfikacji wydatków lub z rezerw celowych.

Art. 257. W toku wykonywania budżetu zarząd może dokonywać zmian w planie dochodów i wydatków budżetu jednostki samorządu terytorialnego polegających na zmianach planu:

1) dochodów i wydatków związanych ze zmianą kwot lub uzyskaniem dotacji przekazywanych z budżetu państwa, z budżetów innych jednostek samorządu terytorialnego oraz innych jednostek sektora finansów publicznych;

2) dochodów jednostki samorządu terytorialnego, wynikających ze zmian kwot subwencji w wyniku podziału rezerw subwencji ogólnej;

3) wydatków jednostki samorządu terytorialnego w ramach działu w zakresie wydatków bieżących, z wyjątkiem zmian planu wydatków na uposażenia i wynagrodzenia ze stosunku pracy, o ile odrębne przepisy nie stanowią inaczej;

4) dochodów i wydatków jednostki samorządu terytorialnego związanych ze zwrotem dotacji otrzymanych z budżetu państwa lub innych jednostek samorządu terytorialnego.

Art. 257a.[68)] Na obszarze objętym stanem klęski żywiołowej, stanem epidemii lub stanem zagrożenia epidemicznego wójt (burmistrz, prezydent miasta), zarząd powiatu lub zarząd województwa może dokonywać:

1) zmian w planie dochodów i wydatków budżetu jednostki samorządu terytorialnego, w tym dokonywać przeniesień wydatków między działami klasyfikacji budżetowej;

2) czynności, o których mowa w art. 258 ust. 1 pkt 2 i 3;

3) zmian w wieloletniej prognozie finansowej oraz w planie wydatków budżetu jednostki samorządu terytorialnego związanych z wprowadzeniem nowych inwestycji lub zakupów inwestycyjnych przez jednostkę, o ile zmiana ta nie pogorszy wyniku budżetu tej jednostki.

---

68) Dodany przez art. 12 ustawy z dnia 21 listopada 2024 r. o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z usuwaniem skutków powodzi oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1717), która weszła w życie z dniem 26 listopada 2024 r.

eprasa.pl f574bbfe01

Art. 258. 1. Organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego może upoważnić zarząd do:

1) dokonywania innych zmian w planie wydatków niż określone w art. 257, z wyłączeniem przeniesień wydatków między działami;

2) przekazania niektórych uprawnień do dokonywania przeniesień planowanych wydatków innym jednostkom organizacyjnym jednostki samorządu terytorialnego;

3) przekazania uprawnień innym jednostkom organizacyjnym jednostki samorządu terytorialnego do zaciągania zobowiązań z tytułu umów, których realizacja w roku budżetowym i w latach następnych jest niezbędna do zapewnienia ciągłości działania jednostki i z których wynikające płatności wykraczają poza rok budżetowy;

4) dokonywania zmian w planie dochodów i wydatków związanych ze:

   a) zmianą kwot lub uzyskaniem płatności przekazywanych z budżetu środków europejskich, o ile zmiany te nie pogorszą wyniku budżetu,

   b) zmianami w realizacji przedsięwzięcia finansowanego z udziałem środków europejskich albo środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 3, o ile zmiany te nie pogorszą wyniku budżetu,

   c) zwrotem płatności otrzymanych z budżetu środków europejskich.

2. Kierownicy jednostek organizacyjnych dokonujący przeniesień wydatków na podstawie upoważnień, o których mowa w ust. 1 pkt 2, wprowadzają odpowiednie zmiany w planach finansowych i informują o dokonanych przeniesieniach zarząd.

3. Sejmik województwa może upoważnić zarząd województwa do dokonywania przeniesień w planie wydatków między działami, wynikających z rozstrzygniętych konkursów, o których mowa w art. 38 ust. 1 pkt 1 ustawy o zasadach realizacji programów, w zakresie zadań związanych z realizacją regionalnych programów operacyjnych, dla których zarząd województwa jest instytucją zarządzającą.

Art. 259. 1. Rezerwy celowe mogą być przeznaczone wyłącznie na cel, na jaki zostały utworzone, oraz wykorzystane zgodnie z klasyfikacją budżetową wydatków.

2. Zarząd jednostki samorządu terytorialnego może, po uzyskaniu pozytywnej opinii komisji właściwej do spraw budżetu organu stanowiącego jednostki samorządu terytorialnego, dokonać zmiany przeznaczenia rezerwy celowej.

3. Wydatki przenoszone z rezerwy ogólnej nie mogą zwiększać planowanych wydatków na uposażenia i wynagrodzenia ze stosunku pracy, o ile odrębne przepisy nie stanowią inaczej.

Art. 260. 1. W przypadkach stwierdzenia:

1) niegospodarności w określonych jednostkach,

2) opóźnień w realizacji zadań,

3) nadmiaru posiadanych środków,

4) naruszenia zasad gospodarki finansowej, o których mowa w art. 254

– zarząd jednostki samorządu terytorialnego może podjąć decyzję o blokowaniu planowanych wydatków budżetowych.

2. O podjętej decyzji zarząd jednostki samorządu terytorialnego zawiadamia organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego.

3. Zarząd jednostki samorządu terytorialnego może, po uzyskaniu pozytywnej opinii komisji właściwej do spraw budżetu organu stanowiącego jednostki samorządu terytorialnego, utworzyć nową rezerwę celową na finansowanie zobowiązań jednostki samorządu terytorialnego, przenosząc do niej zablokowane kwoty wydatków.

4. Rezerwa celowa, o której mowa w ust. 3, nie może być przeznaczona na finansowanie wynagrodzeń i uposażeń.

Art. 261. Kierownik samorządowej jednostki budżetowej może, w celu realizacji zadań, zaciągać zobowiązania pieniężne, w tym zobowiązania zaliczane do tytułu dłużnego, o którym mowa w art. 72 ust. 1 pkt 2, inne niż kredyt i pożyczka, do wysokości kwot wydatków określonych w zatwierdzonym planie finansowym jednostki.

Art. 262. 1. Czynności prawnych polegających na zaciąganiu kredytów i pożyczek, innych zobowiązań zaliczanych do tytułu dłużnego, o którym mowa w art. 72 ust. 1 pkt 2, oraz udzielaniu pożyczek, poręczeń i gwarancji, a także emisji papierów wartościowych dokonuje dwóch członków zarządu wskazanych w uchwale przez zarząd, z zastrzeżeniem ust. 2. Dla ważności tych czynności konieczna jest kontrasygnata skarbnika jednostki samorządu terytorialnego.

2. Czynności prawnych, o których mowa w ust. 1, w gminie dokonuje wójt, burmistrz, prezydent miasta.

eprasa.pl f574bbfe01

3. Skarbnik, który odmówi kontrasygnaty, dokonuje jej na pisemne polecenie przewodniczącego zarządu jednostki samorządu terytorialnego, z wyjątkiem przypadku, gdy wykonanie polecenia stanowiłoby przestępstwo albo wykroczenie. W takim przypadku skarbnik powiadamia o tym organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego i regionalną izbę obrachunkową.

Art. 263. 1. Niezrealizowane kwoty wydatków budżetu jednostki samorządu terytorialnego wygasają, z zastrzeżeniem ust. 2 i 4, z upływem roku budżetowego.

2. Organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego może ustalić, w drodze uchwały, wykaz wydatków, do których nie stosuje się przepisu ust. 1, oraz określić ostateczny termin dokonania każdego wydatku ujętego w tym wykazie w następnym roku budżetowym.

3. W wykazie, o którym mowa w ust. 2, ujmuje się wydatki związane z realizacją umów:

1) w sprawie zamówienia publicznego;

2) które zostaną zawarte w wyniku zakończonego postępowania o udzielenie zamówienia publicznego, w którym dokonano wyboru wykonawcy.

4. Ostateczny termin dokonania wydatków, które nie wygasają z upływem roku budżetowego, upływa 30 czerwca roku następnego.

5. Łącznie z wykazem wydatków, które nie wygasają z upływem roku budżetowego, organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego ustala plan finansowy tych wydatków w podziale na działy i rozdziały klasyfikacji wydatków, z wyodrębnieniem wydatków majątkowych.

6. Środki finansowe na wydatki ujęte w wykazie, o których mowa w ust. 2, są gromadzone na wyodrębnionym subkoncie podstawowego rachunku bankowego jednostki samorządu terytorialnego.

7. Środki finansowe niewykorzystane w terminie określonym przez organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego podlegają przekazaniu na dochody budżetu jednostki samorządu terytorialnego w terminie 7 dni od dnia określonego przez organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego.

Art. 264. 1. Bankową obsługę budżetu jednostki samorządu terytorialnego wykonuje bank wybrany na zasadach określonych w przepisach o zamówieniach publicznych.

2. Zasady wykonywania obsługi bankowej określa umowa zawarta między zarządem jednostki samorządu terytorialnego a bankiem.

3. Organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego może upoważnić zarząd jednostki samorządu terytorialnego do lokowania wolnych środków budżetowych na rachunkach w innych bankach lub w formie depozytu u Ministra Finansów.

4. Zarząd jednostki samorządu terytorialnego może, w granicach upoważnień zawartych w uchwale budżetowej, zaciągać kredyty w wybranych przez siebie bankach, w trybie określonym w przepisach o zamówieniach publicznych.

5. W celu zabezpieczenia kredytu lub pożyczki nie można udzielać pełnomocnictwa do dysponowania rachunkiem bankowym jednostki samorządu terytorialnego.

Rozdział 5
Tryb zatwierdzenia wykonania budżetu jednostki samorządu terytorialnego

Art. 265. Jednostki, o których mowa w art. 9 pkt 10, 13 i 14, dla których organem założycielskim jest jednostka samorządu terytorialnego, przedstawiają właściwemu zarządowi jednostki samorządu terytorialnego w terminie do dnia:

1) 31 lipca roku budżetowego – informację o przebiegu wykonania planu finansowego jednostki za pierwsze półrocze, uwzględniającą w szczególności stan należności i zobowiązań, w tym wymagalnych;

2) 28 lutego roku następującego po roku budżetowym – sprawozdanie roczne z wykonania planu finansowego jednostki, w szczegółowości nie mniejszej niż w planie finansowym.

Art. 266. (uchylony)

Art. 267. 1. Zarząd jednostki samorządu terytorialnego przedstawia, w terminie do dnia 31 marca roku następującego po roku budżetowym, organowi stanowiącemu jednostki samorządu terytorialnego:

1) sprawozdanie roczne z wykonania budżetu tej jednostki, zawierające zestawienie dochodów i wydatków wynikające z zamknięć rachunków budżetu jednostki samorządu terytorialnego, w szczegółowości nie mniejszej niż w uchwale budżetowej;

eprasa.pl f574bbfe01

2) sprawozdania, o których mowa w art. 265 pkt 2;

3) informację o stanie mienia jednostki samorządu terytorialnego, zawierającą:

a) dane dotyczące przysługujących jednostce samorządu terytorialnego praw własności,

b) dane dotyczące:

– innych niż własność praw majątkowych, w tym w szczególności o ograniczonych prawach rzeczowych, użytkowaniu wieczystym, wierzytelnościach, udziałach w spółkach, akcjach,

– posiadania,

c) dane o zmianach w stanie mienia komunalnego, w zakresie określonym w lit. a i b, od dnia złożenia poprzedniej informacji,

d) dane o dochodach uzyskanych z tytułu wykonywania prawa własności i innych praw majątkowych oraz z wykonywania posiadania,

e) inne dane i informacje o zdarzeniach mających wpływ na stan mienia jednostki samorządu terytorialnego.

2. Sprawozdanie, o którym mowa w ust. 1 pkt 1, obejmuje również wykaz jednostek budżetowych, o których mowa w art. 223.

3. Sprawozdanie, o którym mowa w ust. 1 pkt 1, zarząd jednostki samorządu terytorialnego przedstawia regionalnej izbie obrachunkowej, w terminie do dnia 31 marca roku następującego po roku budżetowym.

Art. 268. Roczne sprawozdanie finansowe jednostki samorządu terytorialnego, w której liczba mieszkańców, ustalona przez Główny Urząd Statystyczny, na dzień 31 grudnia roku poprzedzającego rok, za który sporządzono sprawozdanie, przekracza 150 tysięcy, podlega badaniu przez biegłego rewidenta.

Art. 269. Sprawozdanie z wykonania budżetu jednostki samorządu terytorialnego sporządza się na podstawie danych z ewidencji księgowej budżetu. Sprawozdanie powinno uwzględniać w szczególności:

1) dochody i wydatki budżetu jednostki samorządu terytorialnego w szczegółowości określonej jak w uchwale budżetowej;

2) zmiany w planie wydatków na realizację programów finansowanych z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 i 3, dokonane w trakcie roku budżetowego;

3) stopień zaawansowania realizacji programów wieloletnich.

Art. 270. 1. Sprawozdanie finansowe jednostki samorządu terytorialnego zarząd przekazuje organowi stanowiącemu jednostki samorządu terytorialnego, w terminie do dnia 31 maja roku następującego po roku budżetowym.

2. Komisja rewizyjna organu stanowiącego jednostki samorządu terytorialnego rozpatruje sprawozdanie finansowe, sprawozdanie z wykonania budżetu wraz z opinią regionalnej izby obrachunkowej o tym sprawozdaniu oraz informację, o której mowa w art. 267 ust. 1 pkt 3. W przypadku gdy jednostka samorządu terytorialnego jest obowiązana do badania sprawozdania finansowego, o którym mowa w art. 268, przedmiotem rozpatrzenia przez komisję rewizyjną jest również sprawozdanie z tego badania.

3. Komisja rewizyjna przedstawia organowi stanowiącemu jednostki samorządu terytorialnego, w terminie do dnia 15 czerwca roku następującego po roku budżetowym, wniosek w sprawie absolutorium dla zarządu.

4. Organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego rozpatruje i zatwierdza sprawozdanie finansowe jednostki samorządu terytorialnego wraz ze sprawozdaniem z wykonania budżetu, w terminie do dnia 30 czerwca roku następującego po roku budżetowym.

Art. 271. 1. Nie później niż dnia 30 czerwca roku następującego po roku budżetowym, organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego podejmuje uchwałę w sprawie absolutorium dla zarządu po zapoznaniu się z:

1) sprawozdaniem z wykonania budżetu jednostki samorządu terytorialnego;

2) sprawozdaniem finansowym;

3) sprawozdaniem z badania sprawozdania finansowego, o którym mowa w art. 268;

4) opinią regionalnej izby obrachunkowej, o której mowa w art. 270 ust. 2;

5) informacją o stanie mienia jednostki samorządu terytorialnego;

6) stanowiskiem komisji rewizyjnej.

2. Organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego może żądać przedłożenia przez zarząd jednostki samorządu terytorialnego dodatkowych wyjaśnień odnoszących się do dokumentów, o których mowa w ust. 1 pkt 1 i 2.

eprasa.pl f574bbfe01

DZIAŁ VI

Audyt wewnętrzny oraz koordynacja audytu wewnętrznego w jednostkach sektora finansów publicznych

Art. 272. 1. Audyt wewnętrzny jest działalnością niezależną i obiektywną, której celem jest wspieranie ministra kierującego działem lub kierownika jednostki w realizacji celów i zadań przez systematyczną ocenę kontroli zarządczej oraz czynności doradcze.

2. Ocena, o której mowa w ust. 1, dotyczy w szczególności adekwatności, skuteczności i efektywności kontroli zarządczej w dziale administracji rządowej lub jednostce.

Art. 273. 1. Minister Finansów określi, w formie komunikatu, i ogłosi w Dzienniku Urzędowym Ministra Finansów standardy audytu wewnętrznego dla jednostek sektora finansów publicznych, zgodne z powszechnie uznawanymi standardami audytu wewnętrznego.

2. Audytor wewnętrzny, prowadząc audyt wewnętrzny, kieruje się wskazówkami zawartymi w standardach audytu wewnętrznego, o których mowa w ust. 1.

Art. 274. 1. Audyt wewnętrzny prowadzi się w:

1) Kancelarii Prezesa Rady Ministrów;
2) ministerstwach;
3) urzędach wojewódzkich;
4) izbach administracji skarbowej;
5) (uchylony)
6) Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych, w tym w zarządzanych przez niego funduszach;
7) Kasie Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego, w tym w funduszach zarządzanych przez Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego;
8) Narodowym Funduszu Zdrowia;
9) Krajowym Zasobie Nieruchomości, o którym mowa w ustawie z dnia 20 lipca 2017 r. o Krajowym Zasobie Nieruchomości (Dz. U. z 2025 r. poz. 834).

2. Audyt wewnętrzny prowadzi się także w:

1) państwowych jednostkach budżetowych, jeżeli kwota ujętych w planie finansowym jednostki budżetowej dochodów lub kwota wydatków przekroczyła wysokość 40 000 tys. zł;
2) uczelniach publicznych, jeżeli kwota ujętych w planie rzeczowo-finansowym przychodów lub kosztów przekroczyła wysokość 40 000 tys. zł;
3) samodzielnych publicznych zakładach opieki zdrowotnej, które nie zostały utworzone przez jednostki samorządu terytorialnego, jeżeli kwota ujętych w planie finansowym przychodów lub kosztów przekroczyła wysokość 40 000 tys. zł;
4) agencjach wykonawczych, jeżeli kwota ujętych w planie finansowym przychodów lub kosztów przekroczyła wysokość 40 000 tys. zł;
5) państwowych funduszach celowych, jeżeli kwota ujętych w planie finansowym przychodów lub kosztów przekroczyła wysokość 40 000 tys. zł.

3. Audyt wewnętrzny prowadzi się w jednostkach samorządu terytorialnego, jeżeli ujęta w uchwale budżetowej jednostki samorządu terytorialnego kwota dochodów i przychodów lub kwota wydatków i rozchodów przekroczyła wysokość 40 000 tys. zł.

4. Audyt wewnętrzny prowadzi się również w jednostkach sektora finansów publicznych, których kierownicy podejmą decyzję o prowadzeniu audytu wewnętrznego.

5. Audyt wewnętrzny prowadzi się również w jednostkach w dziale wskazanych przez właściwego ministra kierującego działem. Wskazując jednostkę zobowiązaną minister określa termin rozpoczęcia prowadzenia audytu wewnętrznego.

6. Przepisy ust. 5 stosuje się odpowiednio do jednostek podległych Prezesowi Rady Ministrów lub przez niego nadzorowanych oraz jednostek obsługujących organy podległe Prezesowi Rady Ministrów lub przez niego nadzorowane.

7. Kierownicy jednostek, o których mowa w ust. 2–6, informują pisemnie Ministra Finansów o rozpoczęciu prowadzenia audytu wewnętrznego.

eprasa.pl f574bbfe01

Art. 275. Audyt wewnętrzny prowadzi:

1) audytor wewnętrzny zatrudniony w jednostce albo

2) usługodawca niezatrudniony w jednostce, zwany dalej „usługodawcą”.

Art. 276. W jednostce samorządu terytorialnego zadania przypisane kierownikowi jednostki związane z audytem wewnętrznym wykonują odpowiednio: wójt, burmistrz, prezydent miasta, przewodniczący zarządu jednostki samorządu terytorialnego.

Art. 277. 1. W jednostkach, o których mowa w art. 274 ust. 1–6, tworzy się wieloosobowe lub jednoosobowe komórki audytu wewnętrznego, z zastrzeżeniem ust. 2 oraz art. 278. W przypadku jednostek samorządu terytorialnego komórkę audytu wewnętrznego tworzy się w urzędzie tej jednostki.

2. W przypadku państwowych funduszy celowych komórki audytu wewnętrznego tworzy się w jednostkach budżetowych obsługujących te fundusze.

3. Działalnością wieloosobowej komórki audytu wewnętrznego kieruje audytor wewnętrzny, zwany dalej „kierownikiem komórki audytu wewnętrznego”.

4. Do audytora wewnętrznego zatrudnionego w jednoosobowej komórce audytu wewnętrznego przepisy ustawy dotyczące kierownika komórki audytu wewnętrznego stosuje się odpowiednio.

Art. 278. 1. W jednostkach, o których mowa w art. 274 ust. 2, audyt wewnętrzny może być prowadzony przez usługodawcę, jeżeli:

1) żadna z kwot, o których mowa w art. 274 ust. 2 pkt 1–5, nie przekroczyła 100 000 tys. zł, lub

2) jednostka zatrudnia mniej niż 200 pracowników

– z zastrzeżeniem ust. 2.

2. W jednostkach w dziale audyt wewnętrzny może być prowadzony przez usługodawcę za zgodą właściwego ministra kierującego działem.

3. W jednostkach samorządu terytorialnego audyt wewnętrzny może być prowadzony przez usługodawcę, jeżeli ujęta w uchwale budżetowej jednostki samorządu terytorialnego kwota dochodów i przychodów oraz kwota wydatków i rozchodów jest niższa niż 100 000 tys. zł.

4. Przepisy ust. 2 stosuje się odpowiednio do jednostek podległych i nadzorowanych oraz jednostek obsługujących organy podległe lub nadzorowane przez Prezesa Rady Ministrów.

Art. 279. 1. Usługodawcą, o którym mowa w art. 275 pkt 2, może być:

1) osoba fizyczna, spełniająca warunki określone w art. 286;

2) osoba fizyczna prowadząca działalność gospodarczą, spełniająca warunki określone w art. 286;

3) spółka cywilna, spółka jawna, spółka partnerska, spółka komandytowa, spółka komandytowo-akcyjna lub osoba prawna, która zatrudnia do prowadzenia audytu wewnętrznego w jednostce osoby spełniające warunki określone w art. 286.

2. Umowa zawarta przez jednostkę sektora finansów publicznych z usługodawcą powinna zawierać postanowienia gwarantujące prowadzenie audytu wewnętrznego zgodnie z przepisami niniejszej ustawy. W umowie należy także określić sposób postępowania z dokumentami, w tym także w formie elektronicznej, wytworzonymi dla celów prowadzenia audytu wewnętrznego, tak aby zapewnić ich dostępność, ochronę przed nieupoważnionym rozpowszechnianiem, uszkodzeniem lub zniszczeniem.

3. Umowę z usługodawcą, o której mowa w ust. 2, jednostka sektora finansów publicznych zawiera na okres co najmniej roku.

Art. 280. Kierownik komórki audytu wewnętrznego podlega bezpośrednio kierownikowi jednostki, a w urzędzie administracji rządowej, w którym tworzy się stanowisko dyrektora generalnego urzędu – dyrektorowi generalnemu w zakresie określonym odrębnymi ustawami.

Art. 281. Rozwiązanie stosunku pracy ani zmiana warunków płacy i pracy kierownika komórki audytu wewnętrznego ministerstwa oraz jednostki w dziale nie może nastąpić bez zgody właściwego komitetu audytu.

Art. 282. 1. Kierownik jednostki, a w urzędzie administracji rządowej, w którym tworzy się stanowisko dyrektora generalnego urzędu – dyrektor generalny, zapewnia warunki niezbędne do niezależnego, obiektywnego i efektywnego prowadzenia audytu wewnętrznego, w tym zapewnia organizacyjną odrębność komórki audytu wewnętrznego oraz ciągłość prowadzenia audytu wewnętrznego w jednostce.

eprasa.pl f574bbfe01

2. Audytor wewnętrzny ma prawo wstępu do pomieszczeń jednostki oraz wglądu do wszelkich dokumentów, informacji i danych oraz do innych materiałów związanych z funkcjonowaniem jednostki, w tym utrwalonych na elektronicznych nośnikach danych, jak również do sporządzania ich kopii, odpisów, wyciągów, zestawień lub wydruków, z zachowaniem przepisów o tajemnicy ustawowo chronionej.

3. Pracownicy jednostki są obowiązani udzielać informacji i wyjaśnień, a także sporządzać i potwierdzać kopie, odpisy, wyciągi lub zestawienia, o których mowa w ust. 2.

Art. 283. 1. Audyt wewnętrzny, z zastrzeżeniem ust. 2, przeprowadza się na podstawie rocznego planu audytu wewnętrznego, zwanego dalej „planem audytu".

2. W uzasadnionych przypadkach audyt wewnętrzny przeprowadza się poza planem audytu.

3. Do końca roku kierownik komórki audytu wewnętrznego w porozumieniu z kierownikiem jednostki przygotowuje na podstawie analizy ryzyka plan audytu na następny rok.

4. Kierownik komórki audytu wewnętrznego, przeprowadzając analizę ryzyka, bierze pod uwagę w szczególności zadania wynikające z planu działalności, a także wytyczne ministra kierującego działem, komitetu audytu oraz szczegółowe wytyczne Ministra Finansów, o których mowa w art. 69 ust. 4.

5. Do końca stycznia każdego roku kierownik komórki audytu wewnętrznego sporządza sprawozdanie z wykonania planu audytu za rok poprzedni.

Art. 284. 1. (uchylony)

2. (utracił moc)[69)]

Art. 285. Minister Finansów określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowy sposób i tryb przeprowadzania audytu wewnętrznego oraz przekazywania informacji o pracy i wynikach audytu wewnętrznego, w szczególności:

1) sposób sporządzania oraz elementy planu audytu,

2) sposób dokumentowania przebiegu oraz wyników audytu wewnętrznego,

3) sposób sporządzania oraz elementy wyników audytu wewnętrznego,

4) sposób sporządzania oraz elementy sprawozdania z wykonania planu audytu oraz

5) tryb przeprowadzania audytu wewnętrznego zleconego, o którym mowa w art. 292 ust. 1 pkt 1 i art. 293,

6) tryb przeprowadzania oceny prowadzenia audytu wewnętrznego, o której mowa w art. 292 ust. 1 pkt 2 i art. 294

– z uwzględnieniem powszechnie uznawanych standardów audytu wewnętrznego.

Art. 286. 1. Audytorem wewnętrznym może być osoba, która:

1) ma obywatelstwo państwa członkowskiego Unii Europejskiej lub innego państwa, którego obywatelom, na podstawie umów międzynarodowych lub przepisów prawa wspólnotowego, przysługuje prawo podjęcia zatrudnienia na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;

2) ma pełną zdolność do czynności prawnych oraz korzysta z pełni praw publicznych;

3) nie była karana za umyślne przestępstwo lub umyślne przestępstwo skarbowe;

4) posiada wyższe wykształcenie;

5) posiada następujące kwalifikacje do przeprowadzania audytu wewnętrznego:

   a) jeden z certyfikatów: Certified Internal Auditor (CIA), Certified Government Auditing Professional (CGAP), Certified Information Systems Auditor (CISA), Association of Chartered Certified Accountants (ACCA), Certified Fraud Examiner (CFE), Certification in Control Self Assessment (CCSA), Certified Financial Services Auditor (CFSA) lub Chartered Financial Analyst (CFA), lub

   b) złożyła, w latach 2003–2006, z wynikiem pozytywnym egzamin na audytora wewnętrznego przed Komisją Egzaminacyjną powołaną przez Ministra Finansów, lub

69) Z dniem 16 kwietnia 2015 r. na podstawie wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 9 kwietnia 2015 r. sygn. akt K 14/13 (Dz. U. poz. 532).

eprasa.pl f574bbfe01

c) uprawnienia biegłego rewidenta, lub

d) dwuletnią praktykę w zakresie audytu wewnętrznego i legitymuje się dyplomem ukończenia studiów podyplomowych w zakresie audytu wewnętrznego, wydanym przez jednostkę organizacyjną, która w dniu wydania dyplomu była uprawniona, zgodnie z odrębnymi ustawami, do nadawania stopnia naukowego doktora nauk ekonomicznych lub prawnych.

2. Za praktykę w zakresie audytu wewnętrznego, o której mowa w ust. 1 pkt 5 lit. d, uważa się udokumentowane przez kierownika jednostki wykonywanie czynności, w wymiarze czasu pracy nie mniejszym niż 1/2 etatu, związanych z:

1) przeprowadzaniem audytu wewnętrznego pod nadzorem audytora wewnętrznego;

2) realizacją czynności w zakresie audytu gospodarowania środkami pochodzącymi z budżetu Unii Europejskiej oraz niepodlegającymi zwrotowi środkami z pomocy udzielanej przez państwa członkowskie Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA), o którym mowa w ustawie z dnia 16 listopada 2016 r. o Krajowej Administracji Skarbowej (Dz. U. z 2025 r. poz. 1131);

3) nadzorowaniem lub wykonywaniem czynności kontrolnych, o których mowa w ustawie z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli (Dz. U. z 2022 r. poz. 623).

Art. 287. 1. Do przeprowadzania audytu wewnętrznego w jednostce samorządu terytorialnego, w tym w jej jednostkach organizacyjnych, audytora wewnętrznego zatrudnionego w urzędzie jednostki samorządu terytorialnego upoważnia odpowiednio: wójt, burmistrz, prezydent miasta, przewodniczący zarządu jednostki samorządu terytorialnego.

2. W przypadku gdy do przeprowadzenia audytu wewnętrznego konieczne jest dokonanie czynności w innych jednostkach w dziale, minister kierujący działem może upoważnić audytora wewnętrznego zatrudnionego w ministerstwie do ich dokonania.

3. W przypadku gdy do przeprowadzenia audytu wewnętrznego konieczne jest dokonanie czynności w jednostce podległej lub nadzorowanej, kierownik jednostki nadrzędnej lub nadzorującej może upoważnić audytora wewnętrznego zatrudnionego w tej jednostce do ich dokonania.

4. W przypadku gdy do przeprowadzenia audytu wewnętrznego konieczne jest dokonanie czynności w jednostkach organizacyjnych stanowiących aparat pomocniczy kierowników zespolonych służb, inspekcji i straży wojewódzkich, wojewoda może upoważniać audytora wewnętrznego zatrudnionego w urzędzie wojewódzkim do ich dokonania.

5. Przepisy art. 282 ust. 2 i 3 stosuje się odpowiednio.

Art. 288. 1. Minister kierujący działem powołuje, w drodze zarządzenia, komitet audytu.

2. Przepisu ust. 1 nie stosuje się do działów administracji rządowej, w których nie występują jednostki w dziale.

3. Dla działów administracji rządowej kierowanych przez jednego ministra można utworzyć wspólny komitet audytu.

4. Celem komitetu audytu jest doradztwo świadczone na rzecz ministra kierującego działem w zakresie zapewnienia funkcjonowania adekwatnej, skutecznej i efektywnej kontroli zarządczej oraz skutecznego audytu wewnętrznego.

Art. 289. 1. Do zadań komitetu audytu należy w szczególności:

1) sygnalizowanie istotnych ryzyk;

2) sygnalizowanie istotnych słabości kontroli zarządczej oraz proponowanie jej usprawnień;

3) wyznaczanie priorytetów do rocznych i strategicznych planów audytu wewnętrznego;

4) przegląd istotnych wyników audytu wewnętrznego oraz monitorowanie ich wdrożenia;

5) przegląd sprawozdań z wykonania planu audytu wewnętrznego oraz z oceny kontroli zarządczej;

6) monitorowanie efektywności pracy audytu wewnętrznego, w tym przeglądanie wyników wewnętrznych i zewnętrznych ocen pracy audytu wewnętrznego;

7) wyrażenie zgody na rozwiązanie stosunku pracy oraz zmianę warunków płacy i pracy kierowników komórek audytu wewnętrznego.

2. Do końca lutego każdego roku komitet audytu składa sprawozdanie z realizacji zadań w roku poprzednim, w tym w szczególności zadań, o których mowa w ust. 1, ministrowi kierującemu działem oraz Ministrowi Finansów. Sprawozdanie z realizacji zadań podlega publikacji w Biuletynie Informacji Publicznej.

eprasa.pl f574bbfe01

Art. 290. 1. W skład komitetu audytu wchodzi nie mniej niż 3 członków, w tym:

1) wskazana przez ministra osoba w randze sekretarza lub podsekretarza stanu jako przewodniczący komitetu;

2) co najmniej 2 osoby, niebędące pracownikami ministerstwa lub jednostek w dziale, zwane dalej „członkami niezależnymi".

2. Członkowie niezależni wykonują swoje zadania za wynagrodzeniem.

3. Organizację i tryb pracy komitetu audytu określa regulamin nadany przez ministra, na wniosek przewodniczącego komitetu.

4. Minister Finansów określi, w drodze rozporządzenia:

1) niezbędne kwalifikacje członków niezależnych,

2) sposób ustalania wynagrodzeń członków niezależnych,

3) wymogi, jakie powinien spełniać regulamin komitetu audytu

– mając na uwadze zapewnienie rzetelnej identyfikacji i oceny ryzyk, pracy audytu wewnętrznego w działach administracji rządowej oraz sprawne funkcjonowanie komitetu audytu.

Art. 291. 1. Komórka audytu wewnętrznego utworzona w ministerstwie:

1) gromadzi plany audytu, sprawozdania z wykonania planów oraz inne, niezbędne dla komitetu audytu, informacje z jednostek w dziale;

2) przygotowuje zbiorcze informacje o istotnych ryzykach i słabościach kontroli zarządczej oraz proponowanych usprawnieniach kontroli zarządczej;

3) zapewnia obsługę organizacyjną komitetu audytu;

4) prowadzi inne działania mające na celu wsparcie komitetu audytu.

2. Kierownicy komórek audytu wewnętrznego w innych jednostkach w dziale przekazują, na wniosek kierownika komórki audytu wewnętrznego utworzonej w ministerstwie, dokumenty i informacje niezbędne do realizacji zadań, o których mowa w ust. 1.

Art. 292. 1. Do zadań Ministra Finansów w zakresie koordynacji audytu wewnętrznego w jednostkach sektora finansów publicznych należy w szczególności:

1) zlecanie przeprowadzenia audytu wewnętrznego, z wyłączeniem jednostek, o których mowa w art. 139 ust. 2, oraz jednostek samorządu terytorialnego;

2) ocena audytu wewnętrznego, z wyłączeniem jednostek, o których mowa w art. 139 ust. 2, oraz jednostek samorządu terytorialnego;

3) upowszechnianie standardów, o których mowa w art. 273 ust. 1;

4) wydawanie wytycznych;

5) współpraca z krajowymi i zagranicznymi organizacjami;

6) współpraca z komitetami audytu.

2. W celu realizacji zadań, o których mowa w ust. 1 pkt 1 i 2:

1) Minister Finansów może żądać od kierownika jednostki przedłożenia wszelkich materiałów i dokumentów, z zachowaniem przepisów o tajemnicy ustawowo chronionej, a także udzielania informacji i wyjaśnień;

2) kierownik jednostki oraz kierownik komórki audytu wewnętrznego są obowiązani do współpracy z Ministrem Finansów w zakresie ustalenia sposobu przeprowadzenia czynności w tej jednostce.

Art. 293. 1. Szef Krajowej Administracji Skarbowej może zlecić przeprowadzenie audytu wewnętrznego w zakresie środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2, w jednostkach, o których mowa w art. 274 ust. 1–4, z wyłączeniem jednostek, o których mowa w art. 139 ust. 2. Przepis art. 292 ust. 2 stosuje się odpowiednio.

2. Audyt wewnętrzny zlecony, o którym mowa w art. 292 ust. 1 pkt 1, może być przeprowadzony także na polecenie Prezesa Rady Ministrów.

eprasa.pl f574bbfe01

Art. 294. 1. Szef Krajowej Administracji Skarbowej może dokonać oceny audytu wewnętrznego w zakresie środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2, w jednostkach, o których mowa w art. 274 ust. 1–4, z wyłączeniem jednostek, o których mowa w art. 139 ust. 2. Przepis art. 292 ust. 2 stosuje się odpowiednio.

2. Ocena, o której mowa w ust. 1 i art. 292 ust. 1 pkt 2, może być dokonana w siedzibie jednostki przez pracowników Ministerstwa Finansów na podstawie pisemnego upoważnienia Ministra Finansów lub Szefa Krajowej Administracji Skarbowej.

Art. 295. 1. Kierownik jednostki, o której mowa w art. 274 ust. 1, 2 i 4–6, z wyłączeniem jednostek samorządu terytorialnego, przedstawia Ministrowi Finansów, do końca stycznia każdego roku, informację o realizacji zadań z zakresu audytu wewnętrznego w roku poprzednim.

2. Kierownik jednostki, o której mowa w art. 274 ust. 1, 2 i 4–6, z wyłączeniem jednostek samorządu terytorialnego oraz jednostek, o których mowa w art. 139 ust. 2, przedstawia Ministrowi Finansów, na jego wniosek, w każdym czasie, informacje związane z funkcjonowaniem kontroli zarządczej.

3. Minister Finansów może określić, w formie komunikatów, oraz ogłosić w Dzienniku Urzędowym Ministra Finansów wzory informacji, o których mowa w ust. 1 i 2.

Art. 296. Kierownik komórki audytu wewnętrznego jednostki sektora finansów publicznych obowiązanej do prowadzenia audytu wewnętrznego, z wyłączeniem jednostek samorządu terytorialnego oraz jednostek, o których mowa w art. 139 ust. 2, przedstawia Ministrowi Finansów, na jego wniosek, w każdym czasie, informacje i dokumenty związane z prowadzeniem audytu wewnętrznego.

DZIAŁ VIA[70)]

Przepisy epizodyczne

Art. 296a. 1. Do ustalenia na lata 2026–2029 relacji, o której mowa w art. 242 ust. 1 i 2, dochody bieżące jednostki samorządu terytorialnego mogą być powiększone także o przychody, o których mowa w art. 217 ust. 2 pkt 6.

2. W latach 2024–2029 jednostka samorządu terytorialnego może w danym roku budżetowym przekroczyć relację, o której mowa w art. 242 ust. 1 i 2, jeżeli w latach 2022–2029 suma przekroczeń tej relacji w poszczególnych latach nie będzie wyższa od sumy nadwyżek wynikających z tej relacji w poszczególnych latach.

Art. 296b. Do ustalenia na lata 2026–2029 relacji, o której mowa w art. 243 ust. 1, nie stosuje się przepisów art. 243 ust. 1 pkt 4 oraz ust. 3 pkt 2.

Art. 296c. 1. W latach 2024–2029 relacja, o której mowa w art. 243 ust. 1, może nie być zachowana, jeżeli prognozowana łączna kwota długu jednostki samorządu terytorialnego na koniec danego roku nie przekroczy 100 % planowanych dochodów ogółem tej jednostki w tym roku budżetowym, pomniejszonych o planowane kwoty dotacji i środków o podobnym charakterze oraz powiększonych o przychody z tytułów określonych w art. 217 ust. 2 pkt 4–8 nieprzeznaczone na sfinansowanie deficytu budżetowego.

2. W latach 2024–2029 łączna kwota długu jednostki samorządu terytorialnego, która prognozowała na koniec danego roku niezachowanie relacji, o której mowa w art. 243 ust. 1, nie może przekraczać 100 % wykonanych w tym roku budżetowym dochodów ogółem tej jednostki, pomniejszonych o kwoty wykonanych dotacji i środków o podobnym charakterze oraz powiększonych o przychody z tytułów określonych w art. 217 ust. 2 pkt 4–8 nieprzeznaczone na sfinansowanie deficytu budżetowego.

3. Niezachowanie w latach 2024–2029 relacji, o której mowa w art. 243 ust. 1, nie może zagrażać realizacji zadań publicznych przez jednostkę samorządu terytorialnego w roku budżetowym i latach następnych. Regionalna izba obrachunkowa, wydając opinie, o których mowa w art. 91 ust. 2, art. 230 ust. 3 i 4 oraz art. 246, ocenia również wpływ niezachowania tej relacji na realizację zadań publicznych.

70) Dział dodany przez art. 1 pkt 2 ustawy, o której mowa w odnośniku 66.

eprasa.pl f574bbfe01

DZIAŁ VII

Przepis końcowy

Art. 297. Ustawa wchodzi w życie w terminie[71)] i na zasadach określonych w ustawie z dnia 27 sierpnia 2009 r. – Przepisy wprowadzające ustawę o finansach publicznych (Dz. U. poz. 1241, z późn. zm.[72)]).

[71)] Ustawa weszła w życie z dniem 1 stycznia 2010 r., z wyjątkiem:
1) art. 40 ust. 3 pkt 2, art. 41 ust. 4 oraz art. 142 pkt 11, które weszły w życie z dniem 1 stycznia 2012 r.,
2) art. 174 pkt 2 oraz art. 175 ust. 1 pkt 4, które weszły w życie z dniem 1 stycznia 2013 r.
na podstawie art. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. – Przepisy wprowadzające ustawę o finansach publicznych (Dz. U. poz. 1241).

[72)] Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2009 r. poz. 1706, z 2010 r. poz. 620, 685, 1020, 1078, 1475 i 1578, z 2011 r. poz. 1016, 1061 i 1170, z 2012 r. poz. 986, 1456 i 1548 oraz z 2014 r. poz. 1457.

eprasa.pl f574bbfe01